HESIODI CARMINA

RECENSUIT

ET COMMENTARIIS INSTRUXIT

CAROLUS GOETTLINGIUS.

EDITIO TERTIA

QUAM CURAVIT

IOANNES FLACH.

LIPSIAE,
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.
MDCCCLXXVIII.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

CAROLO LEHRSIO

ET

VILHELMO HARTELIO.

Praefatio editoris.

Goettlingiani Hesiodi tertiam ut curarem editionem cum abhinc quadriennium ab honestissimo librario admonitus essem, opus quod primo adspectu homini Hesiodi carminum studiosissimo neque arduum neque iniucundum videbatur esse, suscipere ne parumper quidem dubitavi. Confidebam enim in hoc opusculo conficiendo non multum sudandum esse, librario ipso alteri Goettlingii editioni me quam maxime parcere iubente, neque dubitabam, quin libellus diutius iam exspectatus, omnibus videlicet priorum editionum exemplaribus divenditis, amicos mihi esset conciliaturus exoptatissimusque viris doctis foret. Quarum altera quidem spe magnopere falsus sum.

Primum enim non paucas adnotationes ad certas quasdam quaestiones spectantes, simulatque novam curaturus editionem penitus perspicere planeque cognoscere coepi, integras non relinquendas esse me quamvis consilium redemtoris memoria retinentem fugere non poterat: quo potissimum multa eorum quae de rebus etymologicis mythologicisque, de variis recensionibus, de re grammatica, de sermonis proprietate, de pristina carminum forma adnotata erant refero, quae omnia fere hac tertia editione tollenda erant.

Deinde autem, quia nonnullis in rebus partim cum Goettlingio consentiebam, partim ab eius sententia discedebam, eas formulas quibus et assensio et dissensio sic exprimeretur accurate, ut superiores notas haud interruptas contexere liceret, non semper mihi extemplo invenienti nova inde difficultas profecta est, quod ego ipse commentationes meas, quas de quaestionibus Hesiodeis conscripsi, quanquam ne omnia quidem quae enucleavi accumulare in animo habebam, silentio prorsus praetermittere non poterat, quo quidem factum est, ut saepius qua meas ratione afferrem sententias ignorarem. Itaque

in ipsorum carminum commentariis, praesertim cum Schoemanni quoque et Lehrsii, virorum de carminibus Hesiodeis illustrandis omnium optime meritorum, aliorumque dissertationes usquequaque adhiberi oporteret, fieri non poterat, quin multa non sine magna opera aliam induerent formam; quod num omnibus pariter placeat nescio. Hoc utique omnes laudabunt, multo maiorem me Goettlingio operam in scholiis adhibendis, augendis, emendatius subscribendis collocasse, atque literam digammatis fatalem emunctasque quorundam criticorum nares foede vexantem textu removisse marginique subiecisse. Idem vero pertinet etiam ad Certaminis Homeri et Hesiodi textus recognitionem, quae quod ad Nietzschii recensionem in Actis Phil. Lips. I. p. 1 seq. publicatam vix uno alteroque loco mutato sit instituta, neminem aegre laturum spero.

Aliae autem alterius Goettlingii editionis partes intactae fere remanserunt. Ad fragmentorum enim collectionem pauca adieci, quae uncis quadratis [ ] seclusa perspicue signavi, inprimis ea, quae ipse Goettlingius in duobus spicilegiis iam collegerat, neque Catalogi Eoearumque distinctionem a Schoemanno ad exemplum Marckscheffelii factam imitari neque ab ordine ac dispositione, qua Goettlingius usus erat, aberrare ausus sum, eorum quae ipse vir doctissimus praef. p. LXV. monuerat non immemor: „Sed duabus praecipue de causis non prorsus eum ordinem mutare volui, quem non prorsus imprudens institueram: primum enim tam lubricum est negotium fragmenta ordinare ut assensum ferre vel paucorum difficile sit; deinde si plane novum ordinem excogitassem, verendum erat, ne iterum etiam in hac re in me excitarem apium et fucorum vel aculeos vel bombos, qui regis semel iudicio de libro meo interposito sic in me involarunt, ut tacere satius ducerem quam Ciceronis dictum meo etiam exemplo confirmare: aculeum apis sine clamore ferre non possumus.“

Etiam in constituenda carminum lectione Goettlingium vestigiis persequi studui, coniecturis seu ab aliis seu a me propositis quam maxime abstinens. Ut nihilo minus ducentis fere quadraginta locis a Goettlingii textu discedendum esse putarem, adductus sum et meliorum codicum notitia, quam ante omnes Koechlyus et Kinkelius nobis aperuerunt, et nova optimorum codicum, velut Med. XXXI, 39, XXXII, 16 Paris. 2771 col-

latione, quam iisdem viris doctissimis debemus, quanquam et ipse nobilissimos libros perlustravi, et novis subsidiis, quae nunc demum cum alii grammatici linguas Indogermanicas comparantes e thesauris suis nobis arcessiverunt, tum etiam Aloisius Rzachius, investigator dialecti Hesiodeae nescio an omnium sagacissimus.

Neque minus in Prolegomenis Goettlingii disputationes moderatiore animo servare mihi erat propositum, imprimis eam, qua de vita Hesiodi agitur particulam, quoniam quae post Marckscheffelium et Goettlingium de hac quidem re viri docti elaboraverunt, memoratu vix digna videbantur esse. Neque vero unquam, cum tanta sit obscuritas aetatis Hesiodeae, fore puto, ut plus quam hodie scire possimus; fabellas autem aniles proferre nescio an prudentes homines taedeat. Perpauca igitur mutavi, nonnulla addidi, velut testimonia veterum, quae Goettlingii subtilitatem fugerunt, et criticorum recentioris aetatis iudicia, maxima autem ex parte notas textui subiectas, alia omisi, in quibus Goettlingium errasse inter omnes intellegentes satis constat, velut ea, quae de dialecto Hesiodi et de alliterationis figura explanasse interpretando sibi visus est, alia denique correxi. Accesserunt autem aliquae particulae denuo pertractatae, elegantius expolitae, locupletius exornatae de fragmentis, de codicibus manu scriptis, de editionibus, de auxiliis interpretationis, quo quidquid praesto erat materiei, attuli, maius fore litteris emolumentum ratus, si omnia, quae de carminibus Hesiodeis scripta novimus, ordine enumerarentur atque in singulas materiae partes bene distribuerentur, quam si quaecunque de poëmatum compositione, de strophis carminum, de versibus spuriis et genuinis, de fabularum interpretatione allegorica viri docti interdum hariolati essent, irrito labore coacervarentur.

Ad haec igitur capita revocamus eos, quorum res Hesiodeas subtilius explicari interest, quos nostris quidem temporibus paucos esse dolens scio.

In apparatu denique critico ex diversissimis fontibus componendo id potissimum egi, ut viam prioribus Goettlingii editionibus indicatam omnibusque probatam quam diligentissime observarem, quanquam nullam earum quidem dissertationum, quas post eius aetatem de pervestigandis codicum lectionibus et de emendanda librorum scriptura viri docti composuissent, praetereundam esse censebam. Itaque omnium quoque quae posthac iuris publici

factae sunt editionum curiosissimus, Schoemanni potissimum, Vollbehrii, Lennepii, Koechlyi-Kinkelii, Paleii, Welkeri respexi textum, et quidquid memorabile videbatur esse, apparatui Goettlingiano adieci. In quo non taceo neque tacendum puto, Theogoniae mihi scripturae adminiculum neque futile neque superfluum inde exortum esse, quod et Ioannis Diaconi Allegoriarum, quibus illustrandis nova ex codicibus antea non collatis auxilia reperire mihi contigerat, et anonymi auctoris exegeseos Byzantiae, quam nuper e bibliothecae Vaticanae et Casanatensis thesauris erutam in aspectum lucemque protuli, et ipsius scholiastae Vaticani lectiones cum industria perscrutatus eram. Quibus omnibus rebus meum apparatum ex parte perfectiorem meamque Goettlingii, Schoemanni, Koechlyi-Kinkelii recensione multo certiorem esse redditam confido.

Ne omnibus haec nova editio displiceat, non vereor, quanquam multi critici hodiernis temporibus de carminibus Hesiodeis verba faciunt, quos ne legisse quidem carmina prudentioribus exploratum est; satis habebo, si nonnullis placeat; gaudebo, si paucis iisque intellegentioribus, inprimis Lehrsio, praeceptori dilectissimo, viro omnium qui hodie vivunt *ἐπικωτάτῳ*, ingeniique acumine Aristarcho Alexandrino vix concedenti, et Hartelio, viro doctissimo, qui studiis suis Homericis novum nobis atque expeditissimum ad quaestiones metricas solvendas aditum acerrimo praeditus ingenio comparare ausus est. Velim memores sint illius Galeni dicti: *χαλεπὸν μὲν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα.*

Scribebam Tubingae d. I. mens. Nov. MDCCCLXXVII.

Prolegomena.

I. De vita Hesiodi.

In describenda Hesiodi vita id maxime dolendum est, quod deperditi sunt libri Heraclidae Heracleotae, de quibus Diog. Laert. V, 92 mentionem fecit (*Χαμαιλέων τε παρ' ἑαυτοῦ φησι κλέψαντα αὐτὸν τὰ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου γράψαι*), Cleomenis, cynici philosophi, quem Clemens Alexandr. Strom. I. p. 300 Sylburg. laudavit (*τὸ δ' ἐγγύα. πάρα δ' ἄτα Κλεομένης μὲν ἐν τῷ περὶ Ἡσιόδου Ὁμήρῳ φησι προειρῆσθαι διὰ τούτων „δειλαί τοι δειλῶν τε καὶ ἐγγύαι ἐγγυάασθαι.“* Cf. Fabric. Bibl. I. p. 573 Harles.), Autodori vel Apollodori grammatici, quem allegavit Cramer. Anecd. Ox. IV. p. 310 (*φασὶ δὲ Αὐτόδωρον τὸν Κυμαῖον πρῶτον ἐπιγεγραφέναι αὐτὸν γραμματικὸν σύγγραμμά τι γράψαντα περὶ Ὁμήρου καί Ἡσιόδου.* Cf. Classen. de grammat. Gr. prim. p. 8).

Breviter enim, ut a patria exordium faciamus, Suidas: *Ἡσίοδος*, ait, *Κυμαῖος, νέος δὲ κομισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς Δίου καὶ μητρὸς Πυκιμήδης ἐν Ἄσκρῃ τῆς Βοιωτίας κ. τ. λ.* Paulo amplius Strabo XIII. p. 622 fabulam de Cymaea poetae origine narravit Ephorum compilans. Paucis autem Hesiodi vitam attigit Stephanus Byz. v. *Κύμη: ἐντεῦθεν ἦν Ἔφορος ὁ ἱστορικὸς καὶ Ἡσίοδος Κυμαῖοι.* Sunt etiam ex recentioribus qui Cumaeum dicunt (in quibus I. H. Vossium esse mireris, v. Alte Weltkunde p. XX., et Schoellium Hist. lit. Graec. T. I. p. 130), quanquam hi ex ipsis Hesiodi poematis discere poterant Ascrae in Boeotia, oppido quadraginta stadia a Thespiis sito (Eustath. ad Il. p. 266), cuius nullae nunc reliquiae supersunt, natum esse auctorem Operum. Nam Oper. v. 650 sq., quibus in hanc rem usus est auctor Certam. Homeri et Hesiodi (V. p. 359; Westermann. Biogr. Gr. p. 35), ita legitur:

οὐ γὰρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον,
εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος.

dixerimus, ossa poetae ad se transtulerunt, ea ad se pertinere proprie testantes. Certe Pausanias I, 2, 3 quo nitatur, cum migrationem respuisse Hesiodum ita dicit: *Ἡσίοδος δὲ καὶ Ὅμηρος ἢ συγγενέσθαι βασιλεῦσιν ἠτύχησαν ἢ καὶ ἑκόντες ὠλιγώρησαν, ὁ μὲν ἀγροικίᾳ* (quod non recte vertitur „agriculturae amore" a Rankio de Hesiod. Oper. et Dieb. p. 26) *καὶ ὄκνῳ πλάνης*, plane nescio, nisi respexit Oper. v. 630, qui migrationem tamen per Graeciam non excludit.

Haec sunt, quae quis de Hesiodi vita ex iis carminibus discat, quae huic poetae adscribuntur. His additae sunt postea narrationes commentitiae a logographis et ab Ephoro, et fabulae quaedam in Hesiodum translatae sunt, quae non de ipso poeta intellegendae erant, sed de secta epicorum, quam et ipse sequebatur et quae postea ab eo nomen duxit. Ac primum quidem e logographis Hellanicus, Damastes, Pherecydes Hesiodi gentem pertinere ad Orpheum dixerant. Sic enim Proclus in chrestomathia grammatica (v. Bekkeri praef. in schol. Ven. p. I., Thiersch. Act. Phil. Mon. II. p. 576, Bibl. Vet. Lit. et Art. I. p. 8, Westermann, l. l. p. 25, Müller. Fr. hist. I. p. 46, cf. Lobeck. Aglaoph. p. 322): *Ἑλλάνικος δὲ καὶ Δαμάστης καὶ Φερεκύδης εἰς Ὀρφέα τὸ γένος ἀνάγουσιν αὐτοῦ· Μαίονα γάρ φασι τὸν Ὁμήρου πατέρα καὶ Δῖον τὸν Ἡσιόδου γενέσθαι Ἀπέλλιδος τοῦ Μελανωποῦ τοῦ Ἐπιφραδέος τοῦ Χαριφήμου τοῦ Φιλοτερπέος τοῦ Ἰδμονίδα τοῦ Εὐκλέους τοῦ Δωρίωνος τοῦ Ὀρφέως*. In quo loco primum hoc animadvertendum est, verba *Μαίονα γάρ φασι* non ita intellegenda esse, quasi totum hoc stemma, quod sequitur Homeri et Hesiodi, explanatum a logographis singillatim esset. Nam Hellanicum nihil dixisse aliud quam gentem Hesiodeam ad Orpheum pertinere ex alio Procli loco apparet, schol. ad Oper. v. 631: *τοῦτό φησι διὰ τὸ μιμεῖσθαι τὸν πατέρα. Ἑλλάνικος δὲ Φορωνίδι ἀπὸ Ὀρφέως φησὶν εἶναι τὸν Ἡσίοδον* (v. Müller l. l.). Hic quid sit illud, quod de Orpheo ex Hellanico adiectum a Proclo est ad locum, quo patris sui Hesiodus meminerat, plane non perspexeris, si Hellanicus progeniem Homeri Hesiodique ab avo atavoque usque protulerat. Nam patrem Homeri Maeonem (quem citat auctor Cert. p. 358, 6), potuit aliunde nosse. Accedit, quod de Damaste, si etiam ad hunc pertinuisse putandum est illud *φασί*, prorsus dissentit auctor anonymus Iriart. Bibl. Matr. p. 233: *Ἀναξιμένης καὶ Δαμάστης καὶ Πίνδαρος Χῖον τὸν Ὅμηρον ἀποφαίνονται καὶ Θεόκριτος, ὁ δὲ Δαμάστης δέκατον αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Μουσαίου φησὶ γεγονέναι.* Musaeus enim ne commemoratur quidem in stemmate Procli,

secundum quem Musaei loco Dorio quidam, ipse incertus, decimus gentis introducitur. Ac Welckerus quidem Cycl. epic. p. 149 hanc diversitatem Damastis ab Hellanico facile posse explicari putat; sed, ut verum fatear, admodum vereor, ut hoc evicerit vir doctissimus: „Denn grade im zehnten Gliede, inquit, weichen auch die drey andern (auctor Certaminis Homeri et Hesiodi, Charax ap. Suidam v. Ὅμηρος et Proclus ipse) unter einander ab und alle drey scheinen Volksstämme im Auge zu haben; Musäus aber deutet auf Athen, des Orpheus Sohn Dorion deutet auf die Dorier, wie Pieros, des Linos Sohn, auf Pierien — der Δρής des Charax ist vermuthlich Θρῇξ, da nach dem makedonischen Dialekt δ für ϑ eintritt; der Ὄρτης aber im Wettstreite neben diesen beiden ist wahrscheinlich in Ὄτρυς zu ändern, welcher Odrysen bedeutet." In quo non animadvertit Welckerus Δρῆς nomen proprium mutari non licere propter auctoritatem grammaticorum: Choeroboscus enim in Bekk. Anecd. p. 1188 ita: *τὰ εἰς ης μονοσύλλαβα, ἐὰν μὲν περισπῶνται, ἀποβολῇ τοῦ σ ποιοῦσι τὴν γενικήν, οἷον ὁ Δρῆς τοῦ Δρῆ, ὁ Τρῆς τοῦ Τρῆ· ταῦτα δὲ παραλόγως ἔχουσι τὴν γενικὴν εἰς η καταλήγουσαν· οὐδέποτε γὰρ εὑρίσκεται γενικὴ εἰς η καταλήγουσα, εἰ μὴ ἐπὶ τούτων τῶν δύο. εἰσὶ δὲ ταῦτα ὀνόματα κύρια.* Quicum conspirat Ioannes Alex. *τον. παραγγ.* p. 7, 30, ubi pro *Κρῆς* legendum est *Δρῆς*. Adde Theognost. Canon. in Cramer. Anecd. Ox. T. II. p. 134, 27. Illum autem Ὄρτην apud auctorem Certaminis non ausim in Ὄτρυν mutare, hoc ut Odrysas significet. Ac si vel maxime concesseris, utrumque nomen sic mutari licere, ut mutavit Welckerus, nihil inde pro re Procli lucramur. Non consentit enim ullo modo Damastes cum illa Procli serie. Quare nobis quidem Proclus inde a verbis *Μαίονα γάρ φασι* neque Hellanicum nec Damastem nec Pherecydem, qui nihil quam Orphici generis fuisse Hesiodum dixerant, sed alium scriptorem intellexisse videtur, qui id, quod logographi digito quasi monstraverant, suo modo uberius adumbraverat. Neque obscurus est ille. Nam auctor anonymus in Iriart. Bibl. Matr. p. 233 ita: *Ἔφορος εἰς Χαρίφημον ἀνάγει τὸ γένος αὐτοῦ*; Chariphemus autem neque ab auctore Certaminis neque a Charace commemoratur, sed a Proclo tantum, unde sponte patere videtur Ephorum auctorem secutum esse Proclum, eundemque Ephorum logographorum vestigiis insistentem intellegendum esse inde a verbis *Μαίονα γάρ φασι.* Proclus vero, cum mares tantum stemmatis Hesiodei et Homerici indicare vellet, non addidit Ephorum praeterea alterum

Maeonis fratrem Dium commemorasse, ex cuius filia Cretheide (Aeolidem Crethea ipse Hesiodus commemoraverat fragm. 32) Maeo Homerum procreavit. Sic enim auctor anonymus de vita et poesi Homeri (Plut. script. T. XIV. p. 475 Hutten. Westermann. l. l. p. 21): Ἔφορος μὲν οὖν ὁ Κυμαῖος ἐν συντάγματι τῷ ἐπιγραφομένῳ Ἐπιχωρίῳ Κυμαῖον αὐτὸν ἀποδεικνύναι πειρώμενός φησιν, ὅτι Ἀπελλῆς (corr. Welcker. Cycl. ep. p. 148; codd. Ἀτελλῆς) καὶ Μαίων καὶ Δῖος ἀδελφοὶ Κυμαῖοι τὸ γένος· ὧν Δῖος μὲν διὰ χρέα μετῴκησεν εἰς Ἄσκρην, κώμην τῆς Βοιωτίας, κἀκεῖ γήμας τὴν Πυκιμήδην ἐγέννησεν Ἡσίοδον. Ἀπελλῆς δὲ τελευτήσας ἐν τῇ πατρίδι Κύμῃ κατέλιπε θυγατέρα Κρηθηΐδα τοὔνομα, προστησάμενος αὐτῇ τὸν ἀδελφὸν Μαίονα. ὃς διακορεύσας τὴν προειρημένην καὶ τὴν ἀπὸ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῷ γεγονότι δείσας κατάγνωσιν ἔδωκεν αὐτὴν πρὸς γάμον Φημίῳ τῷ Σμυρναίῳ, διδασκάλῳ γραμμάτων, φοιτῶσα δὲ αὐτὴ ἐπὶ τοὺς πλυνούς, οἳ ἦσαν παρὰ τῷ Μέλητι, ἀπεκύησε τὸν Ὅμηρον ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ διὰ τοῦτο Μελησιγενὴς ἐκλήθη. In quo notandum est verba διὰ χρέα, si ab Ephoro profecta sunt vel ab eo, cui Ephori dicta in animo erant, non ita cum Tzetza intellegenda esse, ut „propter nomina facta" significent, quemadmodum concludas ex Hesiodi Oper. 639, sed „necessitate coactum propter facinus aliquod." V. Proclus ad Oper. 633: Ἔφορος δέ φησι τοῦτον (Hesiodi patrem) εἰς Ἄσκρην ἐλθεῖν οὐ δι' ἐμπορίαν, ἀλλὰ φόνον ἐμφύλιον ἐργασάμενον[4]). Si verum est quod demonstrare conati sumus, Proclum non logographorum, sed Ephori stemma proposuisse, verisimile etiam esse videtur eundem Ephorum gentem Orphei eodem modo ab Apolline et Thoosa vel Aethusa derivasse, atque hoc indicatur ab auctore Agonis et ab Charace, ut totum stemma gentilicium secundum Ephorum hoc fuisse videatur: Ἀπόλλων καὶ Θόωσα, Λίνος, Πίερος καὶ Μεθώνη, Οἴαγρος καὶ Καλλιόπη, Ὀρφεύς, Δωρίων, Εὐκλῆς, Ἰδμονίδης, Φιλοτερπής, Χαρίφημος, Ἐπιφραδής, Μελανωπός, Ἄπελλις, Ἀπελλῆς, Δῖος (Δίου Πέρσης καὶ Ἡσίοδος), Μαίων (Μαίονος Ὅμηρος). Ex Strabone vero XIII. p. 622, qui Ephorum ante oculos habuit, Ephorum Dium patrem Hesiodi ex vs. 299 Operum elicuisse recte conicias. Sic enim ille: ἀνὴρ δ' ἄξιος μνήμης ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως (Κύμης) ἀναντιλέκτως ἔστιν Ἔφορος, τῶν Ἰσοκράτους γνωρίμων τοῦ ῥήτορος, ὁ τὴν ἱστορίαν συγγράψας καὶ τὰ περὶ τῶν εὑρημάτων. καὶ ἔτι πρότερος τούτου Ἡσίοδος ὁ ποιητής. αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, ὅτι

---

4) Cf. Müller. histor. fr. 164 (I. p. 277). Quid Apollodorus (vel Autodorus) Cumaeus de eadem re dixerit nescimus.

ὁ πατὴρ αὐτοῦ Δῖος μετῴκησεν εἰς Βοιωτοὺς Κύμην Αἰολίδα προλιπών·

νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.

Ὅμηρος δ' οὐχ ὁμολογουμένως. πολλοὶ γὰρ ἀμφισβητοῦσιν αὐτοῦ. Ephorus autem Cumaeus, ut patriae suae consuleret, quae a poetarum multitudine et praestantia parum honorifice audiebat (v. Westerm. l. l. p. 21, Ephori fr. ed. Marx. p. 267, Müller. fr. hist. I. p. 277), Hesiodum et Homerum Cumaeos finxit, finxit Dium Hesiodi patrem, idemque, qui Dium finxit, Pycimeden, Apollinis filiam, Dii uxorem, si non finxisse omnino, certe stemmati Hesiodeo intulisse putandus est[5]). (V. Vellei. Paterc. l. l. Val. Probi comm. ad Verg. Ecl. IV, 4. ed. Keil. p. 9. Lion. p. 350). Ac iure quodam gentilicio Hesiodum quidem potuit Cumaeum dicere, quod interdum cives coloniarum etiam metropolis cives dicti sunt. V. Mueller. Dor. I. p. 122. Ceterum neque Agonis auctorem neque Characem a Proclo vere dissensisse puto, sed utrumque cum Proclo stemma ab Ephoro confectum secutum esse. Primum enim perspicuum est, quam facile *ΟΡΤΗΣ*, qui dicitur ab auctore Agonis, oriri ex *ΔΡΗΣ* potuerit, a quo non differt Dorio Procli. Hic enim cum scripsisset τοῦ Δρῇ τοῦ Ὀρφέως, alius, qui hoc describeret,

5) Ne hodierno quidem tempore defuerunt, qui cum Ruhnkenio et Spohnio Operum versu 299 Δίου γένος ex δῖον γένος esse corrigendum et Dium pro patre Hesiodi accipiendum fabularentur, inter quos etiam Bernhardyum Lit. Gr. I. p. 156 et Bergkium l. l. p. 919 not. fuisse sane mireris. Neque de patris Dii neque de matris Pycimedae nominibus, temere ab historicis inventis, facti sumus certiores. V. Lobeck. Aglaoph. I. p. 326. Flach. l. l. p. 457 seq. Plutarcho enim et Proclo unam solam lectionem δῖον γένος cognitam fuisse, ex scholio v. 299 adscripto patet: τὸ δῖον γένος δηλοῖ, ἢ ὅτι θεοῖς ἀνέφερον τὴν γένεσιν (εἰς γὰρ Ὀρφέα καὶ Καλλιόπην τὸ γένος ἀνῆγον), ἢ εὐμενοῦς οὔσης τῆς θεοῦ τῆς δωρησαμένης αὐτούς. — Itaque melius O. Müller in Lit. Gr. I. p. 134 ed. III. hanc rem explanasse putandus est: „Schon die sogenannten Logographen (oder Historiker vor Herodot), wie Hellanikos, Pherekydes und Damastes haben allerlei durch die Tradition überlieferte Namen zu umfassenden Genealogieen vereinigt, in welchen die beiden Dichter dieselben Ahnen erhalten, z. B. so, dass Apellis (auch Apelles, Apelläos genannt) den Mäon, Homer's angeblichen Vater, und den Dios, der nach einer alten, aber jetzt mit Recht verworfenen Auslegung eines Verses der Werke und Tage dem Hesiod zum Vater gegeben wurde, zu Söhnen gehabt habe.“ Neque minus recte Schoemannus in comment. crit. p. 4 narratiunculam de Dio et Pycimede, parentibus Hesiodi, sciens silentio omisit.

ignotum illud Δρῆ, cuius genitivus casus ab antiquis grammaticis dignus habitus est qui praecipue notaretur, pro nota habitum in Δωρίωνος (quod notius videbatur nomen esse, v. Plut. de Mus. 21) mutavit. Deinde in Agone (p. 359, 6; Westerm. p. 35, 46) post Δρῆν (sic enim legendum pro Ὄρτην) excidit τοῦ δὲ Εὐκλέα, pro Harmonida vero et Euphemo introducendi Idmonides vel Iadmonides et Chariphemus; denique si Agonis auctor ita dicit p. 359, 2 (Westerm. p. 35, 42): τινὲς δὲ νεώτερον [φασὶ τὸν Ὅμηρον εἶναι τοῦ Ἡσιόδου] καὶ συγγενῆ. γενεαλογοῦσί τε οὕτως, pertinet hoc etiam ad Ephorum. V. Gell. N. A. III, 11.

Ad fabulas non tam de Hesiodo quam de familia (v. Wolf. Prolegg. p. XCVIII.) vel secta, cuius ille fuit princeps, intellegendas primum illud epigramma pertinere videtur, quod de Hesiodo ita agit, ut bis iuventute fruitum esse poetam indicet. Vid. Proverb. Vat. IV, 3 (Paroemiogr. Graec. ed. Leutsch. et Schneidewin. I. p. 456): Ἡσιόδειον γῆρας. Ἀριστοτέλης ἐν Ὀρχομενίων πολιτείᾳ δὶς τετάφθαι φησὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ ἐπιγράμματος τοῦδε τυχεῖν· (Cf. Rose Arist. Pseudep. p. 507 seq.)

χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας,
Ἡσίοδ', ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

Apud Tzetzam et Suidam Pindaro hoc epigramma tribuitur, nec causa satis idonea est, cur Pindaro abiudicemus. V. Boeckh. Fragm. Pind. p. 554. Bergk. Poet. Lyr. p. 383. Rem ita explicare conatus est Marckscheffelius (Hesiodi, Eumeli — fragmenta p. 53 sq.): „Proverbium ex epigrammate ortum est, epigramma e duplici quae ferebatur sepultura, ad quam explicandam aliquis Hesiodum bis vixisse et bis mortuum esse finxit, ut intellegeretur, quomodo in utroque sepulcro poetae ossa esse possent." At vehementer inter se differunt Ἡσιόδειον γῆρας et Pindari δὶς ἡβήσας, quorum neutrum explicari ex altero potest: illo enim de magna senectute, hoc de repetita vita ita agitur, ut provectae senectutis ne vestigium quidem adsit. Quomodo igitur fieri potuit, ut proverbium ex epigrammate oreretur? Res longe aliter se habere videtur. Is enim, qui proverbia Vaticana collegit, cum proverbiale illud Ἡσιόδειον γῆρας recte explicare nesciret, epigrammate Pindarico qualicunque modo id interpretari studuit. Neque enim dubium est, quin illud proverbium de nobili loco Hesiodi (fr. 163; imitatus est Auson. Id. XVIII.) intellegendum sit, qui de longinquitate vitae (γήρᾳ) hominum, cornicum, cervorum cet. agit, non

de ipsius Hesiodi senectute, ut opinabatur is, qui Vaticana proverbia collegit. Ipsam enim Hesiodi senectutem comprobari Alcaei Messenii versiculo[6]) (Brunck. Anal. I. p. 490. Anth. Pal. VII,. 55) nemo facile erit qui putet. Nam si ipsum Hesiodum in longaevis hominibus fama habuisset, certe id Lucianus silentio non praeteriisset in dialogo de macrobiis. Ipsa etiam mortis Hesiodi causa, quam Plutarchus Sap. Conv. 19 et auctor Certaminis exposuerunt, senectutem quodammodo videtur respuere. Quare nihil reliquum est, quam ut hac fabula de bis iuvene Hesiodo doceri credamus duos aliquando Hesiodos vixisse, id quod etiam duobus Hesiodi sepulcris, quorum alterum erat Naupacti, alterum Orchomeni, sed ita exstructum, ut Naupacto Orchomenum ossa Hesiodi secundum oraculum Delphicum translata esse dicerent Orchomenii, ne suum videretur auctoritate cedere alteri, quod ne Naupactiis quidem omnibus cognitum fuisse fingebant. Sed etiam postea Naupactios suum sibi servasse Hesiodi sepulcrum satis patet ex Plutarchi verbis: *τὸν δὲ τάφον* [*ἐν τῷ Νεμείῳ*] *οἱ πολλοὶ τῶν ξένων οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' ἀποκέκρυπται* (non *ἀπεκέκρυπτο*). Aliam famam fuisse, quae Ascra, non Naupacto in suam urbem ossa Hesiodi transtulisse Orchomenios diceret, olim ex loco Plutarchi apud Proclum ad Oper. 631 (T. XIV. p. 308 Hutt.) concludi posse putaram, et sic denuo conclusit Marckscheffelius p. 29. Ita enim Proclus: *ἀοίκητον δὲ αὐτὸ* (*τὸ τῆς Ἄσκρης πολίχνιον*) *ὁ Πλούταρχος ἱστορεῖ καὶ τότε εἶναι, Θεσπιέων ἀνελόντων τοὺς οἰκοῦντας, Ὀρχομενίων δὲ τοὺς σωθέντας δεξαμένων· ὅθεν καὶ τὸν θεὸν προστάξαι τὰ Ἡσιόδου λείψανα λαβεῖν καὶ θάψαι*

---

6) *Λοκρίδος ἐν νέμεϊ σκιερῷ νέκυν Ἡσιόδοιο*
Νύμφαι κρηνίδων λοῦσαν ἀπὸ σφετέρων,
καὶ τάφον ὑψώσαντο· γάλακτι δὲ ποιμένες αἰγῶν
ἔρραναν, ξανθῷ μιξάμενοι μέλιτι.
τοίην γὰρ καὶ γῆρυν ἀπέπνεεν, ἐννέα Μουσέων
ὁ πρέσβυς καθαρῶν γευσάμενος λιβάδων.

Huic epigrammati in cod. Matrit. XXIV. adiunctum est alterum, inscriptionis expers, quod publicavit Iriart. Bibl. Matrit. p. 97:

Ἡσιόδου ποτὲ βίβλον ἐμαῖς ὑπὸ χερσὶν ἑλίσσων
Πύρρην ἐξαπίνης εἶδον ἐπερχομένην.
βίβλον δὲ ῥίψας ἐπὶ γῆν χερὶ τοῦτ' ἐβόησα·
ἔργα τί μοι παρέχεις, ὦ γέρον Ἡσίοδε;

Prius epigramma altero eiusdem codicis loco Simonidi datur: v. Iriart. p. 95. Idem autem vir doctissimus in foedum errorem delapsus est (p. 385), cum Oper. v. 293—297 tanquam epigramma ineditum in laudem Hesiodi typis exprimendos curarit (cod. Matrit. XCVIII).

παρ' αὐτοῖς, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησὶ γράφων τὴν Ὀρχομενίων πολιτείαν. Sed non recte id concludi posse satis ex eo apparet, quod oraculum Delphicum ossa Hesiodi transferri Orchomenum iusserat eam ob causam, quod, Ascraeis receptis ab Orchomeniis, ipse etiam Hesiodus quasi Orchomenius factus esse videretur. Quod igitur Plutarchus narravit item ad Naupactum, non ad Ascram pertinet. Sic enim de hac re Pausanias IX, 38, 3: *τάφοι δὲ Μινύου καὶ Ἡσιόδου· καταδέξασθαι δέ φασιν οὕτω τὰ Ἡσιόδου ὀστᾶ. νόσου καταλαμβανούσης λοιμώδους καὶ ἀνθρώπους καὶ βοσκήματα, ἀποστέλλουσι θεωροὺς παρὰ τὸν θεόν. τούτοις δὲ ἀποκρίνασθαι λέγουσι τὴν Πυθίαν, Ἡσιόδου τὰ ὀστᾶ ἐκ τῆς Ναυπακτίας ἀγαγοῦσιν ἐς τὴν Ὀρχομενίαν, ἄλλο δὲ εἶναί σφισιν οὐδὲν ἴαμα. τότε δὲ ἐπερέσθαι δεύτερα, ὅπου τῆς Ναυπακτίας αὐτὰ ἐξευρήσουσι, καὶ αὖθις τὴν Πυθίαν εἰπεῖν, ὡς μηνύσοι κορώνη σφίσιν. οὕτω τοῖς θεοπρόποις ἀποβᾶσιν εἰς τὴν γῆν πέτραν τε οὐ πόρρω τῆς ὁδοῦ καὶ τὴν ὄρνιθα ἐπὶ τῇ πέτρᾳ φασὶν ὀφθῆναι. καὶ τοῦ Ἡσιόδου [τε] τὰ ὀστᾶ εὗρον ἐν χηραμῷ τῆς πέτρας. καὶ ἐλεγεῖα ἐπὶ τῷ μνήματι ἐπιγέγραπται.* Haec si quis comparaverit cum simili fabula Lacedaemonia apud Herodotum I, 67 de Orestis ossibus, cum Atheniensium custodia Oedipodis et Thesei ossium, non dubitabit, quin Hesiodus heros fuerit Boeotis, quemadmodum Homerum heroem Chii coluerint, ita ut uterque tanquam princeps familiam poeticam duceret. Intellegendum est autem, cum pro heroe aliquem colendum esse arbitrantur, splendidissimum videri, si indignum-interfectum esse tradant.

Inde fabula de morte Hesiodi profecta est, de qua vario modo scribunt. Ex ipsis Hesiodo tributis carminibus didicerant Chalcide poetam in celebrandis Amphidamantis exsequiis tripodem accepisse, cum hymno prae omnibus excelluisset. (V. Oper. 652 seq. Plut. Conv. Sept. Sap. 10.) Quem tripodem, quanquam auctor versuum illorum Musis Heliconiis consecratum esse dicit, visum in Helicone etiam a Pausan. IX, 31, 3 (cf. Dio Chrys. p. 22, 11 Emper.), tamen non desunt qui Apollini Pythio ab Hesiodo dedicatum esse dicant, quanquam *ἀπαρχαὶ* ab auctore Certaminis p. 366, 23 (Westerm. p. 41, 15) memoratae longe aliter possunt intellegi. Oraculum igitur Hesiodo a Pythia datum est, vitaret templum Nemeaei Iovis, quod ibi mortem subiturus esset. Hinc ille, quod Nemeam in Peloponneso fugiebat, obtruncatus est in area sacra Nemeaei Iovis, quae prope abest ab Oeneone Locrorum (Thucyd. III, 96) in agro Naupactio. Mortis causam sic aperuit secundum fabulam

antiquam Plutarch. Sept. Sap. Conv. 19: *Μιλησίου* (Demodes nomen fortasse erat, v. Eratosthenem ap. auct. Cert. p. 367, 21, Westerm. p. 42, 44) *γάρ, ὡς ἔοικεν, ἀνδρός, ᾧ ξενίας ἐκοινώνει Ἡσίοδος καὶ διαίτης ἐν Λοκροῖς, τῇ τοῦ ξένου θυγατρὶ*[7]) *κρύφα συγγενομένου καὶ φωραθέντος ὑποψίαν*

7) Phegeus, (quod nomen legitur etiam apud Hom. Il. V, 11. 15. Herodot. IX, 26. Verg. Aen. IX, 765) nomen erat hospiti, filiae Ctimene, filiis, Hesiodi interfectoribus, secundum Alcidamantem, Gorgiae discipulum, (v. Certam. p. 367, 14 sqq. Westerm. p. 41, 26 seq. Cf. Aristot. Rhetor. II, 23. Vahlen, der Rhetor Alcidamas, i. Sitzungsb. d. Wiener Acad. 1863. Tom. 43 p. 491—528) Amphiphanes et Ganyctor, secundum Eratosthenem Ctimenus et Antiphus Ganyctoris. Hunc secutus esse videtur Pausan. IX, 31, 5, qui pro Phegeo item Ganyctorem habet patrem. Sic enim intellego Pausaniam; nam quod hic addit: *αὐτόθι ἀσεβήσασιν ἐς Ποσειδῶνα ἐγένετο τῇ Μολυκρίδι σφίσιν ἡ δίκη*, non pertinere ad alterius interfectoris filios satis patere puto. V. Plut. de solert. anim. 13. Sympos. V, 2. Ad locum Eratosthenis pertinere etiam videtur quod habet Choeroboscus ad Theodos. Canon. p. 81, 27. Gaisf. *γάνυξ γάνυκος* (*ὁ γανάκτωρ παρὰ τῷ Ἐρατοσθένει*); aliter tamen Giese statuit (Aeolisch. Dialect p. 190), qui, cum *γανάκτωρ* Aeolicum esse dicit pro *ἀνάκτωρ*, non satis ad *γάνυξ γάνυκος* animum advertisse videtur. *Γανύκτωρ* est etiam apud Nonn. Dion. XL, 226. Ceterum si quis quaerat locum, quo haec omnia narraverit Eratosthenes, legendum fortasse coniiciet *Ἐρατοσθένης δέ φησιν ἐν Ἡσιόδῳ* in Certam. p. 367, 15. Cf. Diar. Antiq. stud. 1839. p. 860. Bernhardyi Eratosthen. p. 241. Carmini Erathosthenis titulus scriptus erat *Ἡσίοδος ἢ Ἀντερινύς*. V. Bergk. Anal. Al. I. p. 26 (Marb. 1846). Hiller. fragm. Eratosth. p. 85 (Lipsiae 1872). Titulum carminis fuisse *ἐν ἐπικηδείῳ* sc. *Ἡσιόδου* coniecit O. Schneider in Annal. Phil. 1873 p. 220. Ceterum de duabus Hesiodi interfecti fabulis egregias dissertationes conscripsit Fr. Nietzschius in Mus. Rhen. 1870 p. 528—540 et 1873 p. 211—249 publicatas, quibus titulum inscripsit: Der Florentinische Tractat über Homer und Hesiod, ihr Geschlecht und ihren Wettkampf. De fontium narrationis ordine Nietzschius haec statuit. Historia princeps comparet in libello sub titulo Musei confecto rhetoris Alcidamantis, quem secutus est Aristoteles in Orchomeniorum republica. Ab hac narratiuncula multum discrepabat illa, quam allegavimus fabula Eratosthenis, quem exscripsit Plutarchus in Convivio et de sollert. animi. Neque vero magis Certaminis Homeri et Hesiodi auctor Convivium compilavit, neque Certamen ipsum Joannes Tzetza in commentatione de vita Hesiodi, quorum utrumque libro aliquo deperdito, velut Characis historiis, usum esse colligas. Pauca, quae nimis audacter protulerat Nietzchius, correxit F. Susemihl. in Annal. Philol. 1874 p. 660 seq. — Illud quoque memoratu non indignum videtur, quod etiam Euphorion Chalcidensis carmen epicum *Ἡσίοδος* composuerat, (v. Suid. s. v. et Eudoc. p. 167), cuius ne unum quidem fragmentum nobis servatum esse maxime dolendum est (V. Meinekii Euph. vit. et scr. p. 20. 69); hariolati enim sunt editores Vergilii: cf. Heynii exc. III ad Bucol.

ἔσχεν ὡς γνοὺς ἀπ' ἀρχῆς καὶ συνεπικρύψας τὸ ἀδίκημα μηδενὸς ὢν αἴτιος, ὀργῆς δὲ καιρῷ καὶ διαβολῇ περιπεσὼν ἀδίκως. ἀπέκτειναν γὰρ αὐτὸν οἱ τῆς παιδίσκης ἀδελφοὶ περὶ τὸ Λοκρικὸν Νέμειον ἐνεδρεύσαντες καὶ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀκόλουθον, ᾧ Τρωΐλος ἦν ὄνομα· τῶν δὲ σωμάτων εἰς τὴν θάλασσαν ὠσθέντων τὸ μὲν τοῦ Τρωΐλου εἰς τὸν Δάφνον ποταμὸν ἔξω φερόμενον ἐπεσχέθη περικλύστῳ χοιράδι μικρὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν ἀνεχούσῃ, καὶ μέχρι νῦν Τρωΐλος ἡ χοιρὰς καλεῖται. τοῦ δὲ Ἡσιόδου τὸν νεκρὸν εὐθὺς ἀπὸ γῆς ὑπολαβοῦσα δελφίνων ἀγέλη πρὸς τὸ Ῥίον ἐκόμισε καὶ τὴν Μολυκρίαν. ἐτύγχανε δὲ Λοκροῖς ἡ τῶν Ῥίων καθεστῶσα θυσία καὶ πανήγυρις, ἣν ἄγουσιν ἔτι νῦν, περιφανῶς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον [8]), ὡς δ' ὤφθη προσφερόμενον τὸ σῶμα, θαυμάσαντες, ὡς εἰκός, ἐπὶ τὴν ἀκτὴν κατέδραμον καὶ γνωρίσαντες ἔτι πρόσφατον νεκρόν, ἅπαντα δεύτερα τοῦ ζητεῖν τὸν φόνον ἐποιοῦντο διὰ τὴν δόξαν τοῦ Ἡσιόδου· καὶ τοῦτο μὲν ταχέως ἔπραξαν [9]). — αὐτούς τε γὰρ κατεπόντισαν ζῶντας [10]) καὶ τὴν οἰκίαν κατέσκαψαν. ἐτάφη δὲ Ἡσίοδος πρὸς τῷ Νεμείῳ· τὸν δὲ τάφον οἱ πολλοὶ τῶν ξένων οὐκ ἴσασιν, ἀλλ' ἀποκέκρυπται, ζητούμενος ὑπ' Ὀρχομενίων κ. τ. λ. Eodem pertinet Alcaei Messenii epigramma, quod supra laudavimus. Hac tam honorifica in luco Nemeo sepultura praeclare videtur indicari pro heroe Locrensibus et Boeotis fuisse Hesiodum. Recte enim Lobeck. Aglaoph. p. 281: „Pythia, quotiescunque civitates fame, bello aliove malo pressae divina consilia peterent, toties ferme heroum ossa condere in suis finibus vel iam conditis debitos honores reddere iussit.“ Neque Hesiodi eo loco immemor fuit vir doctissimus. Comparari optime poterit fabula de Lino, cuius duo exstiterunt sepulcra, alterum Argis, Thebis in Boeotia alterum, nec erit quisquam, qui de Lino heroe dubitet. — Amoenam de avibus sepulcro advolantibus fabulam memoriae prodidit Lucian. de morte Peregrini III. p. 361 ed. Reiz.: τίνας δὲ κορώνας οὐκ ἐπιπτήσεσθαι, καθάπερ ἐπὶ τὸν Ἡσιόδου τάφον;

---

8) Festum Ariadneum audit in codice Certam. p. 367, 9, ubi v. adnot. (Westerm. p. 42, 33). εἰς Ποσειδῶνα ἀσεβῆσαι interfectores addidit Pausanias. Itaque non immerito Flach. l. l. p. 465 diversas fuisse fabulas suspicatus est, quarum altera Aulide oriunda et ad Locrenses Opuntios spectante de festa Ariadnae die fugaque interfectorum in Cretam insulam tentata et poena de nefariis a diis exercita ageretur, altera ab Ozolarum finibus profecta de solemni Neptuni die atque iusta ipsorum incolarum ultione.

9) Canem Hesiodi detexisse Ganyctorem et Amphiphanem tradit Plut. de solert. anim. 13, 36. V. Polluc. Onom. V, 5.

10) σφαγιασθῆναι θεοῖς τοῖς ξενίοις ὑπὸ Εὐρυκλέους τοῦ μάντεως tradit auctor Cert. p. 367, 17.

II. De tempore, quo Hesiodus vixerit.

De aetate Hesiodi quaerere difficillimum est, quod quae sub eius nomine circumferuntur carmina non uni eidemque poetae adscribere licet. Primus, qui uberius hunc locum exponeret, Heraclides Ponticus fuisse videtur, de cuius sententia certiores non facti sumus. Primus autem, qui Homerum antiquiorem Hesiodo pronuntiasse sine uberiore disquisitione dicitur, est Xenophanes Eleata (v. Gellius III, 11, Karsten Xenophanis rel. p. 83). Sed non multum tribuerim huic Gellii sententiae, si ex Hesiodi nomine nomini Homeri postposito id concludendum esse opinatus est. V. Karsten. l. l. p. 43. Postea Posidonium uberius id exposuisse tradit Io. Tzetza Exeg. in Il. p. 19, 2 Herm. Ephorus vero primus fuisse videtur, qui Homero antiquiorem Hesiodum esse diceret, quem secuti sunt Philostratus, L. Accius ap. Gellium III, 11, marmor Parium, atque hoc quidem ita, ut 161 annos ante Olympiades Hesiodum floruisse scriberet, Homerum 130 annos; Posidonius vero (v. I. Tzetz. Exeg. l. l.) et grammatici Alexandrini iuniorem. Cf. schol. Ven. Il. XXIII, 683 νεώτερος οὖν Ἡσίοδος γυμνὸν εἰσάγων Ἱππομένη ἀγωνιζόμενον ταλάντων (τῇ Ἀταλάντῃ Heynius). Addam praeterea miram sententiam a Ioanne Antiocheno (Malala) prolatam in Cramer. Anecd. Paris. II. p. 389, 14: ἦν ἐπὶ τῶν ιβ' πατριαρχῶν ὁ Ἡσίοδος, ὃς τὰ Ἀσσυρίων γράμματα εἰς Ἑλλάδα γλῶσσαν μετέβαλεν, quocum componas alterum locum apud eundem Malalam p. 59, 5. L. Dindorf. et apud Cramerum T. II. p. 241, 6: ἐν δὲ τοῖς χρόνοις τούτοις ἀνεφάνη τις ἐκ φυλῆς τοῦ Ἰαφέθ, ὀνόματι Ἡσίοδος, ὅστις ἐφεῦρε τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα, ὁ καὶ θεολόγος τῶν Ἑλλήνων. His cum postea addit p. 241, 27: ἐν τοῖς χρόνοις Γεδαιὼν τοῦ Κριτῶν (Κριτοῦ) ἦν Ὀρφεὺς ὁ Θρᾴξ, fontem, ex quo haec hausta sunt, fortasse quis divinarit. Nam ita Io. Tzetza l. l. p. 21, 17 (cf. Malal. p. 72, 16): ἐξελέγξω — καὶ Τιμόθεον τὸν Ὀρφέα ἐπὶ Γεδεὼν εἶναι λέγοντα ὡς οὐκ ὀρθῶς περὶ τῶν χρόνων, ἀλλ' ἐψευσμένως. Est autem hic Timotheus chronographus; v. I. Malalae Chronic. p. 76, 7 ed. Ven. Alia, ut apud eundem Cramer. II. p. 385, sciens praetereo.

Atque confecta res foret, si credi Philochoro posset (v. schol. Anon. ad Oper. v. 271), Stesichorum poetam fuisse filium Hesiodi ex Clymene: is enim natus est Ol. 37, 1, mortuus Ol. 56, 4 (v. Clinton. Fast. Hell. I. p. 5 Krueg., quanquam in diversam sententiam abiit marmoris Parii scri-

ptor; v. Boeckh. Corp. Inscr. II. p. 302. 338). Verum haec fabula de Hesiodi filiis non tam de progenie ipsa ac stirpe poetae valet, quam de eius secta, de qua postea dicetur. Dicuntur enim familiae etiam scholae philosophorum (v. Wolf. Prolegg. p. XCVIII). Valde incerta est igitur computatio Dodwelli de cyclis V, 10 hac fabula confisi. Nobis igitur nunc fere acquiescendum esse videtur in sententia Herodoti II, 53, qui Hesiodum, i. e. Theogoniae poetam, et Homerum quadringentis fere annis suam ipsius aetatem dicit antecedere. Nam ita etiam Cornelius Nepos in libro chronicorum apud Gellium XVII, 21 (Nep. ed. Halm. p. 119): Vixerunt (sc. Homerus et Hesiodus) ante Romam conditam, ut Cornelius Nepos in primo chronicorum de Homero dixit, annis circiter centum et sexaginta. Quocum consentiunt Euthymenes in Chronicis et Archemachus in tertio Euboicorum (v. Clement. Alex. Strom. I. p. 146 Sylb. T. II. p. 96 Dind.): *Εὐθυμένης δὲ ἐν τοῖς Χρονικοῖς συνακμάσαντα Ἡσιόδῳ ἐπὶ Ἀκάστου ἐν Χίῳ γενέσθαι περὶ τὸ διακοσιοστὸν ἔτος ὕστερον τῆς Ἰλίου ἁλώσεως. ταύτης δέ ἐστι τῆς δόξης καὶ Ἀρχέμαχος ἐν Εὐβοϊκῶν τρίτῳ· ὡς εἶναι αὐτόν τε καὶ τὸν Ἡσίοδον καὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου νεωτέρους.* Cf. etiam l. l. I. p. 139, T. II. p. 90: *Ὅμηρος δὲ καὶ Ἡσίοδος πολλῷ νεώτεροι τῶν Ἰλιακῶν, μεθ' οὓς μακρῷ νεώτεροι οἱ παρ' Ἕλλησι νομοθέται, Λυκοῦργός τε καὶ Σόλων κ. τ. λ.* Inter recentiores philologos horum iudicio ante omnes Bergkius l. l. p. 928 seq. opitulatus est. Qui antiquiorem Hesiodum faciunt Homero non inepte concludunt ex magna parte Operum, quae sane habenda est in antiquissimis Graecae poesis monumentis, quanquam multa, quae ibi accumulavit, ex priscorum temporum poesi hausisse videtur poeta; qui recentiorem, ex Theogonia potissimum et reliquis Hesiodo adscriptis carminibus argumentantur, de quorum aetate lubricum admodum est iudicium, cum Hesiodo adscriberent multi ea carmina, quae genus poesis ad Hesiodum potissimum auctorem relatum sequi videbantur. Quid denique de Hesiodi aetate Hecataeus Abderita statuerit, qui opusculum *περὶ τῆς ποιήσεως Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου* confecit (Suid. s. v. et Eudoc. p. 169) ne divinando quidem assequi nobis licebit. Subactissimum hac de re est iudicium Wolfii Prolegg. p. XLII: „Vocabulum poetae posterius videtur ipso Hesiodo nec ante receptum quam musica ab arte pangendi carminis vulgo divelli coepisset. Sed Hesiodum quum dico, omne illud tempus intellego, in quod Hesiodiorum quae nunc feruntur operum confectio incidit.

Non uni enim illa tribuenda esse patet et multo plura nomine eius ferebantur apud veteres. In ἔργοις loci sunt multi πίνῳ venerandae vetustatis signati. Theogonia autem et Scutum Herculis et maxima pars eorum, quorum brevia fragmenta supersunt, Homerum toto fere saeculo subsequuntur. Huius rei argumento est, quod in iis plures notiones novae exstant et imitationes locorum Homericorum, imprimis terrarum et populorum auctior et explicatior notitia." Cf. Anal. lit. III. p. 274. Haec cautius dicta sunt quam ea, quae protulit I. H. Vossius Epist. myth. II, 12 et Antisymb. I. p. 289. Cf. Thiersch. de Hesiodo in commentat. acad. Monac. a. 1813 p. 20.

III. De poetis Hesiodeis.

Quod nostris quoque temporibus fieri solet, ut qui in aliqua arte et facultate excellat alios ad tramitem suum alliciat atque eo pergere quasi instiget, id praesertim eo tempore factum esse probabile est, quo artes quasi recentes tanquam ex Iovis capite Minerva prosiluerunt. Sic qui primus avia Pieridum loca ita peragrarat, ut intellegentium hominum plausum mereretur, multos continuo asseclas atque sectatores necessario nactus est. In horum numero imprimis habendus est Hesiodus, qui primus inter Graecos antiquissimam philosophiam, i. e. doctrinam de diis et de hominum vita, versibus heroicis certa ratione tradidisse videbatur, cum ceteri poetae, quos non inepte Homericos dixeris, facta tantum antiquorum temporum historica et continua serie enarrassent. Hesiodum tanquam magistrum et doctorem multi alii secuti sunt, qui didacticum poesis genus elegerunt ita, ut vel filios vel posteros vel discipulos eius aut se ipsi dicerent, aut sic ab aliis dicerentur. Atque filii quidem et posteri dicti sunt prorsus in eum modum, quo medici Aesculapii filii (Ἀσκληπιοῦ παῖδες), sacerdotes ἱερέων παῖδες sapientes σοφῶν παῖδες, grammatici γραμματικῶν παῖδες, dicebantur, et quo ipsum oraculum Delphicum (Thucyd. V, 16) τὸ σπέρμα dixit pro ἀπογόνῳ. In horum numero fortasse Cercops fuit; nam illud Diogenis L. II, 46: Κέρκωψ ἐφιλονείκει Ἡσιόδῳ ζῶντι, τελευτήσαντι δὲ Ξενοφάνης, non ita intellegendum est cum Wuellnero de cyclo p. 50, ut Cercopem Homeridam fuisse statuamus, sed ita se applicuisse Hesiodeae poesi (v. Welck. Cycl. ep. p. 270), ut in eodem genere poesis excelluisse atque adeo superior fuisse secundum quorundam opinionem putandus sit. Certe primus Terpander fuit, de quo Suidas dicit: οἱ δὲ ἀπόγονον Ἡσιό-

δου ἀνέγραψαν, ἄλλοι δὲ Ὁμήρου, Βοίου λέγοντες αὐτὸν τοῦ Φωκέως τοῦ Εὐρυφῶντος τοῦ Ὁμήρου. Atque ad gentem quidem Homericam pertinere propterea credebatur, quod Homeri carmina nova musica cani in agonibus docuit (Plut. de Mus. 31. Cf. Bernhardyi Litt. Gr. I. p. 230) et omnino strenue excoluit Homericam poesin (Plut. de Mus. 5); ad Hesiodum vero, quod primus huius etiam carmina melodia ornasse ferebatur, qua olim carebant. Nam Plutarchus (de Mus. 4) Terpandrum Boeoticum et Aeolicum aliquem nomum citharoedicum invenisse auctor est, qui ad Hesiodi carmina imprimis pertinuisse videtur. Accedit, quod idem Plutarchus Terpandrum in quibusdam citharoedicis nomis Philammonem Delphum secutum esse dicit (de Mus. 5), quem ipsum Apollinem, stemmatis Hesiodei principem, instituisse fama erat; nec silentio praetereundum est Apollinis Pythii oraculum Lacedaemonios de sedandis seditionibus rogantes iussisse Terpandrum arcessere (Schol. Aristid. p. 593 Dind.)[11]). Terpander autem cum vixerit circiter Ol. XXXIII, mirum esset Stesichorum, qui mortuus est Ol. LV, 1 secundum Eusebium (vel Ol. LVI, 4 secundum alios), filium Hesiodi dici, nisi hoc eo modo intellegendum esset, quem indicavimus. Hic enim poeta non propter musicam, qua Hesiodum Terpander prosecutus esse videtur (musica enim Stesichorus toto coelo distabat a Terpandro; vid. Plut. de Mus. 7), sed quod non solum mythica carmina Hesiodeo modo composuit, sed etiam inventis fabulis se ad Opera et Dies Hesiodi (v. Oper. 200) applicuit (v. Kleine Stes. Fragm. p. 109). Prorsus similem causam habuisse videntur ii, qui Mnaseam filium Hesiodi dicerent. Sic enim Anonymus ad Oper. 271: *ἰστέον δέ, ὅτι υἱὸς Ἡσιόδου Μνασέας ἐστί, Φιλόχορος δὲ Στησίχορόν φησι τὸν ἀπὸ Κλυμένης, ἄλλοι δὲ Ἀρχιέπης*, quod mirum in modum corrupit Tzetza: *σημείωσαι, τίς παῖς Ἡσιόδου. παῖδα οἱ μὲν Μνασέα* (huic igitur *Μνασεύς* erat nominativus), *οἱ δὲ Ἀρχιέπην* (fecit igitur ex matre filium Hesiodi), *οἱ δὲ τὸν Στησίχορον τὸν μελῳδὸν ἐξεδέξαντο.* Atque Mnaseae nomen „ad memoriam rerum traditarum" tantummodo revocavit Marckscheffelius p. 33 cum Welckero, sed Mnaseas, Eratosthenis discipulus, aeque atque Stesichorus more Hesiodeo mythologiam non solum Graecorum, sed omnium populorum exposuerat. (Omnino

11) De Terpandri opera in re musica collocata v. Nitzsch. melet. I. p. 138 seq. Welcker. Cycl. ep. p. 368. Bergk. Lit. Gr. I. p. 432 seq. Susemihl. l. l. p. 649—658. Westphal. Metr. d. Gr. I² p. 24.

conferas Mnaseae Patarensis reliq. ed. Eug. Mehler. I. Bonnae 1846, II. Lugduni Bat. 1847). Scripsit item Mnaseas Patarensis Δελφικῶν χρησμῶν συναγωγήν (v. Schol. ad Hes. Th. 117. Phot. Lex. v. Ὑμεῖς, ὦ Μεγαρεῖς. Mehler l. l. II. p. 45—47), quae item ad res sacras Graecorum attinebat. Iam vero, quaeret quispiam, cum Mnaseas ille Alexandrinorum tempore vixerit (v. Lobeck. Aglaoph. p. 1221 cf. Welcker. Tril. p. 240, Mehler. l. l. II. p. 16), qui tandem Hesiodi filius, i. e. Ἡσιοδίδης probabili modo dici potuit? Eodem arbitror iure, ut etiam posteris temporibus Ὁμηρίδαι et Ἀσκληπιάδαι inveniebantur, qui gentem suam ab Homero et Aesculapio propter artem, qua pollebant, derivarent[12]). Similiter Acusilaus et Eumelus in Hesiodidis haberi poterant, si contuleris Clem. Al. Strom. VI. p. 267 Sylb. T. III. p. 148 Dind.: τὰ δὲ Ἡσιόδου μετήλλαξαν εἰς πεζὸν λόγον καὶ ὡς ἴδια ἐξήνεγκαν Εὔμηλός τε καὶ Ἀκουσίλαος οἱ ἱστοριογράφοι, et Walz. Rhet. IX. p. 144: Ἀκουσίλεως καὶ Ἡσίοδος καὶ Ὀρφεὺς ἐν θεογονίαις, nec minore iure Hecataeus et Pherecydes, cum genealogi essent. Quid? quod etiam Empedocles, qui Theogoniam scripsit (v. Karsten. p. 73), cuius καθαρμοί a Cleomene rhapsodo Olympiae sunt declamitati (v. Athen. XIV. p. 620, Karsten. p. 40), tantam cum Hesiodo familiaritatem prodit, ut ipse Hesiodidam appellare sese possit?

Iam vero etiam patebit, cur Hesiodi gentem ad Orpheum revocaverint Hellanicus, Pherecydes, Damastes, si Aristophanis verba comparaveris Ran. 1032: Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετάς ἡμῖν κατέδειξε φόνων τ' ἀπέχεσθαι (v. Pausan. IX, 30). Hoc enim ad didacticum poesis genus proprie

---

12) Saniore iudicio de Mnasea ad Marckscheffelii exemplum disputasse videtur Susemihl. l. l. p. 659: „Freilich ohne die Sippschaft des Hesiodos möchten wir immerhin zu dieser speciellen Ausdeutung noch kein sicheres Recht haben. Da ist nun aber zunächst seine Mutter Pykimede „die verständige“, dann sein Sohn Mnaseas „der gedächtnisstarke“ oder Archiepes (Char'epes?), Euepes, Euphemos, Eukleides, Euphorbos „der schön redende, rühmende, tönende“ oder Stesichoros „der Chorsteller“ oder, wenn es vielmehr eine Tochter sein soll, die Archiepe (Chariepe?).“ — Recte etiam Mehler. II. p. 11: Primum hoc loco non Hesiodides Mnaseas appellatur, sed Hesiodi filius; tum eorum, qui sunt Homeridae aut Hesiodidae adpellati, neminem puto fuisse, qui pedestri oratione in operibus suis pangendis fuerit usus; quod cum de Mnasea constet omnisque praeterea indoles poetica ab eo sit quam alienissima, aberrasse a vero videtur Goettlingius, cum de Mnasea Patarensi illa scholiastae verba fuerit interpretatus.

attinet. Nec minus apte Aesopum se dixisse discipulum Hesiodi tradiderunt, quod inventio fabulae ethicae, quam *αἶνον* appellavit antiqua aetas, adscribitur poetae Ascraeo (v. Oper. 200, Theog. 594, cf. Schol. Aristid. p. 728). Sic etiam Quintilian. Inst. V, 11: si originem non ab Aesopo acceperunt fabulae (nam videtur earum primus auctor Hesiodus), nomine tamen Aesopi maxime celebrantur, nec minore iure id fieri potuit atque Anaximander Thaletis discipulus dictus est[13]).

Quibus expositis si scholam Hesiodeam statuimus, non hoc crassa Minerva ita intellegendum est, ac si certa quaedam praecepta a senioribus magistris poetis iunioribus discipulis in subselliis audientibus tradita essent, quemadmodum id medio aevo factum est in Germania, sed prorsus eodem modo, ac nunc de schola quadam Goethiana vel Schilleriana loquimur, quorum auctores tantum abest ut praecepta sua publice tradiderint, nihil ut magis sit eorum naturae et indoli contrarium. Sed. agnovisse veteres certam quandam Hesiodeae poesis causam et rationem iam eo intellegitur, quod carmina quaedam mythologica vel didactica, multo post Hesiodi tempora composita, nihilo minus Hesiodo eam ob causam tribuerunt, quod quasi patrem hunc habuerunt poesis didacticae, certum quendam intellegentiarum orbem complexae, cum ante Hesiodum singula tantum huius poesis conamina facta essent. Ipsum autem nomen Hesiodi poetae, quanquam in prooemio Theogoniae legitur, certum quoddam poesis genus declarare videtur, quemadmodum Lino id evenit et Stesichori nomen Tisiae poetae inditum est et Theophrasti cognomen Tyrtamo et artificibus quibusdam *Εὔχειρ*. Hoc vel ii indicarunt, qui Aeoles pro *Ἡσίοδος* dixisse tradiderunt *Αἰσίοδος* (v. Etym. M. p. 452, 36: *ἀλλ' ἰδοὺ τὸ Ἡσίοδος καὶ ἡμίονος Αἰσίοδος καὶ αἰμίονος λέγουσιν* [*οἱ Αἰολεῖς*]), quod, si verum poetae nomen fuisset, sine dubio legeremus in Theogoniae prooemio, nunc autem hanc nominis formam excogitasse ii putandi sunt, qui *αἰσίαν ὁδὸν σοφίας* (cf. Pindar. N. IX, 18) monstrasse Hesiodum arbitrabantur[14]). Ita enim Etym. p. 438, 20,

---

13) Recte praeterea Welckerus in Mus. Rhen. VI. p. 389 *τὴν Αἰσώπου ἀναβίωσιν* comparavit cum Hesiodi repetita vita. Poterat etiam Aeolicam, quam dixerunt, nominis Hesiodi formam cum Aesopi nomine comparare.

14) V. Bergk. Lit. Gr. I. p. 919 not. 2: „Man hat *Ἡσίοδος* als Zusammensetzung von *ἱέναι ᾠδὴν* betrachtet; dass dies unzulässig sei, liegt auf der Hand. Die alten Grammatiker leiten den Namen von *αἰσία ὁδός* ab, indem sie darin eine Beziehung auf

cuius etiam Marckscheffelius memor fuit p. 69: Ἡσίοδος ὄνομα κύριον, ὁ τὴν αἰσίαν ὁδὸν πορευόμενος· Ἔργα γὰρ καὶ Ἡμέρας ἔγραψε πρὸς τὴν βίον ἐργασίαν καὶ νομοθεσίαν. Cf. Ahrens. de dial. Aeol. p. 96. Eodem modo Pindarum fama erat de Hesiodo scripsisse ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης, et σοφιστής Hesiodus dictus est a Cratino. Sed neque ad hanc nominis conversionem opus erat ut confugerent, neque ad Welckeri sententiam, qui cum ᾄδω cognatum esse nomen olim putabat (Trilog. p. 12). Potius duplicis originationis via patet: aut deducas necesse est ab ἵημι et ὁδός, in qua ego sententia olim cum Etym. M. p. 438, 20 fui, ut quasi ἡγεμὼν ὁδοῦ virtutis et scientiae, i. e. parens philosophiae Hesiodus esse videretur, quanquam haec significatio subobscure hoc nomine indicatur, aut ab ἥδομαι vel ἥδω et ὁδός, ut is significetur, qui gaudeat ea via, quam rectam demonstravit; ὁδός enim dicitur et de consilio a diis dato per sortes (Aristoph. Eq. 1015), et de via, quam philosophi monstrant (v. Parmenid. p. 28. 30. 32. 36 Karstenii)[15]).

---

die ethische Richtung dieser Poesie finden; wenn sie aber behaupten, der Dichter sei in Boeotien Αἰσιόδος genannt worden, so liegt wohl ein Irrthum des Berichterstatters vor; denn Ἡσίοδος konnte sich nicht in Αἰσίοδος verwandeln, wohl aber würde nach dem Lautgesetze des böotischen Dialekts Αἰσίοδος in Ἡσίοδος übergehen. Nun heisst aber der Dichter urkundlich in Böotien Εἰσίοδος, wie die Böoter regelmässig Η mit Ει vertauschen; dadurch wird also die gemeingriechische Form bestätigt. Der Name besagt wohl: er geht seinen Weg, indem ἱέναι in medialem oder reflexivem Sinne zu fassen ist." Quae infirmare tentavit Susemihl. l. l. p. 658 seq., qui nomen Ἡσιόδου aut cum Clemm. de compositis Graecorum, quae de verbis incipiunt p. 28 de ἱέναι et ᾠδήν derivandum atque „Dichter" vel „Sänger" vertendum, aut de ἱέναι et ὁδόν atque sensu activo „Sender des Wegs" i. e. „des Lebenswegs" intellegendum esse censuit. Ceterum de forma Εἰσίοδος v. Keil. Syllog. Inscr. Boeot. p. 94 et Philol. XXV. fasc. II. p. 231. Goettling. Spicilegium alterum fragmentor. Hes. p. 4; de Αἰσίοδος Etym. Gud. p. 249, 49: Αἰολικῶς. ὁ τὴν αἰσίαν ὁδὸν πορευόμενος. — ἢ ὅτι αἰσίως ἐβάδισε. Cf. Etym. M. p. 438, 20. De etymo v. Etym. M. p. 38, 24: παρὰ τὸ ἥσω μέλλοντα καὶ τὸ ὁδός. — μνήσω Μνησίθεος, στήσω Στησίχορος, οὕτως ἥσω Ἡσίοδος.

15) Rectius Bergk. l. l. p. 919: „Man hat freilich behauptet, der Name Hesiod bezeichne nicht ein Individuum, sondern eine ganze Klasse, es sei ein Gattungsname, nur feierlicher und zierlicher als das schlichte Sänger oder Dichter. Da droht freilich die ehrwürdige Erscheinung des Hesiod sich wieder zu einem Nebelbilde zu verflüchtigen; allein jene Deutung ist sprachwidrig. Hesiod ist ein zwar ungewöhnlicher aber richtig gebildeter Eigenname, der um so weniger auf eine mythische Gestalt hinweist, da keinerlei Beziehung auf die Kunst, welche der

Quodsi nomine Hesiodi certum quoddam poesis genus indicari statuimus, non unum fuisse Hesiodum, sed plures per se intellegetur, perspicuumque erit, qui fabula illa oriri potuerit, quae Chalcide in Amphidamantis exsequiis factum certamen Hesiodi cum Homero fingebat: non facile enim erraveris, si ab Hesiodo quoddam et Homero aliquo (etiam Homeri nomen certum genus poesis significat; v. Welcker. Cycl. ep. p. 122) seu a poetis Hesiodeae et Homericae scholae institutum esse hoc certamen statueris. Quodsi in Certamine Homeri et Hesiodi p. 366, 14 (Westerm. l. l. p. 41) Panides Hesiodo adiudicasse victoriam fertur, poesin didacticam Chalcide magis floruisse magisque fuisse acceptam quam Homericam inde discimus. Quocirca apud alios, qui Homericam praeferebant poesin, in reprehensionem ita incurrit Panides, ut *Πανείδου ψῆφος* de iis, qui inerudite et minus sapienter iudicassent, abiret in proverbium (v. Paroem. Gr. II. p. 606). Illius autem Certaminis auctorem esse Leschem quendam, non antiquum Pyrrhaeum, sed multo recentiorem, ex sequente Plutarchi loco colligas. Sic enim Conviv. Sept. Sapient. 10: *ἀκούομεν γὰρ ὅτι καὶ πρὸς τὰς Ἀμφιδάμαντος ταφὰς ἐς Χαλκίδα τῶν τότε σοφῶν οἱ δοκιμώτατοι ποιηταὶ συνῆλθον. (ἦν δὲ ὁ Ἀμφιδάμας ἀνὴρ πολεμικὸς καὶ πολλὰ πράγματα παρασχὼν Ἐρετριεῦσιν ἐν ταῖς περὶ Ληλάντου μάχαις ἔπεσεν.) ἐπεὶ δὲ τὰ παρεσκευασμένα τοῖς ποιηταῖς ἔπη χαλεπὴν καὶ δύςκολον ἐποίει τὴν κρίσιν διὰ τὸ ἐφάμιλλον ἥ τε δόξα τῶν ἀγωνιστῶν, Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου, πολλὴν ἀπορίαν μετὰ αἰδοῦς τοῖς κρίνουσι παρεῖχεν, ἐτράποντο πρὸς τοιαύτας ἐρωτήσεις καὶ προὔβαλον μέν, ὥς φησι Λέσχης·*

Μοῦσά μοι ἔννεπ' ἐκεῖνα, τὰ μήτ' ἐγένοντο πάροιθεν
μήτ' ἔσται μετόπισθεν.

ἀπεκρίνατο δὲ Ἡσίοδος ἐκ τοῦ παρατυχόντος·

ἀλλ' ὅταν ἀμφὶ Διὸς τύμβῳ καναχήποδες ἵπποι
ἅρματα συντρίψωσιν ἐπειγόμενοι περὶ νίκης.

Nisi potius cum Hermanno facimus, qui op. VI. p. 145 verba, quae allegavimus, sic emendanda censebat: *ἐτράποντο πρὸς τοιαύτας ἐρωτήσεις καὶ λέσχας* (v. Clinton. Fast. Hell. I. p. 361) sive *ἐρωτήσεις αὐτοσχεδίας καὶ προὔβαλεν ὁ μέν, ὥς φασι*, laudatus Marckscheffelio p. 38[16]).

Dichter übte, oder den Charakter seiner Poesie darin zu finden ist."

16) Aliam viam ingressus est Th. Bergk. Anal. Alex. p. 22, qui scripto *καὶ προὔβαλον, ὁ μὲν* verba *ὥς φησι Λέσχης* recentioris auctoris calamo addita putabat. Nuper etiam Nietzschius l. l. I. p. 536 de loco Plutarchi verba faciens Bergkii coniecturam

Sed revertimur ad Hesiodeos poetas. Pro eorum secta si dicimus etiam Teleclidis comoediam loqui, quam Ἡσιόδους, non Ἡσίοδον, inscripsit (v. Meinekii histor. crit. comicorum Graecorum p. 88), fortasse habebimus eos adversarios, qui ex Cratini Archilochiis eodem iure sectam Archilochiam elici posse asseverabunt. Sed mirum quantum haec differunt. Archilochi enim nomen in praedicatum paulatim abiit, Hesiodi vero si plures dicuntur, non potest id aliter intellegi quam de via ac ratione poesis, quam sectati sint; pronum est igitur intellegere Archilochos Cratini chorum quasi sugillatorum constituisse, Teleclidis vero Hesiodos eorum, qui ex mente Ascraei poetae, i. e. ex utilitate de poematis, quorum frequens apud Teleclidem mentio erat, iudicarent. Haec autem utilitas (ὡς ὠφέλιμοι τῶν ποιητῶν οἱ γενναῖοι γεγένηνται) cur in Boeotia atque in adiacentibus regionibus imprimis accepta fuerit, non mirabitur is, qui meminerit, totam illam regionem ab hominibus simplicibus atque rusticis incultam fuisse, qui accuratius quam oppidorum cives utilitatem omnium rerum et negotiorum observitent[17]).

---

amplexus est. — Omnino autem Certamen Homeri et Hesiodi illo Plutarcheo libello recentius esse certis argumentis probaverat Marckscheff. p. 38.

17) Goettlingius ipse hoc loco secundum Lobeck. Aglaoph. p. 322 cum de Trophonii Amphiaraique oraculo tum etiam de Delphico Apollinis cogitaverat, quorum vim atque auctoritatem tantam fuisse diserte exposuit, ut Boeotos, inprimisque Boeotorum poëtas iis se applicuisse ex verbis Pausaniae IX, 40, 1 pro certo credendum esset. Cf. eiusdem viri dissertationem: die delphischen Sprüche in Ber. d. Sächs. Ges. I. p. 298 seq. (Ges. Abhandl. I. p. 221—250). Deinde postquam F. Schultzius in Philol. XXIV p. 193—226 e cod. Med. LX n. 4 omnem proverbiorum Delphicorum apparatum nimia cum industria convasavit, ne Ernestus Curtius quidem de Delphici oraculi auctoritate, cui praeter Hesiodum etiam alii vel poetae vel philosophi obnoxii fuissent, dubitandum esse censuit. Sic enim vir doctissimus in Histor. Graec. I. p. 498 (ed. IV. a. 1874): „Endlich tritt bei den Weisen und Dichtern, welche sich an Delphi angeschlossen haben, auch jene ernstere Ansicht, die den homerischen Vorstellungen am kräftigsten entgegentritt, am entschiedensten hervor. So zuerst bei Hesiodos, in dessen Gedichten das irdische Leben von dem fröhlichen Glanze, den Homer darüber ausbreitet, ganz entkleidet erscheint; es ist ihm ein gesunkener und verkümmerter Zustand, eine schwere Schule, welche der Mensch in Uebung der Tugend durchzumachen hat, indem er dabei von verklärten Geistern beobachtet und unterstützt wird." Eiusdem fere sententiae erat Ahrensius in Ber. d. Philol. a. 1852 p. 73 seq. qui nonnullis ex formis sermonis Hesiodei dialecti Delphicae vestigia ibi compa-

Homerica igitur et Hesiodea poesis quomodo inter se differant, diligentius hoc loco videtur declarandum esse. Quod ad argumentum attinet, hanc diversitatem recte iam exposuisse videtur is, qui Musas in Theogoniae prooemio sic dicentes introduxit: *ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα, ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.* Qui ita dixit, *τοῖς ψεύδεσι* sine dubio notare alteram poesis epicae, quam Homericam diximus, rationem voluit, cum *τοῖς ἀληθέσιν* Hesiodeam laudare in animo esset. Nec dubitabit de hac re qui loci Pindarici Nem. VII, 30 meminerit: *ἐγὼ δὲ πλέον' ἔλπομαι Λόγον 'Οδυσσέος ἢ πάθεν διὰ τὸν ἁδυεπῆ*[18]) *γενέσθ' Ὅμηρον. Ἐπεὶ ψεύδεσί οἱ ποτανᾷ τε μαχανᾷ Σεμνὸν ἔπεστί τι.* Illa autem *ἀληθέα* tam ad deos quam ad mores hominum pertinent, qui etiam ab oraculis reguntur. Porro Homeri secta fidibus canebat, cum carmina sua recitabat, Hesiodei vero poetae assa voce stantes decantare vel potius declamitare poemata solebant sine citharae modis. Pausan. X, 7, 2: *λέγεται δὲ καὶ Ἡσίοδον ἀπελασθῆναι τοῦ ἀγωνίσματος ἅτε οὐ κιθαρίζειν ὁμοῦ τῇ ᾠδῇ δεδιδαγμένον.* Recte igitur axamenta vel assamenta dici poterunt, quemadmodum carmina Saliaria dicebantur, quae cum item theogoniam Romanorum continerent, etiam sine tibiarum cantu proferebantur. Stantes autem id fecisse poetas et per se probabile est et demonstratur loco Luciani (Icaromen. c. 27): *καὶ αἱ Μοῦσαι ἀναστᾶσαι τῆς Ἡσιόδου Θεογονίας ᾖσαν,* quod recte Boeckhius ad Pind. fragm.

---

rere conclusit, quod antea etiam Goettlingius esse divinans strictim breviterque attigerat. Sed omnes has formas nimis audacter ad dialectum Delphicam reiici Ahrensiumque in ea re magnopere falsum esse certis collegerunt argumentis Al. Rzach. Dialekt d. Hesiodos p. 464 seq. Flach. d. dialektische Digamma d. Hesiodos p. 74—77. Cf. eiusdem dissertationem de duobus antiquissimis Hesiodi codicibus p. 25. Quocirca haud iniuria tota illa Goettlingii, Ahrensii, aliorumque de Delphorum oraculo, de potestate deque Delphicae dialecti vestigiis doctrina in fabularum seriem releganda est, quas in Hesiodi vita et sermone illustrandis plurimum valuisse inter omnes constat. Cf. etiam Bernhardyi Lit. Gr. I. p. 306 seq. (ed. IV. a. 1876). Multo igitur rectius omnes sermonis Hesiodei proprietates ad dialectum Doricam Locrorum referendae sunt. Cf. Bergk. Lit. Gr. I. p. 921.

18) Solo hoc vocabulo sufficiebat id significare. V. Herodot. VII, 101: *ὦ βασιλεῦ, κότερα ἀληθηΐῃ χρήσομαι πρός σε ἢ ἡδονῇ;* Thuc. VI, 17: *εἴ τι καθ' ἡδονὴν λέγοιτο.* Aeschines c. Ctesiph. p. 71, 34. HSt.: *πότερα τἀληθὲς εἴπω ἢ τὸ ἥδιστον ἀκοῦσαι;* Callim. Ep. XIV, 5: *οὗτος ἐμὸς λόγος ὔμμιν ἀληθινός, εἰ δὲ τὸν ἡδὺν βούλει κ. τ. λ.*

p. 560 notavit. Atque eodem modo ut sine musica oracula proferrentur antiquissimi mores Graecorum postulabant (Plut. de Pyth. orac. 22). Deinde lauri ramum vel bacillum (ῥάβδον, σκῆπτρον; v. Theog. prooem. 30. Pausan. IX, 30) manu tenebant Hesiodei poetae, cum orabant. Ea enim erat lauri virtus secundum Graecos, ut et canentes vaticinandi facultate impleret (ἐκστατικοὺς ἐποίει) et promptos ad audiendum animos inspiraret audientibus (cf. O. Mueller. Dor. I. p. 336). Hunc bacilli usum recte Nietzschius (de histor. Homeri p. 139) comparavit cum more Graecorum in epulis ad ramum lauri vel myrti scolia canendi, ad idemque genus pertinere videntur tum εἰρεσιῶναι, tum frondes supplicantium, quibus persuadere cupiunt hominibus, a quibus mitiorem sortem exspectant, tum rami Panathenaeis a libertinis portati (v. Bekker. Anecd. I. p. 242), tum sceptrum, quod apud Homerum manu tenere solent praecones (sunt autem poetae θεῶν ἄγγελοι καὶ κήρυκες secundum Plutarchum de Pyth. or. 22) et orantes in concione, tum Mercurii ῥάβδος (Il. XXIV, 343). Atque propter hanc artem declamitandi sine citharae modis procul dubio hi poetae dicti sunt rhapsodi, quorum primum fuisse Hesiodum Nicocles dixit ap. Schol. Pind. Nem. II, 1, cum Homerici poetae aoedi vel ἐπῶν ποιηταί dicerentur. Exposuit de hac re Pausanias IX, 30: κάθηται δὲ καὶ Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχων, οὐδέν τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα· δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπῶν, ὅτι ἐπὶ ῥάβδῳ δάφνης ᾖδε. Cf. eund. X, 7, 2. Fuerunt igitur qui ῥαψῳδόν vocabulum a ῥάβδῳ deducerent, ut Callim. fragm. 138. Bentl., Dionysius Thrax ap. Bekk. Anecd. p. 630: εἴρηται δὲ ῥαψῳδία οἱονεὶ ῥαβδῳδία τις οὖσα ἀπὸ τοῦ δαφνίνῃ ῥάβδῳ (συμβόλῳ Ἀπολλωνιακῷ secundum Grammaticum Bekk. p. 766) περιερχομένους ᾄδειν τὰ τοῦ Ὁμήρου ποιήματα, Tzetza Exeg. Hom. p. 45. Neque ipsi adeo Pindaro ignota fuit originatio ista (Isthm. III, 55). Tamen dubium esse potest, num vera sit haec etymologia, quam probaverat olim Dissenius Pind. p. 362. Boeckh. Welckerusque imprimis sustentavit Cycl. ep., cum ad ῥάπτειν potius vocabulum pertinere videatur. Hoc ipse Hesiodus indicasse dicitur fragm. 227:

ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν,

et ipse Pindarus Nem. II, 1, atque eodem pertinent Luciani verba (Διάλ. πρὸς Ἡσίοδον c. 4) ὅτι μηδέν ἐστι τῶν ἐρραψῳδημένων ὑπ' ἐμοῦ. Conferas etiam scholiastam in Bekkeri

Anecd. p. 766 ἢ οὖν ἀπὸ τῆς ῥάβδου καὶ τῆς ᾠδῆς ἐτυμολογεῖται ἡ ῥαψῳδία, ἢ ἀπὸ τοῦ ῥάπτειν, ὅπερ ἐστὶ τὰ διεστῶτα καὶ διακεχωρισμένα εἰς ἓν συνάπτοντα ὑγιάζειν. Quae autem erit vera huius nominis significatio? Wolfius Prolegg. p. XCVI ita: „Quae quidem est vera etymologia (παρὰ τὸ ῥάπτειν ᾠδήν), sed ex antiquiorum temporum ingenio interpretanda. Quippe aliud est breviora carmina modo et ordine publicae recitationi apto connectere, seu, ut Pindari Schol. ait, εἱρμόν τινα καὶ ῥαφὴν adhibere, aliud centonem consuere." Quibus post pauca addidit: „simpliciter ad cantum rhapsodicum trahenda est locutio ῥάπτειν ἀοιδήν in versibus Hesiodo tributis ap. Schol. Pindari;" neque dubium esse potest, quin ἀοιδοί in his versibus proprie adiectum sit propter Homerum, cum ῥάψαντες ἀοιδήν pertinere ad Hesiodum videatur: ῥάπτειν enim ᾠδήν nihil est aliud quam declamare carmina, atque quemadmodum recte sermonem Latinorum derivamus a serendis vel conserendis verbis, sic etiam ῥάπτειν (non συρράπτειν) ᾠδήν dicitur de serendis carminibus, i. e. de pronuntianda bene contexta oratione. De Xenophane philosopho, quem publice declamasse sua, non aliena carmina constat, Diogenes Laert. IX, 2, 3 eodem vocabulo utitur: ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐρραψῴδει τὰ ἑαυτοῦ. Haec rhapsodorum et poetarum epicorum diversitas agnoscitur etiam in titulis Orchomeniis n. 1583. Boeckh., ubi sic: ποιειτὰς Μήστωρ Μήστορος Φωκαιεύς, et: ῥαψαϝυδὸς Κράτων Κλίωνος Θειβεῖος, et n. 1584, ubi ῥαψῳδὸς Νουμήνιος Νουμηνίου Ἀθηναῖος, ποιητὴς ἐπῶν Ἀμινίας Ἀπολλοδότου Κρησαῖος. Cf. n. 1585. 1587. Sed quid, si etiam Homeri singula carmina rhapsodiae dicebantur? Nempe factum id est postero tempore, quo etiam Homeri carmina sine fidibus a rhapsodis declamitabantur, postea tragico etiam ad hoc negotium instructis vestitu et armatis. V. Platon. Ion. p. 530. Xenophon. Mem. IV, 2, 10. Athen. XIV. p. 620 C. Achilles Tat. III, 20. Cf. Meier. v. Panathenaeen in Encycl. p. 284 sq. Primus videtur Cynaethus Chius fuisse, qui hanc sine fidibus carmina recitandi rationem ad Homericam poesin transferret, de quo v. Welcker. Cycl. ep. p. 358. Atque immutata semel hac rhapsodi vocabuli significatione eo etiam perventum est, ut rhapsodi histrionibus et choreutis opponerentur, i. e. dramaticis et lyricis (v. Platon. Polit. I. p. 373. B. Legg. II. p. 658). Sed procedente tempore ita immutata est etiam Hesiodeorum carminum recitatio, ut ad lyram canerentur. Athen. XIV. p. 620 C:

Χαμαιλέων δὲ ἐν τῷ περὶ Στησιχόρου καὶ μελῳδηθῆναί φησιν οὐ μόνον τὰ Ὁμήρου, ἀλλὰ καὶ τὰ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου. Plutarch. Symp. IX, 1: *Διὸ πρῶτον μὲν ἐκέλευσεν ᾆσαι τὸν Ἐράτωνα πρὸς τὴν λύραν. ᾄσαντος δὲ τὰ πρῶτα τῶν Ἔργων· οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος, ἐπῄνεσεν κτλ.*[19]).

Haec omnia si quis ponderaverit, de schola didactica non dubitabit, quam si quis voluerit cum Thierschio (Comment. Acad. Mon. a. 1813) Boeoticam dicere, me non habebit adversarium, modo ne arctioribus quam par est finibus circumscribat. Nam ne in Locride quidem Dorica eiusmodi scholam Hesiodeam defuisse, cui carmina Aigimius et *Κήυκος γάμος* inscripta sint tribuenda, nuper probavit Th. Bergk. l. l. p. 1001 seq.

IV. De Hesiodi Operibus et Diebus et de *ΜΕΓΑΛΟΙΣ ΕΡΓΟΙΣ.*

Opera Hesiodi continere antiquissima praecepta practicae Graecorum philosophiae nemo facile erit qui neget, recteque *Ἔργα* initia philosophiae practicae dixit Friesius Histor. Philos. I. p. 83. Practica autem philosophia cum tripartita sit secundum Graecorum disciplinam comprehendatque Ethicam, Politicam et Oeconomicam, seu praecepta de homine, de cive, de patrefamilias, non mirandum est triplicis generis esse Hesiodi sic dicti praecepta. I. Ethica autem sunt v. 11, 203—247, 274—382, 707—764. II. Politica paucissima, 248—272, longe numerosiora III. oeconomica, quorum pars de eligenda uxore agit (695—705). Haec omnia sunt antiqua proverbia diversorum temporum, nec magis inter se cohaerent singula, quam Theognidis gnomae (v. Wolf. Prolegg. p. 127) aut ea quae Phocylidi adscribuntur praecepta et similia apud alios populos. Proverbia popularia esse vel ex eo patet, quod quaedam sunt minus liberalia (ut v. 371), quaedam popularem spirant superstitionem, indignam poeta liberali[20]). Atque haec pro-

19) De toto hoc capite cf. quae nuper scite exposuit Volkmann. Gesch. u. Kritik d. Wolf. Proleg. p. 276—315. (Leipzig 1874).

20) Quin proverbia quaedam inveniuntur, quae contrariam aliorum proverbiorum sententiam continent, in quibus praecipue haberi potest v. 378. De quo versu G. Hermannus (Zeitschrift f. Alterthumsw. 1836 p. 532) ita: „Tertius horum versuum cum pugnare cum praecedentibus non solum Proclo, sed etiam, si Tzetzae fides est, iam Aristarcho Plutarchoque visus sit, Doederlinus eum ita defendendum iudicavit, ut *ἕτερον* non ad *παῖδα* referretur, sed dictum esset de possessore. Posset hoc fieri, si abessent qui praecedunt versus, sed praegressis his nemo illum

verbia videntur praecipue fuisse, quae ediscenda suasit Cicero Leptae filio (ad Fam. VI, 18). Praeter haec autem in oeconomicis praeceptis alia quaedam uberiora carmina habenda sunt, quae IV. rusticis de agro colendo (383—617) et V. mercatoribus de navigatione (618—694) praecepit Hesiodus, Helotarum poeta propter id ipsum a Spartano rege dictus (cf. Dio Chrys. Or. II. p. 74 sq.). In praeceptis rusticis praeterea habendum est VI. illud Calendarium, quod Operibus adiicitur inde a v. 765. Ab his omnibus via ac ratione prorsus diversa sunt tria carmina, quorum primum VII. (v. 42—105) de Prometheo et Pandora fabulam prosequitur, alterum VIII. (109—201) de quinque aetatibus agit, tertium IX. (513—535) descriptionem hiemis adiicit. (V. Steitz. Werke u. Tage p. 137). Ceterum imprimis etiam notandum est per apostrophen se convertere poetam ad Persem, fratrem suum, his locis: in ethicis v. 27. 212. 274. 286. 299, in rusticis v. 397, in praeceptis de navigatione v. 633. 641, in politicis vero (v. 248, 263) ne mentio quidem iniicitur Persae, sed Reges adloquitur poeta, ad quos proprie videtur hoc argumentum pertinere. In Calendario et in tribus illis amplioribus carminibus, quae modo commemoravi, nulla omnino apostrophes mentio, neque ad Persen neque ad aliam personam certam directae. Vides igitur magnam dubitationem de uno horum carminum auctore iniici et propter diversam apostrophen, quae unum eundemque poetam in uno eodemque poemate non decet, et propter omissam prorsus apostrophen. Ac primum quidem patere videtur accuratius inspicientibus Calendarium istud posterius adiectum esse. Ἔργα enim primo appellabantur haec carmina (Pausan. IX, 31) nec Aristophanes (Ran. 1034) nosse videtur ἡμέρας, postea vero Ἔργα καὶ Ἡμέραι, cum Calendarium adiectum

---

versum non ad filium referet. — Recte vero omnia procedent tertio versu explicato quidem ita, uti suasit Doederlinus, sed posito ante eum, qui in libris primus (376) est. Cum autem etiam in quarto requiratur καί, erit ille sic scribendus:

ῥέα δέ κε καὶ πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄφθιτον ὄλβον."

Si cohaerent inter se hi versus, satius esse duco statuere μουνογενῆ παῖδα dictum esse eadem significatione atque μοῦνον explicandumque: optimum erit, ut uni hereditatem relinquas. Addit Hermannus: „Praeterea haud scio an ultimum versum (380) sic scribi praestet:

πλείων γὰρ πολλῶν μελέτη, μείζων δ' ἐπιθήκη."

Si cohaerent haec cum antecedentibus, praestat sane γάρ; si generalis est sententia per se spectanda, non opus erit hac correctione.

esset (cf., ut hoc exemplo utar, Etym. M. p. 38, 14). Nec a Boeoto profectum esse potest Calendarium propter fabulam de Apolline nato die septima Thargelionis mensis (Oper. 771), quae ad Delios, non ad Boeotos pertinet (v. Valckenar. ad Aristob. p. 113. Mueller. Dor. I. p. 309. Cf. Lobeck. Aglaoph. p. 434[21]). Calendario vero aliud carmen olim adiectum fuisse, Ἔπη μαντικά sive Ὀρνιθομαντείαν dictum (nisi haec differunt), auctor est Anonymus ad Oper. 824: τούτοις δὲ ἐπάγουσί τινες τὴν Ὀρνιθομαντείαν, ἅτινα Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἀθετεῖ. Neque hanc partem novisse videtur Lucianus (Διαλ. πρ. Ἡσίοδον). De his similibusque additamentis intellegenda erant verba Pausan. IX, 31: καὶ ὅσα ἐπὶ ἔργοις τε καὶ ἡμέραις. Sed etiam ceterae partes, in quibus Persis mentio non iniicitur, suo peculiari titulo gaudebant; altera (v. 42 seq.) Πανδώρα vel Πιθοιγία, altera (109—201) Δαιμονολογία aliquoties a grammaticis dicitur. Porro praecepta de agricolatione a Luciano Dial. de Hes. c. 1 dicuntur Παραινέσεις γεωργικαί, ab Aristophane Ran. 1034 γῆς ἐργασίαι, atque in his quidem καρπῶν ὧραι et ἄροτοι. Iam si interrogas, cur huic carminum diversorum collectioni Ἔργων nomen inditum sit, maxime id factum esse quis coniiciat propter v. 383—617, quibus de agro colendo agitur. Huc enim referendi sunt Plutarch. Thes. 3: οἵᾳ (σοφίᾳ) χρησάμενος Ἡσίοδος εὐδοκίμει μάλιστα περὶ τὰς ἐν τοῖς Ἔργοις γνωμολογίας. Lucianus Dial. de Hes. c. 1: ἔτι δὲ γυναικῶν ἀρετὰς καὶ παραινέσεις γεωργικάς.

Ac primus quidem, qui variorum carminum suturas in corpore Ἔργων declarare conaretur, Twestenius fuit in commentatione critica de carmine Hesiodi, quod inscribitur Opera et Dies. Is acute quidem, Heinrichii vestigiis (Epimenid. p. 157) insistens, varias recensiones detexit saepissimeque cum optimo successu multa non cohaerere in Hesiodi carmine demonstravit. Secutus est Spohnius, qui in editione Operum alia quaedam notis criticis enodavit. Simile consilium postea aperuit Thierschius in commentatione de

---

21) Has Goettlingii causas redarguere tentavit Steitzius l. l. p. 172 seq. Recte enim vir doctus perspexit, Pausaniam brevitatis causa carmen Hesiodeum Ἔργα vocare, dum eidem carmine IX, 31, 5 nomen Ἔργων καὶ Ἡμερῶν tribuerit. Neque vero quidquam versu Aristoph. Ran. 1034 probari, quo loco si totius carminis Hesiodei argumentum afferretur, soli Operum v. 383—617 pro genuinis habendi essent. Apollinem autem septima Thargelionis mensis die natum etiam Delphorum incolis persuasum fuisse docuerunt Schoem. op. III. p. 25. Preller Myth. Gr. I. p. 187.

gnomicis carminibus Graecorum. Tum Lehrsius breviora et longiora carmina „ex ordine literarum“ inter se esse composita summa sagacitate usus professus est. Atque huius quidem viri iudicium in plurimis rebus ita secuti sumus, ut ad ipsius Lehrsii et Koechlyi exemplum, quo singula proverbia clarius unicuique paterent, ipsa illa verba, quae in diversis proverbiis repetuntur et quorum causa alii aliis adnectuntur, diductis literis exprimenda singulaque proverbia ab antecedentibus et sequentibus maiore intervallo separanda curaverimus. In paucis vero adeo implicite sententiam suam sustentare Lehrsius studuit, ut acumen potius ingenii demonstrasse quam veritatem assecutus esse putandus sit. Sed haec Lehrsii audacia accommodatior criticae Hesiodeae fuit et multo plus attulit utilitatis, quam C. F. Rankii, viri in his rebus *ὀρθοδοξοτάτου*, superstitiosa paene *Ἔργων* Hesiodeorum, tanquam carminis continui mirificeque inter se cohaerentis, veneratio, qua non deterritus est a conamine excusandi vel prooemii *Ἔργων*. Denique Aug. Steitzius Lehrsio moderatior singulas Operum et Dierum partes penitus pernoscere et diiudicare reiiectisque versibus et locis subditiciis carmen ad primigeniam formam redigere conatus est, vir in sensu versuum indagando nescio an omnium sollertissimus.

Iam mentio facienda est *Ἔργων μεγάλων*, quorum reliquias nos fr. 16—26 exhibuimus. Fuisse enim qui Hesiodo tale adscriberent carmen uberius de agricultura exponens deque aliis rebus ad eam pertinentibus, lithicis adeo, si id concludere licet ex fragm. 23, et plantis (16—20), nobis persuasum est. Bene quidem de hac re disseruerunt post I. L. Hugium et Welckerum (Nov. Mus. Rhen. I. p. 425 sq.) Iulius Caesar (Zeitschrift für Alterthumswissenschaft. Ann. V. n. 65 sq.) et Marckscheffelius (Hesiodi — fragmenta p. 182); cum utroque enim et Welckero consentio in ratione emendandi loci Athenaei VIII. p. 364, ut *μεγάλων Ἠοιῶν καί* vocabula eiiciantur, etiam in interpretandis Manilii et Propertii locis, assentior dubiis, quae de Plinii fide moveri possunt, sed non facio cum ea sententia, quae *Ἔργα μεγάλα* collectionem esse statuit carminum Hesiodeorum didactici generis, quorum nobilissimum essent *Ἔργα καὶ Ἡμέραι*, quibus deinceps praeter ornithomantiam etiam *Χείρωνος Ὑποθῆκαι* adiectae essent. Huic sententiae refragantur imprimis Fragm. 16 et 23. Nam non satis cautum est iudicium Marckscheffelii p. 213 de loco Fulgentii: „quare profecto praestabit hoc testimonium auctori suo relinquere.“ Hoc quid aliud est, quam arma relinquere?

Minus etiam caute p. 191 de altero loco iudicavit: „Mihi si coniecturam proferre licet, Orphei nomen excidisse videtur“ (post *γενεαλογεῖ* in loco Procliano). Sed Procli verba cum sint perspicua, talem medicinam, qua Hesiodo substituatur Orpheus, quis adhibeat? Verba enim Procli sunt haec: *τὸ δ' ἀργύρεον* (Oper. 128) *ἔνιοι τῇ γῇ ἀκούουσι λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς Μεγάλοις Ἔργοις τὸ ἀργύριον τῆς Γῆς γενεαλογεῖ.* Scilicet fuerunt qui *τὸ χρύσεον γένος* non ex auro creatum dicerent, sed *τὸ χρύσεον* esse dictum pro *τὸ οὐράνιον* (cf. v. 112: *ὥςτε θεοὶ δ' ἔζωον*), *τὸ ἀργύρεον* pro *τὸ γήϊνον* (hoc enim est illud *τῇ γῇ ἀκούουσι*, quasi dixisset Hesiodus: *δεύτερον γένος οἱ θεοὶ πολὺ χειρότερον μετόπισθεν ἐποίησαν τῆς γῆς*, pro quo recentiores dixerunt *τῇ γῇ*; v. Schaef. ad Long. p. 331). Atque hanc explicationem grammaticos istos sustentasse Proclus dicit alio Hesiodi loco ex Magnis Operibus, ubi argentum dixerat esse Terra creatum (hoc enim est *τὸ ἀργύριον τῆς Γῆς γενεαλογεῖ*). Eo autem delati sunt grammatici isti, de quibus dicit Proclus versu 145, ubi *ἐκ μελιᾶν* vario modo exposuerunt, ut non solum *ἐκ μελιᾶν* eis esset pro *ἐκ Μελιᾶν νυμφῶν* (v. Proclum ad v. 144. Palaeph. 36), sed etiam ita ut intellegerent *ἀπὸ ξύλου τινὸς ἀνόητον γένος.* — *οὗτοι, φησίν, οὐκ ἐκ γένους θεῶν*, ita ut *οὐράνιον, γήϊνον, ξύλινον γένος* sibi opponerentur. Sic explicato loco neque confugiendum erit ad Lobeckii rationem (Agl. p. 414). Hoc saltem certum est, Procli verba de Hesiodo, non de alio poeta intellegi posse. Quare neque omnibus Plinii locis fidem derogare ausi sumus, quanquam de singulis quibusdam dubitare licet.

Hesiodo igitur carmen quoddam uberius adscribebatur *Ἔργα Μεγάλα* eodem modo dictum atque *Μεγάλαι Ἠοῖαι*, de quibus postea exponemus, et Aristotelis praeter alia Moralia etiam Magna Moralia esse dicebantur.

V. De Hesiodi Theogonia.

Longe aliter statuendum de Theogonia est, quam certam atque continuam eamque ab antiquioribus temporibus traditam Graecorum doctrinam de diis continere ex ipsa carminis inscriptione et argumenti siccitate declaratur. Theogonia enim quam Graeci dicebant prorsus respondet nostrae dogmaticae seu Glaubenslehre. Hoc enim vocabulo ita utitur Herodotus I, 132: *μάγος ἀνὴρ παρεστεὼς (τῇ θυσίῃ) ἐπαείδει θεογονίην, οἵην δὴ ἐκεῖνοι λέγουσι εἶναι τὴν ἐπαοιδήν*: haec enim *θεογονία* quid aliud continere potuit, quam

deorum Persicorum secundum certum ordinem commemorationem et invocationem? Longe ab hoc vocabulo significatione differebat θεολογία, quo nomine primus usus esse videtur Pherecydes (v. Sturz. Pherecyd. fr. p. 49; Apollon. de pron. p. 82) et quo doctrinam pecūliarem docti vel sapientis alicuius hominis de diis comprehendebant. Accedit, quod totus deorum templis et caeremoniis vere cultorum ordo, qualem Hesiodus proposuit cum Homero (ab hoc enim non differt nisi levioribus quibusdam rebus), ad Olympum montem vere Graecum pertinet (v. 118. 529 etc.), quem omnes Graeci deorum sedem esse credebant. Haec enim causa est, cur vates Graeci, cum ex avibus vaticinabantur, versus Septentriones (i. e. versus Olympum) se convertebant. Si doctrinam Hesiodi ipsius in se contineret Theogonia, non communem religionem, non tradita ab antiquo tempore fidei, ut ita dicam, Graecorum, Olympi montis ne mentio quidem iniecta esset. Iam enim nemo, ut spero, erit, qui Homerum et Hesiodum, — dico autem Theogoniae auctorem — qui aetate aliquantum differunt, theogoniam Graecis finxisse putet, cum decantata illa verba Herodoti II, 53 nihil significent, quam Homerum et Hesiodum Graecis mythologiam exposuisse carminibus seu potius versibus, si Hesiodum praecipue respexeris. Nisi haec olim inhaesissent animis Graecorum, quae carmine suo arte quadam inculcare studet poeta, ut ne verum systema mythologicum, seu formula legitima, ut Cicero dicit, memoriae Graecorum eripiatur, longe uberiorem haberemus Theogoniam. Vere enim Quinctilianus Inst. X, 1 dicit: in nominibus magnam eius (Theogoniae) partem occupatam esse raroque assurgere Hesiodum: atque eam ob causam Theophilus ad Autol. p. 117 Sylb. dixit *κατάλογον τῆς θεογονίας τῶν παρ' αὐτῷ θεῶν ὀνομαζομένων*, quemadmodum *Κατάλογος γυναικῶν* aliud Hesiodi carmen appellatum est, et pars libri secundi Iliadis *κατάλογος νεῶν*. Atque hanc etiam fuisse sententiam eius, qui Theogoniae prooemium praemisit, satis declaratur eo, quod Musas introduxit loquentes ita: *ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα μυθήσασθαι.* Hoc autem quid aliud significat, quam *ἀληθεῖς μύθους* docere? Facta igitur Theogonia est eum in finem, ut festis diebus deorum recitaretur publice, quemadmodum id fecerunt Persae, cum sacra faciebant, ut testatus est Herodotus, et quemadmodum Romani, cum festis diebus carmen Saliare seu axamenta decantari iusserunt. Comparandus igitur in hac re Hesiodus cum Numa Pompilio, qui primus Saliare car-

men composuisse dicitur: cui tamen postea addita sunt quaedam pro religione Romanorum paulatim exculta[22]).

Quodsi vero in eum finem, quem dixi, facta Theogonia est, non mirum videtur brevem eam fuisse, neque in ea editione, qua nos nunc utimur, magnas esse lacunas credendum est. Unam ipsi ad v. 206 indicavimus. De loco autem Manilii, ex quo quis alias fortasse lacunas statuerit, recte dixit Lobeckius Aglaoph. p. 306, de Nicandri loco, cuius idem Lobeckius memor fuit p. 567, disseruimus ad v. 313. Nec Schol. Gregor. in Catal. Bibl. Bodl. P. I. p. 46, cuius Lobeckius meminit, Hesiodi textum lacunae potest arguere: nam qui a Nicandro dicuntur Titanes non differunt a Gigantibus istius scholiastae (v. Gerhard. die zwölf Götter p. 11). Contra vero additamenta quaedam posteriorum temporum adhaerere Theogoniae Hesiodeae manifestum est. Haec autem ex quattuor imprimis fontibus derivanda esse videntur; ac primum quidem ex Theogoniis aliorum poetarum posterioris temporis quaedam huc adiecta esse non mirum est: Theogoniae enim adscribuntur Cyclo epico (v. C. W. Mueller.

---

22) Idem statuerat Völcker. die Myth. d. Jap. p. 255, iure refutatus a Flach. System d. hesiod. Kosmogonie p. 8, qui non doctrinam pontificalem, sed certam quandam et singularem philosophiae formulam Theogoniae carmine contineri ostendit, cui poëta popularis religionis dogmata fabulasque Graecas atque Phoenicias immiscuerit. — Antea iam Schoemannus op. ac. II. p. 464—474 et praef. ed. Theog. p. 13 seq. Goettlingii eiusque assectatorum iudicium refragare studuit. — Verum vidit etiam Welcker. Theog. p. 70 seq.: „Die Theogonie enthält sodann eine grosse Anzahl von Mythen und Personen einer höchst merkwürdigen Naturdichtung, die aber, obgleich sie in den genealogischen Zusammenhang aufgenommen sind, doch nur als einzelne Bilder volksmässiger Phantasie oder allegorische Personen zu nehmen sind, und wahrscheinlich nur zum kleinsten Theil das Gemüth der Menschen zu irgend einer Zeit, irgendwo in der Art berührt haben, dass sie zu religiöser Verehrung hätten anregen oder auf das Leben und Handeln Einfluss haben können. — Sehen wir auch von den alten Göttern ab, und wenden wir uns zu den positiven Göttern und Dämonen, so ist keineswegs im Voraus anzunehmen, dass diese mehr im hieratischen Geiste aufgefasst und behandelt seien, als in freiem poetischen Sinne irgend eines andern Epikers." — Erravit igitur, ut saepius, Bernhardyus l. l. I. p. 342: „Als diese neuen Gedanken in die Litteratur eintraten, mussten sie die Begriffe des sittlichen Lebens nicht weniger ändern, als das Gebiet der theogonischen Fabel. Letztere verlor viel von der ursprünglichen Plastik und naiven Sinnlichkeit, erhielt aber durch den steten Zufluss Asiatischer Sagen einen unbegrenzten Zuwachs. Da sie nun allseitig den praktischen Zwecken des Priesterthums diente, so wurden ihre Stoffe geregelt und unter Ordnungen eines zusammenhängenden Systems gestellt."

de Cyclo Graecorum epico p. 52), Orpheo, Musaeo et Acusilao (v. Walzii Rhet. IX. p. 144); diversa ab Hesiodea usus est Chrysippus (v. ad Th. 927), aliam conscripsit Epimenides. Ex eiusmodi igitur rivulis derivandi esse videntur v. 217—222, 411—452, 501—506; deinde cultus deorum quorundam in regionibus quibusdam praecipue regnans alia invexit, qua in re merito excipiuntur Olympus, commemoratus cum Pieria, et Delphi (499), sanctissimae sedes deorum, quarum veneratio ad omnes Graecos peraeque pertinebat, merito alii loci, quibus secundum antiquam mythologiam aliquid factum est, ut Cythera, Othrys, Nemea cum adiacentibus locis.

Praeterea quaedam partes reliquae sunt ex variis variorum locorum recensionibus, quanquam in Theogonia propter ipsam carminis sanctimoniam hic locus non tantum patet, quantum crediderunt alii. Certe in argumentis levioribus tantum haec occupata esse poterant; denique quaedam a rhapsodis ornamenta adiecta esse videntur, quae a toto Theogoniae tenore abhorrent velut 144—145, 199—200, 722—725, 743—745, 774. 807—819 et al. Magnum autem fidei Theogoniae augmentum eo etiam accedit, quod postea haec Hesiodi Theogonia suos, ut sacri Christianorum libri, nacta est interpretes, Pherecydem, Acusilaum, Eumelum aliosque philosophos, qui, si philosophi alicuius fetum habuissent Theogoniam, ut nostrates quidam crediderunt, non opus habuissent interpretari summa fide adhibita, sed plane aut ignorassent aut abiecissent facilius, quod primus ausus Anaxagoras est, cum Helium non deum esse diceret, sed *μύδρον διάπυρον*, cuius ausus postea poenam luit magnam.

Omnis autem mythologia antiquorum populorum distributa est in partes tres, cosmogoniam s. doctrinam de mundo, theogoniam s. doctrinam de diis, heroogoniam s. doctrinam de hominibus. Harum quae primo loco est posita cosmogonia (a versu 116 usque ad 452) cum notiones vel numina contineat, quae cultu et religione prorsus apud Graecos erant destituta, nemo mirabitur, non eodem in omnibus ac singulis apud antiquissimos poetas niti fundamento. Sic sane Hesiodi cosmogonia videtur distare ab Homerica, quam poeta velut aliud agens commemoravit Iliad. XIV, 200, docens deos omnes progenitos esse Aqua seu Oceano ac Tethye. Quam cosmogoniam lepide imitatus est Vergilius Georg. IV, 381. Ex Hesiodi vero carmine systema physiologiae — licebit enim antiquo nomine significatione antiqua uti — multo elimatius Homerico et fortasse etiam recentius emer-

gere videtur, in cuius fronte Chaos introducitur (i. e. magnum inane vel luft- und nebelförmige Urmaterie: v. Lucret. I, 1096; II, 121. Verg. Ecl. VI, 30), postea Materia (i. e. Tellus) et Amor cosmogonicus ita, ut illa primum ex se, sine coniuge, sed adiutore Amore (Hesiodeus enim Amor in cosmogonia fere idem est, quod θυμός in psychologia seu τὸ φέρον, quod Aristoteles dicit loco Metaphysicorum infra laudando, seu spiritus apud Verg. Aen. VI, 724), Coelum, Montes, Pontum procreet, postea cum Coelo concumbens praeter alia numina etiam Oceanum et Tethyn, quos ceteros deos progenuisse dicitur nusquam. Haec igitur magna sane videtur differentia esse, non tanta tamen, quanta videri possit primum considerantibus. Utraque enim cosmogonia via tantum differt, non ratione. Omnes enim dii secundum Homeri et Hesiodi doctrinam orti sunt ex materia, non hanc procreaverunt ipsi. Hac autem pantheistica (utimur enim recepto apud nos vocabulo) doctrina Graecorum cosmogonia toto coelo differt a cosmogonia populorum orientalium, Aegyptiorum praecipue et Persarum, quorum dii materiam aut ipsi procrearunt aut certe oppositi materiei sunt. Aliam doctrinam inter Graecos primus secundum Diogenem Laertium I, 1, 9 Thales videtur proposuisse sententia hac: κόσμος ποίημα θεοῦ, Hesiodum in aliis vestigiis persecutus, ut docuit Flach. System p. 10—23. In prima parte mythologiae, cosmogonia, cum philosophis laudatur Hesiodus ab Aristotele cum Empedocle, Parmenide, Hermotimo (Metaph. I, 1). Ita Plutarchus de Pythiae orac. 18: πρότερον μὲν ἐν ποιήμασιν ἐξέφερον οἱ φιλόσοφοι τὰ δόγματα καὶ τοὺς λόγους, ὥςπερ Ὀρφεὺς καὶ Ἡσίοδος καὶ Παρμενίδης καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς καὶ Θαλῆς. Diogenes L. IX, 3, 3: καὶ αὐτὸς (Παρμενίδης) δὲ διὰ ποιημάτων φιλοσοφεῖ, καθάπερ Ἡσίοδός τε καὶ Ξενοφάνης καὶ Ἐμπεδοκλῆς. Certa vero huius cosmogoniae explicatio aliunde peti non posse videtur, quam ex etymologia, ut facere conatus est Hermannus (de mythologia Graecorum antiquissima in opusc. ac. I. p. 167 seq. et in Epistola ad Frid. Creuzerum Lips. 1819). Modo meminerimus in tam antiquis vocabulis (nemo enim Hesiodum ipsum dicet inventorem) eo maiore opus esse cautione, quo remotiora sunt tempora, quibus procusa sunt. Praeterea autem id quoque observatione dignum videtur, quod non omnibus temporibus eos homines, qui fabulas mythicas composuerunt, omnia nomina quibus usi fuerint recte intellexisse, imo saepius falsam etymologiam secutos esse satis constat. Quibus expositis Hermanni artem, quam nuper summa cum

temeritate qua vera falsis plane commiscerent, adoptaverunt ii, qui mythos Indogermanicos solent comparare, in multis esse lubricam liquido patebit.

Theogonia porro, quae sequitur inde a versu 453 usque ad v. 962, vere est antiqua Homericorum carminum, politici argumenti, aliena ab physiologia. Quare in hac parte non consentiendum est cum Hermanno, qui explicationem physiologicam ultra cosmogoniam etiam, i. e. ultra v. 452, extendere conatus est. Politicam vero cum dico priscam theogoniam, intellectum id eo velim sensu, quem ex communi Graecorum sententia exposuit Aristoteles Polit. I, 1: *καὶ τοὺς θεοὺς δὲ διὰ τοῦτο πάντες φασὶ βασιλεύεσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ μὲν ἔτι καὶ νῦν, οἱ δὲ τὸ ἀρχαῖον ἐβασιλεύοντο. ὥςπερ δὲ καὶ τὰ εἴδη ἑαυτοῖς ἀφομοιοῦσιν ἄνθρωποι οὕτοι καὶ τοὺς βίους τῶν θεῶν.* Antiquissima enim Graecorum theogonia simul cum exorto regno, antiquissima illa reipublicae humanae forma, excogitata est a primo rege, qui item primus sacerdos erat, cui novus rerum ordo prae antiquato patriarcharum (*φυλάρχων*) regimine — nam antequam unius nutui phylae seu tribus politicae parebant, subiectae singulae singulis erant principibus populorum — religione etiam videbatur sanciendus esse.

Ita factum est, ut tres deorum aetates theogonia Graeca crearet, quarum prima est deorum materialium (ita enim licebit dicere), sub Imperio Caeli, sive ea aetas, quae numina cosmogonica complectitur apud Hesiodum, Oceanum et Tethyn apud Homerum, atque horum numinum apud Hesiodum non definitus numerus est (v. 129); secunda est patriarchalium sive Titanum, quam Cronus, Rhea al. conficiunt: horum certus numerus est, sunt enim duodecim (v. 133—137), sex mares totidemque feminae (v. Gerhard. die zwölf Götter p. 5); tertia regalium, in quibus tres sunt potentissimi (*τριχθὰ πάντα δέδασται*), Iuppiter, Neptunus, Pluto, ita tamen, ut Iuppiter longe ceteros superet, quo appareat summum esse unum. Primae autem et secundae aetatis dii, qui uno Titanum nomine comprehendebantur, cum antiquissimis temporibus templa non haberent in Graecia (hoc primus omnium recte enucleavit Buttmannus, postea Muellerus Myth. p. 373 et Gerhardius: Ueber die zwölf Götter p. 4. 5), ab antiquis mythologiae Graecae conditoribus eo praecipue consilio additi sunt, ut, exortis semel ex materia rebus, novi regii imperii maior dignitas et auctoritas esse videretur, quam antiquorum patrum seu patriarcharum fuisset. Hoc igitur, cum quasi cardo esset totius

religionis Graecorum politicae, non mirandum est uberiore a poeta ornatum esse descriptione. Factum id est primum Titanomachia 617—745, qua Iuppiter imperium suum feliciter contra pristinorum deorum impetum tutatus est tandemque Olympum regiam sibi suisque diis constituit. Cum hac narratione egregie cohaeret id, quod de inferorum deorum sede atque de poena periurii deorum usque ad v. 806 a poeta expositum est. Altera autem theogoniae pars, quae item merito uberiore gaudet expositione, est Promethia a v. 507—616, qua regnum suum in homines firmiter ac severe constituit Iuppiter. Rationi vero prorsus est consentaneum, quod levius certamen (sic enim dicere licebit Iovis certamen cum Prometheo et hominibus) praegreditur graviori cum omnibus Titanibus certamini. Postea tribus his primariis aetatibus adiecta a Graecis quarta est, cuius princeps dicendus Apollo, rex vere ethicus et, ut ita dicam, aesymnetes (v. Aristotelem Pol. III, 9), quale epithetum non dedignati sunt Graecorum dii (v. Welcker. Additam. ad Trilog. p. 252), cum Iuppiter ipse nihil videretur aliud esse, quam antiquus heroici temporis rex politicus. Hoc autem addere licebit, ex tota quam exposuimus quattuor divinarum aetatum descriptione certissime apparere nondum sanctum fuisse Hesiodi tempore duodenarium illum Olympicorum deorum numerum, quo Iovi et Iunoni, Plutoni et Cereri, Neptuno et Vestae (Theog. 453) adiecti sunt Vulcanus et Minerva, Mars et Venus, Apollo et Diana. Hos enim quanquam novit Hesiodus, tamen ita commemorat locis inter se diversis, ut de hac re dubitare non liceat. Nobis autem dubium non est, quin sacer ille Cronidarum duodenarius numerus constitutus ab Atheniensibus sit, vel potius a Theseo, cum Panathenaeis institutis duodecim curias Atticas etiam religionis vinculo coniungeret; ita factum est, ut singularum curiarum singula numina, quae quaeque praecipue colerent, reciperentur in sacrum coetum. Hoc vel eo sustentatur, quod etiam Atticorum quattuor antiquarum tribuum nomina derivata sunt a cultu quattuor deorum in sacrum coetum receptorum: *Διάς*, *Ἀθηναΐς*, *Ποσειδωνιάς*, *Ἡφαιστιάς*. Sic igitur prorsus adstipulamur Gerhardio, viro doctissimo, qui in commentatione de duodecim Graecorum numinibus p. 9 ita scribit: „Unserer Annahme nach sind die zwölf Götter ein lose verbundener Verein hellenischer Stammgottheiten verschiedenes Ursprungs, denen die heilige Zwölfzahl zu nothdürftiger Einheit verhalf", et p. 13: „Dieser augenfälligen Verknüpfung verschiedener Stammgottheiten gemäss

mag das Alter der Götterzwölfzahl, die in Athen galt, der politischen Einigung attischer Stämme gleichzeitig seyn"[23]).

Sed pergimus ad tertiam carminis Hesiodei partem, quam dixi heroogoniam. Orditur ea versu 963 prorsusque diversa est ab ea heroum doctrina, quam habes Oper. 159 sqq. Haec autem progrediente tempore multas videtur mutationes et additamenta ita experta esse, ut quid antiquum sit, quid recentius, non facile sit perspectu, quanquam etiam totum heroogoniae appendicem Theogoniae carmini posteriori tempore adiectum esse veri non dissimile est. Facti enim heroes, ut vel historica Graecorum aetate agnoscebantur — ultimum enim heroum Cleomedem Astypalaeensem habendum esse publice oraculum Delphicum declaraverat Ol. LXXI. (Plut. Rom. 28. Pausan. VI, 9, 3) — ita etiam in heroogoniam relati olim videntur, quemadmodum hoc fieri solebat in Romanorum theogonia carminis Saliaris, cui Augustum Imperatorem, Germanicum, alios additos fuisse constat. Ac prorsus idem factum apud Graecos esse Panathenaeorum festum demonstrat. Peplo enim, qui una cum navi adducebatur in arcem, intextam fuisse totam mythologiam Graecorum atque imprimis eam eius partem, quae antiquum Titanum imperium novo imperio Iovis et Minervae exutum esse monstrabat, quis nescit? Sed praeter theogoniam etiam heroogoniam pictam fuisse per se est probabile et ostenditur eo, quod Demetrius adeo et Antigonus, quibus ut heroibus tribus novas consecraverant Athenienses, locum in Peplo invenerunt suum (Plutarch. Demetr. 11). Sed alios etiam acu pictos fuisse heroas probat Aristophanis locus Equit. 566. V. Meier. v. „Panathenaeen" in Encycl.

Nondum diximus de prooemio, quod carmini Hesiodeo praemissum est a v. 1—115. Hoc autem cum ipsa indicatione auctoris carminis non convenire ei usui, cui ab initio destinatam esse Theogoniam exposui, sponte patere videtur. Sed adiectum est eo tempore, quo festis diebus ad aras Theogoniam canere iam desueverant, atque adiectum eum in finem, ut tetricum carmen novorum ornamentorum illecebris, et poesis et musicae, homines alliceret in agonibus. Atque haec sententia de adiecto prooemio et indicato nomine auctoris

---

23) Nunc de eadem re consulere potes dissertationem, quam Lehrsius sub titulo „das sogenannte Zwölfgöttersystem" inseruit alteri editioni „Populäre Aufsätze" p. 235—258. (Lipsiae 1875). Antea Petersen. das Zwölfgöttersystem (Hamburg 1853) rem tetigerat. Cf. etiam Prelleri libellum „über das Zwölfgöttersystem d. Griechen" in Ber. d. Phil. 1846.

Theogoniae eximie sustentatur Pausaniae loco IX, 27: Ἡσίοδον δὲ ἢ τὸν Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐςποιήσαντα. Quod si dixi in ipsa Hesiodi Theogonia rarissima esse variarum recensionum vestigia propter ipsam argumenti sanctitatem, non mirandum est alia omnia apparere in exordio facta. Huic enim sine dubio additamenta quaedam adiecta sunt tam longiora quam breviora[24]).

Illud unum denique silentio non praetermittere licet, quod nuper Ahrensius in ea dissertatione, quam supra laudavimus, dialectum Theogoniae ab Operum et Dierum sermone ita discrepare collegit, ut totius Theogoniae poetam ab Operum poeta diversum fuisse putaverit, allegans Paus. VIII, 18, 1. IX, 24, 2 et 35, 5. Idem statuebat etiam Capellius in Philol. Anzeiger VII. p. 293 seq., id quod nuperrime audacter repetivit. Pausaniae autem verbis nullam fere fidem habendam esse docuit Flach. Digamma p. 60 seq.

VI. De reliquis Hesiodo adscriptis carminibus.

Venimus nunc ad cetera Hesiodo adscripta carmina, omnia didactici generis et argumenti tam practici quam mythologici. De his omnibus conferendus est locus Pausaniae IX, 31, 4: Βοιωτῶν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἑλικῶνα οἰκοῦντες παρειλημμένῃ δόξῃ λέγουσιν, ὡς ἄλλο Ἡσίοδος ποιῆσαι οὐδὲν ἢ τὰ Ἔργα· καὶ τούτων δὲ τὸ ἐς τὰς Μούσας ἀφαιροῦσι προοίμιον ἀρχὴν τῆς ποιήσεως εἶναι τὸ ἐς τὰς Ἔριδας λέγοντες, καί μοι μόλυβδον ἐδείκνυσαν, ἔνθα ἡ πηγή, τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου λελυμασμένον· ἐγγέγραπται δὲ αὐτῷ τὰ Ἔργα. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κεχωρισμένη τῆς προτέρας, ὡς πολύν τινα ἐπῶν ὁ Ἡσίοδος ἀριθμὸν ποιήσειεν· ἐς γυναῖκάς τε ᾀδόμενα καὶ ἃς μεγάλας ἐπονομάζουσιν Ἠοίας καὶ Θεογονίαν τε καὶ ἐς τὸν μάντιν Μελάμποδα καὶ ὡς Θησεὺς ἐς τὸν ᾅδην ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη· παραινέσεις τε Χείρωνος ἐπὶ διδασκαλίᾳ δὴ τῇ Ἀχιλ-

24) De prooemio Theogoniae aliis aliud placebat. Cf. O. Müller in Ephem. Gott. 1834 p. 1381 Klausen. Hesiodus' Gedicht auf die Musen. in Mus. Rhen. III. p. 439—469. Hermann. in praefat. ad hymn. Homericos. Gruppius de Theog. p. 28. Lehrs. Pop. Auf. p. 233 (= 423). Deiters. de prooem. Theog. E. Köpke. Jahrb. f. wiss. Kritik 1845 p. 619. Osann. in Anecd. Rom. de nott. vett. crit. p. 271. Mure history of ant. litt. of Greece p. 507. Gerhard., d. hes. Theogonie p. 97 sq. Soetbeer. et Koechly in libellis de strophis Theogoniae. Ellger. de prooemio Hesiodeo. Bergk. Lit. Gr. I. p. 948 seq. In tanta sententiarum discrepantia illud unum pro certo accipere licet, quod Lehrsius docuit, laudatus a Deitersio, in prooemio Theogoniae plura hymnorum fragmenta latere, quibus singillatim prooemii loco rhapsodi usi fuerint.

λέως καὶ ὅσα ἐπὶ Ἔργοις τε καὶ Ἡμέραις. οἱ δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος διδαχθείη παρὰ Ἀκαρνάνων· καὶ ἔστιν ἔπη μαντικά, ὁπόσα τε ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τέρασιν. Quibuscum conferas Pausan. VIII, 18, 1 Ἡσιόδου γὰρ δὴ ἔπη τὴν Θεογονίαν εἰσίν, οἳ νομίζουσι, et IX, 27, 2 Ἡσίοδον δὲ ἢ τὸν Ἡσιόδῳ Θεογονίαν ἐσποιήσαντα οἶδα γράψαντα. Aliter Suidas: ποιήματα δὲ αὐτοῦ ταῦτα· Θεογονία, Ἔργα καὶ Ἡμέραι, Ἀσπίς, Γυναικῶν Κατάλογος ἐν βιβλίοις ε΄, Ἐπικήδειος εἰς Βάτραχόν τινα ἐρώμενον αὐτοῦ, περὶ Ἰδαίων δακτύλων καὶ ἄλλα πολλά. (De hac Suidae enumeratione v. Lehrs. Pindarscholien p. 159 not.) Praeterea Hesiodo tribuuntur Aegimius, Astronomia, Κήϋκος γάμος, Ἐπιθαλάμιον εἰς Πηλέα καὶ Θέτιν, Θησέως εἰς Ἅιδου κατάβασις, Γῆς περίοδος a variis scriptoribus suis quibusque locis in fragmentis allegatis. Vides etiam in his duplex fuisse argumentum, ut pars carminum pertineret ad mythologiam seu Theogoniam, Γυναικῶν κατάλογον, Ἠοίας, Ἀσπίδα, Αἰγίμιον, Θησέως εἰς Ἅιδου κατάβασιν, Ἐπιθαλάμιον, Κήϋκος γάμον, περὶ Ἰδαίων δακτύλων, pars ad practicum genus seu Opera, παραινέσεις Χείρωνος, ἀστρονομίαν. Titulum ἐπικήδειος εἰς Βάτραχόν (vel βάτραχόν) τινα ἐρώμενον αὐτοῦ, recentioris aetatis indicium habere, cuius praeterea per totam antiquitatem ne levissima quidem memoria extet, docuit Marckscheffel. p. 197. Age, singula carmina perlustremus.

I. Dicamus primum de celeberrimis mythologici generis poematis, de Catalogo et Eoeis. Duos fuisse titulos uni eidemque carmini inditos, quod plerique criticorum antea putaverant, primus praefracte negavit Marckscheffel. p. 102 seq., qui allegans Paus. I, 43, 1. I, 3, 1 (III, 24, 7). II, 2, 3. II, 16, 4. II, 26, 2. IV, 2, 1. VI, 26, 10. IX, 36, 6. IX, 40, 5. X, 31, 5 Pausaniam ipsum utrumque carmen distinxisse iure conclusit. Huc accedit, quod poeta in iis versibus, qui hodie supersunt, nonnunquam unam et eandem historiam bis narravit, quod nisi in diversis carminibus fieri vix poterat (V. de Buta, Neptuni filio Eustath. ad Il. p. 13 et Pausan. IV, 2, 1), neque omnibus locis idem historiae argumentum secutus est, cum Phinei et Endymionis fabulas in Eoeis aliter atque in Catalogo expositas fuisse constet (V. schol. ad Apoll. Rhod. II, 181. IV, 57.). Quodsi initium Scuti, ex Eoeis petitum, in quarto Catalogi libro fuisse antiquus tradidit grammaticus (in Argum. Scut. III), Eoeas quartum, quod Catalogum vel Catalogos vocabant, carminis librum effecisse i. e. Eoeas et hunc Catalogi librum non diversa fuisse manifestum est, v. Hesych. Ἠοῖαι ὁ

κατάλογος Ἡσιόδου. Etym. Gud. p. 246, 23 *Ἠοῖαι. ἔστι κατάλογος Ἡσιόδου.* Itaque in eis, quae Marckscheffel. p. 109 scite argumentatus est, etiam nunc acquiescendum videtur esse: „Quare sic iudicandum est, ut antiquis temporibus Eoeas a Catalogo diversas fuisse statuamus. Postero autem tempore haec carmina tum propter argumenti similitudinem tum propter Hesiodi nomen utrique impositum collecta et in unum corpus redacta sunt, ita quidem, ut cum Catalogus tres libros comprehenderet, Eoeis quarti nomen daretur, id quod e scholio illo Hesiodeo colligitur. Neque incredibile est, eas etiam quintum librum cuius Suidas meminit, effecisse; quanquam id incertum est, cum antiquorum scriptorum nemo praeterea quinti libri fecerit mentionem. Hac igitur coniectura probata, cui quid obstet, non video, utrique testimoniorum generi suus honos constare poterit. Cum igitur Eoeae cum Catalogis in unius carminis genealogici formam coniuncti essent, quod a quo factum sit prorsus nescitur, veteribus scriptoribus illo carminum corpore ita uti licebat, ut aut priscam differentiam spectarent, Eoeisque peculiare nomen tribuerent, aut utrumque carmen pro uno haberent idque Catalogi nomine significarent. Atque ad hoc corpus referenda videntur illa nomina, de quibus supra exposui. Nec mirum est, quod a plurimis scriptoribus unum tantum genealogicum Hesiodo tribui solet. Hi enim illam collectionem spectabant." Sosicratem vero Phanagoritam et Nicaenetum Sarnium parodia Hesiodeos libros perstrinxisse et ex eorum carminum titulis et ex Athenaei commemoratione p. 590 B videtur concludi posse: *ἐπείπερ ἡμῖν ἐμπεδὼν ἐγένου κατάλογον γυναικῶν ποιουμένοις, οὐ κατὰ τοὺς Σωσικράτους τοῦ Φαναγορίτου Ἠοίους ἢ τὸν τῶν γυναικῶν κατάλογον Νικαινέτου τοῦ Σαμίου ἢ Ἀβδηρίτου.*

In Scuto Herculis, quod quo modo adnexum fuisse videatur Eoeis manifestum est, facile dignosci possunt tres partes, una eaque antiquissima a versu 1—56, quae desumpta ex Eoeis erat; hanc partem in Eoeis ipsis longe alia videntur secuta esse, de quibus optime exposuit O. Muellerus Dor. II. p. 478. Secunda pars est a versu 57—227, qui sunt coniungendi cum versibus 314 vel 313—480. Ex hac, ut videtur, parte quaedam ut Hesiodea laudaverat Stesichorus, probabiliter in Cycno (quae sententia est Muelleri probe illa ab Welckero Cycl. ep. p. 199 et Marckscheffelio p. 149 sustentata). Tertia eaque longe recentissima pars est descriptio Scuti v. 228—317, de qua sagacissime iudicium fecit Deitersius, Lehrsii vestigia premens.

Aristophanes Byzantius primus, ut videtur, de Scuti auctore Hesiodo dubitavit, certe videtur eius sententia secundum lectionem codicis Veneti: ὡς οὐκ οὖσαν ταύτην τὴν ὁπλοποιίαν Ἡσιόδου, imprimis valere de ea parte, quam diximus tertiam. Secuti sunt alii, ut Theodosius Alexandrinus, cuius verba haec sunt: εἰσὶ γὰρ πολλὰ ψευδεπίγραφα τῶν βιβλίων, ὡς ἡ Ἀσπὶς Ἡσιόδου, ἥτις οὐκ ἔστιν Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρου τινός, ὃς ἐχρήσατο ἐπιγραφῇ καὶ ὀνομασίᾳ Ἡσιόδου, ἵνα τὸ ποίημα κριθῇ ἄξιον τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἀξιοπιστίας τοῦ ποιητοῦ Ἡσιόδου. V. Theodos. Grammat. p. 54, Bekkeri Anecd. p. 672, 2 p. 1163, Crameri Anecdota Oxon. IV, p. 315. Villoison Anecd. II. p. 174. Cf. Marckscheffel. p. 153. Contra non defuerunt qui Hesiodi partes susciperent, in quibus Apollonius Rhodius fuit. V. Argum. Scut. III.: Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ εἶναι ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ Ἡρακλεῖ. Praeter Apollonium Megacles Atheniensis dicitur pro genuino Hesiodi carmine habuisse. Sed pro Megacle sine dubio cum Schweighaeusero ad Athen. T. XI. p. 346 introducendus erat Megaclides, de quo ita Athenaeus XII. p. 512 E: διόπερ καὶ Μεγακλείδης ἐπιτιμᾷ τοῖς μεθ' Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ποιηταῖς, ὅσοι περὶ Ἡρακλέους εἰρήκασιν κ. τ. λ. Eiusdem non immemor erat Heinrichius praef. Scut. p. LXIII, quanquam apud eundem Athenaeum X. p. 419 A alius cuiusdam Megaclis liber περὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν memoratur.

II. *Κήυκος γάμος* partem fuisse Catalogi vel Eoearum multi fuerunt qui dicerent, quanquam nonnulli grammaticorum carmen Hesiodo diserte abiudicabant. V. Athen. II. p. 49 B: κἂν γὰρ γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι. Plut. Quaest. Symp. VIII, 8, p. 750 ὡς ὁ τὸν Κήυκος γάμον ἐς τὰ Ἡσιόδου παρεμβαλὼν εἴρηκεν. Paucissimae conservatae reliquiae sunt, quibus adiiciendum nunc videtur illud fragmentum apud Schol. Platon. p. 373, quod Hesiodei carminis fuisse suspicatus erat Muellerus Dor. II. p. 481: αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ δειλῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασιν, vel potius: αὐτόματοι δ' ἀγαθοὶ ἀγαθῶν ἐπὶ δαῖτας ἴασιν, ut Hesiodus dixisse videtur, cuius postea invertit sententiam Eupolis. V. Meinekii Fragmenta poetarum com. ant. I. p. 542, qui Schneidewini in Zenobii textu coniecturam (v. Bergkii rell. com. Att. p. 440 et Schneidew. ad Zenob. prov. II, 19): οὕτως Ἡσίοδος ἐχρήσατο τῇ παροιμίᾳ, pro οὕτως Ἡράκλειτος recepit. Certe, si nihil mutandum esse videatur, ille Heraclitus non est Ephesius, sed

Comicus, cuius Ξενίζοντα commemoravit Athen. X. p. 414 D, nisi substituendus Heraclides est cum Meinekio Histor. crit. Com. Graec. p. 422. Omnino v. Marcksch. p. 154—157.

III. Ἐπιθαλάμιον εἰς Πηλέα καὶ Θέτιν Hesiodo adscriptum esse videtur propter argumentum, quod ab Eoeis non adeo diversum esse videbatur. Omnem eius notitiam debemus Tzetzae ad Lycophr. I. p. 261 (Müller), quem exscripsit Phavorin. lex. p. 612 a. Partem catalogi fuisse suspicatus est Heynius.

IV. Θησέως εἰς Ἅιδου κατάβασις, quam primus memoravit Paus. IX, 31, 5 (ὡς Θησεὺς ἐς τὸν ᾅδην ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη) Harlesio in Fabricii Bibl. Gr. I. p. 592 ex Aegimio desumptum carmen videbatur. De qua re vehementer dubitamus. Inductus in errorem esse videtur eo, quod Cercopi poetae, quem Aegimii auctorem fuerunt qui haberent, quaedam εἰς ᾅδου κατάβασις tribuitur, quae cum Orphici argumenti esset, nihil commune habebat cum argumento Aegimii mythologico. Argumentum indicasse videtur Plutarch. Thes. 35. Cum hoc autem si plura, ut multi credunt, coniuncta fuerunt alia, etiam de Aegle, propter quam deseruisse Ariadnam Theseus dicebatur, de qua re Hereas Megarensis exposuerat (Fragm. 113), non improbabile videtur etiam illos versus, quos ex nescio quo poeta idem Hereas allegaverat (Plut. Thes. 32):

τὸν (Ἄλυκον) ἐν εὐρυχόρῳ ποτ' Ἀφίδνῃ
μαρνάμενον Θησεὺς Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο
κτεῖνεν

pro Hesiodeis habendos esse. Hereas ab Etym. M. p. 436, 35 Heras dici videtur.

V. De carmine, quod Αἰγίμιος vocatur, v. Valckenar. ad Eurip. Phoen. p. 735: „Patrem poematis veterrimi meliores critici, dum silent, ignorare se fatebantur: nonnulli tribuerunt illud vel Hesiodo vel Cercopi Milesio. Aegimius Herculi vicem retulerat accepti beneficii: huic inscriptum poema complectebatur procul dubio bellum Aegimii cum Lapithis: Aegimii filiorumque duorum, ad quos tertius Hyllus accessit Heraclides, historiam. Alii quidem attigerunt hoc poema; sed diligenter egit atque eleganter de Aegimio Henr. Valesius Emend. I. c. XXXII." De hoc poemate cf. Müller Dor. I. p. 28. Welcker. Cycl. ep. p. 263. Marcksch. p. 160—169. Praecipuam argumenti carminis partem continet narratio Apollodori II, 7, 7, 3. V. Bergk. Lit. Gr. I. p. 1006. Unum addere liceat propter fragmenta 7 et 8. In hoc poemate sermonem etiam fuisse de Doriensium re-

publica novisque in ea legibus latis concludi potest ex Pindar. Pyth. I, 125: αἰεὶ μένειν τεθμοῖσιν ἐν Αἰγιμίου Δωρίοις. Neque Hylli Timandraeque mentio abesse poterat.

VI. De carmine περὶ Ἰδαίων δακτύλων vide Lobeck. Agl. p. 1156: „Suidae testimonio nobis innotuit carminis Hesiodei inscriptio περὶ Ἰδαίων Δακτύλων, Cretensium an Phrygiorum haud facile dictu; nam totum amissum est. Sed eodem auctore Plinius Dactylos Cretae infert VII, 56, nisi ille, quos Hesiodus ambiguo nomine Idaeos vocaverat, suo arbitrio Idae Creticae infert, ut notiori. Sed etiam Hesiodi sententiam Clemens affert Strom. I. p. 362 (307) excusabili discrepantia, quoniam Hesiodo plura a diversis auctoribus subiecta sunt carmina. Is quidem, qui Theogoniam condidit, ubi Iovem in Creta natum et altum multis versibus narrat, educatores eius Dactylos silentio praetermittit, velut ignotos." Clem. Alex. T. II. p. 63 Dind. V. Marckscheffel. p. 171 seq.

VII. Μελαμποδία, quam Hesiodo tribuunt Athen. II. p. 40. XI. p. 498. XIII. p. 609. Clem. Al. Strom. VI. p. 266 Sylb. Strabo XIV. p. 642 ad idem genus mythologicum spectasse videtur. Divisum erat carmen in plures libros, quorum fragmenta ad nostrum tempus servata, ad Ius et ad Minyarum fabulas spectant. V. Marcksch. p. 169 seq. — V. Bergk. l. l. p. 1007 not., qui Philodem. περὶ εὐσεβ. p. 5 laudavit: Αἰσχύλος ἐν — λέγει καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας.

VIII. Ἔπη μαντικα recte monuit Marckscheffelius non esse habenda in titulis carminum Hesiodeorum, cum verba Pausaniae nihil videantur significare, quam multos esse in carminibus Hesiodeis versiculos, qui de vaticiniis agant; idem tamen dicendum erat de ἐξηγήσεσιν ἐπὶ τέρασιν. Monendum est enim, Pausaniam Herodotum et Homerum imitantem τε particulam (nisi praefers cum novissimis editoribus suppositiciam dicere) relativis ita adiungere, ut horum vim intendat; ὁπόσα τε sunt igitur quaecunque, neque τε illud cum καί ante ἐξηγήσεις componendum est. Totus igitur locus Pausaniae sic intellegendus. Post ὅσα ἐπὶ ἔργοις καὶ ἡμέραις nulla amplius titulorum Hesiodeorum commemoratio; pergit Pausanias ad vitam Hesiodi enarrandam; iam igitur cum dixisset secundum auctores quosdam Hesiodum apud Acarnanas didicisse divinationem (quod Acarnania inde ab Alcmaeone habebatur vatum feracissima, v. Valckenar. ad Herodot. I, 62, VII, 221. Clement. Alex. Strom. I. p. 245 Sylb.), postea adiecit posse huic sententiae ex ipsis Hesiodo adscriptis carminibus fidem quandam parari: quaecunque (ὁπόσα τε) enim et nos ipsi legimus, plena sunt divi-

nationis et explicant prodigia. His vero verbis praecipue Hesiodi Opera innuisse putandus est: v. 383. 415. 448. 564—566. 571. 582. 609—619 all. Adde etiam Schol. Aeschyl. Prom. 793 (Fragm. 191): περὶ γρυπῶν Ἡσίοδος πρῶτος ἐτερατεύσατο, et Schaubach. Geschichte der Astronomie p. 36.

IX. Astronomia vel ἀστρολογία vel ἀστρικὴ βίβλος tribuitur Hesiodo a Plinio H. N. XVIII, 25: Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus (nam huius quoque nomine exstat Astrologia) tradidit fieri, cum aequinoctium auctumni conficeretur, Thales vigesimo die ab aequinoctio, Anaximander vigesimo nono, Euctemon XLVIII. Plut. de Pyth. or. 18: ἐν μέτροις πρότερον Εὐδόξου καὶ Ἡσιόδου καὶ Θαλοῦ γραφόντων, εἴ γε Θαλῆς ἐποίησεν, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, τὴν αὐτῷ ἀναγραφομένην ἀστρολογίαν: unde concludas Plutarchum ἀστρονομίαν pro vere Hesiodeo carmine habuisse. Idem statuit Tzetza in Chiliad. XII, 16 seq. Cautius Athen. XI. p. 491 C τὸν τὴν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένην ποιήσαντα Ἀστρονομίαν laudat.

X. Sequuntur Χείρωνος ὑποθῆκαι, de quarum argumento silere satius ducimus, quam quae nec sciri nec credi possunt proferre. Aristophanis Byzantii sententiam de libelli auctore protulimus fragm. 183. Mirum autem in modum erraverunt Suidas v. Χείρων et Eudoc. p. 437: Χείρων· ὁ Κένταυρος, τοῖς ἰατροῖς συναριθμεῖται, ὃς πρῶτος εὗρεν ἰατρικὴν διὰ βοτανῶν· ἔγραψεν ὑποθήκας δι' ἐπῶν, ἃς ποιεῖται πρὸς Ἀχιλλέα καὶ ἱππιατρικῶν (l. ἱππιατρικόν), διό, ὥς φασί τινες, καὶ Κένταυρος ὠνομάσθη. Explicationem erroris dedit Marckscheffel. p. 177. Neque immerito fortasse hoc carmen amissum esse dolebat O. Müller Lit. Gr. I. p. 143.

XI. Γῆς περίοδος, quae tanquam poema Hesiodi citatur, nihil aliud esse videtur, quam Hesiodeorum locorum ab Eratosthene [Eudoxo] facta de hac re collectio et eo titulo insignita, qui ab Hecataeo inde celeberrimus erat. V. Klausen. Hecat. p. 13. Cui sententiae obstare dixerunt F. Osannus (Zeitschr. f. Alterth. 1841. p. 645) et Marckscheffelius p. 197, quod Strabo VII. p. 302 memoriam sententiae cum carminis nomine ex Ephori historiis hausisse videatur. Hoc autem minime concludere licet ex Strabonis verbis, qui versum γλακτοφάγων εἰς αἶαν ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων ex Hesiodo allegavisse Ephorum cum sentiret, ipse de suo addidit ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ. Nam vere Hesiodi carmen si fuisset Γῆς περίοδος, certe non addidisset ἐν τῇ καλουμένῃ Strabo. Cf. fr. 189.

XII. Quod Euthydemus apud Athenaeum III. p. 116 A praeterea Hesiodum inducit *περὶ ταρίχων* praecepta dantem, ipsius Euthydemi festivum inventum est. Cf. fr. 257 et Marcksch. p. 201.

VII. De antiquis grammaticis et commentatoribus Hesiodi.

In carminibus Hesiodeis edendis et explicandis multi numero grammatici antiqui operam posuerunt haud contemnendam, quanquam admodum paucae eorum adnotationes nostram tulerunt aetatem. Diximus de industria antiquos grammaticos. Quae enim Pisistrato adscribi videtur editio (v. Fragm. 113. Cf. Plut. Thes. 32) et quae Aristoteli tribuuntur *ἀπορήματα Ἡσιόδου ἐν α'* apud auctorem anonymum vitae Aristotelis (Menag. Diog. L. p. 202, Westermann. Biogr. Gr. p. 404) nimis sunt dubiae auctoritatis, quam ut hic in censum venire possint.[25]) De Praxiphanis, Theophrasti discipuli, iudicio de exordio diximus ad Oper. V, 1.[26]) Cf. Preller. de Praxiphane (Dorpat. 1842) et Classen. de Gramm. Gr. prim. p. 8.

I. Primus igitur nominandus Zenodotus est, Ephesius sine dubio, cuius adnotationes ad Theogoniam 5. 116 conservatae sunt a scholiastis.[27]) In adnotatione priore: *ἐν δὲ τοῖς Ζηνοδοτείοις γράφεται Τερμησσοῖο, κακῶς· ὁ γὰρ Τερμησὸς ὄρος ἐστὶ καὶ οὐ ποταμός*, pro *τοῖς Ζενοδοτείαις* legendum est *ταῖς Ζηνοδοτείοις*, sc. *διορθώσεσι* sive *ἐκδόσεσι* (V. Schol. ad

---

25) V. Bergk. l. l. p. 989 not. 62: „Die Arbeit des Onomacritus beschränkte sich wohl auf eine ziemlich flüchtige Durchsicht des Textes, seine kritischen Hülfsmittel mögen unzulänglich gewesen sein; durch die Alexandriner ward die Sache nicht wesentlich gefördert, die werthvollen Handschriften, die noch Chrysippus benutzte, der bis an die Zeit des Aristophanes von Byzanz heranreicht, haben sie offenbar nicht gekannt."

26) V. Procli comment. p. 3 Gaisf.: *ὅτι δὲ τὸ προίμιόν τινες διέγραψαν, ὥσπερ ἄλλοι τε καὶ Ἀρίσταρχος ὀβελίζων τοὺς στίχους καὶ Πραξιφάνης ὁ τοῦ Θεοφράστου μαθητής, μηδὲ τοῦτο ἀγνοῶμεν. οὗτος μέντοι καὶ ἐντυχεῖν φησιν ἀπροοιμιάστῳ τῷ βιβλίῳ καὶ ἀρχομένῳ χωρὶς τῆς ἐπικλήσεως τῶν Μουσῶν ἐντεῦθεν· οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην ἐρίδων γένος.*

27) De v. 116 dubitant Schoemann. op. II. p. 335. Welcker. Theog. p. 18, secuti Muetzell. p. 281, eam afferentes causam, quod nusquam Zenodotum commentarios Hesiodi conscripsisse traditum sit. Sed Ephesium et editionem curavisse et commentarios publicasse consectaneum est. V. Flach. Scholien p. 110 seq.

Il. IV, 3. Düntzer, Zenod. p. 18, Flach. Scholien p. 111). V. Apollon. Dysc. de pron. p. 140. B. Bekk.: ἐν ταῖς Ζηνοδοτείοις διορθώσεσι δίχα τοῦ ν̄ Ζεὺς δὲ πρὸς ὃν λέχος ἐγράφετο. Etiam in Homeri recensione suam Boeotiae cognitionem demonstravit, quanquam et hic obtrectatores suos nactus est. V. Strabon. IX, p. 413: Ζηνόδοτος δὲ γράφων· οἵ δὲ πολυστάφυλον Ἄσκρην ἔχον, οὐκ ἔοικεν ἐντυχεῖν τοῖς ὑπὸ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι καὶ τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χείρω λέγοντος περὶ τῆς Ἄσκρης, unde sua convasavit Eustathius ad Il. p. 270 ed. R. Zenodotum igitur non legisse Hesiodum, quem edidit? Scilicet ista regio neque nunc prorsus aversa vino est.

Zenodoti lectiones et interpretationes per Didymi Chalcenteri commentarios ad nos venisse docuit Flach. l. l. p. 112 seq.

II. Sequitur Aristophanes Byzantius citatus a scholiastis ad Theogoniam v. 68: ἐπεσημήνατο ταῦτ' ὁ Ἀριστοφάνης· νῦν περὶ τῆς ἀνόδου φησὶν αὐτῶν εἰς τὸν Ὄλυμπον. πρότερον γὰρ ἦν λόγος αὐτῷ περὶ τῆς ἐν τόπῳ αὐτῶν χορείας. Haec, cum Aristophanis commentariorum nullum exstet vestigium, ex editione critica hausta videntur esse. (V. Nauck. Aristoph. fragm. p. 21. Schoem. op. II. p. 535.) Eundem Aristophanem Scutum Herculis Hesiodo abiudicavisse supra diximus. Praeterea dubius locus est in Schol. ad Theog. 126: Δίδυμος δὲ τὸ ἶσον ἑαυτῇ κατὰ τὸν τῆς γεννήσεως λόγον, ἤγουν ὅτι καὶ αὐτὸς ὥςπερ αὐτὴ ἐγεννήθη. Καὶ Ἀριστοφάνης. Ἀμφιτρύων γενναιότερον αὐτοῦ παῖδα γεννᾷ. ὅτε ἐπηυξήθη οὐρανὸς ἀστερόεις. Ex hoc loco, qui ita corrigendus esse videtur secundum codicum vestigia: Ἀριστοφάνης τὸ ἐναντίον λέγει (ἄϊσον), ὡς καὶ Ἀμφιτρύων γενναιότερον αὐτοῦ παῖδα γεννᾷ, ὅτι ἐπηυξήθη οὐρανὸς ἀστερόεις, haec sententia elicitur: quemadmodum igitur fortiorem et grandiorem filium Herculem Amphitruo progenuit, ita Terra Coelum.[28])

III. Apollonius Rhodius commemoratur ab auctore Argumenti III. Scuti: Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' (i. e. in tertio commentariorum volumine: v. Flach. l. l. p. 97.

---

28) Δίδυμος δὲ τὸ ἶσον ἑαυτῇ κατὰ τὸν τῆς γεννήσεως λόγον [ἤγουν ὅτι καὶ αὐτὸς ὥσπερ αὐτὴ ἐγεννήθη]. ὡς γὰρ ἶσος τὴν φύσιν Ἀμφιτρύων γενναιότερον αὐτοῦ παῖδα γεννᾷ, οὕτως ἐπηυξήθη οὐρανὸς ἀστερόεις corr. Nauck. Arist. p. 60, cui assensus est Schmidt. Did. p. 300. οὕτως καὶ Ἀριστοφάνης φησὶν Ἡσίοδον ἐν τῷ β' καταλόγῳ λέγειν. Ἀμφιτρύων δ' αὐτοῦ γενναιότερόν (ποτε) παῖδα γεννᾷ maluit Schoem. op. II. p. 537. V. Flach. l. l. p. 116.

Digamma p. 61) *φησὶν αὐτοῦ* (*τοῦ Ἡσιόδου τὴν ἀσπίδα*) *εἶναι*; porro a scholiastis ad Oper. 824, ad Theog. 26 *οἱονεὶ ἀντὶ τοῦ περὶ τὴν γαστέρα μόνην ἀσχολούμενοι καὶ μόνα τὰ τῆς γαστρὸς φρονοῦντες. Ἀπολλώνιος μὲν ὁ Ῥόδιος λείπειν τινὰ μετὰ* [duo verba addidit Schoem. op. II. p. 538] *τὸν πρῶτον στίχον φησίν.* V. etiam ad Oper. 828. Apollonii adnotationes servavit Aristonicus.

IV. Post hunc laudandus est Aristarchus, Aristophanis discipulus. Atque Orio quidem Thebanus v. *Λακίδες· ἐπὶ σχίσματος ἱματίου παρὰ τὸ λακεῖν καὶ ψοφεῖν ἠρέμα ἐν τῷ σχίζεσθαι· οὕτω Ἀρίσταρχος ἐν τοῖς σημείοις Ἡσιόδου.* Sed hic pro *Ἀρίσταρχος* scribendum esse *Ἀριστόνικος*, recte monuit Lehrsius Arist. p. 4. Certiores sunt alii loci. Exordium Operum ut spurium notaverat; porro 210. 211. 378. 740, ubi ita Proclus: *ἄλλοι γράφουσι κακότητα· ἐπεὶ κακότητα οἶδεν ἀντὶ τοῦ ἐκακώθη. Ἀρίσταρχος δὲ ἀθετεῖ τὸν στίχον τοῦτον. ἄλλοι κακότητα ἔπι, οἱονεὶ ἐπὶ κακῷ ἑαυτοῦ.* Theog. 114: *οἱ περὶ Ἀρίσταρχον τὸ ἐξ ἀρχῆς μόνον λέγουσιν*, (l. *ψέγουσιν* vel *ὀβελίζουσιν* v. Schoem. Theog. p. 308. Koechl. adnot. ad h. v.); vs. 115. 991, ubi pro *Ἀρχίλοχος δὲ γράφει μύχιον* cum Ruhnkenio praef. ad Hesych. p. VII legendum est *Ἀρίσταρχος*. Praeterea adnotationes quaedam Aristarchi commemorantur ad Op. 97: *ὥς φασιν, ἔμεινεν ἐν τῷ πίθῳ ἡ ἐλπίς· ἔστι γὰρ τοῦτο ἐν ἀνθρώποις. — φησὶν οὖν Ἀρίσταρχος, ὅτι ἡ μὲν τῶν κακῶν ἔμεινεν, ἡ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐξῆλθεν, ὅθεν ἀκυρολογοῦμεν λέγοντες ἐλπίζειν κακά. ἡ γὰρ ἐλπὶς κακῶν, οὐ θεῶν.*[29]) Ad Theog. 79: *Ἀρίσταρχος τὸ προφερεστάτη ἀντὶ τοῦ πρεσβυτάτη ἤκουσεν.* Aristarchi animadversiones partim ex ipsius commentariis, partim ex Aristonici *περὶ σημείων Ἡσιόδου* libris fluxerunt. Plures propter scholiorum indolem ac naturam Aristarchi ingenio tribuit Flach. Scholien p. 100 seq. *Ὑπομνημάτων* fragmenta collegerunt H. Waeschkius in Commentat. philol. p. 151 seq. (Lipsiae 1874). Flach. Annal. Phil. 1877 p. 433 seq.

V. Seleucus Alexandrinus, qui, ut ait Suidas, (v. etiam Eudoc. p. 386) *ἔγραψεν ἐξηγητικὰ εἰς πάντα ὡς εἰπεῖν ποιητήν*, citatur ad Oper. 96, ubi pro *δόμοισι* scripsit *πίθοισι*, Oper. 549, ubi pro *πυροφόρος* scr. *ὀμβροφόρος*, Scut. 415, ubi pro *χαλκόν χαλκός*; Theog. 114. 115 damnantur, 160 *ἀχνυμένη*, 270 *καλλιπάρῃος* scripsit. Theogoniam etiam edi-

---

29) Scholion corr. Lehrs. Arist. p. 200: *ἡ γὰρ ἐλπὶς κακῶν οὐδ' ἐξήει.* Aliam viam tentavit Hoerschelm. Act. Soc. Lips. IV. p. 332. Cf. adnot. ad Oper. 97.

disse conclusit Flach. p. 111. Fragmenta servavit Didymus. V. omnino M. Schmidt. Seleucus der Homeriker und seine Namensverwandten Philol. III. p. 436 seq.

VI. Didymus Chalcenterus duobus locis laudatur, uno ad Oper. 300: *Δίδυμος δὲ κοτούροις, ὅτι κότον ἔχουσιν ἐν τῇ οὐρᾷ*; altero ad Theog. 126: *Δίδυμος τὸ ἴσον ἑαυτῇ κατὰ τὸν τῆς γεννήσεως λόγον, ὅτι καὶ αὐτὸς ὥςπερ καὶ αὐτὴ ἐγεννήθη*, ut nescias, an singularem operam in Hesiodi carminibus interpretandis edendisve posuerit. V. Schmidt. Didym. p. 300. Alia autem Didymi scholia ad Theogoniam v. 5. 53. 114. 116. 117. 138. 139. 142. 160. 270. 287. 313. 326. 379. 485. 573. 767. 872. 914. 985 eruit Flach. l. l. p. 114 seq. ex *ὑπομνήμασι εἰς Ἡσίοδον* fluxisse merito concludens. In scholiis ad Opera et Dies nemo adhuc Didymi, quae hic ut in Theogonia latere satis constat, fragmenta collegit; collecturum sese promisit Flach.

VII. Sequitur Aristonicus Alexandrinus, qui *περὶ τῶν σημείων* (notas dicit Cicero in Pison. 30) *τῶν ἐν τῇ Θεογονίᾳ Ἡσιόδου* scripsit, testibus Suida v. *Ἀριστόνικος* et Eudoc. Viol. p. 64. Cf. Boeckh. Praef. Pind. p. XVI. Semel laudatur in scholiis, quae nostram aetatem tulerunt, Theog. 178: *Ἀριστόνικος λοχεοῖό φησιν ὡς θυρεοῖο· λοχεὸς γὰρ λέγει, βεβίασται δὲ τὸ λοχέοιο παρὰ τὸ ἔθος.* Sed complures ex Aristonici libro *περὶ σημείων Ἡσιόδου* adnotationes scholiastam antiquissimum excerpsisse e natura notarum ab Aristonico versibus Homericis adiectarum certis argumentis conclusit Flach. Fragmenta ad Theogoniam collegit l. l. p. 100—109, ad Opera et Dies Annal. Phil. 1877 p. 433—440. Aristarchi *σημεῖα* apposita erant Theogoniae v. 3. 10. 16. 17. 26. 28. 36 (om. in schol. ed.) 47. 60 (om. in schol. ed.) 62. 68. 79. 83. 91. 115. 132. 138. 144. 146. 148. 178. 223. 233. 250. 253. 267 (om. in schol. ed.) 273. 304. 311. 323. 330. 338. 366. 379. 425. 440. 465. 484. 573. 582. 599. 610. 613. 694. 696. 697. 703. 709. 713. 728. 732. 740. 746. 832. 875. 880. 927. 934. 943. 982. 991. 1004. Operibus et Diebus v. 1. 10. 11. 14. 15. 51. 60. 79. 85. 92. 94. 104. 122. 141. 145. 158. 172. 186. 189. 199. 207. 276. 293. 304. 317. 353. 378. 518. 538. 614. 629. 637. 641. 649. 657. 681. 720. 734. 735. 740. 746. 778. 820. In Scuto Herculis nulla notarum Aristarchi vestigia conspicua sunt, quo Aristarchum carmen pro spurio habuisse probabile fit.

VIII. Hos omnes ad scholam Alexandrinam constat pertinere. Sed etiam Aristarchi clarissimus adversarius et obtrectator, Crates Mallotes, bibliothecae et Musei Per-

gameni praefectus, operam laudabilem videtur posuisse in critica Hesiodea. V. Schol. ad Oper. 530: *Κράτης δὲ γράφει μαλκιόωντες*; ad Theog. 126: *ἀλλ' ὁ Κράτης ἀπορεῖ λέγων· εἰ γὰρ ἴσον, πῶς δύναται καλύπτειν; λέγει οὖν ἴσον ὅμοιον τῷ σχήματι, σφαιροειδῆ, τῷ μεγέθει δὲ ἀπειροπλάσιον.* Locus gravissimus est Schol. Theog. 142: *Κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται· οἳ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. πῶς γὰρ τοὺς αὐτοὺς θεοῖς ἐναλιγκίους λέγει καὶ ἐν τῷ τῶν Λευκιππιδῶν καταλόγῳ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀνῃρῆσθαι ποιεῖ;* Ex quo apparere videtur Cratetem cognitam habuisse aliam Theogoniae recensionem, quam ea est, qua nunc nos utimur, quam sententiam etiam C. Wachsmuth. de Cratete Mallota p. 28 not. 1. amplexus est. Longe aliter autem de hoc loco Marckscheffelius iudicat p. 126, qui Cratetem hunc versum (*οἳ δ' ἐξ ἀθ.*) ex Leucippidum catalogo citasse in margine putat, ut diversitas narrationum in Theogonia et in Catalogis appareret. Et recte quidem monuit *παρατίθεσθαι* (et *παρατιθέναι*) significare multis locis „citare, laudare", sed multum differt dicere *παρατίθεσθαί τινα στίχον* et *παρατίθεσθαι στίχον ἀντὶ ἄλλου στίχου*, ut dicitur hic, quod nullo pacto potest significare id, quod Marckscheffelius voluit, quanquam Schoem. op. II. p. 534 et Theog. p. 105 not. ei adstipulatus est. Ita scholiasta dixisset potius: *τούτῳ τῷ στίχῳ ἄλλον στίχον παρατίθεται*, ut apud Platon. Leg. V. p. 735 C *παραθέσθαι τῷ λόγῳ.*

IX. In his grammaticis Pergamenis habendus est etiam Demetrius Ixio Adramyttenus, qui testibus Suida et Eudoc. p. 133 (Eudocia obscurius *εἰς Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον ἐξήγησιν* laudat) *ἐξήγησιν εἰς Ἡσίοδον* scripsit.

X. Eodem Suida teste Dionysius Corinthius, poeta epicus, *καταλογάδην ὑπόμνημα εἰς Ἡσίοδον* conscripserat, de quo v. Eudoc. p. 132. Idem esse videtur, quem una cum Polyzelo scholiasta Dorvillii allegavit ad Oper. 10. Fortasse autem de Dionysio Alexandrino grammatico, Glauci filio, cogitandum est, cuius scripta Suidas et Eudoc. p. 133 laudant.

XI. Hieronymi et Epaphroditi *ὑπόμνησιν Ἀσπίδος* ex Etym. M. citavimus ad Scut. 431. (Cf. Etym. Gud. v. *Ἀλκαία*). Epaphroditi commentationis fragmentum exstat etiam in scholio ad Scut. 301.

XII. Porro Plutarchus Chaeronensis quattuor libros commentariorum scripsit in Hesiodum (Aul. Gell. N. A. XX, 8), quorum multa sunt reliqua in Procli scholiis ad Hesiodi Opera. In Theogoniam commentarios non videtur

scripsisse. Collecta sunt fragmenta in T. XIV. Plutarch. Hutten. p. 292. (Tomo V. Moral. ed. Wyttenb.). Notarat ille ut spurios hos versus Operum: 267—273. 317. 318. 353—355. 375. 378. 561—563. 650—662. 757—759. 794—797. De ultimis certe ita Proclus: τοὺς πρὸ τούτων δ' στίχους οὐδὲ μνήμης ὁ Πλούταρχος ἠξίωσεν ὡς ἂν μὴ φερομένους. Hinc concludere licet composuisse Plutarchum commentarium continuum in Opera. Explicationes eius quae commemorentur dignae sunt hae: Op. 504. Πλούταρχος οὐδένα φησὶν μῆνα Ληναιῶνα Βοιωτοὺς καλεῖν. ὑποπτεύει ἢ τὸν Βουκάτιον αὐτὸν λέγειν, ὅς ἐστιν ἡλίου τὸν αἰγόκερων διιόντος καὶ τὸ Βούδορα τῷ Βουκατίῳ συνᾴδειν διὰ τὸ πλείστους ἐν αὐτῷ διαφθείρεσθαι βόας, ἢ τὸν Ἑρμαῖον, ὅς ἐστι μετὰ τὸν Βουκάτιον καὶ ἐς ταὐτὸν ἐρχόμενος τῷ Γαμηλιῶνι, καθ' ὃν καὶ τὰ Ληναῖα παρ' Ἀθηναίοις. Ἴωνες δὲ τοῦτον οὐδ' ἄλλως, ἀλλὰ Ληναιῶνα καλοῦσι. Sic facile emendari possunt. Cf. Boeckh. Corp. Inscr. T. I. p. 732 et v. Oper. 504; ad vers. 748: θυσίαν ταύτην ὁ Πλούταρχος πρόχειρον καὶ καθημερινὴν εἶπεν ὀρθῶς ἀφ' ὧν μέλλομεν ἐσθίειν ἱερὰ πάντα ποιοῦντες διὰ τὸ ἀπάρξασθαι· καὶ γὰρ αἱ τῶν ἱερῶν τραπεζώσεις τοῦτο εἶχον· ἀπαρξάμενοι γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐδαίνυντο. v. 750: ὁ δὲ Πλούταρχός φησιν, ὅτι μὴ δεῖ τὰ νεογνὰ ἀκίνητα ἐᾶν καὶ ἀποτίθεσθαι ἐν ἀκινήτοις· ἀσθενέστερα γὰρ γίνεται· κινεῖν δὲ αὐτὰ ὅτι μάλιστα, κἂν ἐπὶ τινῶν αὐτά τις καθιζάνῃ, ἐπὶ κινουμένων καθιζάνειν καὶ σαλεύειν διὰ τούτων, οἷά τισιν εὐκίνητα κλινίδια μεμηχάνηται πρὸς τὴν τῶν παίδων εὐνήν.

XIII. Proclus Lycius Diadochus, s. Syriani in cathedra philosophorum Atheniensi successor, mortuus Athenis anno Christ. Iuliano 485, anno aetatis septuagesimo quinto (v. Fabricii prolegg. ad Marini vitam Procli p. XXIV. ed. Boissonad. Cf. Cousin. Praef. ad Procli op. p. XX), scripsit ὑπόμνημα εἰς τὰ Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέρας, quod commemorant Suidas et Eudoc. p. 366. Exstat in optimis codd. Par. 2771 saec. XI et Dorvillian. X, 1. 3, 12, et maxima pars conservata est in sylloge scholiorum ad Hesiodum edita ab Th. Gaisfordio. Omissis Io. Tzetzae et Man. Moschopuli nugis separatim edidit Vollbehr. in ed. Op. et Dier. (Kiliae 1844). Longe praestant Procli adnotationes ceteris omnibus commentariis, quorum ad nos pervenit notitia, neque ea reprehensio, in quam indignus incurrit apud Welckerum Cycl. ep. p. 3 sq. opinionem nostram convellere potest, cum F. Rankius (de Hesiodi Operibus et Diebus comment. p. 4) recte demonstraverit commentationem de gente Hesiodi non esse Procli, sed Io. Tzetzae, cuius ipsum nomen in titulo

legitur in codice Vat. et Ven.[30]) Quod mihi quidem olim imposuerat, ut Procli esse hanc commentationem putarem, non Tzetzae, quem Procli verba in suum usum impudenter convertisse arbitrabar, locus est sic scriptus in codicibus: *Ἀριστοτέλης μὲν ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δέ, οἶμαι, ὁ τοὺς πέπλους συντάξας ἐν τῇ Ὀρχομενίων πολιτείᾳ Στησίχορον τὸν μελοποιὸν εἶναί φησιν υἱὸν Ἡσιόδου ἐκ τῆς Κλυμένης κ. τ. ἑ.* Haec verba, de quibus tacet Rankius, multo doctiorem hominem indicare videbantur, quam Tzetza fuit, atque hoc eo videbatur probabilius esse, quod sunt omissa inde ab *ὁ φιλόσοφος* usque ad *πολιτείᾳ* in Tzetzae scholiis a Trincavello editis p. 3, 4; iam si comparaveris cum verbis vere Proclianis in schol. ad Oper. 271, scrupulus alius iniicietur. Scribit enim is: *Φιλόχορος δὲ Στησίχορόν φησι τὸν ἀπὸ Κλυμένης.* Idem vero Proclus ad Op. 631 ita: *ὅθεν καὶ τὸν θεὸν Ὀρχομενίοις προστάξαι τὰ Ἡσιόδου λείψανα λαβεῖν καὶ θάψαι παρ' αὐτοῖς, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησὶ γράφων τὴν Ὀρχομενίων πολιτείαν.* Atque similia Aristotelem de Hesiodo tradidisse in republica Orchomeniorum concludi etiam ex Prov. Vaticanis IV, 3 (Paroem. Gr. I. p. 456) potest, quae supra allegavimus. Iam vero qui ista verba, *μᾶλλον δέ, οἶμαι, κτλ.*, obiter inspexerit, subactum iudicium docti hominis sibi agnoscere videbitur, qui rempublicam Orchomeniorum non a philosopho scriptam esse arbitratus sit, sed ab alio Aristotele, qui *τὸν Πέπλον* conscripsit. Nihil est autem ab ingenio Tzetzae tam alienum quam haec altioris indaginis crisis. Accedit, quod libri Aristotelis de civitatibus tempore Tzetzae sine dubio iam deperditi erant. Fortasse igitur in Tzetzae exemplari scholiorum Proclianorum scriptum erat: *ὁ φιλόσοφος* pro *ὁ Φιλόχορος*: igitur cum non invenisset locum in Aristotelis scriptis sibi notis, ex coniectura addidit dictum

---

30) V. Bergk. Poet. lyr. p. 383 not.: „Omnino vita Hesiodi, quae Proclo tribuitur, huic abiudicanda: est enim prorsus indigna homine hoc erudito et modesto: nugae et convicia, quibus inquinata est, satis superque testificantur a Tzetza esse conscripta (vidit hoc etiam Rose Aristot. Pseudep. p. 508 seq.) atque congruit mirum in modum cum altera vita, quae ipsius Tzetzae nomen prae se fert, si a paucis quibusdam discesseris, velut quae leguntur de sacerdote caupone: haec aut sobrii iudicii librarius praetermisit, aut Tzetza cum opusculum suum retractaret addidit. Proclus de vita et carminibus Hesiodi nihil commentatus erat, id ipsum Tzetza p. 10 ei opprobrio vertit, itaque ut hoc suppleret, haec praemisit, aliunde ut solet furatus, quae alicuius momenti sunt.“ V. etiam l. l. p. 648. Lit. Gr. I. p. 918 et quae scite exposuit Rose. Aristot. Pseudep. p. 508 seq.

hoc esse aut in Orchomeniorum republica propter scholion Proclianum ad Op. 631, aut, quod verisimilius ei visum fuerit, in ea commentatione, quam Pepli nomine eam ob causam inscripserat Aristoteles, quod mythologiam praecipue explicabat. De Aristotele Pepli auctore praeter Eustath. Il. p. 285, 24 atque eos, quos laudavit Harlesius ad Fabr. Bibl. Gr. III. p. 275, v. Schol. Aristid. T. III. p. 323 Dind., Schol. Ven. Il. XI, 688 et Etym. M. v. Ἦλις. Videtur autem perspicuum esse ex hoc Tzetzae additamento non continuo concludi debere Peplorum scriptorem esse alium quam philosophum Aristotelem, quod fecit Meursius Panath. 18.[31]) Exempto igitur hoc scrupulo (si modo vere exemptus est) nihil videtur impedire, quominus totam commentationem de gente Hesiodi Io. Tzetzae cum Rankio adscribamus, editam diverso modo in diversis exemplaribus.

XIV. Ab hoc Proclo diversum esse Proclum, Proculeium etiam dictum, Syrum natione, monuit Fabricius Bibl. Gr. T. IX. p. 363 Harles. Huius commentarium εἰς τὸν παρ' Ἡσιόδῳ τῆς Πανδώρας μῦθον commemoravit Suidas. Fortasse ad hunc Proculeii commentarium spectant fragmenta titulo εἰς τὸ παρ' Ἡσιόδῳ κλαπὲν πῦρ ὑπὸ Προμηθέως καὶ εἰς τὴν ἀποσταλεῖσαν Ἐπιμηθεῖ Πανδώραν inscripta, quae e cod. Par. 2708 publicavit Flach. Scholien p. 417—419.

XV. Joannes Diaconus Galenus Allegorias in Theogoniam Hesiodeam scripsit (εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου Θεογονίαν ἀλληγορίαι). V. Muetzell. p. 295—301. Rank. Scut. p. 304. Vixit autem saeculo nono exeunte sive ineunte decimo, Christianam fidem professus, ut ex Alleg. p. 544, 12. 545, 5.

31) Secuti sunt C. Müller. Fr. Hist. II. p. 188 seq. et Heitz. die verlorenen Schriften d. Aristot. p. 206 seq. Cautius Bergk. Poet. lyr. p. 648: „Poterat philosophus eiusmodi opus, quale πέπλος fuit, condere, sed epitaphia haec, quae inde petita sunt, Aristotele plane indigna: hic epigrammatographus antiquiora carmina passim recepit, velut 15 et 64, vel imitatus est, velut 13. 19. 62, sed pleraque ipse finxit: summa enim ingenii mediocritas et sermonis tenuitas ubique deprehenditur: minime enim probanda est Rosii sententia, qui censet auctorem pepli haec poëmatia variorum poëtarum opera ficta undique collegisse et operi suo inseruisse. Quod si idoneorum testium auctoritate constaret, philosophum Peplum scripsisse, censendum foret, alium quem postea haec epitaphia a se condita alieno operi intertexuisse, neque tamen veri similis est haec suspicio: igitur universum opus Aristoteli philosopho adiudicandum." „Operis huius auctor utrum philosophi nomen mala fraude mutuatus an revera Aristoteles vocitatus sit, in medio relinquam." Ceterum cf. Schneidew. in Philol. I. p. 1 seq. De cognominibus Aristotelis v. Diog. Laert. II, 63. V, 35.

555, 29. 582. 585. 608. Muetzellius p. 296 iure conclusit. Cf. etiam Flach. Scholien p. 145—154. Allegorias eius primum publicavit Trincavellius e codice Tricliniano, deinde Daniel Heinsius, nostro saeculo Gaisfordius. Nuper novis subsidiis cod. Vindobonensis 128 usus Flach. l. l. p. 295 seq. Ex eodem codice Flach. l. l. p. 420 seq. opuscula quaedam inedita sub nomine Diaconi Galeni conscripta, alterum de quattuor primis versibus libri quarti Iliadis, alterum de triplici modo allegoriae fabularum poeticarum publici iuris fecit. Eadem cod. Ven. 464 continet. (Prius opusculum in cod. Paris. 1182 fol. 68 Michaeli Psello tribuitur, initio Allegoriae a nostro discrepante: v. Μεσαιωτ. Βιβλ. ed. Sathas. Tom. V p. ξϛ'.)

XVI. Secutus est Joannes Tzetza, Constantinopolitanus saeculi duodecimi, grammaticus ineptissimus, cuius ἐξηγήσεις εἰς Ἔργα καὶ Ἡμέρας maximam partem ex Procli thesauris compilatae nostram aetatem tulerunt. Postquam in editione Basileensi (a. 1542) alterum scholiorum volumen editum est, in quo commentariis in Opera et Dies scholia in Scutum erant adiuncta sub titulo τοῦ αὐτοῦ Τζέτζου ἐξήγησις εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου Ἀσπίδα, in quo manifestus error erat, etiam scholia in Scutum et in Theogoniam Tzetziano ingenio tribuere viri docti solebant. Quorum sententiam argumentis redarguerunt Muetzell. p. 301. Rank. p. 301 seq. De commentatione denique Tzetzae, quam de gente Hesiodi confecit, iam supra diximus.

XVII. Auctor Anonymus scholia paraphrastica ad Scutum composuit, quae e cod. Par. 2772 Wolfii consilio primum edidit Rank. Scut. p. 41—65.

XVIII. Anonymus scriptor Byzantius undecimi vel duodecimi saeculi ἐξήγησιν τῆς τοῦ Ἡσιόδου Θεογονίας ex Stoicorum veterumque scholiorum frustulis conglutinavit, quae exstat in codd. Vatic. 1332 Casanat. G. V, 5. Paris. 2708. 2772. Primum publicavit Flach. Scholien p. 369—413. Hunc in apparatu critico Exeget. Byzantinum vocavimus.

XIX. Post Tzetzae et ante Triclinii aetatem scripsit Joannes Diaconus Pediasimus vel Pediasimus Chartophylax, de cuius libellorum, quos conscripsit, titulis v. Lambec. bibl. Vind. I. VII. p. 187. Composuit technologica et paraphrastica scholia in Scutum Herculis, aperte in cod. Monac. 283 uni eidemque auctori adscripta: τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων Ἰωάννου διακόνου τοῦ πεδιασίμου σχόλια παραφραστικὰ εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου ἀσπίδα f. 58—66. τοῦ

Βουλγαρίας χαρτοφύλακος πόθου τοῦ (?) *καὶ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων κύρου Ἰωάννου διακόνου πεδιασίμου τεχνολογία εἰς τὴν τοῦ Ἡσιόδου ἀσπίδα* f. 67—70. Errorem Muetzellii p. 246, quo adductus duos scriptores fuisse Pediasimos opinatus erat, egregie refragavit Rank. p. 305. Scholia paraphrastica Diaconi ediderunt Trincavellius, Heinsius, Heinrichius, Gaisfordius.

XX. Eodem fere tempore scripsit Joannes Protospatharius commentarium physicum in Hesiodi *Ἡμέρας* i. e. in Oper. et Dier. v. 765—828, quem e codice Tricliniano primum edidit Trincavellius, nostro saeculo Gaisfordius p. 448 seq. ed. Lips.

XXI. Exeunte decimo tertio saeculo Manuel Moschopulus Cretensis vanas atque futiles animadversiones ad Opera et Dies composuit, quae hodie extant in codice Tricliniano et in aliis codd. Publicaverant Trincavellius, Heinsius, Gaisfordius. Maiori natu Manueli Moschopulo haec scholia tribuuntur in cod. Matrit. LXXV a. 1334 exarato, in quo haec subscripta sunt: *τέλος τοῦ ἡσιόδου ἐξηγηθέντος παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυροῦ μανουὴλ τοῦ κρήτης.* (V. Iriart. p. 272). Minori, prioris patrueli, dant scholia codicis Tricliniani: *τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Μανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου ἀνεψιοῦ τοῦ κρήτης ἐξήγησις* (cf. Trincav. p. 1). Maiorem autem grammaticum scholia composuisse evincitur ex N. Titzii praeclara dissertione, cui titulum inscripsit: Manuelis Moschopuli Cretensis opuscula grammatica p. 4 seq. (Lipsiae 1822).

XXII. Initio saeculi quarti decimi vixit Demetrius Triclinius, diffamati nominis grammaticus, qui praeter Pindarum et Sophoclem etiam Hesiodi carminibus navavit operam. Conscripsit codicem Ven. 464 a. 1316—1320, de quo infra diximus, et commentario Theogoniae adspersit scholia partim ex Jo. Diaconi Allegoriis descripta, partim ipsius ingenio non indigna, quae Heinsius Gaisfordiusque, etsi Triclinii manu crucis signo notata erant, tamquam genuina et vetera reliquis adiecerunt. Seiunxit Morellius in Wolf. anal. lit. III. p. 263 seq. Quae adaucta subsidiis cod. Vindob. 128, in quo fol. 115—121 *σχόλια παλαιὰ εἰς τὴν Ἡσιόδου θεογονίαν, ἐν οἷς εἰσι καὶ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου μερικά*, et cod. Mon. 283, cuius margini sub titulo *Τρικλινίου σχόλια* adscripta sunt, minutisque literis expressa edidit Flach. p. 207 seq.

XXIII. Saeculo decimo quarto scripsit etiam Maximus

Planudes scholia ad Hesiodi Opera et Dies, quae adhuc inedita in cod. Neapol. 165 extant.

XXIV. Constantini Lascaris σημειώσεις τινὲς ἐπὶ τῇ ἀσπίδι τοῦ Ἡσιόδου laudat Iriart. ad cod. LXVII Bibl. Matrit. (p. 237) propter subscriptum τέλος κωνσταντίνου τοῦ λασκάρεως; quae autem adscripsit scholia, ea Diaconi esse videntur.

XXV. Ad commentarios Hesiodi spectat etiam μετάφρασις εἰς τὴν Ἡσιόδου Θεογονίαν, quam teste Suida Demosthenes Thrax, incertae aetatis rhetor, composuerat. Qua aetatem nostram non ferente magnum rem criticam detrimentum cepisse dolebat Muetzell. p. 290. Vestigia autem paraphrasis detexisse sibi visus est Flach. Scholien p. 141. De eiusdem rhetoris paraphrasi Odysseae v. Lehrs. Pindarscholien p. 51.

VIII. De codicibus manuscriptis.

In hac tertia Hesiodi carminum editione constanter secuti sumus eam legem, ut quam proxime ad rationem Goettlingio probatam accederemus. Itaque neque sigla codicum molestissima, quae Goettlingius introduxerat, mutanda censuimus, ne utriusque editionis lectores numerorum diversitate vexarentur, neque in adhibendis codicibus ab ea via aberravimus, quam vir doctissimus in altera editione sibi ipse praescripserat. Attamen postquam totam fere codicum supellectilem eximia industria convasaverunt Koechlyus et Kinkelius, auctoritate nonnullorum librorum factum est, ut alii, quibus usus erat Goettlingius, tamquam supervacanei tabula librorum moverentur, alii quo antea eos dignati sunt viri docti honore destituerentur. Quod quidem maxime spectat ad Med. XXXI, 39, Paris. 2771, Messaniumque, codices omnium, quibus Opera et Dies leguntur, longe praestantissimos, atque ad Med. XXXII, 16, antiquissimum codicem, quo Theogonia et Scutum Herculis continentur. Ex quibus omnibus, imprimis e cod. Med. XXXI, 39, plures lectiones in textum nostrum receptae sunt, quam una ex iis editionibus, quae antea erant publici iuris factae, habuit. Neque enim omnibus partibus probanda ea iudicavimus, quae Schoemannus in parva carminum editione p. 11 praefatus erat: „Poterit quidem fortasse ex accurata omnium comparatione illud effici, ut codicum quasi quaedam familiae describantur, prout aut conspirant inter se aut discrepant; sed quantum quidem ego intelligere potui, nullus unus codex aut nulla una codicum

familia sic prae ceteris excellit, ut in locis dubiis, quales non pauci sunt, horum auctoritate iudicium nostrum regi possit." — Apparatum denique criticum unius alteriusque codicis a Goettlingio non adhibiti scriptura locupletavimus, idque summa qua sumus in omnibus rebus usi moderatione.

Codices, quos adhibuimus, sunt hi.

I. Codices melioris notae.

1) M5 = Med. Plut. XXXI cod. 39, membranaceus saeculi XI (Mediceus apud Lanzium, M apud Koechlyum), praeter Hesiodi Opera et Dies etiam Oppiani Halieutica continens, omnium longe praestantissimus. De hoc codice Koechlyus-Kinkelius p. IX: „Quos inter integriores codices eminere M, qui est bibliothecae Laur. XXXI, 39, iam diu constabat, sed quantopere ceteros omnes adeoque non minus vetustum Messanium ab Alberto Guethio prolatum superet, nunc demum, postquam Kinkelii diligentia diversae eius manus accurate distinctae sunt, penitus perspici licet. Cuius bonitatis cum in quavis fere editionis nostrae pagina documenta inveniantur, unum hic sed insigne exemplum notasse sufficit, quod solus nec v. 310 nec v. 318 habet: hunc enim quod tertia manus margini adscripsit, nullius est momenti. Itaque hunc praestantissimum codicem ut praecipuum fundamentum recensioni meae subdidi, pro unico quominus habere possem eumque aut ex ipso archetypo descriptum aut communem ceterorum fontem censerem, loci satis multi obstabant, qui levius graviusque corrupti eo in codice leguntur partim quidem posterioribus eius manibus correcti, sed omnes aliis codicibus emendatius oblati." V. Flach. die beiden ältesten Handschriften des Hesiod p. 17 seq. (Leipzig 1877).[32]

---

32) Codicem egregium ex uncialibus, ut aiunt, litteris descriptum Kinkelius accuratissime contulit singulasque correctorum manus singulaque lineamenta summa sagacitate distinxit. Nuper autem ipsi librum retractavimus, unde perpaucos locos a Kinkelii collatione discrepantes notavimus: v. 39 *δικᾶσαι* m. I pro *δικάσαι*, 50 *κρῦψε* p. *κρύψε*, 59 *ἔφαθ'* p. *ἔφατ'*, 62 *ἀθανάτοις δὲ θεοῖς* m. I p. *ἀθανάταις δὲ θεαῖς* (itaque Dorvillius *ἀθανάτου δὲ θεοῦ*, nam post *ο* litterae erasae vix cognosci queunt), 69 *ὢς* p. *ὥς*, 82 *ἄνδρασῖ* corr. m. I, non m. II, 101 *πλείη* m. I non m. II, 153 *εἰς* p. *ἐς*, 194 *ὀμεῖται* p. *ὀμεῖται*, 211 *στέρρεται* m. I p. *στέρεται*, 212 *ὢς* p. *ὥς*, 258 *μὶν* m. I p. *μὲν*, 260 *ἀδίκων νόον* m. I (sic etiam Mess. Par.) p. *ἀδίκων* omisso *νόον*, 333 *ἀγένεται* corr. m. II, non m. I?, 378 *ὢς* p. *ὥς*, 379 *κεν* m. I *ν* delevit m. II p. *κε* m. I, 425 *ἀπό κέν* p. *ἀπό κὲ* (nam *κέ* = *κεν*), 436 *ἐννετῆρω* m. I p. *ἐνναετῆρε*, 452 *βόας* p. *βοῦς*, 523 *ἔνδοθι* p. *ἔνδοθεν*, 559 *τώμισυ* et post corr. *τόμισυ* p. *τόμισυ* m. I, 587 *κεφαλήν τε καὶ* p.

2) M 3 = Med. Plut. XXXII cod. 16, chartaceus saeculi XII (Med. 7 apud Lanzium, M in Theogonia et Scuto, B in Op. et D. apud Koechl.). Francisci Philelphi olim erat, emptus Constantinopoli a. 1423. Continet praeter Hesiodi carmina Nonni Dionysiaca, Theocritum, Apollonium Rhodium, Tryphiodorum. Contulerat Goettlingius ad exemplar Gaisfordianum a. 1840. De hoc codice Koechlyus-Kinkelius p. X.: „Puriores autem dico eos, qui non e Tricliniana recensione recte a Kinkelio indicata profluxerunt, quanquam ne hi quidem correctionibus interpolationibusque immunes sunt, cuius labis insigne exemplum ipse antiquissimus praebet Theogoniae et Scuti codex M, qui est bibliothecae Laur. XXXII, 16 iure propterea notatus a Deitersio in comm. „de Hesiodi Scuti Herculis descriptione" p. 33, cui codici qui vetustate eius deceptus suam editionem superstruere vellet, magnopere erraret." V. Flach. l. l. p. 8 seq. De aliis codicis carminibus v. Ziegler. Theocrit p. 16, Ludwich. in Wissensch. Monatsbl. 1876 p. 78, in Herma XII. p. 274—299.

3) Par. in Theogonia et Scuto = Parisinus 2708, chartaceus saec. XIV (C apud Koechlyum), etiam Opera et Dies continens (V. egregiam lectionem v. 434), ex pluribus libris ita conscriptus, ut cognationis vestigia reperiantur in codice Tricliniano. Qui si in Scuto eandem habet cum P2 lectionem, notatur P1.

4) Par. in Operibus = Parisinus 2771, membranaceus saec. XI, Hesiodi Opera et Dies cum Procli commentariis continens (Q apud Koechl.), cuius lectiones insignes primum publicavit Gaisfordius Poet. min. I. p. 150 seq., deinde Lennepius et Koechlyus-Kinkelius, quorum uterque ad Lennepii exemplum foedo errore adductus numerum 2773 codici tribuerat, quem saeculo XIV scriptum dicunt, quanquam Gaisfordius in scholiorum recensione utrumque codicem accurate distinxit.

κεφ. καὶ, 589 πετρέη p. πετραίη, 631 ἄλαδε m. I, ἆλα δὲ m. II, p. ἄλα δὲ m. I, 642 παντοίων p. πάντων, 682 εἰ εἰαρινὸς m. I (nempe prius ει m. II eras.), 700 ἐγγύθεν vel ἐγγύθιν m. I ἐγγύθι m. II (ἐγγύθιν ναίει, librarius enim archetypi duo ν pro uno scripserat), 727 ἠελίου p. ἠελίοιο, 783 ἔνδοθι p. ἔνδοθεν (et sic, ut puto, etiam 601), 792 ἴστορα p. ἴστορα. Scholia interlinearia et marginalia, quae diligenter exscripsi, nullius fere pretii sunt: 3 ἄφατοί τε φατοί τε — ἄδοξαι καὶ ἔνδοξαι, 5 πλούσιοι καὶ πτωχοί, ἰσχυροποιεῖ καὶ ὑψοῖ, 7 σκολιόν — τὸν κακὸν, 9 κλῦθι — ἄκουσον, 10 μυθησαίμην. εἴπω — λέξω etc. Unum allegavi ad Oper. v. 523.

Lennepii autem collatio cum mendis abundet, ipsi a. 1877 codicem Parisiis perlustravimus.

5) Mess. = Bibl. Publ. Messan., membranaceus saec. XII, Opera et Dies continens. Ignotus erat Goettlingio. De quo Koechlyus-Kinkelius p. VI: „Cum M fere semper conspirat μ, qui hodie in bibliotheca publica Messanae asservatur. Hic codex mihi non diversus esse videtur ab eo, cuius mentionem fecit Bluhmius in Biblioth. librorum mansc. Italica p. 225 (Hesiodus cum scholiis ineditis, ut videtur, membran. 4 s. XII). Ex bibliothecae latebris protraxit Alb. Guethius, cuius benevolentiae collationem debeo. Scriptura post v. 775 evanida est. In fine leguntur v. v. 744—828 manu recentiore suppleti." Aperte a codice Messanio descendit cod. Par. 2773 (quem Par. 3 notavimus) saec. XIII vel XIV, quo praeter Opera et Dies etiam Scuti versus 1—307 recentiore manu neglegentissime conscripti continentur. Lectiones Oper. et D. nusquam antea publicatas ipsi Parisiis a. 1877 exscripsimus, quo etiam Guethii cod. Messanii collationem perfectiorem nos reddidisse confidimus. Itaque permultae quas e cod. Par. 3 attulimus, lectiones ad cod. Messanium spectabunt. Saepius uterque consentit cum codice Turicensi Koechlyi-Kinkelii saec. XV[33]).

---

33) His versibus consensum codicis Parisini 2773, Messanii, Medicei, Parisini 2771 (Q) notavi: 12 *εἶσι* (M m. I, fortasse Messan.), 20 *ἀπάλαμνον* (M., fortasse Mess.) *ὁμῶς*, 30 *ὥρη* (M, fortasse Messan.), 36 *δίκησιν* (Par. *δικῆσιν*), 37 *ἄλλά τε* (M m. II, Par. m. I, fortasse Mess.), 39 *δικάσαι* (M), 40 *οὔδ ἴσασιν* (M), 50 *πάϊς* (M, fortasse Mess.), 54 *Ἰαπετεονίδη* (M. Tur.; insignis codicum consensus), 62 *ἀθανατης δὲ θεῆς*, 65 *χρυσὴν* (M, fortasse Mess.), 68 *Ἑρμείην* (M m. II, fortasse Mess.) 90 *πρὶν μὲν ζώεσκον* (M, fort. Mess.), 93 vers. omisit (MQ, fort. Mess.), 111 *ἐβασίλευεν* (MQ), 113 *ἄτερ πόνων* (M Tur. m. I, fort. Mess.), 119 *ἔργ' ἐνέμοντο* (M), 121 *ἐκάλυψε* (M, fort. Mess.), 124 *φυλάσσουσί* (M), 134 *ἀφραδίῃσιν* (M), 139 *ἐδίδων* (M Tur.), 141 *τοί μέν τοι χθόνιοι*, 146 *ἔμελλε* (M, fort. Mess.), 148 *ἄπλαστοι* (M), 153 *εἰς* (M, erravit Kinkelius, fort. Mess.), 199 *ἴτην* (MQ), 209 *αἴ κε θέλω*, 21 0*κέθέλει*, 215 om. *θ'* (cum Tur.; insignis codicum consensus), 221 *σκολιῆς δὲ δίκης* Par., *σκολιῆς δὲ δίκης* M Mess. (sponte, ut videtur, librarius cod. Par. lectionem correxit), 225 *διδῶντες* sed *διδοῦσιν* in marg. (utrumque miro consensu Mess.), m. II *διδόντες* suprascriptum, 228 *ἰθυδίκῃσι* (M), 244 *τίκτουσι* (MQ Tur., fort. Mess.), 260 *ἀδίκων* (M m. I) 263 *παρακλίνωσι* (M Tur., fort. Mess.), 265 *οἷ θ' αὐτῷ*, 273 *Δία μητιόεντα*, 280 *ἐθέλοι*, 290 *οἶμος* (M, fort. Mess.), 304 *ἴκελος* et *ὁρμήν* (alterum M Tur.), 319 *πρὸς ὄλβον* (Tur.), 340 *ὥς καί τοι* (M. Tur., fort. Mess.), corr. ex *κε τοι*, 352 *ἴσα ἄτησι* (sic MQ, *ἶσα αἴτησι* Mess), 358 *τερπετ' ἑὸν* Par., *τερπεθ' ἑὸν* Mess., nisi Guethius errorem admisit, (utroque in codice accentus

6) Schellershem. = Laur. Bad. n. 2823, 2, chartaceus saec. XIV, qui non diversus est ab eo, quem Lennepius Schellershemianum, Rankius Schellershemianum sive Florentinum vocat (S. apud Koechlyum). Omnia Hesiodi carmina in hoc codice leguntur. Insignes codicis lectiones, casu in Germaniam delati, primum publicaverant Creuzer in ep. ad Hermannum et Werfer. in act. Monac. II, p. 491 seq., postquam Lanzius eodem libro, dùm Florentiae apud Benedictinos erat, ad suam Operum et Dierum editionem usus est. Procul dubio plurima cognationis vestigia reperiuntur in M3. Apud Goettlingium M1. erat Laur. Plut. XXXI cod. 20, chartaceus saec. XV, continens Theogoniam et Scutum qui de nostro Laur. Bad. derivatus est. Sicut apud Koechlyum, ita apud nos codicis M1 lectiones a codicum tabula remotae sunt. V. Koechlyi-Kinkelii praef. p. VII. Flach. l. l. p. 29 seq.

7) M2 = Med. Bibl. Laur. Plut. XXXI, cod. 32, membranaceus. saec. XIV, continens Theogoniam et Scutum. Contulit Kinkelius.

8) V1. = Venetus Cl IX Cod. VI, olim Paulinus, membranaceus saec. XIV, non XV, ut voluit Morellius apud Wolfium Anal. Lit. III. p. 266, continens Theogoniam, Scutum, Opera cum scholiis (apud Koechlyum). Translatus est in bibliothecam Marcianam ex bibliotheca S. S. Iohan-

---

vocis τερπετ' deest), 365 θύρηφι (M Tur., fort. Mess.), 370—372 m. I omisit (MQ) m. II marg. add., 383 Ἀτλαγενάων (MQ), 391 γυμνὸν δὲ (Q), 395 ἀνύσῃς (M Tur., fort. Mess.), 404 λῦσιν (M m. I, fort. Mess.), 409 μινύθει (M m. I, fort. Mess.), 411 ἐτωσιεργός, v. 422 ὥρια ἔργα, 431 ἱστοβοίει (Tur.), 436 πρίνου δὲ γύην (M), 467 ἀρότρου, 471 σπέρμα κατακρύπτων (MQ Tur.), 476 βιότοιο ἐρεύμενον, 477 ἥξεις (cum Tur.), 490 προαρηρότη, 497 πιέζοις (MQ), 520 μίμνει παρὰ μητέρι κεδνῇ, 523 ἔνδοθι (M; erravit Kinkelius), 528 πανέλλησι (Tur.), 543 ἔλθοι (corr. Tur.), 550 αἰὲν ἀόντων, sed Par. marg. add. γρ. ναόντων, ut Q, 559 ἐπὶ δ' ἀνέρι πλεῖον (M Tur.), 601 ἔνδοθι (M. sine dubio), 614 Διονύσου m. I (M Tur.), sed postea corr. Διωνύσου, 627 ἐγκατάθεο (Tur.) errore librarii ortum ex ἐγκάτθεο, quod M praebet, 660 πεπείραμαι, sed eadem manu η suprascriptum, ut in Tur., 662 γάρ με δίδαξαν, 665 θνητοῖσι (M Tur.), 698 γαμείτω (Mess. γαμείτο, sed, opinor, ex γαμείτω ortum), 710 ἔπος τ' εἰπών, 713 ἄλλοτε τ' ἄλλον, sed τ' eadem manu serius insertum, (M), 721 ἀκούσεις, 726 οὐ γάρ θ' οἵγε, 733 πεπαλαγμένον et ἔνδοθι (sic M), 735 post hunc versum legitur v. 758 (Q Tur.). Ad solum Turicensem, (Guethius enim nihil adnotavit) spectant lectiones v. 237 νείσονται, 238 τοῖσι δ', 518 τροχαλόν τε, 610 ἐσίδοι, 727 ὀρθῶς, 820 μεσσήη, ad cod. Neapol. (N) duae insignes scripturae v. 321 ὅρκον ἕληται, v. 391 γυμνὸν δὲ σπείρειν, quod etiam Messanius praebuit.

nis et Pauli. Codicem contulit Goettlingius ad exemplar Gaisfordianum a. 1840.

9) V 2. = Venetus Bibl. S. Marci cod. 464 Arm. 91, bombycinus saec. XIV, continens Hesiodi carmina (v apud Koechlyum). Textus ex pluribus exemplaribus constitutus est manu Demetrii Triclinii a. 1316—1320, unde codicem Triclinianum vocant. In fine enim Operum ipse scripsit haec Triclinius: *ἐγράφη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς ἐμοῦ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου τελειωθὲν ἐν μηνὶ αὐγούστῳ εἰκοστῇ κ. τ. λ.* Ad finem Theogoniae: *ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον διὰ χειρὸς γραφὲν ἐμοῦ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ κ' καὶ δεκάτῃ κ. τ. λ.* Ad scholia adscripsit haec: *αἱ ἐκλογαὶ αὗται αἱ ἅπασαι ἐξηγήσεως τοῦ Τζέτζου τε καὶ Πρόκλου παρ' ἐμοῦ εἰσὶν ἐκλεγεῖσαι Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου.* Hunc codicem contulit Goettlingius a. 1828 ad exemplar L. Dindorfii. Adnumerandus est ei familiae, ex qua Parisinus 2708 fluxit.

II. Codices deteriores.

10) Vat. 1 = Vaticanus n. 1409, saec. XIV, continet Theogoniam. Contulit Goettlingius a. 1828 ad exemplar Dindorfii.

11) Vat. in Operibus est Vaticanus n. 1384, quem Lanzius notavit Vat. 12.

12) Vat. 2 = Vaticanus n. 38, bombycinus saec. XIV, quo continentur praeter Hesiodi Opera et Dies, Pythagoras, Theocritus, Oppianus al. Contulerat hunc codicem ad editionem Weigelianam (secuta haec est Brunckium) et ad edit. Boissonadi in iis versibus, quos Brunckius eliminarat, Aemilius Braunius.

13) Taur. = Bibl. Reg. Taurinensis B. III, 16 saec. XV, continens Theogoniam. Contulerat Goettlingius a. 1828 ad exemplar Dindorfii.

14) f = cod. Vat. 1948, chartaceus saec. XV, continens Theogoniam. In fronte legitur: *Φουλβίου τοῦ Οὐρσίνου δῶρον Νικολάου τοῦ Μαιοράνου.* Contulerat Aemilius Braunius usque ad v. 403 ad exemplar Weigelianum.

15) O = cod. Vat. 915, bombycinus saec. XIV vel XIII secundum Zieglerum, continens Musaeum, Theognidem, Pindarum, Hesiodi Theogoniam et Opera Diesque etc. Contulerat usque ad v. 403 Aem. Braunius. Retractavit Boissonadus ad editionem Loesnerianam Lennepii in usum, ubi notatus est Vat.

16) V = cod. Vat. 1332, bombycinus saec. XIV, ex libris Fulvii Ursini. Continet Theogoniam et Opera et Dies

cum scholiis. Perpaucas horum trium codicum lectiones in editione tertia allegavimus.

17) G. Hic codex membranaceus, qui Hesiodi Opera et Dies continet, asservatur in bibliotheca Vadiana Sangallensium n. 340. Contulit Arminius Fischerus, retractavit Armin. Koechlyus ad editionem Lennepii.

18) P2. = Par. 2763, olim Colbertinus, chartaceus saec. XV. Ruhnkenii excerpta transscripsit Gaisfordius Poet. Min. Gr. I. p. 170 seq. Lips. Denuo contulit vir doctus ad editionem Loesnerianam Lennepii in usum (Par. D apud Lennep.). Medicei tertii et Schellershemiani familiae adnumerandus est.

19) Bar. in Theogon. = Barocc. 109, nunc Bibl. Bodlei. Oxoniensis, chartaceus saec. XV (Bodlei. apud Lennep.; L apud Pal.). V. Muetzell. p. 222 seq.

20) Bar. in Oper. et D. = Barocc. 46, nunc Bibl. Bodlei. Oxoniensis, chartaceus saec. XV, (E apud Pal.) = Barocc. 60. (Bodlei. 60 apud Lennep. F apud Pal.) Omnes tres contulerat Robinsonus suum in usum.

21) MS. incert. = varietas lectionis codicis alicuius enotata ab antiqua manu in margine exemplaris editionis Aldinae in bibliotheca universitatis Jenensis asservati.

22) Med. vel M4 = est collatio codicis Medicei inter libros Dorvillianos servata apud Gaisfordium, cuius accuratior signatio non exstat. V. de hoc Muetzell. p. 186—212. Lectiones Med. Dorvillii 39 saec. XII in Biblioth. Bodl. Auct. X, 2, 6, 11, quas Gaisfordius ad Operum editionem enotavit, ita cum antiquissimo Mediceo 5 conspirant, ut eundem esse atque Mediceum iure concludas (V. Koechlyi adnot. ad v. 62, 362, 711. Flach. die beiden etc. p. 18 not).

23) Em. est codex recentissimus et mendosissimus Collegii Emmanuelis Cantabrigiae saec. XVI, cuius collatio apud Gaisfordium exstat. Interdum optimarum lectionum vestigia habet. (Emm. apud Gaisf.; N apud Pal.)

24) Harl. = cod. Harl. 5724, chartaceus saec. XIV vel XV secund. Pal. Contulerant Hutchinsonus Robinsoni in usum (Harl.), Paleius suum in usum (cod. O), Kinkelius ad ed. Tauchnitz. (H). V. Kinkel. de codicibus Hesiodeis nonnullis in Anglia asservatis Heidelb. 1866. Paley. praef. p. XXIX.

25) Vit. = cod. Vitebergensis, bombycinus. Contulerat God. Hermannus ad edit. Trinc. suum in usum. In

Scuto lectiones aliquot publicatae sunt ab eodem Hermanno in censura Scuti ab Heinrichio editi.

26) Pal. = Bibl. Palatino-Vaticanae, olim Bibl. Palatinae Heidelbergensis n. 18. Contulerat Commelinus suum in usum.

27) Rehd. = Bibl. Reg. Vratislav. Rep. II Fol. n. 63, olim Thomae Rehdigeri, membranaceus saec. XV apud Heinrich. et Marckscheffel.

28) Gal. = cod. Bibl. Collegii Trinitatis Cantabrigiensis. Contulerat Dobraeus Gaisfordii in usum.

29) R seu RS = Codex olim Regiae Societatis Londinensis apud Robinson., nunc in Mus. Brit. asservatus n. 522, chartaceus saec. XV. V. Muetzell. p. 233 seq.

30) Amb. = sex cod. Bibl. Ambrosianae Mediolanensis. Contulerat Aloys. Buchettus Lanzii in usum.

31) Flor. }
32) Neap. } Sunt Florentini et Neapolitani a Lennepio collati apud Boissonadum.

De reliquis codicibus Hesiodeis, quorum plerosque nullius pretii esse constat, conferas apparatum criticum in editione Koechlyi-Kinkelii congestum.

Omiserunt omnes editores Hesiodi cod. Casanatensem G V, 5 saec. XIII vel XIV, ex Vatic. 1332 derivatum Theogoniamque cum scholiis continentem, cod. Paris. 425 chartaceum, olim Mazarinaeum saec. XV vel XIV Oper. et D. v. 1—201 continentem, quem Gaisfordius ad scholia edenda inspexerat[34]), cod. Hispan. Escur. III. Φ 16, saec. XVI in quo Hesiodi Oper. et D. cum scholiis Procli Plat. Ioannisque Tzetzae, et Theogonia cum scholiis leguntur (v. E. Miller. Catalogue des mansc. p. 178), cod. Matrit. VIII Hesiodi omnia carmina cum scholiis continentem, partim Const. Lascaris manu exaratum (v. Iriart. Bibl. Matr. p. 25 seq.); cod. Matrit. LXXV Hesiodi Opera et Dies cum Moschopuli commentariis (Iriart. l. l. p. 272), cod. Matrit. CIII saec. XV. Opera et Dies cum expositione Tzetzae continentem (Iriart. p. 408), codicem Hesiodeum in monasterio montis Athonis, quod Lavra vocatur, asservatum, (v. Curzon, Visits to monasteries in the Levant p. 343; Gass, zur Geschichte der Athos-Klöster p. 59; Langlois, le mont Athos p. 97.)

---

34) Addam lectiones Par. 425 ad ed. Koechl.-Kinkel. exscriptas. v. 2 *δὴ ἐννέπεται* suprascr. ε, 5 *ῥεῖα μὲν*, 12 *εἶσι δύο — ἐπανέσειε*, 13 *ἐπομωμοτή*, 17 *πρώτερον — ἐρεβεννή*, 19 *ῥίζαις*, 20 *ὁμῶς*, 22 *ἀρώμεναι*, 24 *ἡ δὲ*, 28 *μὴ δὲ*, 30 *τ' ὀλίγοι*, 35 *ὧδ'*, 37 *γὰρ* om., 40 *οὐδ' ἴσασιν*, 42 *βίου*, 43 *ἐργάσαιο* (deinde duo folia transposita, alterum v. 71—97, alterum v. 44—70 continens), 45

IX. De editionibus Hesiodi.

(Asterisco quae notatae sunt editiones praesto non erant.)

1) Editio Demetrii Chalcondylae circ. a. 1493. De qua Rank. Scut. p. 308: „Initium edendi Hesiodi ars typographica fecit vulgandis solis *Ἔ. καὶ Ἡ.* post XVIII Theocriti Idyllia, fol. sine anni, loci et Editoris mentione, sed ut litteratores ex nonnullis indiciis recte coniectarunt, a. 1493 seu aliquot aa. ante, Mediolani curante Demetrio Chalcondyle. Illius enim editoris urbis et anni notae leguntur subscriptae Isocrati, in eodem chartae genere iisdemque typis impresso. Unde accidit, ut alibi tres illi uno volumine iuncti reperirentur, Isocrate praeeunte; rarius tamen, quam Isocrates solus, quale exemplar perpulchrum aliquando in Paullina bibl. Lipsiae vidimus, cfr. Valcken. in praef. in Theocr. Minus recte igitur dicitur haec editio partem fecisse Isocratis et eodem ipso anno prodiisse. Prius verum non esse, adspectus docet; posterius ne ipsum quidem satis probabile est.“ Hinc corrigas Schoell. Lit. Gr. I. p. 134.

2) A = Aldina a. 1495 fol. Hesiodi Theogonia. Eiusdem Scutum Herculis. Eiusdem Georgicon libri duo. — Cum Theocrito. Impressum Venetiis characteribus ac studiis Aldi Manucii Romani. De codicibus, quibus Aldus ad editionem suam usus est, v. Muetzell. de em. Theog. p. 2—4. Paley. praef. ed. p. XXVIII (cod. K). Flach. die beiden etc. p. 25 seq.

3) It. 1 = Iuntina a. 1515 Florentiae impressa in aedibus Philippi Iuntae. Textus Hesiodi maximam partem Aldinam sequitur. Praeterea Theognidem cum aliorum gnomis continet.

4) It. 2 = Iuntina a. 1540. Haec editio repetita est Venetiis ex officina Farrea 1543. V. Hoffmanni Bibliogr. Lex. II. p. 389.

5)* Basileensis a. 1521 impressa apud Frobenium, textu ducto ex Aldina.

6) Tr. vel T. = ed. Victoris Trincavelli. Ven. a.

καταθοῖο, 54 *περὶ*, 55 *χαίροις* — *ὑπεροπεύσας*, 56 *συί τ'* — *ἐσσομένοισι*, 58 *τέρπονται*, 60 *ὅτι*, 63 *παρθενικαῖς*, 69 *ἔφθα'*, 71 *ἐδοίῃ*, 74 *χρυσίοις*, 75 *ειαρινοῖσι*, 76 *ἐφήρμωσε*, 77 *στήθεσι*, 82 *ἀλφιστῇσιν*, 83 *αἰπῦν*, 90 *πρὶν μὲν γὰρ*, 98 *ἐπέβαλε*, 102 *αἶδ*, 105 *τί πω*, 111 *οἵ* — *ἐβασίλευεν*, 114 *χεῖρας καὶ πόδας*, 121 *κάλυψεν*, 132 *ὅτὰν ἡβήσειε*, 134 *ἀφραδίαις*, 137 *ἥ*, 138 *τιμᾶς*, 139 *ἐδίδουν*, 142 *ὀπηδεῖ*, 148 *ἄπλατοι*, 149 *στιβαροῖς μελέεσσιν*, 150 *τοῖς*, 159 *ἡρώων*, 168 *ὀπάσας*, 169 om., 173 *τοῦ ἔτους*, 174 *μεθεῖναι* sed suprascr. *τ*, 179 *κακοῖσιν*, 186 *ἐπέεσσιν*, 187 *μὴν*, 190 *ἔσεται* — *οὖτε*, 191 *μᾶλον*, 195 *ἅπασιν*, 198 *λευκοῖσι*, 199 *ἶτον*.

1537 in aedibus Bartholomaei Zanetti Casterzagensis, aere vero et diligentia Ioannis Francisci Trincavelli. Omnia carmina cum scholiis a Victore Trincavello primum editis. Tres codices Venetos Trincavelli adhibuit, Ven. 464 = V 2, apographum huius codicis, Bessarionis iussu confectum, Ven. 480, ad cuius fidem Scutum cum scholiis ediderat, Ven. Paullinum = V 1. V. Morelli l. l. Rank. p. 297. 311.

7) Hesiodi Ascraei Opuscula inscripta Ἔργα καὶ Ἡμέραι. Addita est antiqua Nicolai Vallae translatio. Praefatus est Ulpius Franekerensis Frisius. Bas. apud Mich. Ising. 1540 (1539 citat Hoffm.)

8) Hesiodi Ascraei Ἔργα καὶ Ἡμέραι una cum praefatione ac luculentissimis enarrationibus Philippi Melanchthonis Haganoae in off. Sec. 1532.

9) Hesiodi Opera et Dies Graec. et Lat. cum interpretatione Latina et scholiis Anton. Matthi. Garbitii Illyrici. Basileae ap. Ioan. Oporin. Praefatio scripta est Tubingae 1559.

10) Bas. = ed. Basileensis a. 1542. De hac Hoffmann. l. l. p. 188: „Hesiodi Opera omnia Graece et Latine; item eadem Latine versa interpretibus Nicol. Valla ac Bonino Mombritio; et Deorum genealogiae Latinis versibus elegiacis a Burcardo Pylade Brixiano conscriptae libri quinque; et Graeca in omnia Hesiodi opera Ioannis Grammatici cognomento Tzetzis scholia, nunc primum ex ms. exemplari edita, cum rerum et verborum in iisdem indice. — Praefationem sive epistolam, quae Coloniae Kal. Iuniis An. 1542 signata est, praemisit I. Birchmann ad Cutbertum Tonstallum." De errore Birchmanni in edendis scholiis v. supra. Scholia descripsit e codice Cantabrigiensi. V. omnino Rank. p. 313. — Haec editio, in qua Oporini editoris nomen non additum est, aliquotiens repetita est. A. 1544 altera praemissa epistola nuncupatoria Oporini, altera cum praefatione Melanchthonis (unde corrigas Rank. p. 314) a. 1564 praeeunte epistola Iac. Hertelii, a. 1577 Lipsiae apud Iohannem Rhumbam, a. 1591 apud Lambergium.

11)* Editio Parisina a. 1544, apud Iac. Bogardum. „Hesiodi Ascraei poëtae vetustissimi ac sapientissimi Deorum generatio. Eiusdem poëma de Clypeo Herculis. Eiusdem Opera et Dies."

12) St. = Editio Parisina Henrici Stephani a. 1566, ad edita exemplaria, Aldinam maxime, publicata. Steph. m. = variae lectiones ab Henrico Stephano margini adiectae.

13)* Editio Ioh. Crispini a. 1570.

14) Hesiodus Graecolatinus cum adnotationibus auctore Georgio Henischio. Basileae 1580.

15) Hesiodi Ascraei Opera quae exstant, Graece et Latine. In eadem doctorum virorum annotationes et lectiones variae e codd. Palatinis. E typographia H. Commelini a. 1591. Repetita est a. 1598.

16)* Hesiodi Opera omnia cum versione emendata ab Erasmo Schmidio et in *Ἔργα* enarratione Melanchthonis et XXIII tabulis synopticis eiusdem Schmidii. Wittebergae 1601. Repetita est 1612 et 1633. V. Wolf. ad Hesiod. p. 104.

17) Commelinum in plurimis secuta est editio Dan. Heinsii a. 1603, impressa Lugd. Bat. ex officina Plantiniana Raphelengii. „Hesiodi Ascraei quae exstant cum Graecis scholiis, Procli, Moschopuli Tzetzae, in *Ἔργα καὶ Ἡμέρας*: Ioh. Diaconi et incerti in reliqua. Accessit liber singularis, in quo doctrina *Ἔργων καὶ Ἡμερῶν* eiusque institutum contra opinionem, quae obtinuit, ostenditur; item notae, emendationes, observationes, et index copiosissimus in Hesiodum eiusque interpretes.“ V. Hoffmann. l. l. p. 389. Repetita est a. 1612 et 1620.

18)* Editio Lipsiensis a. 1603. Repetit. a. 1615.

19) Editio Heinsiana a. 1613, ex officina Ioannis Patii, Academiae Typographi. In hac editione Heinsius scholia omisit. Repetita est a. 1622.

20)* Editio Parisina a. 1627. Repetita cum Theocrito, Moscho, Musaeo etc. a. 1628.

21)* Heinsianam exscripsit Georg. Pasor. Amstelod. 1632. Repetita est a. 1646 sub titulo: G. Pasoris collegium Hesiodeum. Amstelod. Iansson.

22) Hesiodi Opera omnia, Graece et Latine, cum Rudolphi Wintertoni observationibus Cantabr. 1635. Rep. 1652. 1661. 1671. 1677. 1684. 1700. 1712.

23)* Editio Cornelii Schrevelii a. 1650. Amstelod. sumptibus Societatis. „Cum notis ex probatissimis quibusdam Authoribus, brevissimis selectimissimisque. Accedit insuper Pasoris index, auctior multo hac secunda editione et multo correctior.“ Rep. a. 1653. 1658. 1659. 1672.

24)* Editio Amstelod. typis L. et Dan. Elzeviriorum a. 1657. Ad Hesiodi opera omnia accessit Lamb. Barlaei commentarius in Theogoniam.

25)* Hesiodus ex recensione Ioh. Georgii Graevii, cum eiusdem animadversionibus et notis. Accedunt notae

ineditae Iosephi Scaligeri et Francisci Gueti. Amstelod. apud Danielem Elzevirium a. 1667. In plerisque Graevius Schrevelium secutus erat.

26) Gr. = Hesiodus ex recensione Ioannis Clerici, cum eiusdem animadversionibus. Amstel. apud Gallet. 1701. „Accessere notae Iosephi Scaligeri, Danielis Heinsii, Francisci Gueti et Stephani Clerici: nec non in altero volumine Ioannis Georgii Graevii Lectiones Hesiodeae, nunc auctiores, et Danielis Heinsii introductio in doctrinam Operum et Dierum cum indice Georgii Pasoris.“ Repetitio editionis Graevianae erat.

27)* Editiones Londin. a. 1728. 1739.

28) Hesiodi Ascraei quae supersunt cum notis variorum. Edidit Thomas Robinson Oxonii a. 1737, Clericum praecipue secutus. „Praemissa erat dissertatio de vita, scriptis et aetate Hesiodi, praeterea editioni accesserunt, quae Fabricius in sua Bibl. Graeca de Hesiodo scripsit, Lectiones Graevii Hesiodeae atque certamen Homeri et Hesiodi cum editoris versione Latina et Ios. Barnesii notis. Fragmenta Hesiodea aucta sunt.“ Usus erat Robinsonius praeter editiones etiam pluribus codic. Oxoniensibus.

29)* Hesiodus cum notis ex quibusdam auctoribus selectis et interpretatione Latina emendatiore. Edidit I. Tob. Krebsius. Lipsiae 1746. Rep. 1778.

30)* Editio Antonii Iamolini a. 1747. Patavii apud Ioannem Manfré.

31)* Hesiodi Opera ed. Kretschmarus a. 1750 Dresd. et Lips. Rep. 1776. Hesiodi Ascraei quae exstant opera. Lips. apud Gl. Hilscher. a. 1776.

32) Loesn. = Hesiodi Ascraei quae exstant ex recensione Thomae Robinsoni, cum eiusdem, Scaligeri, Heinsii, Francisci Guieti et Ioannis Clerici notis, J. Georg. Graevii lectionibus Hesiodeis et Danielis Heinsii Introductione in doctrinam Operum et Dierum. Accesserunt varietates lectionis Mss. et edd. vett. scholiaque inedita, itemque Dav. Ruhnkenii animadversiones cum aliorum selectis, curante Ch. Frid. Loesnero. Lips. sumtu Georgii. a. 1778. Contulerat Loesnerus ante omnes duos codices Lipsienses (Bibl. Acad. Paullin. n. 1278. Bibl. civit. L. Rep. I. 4. 44 b.) et unum Monac. n. 470. Rep. 1787 Regiom. apud Unzer.

33) Wolf. = Wolfii Theogoniae editio, Halae a. 1783.

34) Br. = Recensio Operum et Dierum in Poet. Gnomicis. Ed. Brunck. Strassburg 1784.

35)* Editio prima Parmensis a. 1785. Editio elegantissima. Praefatus est Bernhård. Zamagne.

36)* Editio altera Parmensis a. 1787.

37)* Editio tertia Parmensis a. 1797.

38) Heinr. = Hesiodi Scutum Herculis cum grammaticorum scholiis Graecis emendavit C. F. Heinrich. Vratisl. 1802.

39) Lanz. = Hesiodi Opera et Dies. Opera con 50 codici riscontrata da Luigi Lanzi. Firenze 1808. V. Hoffm.: „Quamquam editor Luigi Lanzi ad novam recensionem quinquaginta codices msc. se adhibuisse iactat, tamen non satisfecit.

40) Spohn. = Hesiodi Opera et Dies. Recensuit F. A. G. Spohn. Lips. 1819.

41) Gaisf. = Hesiodi Carmina. Praecipua lectionis varietate et indicibus locupletissimis instruxit Th. Gaisford. Oxon. e typis Clarendon. Addenda: Scholia ad Hesiodum. E codd. Mss. emendavit et supplevit Th. Gaisford. In eiusdem collectione Poetarum Graecorum minorum Tom. I—II a. 1814—1820. Rep. Lipsiae T. I—III a. 1823. De altera editione v. Hoffmann. l. l. p. 392: „Praeter codd. Mss. iam ab editoribus prioribus usurpatos etiam nondum collatos atque editionem principem, quae sine anni notitia fortasse Mediolani prodiit et nondum ab editore aliquo adhibita fuit, diligenter in usum suum convertit."

42) Editio Tauchnitziana a. 1815 cura H. Schaeferi. Rep. a. 1819.

43)* Editio H. Schaeferi. Lip. a. 1818. Lips. Weigel.

44) Boiss. = Hesiodus. Curante I. Fr. Boissonade. In Poetarum Graecorum sylloge T. XI. Paris. apud Lefevre bibliopolam. a. 1824.

45) Dind. = Hesiodus cum brevi annotatione critica ed. Lud. Dindorfius. Lips. 1825. Teubner.

46)* Hesiodi quae extant opera et fragmenta. In usum scholarum et acad. diligentissime expressa Halae. Orphan. a. 1827.

47) Hesiodi carmina. Recensuit et Commentariis instruxit C. Goettlingius. Gothae et Erfordiae, Hennings. a. 1831. In Bibliotheca Graeca Poetarum ab Iacobsio et Rostio condita volumen V.

48) Goettl. = Editio altera C. Goettlingii a. 1843.

49) Or. = Hesiodi Theogonia recognita ab J. C. Orellio. Tur. 1836.

50) Hesiodi carmina et Fragmenta cum Apollonio

Rhodio, Musaeo, Colutho, Quinto Smyrnaeo, Tryphiodoro Tzetzae Antehomericis etc. Graece et Latine cum indicibus nominum et rerum edidit F. S. Lehrs. Asii, Pisandri, Panysiadis, Choerili, Antimachi Fragmenta cum commentariis aliorum et suis adiecit Fridericus Dübner. Parisiis. Firmin Didot. a. 1840.

51) Marcksch. = Hesiodi, Eumeli Cinaethonis, Asii et carminis Naupactii fragmenta collegit, emendavit, disposuit Guil. Marckscheffel. Lipsiae 1840.

52) Die Fragmente der epischen Poesie der Griechen bis zur Zeit Alexander's des Grossen. Ges. v. H. Düntzer. Köln 1840. Nachtrag zu den Fragment. Köln 1841.

53) Lennep. = Hesiodi Theogonia. instruxit David J. v. Lennep. Amstelod. 1843.

54) Lennep. = Hesiodi Opera et Dies instruxit D. J. v. Lennep. Amstel. 1847.

55) Lennep. = Lennepii Scutum edidit J. G. Hullemann. praefatus est Geel. Amstelod. 1855.

56) Rank. = Hesiodi quod fertur Scutum Herculis ex recognitione et cum animadversionibus Fr. Aug. Wolfii edidit Ferdinandus Ranke. Quedlinburgi et Lipsiae 1840.

57) Vollb. = Hesiodi Opera et Dies recognovit, Procli et Anonymorum scholia addidit Eduardus Vollbehr. Kiliae 1844.

58)* Die Theogonie herausgeg. von E. Gerhard. Berlin 1856.

59) Pal. = The epics of Hesiod by F. A. Paley. London 1861.

60) Welck. = Die hesiodische Theogonie von F. G. Welcker. Elberfeld 1865.

61) Schoem. = Die hesiodische Theogonie ausgelegt und beurtheilt von F. G. Schoemann. Berlin. Weidmannsche Buchhandlung 1868.

62) Schoem. carm. vel Schoem. com. = Hesiodi quae feruntur carminum reliquiae edidit commentationemque criticam praemisit F. G. Schoemann. Berolini apud Weidmannos 1869.

63) Hesiodea quae feruntur carmina ex recensione Armin. Koechly. Lipsiae 1870.

64) Koechl. = Hesiodea quae feruntur carmina recensuit Arminius Koechly, lectionis varietatem subscripsit God. Kinkel. Lipsiae in aedibus Teubneri 1870.

65) Weis. = Hesiodi carmina curante C. H. Weise.

Lipsiae sumptibus Ottonis Holtze 1871. (Ed. I. 1815. II. 1844 Tauchnitz.)

66) Die hesiodische Theogonie mit Prolegomena herausgegeben von H. Flach. Berlin. Weidmannsche Buchhandlung 1873.

67) Fl. = Die hesiodischen Gedichte, herausgegeben von H. Flach. Berlin. Weidm. Buchhandlung 1874.

Bentl. = Bentleianarum coniecturarum margini Poetarum heroicorum exemplaris adscriptarum atque Heynii manu in exempl. ed. Amstelod. 1701 translatarum Fr. Iacobsio debetur notitia, qui benigne cum Goettlingio eas communicaverat.

X. De aliis subsidiis, quibus ad editionem tertiam usi sumus.

A. De sermonis proprietate et dialecto Hesiodi.

1) Quaestiones Hesiodeae. Scr. Hauck. Lugd. Bat. 1821.

2) Aglaophamus ed. Lobeck. p. 322 seq. Regim. 1829.

3) Quaestionum Hesiodiarum specimen. I. De dialecto librorum Hes. Scripsit Meyer Isler Berolini 1830.

4) Ueber den aeolischen Dialekt. Von Giese. Berlin 1837.

5) Ueber die Mischung der Dialekte in der griech. Lyrik. Von Ahrens. Ber. d. 13. Philologenv. 1852. p. 73 seq.

6) De digammo eiusque usu apud Homerum et Hesiodum capita VI. Scripsit Adolphus Sachs. Berolini 1856.

7) Die Zusammensetzung der Nomina in d. indogerm. Sprachen. Von F. Iusti. Marburg 1861.

8) De dialecto Hesiodea. Scripsit Iosephus Foerstemann. Halis Saxonum 1863.

9) De carminum Hesiodeorum atque hymnorum quattuor vocabulis non Homericis. Scripsit Fietkau. Regim. 1866.

10) De 4 hymnis Hom. maioribus. Scr. E. Windisch. Lips. 1867.

11) De digammo eiusque immutationibus. Scripsit Savelsberg. Berol. 1868.

12) Prolegomena ad quaestiones de digammo instituendas. Scripsit Ol. Vil. Knös. Upsalae 1869.

13) De elocutione Hesiodea scripsit P. Schneider Berol. 1871.

14) De digammo Homerico quaestiones scripsit Knös. Upsalae 1873.

15) Homerische Studien I—III von Wilhem Hartel. Wien 1871—1874.

16) Die zusammengesetzten Nomina in den Homeri-

schen und Hesiodischen Gedichten. Von Fr. Stolz. Klagenfurt 1874.

17) Hesiodische Untersuchungen von Alois Rzach. Prag 1875.

18) Der Dialekt des Hesiodos von Alois Rzach. Besond. Abdr. aus d. VIII. Supplb. d. Jahrb. f. cl. Phil. Leipzig 1876. S. 355—466.

19) De Homericae elocutionis vestigiis Aeolicis. Scripsit G. Hinrichs. Jenae 1875.

20) Das dialektische Digamma des Hesiodos von H. Flach. Berlin 1876. (Saepius in apparatu breviter Digamma signavimus.)

21) Sprache der homerischen Hymnen verglichen mit derjenigen der Ilias und Odyssee von E. Eberhard. I. Theil Husum 1873. II. Theil 1874.

22) Quatenus Hesiodi in Theogonia elocutio ab exemplo Homeri pendeat. Scripsit Eduardus Kausch. Regim. 1876.

23) Die neuesten Arbeiten über das Digamma bei Hesiodos von H. Flach. Annal. philol. 1876. p. 369—375.

24) Ein Problem der homerischen Textkritik und der Sprachvergleichung. Von Karl Brugman. Leipzig 1876.

25) Kritische Beiträge zur Lehre vom Digamma mit besonderer Berücksichtigung seiner Einführung bei Hesiod. Von W. Clemm in Curt. Stud. IX. p. 409—457.

26) Anzeige von Rzach, Flach, Brugman von W. Hartel in Zeitschr. f. Oestr. Gymn. 1876 p. 619—642. p. 734 seq.

27) Anzeige der Schrift Brugman's von Flach in Annal. Phil. 1876 p. 657—662. Von Hentze Phil. Anz. VIII p. 25 seq.

28) Erstarrte Nominative. Von Karl Brugman. In Curt. Stud. IX. p. 259—271.

29) Mélanges Gréco-Romains. Tirés du Bulletin Historico.-Philologique de l'Acad. Imp. des Sciences de St. Pétersbourg. Kritische Bemerkungen von A. Nauck. I. Tom. II. p. 240—273. II. Tom. II. p. 321—363. III. Tom. II. p. 399—485. IV. Tom. II. p. 639—746. V. Tom. III. p. 9—102. VI. Tom. III. p. 207—344. VII. Tom. IV. p. 90—236. Tom. II. 1859—1866. Tom. III. 1869—1874. Tom. IV. 1876. (In apparatu critico saepius Annales ipsi allati sunt, non eorum excerpta).

30) Quaestionum Hesiodearum particula prima. Scripsit Vilhelmus Clemm. Gissae 1877.

31) Grundzüge der griech. Etymologie. Scripsit G. Curtius. Secutus sum editionem tertiam a. 1869.

B. De constituenda lectione.

1) De emendatione Theogoniae Hesiodeae. Libri III. Scripsit Car. Muetzell. Lipsiae 1833.

2) Recognitio edd. vett. Scr. Orelli. Turici 1836.

3) De Hesiodi Operibus et Diebus scripsit Kappotas. Lipsiae 1856.

4) De codicibus Hesiodi nonnullis in Anglia asservatis. Scripsit G. Kinkel. Heidelberg 1866.

5) De falsis indiciis lacunarum Theogon. Hes. Scr. Schoemann. Gryphw. 1843 in opusc. II. p. 393—425.

6) Zu Hesiodos. Scr. L. Schmidt. in Mus. Rhen. VII. p. 148 seq. (v. 78).

7) Observationes in Theogoniam Hesiodeam scripsit Friedericus Wieseler. Part. I. Gotting. 1864. Part. II. 1872.

8) Quaestiones criticae de Theogonia Hesiodea. Scripsit Henricus Grosse. Rostock 1873.

9) Coniecturas edidit Usener in Mus. Rhen. XXIII. p. 147.

10) Coniecturas edidit M. Haupt. in Herma I. p. 251 seq.

11) Zur Hesiodischen Theogonie von E. Scheer. i. Mus. Rhen. XXIII. p. 684 seq. XXIV. p. 623 seq.

12) Miscellen von Theod. Bergk. Philol. XXIX. p. 319 seq. XXX. p. 677. XXXII. p. 563 seq.

13) Lösungen von Theod. Bergk. Philol. XXXII. p. 669—681.

14) Epistola critica. Scr. Heckerus. Philol. IV. p. 487.

15) De loco Hesiodi Oper. 589. Scr. A. Nauck. Philol. V. p. 364 seq.

16) Hesiodos. Von K. Schwenck. Philol. XIX. p. 464.

17) Overbeck in Mus. Rhen. XIX. p. 624—626.

18) De Aristarchi Homeri studiis. Scr. C. Lehrs. Ed. II. Leipzig 1865. (Ed. I. Regim. 1833.)

19) Zu Hesiod von F. Rühl in Annal. Philol. 1870. p. 20.

20) Kleinigkeiten von R. Schöll. in Herma VII. p. 231 —235.

21) Die beiden ältesten Handschriften des Hesiodos und ihre Bedeutung für die Textkritik. Von H. Flach. Leipzig 1877.

22) De fragmento Hesiodeo scr. V. Rose in Herma V. p. 81.

23) De eodem A. Ludwich in Annal. Phil. 1874. p. 457 seq.

24) Zu Hesiodos. Von Pepmüller. Philol. XXXIV. p. 180—182.

C. De pristina carminum Hesiodeorum forma.

1) Hermanni ep. ad Ilgenium in ed. hymnorum. Lipsiae 1806.

2) Ueber die Gedichte des Hesiodus etc. Scr. Fr. Thiersch. in Act. Mon. a. 1813 p. 1 seq.

3) O. Müller. in Diar. Götting. 1834 n. 138 seq.

4) Ueber Hesiodus Gedicht auf d. Musen. Scr. R. Klausen in Mus. Rhen. III. p. 439—469.

5) Versuch die Urform der Theogonie nachzuweisen von Adolph Soetbeer. Postea Berlin 1837. (Recensuit G. Hermann. Annal. Phil. 1835 p. 136—165.)

6) Ueber die Theogonie des Hesiod, ihr Verderbniss und die ursprüngliche Gestalt. Von O. F. Gruppe. Berlin 1841. (V. Ahrens in Diar. Gott. 1842 p. 1257. Goettl. in Nov. Diar. lit. Jen. 1842 n. 13—15.)

7) De historiae Graecae primordiis. Scr. G. Hermann. in opusc. II. p. 195—216.

8) De Hes. Theogoniae forma antiquissima. Scr. G. Hermann. Lips. 1844. in opusc. VIII. p. 47—68.

9) De pristina Theogoniae forma. Scr. Th. Kock. Vratisl. 1842.

10) De interpolationibus Theogoniae. Scr. Schoemann. Gryphisw. 1848—49. in op. II. p. 425—464.

11) De interpolationibus Theogoniae. Scr. Rott. Mon. 1850.

12) De appendice Theog. Hes. Scr. Schoemann. Gryph. 1851 in op. II. p. 375—392.

13) De compositione Theogoniae. Scripsit idem 1854. in op. II. p. 475—509.

14) Ueber die hesiodische Theogonie. Von Eduard Gerhard. Berlin 1856. (V. Merkel in Philol. XVII p. 121 seq.

15) De diversis Hes. Theogoniae partibus. Scripsit A. Koechly. Turici 1860. (V. Merkel in Philol. XVII. p. 307 seq.)

16) De Hesiodi Theogoniae prooemio. Scr. Herm. Deiters. Bonn 1863.

17) De extrema Theogoniae parte. Scr. Ios. Ernst. Monast. 1866.

18) De prooemio Theogoniae. Scr. Gust. Ellger. Berol. 1871.

19) Composition der Theogonie. Von Fritz Ehling. 1. Theil Prooemium. Clausthal 1875.

20) Commentatio critica de Hesiodi carmine, quod inscribitur Opera et Dies. Scr. A. Twesten. Kil. 1815.

21) De gnomicis carminibus Graecorum. Scr. F. Thiersch. Mon. 1820. (Act. phil. Mon. III. p. 391 seq.)

22) De Hesiodi Operibus et Diebus. Scr. C. Lehrsius. Quaestion. epic. diss. III. p. 177—252. Regimont. 1837.

23) Lehrs. Quaestiones epicae, angezeigt von G. Hermann. Annal. Phil. 1837 p. 115—136.

24) De Hesiodi Op. et D. commentatio. Scr. F. Ranke. Gott. 1838.

25) Hesiodische Studien. Scr. F. Ranke. Gott. 1840.

26) Meletemata critica in Hes. Op. et D. Scr. J. A. Hagen. Düren 1841. 1848. 1854.

27) De prooemio carminis Hesiodei, quod opera et dies inscribitur. Scr. Lindemann. Zittau 1843.

28) De Hesiodi carmine, quod Opera et Dies inscribitur. Scr. C. Heyer. Schwerin 1848.

29) Disputatio de Hesiodi Op. et D. Scripsit Guil. Lilie. Breslau 1849.

30) Schediasma de Hesiodi operum prooemio. Scr. K. F. Hermann. Ind. Gott. 1855.

31) De Hesiodi operum prooemio. Scr. H. Ritter. Gotting. 1856.

32) De Op. et D. Hesiodi compositione, forma pristina et interpolationibus. Scr. Aug. Steitz. Gott. 1856. (V. Merkel in Philol. XIX. p. 119 seq.)

33) De carminis Hesiodei, quod Opera et Dies inscribitur, compositione et interpolationibus. Scr. Ios. Hetzel. Weilburg 1860. (V. Merkel l. l.)

34) Die Werke und Tage des Hesiod. Von Aug. Steitz. Leipzig 1869.

35) Richtige Benutzung einiger der ältesten religiösen Urkunden der Griechen. C. Lehrs. in Pop. Aufs. p. 232—250. Leipzig 1856 p. 423—443 ed. II. Leipzig 1875. (Primum in censura editionis Rankianae Annal. Phil. 1840 p. 269 seq.)

36) De H. Scuti Herculis descriptione. Scr. Herm. Deiters. Bonnae 1858.

37) H. Scuti Herculis descriptio. Scr. Greg. Frid. Rhode. Vratisl. 1872.

D. De scholiis carminum Hesiodeorum.

1) Scholia Veneta et Diaconi Allegoriae in ed. Trincavelli. 1537.

2) Scholia Cantabrigiensia in ed. Basileensi 1542.

3) Omnia Hesiodi scholia in ed. Heinsii 1603.

4) Scholia Scuti in ed. Heinrich. 1802.

5) Scholia aucta et emendata ab Gaisfordio Poet. Min. II, 1824.

6) Ruhnken. ep. crit. I. Lipsiae 1827 in editione Hymni in Cer. (Ed. II.)

7) Werfer in Acta Mon. II. p. 491—557.

8) Briefwechsel zwischen Creuzer und Hermann p. 147. 170. 195. Heidelberg 1818.

9) Scholia ad Scut. in ed. Rank. 1840.

10) Procli scholia ad H. Op. et D. in ed. Vollbehr. 1844.

11) De scholiis Theogoniae. Scripsit Schoemann. Gryphw. 1848. in op. II. p. 510—544.

12) De veterum criticorum notis ad H. Opera et Dies. Scr. Schoemann. Gryphw. 1855 in op. III. p. 47—65.

13) Zu den hesiodeischen Scholien. Scr. Usener in Mus. Rhen. XXII. p. 587—597.

14) Zu den Scholien der Theogonie. F. Rühl. Annal. Phil. 1870 p. 20.

15) Die alexandrinischen Fragmente in den Scholien zur hesiod. Theogonie. Von H. Flach. Annal. Phil. 1874 p. 815—829. Zu Op. et D. l. l. 1877 p. 433—440.

16) Zu den Scholien der hes. Theogonie. Von H. Flach. l. l. 1874 p. 248. 432. 711—714.

17) De Aristarchi studiis Hesiodiis. Scripsit Herm. Waeschke in Commentat. Philologae p. 151—173. Lipsiae 1874.

18) Glossen und Scholien zur Hesiodischen Theogonie mit Prolegomena (1. *Σχόλια παλαιά.* 2. *Διακόνου Ἀλληγορίαι.* 3. *Ἐξήγησις.* 4. Fragmenta Allegoriarum). Herausgegeben von H. Flach. Leipzig 1876.

19) Zu den Hesiodscholien. Von Hoerschelmann. Act. Soc. Lips. IV. p. 332.

E. De auxiliis interpretationis.

1. De Theogonia.

1) De Theogonia ab Hesiodo condita. Scr. Heyne. Com. Soc. Gott. Vol. II. et in append. ed. Wolf. 1783.

2) Quaestiones in Homerum atque Hesiodum illustrandos atque inter se comparandos. Scr. C. Cless. Tubing. 1814.

3) Erklärung der Theogonie des Hesiodus. Scr. Sickler. Hildburgh. 1818.

4) Briefwechsel zwischen Creuzer u. Hermann. Heidelb. 1818.

5) Symbolik von Creuzer. I. p. 69. III. p. 55 seq. (ed. III).

6) Die Theogonie des Hesiodus als Vorweihe in die wahre Erkenntniss der ältesten Urkunden des menschlichen Geschlechts von Chr. Gottl. Eissner. Leipzig 1823.

7) De mythologia Gr. antiquissima. Scr. G. Hermann. in op. II. p. 167 seq.

8) Mythologie des Japet. Geschlechts. Von Völcker. Giessen 1824.

9) Prolegomena zu einer wissensch. Mythologie von O. Müller. Göttingen 1825.

10) Höck. Creta. Götting. 1823—1829.

11) Buttmann. Mythologus. Berlin 1828—1829.

12) Mythologische Briefe von Voss. Leipzig 1834.

13) Die Abenteuer des Odysseus aus Hesiodus erklärt. Von Klausen. Bonn 1834.

14) De la théogonie d'Hésiode. Par. Dan. Guigniaut. Paris 1835.

15) Demeter und Persephone von Preller. Hamburg 1837.

16) Die Mythologie der Griechen. Von Goettling. Hermes XXIX. p. 228—276. in Abhandl. I. p. 170—220.

17) Ueber die zwölf Götter Griechenlands. V. E. Gerhard (1840) Abhandl. I. p. 198 seq. Berlin 1866.

18) De Oceanidum et Nereidum catalogis Hes. Scrib. Schoemannus. Gryphisvald. 1843.

19) De Titanibus Hesiodeis. Id. 1844.

20) De Theogonia in sacris non adhibita. Id. 1845.

21) De Nymphis Meliis, Gigantibus et Erinysin Theogoniae. Id. 1845.

22) De extrema mundi partium descriptione. Id. 1846.

23) Comparatio Theog. Hes. cum Hom. Id. 1847.

24) De poësi Theogonica Graecorum. Id. 1849.

25) De Typhoeo. Id. 1851.

26) De Hecate Hesiodea. Id. 1851.

27) De Cupidine cosmogonico. Id. 1852.

28) De Phorcyne eiusque familia. Id 1852.

29) De Iovis incunabulis. Id. 1852.

30) De Pandora. Id. 1853. Omnes, quas attulimus, Schoemanni dissertationes extant in collectione opusc. acad. II. Berol. 1857.

31) Ueber das Schiff bei Homer und Hesiod. Scr. Grashof. Düsseldorf 1834. Ueber d. Fuhrwerk. Id. 1846. Ueber d. Hausgeräth. Id. 1858.

32) Bellerophon. Scr. H. A. Fischer. Gryphisw. 1848.

33) Hesiodi quae feruntur Theogonia et Opera inter se comparata. Scr. Krömer. Vratisl. 1852.

34) Schediasma de Cyclopibus. Scr. Schoemann. 1859. in op. IV. p. 325—335.

35) Griechische Mythologie. Scr. Preller. Secuti sumus editionem tertiam, omnium longe praestantissimam, quam curavit Eugenius Plew. Vol. I. 1872. Vol. II. 1875.

36) Ueber d. hesiodischen Hymnus auf Hekate. Scr. Gerhard. Zeitsch. f. Altert. 1852 p. 97—111.

37) Ursprung und Alter der hesiodeischen Theogonie. Von Chr. Petersen. Hamburg 1861.

38) De Graeis. Scr. Rud. Gädechens. Gott. 1863.

39) Sententia feratur de Hesiodiae, qualis ab antiquis censebatur, poësis natura et origine. Scr. Finkenbrinck. Mülheim a. d. Ruhr 1873.

40) I poemi di Esiodo — premesso un discorso sulla vita, sulle opere e sul sistema cosmogonico del poeta. Per Lorenzo Pozzuolo. Milano 1873.

41) Das System der hesiodischen Kosmogonie. Von H. Flach. Leipzig 1874.

42) Mémoire sur la cosmographie grecque à l'époque d'Homère et d'Hésiode par M. Th. Henri Martin. Paris 1874.

43) Der Raub und die Rückkehr der Persephone in ihrer Bedeutung f. Mythologie, Literatur- und Kunstgeschichte. Scr. R. Förster 1874.

44) Nike in der Vasenmalerei. P. Knapp. Tübing. 1876.

2. De Operibus et Diebus.

45) Nonnulla ad Hes. πλέον ἥμισυ παντός. Scr. Mitscherlich. Gott. 1819.

46) Morum doctrinae apud Hes. initia. Scr. Bender. Bonn. 1840.

47) Ueber den Mythus von d. Weltaltern. Von C. F. Hermann. in Act. Phil. 1841 p. 62—72 (Abhandlungen p. 306 seq.)

48) De aetatibus generis humani. Scr. Schoemannus Gryphw. 1842. In opusc. II. p. 305—320.

49) Praefatio in edit. Vollbehr. a. 1844.

50) Ueber den Mythus von den Weltaltern. Scr. Bamberger in Mus. Rhen. I. p. 542 seq.

51) Ueber den hesiodischen Mythus von d. ältesten Menschengeschlechtern. Scr. Lang. Wien 1856.

52) Der Mythus von den fünf Menschengeschlechtern bei Hesiod. Von R. Roth. Tübingen 1860.

53) Prometheus en Pandora. Scr. Francken. Groningen 1864.

54) Carmen, quod Dies inscribitur, Sueth. convert. et comment. instruxit Sven Io. Kardell. Holmiae 1866.

55) De Hesiodi operum et dierum fine. Scr. C. Betke. Pars I. Monast. 1872.

56) Hesiod and Theognis by Iames Davies. Edinb. and London 1873.

57) Le Opere e i Giorni di Esiodo. Saggio di studii del Giovanni Canna. Torino 1874.

58) De mytho Hesiodeo de aetatibus hominum. Scr. Rinne. Delitsch 1875.

59) Hesiod's Werke des Landbaues. Scr. Thaer in Fühling's landwirthschaftliche Zeitung 1877 XI. p. 1—10.

3. De Scuto Herculis.

60) Ueber den Schild des Hercules nach der Beschreibung des Hesiodus. Von Schlichtegroll. Gotha 1788.

61) Observationes in H. carmina. Scr. Bauermeister. Gott. 1815.

62) Zeitschrift für alte Kunst p. 573 seq. Scr. Welcker. Götting. 1818.

63) Archäologische Vindication des hesiodischen Herakles-Schildes. Von Otfried Müller. Kleine Schriften Vol. II. p. 615 seq.

64) Censura editionis Goettlingianae ab Hermanno facta. in opusc. VI. p. 204 seq.

65) Ueber den Parallelismus. Scr. Brunn in Mus. Rhen. V. p. 342 seq.

66) Geschichte d. griechischen Plastik. Tom. I. p. 53. Scr. Overbeck.

67) Lehrs. Deiters. Rhode l. l.

68) Der Schild des Achilleus bei Homer und seine Nachahmungen, namentlich bei Vergil und Hesiod. Von Adolph Kiene. Philol. XXV. p. 577—606.

69) Die Kunst bei Homer und ihr Verhältniss zu den

Anfängen der griechischen Kunstgeschichte. Von H. Brunn. Abh. d. Bair. Akad. III, 3 p. 1—53.

4) De fragmentis Hesiodeis.

70) Harlesius ad Fabr. Bibl. Gr. I. p. 578—582.
71) Groddeck. in Bibl. Vett. Litt. et Art. II. p. 80—83.
72) De Hes. carminibus perditis. Scr. Car. Lehmann. Ber. 1828.
73) Hesiodi Ἔργα μεγάλα. Scr. Leonh. Hug. Freib. 1835.
74) De Catalogo et Eoeis, carminibus Hesiodiis. Scr. Marckscheffel. Vratisl. 1838.
75) Melampus und sein Geschlecht. Von Eckermann. Goett. 1840.
76) Creuzer in Wiener Jahrb. LXI. p. 184.
77) Osann in Annal. Phil. 1833 p. 255.
78) Hermann. in censura ed. Goettl. p. 255 seq.
79) J. Cäsar in Zeitschr. f. Alterthumswiss. 1838 p. 550 seq.
80) Spicilegium primum fragmentorum Hesiodi. Scr. Goettling. Jenae 1854. Sp. alterum Jen. 1856. in op. acad. p. 192—197 (Lipsiae 1869).
81) Lesefrüchte. Scr. Th. Bergk. Annal. Phil. 1873 p. 38—41.
82) Val. Rose et Arth. Ludwich. l. l.
83) Epicorum Graecorum fragmenta. Coll. Godofredus Kinkel. Vol. I. Lipsiae 1877.

F. De vita Hesiodi.

1) Ueber den Wettstreit d. Homer und Hesiod u. die gemuthmassten Sängerschulen. Scr. Heinrich. Epimenides 1801.
2) Kritische Erörterungen aus Hesiod's Leben, Glauben und Dichten. Scr. Thoenissen. Trier 1844.
3) Grundriss der griech. Literatur. Von Bernhardy. Halle 1845 Tom. II. p. 156—210.
4) Geschichte der griech. Literatur. Von Otfried Müller ed. III. (Stuttgart 1875) Tom. I. p. 128—165.
5) Griechische Literaturgeschichte von Theodor Bergk. Berlin 1872 Tom. I. p. 918—938.
6) Der Florentinische Tractat über Homer und Hesiod, ihr Geschlecht und ihren Wettkampf. Scr. F. Nietzschius. Mus. Rhen. 1870 p. 528—548. 1873 p. 211—249.

7) Zum Leben Hesiods. Scr. Flach. in Herma VIII. p. 457—467.

8) Beiträge zur griechischen Literaturgeschichte, von F. Susemihl. Annal. Philol. 1874 p. 649—676.

9) James Davies l. l. p. 1—21 the life of Hesiod.

10) Lorenzo Pozzuolo l. l. p. 5—21 vita del poeta.

G. De versionibus.

1) Hesiod's Werke u. Orpheus der Argonaut, v. Joh. Heinr. Voss. Heidelb. 1806.

2) Hes. Gedichte metrisch übersetzt von H. Schütze. Leipzig 1818.

3) Hesiod übers. mit Einleitung und Anmerkungen von Naumann. Prenzlau 1827.

4) Hesiod verdeutscht und mit Anmerkungen von E. Eyth. Stuttgart 1858.

5) Hes. Werke übersetzt von H. Gebhardt. Stuttgart 1861.

6) Lorenzo Pozzuolo l. l.

7) Udvalgte Stykker af Hesiodos oversatte af C. P. Christensen Schmidt. Opusc. philol. ad Madvig. missa. Kopenhagen 1876 p. 279—293.

Varietas editionum Goettlingii II et III.

A. Varietas lectionis.

1) Theogonia.

5 *Τερμησσοῖο — Περμησσοῖο*
18 *λαμπρήν — λαμπράν*
28 *μυθήσασθαι — γηρύσασθαι*
31 *δρέψασθαι — δρέψασαι*
32 *θείην, ὡς — θέσπιν, ἵνα*
48 *λήγουσί τ' — λήγουσαί τ'*
71 *πατέρ' εἰς ὃν — πατέρα ὃν*
82 *γεινόμενόν τ' ἐσίδωσι — γειν. τε ἴδωσι*
87 *αἶψά τε — αἶψ' ὅγε*
112 *ἄφενος — ἄφενον*
135 *Θείην τε Ῥεῖάν τε — Θείαν τε Ῥείαν τε*
140 *ὀμβριμόθυμον — ὀβριμόθυμον*
148 *μεγάλοι καὶ ὄμβριμοι — μεγάλοι τε καὶ ὄβριμοι*
154 *γὰρ — δ' ἆρ*
160 *ἐπεφράσσατο — ἐφράσσατο*
178 *λοχέοιο — λοχεοῖο*
184 *ἐδέξατο — δέξατο*
229 *ψεύδεα — ψεύδεάς*
243 *Εὐκράντη — Εὐκράτη*
245 *Θόη θ' Ἁλίη — θοή, Θαλίη*
247 *Εὐνείκη — Εὐνίκη*
248 *Πρωτώ — Πρωθώ*
253 *ζαθέων — ζαχρηῶν*
264 *ἔργ' εἰδυῖαι — ἔργα ἰδυῖαι*
270 *καλλιπάρῃος — καλλιπαρῄους*
281 *ἐξέθορε — ἔκθορε*
287 *τρικάρηνον — τρικέφαλον*
290 *βουσὶ πάρ' — βουσὶν ἐπ'*
295 *οὐδὲν — οὐδὲ*
300 *ποικίλον — αἰόλον*
301 *κοίλῃ — κοΐλῃ*
307 *ἄνομόν θ' — ἄνεμον*
312 *πεντηκοντακάρηνον — πεντηκοντακέφαλον*
313 *λύγρ' εἰδυῖαν — λυγρὰ ἰδυῖαν*
329 *πῆμ' ἀνθρώποις — πῆμα βροτοῖσιν*
330 *ἔνθ' ἄρ' ὅγ' — ἔνθ' ὅγε*
333 *Φόρκυι — Φόρκυ*
334 *ἐρεμνῆς — ἐρεμνοῖς*
335 *μεγάλοις — μεγάλης*
340 *Ἀχελώϊον — Ἀχελώιόν τ'*
352 *τ' Εἰδυῖα — τε Ἰδυῖα*
357 *Μενεστώ — Μενεσθώ*
359 *Κρηνηίς — Χρυσηίς*
369 *βροτὸν ἄνδρα — βροτῷ ἀνδρὶ*
371 *Θείη — Θεία*
λαμπρήν — λαμπράν
377 *πάσῃσι — καὶ πᾶσι*
379 *Ἀργέστην — ἀργέστην*
387 *ἡγεμονεύει — ἡγεμονεύῃ*
399 *δῶρα ἔδωκεν — δῶρ' ἀπέδωκεν*
401 *ἑοὺς — ἑοῦ*
414 *ὑπ' — ἀπ'*
428 *Ζεὺς τίεται — καὶ Ζεὺς τίεν*
431 *ἡ δ' — οἱ δ'*
438 *τοκεῦσιν — τοκεῦσι δὲ*
452 *αἱ δὲ — αἵδε*
466 *τῷ ὅγε οὐκ — τοὔνεκ' ἄρ' οὐκ*
470 *αὐτῆς — αὐτῆς*
473 *παίδων — παίδων θ'*
481 *μὲν — μιν*
482 *Λύκτον — Δίκτην*
487 *ἐγκάτθετο — ἐσκάτθετο*
505 *τοπρὶν — τὸ πρὶν*
532 *ταῦτ' ἄρα — τοῦτον ἄρ'*

538 τῷ — τοῖς
πίονι — πίονα
549 ἔλεῦ — ἔλευ
554 δέ μιν χόλος — χόλος δέ μιν
560 ἐπιλήθεο — ἐπελήθεο
567 κοίλῳ — κοῖλῳ
δ᾽ ἄρα — δέ ἑ
569 ὡς ἴδεν — ὡς ἴδ᾽ ἐν
577 ἱμερτούς, παρέθηκε — ἱμερτούς τ᾽ ἐπέθηκε
587 ὀμβριμ. — ὀβριμ.
592 μέγα θνητοῖσι — μέγ᾽ αἳ θνητοῖσι
596 αἵ — αἳ
598 οἵ — οἳ
616 ἐρύκει — ἔρυκεν
635 μάχην — πόνον
639 ἅρμενα — ἅρματα
640 ἀμβροσίην — ἀμβροσίη
641 πάντων — πάντων τ᾽
655 πιφάσκεαι — πιφαύσκεαι
691 ἀστραπῇ εὖ — ἀστεροπῇ
703 πίλνατο· τοῖος — πίλναιν θ᾽· οἷος
ὀρώρει — ὀρώροι
706 ἔνοσίν τε — ἔνοσίς τε
κονίην τ᾽ — κονίην
732 Ποσειδέων — Ποσειδῶν
733 τοῖχος — τεῖχος
781 ἀγγελίης — ἀγγελίην
788 ὅστις — ὅτε τις
797 ἀλλά τε — ἀλλ᾽ ὅγε
798 δ᾽ ἐπὶ — δέ ἑ
803 πάντ᾽ ἔτεα — πάντα ἔτεα
823 ἔασιν — ἄαπτοι
860 ἀϊδνῆς — Αἴτνης
870 Ἀργέστεω Ζεφύρου τε — ἀργέστεω Ζεφύροιο
872 αἵ δ᾽ ἄλλαι μὰψ αὖραι — οἵ δ᾽ ἄλλοι μαψαῦραι
873 αἵ δ᾽ ἤτοι — αἳ δή τοι
875 δ᾽ ἄλλαι — δ᾽ ἄλλῃ
884 Ζῆν᾽ — Ζῆν
887 θεῶν εἰδυῖαν — θεῶν τε ἰδυῖαν
890 ἐγκάτθετο — ἐσκάτθετο
917 τῆσι ἅδον — νῆσιν ἅδον
924 Τριτογένειαν — γείνατ᾽ Ἀθήνην
973 πᾶσαν — πᾶσιν
974 τόνδ᾽ — τὸν δ᾽
991 νύχιον — μύχιον
996 ὀμβρ. — ὀβριμ.

---

2) Scutum.

7 κυανεάων — κυανεόντων
11 μὴν — μέν
12 πέρι — περὶ
26 παῖς — πάϊς
40 πρίν γ᾽ ἧς — πρὶν ἧς
54 Ἰφικλῆ λαοσσόῳ — Ἰφικλῆα δορυσσόῳ
83 δ᾽ εἰς — δ᾽ ἐς
129 κοίλην — κοῖλην
135 ὄμβρ. — ὄβρ.
141 τιτάνῳ — κυανῷ
199 ἐν χερσὶ — ἐν χειρὶ
212 ἐθοίνων — ἐφοίτων
218 φράσσασθαι, ἐπεὶ — φράσσασθ᾽ ἐπεὶ
220 χρύσεον — χρύσεος
222 νόημα ποτᾶτο — νόημ᾽ ἐποτᾶτο
239 ἀπὸ — ὑπὲρ
243 χάλκεον — χαλκέων
245 τε μέμαρπεν — τε μέμαρπον
252 πρῶτον μεμάποιεν — πρῶτόν γε μεμάρποι
254 κατεῖεν — κατῆεν
280 οἵ — αἵ
283 αὐλητῆρι δ᾽ ἕκαστος — αὐλητῆρι ἕκαστος
280 κορυνιόεντα — κορωνιόωντα
296 ἐν ταλάροις — ἐς ταλάρους
326 θαρσύνουσ᾽ ἔπεα — θαρσύνουσα ἔπεα
341 σμερδαλέον — σμερδαλέον δ᾽
378 εἶως — εἶος
390 ἔϊκτον — ἐΐκτην
397 ὁπότε — ὅτε τε
398 τῆμος — ἦμος
419 ἐπικρατέως — ἐπικρατέως τ᾽
432 ἐλθεὶν — ἐλθέμεν
441 ὁ — ὃ
442 „
445 ἰδοῦσ᾽ ἔπεα — ἰδοῦσα ἔπεα
446 ἔπισχε — ἐπίσχε.

---

3) Oper. et D.

12 ἐπαινήσειε — ἐπαινέσσειε
20 ὅμως — ὁμῶς
22 ὃς — ὁ
ἀρόμμεναι — ἀρώμεναι
30 ὥρη — ὤρη
33 ὀφέλλοις — ὀφέλλοι
34 ἔσται — ἔστιν

39 ἐθέλουσι δικάσσαι — ἐθέλοντι δίκασσαν
52 κοίλῳ — κοῖλῳ
62 ἀθανάταις δὲ θεαῖς — ἀθανάτοις δὲ θεοῖς
66 γυιοκόρους — γυιοβόρους
90 πρὶν μὲν γὰρ — πρώην μὲν
132 ἂν ἡβήσειε — ἀνηβήσειε
145 ὄμβρ. — ὄβριμ.
186 βάζοντες ἔπεσσι — βάζοντε ἔπεσσι
192 χερσὶ καὶ — χερσί, καὶ
220 δίκης — Δίκης
235 γονεῦσιν — τοκεῦσιν
241 ἀλιτραίνῃ — ἀλιτραίνει
250 δίκησι — δίκησιν
252 μύριοί εἰσιν — μυρίοι εἰσίν
260 ἄδικον — ἀδίκων
263 βασιλεῖς — βασιλῆες
μύθους — δίκας
275 ἐπιλήθεο — ἐπιλάθεο
277 ἔσθειν — ἐσθέμεν
288 λείη — ὀλίγη
293 αὐτῷ — αὐτῷ
299 Λιμὸς — λιμὸς
304 ὀργὴν — ὁρμὴν
325 οἶκοι — οἶκον
330 τευ ἀφραδίῃς — δι' ἀφραδίης
358 προσεῖναι — προσίμεν
364 εἰν — ἐν
372 δ' ἄρ τοι — γάρ τοι
375 γυναικὶ — γυναιξὶ
φιλήτῃσι — φηλήτῃσι
376 εἴη πατρώϊον οἶκον — οἶκον πατρώϊον εἴη
378 θάνοις — θάνοι
383 Ἀτλαγγενέων — Ἀτλαγενέων
384 ἀμητοῦ — ἀμήτου
392 ἀμάαν — ἀμάειν
πάντ' ἐθέλησθα — πάντα θέλησθα
407 εἰν — ἐν
409 τοι — τε
422 ὥριον ἔργον — ὥρια ἔργα
423 ὄλμον — ὄλμον
426 ἀμάξῃ — ἀμάξῃ
427 ἔπι καμπύλα — ἐπὶ καμπύλα
434 ἕτερόν γ' — ἕτερον
439 ἐρίσαντες ἐν — ἐρίσαντ' ἐν
443 ὅς κ' ἔργον — ὅς ἔργου
452 βοῦς — βόας
453 ἄμαξαν — ἄμαξαν
455 ἄμαξαν — ἄμαξαν
456 ἀμάξης — ἀμάξης
468 ὅρπηκα — ὅρπηκα
469 μεσάβῳ — μεσάβων
473 ἀδροσύνῃ — ἀδροσύνῃ
476 αἱρεύμενον — αἱρεύμενον
479 ἀρόῃς — ἀρόῳς
493 ἐπ' ἀλέα — ἐπαλέα
494 ἀνέρας — ἀνέρα
495 ὀφέλλῃ — ὀφέλλοι
521 ἔργ' εἰδυῖα — ἔργα ἰδυῖα
526 οὐ γάρ — οὐδέ
568 ὀρθρογόη — ὀρθογόη
577 εἴῃ — εἴη
578 ἠώς γάρ τ' — ἠὼς γὰρ
581 πολλοῖσι δ' ἐπὶ — πολλοῖσί τ' ἐπὶ
598 Ὠρίωνος — Ὠαρίωνος
599 εὐαεῖ — εὐαεῖ
606 εἴῃ — εἴη
609 Ὠρίων — Ὠαρίων
610 δ' ἐσίδῃ — δὲ ἴδῃ
615 Ὠρίωνος — Ὠαρίωνος
619 ὄμβρ. — ὄβρ.
Ὠρίωνος — Ὠαρίωνος
635 τῇδ' — τεῖδ'
646 τρέψῃς — τρέψας
647 βούληαι — βούλεαι
ἀτερπέα λιμόν — λιμὸν ἀτερπῆ
649 σεσοφιμένος — σεσοφισμένος
682 εἰαρινὸς — ἀργαλέος
689 κοίλῃσι — κοίλῃσι
692 ἐφ' ἄμαξαν — ἐπ' ἄμαξαν
696 τριηκόντων — τριήκοντα
701 ἀμφὶς ἰδὼν — ἀμφιιδὼν
709 ἄρχῃ — ἄρχει
711 δέ κεν — δέ σέ γ'
712 ἐθέλῃσι — ἐθέλῃσι
ἡγῆτ' — ἡγεῖς'
713 ἄλλοτε ἄλλον — ἄλλοθεν ἄλλον
716 νεικεστῆρα — νεικητῆρα
721 εἴπῃς — εἴποις
724 λείβειν — λειβέμεν
740 κακότητι δὲ — κακότητ' ἰδὲ
749 ἔνι — ἔπι
750 καθίζειν — καθιζέμεν
764 φημίξωσι — φημίζουσι
766 δμώεσσι· — δμώεσσι
775 ἡ μὲν — ἠδ — ἡμὲν — ἠδ'
778 ὅτε τ' ἴδρις — ὅτε ἴδρις
793 ἐστὶν — ἔσται
804 γεινόμενον — τινύμενον
808 ἄρμενα — ἄρματα
824 δέ τ' ἴσασιν — δὲ ἴσασιν.

B. Varietas versuum uncis seclusorum.

II.

Th. 5—8. 12. 46. 64—67. 105—115. 118. 130. 141. 144—145. 186. 217—222. 282—286. 300—303. 323—324. 408. 411—452. 473. 477—484. 496. 501—506. 590. 743—745. 774. 807—819. 828. 979—983 = 127 versus.

Sc. 203—204. 299. 402—404. 474—475 = 8 versus.

Op. 10. 93. 99. 106—108. 111. 120. 171—189. 202. 210—211. 310. 381—382. 406. 438. 561—563. 646—662. 740. 815—816 = 58 versus.

III.

Th. 5—8. 46. 64—67. 144—145. 186. 196. 199—200. 218—219. 224. 271—272. 300—303. 323—324. 336. 408. 411—452. 465. 486. 496. 501—506. 568. 576—577. 591. 634. 642. 671—673. 707. 708. 722—724. 731. 743—745. 755—757. 774. 780—782. 807—819. 828. 846. 850—852. 866. 868. 900—908. 964. 979—983. 1014 = 140 versus.

Sc. 53—56. 75—76. 143. 151—153. 173 *ἀπουράμενοι* — 175 *κείατο*. 203 *θεῶν* — 205 *ἀγῶνι*. 210—211. 217—219. 258—260. 279. 290. 293 *ὑπὸ* — 296 *ἐφόρευν*. 299. 340—373. 374—379. 384—385. 386—392. 393—401. 402—404. 415—423. 474—475 = 102 versus.

Op. 1—10. 60—69. 76. 79. 93. 99. 105. 106—108. 124—125. 130—131. 169. 179—181. 187—189. 202. 210—211. 220—221. 244—245. 261—262. 273. 310—318. 329. 370—372. 393 *Δημήτερος* — 394 *ἀέξηται*. 406. 438. 453—457. 462—464. 483—484. 491—492. 561—563. 579—581. 601—605. 617. 623. 643—645. 646—662. 692—693. 706. 751—752. 794 *κούρῃ* — 797 *τιθείς*. 799. 801. 815—816. 825—828 = 127 versus.

Scribebam Tubingae mens. Octobr. MDCCCLXXVII.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΤΖΕΤΖΟΥ

ΓΕΝΟΣ ΗΣΙΟΔΟΥ.

Ἡσίοδος σὺν τῷ ἀδελφῷ Πέρσῃ παῖς ἐγεγόνει Δίου καὶ Πυκιμήδης, Κυμαίων Αἰολέων, πενήτων ἀνθρώπων, οἳ διὰ τὸ ἄπορον καὶ τὰ χρέα τὴν ἑαυτῶν πατρίδα Κύμην ἀφέντες μετανάστεύουσιν ἐπὶ τὴν Ἄσκρην, χωρίον τῶν Βοιωτῶν δυςχείμερον καὶ κακοθέρειον, περὶ τοὺς 5 *πόδας κειμένην τοῦ Ἑλικῶνος, κἀκεῖ κατοικοῦσι. τοιαύτῃ δὲ πενίᾳ τῶν ἀνθρώπων συνεσχημένων, συνέβη τὸν Ἡσίοδον τοῦτον πρόβατα ἐν τῷ Ἑλικῶνι ποιμαίνειν. φασὶ δὲ ὡς ἐννέα τινὲς ἐλθοῦσαι γυναῖκες καὶ δρεψάμεναι κλῶνας ἐκ δάφνης Ἑλικωνίτιδος αὐτὸν ἐπεσίτισαν,* 10 *καὶ οὕτω σοφίας καὶ ποιητικῆς ἐμπεφόρητο. ἀλλὰ τὰ μέχρι μὲν τούτων ἀτρεκῆ τε καὶ ἀληθέστατα ὅτι παῖς ὁ Ἡσίοδος Δίου καὶ Πυκιμήδης, καὶ ὡς κατὰ τὸν Ἑλικῶνα ἐποίμανε· τὰ δ' ἐντεῦθεν μεμυθηγόρηται καὶ ἀλληγορικώτερον λέλεκται. ἢ γὰρ ἐν τῷ ποιμαίνειν περὶ τὸν* 15 *Ἑλικῶνα ἐνόμευε καὶ καθευδήσας ὁ Ἡσίοδος ὄναρ εἶδεν*

Πρόκλου γένος Ἡσιόδου perperam scripserunt Westermann. Biogr. Gr. p. 45. G. Kinkel. Epic. Gr. fr. p. 78.

V. 5. *περὶ*] Sic Vat. Vulgo *παρά*.

V. 6. *κατοικοῦσιν* Westerm.

V. 9. *φασὶ δ' ὡς θ'* Westerm. *Μοῦσαι γυναῖκες* Vat. Neap. 54.

V. 10. *ἐκ* abest a Neap.

V. 12. *ἀτρεκῆ τε*] Sic Vat. Vulgo *νητρεκῆ* sine *τε*, quod placuit Schoemanno. Paulo post *ὁ Ἡσίοδος* scripsimus cum eodem libro. Articulus vulgo abest; om. Schoem.

ἐννέα γυναῖκας δάφνας αὐτῷ ψωμιζούσας (ἐδήλου δὲ τὸ ὄναρ πάντως ὡς πικρίας καὶ πόνων μετεσχηκὼς τῆς παιδεύσεως ἀειθαλῆ γεννήσει ποιήματα), ταῦτα τοίνυν ὁ Ἡσίοδος ἢ ὄψει ὀνείρων τεθεαμένος καὶ διυπνισθεὶς καὶ
5 τὸ ποιμαίνειν ἀφεὶς καὶ πόνοις ἑαυτὸν ἐνδοὺς καὶ μαθήμασι τὴν τῶν ὀνείρων ἐπίλυσιν ἐξεπέρανεν, ἢ περὶ τὸν Ἑλικῶνα ποιμαίνων ἐγρηγορὼς καὶ ἄϋπνος ὢν σύννους τε πρὸς ἑαυτὸν γεγονὼς καὶ πρέποντα νοῦν ἐσχηκὼς ἀποδιδράσκει μὲν τὸ εὐτελὲς καὶ ποιμενικὸν καὶ σκλη-
10 ρόβιον καὶ προςδραμὼν τῇ παιδεύσει καὶ πόνοις ἐγκαρτερήσας μεγάλην καρποῦται τὴν εὔκλειαν, καὶ βίβλους τοσαύτας ἐξεπονήσατο, ἃς ἐγὼ Μουσῶν τε καὶ γνώσεως ἐπίσταμαι ψώμισμα καὶ δάφνας λάλους Ἐλικωνίτιδας, ἑλισσομένας ἁπανταχοῦ καὶ θαλλούσας καὶ κηρυττούσας τὸν πρὶν μὲν
15 οἰκτρόβιον καὶ ἀφανῆ νομέα ποιμνίων, νῦν δὲ ἡμίθεον χρηματίσαντα δι' ἀρετῆς καὶ παιδεύσεως. ὥςπερ καὶ ὁ Σωφρονίσκου Σωκράτης ὁ λιθοξόος, καὶ ὁ ἰχθυοπώλης Δημάδης, καὶ ὁ τῆς τυμπανιστρίας Αἰσχίνης, Σίμων τε ὁ σκυτεύς, καὶ ὁ λαχανεὺς Εὐριπίδης, ἔτι τε ὁ Σκύθης
20 Ἀνάχαρσις, καὶ ἄμφω τὼ δούλω Αἴσωπος καὶ Ἐπίκτητος, καὶ ὁ Σύρος ῥήτωρ ὁ Λουκιανὸς ὁ λιθοξόος τε καὶ ἡμίδουλος, καὶ οἱ λοιποί, (ὥςπερ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ χρυσογνώμων ἐκεῖνος Σωτήριχος καὶ ὁ νῦν περιὼν τῆς Νικομήδους οἰνοπράτης ἀρχιερεύς, ὃς οὐδὲ νῦν ἐθέλει τοῦ
25 πιθεώνος ἐξίστασθαι, ἀλλ' ἔτι τὸν οἶνον μιγνύει καὶ μεταβάλλει τοὺς ἀμφορεῖς). συνηκμακέναι δ' αὐτὸν οἱ μὲν Ὁμήρῳ φασίν, οἱ δὲ καὶ Ὁμήρου προγενέστερον εἶναι διισχυρίζονται. καὶ οἱ μὲν προγενέστερον εἶναι Ὁμήρου διισχυριζόμενοι ἐν ἀρχαῖς εἶναί φασι τῆς

V. 1. αὐτῷ] Sic Vat. Vulgo αὐτόν, quod rec. Schoem. Uncinos addidit Westerm.
V. 13. Ἐλικωνίτιδας] Sic Vat. Vulgo Ἐλικωνίτιδος.
V. 15. νῦν δ' ἡμίθεον Westerm.
V. 22. ὥσπερ — ἀμφορεῖς om. Westerm. Schoem. περιίων Gaisf.
V. 24. Quem hic intellexerit nescio; οἰνοπράτη videtur taberna esse, nisi leg. Νικομηδείας, ut οἰνοπράτης sit nominativus.
V. 29. Ante Ὁμήρου add. τοῦτον Westerm. Schoem.

Ἀρχίππου ἀρχῆς, Ὅμηρον δὲ ἐν τῷ τέλει· ὁ δ' Ἄρχιππος οὗτος υἱὸς ἦν Ἀκάστου, ἄρξας Ἀθηναίων ἔτη λέ· οἱ δὲ συγχρόνους αὐτοὺς εἶναι λέγοντες ἐπὶ τῇ τελευτῇ τοῦ Ἀμφιδάμαντος τοῦ βασιλέως Εὐβοίας φασὶν αὐτοὺς ἀγωνίσασθαι, καὶ νενικηκέναι Ἡσίοδον ἀγωνοθετοῦντος 5 καὶ κρίνοντος Πανείδου τοῦ βασιλέως τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιδάμαντος καὶ τῶν υἱῶν Ἀμφιδάμαντος, Γανύκτορός τε καὶ τῶν λοιπῶν. ἐξηρωτηκέναι γὰρ αὐτοὺς πολλὰ πρὸς ἀλλήλους φασὶ δι' ἐπῶν αὐτοσχεδίων καὶ ἀποκρίνασθαι, καὶ πᾶσι τὸν Ὅμηρον τὰ πρωτεῖα λαμβάνειν· 10 τέλος τοῦ βασιλέως Πανείδου εἰπόντος αὐτοῖς τὰ κάλλιστα τῶν ἑαυτῶν ἐπῶν ἀναλεξαμένους εἰπεῖν, Ὅμηρος μὲν ἄρχεται λέγειν τοῦτο τὸ χωρίον ἀπὸ πολλῶν ἐπῶν ἀρξάμενος ὄπισθεν·

> ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ, 15
> ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
> νευόντων· ὣς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισι,

καὶ περαιτέρω τούτων. Ἡσίοδος δὲ τῶν

> Πληϊάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων

ἀπάρχεται καὶ ὁμοίως Ὁμήρῳ προβαίνει μέχρι πολλοῦ 20 τῶν ἐπῶν. καὶ πάλιν ἐπὶ τούτοις οἱ παρεστῶτες πάντες τῶν ἐλλογίμων καὶ στρατιωτῶν τὸν Ὅμηρον ἐστεφάνουν, ὁ δὲ Πανείδης ἔκρινε νικᾶν Ἡσίοδον ὡς εἰρήνην καὶ γεωργίαν διδάσκοντα καὶ οὐ καθάπερ Ὅμηρος πολέμους καὶ σφάγια. ἀλλὰ ταῦτα μέν εἰσι ληρήματα τῶν νεω- 25 τέρων καὶ πλάσεις τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐρωτημάτων καὶ τῶν ἐξ Ὁμήρου παρεκβεβλημένων ἐπῶν καὶ ὑπ' ἐκείνου δῆθεν ῥηθέντων. Ὅμηρος γὰρ ὁ χρυσοῦς, ὡς ἐγῷμαι,

---

V. 1. Vulg. Ἀρξίππου — Ἄρξιππος, quod scripsit Schoem.
V. 5. νενικηκέναι] Sic. Vat. Vulgo νενικηκότα.
V. 6. Πανείδου] Al. Πανίδου, ut Schoem. Sed Πανείδης tuetur etiam codex Certam. Hom. et Hesiodi.
V. 15. Cf. Il. XIII, 131 seq.
V. 19. Cf. Op. et D. 383 seq.
V. 20 seq. πολλοῦ τῶν] Sic V. Vulgo πολλῶν ἐπῶν. Sic Schoem.
V. 23. ἔκρινεν Schoem.
V. 27. παρεκβεβλημένων] Sic V. Vulgo παραβεβλ.

μᾶλλον δὲ ἀκριβεστάτως ἐπίσταμαι, πολύ τε παλαιότερος
Ἡσιόδου ὑπῆρχε, καὶ εἰ πρὸς τοὺς θρυλλουμένους ἐκεί-
νους θεοὺς ἔριν ἐστήσατο λόγων, καὶ κατὰ τούτων ἂν
τὰ πρωτεῖα καὶ τοὺς στεφάνους ἠνέγκατο. ἀλλ' ἴσως ὁ
5 ἕτερος Ὅμηρος ἦν ὁ τῷ Ἡσιόδῳ ἰσόχρονος ὁ τοῦ Εὔ-
φρονος παῖς ὁ Φωκεὺς ὁ καὶ τούτῳ τὴν ἔριν στησάμε-
νος, κἂν τὰ ἔπη τοῦ θείου ἐκείνου ἀνδρὸς τῇ ὁμωνυμίᾳ
πεπλανημένοι λέγειν τοῦτο ἐπλάσαντο. Ὅμηροι γὰρ πολ-
λοὶ γεγόνασιν ἕτεροι ζήλῳ τοῦ παλαιοῦ τὴν κλῆσιν λαμ-
10 βάνοντες· καὶ γὰρ καὶ τοῦ Φωκέως Ὁμήρου τούτου
ἕτερος ὑπάρχει νεώτερος Ὅμηρος. οὗτος ὁ νεώτερος
Ὅμηρος ἦν παῖς Ἀνδρομάχου τῷ γένει Βυζάντιος ὁ τὴν
Εὐρυπύλειαν ποιήσας. τὸν παλαιὸν δὲ Ὅμηρον Διονύ-
σιος ὁ κυκλογράφος φησὶν ἐπ' ἀμφοτέρων ὑπάρχειν τῶν
15 Θηβαϊκῶν στρατειῶν καὶ τῆς Ἰλίου ἁλώσεως. ἐκ τούτου
οὖν λογίζομαι τοῦτον τοῦ Ἡσιόδου εἶναι τετρακοσίων
ἐτῶν προγενέστερον. Ἀριστοτέλης γὰρ ὁ φιλόσοφος, μᾶλ-
λον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συντάξας, ἐν τῇ Ὀρχομε-
νίων πολιτείᾳ Στησίχορον τὸν μελοποιὸν εἶναί φησιν υἱὸν
20 Ἡσιόδου ἐκ τῆς Κτιμένης αὐτῷ γεννηθέντα τῆς Ἀμφιφά-
νους καὶ Γανύκτορος ἀδελφῆς, θυγατρὸς δὲ Φηγέως. ὁ δὲ
Στησίχορος οὗτος σύγχρονος ἦν Πυθαγόρᾳ τῷ φιλοσόφῳ

V. 1. μᾶλλον δ' Westerm.
V. 4 seq. ὁ ἕτερος] Sic Vat. Vulgo abest articulus. Om. Westerm. Schoem.
V. 6. V. Suidas v. Τέρπανδρος.
V. 7. ἔπη] Adiecimus e Vat. Om. Schoem.
V. 8. τοῦτον Westerm.
V. 9. παλαιοῦ] Sic. Vat. Vulgo πάλαι, quod scr. Schoem.
V. 13. Εὐρυπολίαν Vat. δ' Ὅμηρον Westerm.
V. 16. τοῦ Ἡσιόδου] Sic Vat. Vulgo τὸν Ἡσίοδον. Sic et μεταγ. rec. Schoem.
V. 17. προγενέστερον] Sic Vat. Vulgo μεταγ.
V. 18. δ' οἶμαι Westerm.
V. 19. φησι Schoem.
V. 20. Κτιμένης] Sic hic et infra scr. Westerm. e coni. Herm. op. VI. p. 152. Codd. Κτημένης . . Trincavellius altero loco κτειμένης. — Κλυμένης Goettl. Schoem. ex emendat. Wyttenbachii ad Plut. Mor. p. 162 c.
V. 21. ἀδελφῆς] Vat. ἀδελφοῦ. — Φηγέως] Φυγέως Vat. Taur., Θησέως Neap., Φυσέως Palat. emend. ap. Neumann. Aristot. Polit. fragm. p. 144.

καὶ τῷ Ἀκραγαντίνῳ Φαλάριδι. Ἀστυπαλαιεὺς δ' ἦν
τῷ γένει ὁ Φάλαρις, ὡς αὐτός φησιν ἐπιστολαῖς ταῖς
αὐτοῦ, τύραννος δὲ Ἀκραγαντίνων. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀκρι-
βολογησάμενος Ἀκραγαντῖνον ἐκάλεσα τῇ κοινῇ συνηθείᾳ
χρώμενος· ἡ δὲ Ἀστυπάλη πόλις τῆς Σάμου ἐστίν. οἱ 5
δὲ Ὁμήρου τετρακοσίοις ὑστερίζοντα ἔτεσι, καθά φησι
καὶ Ἡρόδοτος. συνεγράψατο δὲ ὁ τοιοῦτος Ἡσίοδος βίβλους
ἑκκαίδεκα, Ὅμηρος δὲ ὁ παλαιὸς ιγ'. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἡσίοδος
ἐν Λοκρίδι τοιουτοτρόπως. μετὰ τὴν νίκην ἣν αὐτὸν
νενικηκέναι φασὶν ἐπὶ τῇ τελευτῇ Ἀμφιδάμαντος εἰς Δελ- 10
φοὺς ἐπορεύθη, καὶ ἐδόθη αὐτῷ οὑτοσὶ ὁ χρησμός·

ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος, Μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι·
τοῦ δή τοι κλέος ἔσται ὅσον τ' ἐπικίδναται Ἠώς.
ἀλλὰ Διὸς πεφύλαξο Νεμείου κάλλιμον ἄλσος· 15
κεῖ γάρ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

ὁ δὲ τὴν ἐν Πελοποννήσῳ Νεμέαν φυγὼν ἐν Οἰνόῃ τῆς
Λοκρίδος ὑπὸ Ἀμφιφάνους καὶ Γανύκτορος, τῶν Φη-
γέως παίδων, ἀναιρεῖται καὶ ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν,
ὡς φθείρας τὴν ἀδελφὴν ἐκείνων Κτιμένην, ἐξ ἧς ἐγεν- 20
νήθη Στησίχορος· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Οἰνόη Διὸς Νεμείου
ἱερόν. μετὰ δὲ τρίτην ἡμέραν ὑπὸ δελφίνων πρὸς τὸν
αἰγιαλὸν ἐξήχθη τὸ σῶμα μεταξὺ Λοκρίδος καὶ Εὐβοίας,
καὶ ἔθαψαν αὐτὸν Λοκροὶ ἐν Νεμέᾳ τῆς Οἰνόης. οἱ δὲ
φονεῖς αὐτοῦ νηὸς ἐπιβάντες ἐπειρῶντο φυγεῖν, χειμῶνι 25
δὲ διεφθάρησαν. Ὀρχομένιοι δὲ ὕστερον κατὰ χρησμὸν

V. 1 Ἀστυπαλαιεύς — V. 5. ἐστίν om. Westerm. Schoem.
V. 6. ὑστερίζοντα] Sic Vat. Vulgo ὑστέριζον, ut Schoem.
V. 8. δ' ὁ Westerm.
V. 16. κεῖ γάρ] Sic scripsit Westerm. cum cod. P. καὶ γάρ τοι pars codd. — κεῖθι δέ ex Cert. Goettling., qui coni. proposuit καὶ γὰρ ἐκεῖ. Sic etiam Schoem.
V. 21. ὁ Στησίχορος Westerm.
V. 23. Εὐβοίας] Sic etiam cod. Certaminis, unde hauserunt scriptores. Sed in Certamine pro ΕΥΒΟΙΑΣ fort. Βοιωτίας legendum est.
V. 25. αὐτοῦ] Sic Vat. Vulgo τούτου.
V. 26. δ' ὕστερον Westerm.

ἐνεγκόντες τὰ Ἡσιόδου ὀστᾶ θάπτουσιν ἐν μέσῃ τῇ ἀγορᾷ καὶ ἐπέγραψαν τάδε·

Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος, ἀλλὰ θανόντος
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν κατέχει
5 *Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστίν,*
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνοις σοφίης·

ἐπέγραψε δὲ καὶ Πίνδαρος·

χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας,
Ἡσίοδ', ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

V. 1. *ἀγορᾷ*] Si in foro Orchomeni sepultus Hesiodus est, non potest is tumulus pro Hesiodi sepulcro haberi, de quo Ulrichsius, vir doctissimus, loquitur (Iter in Graec. I. p. 193).

V. 3—6. Sic vulg. Westerm. Transposuit disticha cum Vat. Goettling.

V. 4. Sic Paus.; Vat *πληξίππου Μινύης*. *Μινύης* (scr. *Μινυῆς*) etiam Vat. *Βοιωτοὶ πλήξιπποι* Scut. 24. *πλαξίππα Θήβα* Pindar. Ol. VI, 145 (85). Totum versum in suum convertit usum Aristoteles (Brunck. Anal. I. p. 178). Epigramma ab aliis tribuitur Mnasalcae Sicyonio (v. Brunck. Anal. I. p. 193).

V. 5. Sic codd.; Paus. IX, 38: *τοῦ πλεῖστον ἐν Ἑλλάδι κῦδος ὀρεῖται*. V. Buttm. Gr. Gr. II. p. 202.

V. 8—9. In malam partem sumptum huc pertinet proverbium *δὶς παῖδες οἱ γέροντες*. V. Ast. ad Plat. Legg. p. 78.

V. 9. *μέτρα χέων* Brunck. Anal. II. p. 523. Nihil mutandum. Sic enim etiam is legit, qui epigramma fecit in tabula Iliaca: *ὄφρα δαεὶς πάσης μέτρον ἔχῃς σοφίας*.

Corrigenda.

Quanquam nemo, opinor, in hac tertia editione erratorum copia offendetur, tamen plura in textum carminum, Theogoniae potissimum, mea incuria irrepserunt menda, quae abessent mallem. Ac graviora quidem cum ipse hic corrigenda censerem, minutiora, in quibus accentus atque spiritus vel omissos vel mendosos numero, lectorum industriae ac subtilitati reliqui.

Theog.	75	lege	Μοῦσαι ἄειδον	pro	Μοῦσαι
	117	„	αἰεὶ	„	αἰεί
	276	„	παθοῦσα.	„	παθοῦσα,
	670	„	δεινοί	„	δείνοι
	820	„	Ζεὺς	„	Ζεύς
	870	„	Ζεφύροιο·	„	Ζεφύροιο
Scut.	204	„	ἐστεφάνωτο	„	ἐστεφάνωντο
Fr.	XXVII	„	p. 268	„	286
Fr.	CLXX	„	p. 40	„	47.

Addenda.

Ad p. LXV seq.: cod. Vatic. 1332 in fol. 227—230 Scuti Herculis v. 1—112 cum scholiis exhibet.

Ad p. LXVII: cod. Casanat. G. V, 5 in fol. 82—86 etiam Scuti Herculis v. 1—319 cum scholiis continet.

Omiserunt editores cod. Casan. G. IV, 16 a. 1413 conscriptum, in quo γένος Ἡσιόδου et Opera Diesque cum scholiis leguntur.

Ad p. LXXVI: Das nachhesiodische Digamma. Scr. H. Flach in Bezzenberger's Beiträge z. Kunde d. indg. Sprach. II. p. 1—73.

Ad Theog. 5. Cf. Vergil. Eclog. VI, 64. Propert. II, 10, 26. Martial. I, 76, 11. VIII, 70, 3.

„ 22. Locum in animo habet Vergil. Eclog. VI, 64 seq.

„ 116. De Chao cf. Probi com. Vergil. p. 21 ed. Keil.

„ 297. ἐν σπέεϊ γλαφυρῷ coni. Nauckius in praef. Iliadis p. XVI not. (Berolini 1877).

„ 532. De ἀζόμενος v. etiam Alcman. fr. 54 Bergk. σὲ γὰρ ἄζομαι.

Ad Oper. 699. De ἵνα pro ὥς κε v. Eudoc. Viol. p. 142, ubi Eudocia scripsit εὔζωρον ἵνα μεθύουσα, scholiasta ad Aristoph. Plut. 1054 rectius εὔζωρον ὥς ἂν μεθύουσα.

Cum editionem Goettlingianam fere absolvissem, in manus meas venit fragmentorum epicorum recensio a Godofredo Kinkelio curata (Vol. I. Lipsiae 1877), ex qua fragmentorum Hesiodeorum lectiones discrepantes apponam: fr. 13, 3 *ἰδ'* pro *καί*, 32, 1 *φιλοπτολέμου βασιλῆος* pro *θεμιστοπόλοι βασιλῆες*, 35, 3 *ἀλέας*, 42, 2 *κατέσχεθεν*, 49, 3 *ὀλοὸν σὺν*, 58, 3 *διὰ εἶδος*, 60 *ὑπόδουπος* e coni. Lehrs., 80, 7 post *ἀνθρώποις* lacunae unius versus signum posuit, v. 7 *ναῖεν*, 82, 4 recte addidit coni. Koechlyi (coni. ep. I. p. 13) *ἷξε δ' ἐς Ὀρχομενὸν* (sc. regem) *Μινυήιον· ὃς δέ μιν ἥρως*, 94, 3 *σὺν δὲ*, 112 fragm. trium versuum restituit, quorum primus legendus videtur *Μίνως ὃς βασιλεύτατος ἦν θνητῶν ἀνθρώπων*, 113 male reposuit *ἔρος* e coni. Baum. hymn. Hom. p. 235, 125 in altero loco perperam scripsit *ὅτ' ἄρ' Ἴσχυς* violato digammo, melius *Κόρωνιν* (v. Lehrs. Ar. p. 287), 132, 4 *ἀρχόμενοί τε*, 164b v. 5 *ὧς*, v. 6 *χείρον' ἀκοίτην* cum ed. principe, v. 7 *ὧς δ'*, 170 *ἥδιστον* e coni. Meinek., 171, 2 allegavit coni. Koechlyi *δεινῶν τε*, 172, 5 *ἑπτά τ'*, 173 *μοιρέων* e coni. Koechlyi, 196 merito in fragmentis falsis habuit, postquam Meinekius *Ἡρόδοτος* (sc. II, 10) pro *Ἡσίοδος* correxit, fr. 239 vix recte ad Oper. 127 rettulit.

Ex appendice editionis Kinkelianae addam haec: Ad fr. 44 Philod. *περὶ εὐσεβ.* p. 49, fr. 49 Philod. *περὶ εὐσ.* p. 17. addito altero fragmento de Apolline apud Philod. p. 34 *Ἡσίοδος δὲ καὶ Ἀκουσίλαος μέλλειν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐμβληθῆναι, τῆς Λητοῦς δ' ἱκετευσάσης ἀνδρὶ θητεῦσαι*, fr. 39 Philod. l. l. p. 24, fr. 35 Etym. Angel. apud Ritschl. Opusc. I. p. 689, fr. 77 Etym. Angel. apud Ritschl. l. l. p. 687, fr. 94 alterum adiunxit ex Philod. l. l. p. 50, ubi de Actaeone sermo est, fr. 169 Strabon. XIV. p. 668, fr. 173 *μοιρέων* etiam Meineke Anal. crit. ad Athen. p. 21, fr. 170 et 171 Meineke in Herma I. p. 327.

Explicatio siglorum codicum.

M5. = Med. XXXI, 39 saec. XI
M3. = Med. XXXII, 16 saec. XII
M2. = Med. XXXI, 32 saec. XIV
Par. in Theog. et Scut. = Par. 2708 saec. XIV
„ „ *Oper. et D.* = Par. 2771 saec. XI
Par. 3. = Par. 2773 saec. XIV
Mess. = Bibl. Publ. Messanius saec. XII
Schellershem. = Laur. Bad. 2823, 2, olim Schellershemianus saec. XIV
V1. = Venetus Cl. IX Cod. VI, olim Paullinus saec. XIV
V2. = Venetus Bibl. S. Marc. n. 464 saec. XIV.

Vat. 1. = Vaticanus n. 1409 saec. XIV
Vat. in Oper. et D. = Vat. n. 1384
Vat. 2. = Vaticanus n. 38 saec. XIV
Taur. = Bibl. Reg. Taurinensis B. III, 16 saec. XV
f = Vaticanus n. 1948 saec. XV
O = Vaticanus n. 915 saec. XIV
V = Vaticanus n. 1332 saec. XIV
G = Sangallensis n. 340
Par. 2. = Par. 2763 saec. XIV
Bar. in Theog. = Barocc. 109, nunc Oxoniensis saec. XV
„ „ *Op. et D.* = Barocc. 46, nunc Oxoniensis, Barocc. 60 saec. XV
MS incert. = varietas lectionis in e emplari Jenensi
Med. vel M 4 = Mediceus Dorvillii
Em. = Eman. Cantabrigiensis saec. XVI
Harl. = Harleianus n. 5724 saec. XIV
Vit. = Vitebergensis
Pal. vel Palat. = Palatino — Vaticanus n. 18
Rehd. = Rehdigeranus Vratislav. II. Fol. n. 63 saec. XV
Gal. = St. Trinitatis Cantabrigiensis
Amb. = Ambros. Mediolanenses
R seu Rs = cod. Mus. Brit. n. 522 saec. XV.

ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

ΘΕΟΓΟΝΙΑ.

Μουσάων Ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' ἀείδειν,
αἵθ' Ἑλικῶνος ἔχουσιν ὄρος μέγα τε ζάθεόν τε,
καί τε περὶ κρήνην ἰοειδέα πόσσ' ἁπαλοῖσιν
ὀρχεῦνται καὶ βωμὸν ἐρισθενέος Κρονίωνος·
[καί τε λοεσσάμεναι τέρενα χρόα Περμησσοῖο, 5
ἢ Ἵππου κρήνης, ἢ Ὀλμειοῦ ζαθέοιο,

V. 1. *ϝελικωνιάδων* Fl.
V. 2. *αἳ ϝελικῶνος* Fl.
V. 3 seq. V. Lucian. de saltat. 24., Liban. orat. XIX p. 478, Schol. v. 2.; pro *ὀρχεῦνται* Et. Magn. p. 604, 4 memoriter ex v. 5. *λούσαντο.* — *ϝιοϝειδέα* Fl.
V. 3. *καί τ' ἐπὶ* V1.
V. 4. *ὀρχοῦνται* M2. Post hunc versum v. 104—108 olim secutos esse neque prooemium vetustum nisi vv. 1—4 (vel 36—42) et 104—106 contineri suspicabatur cum Deiters. de prooemio p. 14 Fl.
V. 5. *Περμησσοῖο*] Sic reposuimus cum codd. V1 et Par. *Τερμησσοῖο* Vat. f. O. V. Taur. M2. Rh. Goettl. cum Zenodoto, *Παρνησοῖο* M3. *Παρμήσοιο* Crates. *Τερμησοῖο* Bas.
V. 6. *Ἵππου κρήνης*] Sic Taur. V2. Par. Vulgo *Ἱππουκρήνης*. *Ὁλμειοῦ* Bas.

V. 1. *Ἑλικωνιάδων*] V. Pausan. IX, 29. Ceterum hunc versum Hesiodi cum Homeri celebratissimis prooemiis componit Leonidas Alex. XXIII., (Brunck. Anal. II. p. 194): *Μουσάων Ἑλικωνιάδων ἀρχώμεθ' ἀείδειν Ἔγραφε ποιμαίνων, ὡς λόγος, Ἡσίοδος.*
V. 3. *κρήνην ἰοειδέα*] Aganippen puta, quae est filia Termesi. Pausan. IX, 29: *Ἐν Ἑλικῶνι δὲ πρὸς τὸ ἄλσος ἰόντι τῶν Μουσῶν ἐν ἀριστερᾷ μὲν ἡ Ἀγανίππη πηγή. Θυγατέρα δὲ εἶναι τὴν Ἀγανίππην τοῦ Τερμησοῦ λέγουσι.* De significatione adiectivi *ἰοειδής* v. Passov. ad Pers. prol. 2.
V. 4. *Κρονίωνος*] De hac ara nihil apud antiquos scriptores reperi, sed in nemore Musarum non defuisse aram patris Musarum admodum probabile est.
V. 6. *Ἵππου κρήνης*] Non, ut scribitur *Ἑλλήσποντος*, *Ἡλιούπολις*, ita dicitur *Ἱππουκρήνη*. V. Callim. Lav. Pall. 71: *Ἱπ-*

ἀκροτάτῳ Ἑλικῶνι χοροὺς ἐνεποιήσαντο,
καλούς, ἱμερόεντας· ἐπερρώσαντο δὲ ποσσίν.]
ἔνθεν ἀπορνύμεναι, κεκαλυμμέναι ἠέρι πολλῇ,
ἐννύχιαι στεῖχον περικαλλέα ὄσσαν ἱεῖσαι, 10
ὑμνεῦσαι Δία τ' αἰγίοχον καὶ πότνιαν Ἥρην,
Ἀργείην, χρυσέοισι πεδίλοις ἐμβεβαυῖαν,

V. 7. ἐνεποιήσαντο] Heynius ad Il. XXIV, 616 inconsiderate ἔνι ποιήσαντο.

V. 5—8. Hi versus, quos noverat Lucian. adv. indoct. 3., sane alius videntur recensionis esse pro versibus 3. 4. Nam neque aoristi ἐνεποιήσαντο, ἐπερρώσαντο satis commode hic sequuntur praesens ὀρχεῦνται neque in simplici narratione, qua hic Hesiodus usus esse videtur, καί τε particulae (v. 5.) apte adiiciuntur particulis eisdem (v. 3.), quibus quid soleat a Musis fieri indicatur, non quid semel factum sit; neque consentanea est narratio Musas primum saltasse circa Aganippen, deinde, lavacro sumpto in Permesso, iterum in summo Helicone choreas duxisse. Diversam porro ab hac recensionem exstitisse, quae ita haberet: καί τε λοεσσάμεναι χρόα καλὸν πόσσ' ἁπαλοῖσιν ὀρχεῦνται περὶ βωμόν κτέ. ex scholiastae verbis patere videtur.

V. 9. πολλῇ] Vat. M2. πολλῷ.

πω ἐπὶ κράνᾳ. Arat. Phaen. 216. 220. Quod vero equus est sacrum poetarum animal, eius rei causam non satis explicasse mihi videntur mythologi. Causa est in rhythmico equorum incessu, cuius rationem pulcre post Ennium intellexit Vergilius in illo: quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Vides igitur eos, qui a Pindaro inde alis instruxerunt Pegasum, is ut altiorem animi volatum significaret, parum perspexisse huius numinis naturam. V. Vossium epp. myth. I. p. 247. Quod si Pegasus ungula sua aperuit fontem Musarum, nihil hac fabula docetur, quam priorem poesi fuisse rhythmum. — Ὀλμειοῦ] Verior forma Ὀλμειὸς esse videtur, ut viderunt Hemsterhusius et Müller Orchom. p. 54. et ita Statius Theb. VII, 284: canoris et felix Holmie vadis, ex emend. Hemsterhus. Sed Ὀλμειὸς ab Aeolibus ψιλωταῖς dicebatur, atque sic h. l. legisse Lucianum adv. ind. 3. patet. Similiter a Boeotis Aeolensibus oppidum Ὄλμωνες ad lacum Copaidem situm, in quem Olmius aquas suas emittit, leni spiritu proferebatur. Memoratur Olmius etiam a Strabone IX. p. 407: καὶ ὁ Περμησσὸς καὶ ὁ Ὀλμειὸς ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλήλοις εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαΐδα τοῦ Ἁλιάρτου πλησίον et a Nonno Dion. VII, 236: Ἢ ῥόον Ὀλμειοῖο. Ὀλμειός habet etiam Arcad. de acc. p. 44, 16. Herodian. II p. 559 al. V. Iacobs ad Philostr. p. 705. Cf. Muetzell p. 45.

V. 10. στεῖχον] Hoc imperfectum fere subit aoristi significationem, quam exemplis quibusdam epicorum et tragicorum declaravit Hermannus de emend. rat. gr. Gr. p. 243. Eodem pertinet ἴαλλον Theog. 269. Cf. Schoem. p. 298. — περικαλλέα ὄσσαν ἱεῖσαι] Hom. Od. XII, 192: ἱεῖσαι ὄπα κάλλι-

κούρην τ' αἰγιόχοιο Διὸς γλαυκῶπιν Ἀθήνην,
Φοῖβόν τ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
ἠδὲ Ποσειδάωνα γεήοχον, ἐννοσίγαιον, 15
καὶ Θέμιν αἰδοίην, ἑλικοβλέφαρόν τ' Ἀφροδίτην,
Ἥβην τε χρυσοστέφανον καλήν τε Διώνην,
Ἠῶ τ' Ἠέλιόν τε μέγαν, λαμπράν τε Σελήνην,
Λητώ τ' Ἰαπετόν τε, ἰδὲ Κρόνον ἀγκυλομήτην,

V. 15. Vulgo Ποσειδάωνα γαιήοχον, pro quo forma Boeotica γεήοχον cum M3 Goettl. Herm. scribenda est. V. Boeckh. not. crit. in Pind. p. 424. Herm. ep. ad Ilg. p. XIV. Pind. Olymp. XIII, 81 ubi Bergk. γεαόχῳ. Adversatur Rzach. Dialekt p. 366 seq., qui coll. Hartel. Stud. Hom. III, p. 7 γαιήχον restituendum putavit. Cf. Od. X, 243. XIV, 5. XX, 379; Iliad. XVI, 235. γεήοχον rec. Schoem. γαιήοχον Koechl. cruce affixa. — Omnino v. Flach. die beiden ältesten etc. p. 10. — Ποσειδάονα M2. f. O.
V. 17. Ἥβην] Plut. Conv. Qu. T. II. p. 747. F. Ἥρην. Schoem. certum consilium in enumerandis Deorum nominibus agnoscens Φοίβην recepit.
V. 18 seq. Inverso ordine hi versus leguntur in Vat. Taur. Par. 1. 2. M2. Rh. V2., quos secuti sunt Wolfius, Schoemannus, Fl. Sed Schoemannus ordinem nominum servat Φοίβην, Λητώ, Ἠῶ. (v. 17, 18, 19), refutatus ab Ellgero de prooem. p. 25 — λαμπρήν Goettl. λαμπράν codd.
V. 19. τ', ἠδὲ pro τε, ἰδὲ correxit Bentl. Sed cf. Rzach.

μον. Ceterum vocabulum ἐννύχιαι indicio est fortasse apparuisse Hesiodo Musas per somnium, quamquam num nocte Hesiodus oves custodiverit merito dubium videtur. Itaque ne ἐδίδαξαν quidem v. 22 ad ἐννύχιοι referendum est, cum adverbio ποτε praeteritum tempus alludere poetam colligas. Perverse autem Bergk. Lit. Gr. I. p. 971 Theogoniam ab Hesiodo senescente compositam esse coniecit, cum dixisset αἵ νύ ποθ' Ἡσίοδον. Cf. Flach. in Herma VIII p. 461. Ceterum cf. M. Aurelii imperatoris epistolam ad Frontonem I, 3: Transeo nunc ad Q. Ennium, quem tu ais ex somno et ex somnio initium sibi fecisse. — Hinc ad Hesiodum pastorem, quem dormientem poetam ais factum. At enim ego memini apud magistrum me legere; ποιμένι μῆλα νέμοντι παρ' ἴχνιον ὀξέος ἵππου Ἡσιόδῳ Μουσέων ἑσμὸς ὅτ' ἠντίασεν. τὸ ὅτ' ἠντίασεν vides quale sit, scilicet ambulanti obvias venisse Musas. — De ὄσσα cf. scholion Aristarcheum: ὅτι ὄσσαν τὴν θείαν φωνὴν καὶ τὴν θείαν κληδόνα Ὅμηρος λέγει, Ἡσίοδος δὲ πᾶσαν φωνὴν ὄσσαν καλεῖ, et quae disputaverunt Lehrsius Ar. p. 88, Schneider. de eloc. Hes. p. 42.
V. 17. Διώνην] V. scholion: οὐ τὴν τῆς Ἀφροδίτης μητέρα, ἀλλὰ μίαν τῶν Ὠκεανίδων, τουτέστι τῶν Τιτανίδων. σημείωσαι δέ, ὅτι δύο Ἀφροδῖται, ὧν τὴν μίαν συνέζευξε Θέμιδι ἀρχαιοτάτην οὖσαν.
V. 18. 19. Cum in quibusdam codicibus inverso ordine legantur hi versus, Hermannus indicio hoc esse putat po-

Γαῖάν τ' Ὠκεανόν τε μέγαν, καὶ Νύκτα μέλαιναν, 20
ἄλλων τ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἐόντων.
αἵ νύ ποθ' Ἡσίοδον καλὴν ἐδίδαξαν ἀοιδήν,
ἄρνας ποιμαίνονθ' Ἑλικῶνος ὕπο ζαθέοιο.
τόνδε δέ με πρώτιστα θεαὶ πρὸς μῦθον ἔειπαν,
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο· 25
Ποιμένες ἄγραυλοι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον,

Unts. p. 4 seq., et praeterea Herm. ad Orph. p. 812., Naekii op. I, p. 222. *ἀγκυλόμητιν* M2.

V. 24. *ἔειπαν*] Sic V2. Ceteri *ἔειπον*. Illud, ut rarius, apud Hesiodum erat praeferendum. Sic apud Herodot. I, 120. omnes fere codices *εἰπάν*, unus *εἶπον*. Pro *πρώτιστα* Rh. *πρῶτα*.

sterius adiectum esse v. 18., sed in locum ineptum traiectum, cum debuisset post v. 20. legi. Mihi contrarium videtur. Nam propter similem exitum ultimarum syllabarum versuum 17. et 18. facile fieri potuit, ut ab altero verso ad alterum aberraret librarius, postea autem, intellecto errore, in marginem reiiceret versiculum, quem praeterierat. Hinc apparere videtur iam antiquitus se excepisse versus 18. 19.

V. 18. *λαμπράν*] Hermannus Opus. VI. p. 153. constantem in libris lectionem *λαμπράν*, sustentatam etiam, ut videbatur, a Schol. Eur. Phoen. 175. et Apollon. IV, 54. praetulit. Idem sensit Schneidewinus Exerc. crit. p. 41., qui propter *ρ* cum *π* sociatum *η* fugisse opinatur epicos. Recte autem formam *λαμπράν* hic et v. 371 ad dialectum Boeoticam retulit Rzach. Dialekt p. 396. Itaque male *λαμπρήν* tueri Goettl. conatus erat. — Alterum Boeoticae dialecti testimonium codicibus servatum invenies Scut. 199, ubi cf. adnot.

V. 23. De caesura trochaica in quarto pede v. Herm. ad Orph. p. 694.

V. 24. *πρώτιστα*] Nempe priusquam divino poesis spiritu me afflarent, vituperio me perstrinxerunt propter desidiam pastoralem.

V. 26. *ποιμένες ἄγραυλοι — γαστέρες οἶον*] Hom. Il. XVIII, 162; *ὥς δ' ἀπὸ σώματος οὔτι λέοντ' αἴθωνα δύνανται Ποιμένες ἄγραυλοι μέγα πεινάοντα δίεσθαι.* Epimenides, quem Wolfius allegavit apud Paullum apostolum: *Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.* Quem imitatus esse videtur Theocr. Id. XV, 50: *ἀλλάλοις ὁμαλοί, κακὰ παίγνια, πάντες ἐρειοί.* Sic scriptum oportuit cum optimis codd.; cf. quae adnotavit Zieglerus. Similiter Hom. Il. V. 787: *αἰδώς, Ἀργεῖοι, κάκ' ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί.* Ceterum videtur incertum esse, utrum *ποιμένες* sit nominativus an vocativus, quem praefert Hermannus. Sustentatur imitatione Timonis Phlias. IV. in Brunck. Anal. II. p. 68: *σχέτλιοι ἄνθρωποι, κάκ' ἐλέγχεα, γαστέρες οἶον, ποίων ἔκ τ' ἐρίδων καὶ λεσχομάχων πεπλάνησθε*; Quicquid statuatur, si additur *ἴδμεν*, idem id valet propter oppositionem necessariam, ac si dixisset *ἡμεῖς δὲ Μοῦσαι ἴδμεν.* Illud *οἶον*, quod adiectum est ab Hesiodo, sic legitur apud Aeschylum Ag. 131: *οἶον μή τις ἄγα θεόθεν κνεφάσῃ προ-*

ἴδμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
ἴδμεν δ', εὖτ' ἐθέλωμεν, ἀληθέα γηρύσασθαι.
Ὣς ἔφασαν κοῦραι μεγάλου Διὸς ἀρτιέπειαι·
καί μοι σκῆπτρον ἔδον δάφνης ἐριθηλέος ὄζον 30
δρέψασαι, θηητόν· ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν

V. 27. ἴσμεν Athenag. Leg. p. 28. Sylb.
V. 28. εὖτ'] Taur. V1. εὖτ' ἄν. — γηρύσασθαι] Sic scripsimus cum V1. schol. Monac. Par. Cf. Flach. Scholien p. 11. Praeterea Apoll. Rhod. Arg. II, 847 Μουσέων ὕπο γηρύσασθαι versum Hesiodeum ante oculos habuit. V. Oper. 260. Scheer. in Mus. Rhen. XXIII p. 686. — Recep. Schoem. Fl. — Vulg. μυθήσασθαι.
V. 29. κοῦραι] κεῖναι Rh., Μοῦσαι M2., in marg., γρ. κοῦραι. Nostrum habet etiam Et. M. v. ἀρτιέπειαι. — μεγάλου] V2. μεγάλαι, V1. Διὸς μεγάλου.
V. 30. ἔδον — ἐριθηλέος] Taur. ἕλον — ἐριθαλέος. V1. f. Par. ἔδων. quod rec. Bas.
V. 31. δρέψασαι] Sic cum V1. Par. Wolf. Dind. Schoem. Koechl. Fl. δρέψασθαι cum multis codd. Goettl. Welck. δρεψάμεναι unus cod. Par. B (2678). Sed quamquam consensu fere

τυπὲν στόμιον μέγα Τροίας στρατωθέν, ubi non debebat sollicitari a Blomfieldo; nam οἷον etiam hic scriptum est in exemplaribus quibusdam, ut Tr. Pro οἷον Atticus scriptor dixisset ἄλλως, ut monuit Ruhnkenius, cuius adnot. vide Tim. p. 199. — Quod dixit γαστέρες οἷον, i. e. μόνον (v. Hesychium v. γαστέρες οἷον) vel αὐτὸ μόνον, deinde aliter ab aliis etiam dictum est, ut ab Eubulo ap. Athen. p. 417. E. ὅλους τραχήλους. Cf. Valcken. ad Callim. fragm. el. p. 26 seq. — Ex hac Hesiodi compellatione patet recentiorem esse fabulam Hesiodo, quae Iovem sub forma pastoris cum Mnemosyne concubuisse narrat. Cf. ad v. 54. — Ceterum v. scholion: Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος λείπειν τινὰ μετὰ τὸν πρῶτον στίχον φησὶν (ex emend. Schoem. op. II p. 538), quibus librarius ineptus addidit οὐ λείπει δέ, ἀλλ' ἔστι (scilicet, cujus in codice verba τινὰ μετὰ omissa erant)· ποιμένες ἄγραυλοι κ. τ. λ.

V. 27. ψεύδεα — ὁμοῖα] Cf. Hom. Od. XIX, 203. Theogn. 713: οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιοῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα. Ceterum v. 27. ceteri poetae epici, qualis Homerus fuit, indicantur, v. 28. vero didactici, quorum familiam ipse Hesiodus ducit.

V. 30. De forma ἔδον disputaverunt Foerstemann. de dial. Hes. p. 39 (ἔδοσαν Theog. 141, ἔθεσαν Opp. 74, 656). Rzach. Dialekt p. 465.

V. 31. δρέψασαι] Δρέψασαι, quod legitur in duobus codicibus receptumque erat e conjectura a Wolfio et Hermanno praef. hymn. Hom. p. XIII. non male habet; nam quod Heynius monuit, postulare usum Homeri atque Hesiodi δρεψάμεναι, reprobatur hymn. in Cer. 426: παίζομεν ἠδ' ἄνθεα δρέπομεν: v. Boeckh. expl. Pind. Ol. I. p. 103. De toto loco cf. Pausan. IX, 30: κάθηται δὲ καὶ Ἡσίοδος κιθάραν ἐπὶ τοῖς γόνασιν ἔχων, οὐδέν τι οἰκεῖον Ἡσιόδῳ φόρημα· δῆλα γὰρ δὴ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἐπῶν, ὅτι ἐπὶ ῥάβδῳ δάφνης ᾖδε. De sceptro poetarum v. praef.

θέσπιν, ἵνα κλείοιμι τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.
καί με κέλονθ' ὑμνεῖν μακάρων γένος αἰὲν ἐόντων,
σφᾶς δ' αὐτὰς πρῶτόν τε καὶ ὕστερον αἰὲν ἀείδειν.
ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην; 35

omnium codicum δρέψασθαι legitur, tamen scriptura cod. Par. δρέψασαι praeferenda videtur esse. Ita enim legerunt Tzetza, vit. Hes. p. 5, 29 et p. 14, 14 καὶ δρεψάμεναι κλῶνας ἐκ δάφνης Ἑλικωνίτιδος et Nicephorus ad Synesium p. 371 D ed. Pet. καὶ δάφνης φύλλῳ θρεψάσας (l. δρεψάσας) αὐτὸν καὶ παραχρῆμα . . . Quod si Muetzell. p. 376 auctorem vitae Hesiodi propter verba αὐτὸν ἐπεσίτισαν legisse θρέψασαι suspicatur, vereor, ne nimis argute rem tractaverit, cum verba ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδήν a Tzetza sic reddita esse possint. Qua de causa etiam Nicephori adnotatio sic potius corrigenda est: προσελθούσας τε αὐτῷ καὶ δάφνης φύλλον δρεψάσας καὶ αὐτὸν παραχρῆμα ἀφυπνισθέντα εἶναι σοφὸν καὶ δεξιώτατον ποιητήν. — δρέψασαι θνητόν V 1.

V. 32. θέσπιν, ἵνα κλείοιμι] Sic correxerat Goettlingius pro θείην, ὡς κλείοιμι codd. Recep. Schoem. Cf. Od. I, 328. VIII, 498. θείην, ἵνα cruce affixa Koechl. Muetzell. coniecerat θεσπεσίην κλείειν ἅμα τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

V. 33. μ' ἐκέλονθ' V 1. Par.

V. 34. ὕστερον] ὕστατον cod. M 3 ex correctura, quod usitatius esse dicebat Wolfius, in textum recepit Dind., probavit Hermannus. Sed ὕστερον etiam schol. Basileensis agnoscit: αὐτὰς δὲ ὑμνεῖν πρῶτόν τε καὶ ὕστερον, ὡσανεὶ ἀεί. — αἰὲν abest a Taur.

V. 35. τίη est quianam; ἢ enim, quod additum est τι vocabulo, respondet Latinorum enclitico nam. Quod Hermannus monuit (Opusc. VI. p. 155.), reprobari hanc sententiam meam ὅτιή particula, si propter adiectam etiam in asseveratione particulam monitum est, propterea non quadrat, quod similiter Latini dicunt quianam in causali sententia. — περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην. Proverbialis haec est formula, cuius vim ac potestatem non satis perspexisse mihi videntur interpretes, cum de antiqua fabula sermonem esse dicunt, quae homines ex arboribus et lapidibus procreatos esse moneat. De lapidibus Deucalionis audivi, de arboribus non item. Longe aliter res se habet. Nempe antiquissimis temporibus duo tantum in Graecia, erant oracula quibus ut ipsorum deorum arcanis vocibus atque consiliis summa cum reverentia obsequia praestabant Graeci. Dodonae ex sacra quercu resonabant deorum consilia (verissimum est enim quod monuit O. Müller. Archaeol. p. 32.), Delphis, seu potius Pythone, ex specu Parnassi per Pythiam sacerdotem. Ita ὑψίκομος δρῦς est pro ipso Dodonaeo oraculo Hom. Od. XIV. 327. XIX, 295. Cf. Aeschyl. Prom. 832. Sophocl. Tr. 1158.; et Πυθὼ dicitur πετρήεσσα Il. IX, 404.; Παρνασσία πέτρα de sede Apollinis est apud Aristoph. Nub. 597. et εἶπε Δελφὶς πέτρα apud Soph. Oed. T, V. 464. Cf. Orph. Argon. 2: ὦναξ Πυθῶνος μεδέων — ὃς λάχες ἠλιβάτου κορυφῆς Παρνησίδα πέτρην. Nonnus adeo

Τύνη, Μουσάων ἀρχώμεδα, ταὶ Διὶ πατρὶ
ὑμνεῦσαι τέρπουσι μέγαν νόον ἐντὸς Ὀλύμπου,
εἰρεῦσαι τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα,
φωνῇ ὁμηρεῦσαι· τῶν δ' ἀκάματος ῥέει αὐδὴ
ἐκ στομάτων ἡδεῖα· γελᾷ δέ τε δώματα πατρὸς 40
Ζηνὸς ἐριγδούποιο θεᾶν ὀπὶ λειριοέσσῃ·

V. 37. αἰὲν Ὀλ. V 1.
V. 40. Ϝηδεῖα Fl.
V. 41. θεᾶν] V 1. 2., Vat. θεῶν, sed illam formam a scholiis firmatam apud Hesiodum Boeotum sollicitare non licet. Schol. Vat. τὸ δὲ θεᾶν ἀντὶ τοῦ θεῶν, Δωρικῶς. οἱ γὰρ Δωριεῖς οὕτω λέγουσιν. Cf. Oper. 145. Rzach. Dialekt p. 465. Digamma p. 71.

Dionys. IX, 284. oraculum Pythicum ausus est ὀμφαίαν πέτραν dicere. Hinc factum, ut δρῦς et πέτρα coniunctae in proverbialem abirent locutionem, si quis aut de sacris atque divinis rebus, pio silentio honorandis, cogitaret, aut de eo genere suasionum admonitionumque, quod ad suscipiendum aliquid vel ad abstinendum a proposito magnopere impelleret. [Hoc si verum est, non possum cum Hermanno facere, qui (Opusc. VI. p. 155.) de oraculis quidem hanc locutionem derivandam esse mecum censet, sed ita immutatam esse sententiam, ut, quum nescirent homines, cuius vox e quercu aut saxo audiretur, de inanibus quibuscunque rebus usurparent, ut μὰψ αὔτως. Nam qui fieri potuit, ut oracula antiquissima, summa pietate culta, ad res inanes referrentur Homeri Hesiodique aetate? Hoc dignum erat Menandri aevo, philosophia iam liberaliter exculto. V. Zenob. Paroem. VI, 5. τὸ Δωδωναῖον χαλκεῖον, ibique Schneidewinum.] Ad alterum loquendi genus pertinet ἀλλὰ τίη μοι ταῦτα περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην; sed quid ego res divinas profano, quid ea renuntio hominibus, quae a Musis mihi concredita erant pio silentio premenda? Hoc in animo habuisse videtur Macar. ap. Arsen. Walzii p. 185: δρυὸς καὶ πέτρας λόγοι ἐπὶ τῶν ἀδολεσχούντων καὶ μυθολογούντων παράδοξα. Ad idem genus pertinere mihi videtur Hom. Od. XIX, 163: ἀλλὰ καὶ ὥς μοι εἰπὲ τεὸν γένος ὁππόθεν ἐσσί· Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου οὐδ' ἀπὸ πέτρης: non enim a divina quercu aut saxo oriundus esse videris, ut stirpem tuam sileas. Eodem sensu etiam Plato usus est Apol. p. 34. D: καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥςτε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσὶ καὶ υἱεῖς. et aliis quibusdam locis. Inprimis autem Phaedr. p. 275. demonstratur de oraculis cogitandum esse: οἱ δέ γ', ὦ φίλε, ἐν τῷ τοῦ Διὸς τοῦ Δωδωναίου ἱερῷ δρυὸς λόγους ἔφασαν μαντικοὺς πρώτους γενέσθαι. τοῖς μὲν οὖν τότε, ἅτε οὐκ οὖσι σοφοῖς ὥςπερ ὑμεῖς οἱ νέοι, ἀπέχρη δρυὸς καὶ πέτρας ἀκούειν ὑπ' εὐηθείας, εἰ μόνον ἀληθῆ λέγοιεν. Idem fere atque nostri loci est sensus, cum Herodot. II, 65. dicit: τὰ θεῖα πρήγματα, τὰ ἐγὼ φεύγω μάλιστα ἀπηγέεσθαι. Cf. II, 3. Al-

σκιδναμένῃ· ἠχεῖ δὲ κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,
δώματά τ' ἀθανάτων. αἱ δ' ἄμβροτον ὄσσαν ἱεῖσαι
θεῶν γένος αἰδοῖον πρῶτον κλείουσιν ἀοιδῇ

V. 43. *δώματά τ'*] Sic. Par. et V2. et ita correxerat Winterton. Secuti sunt Gaisf. et Dind. Bar. Taur. V1. Vat. sine *τε*. Rh. *δώματ' ἀθανάτων*.
V. 44. *αἰδοίων* It.

terius vero generis est illud Iliad. XXII, 126: *οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης τῷ ὀαριζέμεναι*, i. e. si vellem cum Achille non armis, sed verbis contendere et confabulari, quemadmodum cum virgine amasius, non ille mea verba sic veneraretur, ut voces quasi oraculorum audire sibi videretur. Ceterum conferas Schol. Bas.: *τί μοι ταῦτα τὰ ῥήματα, ὡς περὶ δρῦν ἢ περὶ πέτρην, τί μοι χρεία ἐστὶν ἀρχαιολογεῖν; ἡ γὰρ ποίησις μυθολογία ἐστὶν ἐοικυῖα ἀληθείᾳ. εἰς τί τοῦτο καιροῦ ἐπείγοντος ἀρχαιολογῶ, καθάπερ οἱ ἐν δρυσὶ καὶ πέτραις κατατιθέμενοι τέκνα καὶ λέγοντες αὐτοὺς ἐκ δρυὸς γεγεννῆσθαι ἢ πέτρης.* — Nuper de hoc loco fusius disputaverunt Schoem. p. 303 et Ellger. p. 33, quorum hic versum difficillimum ita interpretatus est: Sed quorsum ea narro, quae sub Helicone mihi acciderunt. Supplendum enim est: Potius id, quod Musae jusserunt, exsequens deorum genus praedicare volo.

V. 36. *Τύνη*] Schol. Bas. *τὸ δὲ τύνη πρὸς ἑαυτόν φησι κατὰ ἀρχαϊσμόν· ἀντὶ τοῦ σύ, ὦ Ἡσίοδε, Δωρικῶς.* Cf. Rzach. Dialekt p. 425. Digamma p. 65 et 71. Guieti coniecturam *τοίνυν* merito improbavit Wolfius; animum suum alloquitur Hesiodus, ut fecit apud Homerum Ulixes verbis: *τέτλαθι δή, κραδίη*. Theogn. 1029: *Τόλμα, θυμέ, κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθώς*. Archil. fr. 66B: *Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε*. Aristoph. Ach. 450. 480: *ὦ θύμ', ἄνευ σκάνδικος ἐμπορευτέα*. 483. et ap. Aristot. Polit. VII, 6: *διὸ καὶ Ἀρχίλοχος προσηκόντως τοῖς φίλοις ἐγκαλῶν διαλέγεται πρὸς τὸν θυμόν· σὺ γὰρ δὴ παρὰ φίλων ἀπάγχεαι.* Sic scriptum oportuit. Callim. Del. 1: *τὴν ἱερήν, ὦ θυμέ, τίνα χρόνον ἢ πότ' ἀείσεις Δῆλον;*

V. 37. *ἐντὸς Ὀλύμπου.*] Abhorrere haec ab aetate Hesiodi coll. v. 42. 62, *ἀκροτάτῃ κορυφῇ νιφόεντος Ὀλύμπου* Goettlingius ratus est. V. Vossii adnot. ad hymn. Cer. 92. Cui adstipulatus est Petersen. Ursprung p. 37. Multo rectius Schoem. p. 303 hic non de monte ipso, sed de urbe et sede Deorum, monti impositis, agi demonstravit (v. Il. I, 606. XI 76. XVIII 186. Theog. 51 408). V. Preller. Myth. Gr. I, p. 51. ed. III.

V. 39. *ὁμηρεῦσαι*] Non est ab *ὁμηρεύω*, ut legitur in lexicis et in Etym. M. p. 623, 54 *φωνῇ ὁμηρεύουσαι*, a quo derivari omnino non potest, sed ab *ὁμηρέω*; *ὁμηρεύω* est obsidem esse. Elmsleium Eur. Iph. A. 789. Huc formae Hesiodeae referendae sunt: *εἰρεῦσαι, ὑμνεῦσαι, ὑμνεῦσι, ὑμνεύσαις, τελεῦσι, πιμπλεῦσαι*. V. Foerstemann. p. 86.

V. 40. *γελᾷ*] Ad res translatum esse verbum *γελᾶν* post Ruhnkenium docuit Vossius ad hymn. Cer. 13.

V. 44. *θεῶν*] Cf. quae Rzach. Unts. p. 37 de hac synizesi ex-

ἐξ ἀρχῆς, οὓς Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ἔτικτεν, 45
[οἵ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἐάων.]
δεύτερον αὖτε Ζῆνα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
ἀρχόμεναί θ' ὑμνεῦσι θεαὶ λήγουσαί τ' ἀοιδῆς,
ὅσσον φέρτατός ἐστι θεῶν κράτεΐ τε μέγιστος.
αὖτις δ' ἀνθρώπων τε γένος κρατερῶν τε γιγάντων 50
ὑμνεῦσαι τέρπουσι Διὸς νόον ἐντὸς Ὀλύμπου
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
τας ἐν Πιερίῃ Κρονίδῃ τέκε πατρὶ μιγεῖσα
Μνημοσύνη, γουνοῖσιν Ἐλευθῆρος μεδέουσα,

V. 45. τε καὶ M2., post pro ἔτικτεν Graev., Wolf., Gaisf., Dind., Böiss. ἔτικτον.

V. 48. λήγουσαί τ'] Plurimi codices exhibent λήγουσι, quod Goettl. receperat. Sed collatis iis exemplis, quae Wolfius adnot. ad Theog. p. 69 ex Hesiodo et Theognide produxerat, quibus addi potest hymn. hom. XXXIV, 17 (v. Muetzell. p. 36), quin λήγουσαι scribendum sit, dubitari nequit. Tuentur etiam schol. Monac.: ὅτι γράφεται λήγουσαι et schol Bas. Ven. τὸν Δία ἐκ δευτέρου ὑμνοῦσι καὶ ἀρχόμεναι καὶ λήγουσαι ὡς θεόν, ὡς ἀπ' αὐτοῦ ἄρχουσαι καὶ λήγουσαι διὰ τὴν νίκην. Bergk. Philol. XXIX p. 319 seq. coni. λήγοντε τ' ἀοιδῆς, Rzach. p. 38 propter synizesin inusitatam λήγουσί τ' praefert. L. Dind. coni. ὑμνεῦσιν ἰδὲ λήγουσαι ἀοιδῆς.

V. 49. τόσσον M3. Bar., φέρτερος M2., sed in m. γρ. φέρτατος.

V. 50. αὖτις] Sic. M2. Par. V1.; alii codd. αὖθις. Cf. v. 237., ubi V2. αὖθις.

posuit, qui inter quadraginta exempla synizesis in εω factae praeter θεῶν unum monosyllabum σφεων Theog. 144. 361 attulit. Cf. insuper Muetzell. p. 38 et Lennep. Theogon. p. 157.

V. 46. ἐάων] De etymologia huius vocabuli ἐό, (ut εἶναι) quoque apparet, disputaverunt Doederlin. Gloss. 2448. Curtius Et. p. 350 (ed. III). De significatione nihil constat. Nam Kühner. Gramm. ub. I p. 296 ἔη beneficium esse docuit, Rzach. Dial. p. 398 ἔη (= ἐσή) bonum, Brugman. de problem. p. 61 not. ἐή sua. V. Flach. die beiden etc. p. 15 seq. Ceterum hic versus ex v. 111. huc inepte traiectus male δωτῆρες ἐάων, quod Olympicorum deorum proprium epithetum est, de Titanibus usurpat.

V. 50. Γιγάντων] De his gigantibus prooemii Hesiodei, qui pro hominum generatoribus habendi sunt, disputatum est ab Hermanno op. II p. 178, Husckio anal. litt. p. 330, Schoem. op. II p. 141 (homines eosque unde homines ortum duxerunt), Flach. System p. 38.

V. 53. Πιερίῃ] Cf. Müller. Orch. p. 381 seq.

V. 54. Ἐλευθῆρος] Schol.: ὁ δὲ Ἐλευθὴρ βασιλεὺς ἦν τῆς χώρας, υἱὸς Ἀπόλλωνος καὶ Αἰθούσης τῆς Ποσειδῶνος, καὶ ὄνομα πόλεώς ἐστι τῆς Βοιωτίας, ὅπου, φησίν, ἡ Μνημοσύνη τι-

ληϭμοϭύνην τε κακῶν ἄμπαυμά τε μερμηράων. 55
ἐννέα γάρ οἱ νύκτας ἐμίϭγετο μητίετα Ζεὺς
νόϭφιν ἀπ' ἀθανάτων ἱερὸν λέχος εἰϛαναβαίνων·
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἐνιαυτὸς ἔην, περὶ δ' ἔτραπον ὧραι,
μηνῶν φθινόντων, περὶ δ' ἤματα πόλλ' ἐτελέϭθη,
ἡ δ' ἔτεκ' ἐννέα κούρας ὁμόφρονας, ᾗϭιν ἀοιδὴ 60

V. 55. *ληϭμοϭύνην*] Sic M3.
V. 58. *ἔτραπον*] V2. *ἔτρεπον.*
V. 59. *ἐτελέϭθην* Rh.
V. 60. *ᾗϭιν*] Dativos epicos in *ηϭι* sine subscripto iota scribendos esse demonstrare conatus sum ad Aristot. Polit. p. 342 sq. Nam exitus dativi pluralis est *ις* aut *ϭι*, non *ιϭι*, ut volebat Thierschius Gr. §. 50., cuius terminationis ne unicum quidem reperitur exemplum in antiquissima declinationis forma, quae apud nos dicitur tertia, nec potest reperiri, quod veri exitus declinationum non inveniuntur nisi monosyllabi. Omnino autem animadvertendum erat *α*, *η*, *ας*, *ης*, *ος*, *ον* syllabas, quae plerumque dicuntur exitus esse primae et secundae declinationis, non habendas esse in veris

μᾶται. καὶ τοῦτο δὲ δόξαν προϭάπτων τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι λέγει, ὅτι ἐγεννήθηϭαν μὲν ἐν Πιερίᾳ, ἀλλ' ἡ μήτηρ αὐτῶν ἐκ Βοιωτίας ἦν. ἄλλως. ἔϭτι δὲ καὶ ὄρος, ὥς φαϭιν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἥρωος. οὕτω δὲ λέγεται, ὅτι ἐκεῖ ὁ Διόνυϭος τῆς μανίας ἐπαύϭατο καὶ ἠλευθερώθη. v. Etym. M. s. v. *Ἐλευθήρ.* Flach. Scholien p. 156. *Γουνοὶ Ἐλευθῆρος* dicitur id, quod a Pausan. I, 38. appellatur *πεδίον: ἐν τούτῳ τῷ πεδίῳ ναός ἐϭτι Διονύϭου καὶ τὸ ξόανον ἐντεῦθεν Ἀθηναίοις ἐκομίϭθη τὸ ἀρχαῖον.* Dionysi ara ibi erat, quod Mnemosyne eo loco culta rationis suae compotem eum fecerat.

V. 56. De forma Aeolica *μητίετα* v. adnot. ad Oper. 582.

V. 58. 59. Hi versus paene totidem verbis leguntur apud Hom. Od. X, 469 seq. XIX, 152 sq. XXIV, 141 sq., ut monuit Wolfius. De re cf. Lennep.: Scilicet ut solemnia fuere epitheta certis rebus attributa, sic fuisse etiam videntur de quibusdam rebus certae et solemnes loquendi formulae, iam ante Homerum et Hesiodum receptae, quae poëtis, postulante id carminis ratione, statim in mentem venirent, et ab iis hinc frequentarentur, paucis subinde immutatis. V. tamen Gell. III, 16. „Id cum ego ad complures grammaticos attulissem, partim eorum disputabant, Homeri quoque aetate, sicuti Romuli, annum fuisse non duodecim mensium, sed decem: alii convenisse Neptuno maiestatique eius dicebant, ut longiore tempore fetus ex eo grandesceret: alii alia quaedam nugalia."

V. 60. *κούρας*] Correptum *ας* in *κούρας* est Hesiodeae seu potius Doricae correptionis, quod jam scholiasta docuit: *τὸ δὲ κούρας Δωρικῶς συνέϭτειλεν.* Cf. Theog. 267 *Ἅρπυιας.* 401 *μεταναιέτας.* 534 *βουλάς.* 653 *βουλάς.* 804 *εἰρέας.* Opp. 564 *τροπάς.* 675 *δεινάς.* fr. 190 *Σκύθας.* Terminatio *ους* corripitur Scut. 302 *λαγός.* Cf. quae exposuerunt Meyer. Isler., quaest. Hes. p. 7 Foerstem. p. 13, Flach. Digamma p. 71. Rzach. Dialekt p. 401.

μέμβλεται, ἐν στήθεσσιν ἀκηδέα θυμὸν ἐχούσαις,
τυτθὸν ἀπ' ἀκροτάτης κορυφῆς νιφόεντος Ὀλύμπου,
ἔνθα σφιν λιπαροί τε χοροὶ καὶ δώματα καλά.
[πὰρ δ' αὐτῇς Χάριτές τε καὶ Ἵμερος οἰκί' ἔχουσιν,
ἐν θαλίῃς· ἐρατὴν δὲ διὰ στόματ' ὄσσαν ἱεῖσαι 65

exitibus, sed α, η, ο esse primigenias vocales, ut demonstravi in libro: Allgem. Lehre v. Accent, p. 109. Quod si qui grammaticus illud vituperet, in ἄστρασι, χείρεσσι et sim. ea ratione adiungi alterum casus alicuius exitum alteri, is velim cogitet nominativo proprie nihil indicari nisi substantivi etymum et numerum. Illa scribendi ratio non solum in adverbiis ut Ἀθήνησι et nominibus nititur codicum (ut V1. 2. Vat.) et grammaticorum (v. Etym. M. p. 25, 13., de nominibus idem aliter p. 166, 30.) auctoritate, sed etiam inscriptionum; v. Boeckhii Corp. inscr. I. p. 40. 109. 439. 569. 884. Idem esse in epicorum coniunctivorum tertia persona λάβησι pro λάβῃσι arbitror, quanquam id inscriptionum fide comprobare nondum contigit.

V. 61. *μέμβλεται*] M2. μέλλεται, V1. μέμηλετ'.

V. 62. in antiquissimis codicibus post v. 53 positum fuisse, ex scholio Bas. 53 λείπει τὸ οὔσῃ τῇ Πιερίᾳ δηλονότι apparet (corr. Schoem. v. 53 not.), quamquam Aristarchus versum nostro loco legisse videtur, ut schol. Bas. 62 docet: ὅτι ὑπέρβατόν ἐστι· τὰς ἐν Πιερίῃ τέκε τυτθὸν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου.

V. 63—67. Hos versus uncis incluserat Wolfius, sed facti postea eum poenituit.

V. 64. *Χάριτές τε*] Sic Schol. Pind. Ol. IX, 39. Codd. sine τε.

V. 65. *στόματ'*] Sic. Taur. Ceteri στόμα, quod probavit Hermannus, rec. Koechl. Schoem.

V. 61. *μέμβλεται*] Perfectum esse pro μεμέληται, ut iubent grammatici (v. Buttm. Gr. ub. II. p. 188.), admodum dubium est. Nam exemplorum, quae in hanc correptionem eius η in perfecto passivi proferuntur, unum est ἀρήρεμαι, Atticae duplicationis, cuius hoc fere proprium est, ut secundam syllabam producat, tertiam corripiat; alterum μέμνεαι, quod nescio an aeque bene μέμνηαι scribi possit, per synizesin proferendum, ut Hesiodeum βούλεαι (nam αι diphthongus non habetur longa pronuntiando); tertium denique μέμνεο, quod non est epicorum poetarum. Pro praesenti habendum esse μέμβλεται Hesychiano μέμβλεσθαι evincitur, cuius me admonuit Hermannus Opusc. l. l. p. 157.

V. 62. Nempe hoc dicitur propter Pieriam, in qua natae sunt Musae. Ab hoc autem prorsus absonum est quod v. 64—67. de Gratiis et Himero adiicitur, qui non ad Pieriam, sed ad Heliconem pertinent (v. Müller. Orchom. p. 177 seq.). Quare abiudicandos esse Hesiodo hos versus puto, utpote ab recentiore quodam poeta adiectos, qui Boeotis indulgere volebat.

V. 65. *ἐν θαλίῃς*] Haec coniunxit Wolfius cum sequentibus, omissa post θαλίῃς positura. Sed ita δέ ineptum locum habet (v. Herm. ad Orph. p. 820.); ineptius vero illud esse videtur, quod Gratiae et Cupido

μέλπονται πάντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ
ἀθανάτων κλείουσιν, ἐπήρατον ὄσσαν [ἱεῖσαι.]
αἳ τότ' ἴσαν πρὸς Ὄλυμπον ἀγαλλόμεναι ὀπὶ καλῇ,
ἀμβροσίῃ μολπῇ· περὶ δ' ἴαχε γαῖα μέλαινα
ὑμνεύσαις, ἐρατὸς δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει, 70
νισσομένων πατέρ' ὅν· ὁ δ' οὐρανῷ ἐμβασιλεύει,
αὐτὸς ἔχων βροντὴν ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνόν,
κάρτεϊ νικήσας πατέρα Κρόνον. εὖ δὲ ἕκαστα
ἀθανάτοις διέταξεν ὁμῶς καὶ ἐπέφραδε τιμάς.

V. 66. *νόμους*] V2. *νομούς*, Versus 66. 67. desunt in M1. Par. Vat. propter *ἱεῖσαι*.

V. 67. *κλείουσιν*] Taur. *κλείουσαι*. Totum versum uncinis inclusit Weis.

V. 71. *νισσομένων*] V2. Par. *νισσομ*. Vulgo *νεισσομ*. Cf. Oper. 237. Pro *οὐρανῷ* Taur. *οὐρανόν*. Pro *ἐμβασιλεύει* A. *ἐμβασίλευεν*. Pro vulg. *πατέρ' εἰς ὅν* Scheer Mus. Rhen. XXIII p. 685 attulit coniecturam *πατέρα σφόν*, quam recepit Fl. Sed cf. Brugman. de problemate p. 29, qui *πατέρα ὅν* vetustam lectionem fuisse docuit.

V. 74. Bar. *ἀθανάτων — ἐπέφρασδε δέ*. Theoph. ad Aut. II. p. 83. Sylb. *πέφραδε*.

festis diebus cantant. Igitur retinenda antiqua distinctio est atque ita explicandus locus, ut *ἐν θαλίῃς* sit adiunctis etiam in eorum honorem festis, nempe Charitesiis, quae Orchomeni celebrabantur.

V. 66. 67. *πάντων τε νόμους καὶ ἤθεα κεδνὰ ἀθανάτων κλείουσιν*] est doctrina physiologiae (*πάντων νόμοι*) et naturae deorum (*ἤθεα ἀθανάτων*); atque bipartita omnis est theogonia Graecorum. V. Plat. de legg. X, 2. p. 886: *εἰσὶν ἡμῖν ἐν γράμμασι λόγοι κείμενοι, οἳ παρ' ὑμῖν οὐκ εἰσὶ δι' ἀρετὴν πολιτείας, ὡς ἐγὼ μανθάνω, οἱ μὲν ἔν τισι μέτροις, οἱ δὲ καὶ ἄνευ μέτρων, λέγοντες περὶ θεῶν, οἱ μὲν παλαιότατοι, ὡς γέγονεν ἡ πρώτη φύσις οὐρανοῦ τῶν τε ἄλλων, προϊόντες δὲ τῆς ἀρχῆς οὐ πολὺ θεογονίαν διεξέρχονται, γενόμενοί τε ὡς πρὸς ἀλλήλους ὡμίλησαν.* Quod cum considero, versum 67. propter *ἤθεα*, coniungenda cum *ἀθανάτων*, prorsus necessarium esse putaverim neque alius prooemii fragmentum; nam quod Wolf. ad Il. VI, 511. protulit: *μετὰ δ' ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων*, alius est generis. Ingrata quidem, ne dicam inepta, est illa repetitio *ἐρατὴν δὲ διὰ στόματ' ὄσσαν ἱεῖσαι* et *ἐπήρατον ὄσσαν ἱεῖσαι*, nec tolerabilis ut Homerica Il. XXII, 126. 127. Callim. Lavacr. Pall. 72—74. — *Νόμος* vocabulum Homero ignotum. Cf. Lehrs. Arist. p. 348. Schneider. l. l. p. 17.

V. 68. *αἳ τότ' ἴσαν*] Schol.: *ἐπεσημήνατο ταῦτα ὁ Ἀριστοφάνης· νῦν περὶ τῆς ἀνόδου φησὶν αὐτῶν εἰς τὸν Ὄλυμπον. πρότερον γὰρ ἦν λόγος αὐτῷ περὶ τῆς ἐν τόπῳ αὐτῶν χορείας.* Rectissime Schoemann. op. II, p. 536 contra Muetzellium p. 382 disputans, verba *τῆς ἐν τόπῳ αὐτῶν χορείας* non ad v. 2 seq. sed ad *χοροί* v. 63 referenda esse docuit.

V. 74. *ἐπέφραδε τιμάς*]

ταῦτ' ἄρα Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι, 75
ἐννέα θυγατέρες μεγάλου Διὸς ἐκγεγαυῖαι,
Κλειώ τ' Εὐτέρπη τε, Θάλειά τε Μελπομένη τε,
Τερψιχόρη τ' Ἐρατώ τε, Πολύμνιά τ' Οὐρανίη τε,
Καλλιόπη θ'· ἣ δὲ προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.
ἣ γὰρ καὶ βασιλεῦσιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ. 80
ὅντινα τιμήσωσι Διὸς κοῦραι μεγάλοιο,
γεινόμενόν τε ἴδωσι διοτρεφέων βασιλήων,
τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἐέρσην,
τοῦ δ' ἔπε' ἐκ στόματος ῥεῖ μείλιχα· οἱ δέ νυ λαοὶ
πάντες ἐς αὐτὸν ὁρῶσι διακρίνοντα θέμιστας 85
ἰθείῃσι δίκῃσιν· ὁ δ' ἀσφαλέως ἀγορεύων
αἶψ' ὅγε καὶ μέγα νεῖκος ἐπισταμένως κατέπαυσε·

V. 79. ἣ δὲ] Herm. praef. hymn. p. XV. ἧτε, quod recepit L. Dind., qui postea tamen malebat ἣ δή. ἦδε A. V1. et ἁπασάων. Diod. IV, 7. ἣ σφεων προφερεστάτη.
V. 82. τε ἴδωσι] Sic Stob. floril. XLVIII, 12, laudatus a Deiters l. l. Receperunt Pal. et Fl. Par. ἐπίδωσι. Codd. et edd. τ' ἐσίδωσι. Cf. Digamma p. 53.
V. 83. προχέουσιν Stob., Them. χεύουσιν. — ἐέρσην] Sic Bar. Taur. Vat. Schol. Sed V1.2. M2. ἀοιδήν, supr. ἐέρσην O.
V. 84. οἱ δέ τε λαοὶ Themist. IX. p. 122.
V. 86. ἰθείῃσι] Taur. marg. τηθείῃσι. ἀτρεκέως ἀγ. Aristides.
V. 87. αἶψ' ὅγε] Sic ingeniose Schoemann. coni. Cf. Theog. 102, 330. Codd. et edd. αἶψά τε.

Cf. v. 112: καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο. Quae hic dicuntur τιμαί, γέρα audiunt Theog. 393., Aeschyl. Prom. 38. et alibi. Ceterum ἐπέφραδε hic esse aoristum ἐπιφράζω verbi, patet ex loci sententia, quae Iovem adtribuisse honores (ἐπὶ τῇ διατάξει ἔφρασεν) requirit. Ἐπιφράζω legitur etiam apud Herodot. I, 179: Δεῖ δή με πρὸς τούτοισι ἐπιφράσαι.
V, 76. ἐννέα θυγατέρες] Melius fortasse post θυγατέρες distinxeris, ut θυγατέρες sit pro novem virginibus sororibus.
V. 79. Schol.: Ἀρίσταρχος τὸ προφερεστάτη ἀντὶ τοῦ πρεσβυτάτη ἤκουσεν. Quibus scholiasta adiecit: ὥστε ἄδηλον, πότερον τῇ τιμῇ ἢ τῷ χρόνῳ προφερεστάτη· οἱ δὲ ἐντιμοτάτη.
V. 80. βασιλεῦσιν — ὀπηδεῖ] Calliope est heroicae poesis Musa. V. Plut. Conv. disp. IX, 14, 7. Qui sequuntur versus 81—93. ad antiquum hymnum in Musas pertinere cum Lehrsio Deiters. de prooemio p. 74 suspicatus est.
V. 86. ἰθείῃσι δίκῃσιν] Sic Tyrtaeus fragm. 4 v. 5 Bergk.: ἔπειτα δὲ δημότας ἄνδρας εὐθείαις ῥήτραις ἀνταπαμειβομένους. Contrarium legitur in rhetra Lacedaemonia ap. Plut. Lycurg. 6: αἳ δὲ σκολιὰν ὁ δᾶμος αἱροῖτο. Cf. nostrum Oper. 221. 226. 250. 264. — καὶ μέ-

τοὔνεκα γὰρ βασιλῆες ἐχέφρονες, οὕνεκα λαοῖς
βλαπτομένοις ἀγορῆφι μετάτροπα ἔργα τελεῦσι
ῥηϊδίως, μαλακοῖσι παραιφάμενοι ἐπέεσσιν. 90
ἐρχόμενον δ' ἀνὰ ἄστυ θεὸν ὣς ἱλάσκονται
αἰδοῖ μειλιχίῃ, μετὰ δὲ πρέπει ἀγρομένοισι·
οἷά τε Μουσάων ἱερὴ δόσις ἀνθρώποισιν.
ἐκ γὰρ Μουσάων καὶ ἑκηβόλου Ἀπόλλωνος

V. 88. Schoemannus Theog. p. 307 versus corruptos sic restituere conatus est: *ἐχέφρονες, ἠδὲ δίκαιοι Τιμῆς ἔμμοροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὕνεκα λαοῖς κ. τ. λ.*

V. 91. *ἐρχόμενοι* V1. — *θεὸν ὥς*] V2. *θεόν θ' ὥς*. — Pro *ἀνὰ ἄστυ* Schol. Ven. ad Il. XXIV, 1. *ἀν' ἀγῶνα*, quod receptum est a Boiss. Koechl. Schoem. Cf. Schol. Bas. *ὅτι γράφεται ἀν' ἀγῶνα ἀντὶ τοῦ ἀνὰ ἄθροισμα [καὶ ἄγυριν]*.

V. 98. *οἷά τε*] Sic R. Vat. M2. V1. Par., nisi quod *οἷα τε* pronuntiant. V2. *οἷά τοι*, M3. *οἷα*. *Τοίη Μουσάων* coni. Guiet., probantibus Lennep. ad Col. p. 51. Wolf. p. 75, quam coniecturam receperunt Gaisf. Dind. Gloss. Par. G. (Lennep) *οἷα τε. θαυμασίη, μεγάλη*, de quo v. Lehrs. Arist. p. 36. Schol. Scut. v. 1. et Rank. p. 118.

V. 94. Deest in V1. — *ἐκ γὰρ Μουσάων*] Bar. Taur. MV2. P2. Rh. Schol. Pind. *ἐκ γάρ τοι Μουσάων*. Recepit hoc Boiss. scribens *Μουσέων*. Ceterum v. 94—97 leguntur in Hom. hymn. XXV, 2 seq., ubi sensu non carent, ut in nostro prooemio. Cf. Schoem. p. 308.

γα νεῖκος secundum Hermannum est: litem quamvis gravem, cum *αἶψ' ὅγε καὶ ἐπισταμένως* coniungi nequeat.

V. 88. *τοὔνεκα*] Haec est crasis Ionica vel Aeolica ex *τοῦ ἕνεκα*; Attica si esset, *θοὔνεκα* scriptum esset, ut in *τὸ ἱμάτιον θοἰμάτιον*, *πρὸ ὁδοῦ φροῦδος*, *προοίμιον φροίμιον* (cf. prohoemium ap. Frontonem p. 276. A. Maii). V. Oper. 559. *τὤμισυ* ex *τὸ ἥμισυ*, quod scholiastae tradunt *θὤμισυ*. *τοὔνεκα* legitur etiam apud Boeckh. C. I. 380. Lobeckius non habet pro crasi, sed *οὕνεκα* pro relativo, *τούνεκα* pro demonstrativo, quam lectionem nonnulli codd. Oper. 49 exhibent. Sed cf. Giese, dial. aeol. p. 391 Rzach. Unts. p. 38. Dialekt p. 360.

V. 89. De *ἀγορῆφι* cf. animadv. ad v. 669. et ad Oper. 216.

V. 92. Lennepius (ad Col. p. 50.) ex Odyss. VIII, 173 seq. versum 92. statim post versum 86. collocari et pro *ἀγορεύων* ex Homero *ἀγορεύει* legi iussit.

V. 93. Plurali *οἷά τε* usus est Hesiodus propter *μεταπρέπει*, *ἱλάσκονται* cet., quae omnia sunt dona Musarum. Sic Hom. Od. XV, 323: *δαιτρεῦσαί τε καὶ ὀπτῆσαι καὶ οἰνοχοῆσαι· οἷά τε τοῖς ἀγαθοῖσι παραδρώωσι χέρηες*. Neque quod hic loci sequitur *ἱερὴ δόσις* abhorret ab antiquo epicorum more. Cf. Od. XIV, 62 seq.: *καὶ κτῆσιν ὄπασσεν, οἷά τε ᾧ οἰκῆϊ ἄναξ εὔθυμος ἔδωκεν*. V. Scut. 400. Cf. Oper 322: *οἷά τε πολλά*, et Op. 37: *ἄλλα τε πολλά*. Perverse Lennepius ad. h. l. *οἷα*

ἄνδρες ἀοιδοὶ ἔασιν ἐπὶ χθόνα καὶ κιθαρισταί· 95
ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ὁ δ' ὄλβιος ὅντινα Μοῦσαι
φίλωνται· γλυκερή οἱ ἀπὸ στόματος ῥέει αὐδή.
εἰ γάρ τις καὶ πένθος ἔχων νεοκηδέϊ θυμῷ
ἄζηται κραδίην ἀκαχήμενος, αὐτὰρ ἀοιδὸς
Μουσάων θεράπων κλεῖα προτέρων ἀνθρώπων 100
ὑμνήσῃ, μάκαράς τε θεούς, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν,
αἶψ' ὅγε δυςφρονέων ἐπιλήθεται, οὐδέ τι κηδέων
μέμνηται· ταχέως δὲ παρέτραπε δῶρα θεάων.
Χαίρετε, τέκνα Διός, δότε δ' ἱμερόεσσαν ἀοιδήν.
κλείετε δ' ἀθανάτων ἱερὸν γένος αἰὲν ἐόντων, 105
οἳ γῆς ἐξεγένοντο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
νυκτός τε δνοφερῆς, οὕς θ' ἁλμυρὸς ἔτρεφε πόντος.

V. 95. *ἐπὶ χθόνα*] Guiet. et Herm. praef. hymn. p. XIX., ut in hymn. Homer. *χθονί*. Sic scholl. Ven. ad Il. I, 176. Pind. Pyth. IV, 313. Sed Cornutus et Eudocia p. 9 foedissimum mendum praebent *ἐπιχθόνιοι βασιλῆες*. Cf. Muetzell. p. 389.

V. 97. *φίλωνται*] Taur. Rh. Vat. M4. *φιλῶνται*, ceteri *φιλεῦνται*; *φίλωνται*, quod habent M2. (sed correctum in m. *φιλῶνται*) M3. V1., suaserat Herm. l. l. p. 174. et post eum Voss. ad hymn. Cer. 117. — Pro *ῥέει* V1. Bar. *ῥέεν*.

V. 99. *ἀκαχημένος* M2. Vid. Allg. Lehre v. Acc. p. 67.

V. 101. *ὑμνήσῃ*] V2. Taur. *ὑμνήσει*.

V. 102. *αἶψ δ' ὁ δυςφρ.* V1., *αἶψα δ' ὁ.* Par. *δυσφρονάων O.*

V. 107. *νυκτός τε*] Sic Taur. Vat. Gaisf. Dind. *Νυκτὸς δὲ* V2. Par. 1. Vulgo *Νυκτὸς καί*. Ritschl. sched. crit. p. 34 dictum esse pro *καθ' οἷα* ratus sensum exhibet: rex praecellit, ut praecellit etiam sacrum Musarum donum hominibus. Melius Schoemannus l. l. coniecerat *ἱερὰ δῶρ'* pro *ἱερὴ δόσις*.

V. 95. *ἐπὶ χθόνα*] Cf. 187. et Op. 11. 124. De hoc *ἐπί* praepositionis cum accusativo coniunctae usu v. Schaef. ad Long. p. 427.

V. 99. *ἄζηται*] Hic usus verbi *ἄζομαι* non reperitur nisi apud Hesiodum.

V. 100. *κλεῖα*] Male quidam derivare solent a nominativo *κλεῖος*, qui nusquam reperitur, neque, si reperiretur, *κλεῖα*, sed *κλείεα* pluralem haberet; contractum potius est ex *κλέεα* a *κλέος* ad normam contractionum *αἰδεῖαι*, *μυθεῖαι*, *νεῖαι*. Vid. Buttm. Gr. I. p. 199. Foerstemann. p. 16.

V. 102. *δυςφρονέων ἐπιλήθεται*] *δυσφρονέων* gen. plur. esse recte monuit W. Dindorf. ad Steph. Byz. s. v.; itaque codd. M3. Par. *δυσφροσυνάων* praebent. v. Gloss. *θλίψεων, κακῶν φροντίδων*.

V. 104. *χαίρετε — ἀοιδήν*] hymn. Hom. XXV, 6: *χαίρετε, τέκνα Διός, καὶ ἐμὴν τιμήσατ' ἀοιδήν*. Atque hoc versu concludi prooemium theogoniae putabat Goettlingius.

εἴπατε δ', ὡς ταπρῶτα θεοὶ καὶ γαῖα γένοντο,
καὶ ποταμοὶ καὶ πόντος ἀπείριτος, οἴδματι θύων,
ἄστρα τε λαμπετόωντα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν, 110
οἵ τ' ἐκ τῶν ἐγένοντο θεοί, δωτῆρες ἑάων,
ὥς τ' ἄφενον δάσσαντο καὶ ὡς τιμὰς διέλοντο,
ἠδὲ καὶ ὡς ταπρῶτα πολύπτυχον ἔσχον Ὄλυμπον.
ταῦτά μοι ἔσπετε Μοῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι
ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἴπαθ' ὅ τι πρῶτον γένετ' αὐτῶν. 115
Ἤτοι μὲν πρώτιστα Χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα

= Op. phil. I p. 729 hos versus ita traiiciendos: 104. 108, 109. 110. 105. 106. 107., versum 111., qui deest apud Origen., eiiciendum esse putat. Schoem. p. 308 v. 105—107, 109—110, 112 eiiciendos esse censet. — οὓς θ'] It. οὓς δ'. Ap. Theoph. ad Aut. II. p. 83. θ' deest.

V. 108. χάος καὶ γαῖα coll. v. 116 coni. Scheer, Ritschl. transpositione accepta.

V. 109. οἴδματα It.

V. 112. ἄφενον] Sic scripsimus cum codd. M3. Flor. D (Koechly) Origenes Phil. I, 23 pro ἄφενος codd. et edd., quod in nonnullis codd. cum Stobaeo flor. II, p. 1 etiam Oper. v. 24 legitur.

V. 114. 115. In cod. Par. 2833 hoc scholion appictum est: ταῦτα δύο ἔπη ὁ Σέλευκος ἀθετεῖ, οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον τὸ ἐξ ἀρχῆς μόνον λέγουσιν (l. ψέγουσιν cf. Schoem. l. l. p. 308).

V. 116. Ἤτοι] Non legisse videntur antiqui philosophi, qui pro eo πάντων habent. Cf. Aristot. Phys. IV, 1: δόξειε δ' ἂν καὶ Ἡσίοδος ὀρθῶς λέγειν ποιήσας πρῶτον τὸ Χάος· λέγει γοῦν·

V. 107. ἁλμυρὸς ἔτρεφε] Nemo est, quin Koechl. de div. part. p. 16 assentiatur, totum hunc versum cetibus piscibusque non deorum marinorum generi accomodatum judicanti.

V. 112. ἄφενον]. Ἄφενος· est mundus ipse ex chao exortus, divisus ille in tres partes, occupatas a Iove, Neptuno, Plutone; τιμαί vero sunt magistratus divini. Nusquam autem Theogoniae de hac magistratuum divisione quidquam narratur. Cf. animadv. ad v. 885.

V. 116. Χάος] Praebuit hoc Chaos (spatium secundum Aristotelem ap. Iustin. Arist. dogm. eras. p. 131. Sylb. et Varronem de ling. L. V, 19. 20. V. Lobeck. Aglaoph. p. 472.) largam antiquis sapientibus philosophandi materiem. Cf. Achill. T. in Arati Phaen. p. 123. ed. Pet.: Θαλῆς ὁ Μιλήσιος καὶ Φερεκύδης ὁ Σύριος (ἐν Θεολογίᾳ, quo vocabulo primus is usus esse videtur, v. Apollon. de pron. p. 82.) ἀρχὴν τῶν ὅλων τὸ ὕδωρ ὑφιστῶσιν· ὃ δὴ καὶ χάος καλεῖ ὁ Φερεκύδης, ὡς εἰκὸς τοῦτο ἐκλεξάμενος παρὰ τοῦ Ἡσιόδου, παρὰ τὸ χεῖσθαι ὑπολαμβάνει τὸ χάος ὠνομάσθαι. Cf. Schol. Hesiodi ad h. l. et Diog. L. vit. Epicur. init.; Sturzii Pherec. p. 39. 45. Orph. Arg. v. 423. 425. Aristoph. Av. 192. Schol.: χάος λέγει τὸν κεχυμένον ἀέρα, καὶ γὰρ Ζηνόδοτος (οὕτως) φησί. Βακχυλίδης δὲ χάος τὸν ἀέρα ὠνόμασε, λέγων περὶ τοῦ ἀετοῦ· νωμᾶται δ' ἐν ἀτρυγέτῳ χάει. Cf. Bergk. fr. 47.

Γαῖ᾽ εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
ἀθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,
Τάρταρά τ᾽ ἠερόεντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης,
ἠδ᾽ Ἔρος, ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι, 120
λυσιμελής, πάντων τε θεῶν πάντων τ᾽ ἀνθρώπων
δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλήν.
ἐκ Χάεος δ᾽ Ἔρεβός τε μέλαινά τε Νὺξ ἐγένοντο·
Νυκτὸς δ᾽ αὖτ᾽ Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο,

πάντων μὲν πρώτιστα Χάος γένετ᾽, αὐτὰρ ἔπειτα Γαῖ εὐρύστερνος. Sed veri non dissimile est, Aristotelem et alios e memoria versum citare (v. Schoem. p. 83.)

V. 118. Hic versus cum recurrat v. 794., spurius esse videbatur Guieto, Wolfio, Pal. Welck., Weis., damnatur a scholiasta Hesiodi: *ὅθεν ὁ ἐπαγόμενος στίχος ἀθετεῖται*, nisi haec verba potius ad v. 119 referenda sunt, quem Zeno Stoicus eiecerat (v. Flach. Scholien p. 39); Cornutus tamen de N. D. c. 17. et Theophilus eum agnoscunt; Boissonadus expunxit. Porro v. 118. 119. non leguntur ap. Aristot. Metaph. I, 4. et de Xenoph. c. 1., Platonem Symp. c. 6. Quare utrumque obelo confoderunt Heynius Comm. soc. Gott. II, 1799, p. 138, Koechl., Fl.

V. 119. Hunc versum non legisse videtur Orpheus Argon. 423., qui tamen omnino aliam cosmogoniam secutus est. — Pro *ἠερόεντα* Origenes *ἠνεμόεντα*, Cornutus *εὐρυόδοντα*: *μυχόν* Cornutus. V. Muetzell. p. 400.

V. 120. *ὃς πάντεσσι μεταπρέπει ἀθανάτοισιν* Aristot. Phys. IV, 1. Metaph. I, 4. Sed hoc videtur memoria sublectum ex hymn. Hom. II, 149. Cf. Schoem. p. 89 not. et op. II p. 62 not. 2.

V. 121. Par. sine *τ᾽*, Hermannus: *λυσιμελὴς πάντων τε θεῶν — δαμνᾷ τ᾽ ἐν*, ut *λυσιμελής* sit *λύων μέλη*.

V. 122. *ἐχέφρονα* Corn.

V. 117. *εὐρύστερνος*] V. Creuzeri ep. ad Herm. p. 148 seq.

V. 119. *Τάρταρα ἠερόεντα μυχῷ χθονός*] sunt chaus partes eae, quae latent in interiore et obscuriore telluris parte (cf. Eustath. p. 694, 48 et p. 985, 41), causae illae terrae motuum, unde patet eiusdem esse *Τάρταρα* originis ac verbum *ταράσσειν*, facta primae syllabae duplicatione, ut in vocabulis *πορφύρεος* (*πυρπύρεος*), *καρχαρόδων* et sim. Fuerunt non pauci, qui non tria sed quattuor principia ab Hesiodo proponi crederent, cum Tartara v. 119 pro nominativo acciperent, non pro accusativo, a verbo *ἔχουσι* pendente, velut Cornutus p. 82. Plut. de Is. et Osir. c. 57. Pausan. IX, 27, 2. Damasc. de princ. c. 124 aliique, quos enumeravit Muetzellius p. 394. Hos autem omnes magnopere errasse, Schoemanni dissertationibus luculenter demonstratum est. Cf. Theog. p. 87, op. II p. 62. 442; ceterum v. schol. Bas. 115 et scholia ad h. v.

V. 120. *Ἔρος*] De Amore, deo antiquissimo v. Plat. Symp. p. 178. B. Aliter Parmenides ap. Plutarch. Amat. 13: *πρώτιστον μὲν Ἔρωτα θεῶν μη-*

οὓς τέκε κυσαμένη, Ἐρέβει φιλότητι μιγεῖσα. 125
Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ
Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι,
ὄφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεί·
γείνατο δ' Οὔρεα μακρά, θεῶν χαρίεντας ἐναύλους,

V. 125. deest apud Orig.
V. 126. ἑαυτῇ] Sic plurimi codd. Ϝῖσον ἁπάντῃ Fl. V. Muetzell. p. 406. Γαῖα δέ οἱ — πάντοσε ἶσον conj. Herm. ἐγείνατο ἶσα οἱ αὐτῇ coni. Goettl. ἐγείνατο ἶσον ἐόντα coni. Koechl. De pronomine ἑαυτῇ, quo nunquam usus est Homerus, cf. Lehrs. Quaest. ep. p. 114, Foerstem. p. 27, qui hoc loco propter codicum omnium consensum illud defendendum, sed Theog. 470 αὐτῆς et Oper. 296 αὐτός praeferendum esse censet. Dissentit Rzach. Dialekt p. 427.
V. 127. ἀστερόενθ', ἵνα — καλύπτῃ V1., καλύπτῃ etiam Par. Rh.
V. 130. νυμφάων M2. et Theophilus ex. Hom. Il. XXIV, 616.
V. 131. ἠδὲ καὶ Rh. legitur in omnibus fere exemplaribus ante Heinsium perturbata sede spiritus (v. Muetzell. p. 80); Hermannus, Schoem. Sed cum opponantur Coelum et Montes Ponto et Oceano, quorum illi eiusdem materiei sint ac Terra ipsa, non item Pontus et Oceanus, scriptura ἡ δὲ καὶ praeponenda videtur.
V. 133. τέκεν Rh.
V. 134. Κρῖον] Vulgo Κρεῖον, quod receperunt Gaisf. Dind. Lennep. Schoem. Koechl. Cf. animadv.

τίσατο πάντων. Fusius de hoc Cupidine cosmogonico dixit Schoemannus op. II, p. 60 seq.: Hesiodeum ergo Cupidinem non sane, ut Orphicum illum, σοφὸν αὐτοδίδακτον Ἔρωτα (v. Nonn. Dion. VIII, 110), dicere licebit, sed comparandus erit cum Sanchoniathonis spiritu creatore, qui, ut ille ait (Euseb. praep. ev. I, 10, 1) οὐκ ἐγίγνωσκε τὴν ἑαυτοῦ κτίσιν, h. e. ipse quid et qua ratione efficeret, nesciebat, sed parebat caeco cuidam instinctui et legi necessitatis (v. System p. 12 seq.). — Formam Ἔρος Aeolicam esse iam monuit scholiasta; legitur etiam Theog. 201, 910. Cf. Etym. M. p. 379, 37 Herodian. ad Iliad. I, 120. Flach. Digamma p. 71. Hinrichs. de eloc. Hom. vest. Aeol. p. 97.
V. 125. κυσαμένη] V. adnot. ad v. 308.

V. 126. ἶσον ἑαυτῇ] Schol. ad Soph. El. 86: Καὶ τοῖς φιλοσόφοις ἴσος δοκεῖ εἶναι κατὰ ἀνάλυσιν ὁ ἀὴρ τῇ γῇ· συνέστραπται γὰρ ἡ γῆ· εἰ δὲ διαλυθείη, ἰσωθήσεται αὐτῷ. οὕτως ἔχει καὶ τὸ Ἡσιόδειον· γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγείνατο ἶσον ἑαυτῇ Οὐρανόν. Sed non sermo est de aëre, verum de Coeli extensione et materie, terrae simili. Nempe ex metallo erat Coelum (cf. Il. V; 504. Od. XV, 328. Pind. P. X, 25. N. VI, 4. (ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰὲν ἕδος μένει οὐρανός); minime enim persuadet Völcker. de Homer. geogr. p. 5, metalla autem sunt nervi terrae. Sic v. 161: αἶψα δὲ ποιήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος. Ad similem terrae extensionem ac formam pertinet ilud ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι, ad materiam ὄφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς

Νυμφέων, αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα. 130
ἡ δὲ καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν, οἴδματι θῦον,
Πόντον, ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου· αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα τέκ' Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
Κοῖόν τε Κρῖόν θ', Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε,
Θείαν τε Ῥείαν τε, Θέμιν τε Μνημοσύνην τε, 135
Φοίβην τε χρυσοστέφανον Τηθύν τ' ἐρατεινήν.

V. 135. Θείαν τε Ῥείαν τε] Θείαν τε Ῥείαν τε scribendum esse, non Θείην τε Ῥείην τε, ut coniecit Dind., vel Θείην τε Ῥεῖάν τε, ut volebat Goettl., persuasit Lehrs. Arist. p. 463. V. Schoem. v. 135 not. Rzach. Dialekt p. 395.

αἰεί. Scholia ad h. l.: κέντρον ἡ γῆ· αἴτιον δὲ σφαίρας τὸ κέντρον· διὸ γεννᾷ ἡ γῆ τὸν οὐρανόν. Ἀλλ' ὁ Κράτης ἀπορεῖ λέγων· εἰ γὰρ ἴσον, πῶς δύναται καλύπτειν; λέγει οὖν ἴσον, ὅμοιον τῷ σχήματι, σφαιροειδῆ, τῷ μεγέθει δὲ ἀπειροπλάσιον. Δίδυμος δὲ τὸ ἴσον ἑαυτῇ (sic igitur et Didymus) κατὰ τὸν τῆς γεννήσεως λόγον, ἤγουν ὅτι καὶ αυτὸς ὥςπερ αὐτὴ ἐγεννήθη. De pronomine reflexivo v. adnot. ad v. 470.

V. 130. Hic versus additus esse videtur a rhapsodo quodam, qui θεῶν illud explicare conabatur ex Hom. Il. XXIV, 615. 616, quanquam Apoll. Rh. I, 501 seq. eum legisse videtur. Nam quid illa sibi volunt addita: αἳ ναίουσιν ἀν' οὔρεα βησσήεντα post verba θεῶν χαρίεντας ἐναύλους? In montibus (nisi omnino praestat Olympum intellegere) templa erant deorum constituta; hoc significant illa θεῶν χαρίεντας ἐναύλους. Hermannus vero Opusc. VI. p. 162. de Oreadibus dictum esse censet ab aliquo poeta, qui versum addiderit scripto fortasse θεᾶν v. 129. Mihi serius additamentum propterea esse videtur, quod satis incommode repetitur οὔρεα in utroque versu.

V. 132. Pontum, a Terra sine coniuge editum, esse salsum mare, Oceanum vero fluminum fontem dixit O. Muellerus Prolegg. Myth. p. 379., cuius haud immemor fuit Hermannus l. l. Cf. schol. Bas. ὅτι καὶ οὗτος τὸν Ὠκεανὸν τῆς θαλάσσης διαστέλλει. Schoem. Theog. p. 97.

V. 134. Etym. M. v. Κοῖος p. 523, 50: Κοῖος ὁ πατὴρ Λητοῦς· παρὰ τὸ κοεῖν, ὅ ἐστι νοεῖν καὶ συνιέναι· ὅ ἐστι συνετός. Κοιόν τε Κρεῖόν θ' Ὑπερίονα τ' Ἰαπετόν τε: — οἱ Αἰολεῖς τῷ κ ἀντὶ τοῦ π κέχρηνται· (Cf. Gregor. Corinth. p. 579). οὗτοι δὲ Τιτᾶνες καὶ Τιτανίδες καλοῦνται, ὡς Ἀκουσίλαος· ἀλληγορία δέ, Κοῖον τὴν ποιότητα, Κρεῖον δὲ τὴν κρίσιν, Ὑπερίονα κουφότητα, τὸν δὲ Ἰαπετὸν βαρύτητα. Ἡσίοδος ἐν θεογονίᾳ. p. 539, 20. Κρῖος, ὄνομα Τιτᾶνος παρὰ τὸ κεκρίσθαι. προπερισπᾶται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ κριὸς τοῦ προςηγορικοῦ. ὁ δὲ Ἀρίσταρχος καὶ τὸ κύριον ὀξύνει. V. Muetzell. p. 189. Lehrs. Arist. p. 285. Ceterum de Titanum nominibus cf. Schoem. op. II p. 105. Flach. Scholien p. 44.

V. 136. Apollod. I, 1. septimam addit Dionam, quae Oceanidum una est Hesiodo Theog. 353. Clemens Homil. VI, 2. p. 664. Tom. II, patrum apostolicorum ed. Cotelerii, pro Phoebe

τοὺς δὲ μέθ' ὁπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
δεινότατος παίδων· θαλερὸν δ' ἤχθηρε τοκῆα.
γείνατο δ' αὖ Κύκλωπας ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντας,
Βρόντην τε Στερόπην τε καὶ Ἄργην ὀβριμόθυμον, 140
οἳ Ζηνὶ βροντήν τ' ἔδοσαν τεῦξάν τε κεραυνόν.
οἱ δ' ἤτοι τὰ μὲν ἄλλα θεοῖς ἐναλίγκιοι ἦσαν,

V. 139. ἦτορ] P2. ὕβριν.
V. 140. Στερόπην] Ἀστερόπην V2. Taur. Bar. — ὀβριμόθυμον] Sic vulg. ὀμβριμόθυμον Vat. Taur. M. 2. 3., quod placuit Goettl.
V. 141. P2. κεραυνούς.
V. 142. οἱ δ' ἤτοι] Sic scripsi ex P2. cum Herm. hymn. Ven. 226. pro οἳ δή τοι. Scholiasta ad h. l. ita: Κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται· οἱ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. πῶς γὰρ τοὺς αὐτοὺς θεοῖς ἐναλιγκίους λέγει, καὶ ἐν τῷ τῶν Λευκιππιδῶν καταλόγῳ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ; Mirum hoc esset exemplum commenti alicuius grammatici, si ipse Crates hunc versum composuit, ut labi Hesiodeae succurreret. Verum talia ausum esse Crateteum iecur propter catalogum feminarum nemo facile mihi persuadeat. Imo vero alius est hic versus antiquae recensionis, pertinens ad v. 142, ut recte intellexerunt etiam C. Wachsmuth. de Cratete Mallota p. 28 not. 1, Pal., Koechl. Schoem. autem op. II p. 534 illis argumentis, quae attulit Marckscheffel. Hes. fr. p. 126, adductus hunc versum opinatus est Cratetem e catalogo Hesiodeo citare ut demonstraret, quantum poeta ipse sibi repugnare posset. (Sed cf. Schoem. Theog. p. 105 not.) V. 142—146 ut spurios eiecit Fl. Cf. System p. 27. 144—145 Goettl. Pal. Wolf., 142 Welck., 144—145 Weis. — ἐναλίγκιοι] Vat. ἐναλίγκιον.

habet Cererem: οὔτε γὰρ ἀπ' Οὐρανοῦ καὶ τῆς μητέρος αὐτοῦ Γῆς γεγόνασι παῖδες δώδεκα, ὡς ὁ μῦθος καταριθμεῖ, ἄρρενες μὲν Ὠκεανός, Κοῖος, Κριός, Ὑπερίων, Ἰαπετός, Κρόνος. θήλειαι δὲ Θεία, Θέμις, Μνημοσύνη, Δημήτηρ, Τηθύς, Ῥέα. Ab Stephano B. v. Ἄδανα adduntur Adanus, Andes, Ostasus et Olymbrus, in quo hoc mirum, quod. Ἄνδας a Tyrrhenis (Pelasgis) dicitur septentrio. V. Hesych. s. v.

V. 138. θαλερὸν] Scholion: Ἀρίσταρχος ἐπιλαμβάνεται ὡς οὐ καλῶς τοῦ πρεσβυτέρου Οὐρανοῦ θαλεροῦ εἰρημένου. Ruhnkenius totum versum, probante Heynio, obelo confodi iussit. Secuti sunt Wolf., Herm., Gaisf., Dind., Weis. Sed non adeo absurdum hoc epitheton mihi videtur, imo aptissimum deo, qui sex filios totidemque filias procreavit, inditum illud propter insignem vim genitalem, qua deleta reliquae totius mundi creationes absolvi poterant V. Schoem. p. 113, Flach. System p. 32.

V. 139. Perperam Goettlingius in anim. ad v. 501 Cyclopes a sola terra ortos esse demonstrare conatus est. Cf. Schoem. p. 104 not. 2. Flach. System p. 33.

V. 140. Arges, qui hic dicitur, Nonno Dion. XXVIII, 174. est Ἀργίλιπος. — ὀβριμόθυ-

μοῦνος δ' ὀφθαλμὸς μέσσῳ ἐνέκειτο μετώπῳ.
[Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον, οὕνεκ' ἄρα σφέων
κυκλοτερὴς ὀφθαλμὸς ἕεις ἐνέκειτο μετώπῳ·] 145
ἰσχύς τ' ἠδὲ βίη καὶ μηχαναὶ ἦσαν ἐπ' ἔργοις.
ἄλλοι δ' αὖ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο
τρεῖς παῖδες μεγάλοι τε καὶ ὄβριμοι, οὐκ ὀνομαστοί,
Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύης θ', ὑπερήφανα τέκνα.

V. 143. L. Dind. ὀφθαλμὸς δὲ ἕεις μέσσῳ ἐνέκειτο μετώπῳ, quod apud Herodian. περὶ μον. λέξ. p. 18, 29. ita legitur: ἀναλογώτερον ἕνεκα τινου τὸ ἕεις βαρυνόμενον· ὀφθαλμὸς δὲ ἕεις ἐν μέσῳ ἔκειτο μετώπῳ. Atque hoc recepit Boisson. mutato μέσῳ in μέσσῳ. Verum patet haec ab Herodiano citari memoriter confusis v. 142. et 145.; nolui igitur eam lectionem mutare, quae omnium codicum et editionum fide nititur. Sic etiam grammat. ap. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 254. II. p. 457 et Choerob. p. 198 Gaisf. — ἐνέκειτο] Sic Par. V1. 2. Vat. Taur. Ceteri c. Theogno (Cramer. p. 134.), praeter Tr., ἐπέκειτο, qui habet αἰέκειτο.

V. 144. ἔσαν V1. Par. Ceterum de vocabulo ἕεις cf. Curtium p. 365. 529. Leo. Meyer. Zeitschrift. VIII p. 129. vv. 144. 145. allegantur ab Etym. M. v. Κύκλωπες: Κύκλωπες δ' ἔσαν οὔνομ' ἐπώνυμοι, οὕνεκ' ἄρ' αὐτοῖς Κυκλ. Cf. Muetzell. p. 412.

V. 147. ἐξεγένοντο] Vat. Par. ἀστερόεντος. — V. 148. 149. Par. Rh. 149. 148.

V. 148. μεγάλοι τε καὶ] Sic Hermannus, Schoem. Fl. Codd. μεγάλοι καὶ, quod tuentur Goettl. Rzach. Unts. p. 8.

V. 149. Γύης] Sic scripserunt cum Taur. M2. (supra γ) 3. V1. (v. 618.) Apollodoro, Herm. ep. ad Creuz. p. 85. Buttm. Lexil. I. p. 230. II. p. 271 Goettl. Pal. Schoem. Fl. Γύγης legunt Koechl. Welck. V. Mureti Var. L. VI, 13., quem citavit Boisson. Atque ita legisse videtur Herodianus. V. Muetzell. p. 208.

μον] Hanc veriorem et antiquiorem esse formam non ὀμβριμόθυμον, evincit etymologia, quam diserte exposuit Curtius Etym. p. 484 seq. (v. Lobeck. El. I, 80) vocabulum ex βρίθω, βριαρός, βριμός, βρίμη et o prothetico compositum esse docens. Aliam viam ingressi sunt Roth. et Boehtlingk. in Pet. Wört. a skt. voce ambhrnas (terribilis) deducentes. Etiam in inscriptione graeca legitur ὄβριμον: cf. C. I. II p. 430. Male Goettlingius omnibus locis Hesiodeis ὄμβριμος reposuerat.

V. 144. Κύκλωπες δ' ὄνομ' ἦσαν ἐπώνυμον] Wolfius allegabat Hom. Od. VII, 54: Ἀρήτη δ' ὄνομ' ἐστὶν ἐπώνυμον: sed hinc non comprobatur Κύκλωπες ἦσαν ὄνομ' ἐπώνυμον, quod ita licet convertas: Rundaugen waren sie ihres Zunamens. V. A. Matth. Gr. §. 308.

V. 148. οὐκ ὀνομαστοί] quos poeta vix appellare audet, ut Homericum Κακοΐλιος, οὐκ ὀνομαστή. Schol.: ἤγουν, οὓς οὐ δύναταί τις ὀνομάσαι, ἀντὶ τοῦ δεινοί. Cf. Schoem. Th. p. 106 Fl. System. p. 30 not. 9.

V. 149. Κόττος] Welckerus Tril. Aesch. p. 148., qui aquam his nominibus significari putat, et Hermannus in epistola ad Creuzer. de nat. myth.

τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο 150
ἄπλαστοι, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
ἰσχὺς δ' ἄπλητος κρατερὴ μεγάλῳ ἐπὶ εἴδει.
ὅσσοι δ' ἂρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο,
δεινότατοι παίδων, σφετέρῳ δ' ἤχθοντο τοκῆϊ 155
ἐξ ἀρχῆς· καὶ τῶν μὲν ὅπως τις πρῶτα γένοιτο,
πάντας ἀποκρύπτασκε, καὶ ἐς φάος οὐκ ἀνίεσκε,

V. 150. M2. ἀΐσσαντο.
V. 151. ἄπλαστοι] Ita M2. V1. Vat. edd. ἄπλατοι V2., Gaisf., Dind. — ϝεκάστῳ Fl.
V. 153. ἰσχύς τ' Rh., ἄπλαστος V1. Par. — ϝείδει Fl.
V. 154. ὅσσοι δὲ V1.
V. 157. ἀνίεσκε] Vulgo ἀνίησκε, ut M2. 3. V1. Koechl. Illud voluerat iam Wolf., secuti sunt Gaisf., Dind. Antea ἀπεκρ. V1.
V. 158. ϝέργῳ Fl.

p. 84, qui hiemem cum Creuzero, propius a mente Hesiodi abesse videntur. Ceterum cf. Etym. M. p. 768 init., qui tritopatores esse Cottum, Briareum et Gyen perhibuit. V. Lobeck. Aglaoph. p. 760. Quanquam etiam scholiasta haec habet: Κόττος ἡ ὀργὴ τοῦ καύματος, ἤγουν ὁ θερινός· Βριάρεως τὸ ἔαρ παρὰ τὸ βρύειν καὶ αὔξεσθαι τὰ φυτά· Γύγης δὲ ὁ χειμερινὸς καιρός. Schoem. Th. p. 106 seq. op. II, p. 93 seq. — De Briareo v. Eudoc. p. 91.

V. 150. τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο] Imitatus est Orph. Arg. 519: ἐξ γὰρ χεῖρες ἑκάστῳ ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο.

V. 151. ἄπλαστοι] Ἄπλαστοι sunt ii, quibus aegre accedas (a πελάζω, ut apud Aeschyl. Prom. 716 πρόςπλαστοι et Eumen. 53 Erinyes οὐ πλαστὰ φυσιάματα audiunt), non informes a πλάσσω, ut infra v. 513 Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα.

V. 152. ἐπέφυκον] V. Varin. p. 357. Dind. De forma ἐπέφυκον pro ἐπεφύκεσαν v. Buttm. Gr. ampl. §. 111. not. 1.

V. 154. ὅσσοι δ' ἂρ] Sic scripsimus e coniectura Scheerii; Codd. et edd. γάρ. Plerique criticorum sanandis his versibus operam navaverunt, cum poëtam non dixisse persuasum habuerint, omnes Urani et Gaeae filios terribiles fuisse. Inter quos Schoem. op. II, p. 98 coniectando ὅσσα δ' ἂρ — ἐξ ἀρχῆς, τούτων (pro καὶ τῶν), Muetzell. p. 416 ὅσσοι γὰρ — πάντες ἀποκρύπτασκε, omissis v. 155—156 sensu perturbato, Gerhardius ὅσσοι δ' ἂρ — σφετέρῳ ἤχθοντο, Overbeck. Mus. Rh. XIX p. 624 οὗτοι δ' ἂρ —, Flach. System. p. 34 ὅσσοι γὰρ — οὗτοι δεινότατοι (sc. Ἑκατόγχειρες ἦσαν), Wieseler. ind. Gott. 1872 οὗτοι πὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξ ἐγένοντο coll. Plato. Symp. p. 179B.

V. 157. πάντας ἀποκρύπτασκε] Coniungendum est cum Γαίης ἐν κευθμῶνι, ut recte monuit Schoem. v. 176 not., alterum stili foeditatis exemplum allegans l. l. ἀμφὶ δὲ Γαίη

Γαίης ἐν κευθμῶνι, κακῷ δ' ἐπετέρπετο ἔργῳ
Οὐρανός. ἡ δ' ἐντὸς στοναχίζετο Γαῖα πελώρη
στεινομένη· δολίην δὲ κακὴν ἐφράσσατο τέχνην. 160
αἶψα δὲ ποιήσασα γένος πολιοῦ ἀδάμαντος
τεῦξε μέγα δρέπανον καὶ ἐπέφραδε παισὶ φίλοισιν.
εἶπε δὲ θαρσύνουσα, φίλον τετιημένη ἦτορ·
Παῖδες ἐμοὶ καὶ πατρὸς ἀτασθάλου, αἴ κ' ἐθέλητε
πείθεσθαι, πατρός κε κακὴν τισαίμεθα λώβην 165
ὑμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.
Ὣς φάτο· τοὺς δ' ἄρα πάντας ἕλεν δέος, οὐδέ τις αὐτῶν

V. 159. *στεναχίζετο* O. Rh. Welck. Schoem. V. Spitzner, exc. ad Il. II, 95.; antea *ἠδ'* pro *ἡ δ'* M2.

V. 160. *ἐφράσσατο*] Sic reposuimus pro vulg. *ἐπεφράσσατο*, quod, quamquam placuit edd., vel propter repetitionem v. 162. insuave est, ortum illud ex *ἐπετέρπετο* v. 158 et *ἐπέφραδε* v. 162. Atque ita Hom. Od. IV, 529: *δολίην ἐφράσσατο τέχνην*, et Nonnus Dion. XXXVII, 351: *καὶ θρασὺς Ἀκταίων δολίην ἐφράσσατο βουλήν*. Sed *ἐπεφράσσατο* cum Attica correptione legit Rzach. Unts. p. 36 alleg. Theog. 975. 980. 989. Opp. 655. — Pro *στεινομένη* Seleuci recensio habebat *ἀχνυμένη*. Schol. *Σέλευκος ἀχνυμένη γράφει. οὐ γὰρ ἐστενοχωρεῖτό φησιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς κρυφθέντας παῖδας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐλυπεῖτο.* Correxit igitur textum propter tautologiam, quae inesse videbatur verbis *στοναχίζετο στεινομένη*. Sed *στεινομένη* est intus onerata, *στοναχίζετο* suspirabat. *Κακὴν τέχνην* est pro *κακοτεχνίαν* (*κακὴν τέχνην ἐφράσατο δολίην*).

V. 161. *ποήσασα*] Taur. *ἐποιήσατο*, Rh. *ποιήσασθαι*.

V. 163. *Ϝεῖπε* Fl.

V. 165. *πατέρος* V2. M2. Gaisf., ceteri. A. Dind. *πατρός*. *πατρί* M3. Pro *κε* vulgo *γε*, sed Taur. M2. *δέ*. Reposui *κε* ex M3. Hermannum Lobeckiumque (Paral. p. 8) secutus. Ita, si quid opus exemplis est, Il. IV, 97: *τοῦ κεν δὴ πάμπρωτα παρ' ἀγλαὰ δῶρα φέροιο, αἴ κεν ἴδῃ Μενέλαον Ἀρήϊον, Ἀτρέος υἱόν, σῷ βέλεϊ δμηθέντα.* Et vere *κεν* particula hic abesse non potest, nisi malis scribere *τισώμεθα*.

V. 166. *ἀϜεικέα — Ϝέργα* Fl.

V. 167. *ἀνὰ πάντας ἕλε* Rh.

ἐτανύσθη — καὶ ἐπέσχετο. Quae v. 501—502 *ὀλοῶν ἀπὸ δεσμῶν* continetur memoratio hoc versu abest. — De *ἀποκρύπτασκε* cf. adnot. ad Scut. 480.

V. 161. *πολιοῦ ἀδάμαντος*] In Scuto 231: *ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος*. Cf. etiam Scut. 137. Oper. 147. *Ἀδάμαντα* ferrum fuisse, non aes, ex sollemni epitheto ferri Homerico, *πολιόν*, apparet. Cf. Pinder, de adamante p. 24 seq. Schoem. p. 122 not. Perperam Pal. in adnot. ad Oper. 147 basaltam fuisse putabat. Quod sequitur *δρέπανον* telum est ex antiquissimis, ut monuit Wolfius; erat

φθέγξατο· θαρσήσας δὲ μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης
ἂψ αὖτις μύθοισι προςηύδα μητέρα κεδνήν·
Μῆτερ, ἐγώ κεν τοῦτό γ' ὑποσχόμενος τελέσαιμι 170
ἔργον, ἐπεὶ πατρός γε δυςωνύμου οὐκ ἀλεγίζω
ἡμετέρου· πρότερος γὰρ ἀεικέα μήσατο ἔργα.
Ὣς φάτο· γήθησεν δὲ μέγα φρεσὶ Γαῖα πελώρη.
εἷσε δέ μιν κρύψασα λόχῳ· ἐνέθηκε δὲ χειρὶ
ἅρπην καρχαρόδοντα· δόλον δ' ὑπεθήκατο πάντα. 175
ἦλθε δὲ Νύκτ' ἐπάγων μέγας Οὐρανός, ἀμφὶ δὲ Γαίῃ
ἱμείρων φιλότητος ἐπέσχετο καί ῥ' ἐτανύσθη
πάντῃ· ὁ δ' ἐκ λοχεοῖο πάϊς ὠρέξατο χειρὶ
σκαιῇ, δεξιτερῇ δὲ πελώριον ἔλλαβεν ἅρπην,
μακρήν, καρχαρόδοντα, φίλου δ' ἀπὸ μήδεα πατρὸς 180
ἐσσυμένως ἤμησε, πάλιν δ' ἔρριψε φέρεσθαι

V. 171. *πατρός*] V2. M2. 3. Par. *πατέρος*, Taur. *πατέρος* sine *γε*. — *Ϝέργον* Fl.
V. 172. *ἀϜεικέα* — *Ϝέργα* Fl.
V. 174. *χερσίν* M3.
V. 178. *λοχεοῖο*] Sic M2. M3 *λοχέοιο* Vat. V2. Sed Taur. V1. Par. Vat. m. *λόχοιο*. V. Schol. Venet. Il. XXIII, 160. Muetzell. p. 204, Lehrs. Arist. p. 6. Scholien p. 102. Aristarchum accentum *λοχεοῖο* scripsisse contra aliorum sententiam, qui *λοχέοιο* = *λόχοιο* malebant, Aristonicus monuit. Cf. schol. Bas.: *Ἀριστόνικος* (sc. in libro *περὶ Ἀρι. σημείων θεογονίας*) *λοχεοῖο ὡς θυρεοῖο· λοχεὸς γὰρ λέγει. βεβίασται δὲ τὸ λοχέοιο παρὰ τὸ ἔθος.* — Pro *ὠρέξατο* M4. in m. *ἐδέξατο*.
V. 180. Plut. Quaest. Rom. 42: *ἡ γὰρ ἅρπη τοῦτο σημαίνει καὶ οὐχ ὡς γέγραφεν Ἀντίμαχος Ἡσιόδῳ πειθόμενος· Λέχριε* (Xyl. *λέχρις*) *δὲ δρεπάνῳ τέμνων ἀπὸ μήδεα πατρὸς Οὐρανοῦ Ἀκμονίδεω λάσιος Κρόνος ἀντιτέτυκτο.*

illud *καρχαρόδον* (v. 175.), quod acuendi nondum inventa ars erat. Cf. Boettiger Kunstmythologie I. p. 228. 232.

V. 171. *δυςωνύμου*] *ω* illud, quod est in commissura vocabuli, non habet etymologicam rationem, sed, ut vere de aliis statuit Lobeckius ad Phryn. p. 706., rhythmicam: producitur vocalis propter fortiorem pulsum.

V. 175. *ἅρπην*] Nomen hujus instrumenti, quod apud Romanos ensis hamatus vel falcatus audit, apud Macedones *γόρπη* (v. Christ. Lautl. p. 87), quin Hebraicum hereb vel chereb sit, dubium non videtur. Sed cf. A. Müller. in Beitr. z. K. d. ind. Sp. I p. 287. Oper. 578 falx est. Ceterum de fabulae origine Phoenissa cf. Movers. Phoenicier p. 306. 683. — *ὑπεθήκατο*] Indicativi aor. primi medii verborum in *μι* duo extare exempla, *ὑπεθήκατο* nostro loco et *θήκατο* Scut. 128, docuit Foerstemann. p. 70. Cf. Rzach. Dialekt p. 453.

V. 178. *ὠρέξατο*] Sc. *τῶν μηδέων*.

ἐξοπίσω. τὰ μὲν οὔτι ἐτώσια ἔκφυγε χειρός·
ὅσσαι γὰρ ῥαθάμιγγες ἀπέσσυθεν αἱματόεσσαι,
πάσας δέξατο Γαῖα· περιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν
γείνατ' Ἐρινῦς τε κρατερὰς μεγάλους τε Γίγαντας, 185
[τεύχεσι λαμπομένους, δολίχ' ἔγχεα χερσὶν ἔχοντας,]
Νύμφας θ' ἃς Μελίας καλέουσ' ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
μήδεα δ' ὡς τοπρῶτον ἀποτμήξας ἀδάμαντι

V. 182. ἐτώσι' ἄμ ἔκφυγε propter molestum hiatum coni. Fl. Cf. Digamma p. 22. ἐξολίσων pro ἐξοπίσω coni. Wieseler l. l. ἐς πόντον Scheer l. l.

V. 184. πάσας δέξατο] Bar. M2. praebent ἐδέξατο, quod scripserat Goettl. πάσας Koechl.

V. 185. Ἐρινῦς] Sic Par. 2772. Ἐριννῦς codicum maior pars.

V. 186. Hic versus deest in Bar. Videtur additamentum esse alicuius rhapsodi, qui verba Homerica Il. XVIII, 510 coniunxit. Adversatur Schoem. p. 114, qui exempli instar allegavit Spartos Boeoticos, draconis exdentibus natos, atque heroes in Colchide progenitos et ab Iasone interfectos. Generatores autem hominum cum illis Gigantibus tetris comparari non possunt. Pro spurio igitur habuerunt Koechl. Weis. Fl.

V. 188. μήδεα δ'] Sic M3. Schellershem. al. Vulgo μήδεά θ' ὡς. Paucis interiectis post ἀδάμαντι et post πόντῳ vulgo colo interpungitur. Nos dedimus posituram Gaisfordii.

V. 182. ἐξοπίσω] Similis est ille Deucalionis et Pyrrhae iactus. Cf. schol.: ἢ μετὰ τὸ κόψαι ἔρριψεν, ἢ ἐξοπίσω διὰ τὸ εἰς τοὐπίσω ῥίπτειν τοὺς θερίζοντας.

V. 183. ἀπέσσυθεν] Non esse pronuntiandum ἀπεσσύθεν dixi in libro Allgem. Lehre v. Accent d. gr. Spr. p. 69., ubi demonstravi ν esse antiquiorem exitum pluralis aoristorum, σαν recentiorem. Cf. Foerstemann. p. 32.

V. 184. περιπλομένων] Περιτελλόμενος ἐνιαυτός est annus vertens, περιπλόμενος vero annus inversus. V. Heind. ad Horat. Sat. I, 1, 36.

V. 185. Ἐρινῦς] In antiqua inscriptione apud Boeckh. Corp. Inscr. II. p. 353 legitur Ἐρεινύς uno ν et in alia inscriptione Attica sub acropoli Ἐρινύσι.

V. 187. De Meliis nymphis vid. Callim. Iov. 47. Apoll. Rh. II, 7. Novem fuisse, Helicen, Cynosuram, Arethusam, Idam, Cromnen, Britho, Calaeno, Adrasteam et Glaucen, dixit Tzetza ad Hesiod. Op. 144. Quid hoc loco Erinyes, Gigantes, Nymphae Meliae significent, in eo non consentiunt critici. Nam Preller. Myth. I, p. 43 fabulatur „die Dämonen der Rache, der rohen Gewalt, der blutigen That," Gerhard. Myth. I. p. 84 „Rache, Lanzenschwung, Gewissenschwung," Brandis. Phil. Gr. I, p. 25 „Krieg, Gewissensbissen, Geschlechtslust." Simplicius simul et melius difficultatem loci removit Schoem. op. II p. 125 seq. Theog. p. 116. Cf. etiam System p. 38, ubi omnes illi daemones referuntur ad generationem trium priorum aetatum, aureae, argenteae, aeneae.

κάββαλ' ἀπ' ἠπείροιο πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ,
ὣς φέρετ' ἂμ πέλαγος πουλὺν χρόνον, ἀμφὶ δὲ λευκὸς 190
ἀφρὸς ἀπ' ἀθανάτου χροὸς ὤρνυτο· τῷ δ' ἔνι κούρη
ἐθρέφθη· πρῶτον δὲ Κυθήροισι ζαθέοισιν
ἔπλητ', ἔνθεν ἔπειτα περίρρυτον ἵκετο Κύπρον.
ἐκ δ' ἔβη αἰδοίη καλὴ θεός, ἀμφὶ δὲ ποίη
ποσσὶν ὕπο ῥαδινοῖσιν ἀέξετο· τὴν δ' Ἀφροδίτην 195
[ἀφρογενέα τε θεὰν καὶ ἐϋστέφανον Κυθέρειαν]
κικλήσκουσι θεοί τε καὶ ἀνέρες, οὕνεκ' ἐν ἀφρῷ

V. 189. ἀπ' ἠπείροιο] Ἠπείροιο fere omnes ante Wolf. Pro ἀπ' vulgo ἐπ'. ἠπείρου πολλυκλ. V1.
V. 190. ἂν πέλαγος M3. πολὺν V1. Par.
V. 191. ὤρνυτο] M3. ὦρμα.
V. 192. ἐτρέφθη M2.
V. 193. ἔπλητ'] appulit, accessit, a πλῆμι appropinquo. Cf. Il. VIII, 63. XIV, 438. ἔπλετο M2.
V. 195. Pro ὕπο Bar. ὑπαί.
V. 196. 199. ἀφρογενέα — Κυπρογενέα] Exhibui vett. edd. scripturam (Ἀφρογένειαν, Κυπρογένειαν), etsi facilis erat medela ἀφρογενῆ, Κυπρογενῆ, quoniam editoris est auctorum texta emendare, non glossarum fraudes corrigendo celare. F. A. Wolf. Adde Muetzell. p. 422 seq. Recte Goettl. ἀφρογενέα et Κυπρογενέα. Secuti sunt Schoem. Koechl. Weis. Fl., qui versus subditicios et e scholiis marginalibus male conglutinatos 196, 199—200 obelo confoderunt. Nam v. 200 etymon vocabuli φιλομμειδής cum μήδεα componi nequit, v. 199 Veneris origo repugnat narrationi v. 182—193, v. 196 conexum vv. 195 et 197 perturbat. V. Flach. die beiden etc. p. 26.

V. 189. ἠπείροιο] „Circa vel in Epirum“ olim vertebatur, (ἐπ' Ἠπείροιο) errore paene ridiculo, quem etiam Vossius de geogr. ant. p. XXVII admisit. Rem aperuit Wolf. p. 83, „procul a terra in mare“ vertens; quem secuti sunt Lennep. p. 212, Schoem. p. 123 (v. Muetzell. p. 419). Ceterum cf. Scholion: ἀπὸ τοῦ ἠπείρου, φησί, βάλλειν ταῦτα καὶ ἐν θαλάσσῃ, ὅτι οὐ μόνον ἐν γῇ καταβάλλεται τὰ σπέρματα, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς ἐν θαλάσσῃ νήσοις.

V. 192. Κυθήροισι] Schol. inepte: Κύθηρά ἐστι πόλις Κύπρου μικρὰ — παραθαλασσία. Insulam intellexit Hesiodus (cf. Muetzell. p. 349 et 420; Flach. Scholien p. 155). Huc pertinet locus Hesychii v. Κυθέρεια: ἡ Ἀφροδίτη καθ' Ὅμηρον μὲν οὐχ ὅτι προσέκυρσε Κυθήροις, ἀλλ' ὅτι κευθομένον κτέ.

V. 196. 199. ἀφρογενέα — Κυπρογενέα] V. Orph. hymn. I, 11: Ἀφρογενής τε θεά, μεγαλώνυμα δῶρα λαχοῦσα. Κυπρογενής est apud hymn. Hom. IX, 1. Theogn. 1304. 1323. 1332. 1382. 1385. 1386. Pind. Ol. XI, 125. Κυπρογενήαν dixit Sappho fragm. 87 B.

V. 197 seq. οὕνεκ' ἐν ἀφρῷ θρέφθη] Probata erat etymologia Platoni Crat. p. 406 C. Anacreont. 54, 13. Apul. Met. 4, 28. Nicandro Alexiph. 406, qui breviori forma Ἀφρώ utitur. Dissen-

θρέφθη· ἀτὰρ Κυθέρειαν, ὅτι προςέκυρσε Κυθήροις·
[Κυπρογενέα δ', ὅτι γέντο πολυκλύστῳ ἐνὶ Κύπρῳ·
ἠδὲ φιλομμηδέα, ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη.] 200
τῇ δ' Ἔρος ὡμάρτησε καὶ Ἵμερος ἕσπετο καλὸς
γεινομένῃ ταπρῶτα θεῶν τ' ἐς φῦλον ἰούσῃ.
ταύτην δ' ἐξ ἀρχῆς τιμὴν ἔχει ἠδὲ λέλογχε
μοῖραν ἐν ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
παρθενίους τ' ὀάρους μειδήματά τ' ἐξαπάτας τε 205
τέρψιν τε γλυκερὴν φιλότητά τε μειλιχίην τε.
Τοὺς δὲ πατὴρ Τιτῆνας ἐπίκλησιν καλέεσκεν

V. 199. ὅτι γένοιτο codices praeter V1. 2. M3., qui habent γέντο, M2., qui praebet γένετο.
V. 200. ἠδὲ φιλομμηδέα] V2. καὶ φιλομηδέα δ' αὖ. Hoc voluit etiam Par., qui habet καὶ φιλομήδειαν. V1. M2. φιλομήδεα.
V. 202. γειναμένῃ Bar.
V. 203. ἔχεν M3.
V. 204. ἀνθρώποις M2.
V. 205. μελεδήματα P2. Rh.
V. 207. ἐπίκλησιν καλ. Τιτ. M2.
V. 207—210. Hos versus obelis notaverunt Wolf. Gaisf. Welck. Weis. Fl. Ratio est, quod unus tantum Titanum, Cronos, impietatis erga patrem reus agi posset, non item ceteri filii;

tit Didymus in Etym. M. p. 179, 13, qui Ἀφροδίτην esse ἁβροδίαιτον interpretatur. Sed ἀφρός cum skt. abhram (nubes) conjungit Curtius p. 316, ἀβρός cum ἀπαλός Christ. Lautl. p. 100, probante Curtio p. 490. Apud Homerum Venus filia Jovis et Dionae est.

V. 200. φιλομμηδέα] Φιλομηδὴς Ἀφροδίτη non reperitur apud Homerum, qui φιλομμειδοῦς adiectivo utitur, ut observat Wolfius. Recentiores autem grammatici, ut Choeroboscus et Moschopulus, originem vocabuli Hesiodei ad pronuntiationem Boeoticam vocalis η (exceptis iis syllabis, in quibus ab Doriensibus in α erat mutata) referunt, qua ad explicandum Veneris nomen argute poeta usus fuerit (v. Muetzell. p. 263. Schoem. p. 121 not.). Ceterum de φιλομμηδής cf. Creuzer. ep. ad Herm. p. 143 (So kann aus diesen Versen des Hesiod sowohl eine Venus φιλομειδής als φιλομηδής hervorgehen, und ist wirklich, wie uns die Alten lehren, daraus hervorgegangen, ja dieses bedeutsame Spiel ist dort den hesiodeischen Gedanken selbst nicht fremd); Bergk. in Philol. XVI p. 581 seq. Etymologiam genuini vocabuli proponens Curtius p. 307 a skt. smi, smajê subrideo derivavit et in altero μ pristini spirantis vim latere docuit. Omnino conferas Bergk. Lit. Gr. I, p. 1021 not. 127. Ahrens I p. 182. Rzach. Dialekt. p. 367.

V. 206. Post hunc versum desunt fortasse narrationes de Crono imperium Urani sibi arrogante. Cf. Flach. System p. 43 seq.

παῖδας νεικείων μέγας Οὐρανὸς οὓς τέκεν αὐτός.
φάσκε δὲ τιταίνοντας ἀτασθαλίῃ μέγα ῥέξαι
ἔργον, τοῖο δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι. 210
Νὺξ δ' ἔτεκε στυγερόν τε Μόρον καὶ Κῆρα μέλαιναν
καὶ Θάνατον, τέκε δ' Ὕπνον, ἔτικτε δὲ φῦλον Ὀνείρων·
οὔτινι κοιμηθεῖσα θεὰ τέκε Νὺξ ἐρεβεννή.
δεύτερον αὖ Μῶμον καὶ Ὀϊζὺν ἀλγινόεσσαν,
Ἑσπερίδας θ', αἷς μῆλα πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο 215
χρύσεα καλὰ μέλουσι φέροντά τε δένδρεα καρπόν.

nec locum satis convenire his versibus arbitrabantur. Cf. Welck. Theog. p. 105. Flach. System p. 34. Defensionem versuum attentaverunt Lennepius p. 218. Goettl. aliique, parum probabiliter.

V. 210. τοῖς τ' ἤπειτα V1.

V. 212. ἔπειτα δὲ φῦλον ὀνείρων scripsit e coniectura Mure, hist. of anc. litt. II p. 414 Fl.

V. 214. Μῶμον] Sic codd. Schol. Exeget. Byz. in Flach. Scholien p. 384 (ἀφανῶς γὰρ καὶ οἱ μῶμοι καὶ καταλαλιαὶ καὶ αἱ κακοπάθειαι πᾶσιν ἐπέρχονται). Cum codice Schellershem. (ex corr.) Diaconus Alleg. p. 559, 30. (Flach p. 311) Μῶλον: τὸν Μῶλον μέν, ὅτι ἀοράτως οἱ πόλεμοι ἀναφύονται.

V. 216. δένδρεα] V. Gregor. Corinth. p. 589 τὸ δένδρον δένδρεον. Cf. Oper. 583.

V. 215 seq. μῆλα — χρύσεα] Hesperides cum Ladone custodiunt. V. v. 275. 333. 518. Ex Servio ad Aen. IV. 484: Hesiodus has Hesperidas, Aeglem, Arethusam et Hesperusam ultra Oceanum mala aurea habuisse dicit, minime concludi potest hic olim addita nomina ab ipsa poeta fuisse. Nam nomina ista Servius ipsa addere ex alio fonte poterat, cum ad Hesiodum pertineat testimonium ultra Oceanum Hesperidas mala habuisse. Si ipsum Hesiodum haec nomina testantem ante oculos habuisset Servius, pro Hesperusa sine dubio epica forma Ἑσπερόεσσα usus fuisset. Hinc versiculus, si qui fuit alicuius poetae, qualem Muetzellius statuit p. 431., sic refingendus erat: Αἴγλην, Ἑσπερόεσσαν ἰδὲ κλειτὴν Ἀρέθουσαν. Alia nomina Heynius ad Apollod. II, 5, 11., alia in Midiae vase Gerhardus invenit. Praeterea Muetzellius ex scholiis ad v. 215. concludit ab Hesiodo mentionem hic etiam Herculis factam fuisse. Sic enim schol. Bas.: τὰς ἑσπερινὰς ὥρας λέγει. μῆλα δὲ χρυσᾶ τὰ ἄστρα. αὐταῖς (corr. Goettl. cod. αὐτοῖς) δὲ μέλει, ἐπειδὴ ἐν αὐταῖς (corr. Goettl. cod. αὐτοῖς) ταῦτα ὁρῶμεν, Ἡρακλέα δὲ τὸν ἥλιον. λέγει δὲ τοῦτο, ὅτι παρερχομένου τοῦ ἡλίου οὐκ ἔτι φαίνονται (corr. Schoem. cod. ἐμφαίνονται. Muetzell. ἀφανίζονται) τὰ ἄστρα, ὅ ἐστι τὸ τρυγῆσαι τὸν Ἡρακλέα τὰ μῆλα. Ex ultimis huius scholii verbis Muetzellius divinavit lectum fortasse fuisse χρύσεα καλὰ μέμηλε τά θ' Ἡρακλέης ἐτρύγησεν. Sagacius autem Schoem. op. II p. 524 scholiastam Basileensem, qui melius atque locupletius hoc scholion tradiderit, quam schol. Ven., uberiorem commentarium

καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοποίνους,
[Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵτε βροτοῖσι
γεινομένοισι διδοῦσιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε,]
αἵτ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε παραιβασίας ἐφέπουσαι 220
οὐδέποτε λήγουσι θεαὶ δεινοῖο χόλοιο,
πρίν γ' ἀπὸ τῷ δώωσι κακὴν ὄπιν, ὅςτις ἁμάρτῃ.
τίκτε δὲ καὶ Νέμεσιν, πῆμα θνητοῖσι βροτοῖσι,
[Νὺξ ὀλοή· μετὰ τὴν δ' Ἀπάτην τέκε καὶ Φιλότητα,]
Γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ Ἔριν τέκε καρτερόθυμον. 225

V. 217. Pro νηλεοποίνους Taur. νηλεοπίνας, cui suprascriptum ους. In marg. γρ. νηλεοποίους (sic). Ruhnkenius malebat νηλιτοποίνους. Ἠλεοποίνους legitur ap. Stobaeum Ecl. Ph. I, 3. p. 9.
V. 220. ἐφέπουσιν M3., quod suaserat Hermannus mutato etiam οὐδέ ποτε.
V. 221. λήγουσι — δεινοῖο χόλοιο] Taur. λήγουσαι — δειλοῖο χόλ. et in marg. γρ. λόχοιο.
V. 224. Hunc versum uncinis incluserunt Ruhnken. Heyn. Wolf. Gaisf. Pal. Fl.
V. 225. καρτερόμυθον M2. Ἔριν τε κρατ. V1. Par.

neglegenter expilasse docuit, quo et Herculis interpretatio ab hoc textu aliena et vitiosum ἐμφαίνονται irrepserint.

V. 217—222. Quod nunc Μοῖραι et Κῆρες a Nocte dicuntur progenitae post Μόρον et Κῆρα (v. 211.) et quod versus 218. 219. adduntur, qui fere iisdem verbis infra redeunt v. 905. 906., quo sane aptiore leguntur loco, suspectum est. Nam ita Apollod. I, 3: Ἐκ μὲν Θέμιδος τῆς Οὐρανοῦ Ζεὺς γεννᾷ Μοίρας, Κλωθώ, Λάχεσιν, Ἄτροπον. Sed nihil attinet cum Goettl. Koechl. Weis. v. 217—222 pro spuriis habere, cum solos ineptos v. 218—219, qui conexum versuum 217 et 220 turbent, obelo confodere opus sit. Quod poeta post Κῆρα v. 211 nunc Κῆρας introducit, nil suspicionis affert, cum letifera dea Κήρ non eadem sit atque Κῆρες, quibus Erinyum munus datum est (v. Schoemann. p. 133. System p. 63). Ad Κῆρας enim pertinere illud munus, quod hic ab Hesiodo iis tribuitur, demonstratur loco Eurip. El. 1252: Δειναὶ δὲ Κῆρες, αἱ κυνώπιδες θεαί, προχηλατήσουσ' ἐμμανῆ πλανώμενον. Cf. Aeschyl. Sept. 1055. ubi Κῆρες Ἐρινύες leguntur. Cf. etiam Prom. 515 seq. Iam Wolfius p. 87 textum nostrum vitio laborare intellexerat.

V. 223. Νέμεσιν] Schol.: ὅτι Ὅμηρος τὸ πρᾶγμα οἶδε, τὴν δὲ θεὸν οὔ.

V. 224. Pro Φιλότητα Guietus volebat δολότητα, monstrum vocis, ut iam Ruhnkenius iudicavit, qui proscribendum hunc versum ineptissimum dixit. Alii autem caecum cupidinem interpretantur, alii „Täuschung, welche das Licht scheut," Schoem. Theog. p. 135 „die Liebeslust, wobei namentlich an die nächtliche des gemeinschaftlichen Lagers zu denken ist" minus probaliter. Dubium non esse videtur, quin versus subditicius sit, corruptus etiam verbis male repetitis Νὺξ ὀλοή, ut Theog. 757, nisi cum Wolfio in

Αὐτὰρ Ἔρις στυγερὴ τέκε μὲν Πόνον ἀλγινόεντα
Λήθην τε Λιμόν τε καὶ Ἄλγεα δακρυόεντα,
Ὑσμίνας τε Φόνους τε, Μάχας τ' Ἀνδροκτασίας τε,
Νείκεά τε ψευδέας τε Λόγους Ἀμφιλογίας τε,
Δυςνομίην Ἄτην τε, συνήθεας ἀλλήλοισιν, 230
Ὅρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους
πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ.
Νηρέα δ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο Πόντος,
πρεσβύτατον παίδων· αὐτὰρ καλέουσι γέροντα,

V. 227. *Λήθην*] Ruhnk. malebat *Ἄτην*, Heynius *Λοιμόν*, Schoem. p. 49 *Δῆριν* propter Il. XVII, 158, Bergk. Lit. Gr. p. 992 not. 68 *Λάσθην* (v. System p. 64); nisi velis pro oblivione benefactorum in nos collatorum accipere. Pro *Λιμόν* al. *Λοιμόν*. *Λήθην Λεῖμόν τε* M2. Traiectos 228. 227. habet M4.

V. 228. *Φόνους*] M3. V1. *φόβους*. Cf. Vergil. Aen. VI, 276. Et Metus et malesuada Fames.

V. 229. *ψεύδεας*] Sic pars codicum, Wolf. Welck. Schoem. Fl.; *ψεύδεα* M2., Goettl. Pal. Koechl., *ψεύδεά τε λόγοις* V1., *ψεύδεά τε λόγους* Par. *ψευδέας τε Λόγους* necessarium esse, monuerat Schoem. ad h. v.

V. 230. *Ἄτην*] Ruhnk., qui v. 227. *Ἄτην* intulerat, hic coniecit *Ἀπάτην*. Nam v. 224. pro spurio ei erat. *Δυσνομίην τ' Ἄτην* M3. Sed noli *Δυςνομίην* (qua quis ultro contra leges peccat) et *Ἄτην* (qua quis ita perturbatur animo atque occaecatur, ut vel invitus peccet) dispescere. Ipse enim Hesiodus eas dixit *συνήθεις ἀλλήλαις*. — *ἀλλήλοισιν*] V1. 2. M. 2. 3. ita; *ἀλλήλῃσιν* ceteri. — Pro *συνήθεας* V1. *συνήθε'*.

V. 232. *ὅτε τίς κε Ϝεκών* e coni. Fl.

V. 234. Pro *αὐτὰρ* (Rh. V1. *ἀτὰρ*) Wernik. ad Tryph. p. 30. malebat *ὃν δή*. V. quae monui ad Theodos. Gr. p. 220.

Φιλότητα tantum mendum latere putamus. Cf. Flach. System p. 61. not. 23.

V. 226. De his numinibus vid. Vergil. Aen. VI, 274 seq., qui Hesiodeum locum ante oculos habebat. Cf. Flach. in Herma VIII p. 114 seq. Eichhof. Etudes grecques sur Vergile p. 393.

V. 227. *Λήθην*] Aptissima est huic loco oblivio, quae nascitur ex animi quadam remissione ac prava securitate. Sapienter enim paulo post Hesiodus: *Ὅρκον θ', ὃς δὴ πλεῖστον ἐπιχθονίους ἀνθρώπους πημαίνει, ὅτε κέν τις ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσῃ.* Eodem modo oblivio illa, quam neglegentiam dixeris (Unzuverlässigkeit), *τοὺς ἀνθρώπους πημαίνει*, nisi quod illud sponte fiat atque de industria (*ἑκὼν*), hoc vero paene invite. Similiter System p. 64: ein pflichtwidriges oder unangenehmes Vergessen. Cf. Simon. fr. 181, Aristoph. Ran. 186.

V. 230. *Ἄτην*] De hoc vocabulo, quod *ἀάτη* cum Nauckio scribendum est, cf. animadv. ad Oper. 216.

V. 234. *γέροντα*] Ergo non propter senectutem ita appellatus est Nereus, sed propter insignem dignitatem suam. Sed cf. Jahn. Arch. Aufs. p. 128.

οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, οὐδὲ θεμιστέων 235
λήθεται, ἀλλὰ δίκαια καὶ ἤπια δήνεα οἶδεν.
αὖτις δ' αὖ Θαύμαντα μέγαν καὶ ἀγήνορα Φόρκυν
Γαίῃ μισγόμενος καὶ Κητὼ καλλιπάρῃον,
Εὐρυβίην τ' ἀδάμαντος ἐνὶ φρεσὶ θυμὸν ἔχουσαν.
Νηρῆος δ' ἐγένοντο μεγήρατα τέκνα θεάων 240
πόντῳ ἐν ἀτρυγέτῳ καὶ Δωρίδος ἠϋκόμοιο,
κούρης Ὠκεάνοῖο, τελήεντος ποταμοῖο,
Πρωτώ τ' Εὐκράτη τε, Σαώ τ' Ἀμφιτρίτη τε,
Εὐδώρη τε Θέτις τε, Γαλήνη τε Γλαύκη τε,
Κυμοθόη, Σπειώ τε θοή, Θαλίη τ' ἐρόεσσα, 245

V. 235. νημερτής ἐστι καὶ V 1. — θεμίστων M 3.
V. 236. δήνεα Ϝοῖδεν Fl.
V. 240. μεγήρατα] M. 2. 3. V 1. μεγήριτα. Cf. Hesych. s. v. Schol. Ven. Il. XXII, 349.
V. 242. τελείεντος M 3.
V. 243. Εὐκράτη firmatur V 1. Taur. M 2. 3. Apollod. Schol. ἢ διὰ τὸ εὐκράτους διδόναι τοὺς ἀέρας. Diacon. All. p. 561, 3 (Flach. Scholien p. 313) Εὐκράτη διὰ τὸ εὐκρατοῦσθαι ὑποπνεόντων ἀνέμων. Exeget. Byz. (v. Scholien p. 387) διὰ τὸ χρείαν εἶναι τῆς εὐκρασίας τοῖς ναύταις. — Εὐκράντη V 2. al. Schol. διὰ τὸ εὐκατόρθωτον. Diac. p. 561, 20 καὶ εὖ κατορθοῦσθαι. Placuit Goettl. Schoem. Koechl. — Κραντώ pro Πρωτώ Wolfius.
V. 244. Γαλήνη] V 2. Γαληναίη: non male, si demas τε. Cf. Callim. epigr. V, 5.
V. 245. Κυμοθέη V 1. Par. — Θόη θ' Ἀλίη τ' ἐρόεσσα ex praecepto Valcken. ad Ammon. p. 165 Gaisf. Lennep. Goettl. Schoem. Nam ita Homerus Il. XVIII, 40. Vulgo Θόη, Θαλίη τ' ἐρόεσσα. V 1. M 2. 3 Σπειώ τε θοή, Θαλίη. Sic Koechl. probante Schoem. p. 148.

V. 240. μεγήρατα τέκνα θεάων] Schol.: μεγάλα, ἐπέραστα ἢ ὑπερήφανα τέκνα διὰ τὸ κάλλος καὶ θαυμαστά. μεγήριτα τ. θ., μεγάλως ἐρίζοντα περὶ κάλλους, ἢ πρὸς ἃ οὐδὲν δύναται ἐρίσαι, ἀλλ' αὐτὰ μετ' ἀλλήλων ἐρίζει. Hoc et infra v. 366. quod legitur θεάων ἀγλαὰ τέκνα animadvertas; τέκνα θεάων sunt θεαί, ut υἷες Ἀχαιῶν, κοῦροι Ἀχαιῶν sunt Achivi, παῖδες σοφῶν sapientes, παῖδες ἱερέων sacerdotes. V. Blomf. Aesch. Pers. 408. Prorsus ita Sophocl. Electr. 112. Furias dixit σεμνὰς θεῶν παῖδας, in quo iniuria offenderat Reisig. Enarr. Oed. C. p. 33. Sed melius fortasse coniungitur μεγήρατα θεάων „liebenswürdige unter den Göttinnen". Cf. Schoem. p. 148.

V. 242. τελήεντος] Neque ultimus fluvius, neque sacer, ut olim volebat Bergkius, sed cui nihil ad perfectionem deest, in suo genere perfectissimus, ut voluit Lennepius. Cf. Schol.: ἢ ἐπισήμου (καὶ ἡμεῖς γὰρ τοὺς ἐπισήμους ἐντελεῖς καλοῦμεν) ἢ τοῦ τὰ πάντα τελεσφοροῦντος· πάντων γὰρ ἡ τροφὴ ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ.

καὶ Μελίτη χαρίεσσα καὶ Εὐλιμένη καὶ Ἀγαυή,
Πασιθέη τ' Ἐρατώ τε καὶ Εὐνίκη ῥοδόπηχυς,
Δωτώ τε Πρωθώ τε, Φέρουσά τε Δυναμένη τε,
Νησαίη τε καὶ Ἀκταίη καὶ Πρωτομέδεια,
Δωρὶς καὶ Πανόπη καὶ εὐειδὴς Γαλάτεια, 250
Ἱπποθόη τ' ἐρόεσσα καὶ Ἱππονόη ῥοδόπηχυς,
Κυμοδόκη θ', ἣ κύματ' ἐν ἠεροειδέϊ πόντῳ
πνοιάς τε ζαχρηῶν ἀνέμων σὺν Κυματολήγῃ

V. 246. 247. In Taur. M2. 3. V1. Par. al. 247. 246. Rec. Koechl. Pro *Πασιθέη* Taur. *Πασιθόη*.

V. 247. *Εὐνείκη* codd. Etym. M. p. 393, 31, Wolf. Lennep. Goettl. Pal. Koechl. Fl. Tuetur Muetzell. p. 91. *Εὐνίκη* coni. Graevius ex Apollod. I, 2 probantibus Hermanno, Schoem. op. II p. 166, Welck.

V. 248. *Πρωθώ*] *Πρωθώ* (nam *πρώθειν τε τὰς νῆας*) legerat Diaconus All. p. 561, 6 (Flach. p. 313) in versu v. 243, *Πρωτώ* in v. 248, sed in aliis exemplaribus v. 248 *Πρωθὼ* legebatur, ut ex Diac. p. 561, 20 patet, ubi ad v. 243 *Πρωτώ* interpretationem apponit *τό τε πρώτως ἐπεμβαίνειν τῆς θαλάσσης*. Alteram lectionem probant Schoem. op. II, p. 274. Fl. Muetzell. p. 443 coni. *Δωτὼ θ' ἱμερόεσσα*. Graevius f. *Κραντώ*. Pepmüller *Δωτώ τε Ῥωτώ τε* vel *Δωτώ τ' Εὐρωτώ τε*.

V. 249. *τε* abest a M2. V1. Par. — *Ἀκταίη*] Dind. *Ἀκραίη*. Nesea vel Nesaea est apud Verg. Aen. V, 826. Cf. v. 261.

V. 250. *Πανόπη*] *Πανόπεια* corr. Herm. Orph. p. 728. Sic Nonn. Dion. XLIII, 264. et Verg. Aen. V, 240. 765. Sed v. Lobeck. Paral. p. 321. *καὶ ἀγακλειτὴ Γαλάτεια* coni. Fl. alleg. Il. XVIII, 45.

V. 252. *Κυμοδόκη*] V. Verg. Aen. V, 826. Ge. IV, 338. — *ἠεροϝειδέϊ* Fl.

V. 253. *ζαχρηῶν*] Sic scripsimus e coni. Scheer. V. schol. *ἄγαν πνεόντων*. Vulg. *ζαθέων*. Bergk. coni. *ζαέων*.

V. 246. *Ἀγαυή*] Analogia postulabat *Ἀγαύη*; v. Herm. ad Eur. Bacch. 27. Sed ita recentiores tantum pronuntiant, ut Nonnus Dion. XXI, 112. Cf. Spitzn. ad Il. XVIII, 42.

V. 247. *Εὐνίκη*] Victrix est, quod nomen ad maris vim eximiam facileque obstantia superantem pertinet. *Εὐνείκη* autem pertinere ad bonam aemulationem negotiatorum cum mercibus navigantium inepte interpretatus erat Lennepius. Male etiam Goettlingius deam esse, quae ancoris cedat vel parcat. Melius Lehrsius Pop. Auf. p. 99 (120) „um die gar sehr Streit und Hader entsteht.“ Muliebre denique nomen *Εὐνίκα* apud Theocr. XIII, 45 legitur (sed v. Ziegl.), *Εὐνείκα* apud Suidam v. *Σαπφώ*.

V. 249. *Πρωτομέδεια*] *Πρωτομέδεια* est undarum litoralium gubernatrix, aut unda litoribus proxima. Cf. Schoem. p. 143: „geht vielleicht auf das dem Ufer nächste und dann von den Schiffern zuerst befahrene Meer.“ Quare non opus est emendatione Blomfieldiana ad Aesch. Sept. 123. *Πρωνομέ-*

ῥεῖα πρηΰνει καὶ ἐϋσφύρῳ Ἀμφιτρίτῃ,
Κυμώ τ' Ἠϊόνη τε ἐϋστέφανός θ' Ἁλιμήδη, 255
Γλαυκονόμη τε φιλομμειδὴς καὶ Ποντοπόρεια,
Λειαγόρη τε καὶ Εὐαγόρη καὶ Λαομέδεια,
Πουλυνόμη τε καὶ Αὐτονόη καὶ Λυσιάνασσα,
Εὐάρνη τε, φυήν τ' ἐρατὴ καὶ εἶδος ἄμωμος,
καὶ Ψαμάθη, χαρίεσσα δέμας, δίη τε Μενίππη, 260
Νησώ τ' Εὐπόμπη τε, Θεμιστώ τε Προνόη τε,
Νημερτής θ', ἣ πατρὸς ἔχει νόον ἀθανάτοιο.
αὗται μὲν Νηρῆος ἀμύμονος ἐξεγένοντο
κοῦραι πεντήκοντα, ἀμύμονα ἔργα ἰδυῖαι.

Θαύμας δ' Ὠκεανοῖο βαθυρρείταο θύγατρα 265

V. 254. *πρηΰνει*] V2. *πραΰνει σύν τε ἐΰσφ.*, Taur. *Ῥεῖά τε πραΰνει, πραΰνει* etiam M3. V1. Par.
V. 255. *τ' Ἄλιμ.* V1. Par.
V. 256. V2. *Γλ. φιλομειδὴς δ' αὖ.* Par. *φιλομειδής.* In V1. *τε* abest.
V. 258. *Πουλυνόμη*] *Πουλυνόη* ex Apollod. I, 2, 7 coni. Pepmüller. — *Λυσιάνασσα* Herm.] ep. ad Creuz. p. 90. coniecit *Λυσιάνειρα. ΛυσιϜάνασσα* Fl.
V. 259. *Ϝεῖδος* Fl.
V. 262. Antiquus quidam grammaticus deleta *τε* particula *νημερτής* pro adiectivo habuerat, *ἵνα κατὰ τοῦ Προνόη ἀκούσηται ἐπιθετικῶς*, ut scholia docent. Probavit Goettlingius.
V. 264. Ad hunc versum pertinet Schol. 253 *ἐὰν κατὰ ὄνομα ἀκούσωμεν, ὥς φησιν Ἀρίσταρχος, ἔσονται μία καὶ πεντήκοντα κατειλεγμέναι* (v. Flach. Scholien p. 119). — *ἔργα ἰδυῖαι* recte Schoem. cum Ahrensio in Mus. Rhen. II p. 176. Vulg. *ἔργ' εἰδυῖαι. Ϝέργα Ϝιδυῖαι* Fl.

δεια, probata etiam Pal. propter Aristoph. Ran. 665 *ὃς Αἰγαίου πρῶνος ἢ γλαυκᾶς μέδεις* —.

V. 253. *Κυματολήγῃ*] Schol.: *τῇ τῶν κυμάτων λήξει, τουτέστι καταπαύσει.*

V. 260. *δίη τε Μενίππη*] *Δίη* pro *δῖα* inusitatum est. Utitur autem hoc nominativo Hesiodus fr. X, 6. *δίη τε Κελαινώ* et Theog. 938 *Μαίη τέκε*, sed in eodem Astronomiae fragmento legitur *Μαῖα τε καὶ Μερόπη*, quae forma usitatior etiam hymn. Hom. III, 3. 19. 183 comparet. Cf. quae argute disputaverunt Foerstemann. p. 11 Rzach. Dialekt p. 396.

V. 262. *Νημερτής*] Mira est haec forma nominis alicuius muliebris. Virile nomen (*Ναμερτής*) esse patet ex Plat. Lacon. apophth. p. 229. Hutt., muliebre non agnoscit Arcad. p. 28, 10: *τὸ δὲ νημερτὴς ἐπίθετον.* Rationem autem probabilem, quamobrem Hesiodus cum Homer. Il. XVIII, 46 dixerit *Νημερτῆ*, proposuit Lehrs. de Aristarchi stud. p. 265.

V. 265—336. Sequuntur fabulae physici quidem argumenti,

ἠγάγετ' Ἠλέκτρην· ἡ δ' ὠκεῖαν τέκεν Ἶριν,
ἠϋκόμους θ' Ἅρπυιας, Ἀελλώ τ' Ὠκυπέτην τε,
αἵ ῥ' ἀνέμων πνοιῇσι καὶ οἰωνοῖς ἅμ' ἕπονται
ὠκείῃς πτερύγεσσι· μεταχρόνιαι γὰρ ἴαλλον.
Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπαρῄους 270
[ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν
ἀθάνατοί τε θεοὶ χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι,]
Πεφρηδώ τ' εὔπεπλον Ἐνυώ τε κροκόπεπλον,

V. 266. *τέκε Ϝῖριν* Fl.
V. 267. *Ἅρπυιας*] Reiz. *Ἁρπυὶας* scribi iubebat, sed erravit vir doctissimus. *Ἅρπυιας*, quod ex A. T. It. recepit cum Gaisfordio Dind., scribi debebat. — *Ὠκυπέτην*] Apollodor. I, 9: *Ἡσίοδος δὲ λέγει αὐτὴν Ὠκυπόδην.*
V. 270. *Φόρκυνι* V1. Par. — *Γραίας*] Pro *Γραίας* coni. Goettl. *παῖδας*, *πηρὰς* Wieseler. I, *κούρας* Koechl. Hermannus v. 271. 272. recentius additamentum esse putat post 273. traiiciendum. Sed ita non removetur ingrata ista nominis Graearum repetitio. *Καλλιπάρῃος* erat Seleuci lectio, propter v. 238, quam receperat Goettl. *Καλλιπαρῄους* vulgatum et Draco Strat. p. 94. habet. Taur. *καλλιπαρῄας*.
V. 271. *γενεῆς* Rh.
V. 272. *τε* abest a M3.
V. 273. *Πεφρηδώ*] Vat. P2. *Πεμφρησώ*. Taur. *Τεφρηδώ* non male. V1. Par. Eudocia p. 105. Tzetza ad Lycophr. 838. *Περφιδώ*. Sic Koechl. Apud Zenob. Prov. I, 41. *Μεμφήδη* codd. Scholia ad h. v. utramque lectionem agnoscunt (v. Flach. Scholien p.

spectantes ad singulas Graeciae partes neque temere huic cosmogoniae parti a poeta immixtae, qui postquam terrae et aquae ortum diserte exposuit, nunc ad describenda fabulosa animalia utramque incolentia, atque cultu et mythis Graecorum celebrata se convertit. Cf. Flach. System p. 72—93.

V. 267. *Ἅρπυιας*] Schol.: *Δωρικῶς δὲ συνέστειλε τὸ ας.* V. ad v. 60.

V. 269. *μεταχρόνιαι*] Ut *μετηνέμιος* est celer ad instar venti, ita *μεταχρόνιος* videtur esse celer ad instar temporis. Vossius Epp. myth. I, 31. p. 228. ex Etym. M. sub v. *χρόνος μεταχρόνιος* interpretatur: zu den Himmelszeichen erhöht. Sed rectius erit vertere „zwischen Himmel und Erde." Cf. Schoem. p. 150 et schol. *μετέωροι, καὶ τὸν οὐρανὸν γὰρ χρόνον καλοῦσι.*

V. 271. *ἐκ γενετῆς πολιάς*] Diod. Sic. V, 32: *τὰ παιδία παρ' αὐτοῖς (τοῖς Κελτοῖς) ἐκ γενετῆς ὑπάρχει πολιὰ κατὰ τὰ πλεῖστα.* Cf. Plin. H. N. VII, 2. Quo adductus Pal. narratiunculas mercatorum hic agnoscit, qui in occidente flavos Teutonum liberos conspexerint. Quod refutavit Flach. System p. 79, v. 271—272 recentius esse additamentum docens, cum Graeas neque senectute gravatas neque mutilatas neque deformes Hesiodus depinxerit.

V. 273. Deesse videbatur versus Muetzellio p. 447 et Goettl., qui tertiam (*Δεινώ* vel *Ἰαινώ*)

Γοργούς θ', αἳ ναίουσι πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο,
ἐσχατιῇ πρὸς νυκτός, ἵν' Ἑσπερίδες λιγύφωνοι, 275
Σθεινώ τ' Εὐρυάλη τε Μέδουσά τε λυγρὰ παθοῦσα,
ἡ μὲν ἔην θνητή, αἱ δ' ἀθάνατοι καὶ ἀγήρῳ,
αἱ δύο· τῇ δὲ μιῇ παρελέξατο Κυανοχαίτης
ἐν μαλακῷ λειμῶνι καὶ ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι.
τῆς δ' ὅτε δὴ Περσεὺς κεφαλὴν ἀπεδειροτόμησεν, 280
ἔκθορε Χρυσάωρ τε μέγας καὶ Πήγασος ἵππος.

169). De Enyo cf. Aristarchi observationem a scholiasta traditam: *ὅτι Ὅμηρος Ἐννὼ πολεμικόν τινα θεὸν λέγει, Ἡσίοδος δὲ μίαν τῶν Φορκίδων.* — *ἰόπεπλον* pro *εὔπεπλον* coni. Wieseler.

V. 276. *Σθεννώ* M3.

V. 277. *ταὶ δ'* pro *αἱ δ'* Hermannus. — *ἀγήρῳ*] V2. M2. 3. Bar. *ἀγήρως*.

V. 279. *ἄνθεσι ϝειαρινοῖσι* Fl.

V. 281. *ἔκθορε Χρυσάωρ*] Guiet. coniecit *ἔκθορε* quod unus codex (Par. 2678) secundum Lennepium praebet; probavit Herm. ad Orph. p. 429., receperunt Gaisf. Dind. Schoem. Fl. codd. *ἐξέθορε*, et sic scholion. Recep. Goettl. *Χρύσαορ* cum V1. 2. Par. Taur. scribi vetat analogia Graecae linguae. — Pro *τε μέγας* Vat. *τι μένος*.

adiiceret Graeam; v. Aesch. Prom. 795. Apollod. II, 4. Palaeph. 32. Zenob. Prov. I, 41. *Περσώ* habet Heraclitus apud Westerm. Myth. p. 315. Sed cum consensus omnium scriptorum de ternario numero Graearum non reperiatur, de quo cf. Ovid. Met. IV, 773, neque ulla tertii nominis vestigia in scholiis appareant, melius est in duabus Graeis acquiescere. Cf. Schoem. p. 155.

V. 274. *πέρην*] I. e. si quis traiecturus Oceanum est, in insulis Oceani. V. Völcker. Geogr. myth. p. 20. Eandem interpretationem amplexus est Preller. Myth. Gr. I p. 27 not. 2, allegans Hom. Il. II, 626, XXIII, 752.

V. 275. *Ἑσπερίδες λιγύφωνοι*] Schol.: *Διὰ τοῦτο ταύτας καλεῖ, διότι κατὰ μουσικὴν ἁρμονίαν οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ τὰ Γάδειρα, ὡς Ἀριστοτέλης φησί.* Hoc dixisse Aristotelem admodum memorabile est, ut Schoem. quoque op. II p. 544 vidit, qui post *κινοῦνται* quaedam verba intercidisse et Aristoxeni, musici et Pythagorae admiratoris, nomen cum Aristotelis permutatum esse credidit.

V. 277. *ἀγήρῳ*] *Ἀγήρως*, quod antiqui codices (ad analogiam, ut videtur, vocabuli *ὁ ἥρως*) praebent, exortum esse videtur ex versu Homerico: *σὺ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρως*, Od. V, 218., qui in memoria haerebat. Nam quod *σῶς* pro nominativo plurali habent, non probari grammaticis rationibus demonstravi in animadversionibus ad Theodos. Gr. p. 228.

V. 280. Fabulam Argolicam de Perseo et Medusa ingeniose tractavit Müllerus Prolegg. ad Myth. p. 307. Neque addidit suam de Graeis sententiam, quas Hermannus Salaciam et Veniliam interpretatur, quod vix admitti potest. Sed cum nominis

τῷ μὲν ἐπώνυμον ἦν, ὅτ' ἄρ' Ὠκεανοῦ περὶ πηγὰς
γένθ', ὁ δ' ἄορ χρύσειον ἔχεν μετὰ χερσὶ φίλῃσι.
χὠ μὲν ἀποπτάμενος, προλιπὼν χθόνα μητέρα μήλων,
ἵκετ' ἐς ἀθανάτους· Ζηνὸς δ' ἐν δώμασι ναίει, 285
βροντήν τε στεροπήν τε φέρων Διὶ μητιόεντι.

V. 282—286. Hos versus pro spuriis habet Wolfius propter additam etymologiam. Sed eiusmodi derivationis exempla sunt etiam apud Hom. Il. IX, 498. 507. XlX, 91. Multo magis suspicionem movent *ἀποπτάμενος* de Pegaso dictum, qui ab antiquioribus poetis alis non erat instructus (v. adnot. ad v. 6.; nam nimis artificiosa est Vossii explicatio Epp. myth. I. p. 247.), et *μητέρα μήλων* inepte additum, cum Homerus Il. II, 696 Itonem, Il. IX, 475 Phthiam matrem pecudum vocaverit, Hesiodus hoc loco terram universam, quae alias *χθὼν πολύφορβος, πουλυβοτείρη* audit. Cf. Lennep. ad h. v. Schoem. p. 158 not. 3. Flach. System p. 89. Quod si ita se habet, aut v. 284—286, quos uncinis seclusit Fl., ex alio conexu huc male translati sunt, aut exciderunt aliqui versus, qui certae regionis nomen continebant. Versus 282—283 eiecit Weis.

V. 282. *ὅτ' ἄν* Bar. — *περὶ*] Taur. *παρά.*

V. 283. *γένθ'*] Ita Tr. Ceteri *γείνεθ'* praeter Bar. M3., qui habent *γείναθ'*. — Pro *ἔχεν* P1. 2. Tr. Bar. Dind. *ἔχων.* — *φρεσὶ φίλῃσι* M2.

V. 285. *ἐν* abest a V1.

Πεφρηδώ interpretatio propter ignotam etymologiam obscurior sit, *Ἐνυώ* forte ad clamorem et sonitum non inepte relegatur (v. Schoem. p. 154, Diacon. p. 562, 28. Flach. p. 315 *φρίσσειν ἡμᾶς ποιοῦντα καὶ κραυγάζειν*). Certiorem rationem Schoemannus l. l. et in explicandis Gorgonibus proponere posse sibi visus est, quas ad nubes et nebulas mari progenitas vaporesque aquarum retulit, a luna eiusque mutationibus non disiungendos, et in interpretando Pegaso, cuius potentiam praecipue in producendis fulguribus positam esse obtinuit.

V. 282. *ὅτ' ἄρ'*] Sic infra v. 478. et Hom. Il. VIII, 251: *οἵδ' ὡς οὖν εἴδονθ', ὅτ' ἄρ' ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις.*

V. 284—286. Quae hic de Pegaso narrantur mira sunt nec a quoquam alio poeta tradita praeter Euripidem, qui apud Schol. Arist. Pac. 722 in Bellerophonte fr. 314 Nauck. ita: *ὑφ' ἅρματ' ἐλθὼν Ζηνὸς ἀστραπηφορεῖ*, quanquam neque ita cum Hesiodo prorsus convenit, cum Pegasus dicatur *ἀστραπηφορεῖν*, quod currum Iovis vehit. V. de hoc versu Euripideo Vossii Epp. myth. I p. 248. Boeckhii not ad Pind. Ol. IV, 1. Völcker. Myth. gent. Iap. p. 183. Sed omnium doctissime de Pegaso disputavit Lenzius in Nov. Mercur. Teut. a. 1796. p. 263. Duplex est autem *φέρει* illud explicandi ratio; aut ita intellegendus est locus Hesiodi, ut Pegasus Iovi fulmina afferre a Cyclopibus dicendus sit, quemadmodum columbae Od. XII, 63. ambrosiam, aut ita, ut currum Iovis, arma fulminum gestantem (unde *ἐγχεικέραυνος* a Pindaro dicitur Iuppiter), vehere dicatur. Hinc etiam Aurora, quae item Pegaso utebatur, *μονόπωλος* au-

Χρυσάωρ δ' ἔτεκε τρικέφαλον Γηρυονῆα
μιχθεὶς Καλλιρόῃ κούρῃ κλυτοῦ Ὠκεανοῖο.
τὸν μὲν ἄρ' ἐξενάριξε βίη Ἡρακληείη
βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι περιρρύτῳ εἰν Ἐρυθείῃ, 290
ἤματι τῷ ὅτε περ βοῦς ἤλασεν εὐρυμετώπους
Τίρυνθ' εἰς ἱερήν, διαβὰς πόρον Ὠκεανοῖο,
Ὄρθον τε κτείνας καὶ βουκόλον Εὐρυτίωνα

V. 287. *τρικέφαλον*] Sic codd. M2. 3. V1. Par. Bar. Schol. Diaconus in Alleg. Exeget. Byz. in Flach. Scholien p. 390. Firmant Schol. Aristoph. Equ. 414. Suidas s. *κυνοκέφαλος* (Bekkerus male *τρικάρηνον*), probantibus Meyer Isler, quaest. Hes. specimen p. 12. Muetzell. p. 449. Koechl. *τρικάρηνον* Flor. A apud Lennepium, Wolfius, Goettlingius cum edd. antiquissimis *τρικέφαλλον* cum Lennepio Schoem.

V. 288. *μιχθεὶς Καλλιρόῃ*] Hic versus in margine additus in M3. in A. Tr. inepto loco post 279. legitur; in V1. Par. tamen prorsus deest.

V. 289. *ἐξηνάριξε* M3.

V. 290. *βουσὶν ἐπ' —*] Sic M2. Schoem. Fl. *βουσὶ πάρ'* rel. codd. Goettl. Koechl. Cf. Il. VI, 424. Od. XX, 221. *εἰλιπ.* M3.; *ἐν Ἐρ.* VI.

V. 291. *περὶ βοῦς* V1.

V. 293. *Ὄρθον*] Sic M2. 3. Vat. V1. 2. Schol. Pind. Isthm. I, 15. *Ὀρθὸν* Taur. *Ὄρθρον* Bar.

dit Euripidi Oreste 1004. Atque alteri quidem sententiae id primum bene convenit, quod Trygaeus apud Aristophanem Pace v. 73. cantharum suum, quem ipse tanquam Pegasum alloquitur, Aetnaeum dicit animal, nec ineptum videtur dictum esse Pegasum propterea Aetnaeum, quod Iovi ex Aetna fulmina afferre putabatur; deinde huic sententiae patrocinatur v. 505. At cum nemo fere praeter Hesiodum h. l. de Pegaso Iovi fulmina afferente dicat, unus fortasse rhapsodorum fuit, qui versum 283. coniungeret cum v. 286., ut Chrysaor Iovi fulmina subministraret gladio aureo tradito, quod fere conspirare videtur cum *ἐγχεικεραύνῳ Ζηνὶ* Pindari, cum *ἔγχος* non uno loco apud tragicos de gladio dicatur. Omnino cf. Schoem. Theog. p. p. 158.

V. 287. *τρικέφαλον*] Schol.: *Στησίχορος δὲ καὶ ἓξ χεῖρας ἔχειν φησὶ καὶ ἓξ πόδας καὶ ὑπόπτερον εἶναι.* — Audit autem Aeschylo Agam. 844. *τρισώματος*. De etymologia vocabuli *Γηρυόνης*, quod recte vertitur „der Brüller“ et ad tempestates hiemales reiicitur, v. Schoem. p. 160. Curtium p. 168. Ipse Diaconus p. 564 = Flach. p. 317 originem vocis iam noverat: *προσαγορεύεται ἀπὸ τοῦ γαρυόνης τις εἶναι καὶ θορυβώδης.*

V. 290. *Ἐρυθείῃ*] V. Heynium Apollod. II. p. 158 seq. Mülleri Dor. I. p. 422 seq.

V. 292. *Τίρυνθ' εἰς ἱερήν*] V. Schol.: *πόλις Ἄργους, ἣν ἐτείχισαν Κύκλωπες· διὰ τοῦτο λέγει αὐτὴν ἱεράν. ἣν δὲ ὁ Γηρυονεὺς Τιρύνθιος.*

V. 293. *Ὄρθος*] Aptissime *Ὄρθος* (Altus) et *Εὐρυτίων* (Latus) custodes sunt constituti, i. e.

σταθμῷ ἐν ἠερόεντι πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο.
Ἡ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲ ἐοικὸς 295
θνητοῖς ἀνθρώποις οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
σπῆϊ ἔνι γλαφυρῷ, θείην κρατερόφρον' Ἔχιδναν,
ἥμισυ μὲν νύμφην ἑλικώπιδα, καλλιπάρῃον,
ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινόν τε μέγαν τε,
[αἰόλον ὠμηστήν, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης. 300
ἔνθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ
τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων·
ἔνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.]
ἡ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ Ἔχιδνα,

V. 295. οὐδὲ ἐοικός] Sic cum codd. V1. Par. scribendum est pro οὐδὲν ἐοικὸς codd. et edd. Cf. Rzach. Dialekt. p. 384. Fl. Digamma p. 49. — ϝεϝοικὸς Fl.

V. 300—305. Secutus sum antiquos codices et editiones praeter Taur., qui habet 303. 304. 305. 301. 302. Qui sequuntur Heynii rationem, ut Wolf., Gaisf., Dind., Boisson., versus 304. et 305. post v. 300. collocant. Ego vero, qui Hermanni iudicium de prooemii interpolationibus verissimum puto, variarum recensionum vestigia agnovisse etiam in his versibus mihi visus eram. Alius ita cecinit:

Ἡ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἐοικὸς
θνητοῖς ἀνθρώποις οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
σπῆϊ ἔνι γλαφυρῷ, θείην κρατερόφρον' Ἔχιδναν,
ποικίλον, ὠμηστήν, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης.
Ἔνθα δέ οἱ σπέος ἐστὶ κάτω κοίλῃ ὑπὸ πέτρῃ
τηλοῦ ἀπ' ἀθανάτων τε θεῶν θνητῶν τ' ἀνθρώπων.

montium altitudo et longinqui terrarum tractus. Ὄρθρος, qui legitur ap. Nonn. Dion. XXXI, 137., huc non quadrat. Aliter Welcker Tril. p. 129., qui Ὄρθρον tuetur. Omnes etymologias et interpretationes vocabuli Ὄρθος congessit Schoem. op. II p. 199.

V. 301. κοΐλῃ] De hac forma trisyllaba, qua Aeoles utebantur, cf. adnot. ad Oper. 689.

V. 304. Ἀρίμοισιν] V. Pindar. Fragm. XCIII. Boeckh.: ἀλλ' οἷος ἄπλατον κεράϊζες θεῶν Τυφῶνα — ἐν Ἀρίμοις ποτέ, ubi εἰν Ἀρίμοις, quod Boeckhius suasit, loco Hesiodeo sustentatur. Strabo XIII. p. 626. D: πιθανώτατος δ' ὁ Σκήψιος ἡγεῖται τοὺς ἐν τῇ κεκαυμένῃ τῆς Μυσίας τοὺς Ἀρίμους τιθέντας. Echidnae sedem in Cilicia esse coll. Il. VI, 179 exposuit Schoem. p. 163, et op. II p. 188; de Chimaerae patria cf. Diac. p. 566, 14 ≐ Flach p. 319: εἴρηται δὲ καί τινι Λυκηγενέτῃ ἀνθρώπῳ, ἐμοῦ δῆθεν αὐτὸν ἐρωτήσαντος, εἴ ἐστιν ἄρα ἐν Λυκίᾳ τῆς Χιμαίρας τόπος, ἐν ᾧ φασιν αὐτὴν διατρίβειν, ὡς ἔσχι μὲν τὸ καλούμενον Χίμαιρα χωρίον. — υ in ἔρυτο breve est, ut in ἔρυμα Oper. 536. Il. IV 137. Producitur Scut. 415., et in εἴρυτο Scut. 138. V. Rzach. Dial. p. 455. De significatione v. Schol.: ἀντὶ τοῦ ἐφυλάσσετο ἢ ᾤκει ἐν Ἀρίμοις.

ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα. 305

Τῇ δὲ Τυφάονά φασι μιγήμεναι ἐν φιλότητι,
δεινόν θ' ὑβριστήν τ' ἄνεμον ἑλικώπιδι κούρῃ·
ἡ δ' ὑποκυσαμένη τέκετο κρατερόφρονα τέκνα.
Ὄρθον μὲν πρῶτον κύνα γείνατο Γηρυονῆϊ·

In his ὠμηστής est fere substantivi loco (cf. de similibus Schaef. ad Soph. Trach. 1127. et Lobeck. ad Ai. 224.); de ποικίλος fem. v. Naek. Choer. p. 267.; σπῆϊ ἔνι γλαφυρῷ non intellegitur de spelunca Echidnae, sed de ea, in qua parta erat Echidna. Alius vero:

Ἡ δ' ἔτεκ' ἄλλο πέλωρον, ἀμήχανον, οὐδὲν ἐοικὸς
θνητοῖς ἀνθρώποις οὐδ' ἀθανάτοισι θεοῖσι,
ἥμισυ μὲν νύμφην ἑλικώπιδα, καλλιπάρηον,
ἥμισυ δ' αὖτε πέλωρον ὄφιν, δεινόν τε μέγαν τε·
ἡ δ' ἔρυτ' εἰν Ἀρίμοισιν ὑπὸ χθόνα λυγρὴ Ἔχιδνα
ἀθάνατος νύμφη καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα·
ἔνθ' ἄρα οἱ δάσσαντο θεοὶ κλυτὰ δώματα ναίειν.

Sed nunc magis cum Hermanno facio alteri recensioni adscribente vv. 295—300., 303., alteri 295—299., 304., 305., 301., 302. Aliam viam ingressus est Schoem. p. 168 not. 1, qui v. 300 referens ad v. 295 secutos esse 303. 302. 304. 305. 301 iudicavit, sc. ἡ δ' ἔτεκ' — ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης.

V. 298. ϝελικώπιδα Fl.

V. 300. αἰόλον] Sic coni. Scheer probante Rühl. ποικίλον codd. et edd. Versum eiecit Weis.

V. 301. ϝοι Fl.

V. 302. Hunc versum et v. 305 eiecit Weis.

V. 303. ϝοι Fl.

V. 304. ἡ ϝέρυτ' e coni. scripsit Fl.

V. 306. φασί deest in V1.

V. 307. M2. 3. P. ἄνομον, ἄνομον sed ε suprascr. V. V1. 2. Taur. Bar. RS. ὑβριστὴν ἄνομόν θ'. Vulgo ἄνεμον ἑλ. Utramque lectionem agnoscit scholiasta. Sophocles Trach. 1093. ὑβριστήν, ἄνομον, ὑπέροχον βίαν, ubi de Centauris sermo est. Cf. Muetzell p. 258. Sed Diac. p. 565, 14. = Flach. p. 318 ἄνεμον ἑλικώπιδι legit. De Exeget. Byz. nihil constat. ἄνομόν θ' ἑλικώπιδι Goettling. Koechl. ἄνεμον ἑλικώπιδι Schoem. laudatus Koechl. de div. Theog. part. p. 28. ἄνεμον ϝελικώπιδι Fl. V. Digamma p. 48. Totum versum eiecit Hermannus. — Pro κούρῃ Vat. Par. νύμφῃ.

V. 308. τέκετο] V2. τέκε, M3. γένετο, Par. τέτοκε.

V. 309. Med. Γηρυονῆα, sed supra ι.

V. 306. De Typhaone vid. v. 821.

V. 308. ὑποκυσαμένη] Sic scribendnm esse, υ litera longa, non ὑποκυσσαμένη docuit Herm. de Aesch. Danaid. p. XV. (Opusc. I, 335.). „Κύειν," ita vir doctissimus, „est fecundare, unde κῦμα, a grammaticis de fetu annotatum, Aeschylus atque Euripides usurparunt, κυεῖν autem parere." Caveas vero, ne in ὑποκυσαμένη passivam agnoscas significationem; nihil significat nisi: empfangen habend.

δεύτερον αὖτις ἔτικτεν ἀμήχανον, οὔτι φατειὸν 310
Κέρβερον, ὠμηστήν, Ἀΐδεω κύνα χαλκεόφωνον,
πεντηκοντακέφαλον, ἀναιδέα τε κρατερόν τε·
τὸ τρίτον Ὕδρην αὖτις ἐγείνατο, λυγρὰ ἰδυῖαν
Λερναίην, ἣν θρέψε θεὰ λευκώλενος Ἥρη,

V. 311. Ἀϝίδεω Fl.
V. 312. M. 2. 3. V1. Par. Schol. Exeget. Byz. et Schol. Soph. Tr. 1090. πεντηκοντακέφαλον. Flor. A secundum Lennepium τρικάρηνον, quod receperunt Wolf. Goettl. πεντηκοντακέφαλλον cum Lennepio. Schoem.
V. 313. λύγρ' εἰδυῖαν cum codd. Goettl. λυγρὰ ϝιδυῖαν Fl. V. animadv. ad v. 264.

V. 311. *χαλκεόφωνον*] Sic Stentor ab Homero Il. V, 785. dicitur *χαλκεόφωνος*, cuius vox est tubae instar, unde putaverim non prorsus incognitum fuisse tubarum usum heroicis temporibus, de qua re dubitabat Aurel. Victor H. R. 9 (v. Il. XVIII, 219). Narratio est apud Paus. II, 21, 3: *Ἀθηνᾶς δ' ἱδρύσασθαι Σάλπιγγος ἱερόν φασιν Ἡγέλεων. Τυρσηνοῦ δὲ τόνδε τὸν Ἡγέλεων, τὸν δὲ Ἡρακλέους εἶναι καὶ γυναικὸς λέγουσι τῆς Λυδῆς, Τυρσηνὸν δὲ σάλπιγγα εὑρεῖν πρῶτον, Ἡγέλεων δὲ τὸν Τυρσηνοῦ διδάξαι τοὺς σὺν Τημένῳ Δωριέας τοῦ ὀργάνου τὸν ψόφον.* Ceterum Tyrrheni sunt Pelasgi, non Etrusci. Hinc recte Nonnus Dion. 47, 568: *Πελασγιὰς ἔβρεμε σάλπιγξ.* Cf. Lobeck. ad Soph. Ai. 17. Cerberi vocabulum Herm. de myth. Gr. p. XIII. (op. II, p. 181). a *κρεμερός* traiectis literis derivavit; Diaconus p. 565, 16 = Flach. p. 318. a *κέαρ βαρύνεσθαι*, quod mutavit Schol. Ven. in *κέαρ βιβρώσκειν*; Exeget. Byz. apud Flach. Schol. p. 391 a *βάρος τοῦ κέαρος*; Welcker. Tril. Aesch. p. 130 ab *Ἔρεβρος*; alii ab aliis, de quibus cf. Schoem. op. II p. 198. System. p. 90 not. 36.

V. 312. *πεντηκοντακέφαλον*] Hoc epithetum non consentaneum est cum altero theogoniae loco v. 771. Corruptum autem scholion Basileense ad hunc versum sic restitui necesse est: *οὗτος μὲν τὸν Κέρβερον πεντηκοντακέφαλον λέγει, Ὅμηρος δὲ οὔ.* Cf. Ariston. ad. Il. VIII, 368. Flach. Scholien p. 102. V. 746—805 a rhapsodo aliquo intrusos esse veri simile est.

V. 313. *Ὕδρην*] Etiam haec fabula est Argolica. Cf. Buttm. Myth. II. p. 93. Ceterum hunc locum usque ad 336. in animo habuisse videtur Nicander Ther. 8: *Ἀλλ' ἤτοι κακοεργὰ φαλάγγια, σὺν καὶ ἀνιγροὺς Ἑρπηστάς, ἔχιάς τε καὶ ἄχθεα μυρία γαίης Τιτήνων ἐνέπουσιν ἀφ' αἵματος, εἰ ἐτεόν περ Ἀσκραῖος μυχάτοιο μελισσήεντος ἐν ὄχθαις Ἡσίοδος κατέλεξε παρ' ὕδασι Περμησσοῖο.* Ista enim *κακοεργὰ φαλάγγια*, quae ex stirpe Titanum (hoc est enim illud *Τιτήνων ἀφ' αἵματος*) orta dicuntur, sunt Hydra, Chimaera, Sphinx cet., ita ut scholiastam Nicandri ad h. l. sic dicentem: *ἰστέον δὲ, ὅτι ψεύδεται ὁ Νίκανδρος ἐνταῦθα· οὐδαμοῦ γὰρ τοῦτο εἶπεν Ἡσίοδος ἐν τοῖς πραττομένοις*, errasse pateat, cum illud *ἀφ' αἵματος* crassa Minerva intellexerit. Certe haec verba theogoniam nostram non arguunt lacunae, ut putabat Muetzell. p. 497. Neque enim Eu-

ἄπλητον κοτέουσα βίῃ Ἡρακληείῃ. 315
καὶ τὴν μὲν Διὸς υἱὸς ἐνήρατο νηλέϊ χαλκῷ
Ἀμφιτρυωνιάδης σὺν ἀρηϊφίλῳ Ἰολάῳ
Ἡρακλέης βουλῇσιν Ἀθηναίης ἀγελείης.
ἡ δὲ Χίμαιραν ἔτικτε, πνέουσαν ἀμαιμάκετον πῦρ,
δεινήν τε μεγάλην τε, ποδώκεά τε κρατερήν τε. 320
τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· μία μὲν χαροποῖο λέοντος,
ἡ δὲ χιμαίρης, ἡ δ' ὄφιος, κρατεροῖο δράκοντος,

V. 315. ἄπλητον] Herm. ap. Frankium ad hymn. Hom. Cer. 83. ἄπληστον. V. ad v. 151.
V. 317. Ϝιολάῳ Fl.
V. 320. In M2. τε ante κρατερήν deest.
V. 321. τῆς δ' αὖ M3.

docia p. 209 Ἡσίοδος δὲ λέγει ταύτην (sc. Ὕδραν) γενέσθαι ἐκ τοῦ αἵματος (pro στόματος corr. Lobeck. Aglaoph. p. 567) τῶν Γιγάντων, scholion illud Nicandri compilans carminis partem amissam alludit, ut putabat Lobeckius, sed nostrum versum ante oculos habet. — Ex ipso nomine Ὕδρα aquarum vim perniciosam deduxit Schoem. op. II p. 196.

V. 315. ἄπλητον] I. e. (a πελάω), aut, qui tanta correptus iracundia est, ut vix accedere ad eum liceat, aut cum Deiters. de Hes. Scuti Herc. p. 27 not. 6 ἄπλητος = ἀπλήρωτος, quam significationem etiam Theog. 709. hymn. Hom. V, 83 postulari docuit.

V. 319. ἀμαιμάκετον πῦρ] Gloss. Vat. ἀκαταπόνητον. Derivari solet a μαχέομαι, μαχετός (v. Schneid. ad Plat. Polit. II. p. 195.; ἄμαχετος habet Aeschyl. Sept. 85.) facta primae syllabae duplicatione atque addito α privativo. Cf. Schol. ἀπροσπέλαστον, ἀπροσμάχητον. Atque corroborari videtur haec derivatio scriptura A. ἀμαιμάχετος. Unde ἱστὸν ἀμαιμάκετον apud Hom. Od. XIV, 311. non esse procerum malum (ut περιμήκετος ap. Arat Ph. 249.), sed in quem venti incassum annitantur, concludas. Sed rectius Doederlinus Gloss. n. 141 de μαιμάσσω et a intensivo derivat, ut significet impetuosum, quod epithetum Scut. 207 et Pind. Pyth. I, 78 bene de mari aestuoso usurpatur. Doederlinum secutus est Paleius ad Scut. l. l. — Varias de Chimaera veterum opiniones collegit Muetzell. p. 455. De Sphinge, quam Hermannus Anginam interpretatur, cf. Schoem. p. 165. op. II, p. 192, System p. 91. De Nemeaeo leone varias fabulas finxerunt Forchhammer. Hellen. p. 213. Preller. Myth. Gr. II, p. 191.

V. 321. ἦν] Ἦν et hoc loco et Theog. 825 singularem numerum esse volebant grammatici Pseudo-Herod. περὶ σχημάτων p. 60, 15. Eustath. p. 1110. et 1892, 47 Foerstemannus p. 43., qui haud parvi momenti esse putabat, quod in utroque loco verbum antecederet. Pluralem autem esse pro ἦσαν docuerunt Choeroboscus ad Theod. p. 536, 7. Ahrens. dor. dial. II, p. 327. Curtius Verbum I, p. 148. Rzach. Dial. p. 456. Res apud Hesiodum non constat.

[πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ Χίμαιρα,
δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο.]
τὴν μὲν Πήγασος εἷλε καὶ ἐσθλὸς Βελλεροφόντης. 325
ἡ δ' ἄρα Φῖκ' ὀλοὴν τέκε, Καδμείοισιν ὄλεθρον,
Ὄρθῳ ὑποδμηθεῖσα, Νεμειαῖόν τε λέοντα,
τόν ῥ' Ἥρη θρέψασα, Διὸς κυδνὴ παράκοιτις,
γουνοῖσιν κατένασσε Νεμείης, πῆμα βροτοῖσιν.
ἔνθ'· ὅγε οἰκείων ἐλεφαίρετο φῦλ' ἀνθρώπων, 330
κοιρανέων Τρητοῖο Νεμείης ἠδ' Ἀπέσαντος·
ἀλλά ἑ ἶς ἐδάμασσε βίης Ἡρακληείης.
Κητὼ δ' ὁπλότατον Φόρκυ φιλότητι μιγεῖσα

V. 323 seq. Versus impacti ex Hom. Il. VI, 181. male cohaerent syntaxi cum antecedentibus, quare aut a rhapsodo vel interpolatore adiecti aut casu aliquo de margine textui applicati sunt. Fortasse Aristarchus constructionem violatam reprehendit, cf. schol.: ὅτι οἱ μεταβάλλοντες τὴν φράσιν ὀφείλουσι βέλτιον ἐπεξεργάζεσθαι. v. 324 abest a M3. Par. Versus eiecerunt omnes fere edd. Par. ὄπισθε.

V. 326. Φῖκ'] Sic bene ex V2. et scholiis reposuit Graevius pro Σφίγγ'. Notum enim est Φίκιον ὄρος Boeotis a Sphinge dictum. Festus v. Picati, Lycophr. v. 1463. Schol. et Paraphr. Scut. 32. V1. φίγγ', M4. σφίγ'. Cf. Lobeck. Paral. p. 103.

V. 328. τόν ῥ' Ἥρη — κυδνὴ] V1. 2. τὸν δ' Ἥρη — κυδρή. Κυδρή etiam P2. Taur. M3.

V. 329. πῆμα βροτοῖσιν] Sic scripsimus e coni. Scherii l. l. pro πῆμ' ἀνθρώποις codd. et edd., quod aut glossemate aut errore librarii in textum irrepsit. Cf. Od. XII, 215. hymn. Hom. II, 128.

V. 330. ἔνθ' ὅγε] Sic coni. Pal. e cod. M (Barocc. 60) ἔνθα γε, recepit Fl. Codd. et edd. ἔνθ' ἄρ' ὅγ. — ϝοικείων Fl.

V. 331. Τρητοῖο] Vulgo τρητοῖο. Correxerunt Sevinus et Clericus.

V. 332. ἀλλά ϝε ϝῖς Fl.

V. 333. Φόρκυ] Sic M3. codd. Φόρκυι. Cf. Flach. Digamma p. 74. Hartel. Zeitschr. Oestr. G. 1876 p. 627 not.

V. 325. Πήγασος — καὶ Βελλεροφόντης] I. e. Bellerophontes auxiliante Pegaso.

V. 327. Ὄρθῳ] Apollod. III, 5. Τυφῶνι.

V. 330. ἐλεφαίρετο] Schol.: ὅτι ἀντὶ τοῦ ἔβλαπτεν. Ὅμηρος δέ ποτε καὶ παρελογίζετο.

V. 331. Τρητοῖο] In Treto monte spelunca erat Nemeaei leonis. Diod. Sic. IV, 11: Διέτριβε δὲ μάλιστα μεταξὺ Μυκηνῶν καὶ Νεμέας περὶ ὄρος τὸ καλούμενον ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Τρητόν· εἶχε γὰρ πέρὶ τὴν ῥίζαν διώρυχα διηνεκῆ, καθ' ἣν εἰώθει φωλεύειν τὸ θηρίον. cf. Apollod. II, 5, 1. Pausan. II, 15, 3—4. Etym. M. p. 119, 40.

V. 333. Φόρκυ] Choerobosc. Bekk. Anecd. p. 1199: ἡ αἰτιατικὴ ἡ Φόρκυν θ' Ἱπποθόαν τε ἀπὸ ἄλλης εὐθείας

γείνατο δεινὸν ὄφιν, ὃς ἐρεμνοῖς κεύθεσι γαίης
πείρασιν ἐν μεγάλης παγχρύσεα μῆλα φυλάσσει. 335
[τοῦτο μὲν ἐκ Κητοῦς καὶ Φόρκυνος γένος ἐστί.]

Τηθὺς δ' Ὠκεανῷ Ποταμοὺς τέκε δινήεντας,
Νεῖλόν τ' Ἀλφειόν τε καὶ Ἠριδανὸν βαθυδίνην,
Στρυμόνα, Μαίανδρόν τε καὶ Ἴστρον καλλιρέεθρον,

V. 334. ἐρεμνοῖς] Sic Par. apud Lennepium, Diaconus Alleg. Flach. p. 321 (ἔτι δὲ τοῖς κεύθεσι τοῖς ἐρεμνοῖς). Vulg. ἐρεμνῆς. ἐρεμνοῖς et μεγάλης pro μεγάλοις coni. Wieseler. I p. 7, receperunt Schoem. Fl.

V. 336. Φόρκυνος] Φόρκυος M2. V2. κἀκ Φόρκυνος. Versum eiecerunt Pal. Fl.

V. 339 seq. desunt in M2. ratione aperta.

ἐστίν, ὡς ἀπὸ τοῦ ὁ Φόρκυς τοῦ Φόρκυος, ὥςπερ βότρυς βότρυος. Recentiores inde a Pind. Pyth. XII, 23. Φόρκος forma usi sunt. Omnino autem de variis nominis Φόρκυς flexionibus v. Etym. M. p. 798, 38. Eudociae Viol. p. 419 Lascaris. Gr. Graec. III p. 375 Bas.

V. 334. ὄφιν] Lado (a λάβρος, λάζεσθαι = λαμβάνειν v. Schoem. op. II p. 188) serioribus audit, qui una cum Hesperidibus aurea poma custodit; v. Heyn. ad Apoll. p. 412. — ἐρεμνὰ κεύθεα γαίης speluncam denotant, draconis domicilium. Cf. tamen Schol. Apoll. IV, 1396.

V. 337—345. Memorabilis hic locus est propter geographiam temporis Hesiodei. Nilum primus memorat Hesiodus, qui apud Homerum Αἴγυπτος audit; (v. Laurent. Lyd. de mens. IV, 68. Etiam Phasis in Colchide, qui spectat ad Argonautarum, non memoratus Homero); ex Scythia Istrum et Ardescum (quem esse Salmydessum Vossius suspicatus est de geograph. antiq. p. XVII.), ex Macedonia Haliacmonem, ex Thracia Strymonem et Nessum. V. 338. etiam Eridanum memorat, quem Padum esse iam Hesiodo ex Ligybus suspiceris (v. animadvers. ad 518. Welcker. Tril. Aesch. p. 566 seq.), ex Epiro, Graeciae umbilico, Acheloum et Evenum, ex Peloponneso Alpheum et Ladonem, e Thessalia Peneum. Nihil de ceteris Graeciae Europaeae fluminibus, cum multus sit in enarrandis Asiae fluviis et praesertim Troiae. Ad Troiam pertinent Scamander, Simois, Sangarius, Rhodius, Nessus, Heptaporus, Granicus, Aesepus, ad Lydiam Maeander cum Hermo, ad Mysiam Caicus, ad Paphlagoniam Parthenius. Boeotiae fluvios eum sicco pede transiisse valde memorabile esse videtur. Sed fortasse poëtae eos tantum fluvios enumerare in animo erat, qui seu priscis carminibus seu cultu aliquo eximio per ora hominum vulgati erant: v. Flach. Syst. p. 97. Alii autem aliud de fluminum catalogo statuerunt. V. Schoem. p. 173. Petersen. Ursprung p. 12. Pal. ad h. l. Bergk. Lit. Gr. I p. 982.

V. 339. Ἴστρον] Hesiodi tempore iam ausos esse homi-

Φᾶσίν τε Ῥῆσόν τ', Ἀχελωΐόν τ' ἀργυροδίνην 340
Νέσσον τε, Ῥοδίον θ' Ἁλιάκμονά θ' Ἑπτάπορόν τε,
Γρήνικόν τε καὶ Αἴσηπον, θεῖόν τε Σιμοῦντα,
Πηνειόν τε καὶ Ἕρμον, ἐϋρρείτην τε Κάϊκον,
Σαγγάριόν τε μέγαν, Λάδωνά τε Παρθένιόν τε,
Εὔηνόν τε καὶ Ἄρδησκον, θεῖόν τε Σκάμανδρον. 345
Τίκτε δὲ θυγατέρων ἱερὸν γένος, αἳ κατὰ γαῖαν
ἄνδρας κουρίζουσι σὺν Ἀπόλλωνι ἄνακτι

V. 340. Ἀχελωΐόν τ' ἀργυροδίνην] V2. unde Lennep. Schoemann. Ἀχελῷόν τ' ἀργυροδίνην cum Guieto. Gaisf. Dind. Cf. Muetzell. p. 97. Plerique codices Ἀχελώϊον ἀργυροδίνην, quod praetulerunt Goettl. Koechl. al.

V. 341. Ῥοδίον] Sic scripsimus cum M3. pro Ῥόδιον; v. Arcad. de accent. p. 39, 15 seq.: τὰ διὰ τοῦ διος προπαροξύνονται, εἰ μὴ τρισύλλαβα ὄντα τριβράχεα εὑρεθῶσι. καὶ πρὸς διαστολὴν κυρίων καὶ ἐπιθέτων, ὥςπερ ἔχει τὸ Ῥοδίος καὶ Σχεδίος. Sic corrigendus est hic locus ex Eustath. ad Il. p. 890. I. Philop. Ῥόδιος praetulisse videtur. Porro Ῥοδίον τε Λιάκμονα M3.

V. 342. θεῖόν τε Σιμοῦντα] Schol. Ven. Il. XII, 22. Fr. Frankius ad hymn. Hom. I. 36. θεῖον Σιμόεντα scriptum fuisse suspicatur. Cf. adnot. ad v. 340., nisi forte verius Σιμόεντά τε θεῖον cum Hermanno vel θεῖόν τε Σιμόεντα cum Muetzell. p. 96 fuisse credas.

V. 343 seq. M3. habet 344. 343.

V. 345. Ἄρδησκον] V2. Ἄλδησκον, quae est recentior forma. Ἄλδισκος et Ἄρδισκος ex mala pronuntiatione η literae sunt orta; nam hoc si voluissent Graeci, Ἀρδίσκον pronuntiassent. De duplici huius fluminis scriptura v. Bernhardy ad Dionys. v. 314. Pro Σκάμανδρον V2. Κάμανδρον.

V. 347. σὺν Ἀπόλλωνι ἄνακτι] V2. Wolf. Ἀπόλλωνι ξὺν ἄνακτι. Ἀπόλλωνι Ϝάνακτι Fl.

nes Pontum Euxinum navigiis petere hic locus demonstrat. V. Vossii Geogr. ant. p. XVII.

V. 345. θεῖόν τε Σκάμανδρον] De positione ante vocabulum Σκάμανδρος neglecta cf. Hartel. Stud. I p. 31. La Roch. Unters. p. 43 not. Hoffmann. Iliad. Prol. p. 117. Hercher. in annal. acad. Berol. a. 1875 p. 107 seq. Non iniuria Hercherus propter metricam versus heroici legem violatam, quae res in septendecim Homericorum carminum locis appareat, nomen Scamandri verum et vetustum esse, ut poëtae nil in eo mutare potuerint, nomina Xanthi et Simoentis a posterioribus rhapsodis esse addita et ad hexametri leges accomodata conclusit. De altera forma Κάμανδρος v. Schol. Il. I, 1; commendaverat Alexander Cotyaensis, de quo v. Lehrs. Quaest. ep. p. 8 seq. Cf. adnot. ad Oper. 589.

V. 347. ἄνδρας κουρίζουσι] Schol.: καὶ γὰρ Ἀπόλλωνι καὶ ποταμοῖς οἱ νέοι ἀπέτεμον τὰς κόμας διὰ τὸ αὐξήσεως καὶ ἀνατροφῆς αἰτίους εἶναι, ὡς Ὅμηρος· Σπερχεῖ', ἄλλως σοί γε

καὶ Ποταμοῖς, ταύτην δὲ Διὸς πάρα μοῖραν ἔχουσι,
Πειθώ τ' Ἀδμήτη τε Ἰάνθη τ' Ἠλέκτρη τε,
Δωρίς τε Πρυμνώ τε καὶ Οὐρανίη θεοειδής, 350
Ἱππώ τε Κλυμένη τε Ῥόδειά τε Καλλιρόη τε
Ζευξώ τε Κλυτίη τε Ἰδυῖά τε Πασιθόη τε
Πληξαύρη τε Γαλαξαύρη τ' ἐρατή τε Διώνη
Μηλόβοσίς τε Θόη τε καὶ εὐειδὴς Πολυδώρη,
Κερκηΐς τε, φυὴν ἐρατή, Πλουτώ τε βοῶπις, 355
Περσηΐς τ' Ἰάνειρά τ' Ἀκάστη τε Ξάνθη τε,
Πετραίη τ' ἐρόεσσα Μενεσθώ τ' Εὐρώπη τε,
Μῆτίς τ' Εὐρυνόμη τε Τελεστώ τε κροκόπεπλος
Χρυσηίς τ' Ἀσίη τε καὶ ἱμερόεσσα Καλυψώ,

V. 348. *περὶ Διὸς* M 2. 4.
V. 349. *Ἀτμήτη* V 1. Par. Postea Voss. ad hymn. Cer. p. 119. *καὶ Ἠλέκτρη καὶ Ἰάνθη. Ϝιάνθη* Fl.
V. 350. *θεοϜειδής* Fl.
V. 351. *Ῥοδία* M 2.
V. 352. *τε Ἰδυῖα*] Sic cum nonn. codd. Schoem. Koechl. Cf. anim. ad v. 264. — *τε Ϝιδυῖα* Fl. — *τ' Εἰδυῖα* codd. Schol. Exeget. Byz. edd. — *Πασιθόη* pars codd. Schol. Bas. et Mon., qui addunt *ἐν ἄλλῳ Πεισιθόη*, Exeg. Byz. apud Flach. p. 396. *Πασιθέα* Schol. Ven. *Πασιθόη* edd. pl. *Πεισιθόη* cum bonis codd. inter quos f. O., Koechl.
V. 353. *Ἐρατώ* VI. Par.; pro *Γαλαξαύρη* hymn. 423. levi librarii errore *Ταλαξαύρη* Hom. V, M 2. *Γαλαξόρη*, M 4. *Γαλαξάρη*.
V. 354. *εὐϜειδής* Fl.
V. 356. *Ἰάνειρα*] Taur. *Ἰηάνειρα*. RS. *Περσηΐς τ' ἐρόεσσα* e versu sequente.
V. 357. *Μενεσθώ*] Sic plerique codd. Koechl. Schoem. *Μενεστώ* V 2. Schol. Exeg. Byz. apud Flach. p. 397. Goettl. nino cf. Muetzell. p. 148.
V. 358. *Τελεστώ*] Sic M. 2. 3. V 2. Bar. Taur. Schol. Exeget. Byz. l. l. pro *Τελεσθώ* aliorum codd. et Diaconi Alleg. p. 570, 5 = 323 F. quod male effictum ad normam imperativi peccat contra analogiam.
V. 359. *Χρυσηίς*] Sic e coni. Herm. ad hymn. Hom. V,

πατὴρ ἠρήσατο Πηλεύς· τὰ γὰρ ὕδατα αὐξητικὰ καὶ ὁ Ἥλιος. Eandem sententiam Creuzerus sequi videtur Symb. II, p. 161., quamvis prorsus inter se differant Apollo et Sol. Sed satis apertum est causam, cur fontibus, fluminibus et Apollini hoc servandorum puerorum traditum negotium esset, eam fuisse, ut et corpus et animam servarent pura. Cf. Alexand. Aet. ap. Parthen. p. 15. Passov.: *κρήναις καὶ ποταμοῖς νίψατ' ἀεικὲς ἔπος*, et quae habent Müllerus Dor. I. p. 325 seq., Lennep. ad h. v. Schoemann. Aeschyl. Prom. p. 150. Preller. Myth. Gr. I p. 45.
V. 349—361. Ad indagan-

Εὐδώρη τε Τύχη τε καὶ Ἀμφιρὼ Ὠκυρόη τε, 360
καὶ Στύξ, ἣ δή σφεων προφερεστάτη ἐστὶν ἁπασέων.
αὗται δ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἐξεγένοντο

421. scripserunt Lennep. Schoem. Koechl. *Κρηνηίς* cum M3 Goettl. *Κρυσίη* V1. *Κρησηΐς* Bar., *Κρυσηΐς* M2. V2. schol. Exeget. Byz. p. 397 F. *Κρισίη* A., *κρισίης* Tr., *Κρησίη* Vat., *Κρυσίης τ' Ἀσία τε* Taur. Boissonadus coniecturam Naekii (Choeril. p. 125.) *Κρισσηΐς* in textum recepit. Cf. Voss. adnot. ad hymn. Cer. p. 120.
V. 362. *αὐταί* V1.

dam nominum Oceanidum significationem plurimum fecit Schoemann. p. 174 seq. et op. II, p. 146 seq., qui has versiones argute prodidit. *Ἀδμήτη* Indomita, *Ἰάνθη* Violiflora, *Ἠλέκτρη* Pellucida, *Δωρίς* Donona (v. Hermann. op. II p. 179), *Εὐδώρη* v. 360 Benefica, *Πολυδώρη* v. 354 Multidua, *Πλουτώ* v. 355 Ditis, *Πρυμνώ* Imula, *Οὐρανίη* Coeligena, *Ἱππώ* Equiria, *Κλυμένη* Cluentia, *Κλυτίη* Cluvia, *Ῥόδεια* Rosea, *Καλλιρρόη* Pulchriflua, *Ζευξώ* Biiuga (v. Herm. op. VI p. 173), *Ἀμφιρώ* Bifida, *Πασιθόη* Omnivaga, *Πληξαύρη* Auriverbera, *Γαλαξαύρη* Lactaura, *Μηλόβοσις* Pecupasca, *Κερκηίς* Radiosa vel Splendida, *Περσηΐς* Tramea, *Ἰάνειρα* Fovela, *Ἀκάστη* Mundula, *Ξάνθη* Flava, *Πετραίη* Saxatilis, *Μενεστώ* Tardiflua, (ubi nos *Μενεσθώ*) *Τελεστώ* Sacrana, *Χρυσηΐς* Aureola, *Καλυψώ* Occulina, *Εὐρώπη* Amplitua, *Ἀσίη* Limosa, *Διώνη* Coelestis (v. Curtii Etym. p. 222), *Πειθώ* Suada, *Μῆτις* Mens, *Ἰδυῖα* Gnara, *Τύχη* Fortuna, *Εὐρυνόμη* Latipota, *Στύξ* Rigua. Adde, quae exposuerunt Preller. I p. 452. Lehrs. Pop. Auf. p. 99 (120) seq. Flach. System p. 99. Erraverunt autem et ii, qui nomina *Εὐρώπη, Ἀσίη, Δωρίς, Ῥόδεια, Περσηΐς, Ἰάνειρα* ad terras et insulas iisdem nominibus denotatas reiecerunt, male intellectis verbis v. 365 *γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης*, et ii, qui extremis septem, quae enumeravimus, Nympharum nominibus, alterum cosmogoniae vel theogoniae genus indicari rati sunt, in quo ex Oceano, h. e. ex aqua, omnium rerum et Deorum origines sint deductae. Nam omnia Oceanidum nomina ad Nympharum varia ingenia et dona optime quadrant, velut *Εἰδυῖα, Μῆτις, Πειθώ* non inepte ad fatidicas earum virtutes, *Τύχη* ad aquae vel fontium salubritatem hominibus faustam exoptatamque relegantur. Una fortasse *Στύξ* aliam postulat interpretationem, quae antiquis carminibus celebrata iam Homeri temporibus eundem fere, quem dei maiores, honorem assecuta erat. V. Flach. System p. 104.

V. 360. *Τύχη*] Laur. Lyd. de mens. p. 44: *Οὐδαμοῦ τῆς Τύχης ὀνόματος Ὅμηρος μέμνηται, Ἡσίοδος δέ.*

V. 361. *προφερεστάτη*] Non est natu maxima, sed omnium gravissima, quam Iuppiter prae ceteris honore prosecutus est (cf. v. 399.). Cf. Diac. p. 570 = p. 323 F. *Στὺξ δὲ εἴρηται προφερεστάτη πασῶν οὐ διὰ τὸ στυγεῖσθαι, τουτέστι μισεῖσθαι, ἀλλὰ διὰ τὸ τιμᾶσθαι μᾶλλον καὶ ζητεῖσθαι τὰ τοιαῦτα ὕδατα.*

πρεσβύταται κοῦραι· πολλαί γε μέν εἰσι καὶ ἄλλαι.
τρὶς γὰρ χίλιαί εἰσι τανύσφυροι Ὠκεανῖναι,
αἵ ῥα πολυσπερέες γαῖαν καὶ βένθεα λίμνης 365
πάντῃ ὁμῶς ἐφέπουσι, θεάων ἀγλαὰ τέκνα.
τόσσοι δ' αὖθ' ἕτεροι ποταμοὶ καναχηδὰ ῥέοντες,
υἱέες Ὠκεανοῦ τοὺς γείνατο πότνια Τηθύς·
τῶν ὄνομ' ἀργαλέον πάντων βροτῷ ἀνδρὶ ἐνισπεῖν,
οἱ δὲ ἕκαστοι ἴσασιν, ὅσοι περιναιετάουσι. 370
Θεία δ' Ἠέλιόν τε μέγαν λαμπράν τε Σελήνην
Ἠῶ θ', ἣ πάντεσσιν ἐπιχθονίοισι φαείνει
ἀθανάτοις τε θεοῖσι, τοὶ οὐρανὸν εὐρὺν ἔχουσι,
γείναθ' ὑποδμηθεῖσ' Ὑπερίονος ἐν φιλότητι.
Κρίῳ δ' Εὐρυβίη τέκεν ἐν φιλότητι μιγεῖσα 375
Ἀστραῖόν τε μέγαν Πάλλαντά τε δῖα θεάων

V. 364. τρισχίλιαι γὰρ ἔασι τανύσφυραι ὠκεανίδες M3., τρεῖς γ. χ. ἔ. τανύσφυραι V1. Par. Pro χίλιαι Schol. Pind. Ol. V, I. habet μυρίαι. Sed veram esse omnium codicum lectionem ex Macrob. Saturn. I, 18 Acusilai locum quendam compilante merito conclusit Schoem. op. II p. 163 not. 60.
V. 365. βένθεα γαίης λίμνης M2.
V. 367. τόσσον V1.
V. 369. βροτῷ ἀνδρὶ] Sic scripsimus hiatus causa, coll. Oper. 485. Cf. Digamma p. 20. Plerique codd. βροτὸν ἄνδρα. V2. βροτὸν ἄνδρ' ἔν'.
V. 370. ὅσοι περιναιετάουσι] Ita V2. Sed Taur. οἳ ἄρ' περιναιετάουσι. Ceteri οἳ ἂν περιναιετάωσι, quod receperunt Lennep. Koechl. ἕκαστα ἴσασιν e coni. cum Eustath. ad Dion. Perieg. p. 644. Lennep. — Ϝέκαστα Fl.
V. 371. Ϝίσασιν Fl. De Θεία v. ad v. 135, de λαμπράν ad v. 18.
V. 373. ἀθανάτοις τε θεοῖσι] Sic M3. Suaserunt Wolf. et Herm. θεοῖς, τοὶ cum rel. codd. Koechl.
V. 374. ὑπευνηθεῖσ' A. — Ὑπερίωνος φιλότητι M3.
V. 375. τέκεν ἐν] V2. Bar. Goettl. Koechl. Vulg. τίκτεν, quod rec. Schoem. — De Κρίῳ v. anim. ad v. 134.

V. 363. γε μέν] tamen. V. Buttm. Exc. I. ad Aratum.
V. 365. γαῖαν καὶ βένθεα] Argute de his versibus disputavit Wieseler I p. 8 qui collatis Hom. Od. III, 1, Il. XXI, 196 seq. Hymn. Orph. LI ὑγροπόροις γαίης ὑπὸ κεύθεσιν οἰκί' ἔχουσαι non de terra et aqua sibi oppositis poetam hic cogitare, sed de Nymphis arbusta lucosque fontibus propinquos habitantibus patriumque amnem Oceanum lente atque tranquille fluentem visentibus exposuit. Cf. Suid. s. λίμνη.
V. 366. θεάων] v. Schol.: ὅτι θεάων ἀντὶ τοῦ θεᾶς, πληθυντικῶς ἀντὶ ἑνικοῦ.
V. 371. Θεία] V. Pindar. Isthm. V, 1.

Πέρσην θ', ὃς καὶ πᾶσι μετέπρεπεν ἰδμοσύνῃσιν.
Ἀστραίῳ δ' Ἠὼς ἀνέμους τέκε καρτεροθύμους,
ἀργέστην Ζέφυρον, Βορέην τ' αἰψηροκέλευθον
καὶ Νότον, ἐν φιλότητι θεὰ θεῷ εὐνηθεῖσα. 380
τοὺς δὲ μέτ' ἀστέρα τίκτεν Ἑωσφόρον Ἠριγένεια
ἄστρα τε λαμπετόωντα, τάτ' οὐρανὸς ἐστεφάνωται.

V. 377. *καὶ πᾶσι*] Sic plerique codd. *ὃς πάσῃσι* M3. Goettl. *μετέτρεπε Ϝιδμοσύνῃσιν* Fl. *Τιτῆσι* pro *καὶ πᾶσι* coni. Wieseler.

V. 379. *ἀργέστην Ζέφυρον*] Sic pars codd. Schoem. Koechl. Fl. *Ἀργέστην, Ζέφυρον* M3. V1. 2. Vat. Taur. fortasse Diac. All. p. 571 = 324 F.; Exeget. Byz. p. 397 F. Goettl. Utramque lectionem agnoscit scholiasta V. Flach. Scholien p. 104. — *τ' αἰψηροκέλευθον*] M2. *λαιψηροκέλευθον*, V1. Par. *Βορέην αἰψηροκέλευθον.* Forte *Ζέφυρόν τε, Βορέην τ' αἰψ.*

V. 380. *θεὰ θεῷ*] Sic scripsi cum M1. 2. Taur. Vat. V1. 2. Par. pro *θεῷ θεά.* Prorsus ita infra v. 405. et Hom. Od. V, 97. Il. II, 821. *θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα.* Il. XVI, 176. *γυνὴ θεῷ εὐνηθεῖσα.*

V. 381. *μετ' Ἀστραῖον τέχ' ἑωσφόρον* M3.

V. 383. *ἔτεκεν παῖς Ὠκεανοῦ* M3., *ἔτεκεν — θυγατέρα* V1.

V. 377. *Πέρσην*] Est pater Hecatae (v. 409.), cuius praeter hunc locum mentio non fit apud mythologos; v. Buttm. Myth. II. p. 192. Ruhnken. hymn. Cer. 24. Creuzer. Symb. I. p. 339. ed. III. Idem de Astraeo Pallante dictum esto; de quibus omnibus v. Herm. de myth. p. 15 (op. II p. 183). Schoem. p. 100 et op. II p. 232.

V. 379. *ἀργέστην*] Tres tantum hic ventos commemorari (sine Argeste), putabant Acusilaus, Vossius epp. myth. I, 35, Muetzell. p. 46 p. 474 Schoem. op. II p. 362. p. 517. Negabat Goettlingius, auctoritate adiutus Aristarchi, cuius nomen correctura facili et eleganti Gaisfordius in scholion Bas. ad hunc versum immiserat (v. Scholien p. 103). Sed Aristarchi si omnino recte a Gaisfordio et Schoemanno explicata est (cf. Eustath. ad Il. p. 845, 60), sententia nos convincere nequit. Nam quamvis epithetum Zephyri *ἀργέστης* inusitatum sit, quia plerumque Noto apponitur (v. Choerobosc. in Bekk. Anecd. p. 1224), tamen facilius id ferri potest, quam enumeratio quattuor ventorum, quorum princeps *Ἀργέστης* nusquam Euro similis est, nominumque expositio, quae contra morem epicum omni particularum vinculo careat. Difficilior est quaestio, quare commotus Hesiodus hic et Theog. 870 tres tantum ventos salutares enumeraverit, cum iam Homero quattuor venti praecipui fuerint noti (Schol. Ven. Il. XI 306 *Ὅμηρος δὲ τέσσαρας ἀνέμους μόνους οἶδεν*). Iam Vossius rem explanare conatus est, qui Eurum propterea hic non commemorari monuit, quod is in ventis noxiis, i. e. in Typhoei filiis, a poeta haberetur (cf. v. 869), quod quanquam Eurus vel Apeliotes ex more hominum opportunis ventis adnumerabatur, facile ei concedimus. Causa enim sine dubio posita

Στὺξ δ' ἔτεκ' Ὠκεανοῦ θυγάτηρ Πάλλαντι μιγεῖσα
Ζῆλον καὶ Νίκην καλλίσφυρον ἐν μεγάροισι·
καὶ Κράτος ἠδὲ Βίην ἀριδείκετα γείνατο τέκνα, 385
τῶν οὐκ ἔστ' ἀπάνευθε Διὸς δόμος, οὐδέ τις ἕδρη,
οὐδ' ὁδὸς ὅππῃ μὴ κείνοις θεὸς ἡγεμονεύῃ
ἀλλ' αἰεὶ πὰρ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ ἑδριόωνται.
ὣς γὰρ ἐβούλευσε Στὺξ ἄφθιτος Ὠκεανίνη
ἤματι τῷ ὅτε πάντας Ὀλύμπιος ἀστεροπητὴς 390
ἀθανάτους ἐκάλεσσε θεοὺς ἐς μακρὸν Ὄλυμπον,
εἶπε δ', ὃς ἂν μετὰ εἷο θεῶν Τιτῆσι μάχοιτο,
μή τιν' ἀπορραίσειν γεράων, τιμὴν δὲ ἕκαστον
ἑξέμεν ἣν τὸ πάρος γε μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι.
τὸν δ' ἔφαθ', ὅςτις ἄτιμος ὑπὸ Κρόνου ἠδ' ἀγέρα-
στος, 395

V. 384. πολύσφυρον, sed suprascr. καλλίσφυρον M2. — Pro Νίκην M3. V1. Par. Νείκην.
V. 387. V1. κεῖνος, Vat. οὐδ' ὁδιὸς ὅπῃ δι' ἐκείνων θεὸς ἡγεμονεύει. In marg. γρ. μετ' ἐκείνους. Hermannus ἡγεμονεύῃ, quod receperunt Lennep. Schoem.
V. 392. Ϝεῖπε et μετὰ Ϝεῖο Fl.
V. 393. δέ abest a V1. — Ϝέκαστον Fl. — τὸν pro τιν' coni. Scheer.

erat in locorum, quae ipse habitabat poeta, situ et natura, quam semel Oper. 640 breviter attigit (cf. omnino System p. 113). Neque enim eandem in omnibus Graeciae partibus ventorum naturam fuisse testantur Theophr. de ventis §§ 5, 29, 51 aliique. Aristarchi autem, quod statuimus, iudicium praeter Goettlingum etiam F. S. Lehrsio et G. Grotio hist. Graec. I p. 9 vers. germ. placuit. Ceterum de ventis cf. Plin. h. n. II, 47 XVIII, 31. Vitruv. I, 6 A. Gell. II, 22. Laur. Lyd. de mens. IV, 46.

V. 384. De Stygis liberis cf. Schoem. p. 181. System p. 105.

V. 386—403. Goettl. serioris cuiusdam rhapsodi videbantur esse, argumentis non adiectis.

V. 387. ἡγεμονεύει] Guiet. volebat ἡγεμονεύοι, quod probabat Wolf. Non recte. Constructio est: τῶν δόμος οὐκ ἔστιν ἀπάνευθε Διός, οὐδὲ ἕδρη, οὐδ' ὁδός ἐστιν αὐτοῖς, ἣν μὴ Ζεὺς ἡγεμονεύει. Nam neque coniunctivo neque optativo propterea usus est poeta, ut demonstraret nullam non illis viam praeire Iovem; illud vero esset: „si quando Iuppiter illis viam non praeiverit, pro via eam non haberi ab asseclis.“ Heynius hunc versum pro spurio habuit, nullis tamen additis argumentis.

V. 398. σφοῖσιν] Cf. Foerstemann. p. 28: „Atque hoc loco σφοῖσιν pro ἑοῖς positum singularis numeri ascivit vim et significatum, cum ad Stygem

τιμῆς καὶ γεράων ἐπιβησέμεν ἣ θέμις ἐστίν.
ἦλθε θ' ἄρα πρώτη Στὺξ ἄφθιτος Οὔλυμπόνδε
σὺν σφοῖσιν παίδεσσι φίλου διὰ μήδεα πατρός.
τὴν δὲ Ζεὺς τίμησε, περισσὰ δὲ δῶρ' ἀπέδωκεν.
αὐτὴν μὲν γὰρ ἔθηκε θεῶν μέγαν ἔμμεναι ὅρκον, 400
παῖδας δ' ἤματα πάντα ἑοῦ μεταναιέτας εἶναι.
ὣς δ' αὔτως πάντεσσι διαμπερές, ὥςπερ ὑπέστη,
ἐξετέλεσσ'· αὐτὸς δὲ μέγα κρατεῖ ἠδὲ ἀνάσσει.
Φοίβη δ' αὖ Κοίου πολυήρατον ἦλθεν ἐς εὐνήν·
κυσαμένη δὴ ἔπειτα θεὰ θεοῦ ἐν φιλότητι 405
Λητὼ κυανόπεπλον ἐγείνατο, μείλιχον αἰεί,
ἤπιον ἀνθρώποισι καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι,
[μείλιχον ἐξ ἀρχῆς, ἀγανώτατον ἐντὸς Ὀλύμπου.]

V. 396. ἣ θέμις] Cf. Lehrs. quaest. ep. p. 44. ἢ θέμις edd. vett.
V. 397. ἄφθιτος] V2. Bar. ἄφθιτον.
V. 398. σφοῖσιν] V2. σφῇσιν.
V. 399. δῶρ' ἀπέδωκεν] Sic egregie coni. Scheer. M2. Par. V. 1. 2. δῶρα ἔδωκεν, hiatu molestissimo, quod praebent multae editiones. Taur. δέδωκεν, quod scripsit Koechly. Sed δέδωκεν librarii correxerunt, hiatum evitaturi. Cf. Schoem. a h. v.
V. 401. ἑοῦ] Sic Taur. V1. M2. 3. Par. Bar. Koechl. Reliqui codd. ἑούς, quod receperunt Goettl. Schoem. Singularis codicum discrepantia, quae forte criticorum antiquorum auctoritati adscribenda est. Cf. Muetzell. p. 215. — πάντα ϝεοὺς Fl. — Pro ἑοῦ scribendum esse ἕο coniecit Brugman. l. l. p. 20 not., coll. Musaeo v. 159. Sed v. Apoll. Rhod. Arg. IV, 803 μή τις ἑοῦ ἀντάξιος ἄλλος ἀνάσσοι. — Cf. Flach. die beiden etc. p. 13.
V. 402. ὡςαύτως V1.
V. 403. ἐξετέλεσεν — ἠδ' ἀνάσσει M2. ἠδὲ ϝανάσσει Fl.
V. 405. δὴ ἔπειτα] Ita scripsi e Med. cum Dind. pro δ' ἤπειτα vel δήπειτα. M2. θεῶν.
V. 406. ἐγείνατο] V2. γείνατο.
V. 407. ἤπιον V1.
V. 408. cum Goettl. ejec. Pal. Weis. Fl.

sit referendum." V. Brugman. l. l. p. 23.
V. 400. θεῶν μέγαν — ὅρκον] Pind. Ol. VII, 65. (120.): ἐκέλευσεν δ' αὐτίκα χρυσάμπυκα μὲν Λάχεσιν χεῖρας ἀντεῖναι, θεῶν δ' ὅρκον μέγαν μὴ παρφάμεν.
V. 404. Huc pertinere videtur quod profert Grammat. ap. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 428: ἢ ἀπὸ Φοίβης μαμμωνυμικοῦ, ὡς Ἡσίοδος (cf. Etym. M. p. 796.), si ad Theogoniam omnino pertinet.
V. 406. Λητὼ μείλιχον] V. anim. ad Theog. 657.
V. 408. Hunc versum ex margine adhaesisse dicunt Guiet., Heyn., Wolf.; Robinsonus tamen commendatum esse ab epanaphora iudicavit. Verum tria sunt quae in reprehensionem incurrere in hoc versu vi-

γείνατο δ' Ἀστερίην εὐώνυμον, ἥν ποτε Πέρσης
ἠγάγετ' ἐς μέγα δῶμα φίλην κεκλῆσθαι ἄκοιτιν. 410
[ἣ δ' ὑποκυσαμένη Ἑκάτην τέκε, τὴν περὶ πάντων
Ζεὺς Κρονίδης τίμησε· πόρεν δέ οἱ ἀγλαὰ δῶρα,
μοῖραν ἔχειν γαίης τε καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
ἡ δὲ καὶ ἀστερόεντος ἀπ' οὐρανοῦ ἔμμορε τιμῆς,
ἀθανάτοις τε θεοῖσι τετιμένη ἐστὶ μάλιστα. 415
καὶ γὰρ νῦν ὅτε πού τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἔρδων ἱερὰ καλὰ κατὰ νόμον ἱλάσκηται,
κικλήσκει Ἑκάτην· πολλή τέ οἱ ἕσπετο τιμὴ
ῥεῖα μάλ', ᾧ πρόφρων γε θεὰ ὑποδέξεται εὐχάς·
καί τέ οἱ ὄλβον ὀπάζει, ἐπεὶ δύναμίς γε πάρεστιν. 420
ὅσσοι γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἐξεγένοντο

V. 411—452 cum Goettl. eiec. Fl.
V. 414. Defuisse videtur in exemplari Schol. Eur. Hipp. 146. 228. *ἀπ' οὐρανοῦ*] M2. 3. Schoem. Koechl. Fl. *ὑπ' οὐρανοῦ* rel. codd. Goettl. Pàl. Cf. Schoem. ad h. v. et op. II p. 216.
V. 415. *τετιμένη*] V2. *θεοῖς τετιημένη*. M2. *τετιμημένη*.
V. 416. *τοιγὰρ* pro *καὶ γὰρ* coni. Schoem.
V. 417. *ἔρδων*] V2. *ῥέξων*.
V. 418. *ἔσπεται* V1. Par. M3., *ἕπεται* M2.
V. 419. *ᾧ*] Taur. Par. *οὗ*, quod nescio an hic sit melius. Alius enim sunt generis quae protulit Porsonus ad Eur. Hecub. 539. et quae his addidit Schaeferus. Omnia enim haec exem- dentur. Primum *μείλιχον* illud post integrum versum interiectum, quod non pati videtur epanalepsis, cuius ea ratio est, ut gravius quid assequaris repetitione; v. adnot. ad Oper. 3. 657. Hom. Il. XX, 371: *καὶ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικεν, Εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε.* XXII, 126: *οὐ μέν πως νῦν ἔστιν ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης. Τῷ ὀαριζέμεναι ἅτε παρθένος ἠΐθεός τε, Παρθένος ἠΐθεός τ' ὀαρίζετον ἀλλήλοιιν.* XXIII, 641 seq.: *ὁ μὲν ἔμπεδον ἡνιόχευεν, Ἔμπεδον ἡνιόχευε.* Od. I, 22 seq.: *ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε τηλόθ' ἐόντας, Αἰθίοπας, τοὶ διχθὰ δεδαίαται.* Hesiod. Op. 3 seq.; *ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε, Ῥητοί τ' ἄρρητοί τε Διός μεγάλοιο ἕκητι.* Callim. Iov. 92. 93. Lav. P. 72: *μεσαμβρινὰ δ' εἶχ' ὄρος ἀσυχία. Ἀμφότεραι λώοντο, μεσαμβριναὶ δ' ἔσαν ὧραι· Πολλὰ δ' ἀσυχία τῆνο κατεῖχεν ὄρος.* Adde Nonn. Dion. XXXVI, 104. 105. XLII, 61. 62. 75. 76. Cf. Ruhnk. ad Callim. Lav. Pall. 40. Propert. I, 3, 25. 26. Deinde inane est *ἐξ ἀρχῆς*: nam quod Clericus voluit, *ἐξ ἀρχῆς* esse: iam ante Iovem, ridiculum est. Denique offendimus ad *ἀγανώτατον*, quod aegre excusatur Homerico *ὀλοώτατος ὀδμή*. Frustra Schoemannus huic versui remedium afferre conatus est *μείλιχον* ex *ἵλαον* corruptum esse suspicatus.

V. 411—452. Hunc hymnum in Hecaten non ab antiquo auctore Theogoniae profectum esse, sed additum a recentioribus quibusdam poetis, fortasse Ono-

καὶ τιμὴν ἔλαχον, τούτων ἔχει αἶσαν ἁπάντων,
οὐδέ τί μιν Κρονίδης ἐβιήσατο, οὐδέ τ' ἀπηύρα
ὅσσ' ἔλαχεν Τιτῆσι μετὰ προτέροισι θεοῖσιν,
ἀλλ' ἔχει ὡς τοπρῶτον ἀπ' ἀρχῆς ἔπλετο δασμός. 425
οὐδ', ὅτι μουνογενής, ἧσσον θεὰ ἔμμορε τιμῆς,
καὶ γέρας ἐν γαίῃ τε καὶ οὐρανῷ ἠδὲ θαλάσσῃ·
ἀλλ' ἔτι καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ καὶ Ζεὺς τίεν αὐτήν.

pla de rebus dicta sunt, quae manibus quasi porriguntur. — M2. ὑπεδέξατο.

V. 422. ἔχειν V1.

V. 423. ἐβιήσατο] V1. Taur. ἐβάισατο.

V. 425. τὸ πρῶτον scripserunt Schoem. Koechl.; in V1. ὡς deest, postea legitur ἐξαρχῆς.

V. 427. Hunc versum ex sententia Heynii eiecerunt Wolf. Pal. Weis.

V. 428. ἐπεὶ καὶ Ζεὺς τίεν αὐτήν pro ἐπεὶ Ζεὺς τίεται αὐτήν codd. et edd. coni. Schoem. l. l. Cf. Koechl. de div. part. p. 31.

macrito vel Cercope, certa sunt indicia (de Cercope cf. Müller. Proleg. Myth. p. 299). Monuit hac de re iam Heynius. Primum atque gravissimum quidem hoc est, quod bis a poeta inculcatur Hecaten esse μονογενῆ (v. 426. 448.), nec tamen propterea privatam honore. Τριτογενὴς Ἑκάτη dicitur apud Zenob. Prov. IV, 16. propter tres partes mensis. Scilicet hoc apertum est indicium illatam esse Hecaten ab Orphicis antiquae theogoniae, a qua multum abest haec unum numen procreandi ratio. Μουνογενής vero est proprium Orphicorum vocabulum, de Pallade et Proserpina, quae ipsa videtur esse Hecate, ursurpatum. (Cf. Lobeck. Aglaoph. p. 545.; μουνογενὴς Ἑκάτη legitur etiam ap. Apollon. Arg. III, 1065., ubi versus theog. 426. allegatur a scholiasta. Cf. praeterea Aesch. Ag. 898: μονογενὲς τέκνον πατρί) Deinde totus ille numinis alicuius prolixus honor non decet simplicissimam theogoniae Hesiodeae expositionem. Porro abhorret cum ab epicorum antiquorum tum ab Hesiodi dictione παραγίγνεσθαι v. 429. 432. 436 Cf. hymn. Orph. Hecat. 8., abhorret v. 440. οἳ γλαυκὴν ἐργάζονται. Neque epicum putaveris illum ἐσθλοῦ vocabuli usum v. 435. 439. 444.; neque rectam sedem habet θεά 426. Alias serioris originis causas attulerunt Petersen. Ursprung p. 41. Lehrs. Arist. p. 441. Quarum nonnullas refutare conatus est Schoem. op. II p. 215 seq., cum exempli gratia p. 223 adiectivum γλαυκή de mari esse usurpatum, atque apud eundem poetam alia quoque epitheta, omissis substantivis, ad res designandas, quibus illae proprie conveniant, inveniri, velut φερέοικος cochlea Oper. 573, ἀνόστεος polypus Oper. 526, πέντοζος manus Oper. 844, ἴδρις formica Oper. 756, neque repugnare Homericum ὑγρή, aliquoties de mari dictum, ostenderet. Cf. etiam H. Grosse, quaest. criticae p. 10. Nihilominus cum Hecate Theogoniae et Operum poetae prorsus ignota sit, nullo pacto hymnum nostrum

ᾧ δ' ἐθέλει μεγάλως παραγίγνεται ἠδ' ὀνίνησιν·
ἔν τ' ἀγορῇ λαοῖσι μεταπρέπει ὅν κ' ἐθέλῃσιν· 430
οἳ δ' ὁπότ' ἐς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσωνται
ἀνέρες, ἔνθα θεὰ παραγίγνεται, οἷς κ' ἐθέλῃσι
νίκην προφρονέως ὀπάσαι καὶ κῦδος ὀρέξαι·
ἔν τε δίκῃ βασιλεῦσι παρ' αἰδοίοισι καθίζει·
ἐσθλὴ δ' αὖθ', ὁπότ' ἄνδρες ἀγῶνι ἀεθλεύωσιν, 435
ἔνθα θεὰ καὶ τοῖς παραγίγνεται ἠδ' ὀνίνησι.
νικήσας δὲ βίῃ καὶ κάρτεϊ καλὸν ἄεθλον
ῥεῖα φέρει χαίρων τε, τοκεῦσι δὲ κῦδος ὀπάζει.
ἐσθλὴ δ' ἱππήεσσι παρεστάμεν οἷς κ' ἐθέλῃσι,
καὶ τοῖς οἳ γλαυκὴν δυςπέμφελον ἐργάζονται· 440
εὔχονται δ' Ἑκάτῃ καὶ ἐρικτύπῳ Ἐννοσιγαίῳ:
ῥηϊδίως δ' ἄγρην κυδνὴ θεὸς ὤπασε πολλήν,

V. 429. ἐθέλῃ M2.
V. 430. ᾧ κ' ἐθέλῃσιν V1., ὅν κ' ἐθ. Par.
V. 431. οἳ δ' ὁπότ' pro ἡ δ' ὁπότ' codd. et edd. scripsimus e coniectura Scheer. — θωρήσσωνται] Sic V2., P2. M3. θωρήσσοιντο. Ceteri θωρήσσονται. Antea φθησήνορα M2.
V. 433. προφρονέουσ' M3.
V. 434. ἐν δὲ Par.
V. 435. δ' αὖ M3. V1.
V. 436. τοῖσι M3. V1. Totum versum eiecit Weis.
V. 437. τε βίῃ Par.
V. 438. τοκεῦσι δὲ] Bar. M3. Steph. Schoem. Koechl. Fl. τοκεῦσιν κῦδος rel. codd. Schol. Goettl. Pal.
V. 439. ἐθελήσῃ M2.
V. 440. γλαυκὴν] Sic consensu omnium codicum. Fortasse Γλαύκην. Cf. v. 244. Lobeck. Paral. p. 350. Cf. scholion: ἀρκεσθεὶς δὲ δυσὶν ἐπιθέτοις, ἤγουν τῷ γλαύκην καὶ τῷ δυσπέμφελον οὐκ εἶπε τὸ κύριον. V. Ariston. ad Il. XVI, 34. et 748; Schoem. op. II p. 223. — ἐργάζωνται M3.
V. 442. κυδνὴ] V1. 2. M3. P2. κυδρή.

genuinum esse probari potest. V. 411—452 „Unhesiodischer Hekatehymnus" Fl.

V. 440. γλαυκὴν — ἐργάζονται] Wolfius: „Non repugnarem, si quis de praedatione maritima illa aetate haud ignobili accipere mallet. V. 442. perperam Schol. ad venatores trahit." Bis lapsus est vir egregius, si recte videmus; nam versus 441. ita apodosin continere non potest propter adiectum δέ in ῥηϊδίως ἄγρην, quare post Ἐννοσιγαίῳ plene interpunximus. Atque scholion optime se habet: καὶ τοῖς κυνηγετοῦσι συνέρχεται, quanquam ἄγρην de utrovis genere capturae intellegere licet, de terrestri et maritimo, venatorum et piscatorum. V. 440 autem poetam

ῥεῖα δ' ἀφείλετο φαινομένην, ἐθέλουσά γε θυμῷ.
ἐσθλὴ δ' ἐν σταθμοῖσι σὺν Ἑρμῇ ληΐδ' ἀέξειν·
βουκολίας τ' ἀγέλας τε καὶ αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν, 445
ποίμνας τ' εἰροπόκων οἴων, θυμῷ γ' ἐθέλουσα,
ἐξ ὀλίγων βριάει, καὶ ἐκ πολλῶν μείονα θῆκεν.
οὕτω τοι καὶ μουνογενὴς ἐκ μητρὸς ἐοῦσα
πᾶσι μετ' ἀθανάτοισι τετίμηται γεράεσσι.
θῆκε δέ μιν Κρονίδης κουροτρόφον, οἳ μετ' ἐκείνην 450
ὀφθαλμοῖσιν ἴδοντο φάος πολυδερκέος Ἠοῦς.
οὕτως ἐξ ἀρχῆς κουροτρόφος· αἵδε τε τιμαί.]

Ῥεῖα δ' ὑποδμηθεῖσα Κρόνῳ τέκε φαίδιμα τέκνα,
Ἱστίην, Δήμητρα, καὶ Ἥρην χρυσοπέδιλον,

V. 443. φαινομένην] Vat. φαινομένη. Antea ἀφείλατο V1. Par.

V. 445. βουκολίας τ'] βουκολίαις τ' ἀγέλας γε deleta interpunctione post ἀέξειν et respondente σταθμοῖσι coni. Wieseler l. l. I, βουκολέουσ' h. e. „curando" vel „si quidem curat" Wies. II βουκολίας τ' ἀγέλας ἠδ' coni. Schoem., βουκολίας τε συῶν τ' ἀγέλας ἠδ' αἰπόλι' αἰγῶν coni. Scheer.

V. 446. γ' ante οἴων V1., γ' ἐθέλουσα M2. V1.

V. 447. καὶ ἐκ] Sic M. 2. 3. V1. 2. Taur. Ceteri κἀκ. καὶ ἐκ unam syllabam apud Hesiodum faciunt. Cf. v. 405. Sed v. Spitzner. Exc. ad Iliad. XIII. p. 36. Antea βριάρει M2.

V. 450. μετέπειτα pro μετ' ἐκείνην coni. Schoem. l. l. οἳ σὺν ἐκείνῃ ὀφθαλμοῖσι φόως Ἠοῦς πολυδερκὲς ἴδωνται coni. Herm. μετ' ἐκεῖνα vel μετ' ἐκεῖν' ἐν coni. Wieseler.

V. 451. πολυδερκέος] V2. Taur. πολυδέρκεον.

V. 452. οὕτως] Taur. ὄντως. αἳ δέ codd. Goettl. Koechl. Pal. Fl. αἵδε Scholion: αὗταί εἰσιν αἱ τιμαὶ αὐτῆς, ἃς ἀνωτέρω δηλαδὴ εἶπε. Sic recte Schoem. Versum eiecit Weis.

V. 453. Ῥεῖα δ' ὑποδμηθεῖσα] A. Ῥείη δ' αὖ δμ. V2. Ῥείη ὑποδμ. Taur. Ῥεῖα ὑποδμ. V1. M2. Ῥείη δ' ὑποδμ., sed M2. supra δ' αὖ δμ.

V. 454. Δήμητραν M2. (cf. Ammon. v. βωμοί). Antea de piscatoribus loqui multi interpretes recte perspexerunt. Cf. Schoem. op. II p. 223.

V. 450. οἳ μετ' ἐκείνην] Constr. κουροτρόφον ἐκείνων, οἳ μετ' ἐκείνην ἴδοντο φάος Ἠοῦς.

V. 452. Post hunc versum lacuna esse videtur Thierschio (de Hes. p. 23. 24): nondum enim de Saturni regimine expositum esse. Verum omnino animadvertendum est hanc theogoniae partem, cuius principium est v. 453., prorsus sensu differre ab altera. Pars prior cosmogoniam continet, haec vero theogoniam; illa vere physica est, haec, ut est uberior poetica dictione, ita etiam, si pauca demas, cum illa doctrina physica universali nihil commune habet.

V. 454. Ἱστίην] Hanc for-

ἴφθιμόν τ' Ἀΐδην, ὃς ὑπὸ χθονὶ δώματα ναίει 455
νηλεὲς ἦτορ ἔχων, καὶ ἐρίκτυπον Ἐννοσίγαιον,
Ζῆνά τε μητιόεντα, θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν,
τοῦ καὶ ὑπὸ βροντῆς πελεμίζεται εὐρεῖα χθών.
καὶ τοὺς μὲν κατέπινε Κρόνος μέγας, ὅςτις ἕκαστος
νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο, 460
τὰ φρονέων, ἵνα μή τις ἀγαυῶν Οὐρανιώνων
ἄλλος ἐν ἀθανάτοισιν ἔχοι βασιληΐδα τιμήν.
πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος,
οὕνεκά οἱ πέπρωτο ἑῷ ὑπὸ παιδὶ δαμῆναι,
[*καὶ κρατερῷ περ ἐόντι; Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς·*] 465
τοὔνεκ' ἄρ' οὐκ ἀλαοσκοπιὴν ἔχεν, ἀλλὰ δοκεύων
παῖδας ἑοὺς κατέπινε· Ῥέην δ' ἔχε πένθος ἄλαστον.
ἀλλ' ὅτε δὴ Δί' ἔμελλε θεῶν πατέρ' ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν

Εστίην M3., *Ἱστίην ἠθείην* Par. *ἠύκομον* pro *Ἱστίην* conj. Petersen. l. l. p. 16.

V. 455 *ἈϜίδην* Fl.

V. 459. *μέγας Κρόνος.* M4. *ὥς τις ἕκαστος* coni. Wolf. probante Schoem. Wolff. ad Soph. Antig. 269. *ὅστε Ϝέκαστος* coni. Fl. *τῶν μὲν* pro *τοὺς μὲν* coni. Schoem. p. 200.

V. 462. *ἔχοι*] Sic Par. Taur. V1. pro *ἔχῃ*, M2. *ἔχει οἱ β.*

V. 464. *Ϝοι* et *Ϝεῷ* Fl.

V. 465. Hunc versum spurium esse iudicant Guiet., Heyn., Wolf., Gaisf., Dind., Pal. Weis. Fl. Tueri conati sunt Goettl. Schoem. p. 202. Koechl.

V. 466. *τοὔνεκ' ἄρ' οὐκ*] e coni. scripsimus, coll. Opp. 49. Codd. *τῷ ὅγε οὐκ* cum hiatu molestissimo. *τῷ δ' ἄρ' ὅγ'* coni. Bentl. *τῷ Κρόνος οὐκ* Goettl. *τῷ καὶ ὅγ' οὐκ* Herm. coll. Odyss. XIII, 331.

V. 467. *ἑϜοὺς* Fl.

mam ex *Ἱστίjην* ortam et iota propter contractionem duarum vocalium productum esse exposuit Rzach. Dial. p. 364. Cf. adnot. ad Oper. 589.

V. 463. *πεύθετο γὰρ Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ*] Mirum est quod ex antiqua theogonia protulit Clemens Homil. VI, 2. T. I. p. 664. ed Cotel.: *οὐδ' αὖ Κρόνος τῇ Ῥέᾳ μιγεὶς καὶ γεννήσας Πλούτωνα πρῶτον κατέπιε διὰ τινὰ Προμηθέως θεσμὸν δεδιώς, μήποτε γεννηθὲν ἐξ αὐτοῦ βρέφος, γενναιότερον γενόμενον, ἀφέληται αὐτὸν τῆς βασιλείας.* Simile quid de Prometheo et Iove narrat Aeschylus Prom. 768., sed non falsum esse Clementem memoria, cum idem de Saturno et Prometheo narraret, demonstrat Aeschyli versus 956: *οὐκ ἐκ τῶνδ' ἐγὼ δισσοὺς τυράννους ἐκπεσόντας ᾐσθόμην.* Duo tyranni sunt Uranus et Cronus. Nam de Ophione non puto cogitasse Aeschylum; v. Hom. Il. XVIII, 399. Apollon. I, 503.

τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα φίλους λιτάνευε τοκῆας
τοὺς αὐτῆς Γαῖάν τε καὶ Οὐρανὸν ἀστερόεντα, 470
μῆτιν συμφράσσασθαι, ὅπως λελάθοιτο τεκοῦσα
παῖδα φίλον, τίσαιτο δ' ἐρινῦς πατρὸς ἑοῖο
παίδων θ' οὓς κατέπινε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης.
οἱ δὲ θυγατρὶ φίλῃ μάλα μὲν κλύον ἠδ' ἐπίθοντο,
καί οἱ πεφραδέτην ὅσαπερ πέπρωτο γενέσθαι 475
ἀμφὶ Κρόνῳ βασιλῆϊ καὶ υἱέϊ καρτεροθύμῳ.
πέμψαν δ' ἐς Λύκτον, Κρήτης ἐς πίονα δῆμον,
ὁππότ' ἄρ' ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι,
Ζῆνα μέγαν· τὸν μέν οἱ ἐδέξατο Γαῖα πελώρη
Κρήτῃ ἐν εὐρείῃ τραφέμεν ἀτιταλλέμεναί τε. 480
ἔνθα μιν ἵκτο φέρουσα θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν

V. 469. τέξεσθαι] V2. τεύξεσθαι.
V. 470. τοὺς αὐτῆς] Sic codd. praeter duos Flor. edd. ante Reizium. Vulg. αὐτῆς. Versum eiecit Fl.
V. 471. συμφράσσασθαι] P2. οἱ φράσσ. ὅπως κε λάθοι τε τεκοῦσα coni. Schoem.
V. 472. ἑϝοῖο Fl. ἀνδρὸς ἑοῖο coni. Guiet.
V. 473. παίδων θ'] Sic corr. Schoem. op. II p. 408 pro vulg. παίδων, quod sensu caret. Versum corruptum ex glossemate ortum esse suspicatus est Goettl., sequente Weis.
V. 474. ἔκλυον V1 Par.
V. 475. ϝοι Fl.
V. 477. Λύκτον] Taur. Λύκτρον.
V. 478. τεκέεσθαι M2., ὁππότ' ἂν V1. Par.
V. 479. ϝοι Fl. Versus 479—480 uncinis seclusit Weis.
V. 480. ἐν abest ab A.; τρεφέμεν etiam M2., τρέφεν V1. Sed τραφέμεν aeque bene atque τρεφέμεν habet activam notionem non solum aoristi, sed etiam praesentis apud Aeolos Boeotosque. V. Boeckh. Pind. Pyth. not. crit. p. 445.
V. 481. ἔνθα μιν] E cod. Bodl. receperunt Lennep. Schoem.

V. 470. τοὺς αὐτῆς] Frustra pronomen reflexivum in Hesiodi carminibus exstirpare intenderuntGoettlingius ad v. 126 et hunc v. allegans Apoll. Dysc. de pron. p. 103. Lehrsius quaest. ep. p. 114 Muetzellius p. 406 aliique. Quodsi v. 126 ambiguus est, hic contra omnium fere codicum auctoritatem duobus exceptis pugnare non licet. Neque aliter res se habet Oper. 2ι3. Ergo merito Rzach. Dial. p. 427 utroque loco pronomen reflexivum restituit.

V. 472. Hom. Il. XXI, 412: οὕτω κεν τῆς μητρὸς ἐρινύας ἐξαποτίνοις.
V. 480. τραφέμεν] De forma Dorica τραφέμεν pro τρεφέμεν disputavit Rzach. Dial. p. 361. V. adnot. ad Oper. 423.
V. 481. φέρουσα] Hoc non significat ἐν γαστρὶ φέρουσα, ut putabat Goettlingius, cum infans v. 479 natus sit, sed manibus recens natum portans, ut intellexit cum Hermanno Schoemannus. De Aigaio monte cf. Schol.: ἀφ' οὗ καὶ Αἰγὸς ὄρος

πρώτην ἐς Δίκτην· κρύψεν δέ ἑ χερσὶ λαβοῦσα
ἄντρῳ ἐν ἠλιβάτῳ, ζαθέης ὑπὸ κεύθεσι γαίης,
Αἰγαίῳ ἐν ὄρει, πεπυκασμένῳ, ὑλήεντι.
τῷ δὲ σπαργανίσασα μέγαν λίθον ἐγγυάλιξεν 485
[Οὐρανίδῃ μέγ' ἄνακτι, θεῶν προτέρῳ βασιλῆϊ].
τὸν τόθ' ἑλὼν χείρεσσιν ἑὴν ἐσκάτθετο νηδύν,
σχέτλιος, οὐδ' ἐνόησε μετὰ φρεσὶν, ὥς οἱ ὀπίσσω
ἀντὶ λίθου ἑὸς υἱὸς ἀνίκητος καὶ ἀκηδὴς
λείπεθ', ὅ μιν τάχ' ἔμελλε, βίῃ καὶ χερσὶ δαμάσσας, 490
τιμῆς ἐξελάαν, ὁ δ' ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν.

Suaserat Herm. Idem scholiasta legit: ἦλθε φέρουσα τὸν Δία διὰ νυκτός. ἔνθα μεν codd. Goettl. Koechl.

V. 482. Δίκτην] Corr. Schoem. p. 203 et op. II p. 451 pro Λύκτον codd. et edd. — Ϝε Fl.

V. 484. Αἰγείῳ M2. Ἀργαίῳ in Bas. librarii errore ortum. Erravit igitur Hoeckius, Creta I p. 70 et 174, qui apud Hesiodum Ἀργαῖον reponere volebat, de quo v. Schoem. p. 258 not. 40.

V. 487. ἐσκάτθετο] Sic hic et v. 890. 899 scripsimus, quod cod. antiquissimus M3 omnibus locis poscit, hic etiam Par. Praetulerat ἐσκάτθετο etiam Dind., suadente Wolfio. — Vulg. ἐγκάτθετο, quam formam ad dialectum Aeolicam referunt. Recep. Goettling., Koechl., Schoem. V. Digamma p. 71. Flach. die beiden etc. p. 12. — χείρεσσι Ϝεὴν Fl.

V. 488. Ϝοι Fl.

V. 489. ἀνήκεστος Bar. — Ϝεὸς Fl.

V. 491. ἀέξειν V1. ἀθανάτοισι Ϝανάξειν Fl.

καλεῖται, καὶ Αἰγαῖον τὸ ὑπ' ἐνίων Αἰγιδόκον (sic corr. Schoem. op. II p. 581 pro ἔκδικον codd., allegans Schol. Il. II, 157) καλούμενον. Num Αἰγαῖον ὄρος Ida mons sit, potest dubitari, cum nominis Αἰγαίου nulla post Hesiodum mentio fiat. — De ἴκτο cf. Curtii Verbum I p. 189.

V. 483. ἠλιβάτῳ] Schol.: εἰς ὃ ἀνέρχεται ὁ ἥλιος. ἐνταῦθα δὲ ἐν κοίλῳ καὶ ὑψηλῷ (v. Schol. Il. XV, 273, 619). Etymologiam tractaverunt Buttm. Lexil. II p. 176. Döderlin. gloss. n. 2452. La Roche ad Il. XV, 273. Nulla satis constat. Monuit Schneiderus p. 43, vocabulum ἠλίβατος, cum nostro loco spelunca sic appelletur, sensum latiorem induisse, quam in carminibus Homericis, ubi constanter significatu excelsi sive ardui inveniatur. Nonnus vocabulo ἠλίβατος nonnumquam utitur, cum de vivis loquitur, velut cf. Dion. XXXIV, 177, et de animalibus Dion. XXIV, 342 et XXXIX, 91.

V. 486. μέγ' ἄνακτι] Rarius μέγα cum nomine appellativo coniungitur. Sic etiam comparativi et superlativi adduntur, ut Herod. I, 146. μᾶλλον Ἴωνες et ap. Cicer. A. Q. IV, 46. minus homo. Cf. Bernhardy Synt. p. 338. Sed versus propter violatum digamma et inusitatum πρότερος βασιλεύς Palei. et Fl. spurius videbatur esse.

V. 491. ὁ δ' ἐν ἀθανάτοισιν] Pedestris orationis scriptor

Καρπαλίμως δ' ἄρ' ἔπειτα μένος καὶ φαίδιμα γυῖα
ηὔξετο τοῖο ἄνακτος· ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν
Γαίης ἐννεσίῃσι πολυφραδέεσσι δολωθεὶς
ὃν γόνον ἂψ ἀνέηκε μέγας Κρόνος ἀγκυλομήτης, 495
[νικηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο.]
πρῶτον δ' ἐξήμεσσε λίθον, πύματον καταπίνων·

V. 493. ηὔξετο] Taur. ηὔξατο. Pro ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν, quod habent V 1. 2. Taur. Bar. RS. et Tr. (hic tamen sine δέ), ceteri ἐπιπλομένου δ' ἐνιαυτοῦ. — Ϝάνακτος Fl.

V. 494. Ad ἐννεσίῃσι M2. margo πρεσβείαις.

V. 496. uncinis incluserunt Goettl. (probante Herm.) Gerh. Pal. Koechl. Fl.

V. 497. ἐξήμεσσε] Sic Passov. lex. v. ἐξεμέω Hermannus, Goettl. Schoem. aliique pro vulgato ἐξήμησε, quod scripsit Koechl. πύμαθ' ὃν κατέπινεν sive πύματον κατάπιστον coni. Wieseler.

dixisset αὐτὸς δὲ ἐν ἀθανάτοισιν ἀνάξειν. Guieti coniecturis καὶ ἐν ἀθ. vel ἠδ' ἀθαν. non opus est.

V. 492. Apollod. I, 2: Ἐπειδὴ δὲ Ζεὺς ἐγενήθη τέλειος, λαμβάνει Μῆτιν, τὴν Ὠκεανοῦ, συνεργόν· ἣ δίδωσι Κρόνῳ καταπιεῖν φάρμακον, ὑφ' οὗ ἐκεῖνος ἀναγκασθεὶς πρῶτον μὲν ἐξεμεῖ τὸν λίθον, ἔπειτα τοὺς παῖδας, οὓς κατέπιε· μεθ' ὧν Ζεὺς τὸν πρὸς Κρόνον καὶ Τιτᾶνας ἐξήνεγκε πόλεμον. μαχομένων δὲ αὐτῶν ἐνιαυτοὺς δέκα, ἡ Γῆ τῷ Διὶ ἔχρησε τὴν νίκην, τοὺς καταταρταρωθέντας ἂν ἔχῃ συμμάχους· ὁ δὲ τὴν φρουροῦσαν αὐτῶν τὰ δεσμὰ Κάμπην ἀποκτείνας ἔλυσε. καὶ Κύκλωπες τότε Διὶ μὲν διδόασι βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ κεραυνόν, Πλούτωνι δὲ κυνέην, Ποσειδῶνι δὲ τρίαιναν. οἱ δὲ τούτοις ὁπλισθέντες κρατοῦσι Τιτάνων, καὶ καθείρξαντες αὐτοὺς ἐν τῷ Ταρτάρῳ, τοὺς Ἑκατόγχειρας καθίστασαν φύλακας. αὐτοὶ δὲ διακληροῦνται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν Οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσσῃ, Πλούτων δὲ τὴν ἐν ᾅδῃ. Hinc Heynius et Wolfius quaesivere, qui factum esset, ut v. 496. adderetur νικηθεὶς τέχνῃσι βίηφί τε παιδὸς ἑοῖο, si Γαίης ἐννεσίῃσι res facta sit; sed v. 494. est alius recensionis pro versu 496., qui proxime accedit ad Apollodori narrationem. Iniuria autem unus Schoemannus versum 496 defendere conatus est (v. animadv. ad h. v. et p. 203).

V. 493. ἐπιπλομένων δ' ἐνιαυτῶν] Idem est quod supra v. 492. ἔπειτα dixit et v. 184 περιπλομένων ἐνιαυτῶν.

V. 497. πύματον καταπίνων] Praesens vitiosum esse, cum poscatur perfectum vel aoristum, omnibus editoribus exploratum est. Ceterum quod Saturnus suos liberos ipse devoravit, ita explicare conatus est Böttigerus Kunstmyth. I. p. 219., ut Saturnum cum Molocho Phoenicum compararet. Accedit praeterea, quod et Phoenices et Graeci antiquissimis temporibus sub imagine devorantis dei piacula humana effingere solebant, quo facilius fabula Saturni liberos vescentis existere poterat. Cf. Buttm. Mythol. II, p. 41. Hoeck. Creta

τὸν μὲν Ζεὺς στήριξε κατὰ χθονὸς εὐρυοδείης
Πυθοῖ ἐν ἠγαθέῃ γυάλοις ὕπο Παρνησοῖο
σῆμ' ἔμεν ἐξοπίσω, θαῦμα θνητοῖσι βροτοῖσι. 500
[Λῦσε δὲ πατροκασιγνήτους ὀλοῶν ἀπὸ δεσμῶν
Οὐρανίδας, οὓς δῆσε πατὴρ ἀεσιφροσύνῃσιν·
οἵ οἱ ἀπεμνήσαντο χάριν εὐεργεσιάων,
δῶκαν δὲ βροντὴν ἠδ' αἰθαλόεντα κεραυνὸν
καὶ στεροπήν· τὸ πρὶν δὲ πελώρη Γαῖα κεκεύθει· 505
τοῖς πίσυνος θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει.]

V. 498. εὐρωδείης (sed supra νο) M2.
V. 501. ἀπὸ] M2. ὑπό.
V. 501—506 obelis notav. Goettl. Pal. Fl.
V. 502. οὓς] Sic codd. ed. edd. τοὺς Schoem., ut correptionem acc. plur. Οὐρανίδας servaret. Sed cf. Theog. 675 et Foerstem. p. 13.
V. 503. ἀπεμνήσαντο] V2. ἐπεμνήσαντο.
V. 504. αἰθαλέοντα M2.
V. 505. τοπρὶν scripserat Goettl.

I, p. 165. Movers. Phoenic. I, p. 180 seq. Preller. Myth. Gr. I p. 46. Schoem. p. 194. Saturnus evomuit istos reges, quos antea in suo corpore coarctarat. Hinc novae leges divinae exortae sunt (θέμιστες), Delphico prodendae oraculi. Atque hoc ita expressum mythis est antiquis, ut Iuppiter Delphici oraculi fundamenta iecisse diceretur. De saxo illo Delphico quod veteribus audiebat βαιτύλος (v. Hesych.), cf. Pausan. X, 24. Ceterum haec omnia Platonem uberiora legisse, ut ex philosophi verbis divinarat Wolfius (R. P. II. p. 377. E. et Theog. p. 108) uberiusque Muetzellius (p. 478 seq.) demonstrare conatus est, facile concedendum erit. Nam etiam Dio Chrysost. de servit. I p. 443 Hesiodi narrationem locupletiorem alludit, quae hodie nusquam appareat: ὅ γε τῶν θεῶν βασιλεὺς ὁ πρῶτος καὶ πρεσβύτατος δέδεται, ὥς φασιν, εἰ χρὴ πιστεύειν Ἡσιόδῳ τε καὶ Ὁμήρῳ, καὶ ἄλλοις σοφοῖς ἀνδράσιν, οἳ περὶ Κρόνου ταῦτα λέγουσι. Neque persuadet nobis Schoem. op. II p. 406, Platonem, Lucianum Saturn. 5, Chrysostomum omnes de Saturno et Iove fabulas ita, ut nos hodie, legisse, cum ex versu 207, cujus potissimum subsidio Schoemannus utitur, etiam Saturnum vinctum esse minime concludi possit. V. Flach. System. p. 40 seq.

V. 501—506. Haec ad Hesiodum non pertinent, sed ex alio quodam antiquo poemate huc translata sunt ab aliquo, qui manca haec esse putabat. Hesiodea non esse patet ex vocabulo Οὐρανίδαι v. 502, quod v. 486 de Saturno usurpatur (si quidem versus genuinus est) hic de Cyclopibus, violato more epico, qui Οὐρανίωνες postulabat, quo nemo auditorum, quid poeta tentaret, dignoscere potuerit. Accedit enim, quod sub Οὐρανίδαι Titanes, ut voluit Petersen. Ursprung p. 35, non intellegi possunt, quos ab Urano in Terrae cavernas detrusos catenisque cohibitos fuisse poeta non narraverat. V. System p. 34.

Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὠκεανίνην
ἠγάγετο Κλυμένην καὶ ὁμὸν λέχος εἰςανέβαινεν.
ἡ δέ οἱ Ἄτλαντα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα·
τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον ἠδὲ Προμηθέα 510
ποικίλον, αἰολόμητιν, ἁμαρτίνοόν τ' Ἐπιμηθέα,
ὃς κακὸν ἐξ ἀρχῆς γένετ' ἀνδράσιν ἀλφηστῆσι·
πρῶτος γάρ ῥα Διὸς πλαστὴν ὑπέδεκτο γυναῖκα
παρθένον. ὑβριστὴν δὲ Μενοίτιον εὐρύοπα Ζεὺς
εἰς Ἔρεβος κατέπεμψε βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ 515
εἵνεκ' ἀτασθαλίης τε καὶ ἠνορέης ὑπερόπλου.
Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
πείρασιν ἐν γαίης, πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφώνων,

V. 509. *ϝοι* Fl.
V. 511. *αἰολόμητιν*] Taur. *ἀγκυλόμητιν*.

V. 507—516. Narratur eadem fabula de Prometheo et Pandora in Oper. v. 42—105. et repititis quidem versibus quibusdam ex Theogonia. Cf. Theog. 571—573. cum Opp. 70—72. Theog. 613. cum Opp. 105, de quo cf. scholion Anonymi ad Op. 50: *δῆλον δέ, ὡς προεκδέδοται ἡ Θεογονία· ἐκεῖ δὲ* (l. *γὰρ*) *πλείονα περὶ τοῦ Προμηθέως λέγει*. Quae diversa sunt in utraque narratione perstrinxerunt Völcker. Mythol. Iap. p. 9 sq., Hermann. op. VI p. 224. Schoem. p. 214 not. 1. Perperam Völckerus diversis auctoribus haec carmina tribuit. V. Buttmann. Myth. I p. 57. Nam haec diversitas facillime explicatur ex diversa horum poematum ratione, quorum alterum est mere physiologicum et theogonicum, alterum ethicum atque ad practicam philosophiam pertinens. Ex recens adiecto in Operibus Pandorae nomine exorta sunt additamenta illa mythica, quae absunt a Theogonia. In toto hoc mytho vere humano et humanam naturam repraesentante Atlas significat tolerantiam, Prometheus providentiam, Epimetheus caecitatem, Menoetius mortalitatem (*Μένοίτοις ὃν ὁ οἶτος μένει, ἢ ὃς μένει τὸν οἶτον*) hominum, quae nascitur ex nimia audacia; atque ex hac coniunctione duorum bonorum et duorum malorum mira est exorta natura humana. Atlantem navigationem denotare non facile nobis persuadeat Völckerus. Ceterum de Prometheo omnino cf. Schoem. in praef. ed. Aesch. Prom. 1844. Welcker. Goetterl. p. 248, Bamberger. in Philol. II p. 324, de Atlante etiam Movers. Phoenicier p. 659.

V. 511. *ποικίλον*] Homerum vocabulum *ποικίλος* non usurpare nisi de rebus inanimis, Hesiodum cum proprium hunc vocis usum novisse, tum posteriorem illum de hominibus versicoloribus sive astutis observavit Schneiderus l. l. p. 32.

V. 513. *πρῶτος*] Nempe primus fuit Epimetheus, qui uxorem feminam sibi consociaret. Post imitati sunt homines.

V. 514. De forma Aeolica *εὐρύοπα* v. adnot. ad Oper. 582.

V. 518. *Ἑσπερίδων λιγυφώνων*] Beatorum insulae, in

ἑστηώς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτησι χέρεσσι.
ταύτην γάρ οἱ μοῖραν ἐδάσσατο μητίετα Ζεύς. 520
δῆσε δ' ἀλυκτοπέδησι Προμηθέα ποικιλόβουλον
δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας.
καί οἱ ἐπ' αἰετὸν ὦρσε τανύπτερον· αὐτὰρ ὅγ' ἧπαρ

V. 519. Hunc versum cur additium censeat Guiet., non assequor. Nam quod infra v. 747. recurrit, argumentum fere est nullum. — *ἑστειώς* V1. — *ἀκαμάτῃσι* Par. V1. et v. 747. Vulgo *ἀκαμάτοισι.*

V. 520. Post v. 520 versum eiusdem atque v. 534 sententiae excidisse coniecit Herm.

V. 520 et 523. *Ϝοι* Fl.

V. 521. *δῆσε δ' ἀλυκτοπέδησι*] Mirum est quod hic legerunt Draco Strat. XII, 1. et Choerob. ap. Bekk. Anecd. p. 1182. et apud Gaisf. I p. 94. Draco enim: *σπανίως εὑρήσεις τὸ α βραχὺ ἔθει δωρικῷ ἑπομένου φωνήεντος, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ ἐν Θεογονίᾳ· δῆσας ἀλυκτοπέδησι Προμηθέα ποικιλόβουλον.* Et sic p. 64, 8. Gregor. Cor. Schaef. p. 340. Lascaris Gr. Graec. III p. 269 ed. Bas. Sed v. Herodian. *περὶ διχρόνων* ap. Cramer. Anecd. Oxon. III. p. 283: *πᾶν εἰς ας ἀρσενικὸν βαρύτονον ἐπ' εὐθείας ἐκτείνεσθαι θέλει, εἴτε ὄνομα εἴη, εἴτε μετοχή. Αἴας. Δρύας. Θόας. λέξας. γράψας. ποιήσας. διὸ σημειούμεθα ποιητικῶς τὸ λᾶας ἀναιδής. καὶ μέγας ἐπίθετον, τὸ δουρὶ δὲ ξυστῷ μέμηνεν Αἴας καὶ ὅσα τοιαῦτα. κατὰ πάθος δῆσας ἀλυκτοπέδησι.* Hic cod. Par. 72. *δήσας ἀλήκτῳ πέδησι.* Cod. Bar. 119. haec verba prorsus omisit, unde consequens esse videtur scribendum *καὶ ὅσα τοιαῦτα κατὰ πάθος* sine reliquis additamentis. Sed Herodianum in exemplaribus suis *δῆσας ἀλυκτοπέδησι* legisse ex pluribus locis patet (cf. Lentz. I p. 525, II p. 7 et p. 617), addita interpretatione *Δωρικὰ συστέλλοντα τὸ α*, unde criticos hodiernos Herodiani textum plus aequo neglexisse concludi potest. V. Muetzell. p. 483. Schoem. p. 219.

quas post mortem immigrare solent ii, quibus Iuppiter favet, sunt in occidentali plaga, quod Sol occidens notat vitam occidentem. Hinc factum est etiam, ut pretiosissima quaeque inveniantur in occidentis solis regione, ut ambrosia, quae a columbis Iovis affertur, ut Hesperidum poma. — *λιγύφωνοι* epithetum, quo ab Hesiodo ornantur Hesperides (ab Euripide Herc. fur. 394. *ὑμνῳδοί* et Hipp. 743. *ἀοιδοί* dicuntur), nihil aliud significat, nisi *ἐφίμερον ἀείδουσαι* Apoll. Rh. IV, 1397. V. Etym. M. p. 564, 54 *λιγὺς σημαίνει δύο, τὸν ἡδύν — ἢ ὀξύς.* V. System p. 61; de Nymphis cantantibus v. Cypria fr. 16 ed. Mueller. Apoll. Rh. I, 1225.

V. 522. *μέσον διὰ κίον'*] *Κίων* hic et 779. apud Hesiodum masculini generis, quod apud Homerum solet feminini esse, paucis quibusdam exceptis exemplis. Ceterum recte animadvertit Hermannus *μέσον διὰ κίονα* ita intellegendum esse, ut vincula mediae columnae infixa essent. Secutus est Schoem. p. 207 not. 3. Erraverunt igitur scholiasta ad h. v. et Paleius.

ἤσθιεν ἀθάνατον, τὸ δ' ἀέξετο ἶσον ἁπάντη
νυκτός, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις. 525
τὸν μὲν ἄρ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱὸς
Ἡρακλέης ἔκτεινε, κακὴν δ' ἀπὸ νοῦσον ἄλαλκεν
Ἰαπετιονίδῃ, καὶ ἐλύσατο δυςφροσυνάων,
οὐκ ἀέκητι Ζηνὸς Ὀλυμπίου ὑψιμέδοντος,
ὄφρ' Ἡρακλῆος Θηβαγενέος κλέος εἴη 530
πλεῖον ἔτ' ἢ τοπάροιθεν ἐπὶ χθόνα πουλυβότειραν.
τοῦτον ἄρ' ἀζόμενος τίμα ἀριδείκετον υἱόν·
καίπερ χωόμενος παύθη χόλου ὃν πρὶν ἔχεσκεν,

V. 524. Ϝἶσον Fl.
V. 525. ἔδοι] Taur. V1. ἔδει.
V. 526—616. Hos versus omnes non esse antiquissimi carminis Thiersch. de Hes. p. 24. arbitratur. Versus 526—534 ut spurios eiecit Fl., v. 528 Herm.
V. 532. Taur. ταῦτ' ἄρ ἀζόμενος. Gaisf. cum M3. ταῦτ' ἄρ' ἀζόμενος claudicante metro. Cum hiatum non excusare videatur hymn. Hom. V, 76. μέγα ἄζομαι, (cf. Digamma p. 21), Vossius, ex parte immutata Graevii coniectura ταῦτ' ἄρα φραζόμενος, legi iusserat ταῦτα φραζόμενος. Hermannus ταῦτ' ἄρ' ὅγ' ἀζόμενος, in quo apostrophi ter usurpati binaeque asperatae displicent. Optime Robinson. e coni. edidit τοῦτον ἄρ' ἀζόμενος (cf. hymn. Hom. l. l., XII, 5. Quint. Sm. I, 189) quod recepit Fl. — ταῦτ' ἄρ' ἀγαζόμενος coni. Goettl. coll. Pind. Nem. XI, 6. Vulg. ταῦτ' ἄρα ἀζόμενος. — Recte pro καί περ L. Dind. c. A. scripsit καίπερ. Nunquam enim praemittitur enclitica περ participio suo, quod arbitrabatur Heynius, nisi adverbium praegressum sit, magis definiens participium. Cf. quae argute disseruit de καίπερ particula ab Homero aliena (excepto versu subditicio Od. VII, 224.) Schneiderus l. l. 22. Sensus ergo hic est: hunc igitur honorare cupiens filium suum, iram quanquam magnam compressit suam.
V. 533. παύσθη V1. — χόλον M2. — Pro ὃν πρὶν V2. ὅνπερ.

V. 528. Ἰαπετιονίδῃ] Animadverte duplex patronymicum; ab Ἰαπετός fit Ἰαπετίων, sicut ab Οὐρανός Οὐρανίων, a Κρόνος Κρονίων; hinc Ἰαπετιονίδης. V. Buttm. Gr. ub. II p. 333. Simile est Ἡφαιστηϊάδης op. Nonn. Dion. XIII, 176. XXXVII, 503. ab Ἡφαιστήϊος effictum, ut videtur. Nam sic Θεστόρειος μάντις ap. Sophocl. Ai. 788. Ἡράκλειος ἆθλιος Phil. 1109. Contrariam formam animadverte in Ἠετίδης ab Ἠετίων in oraculo ap. Herod. V. 92., cui similis est Scipiades pro Scipionides ap. Horat. Sat. II, 1, 17. et Verg.

V. 530. Θηβαγενέος] De hoc vocabulo v. Lobeck. Phryn. p. 648. Buttm. Gr. ub. II. p. 351. Meunier. études (Paris 1872) p. 101. Stolz l. l. p. 42. Prima compositi parte locativus continetur, ut in Πυληγενής hymn. Hom. II, 220. πυληδόκος hymn. Hom. III, 15. ἀφρογενής Theog. 196. Κυπρογενής

οὕνεκ' ἐρίζετο βουλὰς ὑπερμενέϊ Κρονίωνι.
καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι 535

V. 535. Scholiasta Basil. legisse videtur *θεοὶ θνητοί, ἄνθρωποι*. Nam qui ita hunc versum interpretatur: *θνητὸς γὰρ θεὸς ὁ ἄνθρωπος*, eum illud *τε* post *θνητοί* non legisse apparet. Sed inepte haec excogitata esse patet etiam ex sequente explicatione: *ἐν τῇ Μηκώνῃ ἐκρίνοντο τίνες θεοὶ τοὺς ἀνθρώπους λάχοιεν μετὰ τὸν πόλεμον.* Totum scholion mutilatum Byzantino auctori tribuit Flach. Schol. p. 262. Erravit, ut saepius, Muetzell. p. 495, qui inde locum Promethiam continentem recentiore aetate laesum esse conclusit.

Theog. 199. *Κυπρογενής* hymn. Hom. V, 1.

V. 534. *βουλὰς*] Vereor, ne *βοῦλας* pronuntiaverit Hesiodus ad mentem Aeolicae dialecti; v. Koen. ad Greg. Cor. de dial. p. 191. Schaef. Nam si brevis est ultima primae declinationis, non licet accentu notari. Analogiam praebet *μίᾰ μιᾶς*, *ἄγυιᾰ* et *ἀγυιά*. V. Choerobosc. in Bekk. Anecd. p. 1217. V. ad v. 60.

V. 535. *ὅτ' ἐκρίνοντο*] Cf. adnot. ad Op. 47—52. Haec fabula Peloponnesi, ut videtur, propria est, pertinetque ad ea tempora, quibus Olympicorum deorum cultus ad Peloponnesi incolas pervenit. Hinc dicitur *ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι* i. e. contenderunt inter se dii et homines vel „die Götter und Menschen setzten sich auseinander" (v. Schoem. p. 208. ad Aeschyl. Prom. p. 113); perlatus est enim ad Peloponnesios cultus Olympicus, sed hi primo dubitabant eum recipere, atque postea demum cultus secundum certas regulas receptus est. Atque hoc factum est Meconae (Sicyone) propterea, quod ibi primi incolebant Peloponnesi homines. Paus. II. 5, 5: *Σικυώνιοι δὲ περὶ τῆς χώρας τῆς σφετέρας λέγουσιν, ὡς Αἰγιαλεὺς αὐτόχθων πρῶτος ἐν αὐτῇ γένοιτο.* Huc etiam pertinet, quod Sicyon olim appellabatur Hellas (v. Müller. Aeg. p. 156) et Telchinia. Steph. Byz.: *Σικυὼν πόλις Πελοποννήσου. Ἡ δ' αὐτὴ ἐκλήθη καὶ Μήκων* (l. *Μηκώνη*) coll. Strabon. VIII. p. 382. a Clerico laudato *καὶ Τελχινία*. De Telchinibus ita Diodor. V, 55: *ἀγάλματά τε θεῶν πρῶτοι κατασκευάσαι λέγονται.* Prometheus igitur secundum hanc fabulam Peloponnesiacam is fuit, qui Peloponnesi incolas deorum Olympicorum cultum et sacrificia doceret ita, ut antiquos deos indigenas vel desererent vel novis adiungerent. Atque hoc sese fecisse Prometheus gloriatur etiam ap. Aeschyl. Prom. 204. De Mecone cf. praeterea Schol. Pind. Nem. IX, 123: *οἰκείως δὲ ἱερὰν τὴν Σικυῶνα προςηγόρευσεν· ἡ γὰρ Μηκώνη ἐπ' αὐτῆς ἐστιν, ἐφ' ἧς οἱ θεοὶ διεδάσαντο τὰς τιμάς· Ἡσίοδος· καὶ γὰρ ὅτ' ἐκρίνοντο θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι Μηκώνῃ, καὶ Καλλίμαχος* (fragm. CXCV.) *Μηκώνην μακάρων ἕδρανον αὖτις ἰδεῖν.* Adde Etym. M. p. 583, 56. Schol. Ven. Il. XV, 21. Schol. Aesch. Prom. 1022. et quae allegata sunt a Vossio Epp. myth. II. p. 305. — Welckeri sententia (Tril. Aesch. p. 190.) non satis confirmata videtur. Ceterum hanc fabulam cum Latina comparabis ap. Arnob. V, 1: „accepta Numam scientia rem in Aventino fecisse divinam, elexisse ad terras Iovem ab eoque quaesisse ritum procurationis. Iovem diu cunctatum expiabis dixe capite

Μηκώνῃ, τότ' ἔπειτα μέγαν βοῦν πρόφρονι θυμῷ
δασσάμενος προύθηκε, Διὸς νόον ἐξαπαφίσκων.
τοῖς μὲν γὰρ σάρκας τε καὶ ἔγκατα πίονα δημῷ
ἐν ῥινῷ κατέθηκε, καλύψας γαστρὶ βοείῃ,
τῷ δ' αὖτ' ὀστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ 540
εὐθετίσας κατέθηκε, καλύψας ἀργέτι δημῷ.
δὴ τότε μιν προςέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Ἰαπετιονίδη, πάντων ἀριδείκετ' ἀνάκτων,
ὦ πέπον, ὡς ἑτεροζήλως διεδάσσαο μοίρας.
Ὣς φάτο κερτομέων Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς. 545
τὸν δ' αὖτε προςέειπε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης,
ἦκ' ἐπιμειδήσας, δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης·

V. 537. *Διὸς — ἐξαπαφίσκων*] Taur. *Ζηνὸς — ἐξαπατίσκων.* *Ζηνὸς* etiam P2. M2. 3. V1. Par. Em. Bar.
V. 538. *τοῖς μὲν*] Sic e duobus codd. Bar. Emm. restituit Schoem. Codd. et edd. *τῷ μὲν.* — *πίονα* scripsit Schoem. coll. Hom. Od. IX, 464. hymn. Hom. III, 120. Codd. et edd. *πίονι.*
V. 539. *ἀργέτι δημῷ*, sed in m. *γρ. γαστρὶ βοείῃ* M2.
V. 541. *καλύψας ἀργέτι δημῷ* laudatur a Luciano Prometh. 3.
V. 542. *προσέϝειπε* Fl.
V. 543. *περιδείκετ'* V1. Par. *περιδείκετε λαῶν* scripsit Fl. coni. Pal. Cf. Digamma p. 55. Versum pro spurio habuerat Herm. de Theog. form. ant. p. 14, cui adversatus est Schoem. p. 209 et op. II. p. 276.
V. 544. *μοίρας*] Taur. *μοῖραν.* — Pro *Ζεῦ* v. 548. A. *Ζεύς.*
V. 545 et 550. *μήδεα ϝειδώς* Fl.
V. 546. *προσέϝειπε* Fl.

fulgurita: regem respondisse coepitio. Iovem rursus, humano: retulisse regem, sed capillo. Deum contra, anima: piscis subiecisse Pompilium. Tunc ambiguis Iovem propositionibus captum extulisse hanc vocem: decepisti me, Numa: nam ego humanis capitibus procurari constitueram fulgurita, non capillo coepitio: quoniam me tamen tua circumvenit astutia, quem valuisti habeto morem.“ V. de Iano simili dispertitore v. Heind. ad Hor. Sat. II, 6, 22.

V. 538—541. 557. De hoc sacrificiorum genere cf. doctam Vossii disputationem Epp. myth. II. p. 302 seq. et Heynium observ. ad Il. XV, 189.

V. 539. *γαστρὶ βοείῃ*] Haec enim non magni habebatur ab antiquis Graecis; dabatur mendicis; v. Odyss. XVIII, 44. Male Heynius: „*γαστὴρ βοεία* est ipsum corium, *ῥινός.*“ Verum corio, involucro carnis et adipis, imposuit ventriculum, ut abiecta haec pars esse videretur et contemnenda prae altera, quae ossa continebat, imposita tamen adipe, ut praeferenda esse videretur.

V. 545. V. Il. XXIV, 88. hymn. Hom. IV, 43.

V. 547. *δολίης δ' οὐ λή-*

Ζεῦ κύδιστε, μέγιστε θεῶν αἰειγενετάων,
τῶνδ' ἕλευ ὁπποτέρην σε ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἀνώγει.
Φῆ ῥα δολοφρονέων· Ζεὺς δ' ἄφθιτα μήδεα εἰ-
δὼς 550
γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον· κακὰ δ' ὄσσετο θυμῷ
θνητοῖς ἀνθρώποισι, τὰ καὶ τελέεσθαι ἔμελλε.
χερσὶ δ' ὅγ' ἀμφοτέρῃσιν ἀνείλετο λευκὸν ἄλειφα.
χώσατο δὲ φρένας ἀμφί, χόλος δέ μιν ἵκετο θυμόν,
ὡς ἴδεν ὀστέα λευκὰ βοὸς δολίῃ ἐπὶ τέχνῃ, 555
ἐκ τοῦ δ' ἀθανάτοισιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων
καίουσ' ὀστέα λευκὰ θυηέντων ἐπὶ βωμῶν.
τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·
Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
ὦ πέπον, οὐκ ἄρα πω δολίης ἐπελήθεο τέχνης. 560

V. 549. ἕλευ] Sic cum codd. Schoem. Koechl. Fl. Similiter Oper. 299. 397 ἐργάζευ. Theogn. 1050 βάλευ. Male ἑλεῦ et βαλεῦ Goettl. Pal. De contractione Ionica v. Rzach. Dial. p. 440.

V. 550 seq. δολοφρονέων — γνῶ ῥ' desunt in Emm.

V. 553. ἄλειφα] Sic scripsimus cum V2. M2. pro ἄλειφαρ. Nam illa est antiquior forma atque rarior (v. Aesch. Agam. 322), qua ad imitationem antiquorum poetarum usi sunt epici Alexandrini. Callim. ap. Etym. v. ὄστλιγγες (fragm. XII.), ubi pro ἀλείφατα dictum esse non persuadet Ruhnkenius ad hymn. Hom. V, 12., et Nonn. Dion. XIV, 175: καὶ μάγον ἀφρὸν ἄλειφα περιχρίσασα προσώπου. Quint. Sm. XIV, 265. Cf. Etym. M. p. 491, 12. Pro λευκὸν ἄλειφα Vat. marg. ἀργέτα δημόν.

V. 554. θυμόν] Taur. Em. Bar. V1. Par. θυμῷ. — χώσατο δὲ φρένας ἀμφί, χόλος δέ μιν] Sic scripsit Schoem. op. II p. 277 coll. Il. XVII, 83. 499. 573. Mimnerm. fr. I, 7. recep. Koechl. Fl. Vulg. ἀμφὶ δέ μιν χόλος, quod receperat Goettl.

V. 555. Ϝίδεν Fl.

V. 557. In M2. hic versus legitur post 566. — Pro βωμῶν A. βομμῶ.

V. 559 et 561. Ϝειδώς Fl.

V. 560. ἐπελήθεο] Sic cum P2. M2. Lennep. Koechl. θετο τέχνης] hymn. Hom. III, 76: δολίης δ' οὐ λήθετο τέχνης eodem modo.

V. 551. γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον] Cf. v. 157. Oper. 637. Sic hymn. Hom. III, 243. Il. X, 113: νῆες ἑκαστάτω, οὐδὲ μάλ' ἐγγύς. Il. I, 416: μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν. Odyss. XXII, 473: μίνυνθά περ, οὔτι μάλα δήν. Sophocl. Oed. T. 58: γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτά μοι. Reisig. C. cr. ad Oed. Col. p. 165. Phil. 527: ἄξει κοὐκ ἀπαρνηθήσεται. Eur. Or. 613: ἑκοῦσαν οὐκ ἄκουσαν ἐπισείσω πόλιν. Cf. Lobeck. ad Sophocl. Aiac. p. 211.

V. 560. οὐκ ἄρα πω] Prometheus cum semper fuisset

Ὣς φάτο χωόμενος Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώς·
ἐκ τούτου δὴ ἔπειτα, δόλου μεμνημένος αἰεί,
οὐκ ἐδίδου μελέοισι πυρὸς μένος ἀκαμάτοιο
θνητοῖς ἀνθρώποις, οἳ ἐπὶ χθονὶ ναιετάουσιν.
ἀλλά μιν ἐξαπάτησεν ἐὺς παῖς Ἰαπετοῖο, 565
κλέψας ἀκαμάτοιο πυρὸς τηλέσκοπον αὐγὴν
ἐν κοίλῳ νάρθηκι· δάκεν δέ ἑ νειόθι θυμόν,
[Ζῆν' ὑψιβρεμέτην, ἐχόλωσε δέ μιν φίλον ἦτορ,]
ὡς ἴδ' ἐν ἀνθρώποισι πυρὸς τηλέσκοπον αὐγήν.
αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεῦξεν κακὸν ἀνθρώποισι. 570
γαίης γὰρ σύμπλασσε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις
παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον Κρονίδεω διὰ βουλάς.
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
ἀργυφέῃ ἐσθῆτι· κατακρῆθεν δὲ καλύπτρην,
διαδαλέην, χείρεσσι κατέσχεθε, θαῦμα ἰδέσθαι· 575

Schoem. Fl. ἐπιλήθεο Goettl. Pal. Sed cf. Foerstem. l. l. Taur. p. 30. ἐπιλήθεαι. Em. ἐπιλάθετο.

V. 562—564. Spurios hos versus habuit Brunckius.

V. 563. μελέοισι] Pl. 2. V1. μελίοισι. V2. M2. 3. Taur. Bar. RS. μελίῃσι. Μελίῃσι coni. Bergk.

V. 567. Insignis est scriptura codd. M3 et Emm. δάκεν δέ ἑ, cod. M4 δάκεν δέ οἱ quod hiatus causa in δάκεν δ' ἄρα obscuratum videtur esse, quod exhibent codd. et edd. Quo facto v. 568 a librario quodam, cui abesse videbatur accusativus personae, serius additus est. Omnino v. Flach, die beiden etc. p. 12. — De forma κοίλῳ cf. adnot. ad. Oper. 689.

V. 568. Ζῆν' ὑψιβρεμέτῃ coni. Scheer coll. Il. V, 493.

V. 569. τηλεσκόπον V1. — Ϝίδ' ἐν Fl.

V. 571. σύπλασε V1.

V. 572. Ϝίκελον Fl.

V. 574. ἀργυφέϊ et κατὰ κρῆθεν A. — Ϝεσθῆτι Fl.

V. 575. κατέσχε M2. Ϝιδέσθαι Fl. περίσχεθε coni. Herm. op. VI p. 177. — χαρίεσσιν ἐπέχευε coni. Scheer.

ποικίλος αἰολόμητις (v. 511.), non tunc solum, cum Iovem circumvenit, οὔπω aptissimum esse videtur.

V. 569. ὡς ἴδ' ἐν ἀνθρώποισι] Sic eximie coniecit Schoem. in adnot.; codd. et edd. ὡς ἴδεν ἀνθρώποισι, quod casce dictum putabat Goettl. coll. Hom. Od. XV, 227.

V. 573 seq. V. scholion: Ἐπειδὴ μετὰ μηχανῆς γίνεται, ἀθετοῦνται, διότι, φασίν, ἀπρεπὲς θεὰν οὖσαν τὴν Ἀθηνᾶν κοσμεῖν γυναῖκα. Quod fortasse corrigendum est ἀθετοῦνται δ' ὅτι (sc. 574—577). At scholion Vaticanum et Casan. ἀθετεῖ ἐνταῦθα ὁ Σέλευκος δώδεκα στίχους (sc. 573—584), unde reliquorum codicum scholion oriundum et perversum esse videtur. Cf. Flach. Scholien p. 104. 118.

V. 574. 575. Male Hermannus

[ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνους, νεοθηλέας ἄνθεσι ποίης,
ἱμερτούς τ' ἐπέθηκε καρήατι Παλλὰς Ἀθήνη·]
ἀμφὶ δέ οἱ στεφάνην χρυσέην κεφαλῆφιν ἔθηκε,
τὴν αὐτὸς ποίησε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις,
ἀσκήσας παλάμῃσι, χαριζόμενος Διὶ πατρί. 580
τῇ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,
κνώδαλ', ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει ἠδὲ θάλασσα.
τῶν ὅγε πόλλ' ἐνέθηκε, (χάρις δ' ἀπελάμπετο πολλή,)
θαυμάσια, ζώοισιν ἐοικότα φωνήεσσιν.

V. 576. νεοθηλέας] V2. νεοθηλέης. H. Steph. et Wolf. νεοθηλέος: sed ita inconcinne additus est ἄνθεσι dativus. νεοθηλέος ἄνθεα γαίης coni. Scheer coll. Athen. XV p. 682 F.

V. 577. τ' ἐπέθηκε] Herm. περίθηκε vel περέθηκε, quod probavit Schoem. in adn. ad h. v. Cum codd. Goettl. παρέθηκε. Quanquam περέθηκε e more Graecorum recte dictum esse Wieseler. l. l. ex Platon. Alc. II p. 151 A. Eurip. Med. v. 984. Aristoph. Thesm. v. 381 conclusit, tamen melius est e scriptura cod. Emm. (Pal. N.) ἱμερτούς τε facili emendatione ἱμερτούς τ' ἐπέθηκε corrigere, quod recepit Fl. Perperam Goettlingius: παρέθηκε i. e. παρὰ τὴν καλύπτρην ἔθηκε.

V. 578. δὲ abest ab A.

V. 583. τῶν] Taur. τῷ. Antea κνώδαλα ὅσσ' sine πολλὰ Bar.

V. 584. θαυμάσια] Sic M3. V1. 2. Taur., θαυμασία Par.

Goettlingius Paleius (hic coll. Apoll. Rhod. III, 445. Od. XXI, 65. Il. III, 419 in κατέσχεθε subiectum Pandoram esse intellexerunt, quod vix tolerari potest; melius Schoemannus in adnot. ad h. v. Minervam esse docuit, quae velum ita applicaret, ut de capite ad pedes flueret.

V. 576 seq. Haec omnia ab Hesiodo profecta esse veri est dissimile, cum fieri non possit, ut v. 573 et 577 Minervae laboris mentio fiat, v. 571 et 579 Vulcani, v. 576 στέφανοι Pandorae capiti imponantur, v. 578 στεφάνη. Goettlingius enim hymn. Hom. VI, 6 στεφάνην χρυσείην citans et v. 18 epithetum ἰοστέφανος v. 7 oppositum, errorem admisit, cum ἰοστέφανος attributum quotidianum sit, quod ad actionem ipsius hymni minime spectet. Nam eadem ratione Iliad. V, 375 epitheton Veneris φιλομμειδής reprehensione affici poterat, cum ἀχθομένην ὀδύνῃσι poëta eam describat. Praeterea autem hymn. Hom. VI, 18 tres codices Parisini εὐστεφάνου praebent, quod in textum recipiendum esse recte monuit Wieseler l. l. I p. 14. Quare aut cum Wolf. Gaisf. Dind. Schoem. Koechl. Weis. v. 576—577 textu movendi sunt, aut cum Fl. v. 576—584. Cf. Schoem. op. II p. 429.

V. 582. κνώδαλ'] Schol. Vat. et Cas.: κνώδαλα θηρία, κνυδαλά τινα παρὰ τὸ ὑπὸ κυνῶν αὐτὰ ἁλίσκεσθαι, κυρίως δὲ τὰ τῆς θαλάσσης ζῶα διὰ τὸ ἐν αὐτῇ κινεῖσθαι, ἤγουν τῇ ἁλί, νῦν δὲ καταχρηστικῶς. V. Aristonic. ad Od. XVII, 317 (ed. Carnuth. p. 141). Etym. M. p. 522, 37.

V. 584. ζώοισιν ἐοικότα φωνήεσσιν] Recte haec verba

Αὐτὰρ ἐπειδὴ τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο, 585
ἐξάγαγ' ἔνθα περ ἄλλοι ἔσαν θεοὶ ἠδ' ἄνθρωποι
κόσμῳ ἀγαλλομένην γλαυκώπιδος ὀβριμοπάτρης.
θαῦμα δ' ἔχ' ἀθανάτους τε θεοὺς θνητούς τ' ἀνθρώπους,
ὡς εἶδον δόλον αἰπύν, ἀμήχανον ἀνθρώποισιν.
Ἐκ τῆς γὰρ γένος ἐστὶ γυναικῶν θηλυτεράων, 590
[τῆς γὰρ ὀλώϊόν ἐστι γένος καὶ φῦλα γυναικῶν,]
πῆμα μέγ' αἳ θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν,
οὐλομένης πενίης οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο,
ὡς δ' ὁπότ' ἐν σμήνεσσι κατηρεφέεσσι μέλισσαι

Tr. Ceteri θαυμασίη. Nostrum multo concinnius. — Vulgo ζωοῖσιν, sed ζώοισιν recte V1.

V. 585. ἐπειδὴ τεῦξε καλὸν] Herm. ad Orph. p. 817. αὐτὰρ ἐπεὶ τεῦξεν. V. adnot. ad Oper. 752.

V. 587. ἀγαλλόμενοι V1. — ὀβριμοπάτρης] V. ad v. 140.

V. 590. Hoc versu aut v. 591 conexum turbari recte intellexerunt Herm. Goettl. Schoem. Cum Schoem. v. 591 uncinis seclusimus.

V. 591 seq. Haec vulgo ita interpunguntur: τῆς γὰρ ὀλώϊόν ἐστι γένος· καὶ φῦλα γυναικῶν πῆμα μέγα θνητοῖσι μετ' ἀνδράσι ναιετάουσιν. Optima est Hermanni correctio πῆμα μέγ', αἳ pro πῆμα μέγα, quam receperunt Schoem. Fl.

V. 593. οὐ σύμφοροι, ἀλλὰ κόροιο] Ita Stobaeus flor. LXXIII p. 433. Taur. Vat., sed Bar. ἀσύμφοροι, Emm. ἀσύμφορα, V2. Wolf. οὐ σύμφορα. Eadem lectionis diversitas comparet Oper. 783, ubi v. adnot. Pro ἀλλὰ κόροιο Vat. P2. ἀκόρεστοι.

V. 594—599. Interpunximus cum Schaefero Melet. crit. p. 136., cum vulgo post ἀμῶνται minus plena esset positura. Pro cum fabula Simonidea comparantur a Welcker. Tril. Aesch. p. 76.

V. 585. τεῦξε] Nempe Iuppiter: cf. v. 570., quod moneo propter Twestenium (de Hesiod. Opp. et D. p. 46.), quem sensus verborum τεῦξε καλὸν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο fugisse videtur. Sensus est: Ζεὺς καλὸν κακὸν (Pandoram) ἀνθρώποις τεῦξεν ἀντ' ἀγαθοῦ (ignem dicit). Eodem sensu legitur ποίησαν Oper. 110. 128. ποίησε Oper. 144. 158. V. Flach. System. p. 52 not. 20. Hermannus τεῦξεν de Vulcano intellexit, quod propter antecedens τεῦξεν (570). minus aptum est.

V. 590—612. Haec uncis inclusit Wolf., Heynii iudicium secutus. Agnoscuntur tamen, quod idem Wolfius monuit, a Pausan. I, 24., nec facile concedamus a misellis versificatoribus procusus esse versus 590—593; contra mihi videntur haud indigni esse antiquissimis poetis. Cf. Schoem. p. 222 seq.

V. 593. πενίης οὐ σύμφοροι] Theogn. 526: ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν. Porro de κόρῳ cf. eundem Theogn. 153: τίκτει τοι κόρος ὕβριν. Quod dixit γένος καὶ φῦλα γυναικῶν est pro γυναῖκες, quare post per appositionem addidit οὐ σύμφοροι.

κηφῆνας βόσκουσι, κακῶν ξυνήονας ἔργων, 595
αἳ μέν τε πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα
ἠμάτιαι σπεύδουσι, τιθεῖσί τε κηρία λευκά,
οἳ δ' ἔντοσθε μένοντες ἐπηρεφέας κατὰ σίμβλους,
ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται·
ὣς δ' αὔτως ἄνδρεσσι κακὸν θνητοῖσι γυναῖκας 600
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης θῆκε, ξυνήονας ἔργων
ἀργαλέων· ἕτερον δὲ πόρεν κακὸν ἀντ' ἀγαθοῖο·

σμήνεσσι RS. σίμβλοισι. Schaeferus tamen malebat σίμβλοισιν ἐπηρεφέεσσι. Ego vero σίμβλοισι glossema esse puto pro σμήνεσσι propter v. 598. additum. Nam ita scholiasta: ἐν σμήνεσσιν] ἐν σίμβλοις ἐκ τοῦ περιεχομένου τὸ περιέχον. Hermannus variarum recensionum vestigia in hac codicum scriptura sibi agnovisse videtur, quarum una haberet ὡς δ' ὁπότ' ἐν σμήνεσσι et βόσκωσι, pro ἠμάτιαι vero aliud epithetum, cetera sicut nunc leguntur, altera sic fere audiret:

ὡς δ' ὁπότ' ἐν σίμβλοισι κατηρεφέεσσι μέλισσαι
ἠμάτιαι σπεύδουσι τιθεῖσί τε κηρία λευκά·
οἱ δ' ἔντοσθε μένοντες ἐπηρεφέας κατὰ σίμβλους,
κηφῆνες παρὰ τῇσι κακῶν ξυνήονες ἔργων
ἀλλότριον κάματον σφετέρην ἐς γαστέρ' ἀμῶνται.

Pro βόσκουσι Em. V2. P2. βόσκωσι, quod noluimus recipere propter insequens σπεύδουσι, quod, si vel maxime colo post ἔργων posito magis a βόσκωσι disiunxeris, nihilo minus cum eo cohaeret. βόσκωσι Schoem. Pro ξυνήονας Taur. Vat. ξυνήορας, in marg. Vat. ξυνήνερας (sic).

V. 595. κακοὺς Tr.

V. 597. ἠμάτιαι] R. ἠμάτιον. Fort. ἀκάμαται.

V. 600. αὔτως] Vulgo αὔτως. Correxit Dind. Vid. Herm. ad Viger. p. 736. P2. ὡςαύτως. — Pro κακὸν P2. κακῶν. — γυναῖκας] Taur. γυναῖκα, quod receperunt Pal. Fl., v. 601 ξυνήονα restituentes.

V. 601. ξυνήονας] Vat. marg. ξυνήνορας, Taur. ξυνήνορα, P2. ξυνήορας. — ξυνήονα Ϝέργων Fl.

V. 602. ἀντ' ἀγαθοῖο] Schol.: ἤγουν τοῦ πυρὸς ἢ τοῦ μὴ γαμεῖν, male repetitum ab Heinsio et Gaisf. ad Diac. p. 590, 30 = 346 F. Res ne scholiastis quidem explorata perdifficilis est, cum quid poëta hoc versu ἀγαθόν alludat non dilucidum sit. Guietus bonum quod e mulierum carentia proficiscitur intellegens, interpunctione post ἀγαθοῖο sublata, ἕτερον κακὸν ἔπορεν τούτῳ construxit, ὅς κε — μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ut v. 604 et 605 priori enuntiationis membro tribuendi sint. In sequentibus Heynius, χήτει pro ἐν χήτει dictum et verbum ζώει iam ad χήτει γηροκόμοιο spectare ratus sic vertebat: vivit ille, etsi opum non egenus, tamen sine sedula cura et ministerio alterius (apud Wolf. p. 154). Similiter ipse Wolfius: si quis a coniugio abhorret — seni nemo adest qui foveat, qui curet —. Muetzellius p. 98 denique post verba χήτει γηρο-

ὅς κε γάμον φεύγων καὶ μέρμερα ἔργα γυναικῶν
μὴ γῆμαι ἐθέλῃ, ὀλοὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἵκηται,
χήτει γηροκόμοιο, ὅγ' οὐ βιότου ἐπιδευὴς 605
ζώει, ἀποφθιμένου δὲ διὰ κτῆσιν δατέονται
χηρωσταί· ᾧ δ' αὖτε γάμου μετὰ μοῖρα γένηται,
κεδνὴν δ' ἔσχεν ἄκοιτιν, ἀρηρυῖαν πραπίδεσσι,
τῷ δέ τ' ἀπ' αἰῶνος κακὸν ἐσθλῷ ἀντιφερίζει
ἔμμεναι· ὃς δέ κε τέτμῃ ἀταρτηροῖο γενέθλης, 610
ζώει ἐνὶ στήθεσσιν ἔχων ἀλίαστον ἀνίην
θυμῷ καὶ κραδίῃ, καὶ ἀνήκεστον κακόν ἐστιν.
Ὣς οὐκ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον οὐδὲ παρελθεῖν.
οὐδὲ γὰρ Ἰαπετιονίδης ἀκάκητα Προμηθεὺς
τοῖό γ' ὑπεξήλυξε βαρὺν χόλον, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης 615
καὶ πολύϊδριν ἐόντα μέγας κατὰ δεσμὸς ἐρύκεν.
Ὀβριάρεῳ δ' ὡς πρῶτα πατὴρ ὠδύσσατο θυμῷ

V. 603. κε γάμον] Vat. μέγα. — Ϝέργα Fl. — κάματον pro κε γάμον coni. Wieseler.
V. 605. ὅγ'] Sic scripsimus cum V1. 2. Par. et M4. Ceteri ὅδ'. Herm. ὃ δ'.
V. 608. ἀρηρυῖαν] Sic M3. 4. V2. P2. Vulgo ἀραρυῖαν.
V. 609. τῷ δέ τ'] Sic Herm. pro vulgato τῷδε τ'. ἰσοφαρίζει pro ἀντιφερίζει et Oper. 490 αντιφερίζοι pro ἰσοφερίζοι coni. Capellius in Philol. Anz. VII p. 293 seq.
V. 610. κε τεύξῃ V1. Par.
V. 612. Versum uncinis circumscripsit Weis.
V. 616. πολύϜιδριν Fl. ἐρύκει codd. et edd., ἔρυκεν coni. Schoem. et Scheer.
V. 617. Ὀβριάρεῳ pro vulgato Βριάρεῳ ingeniose scripsit

κόμοιο nonnullorum versuum iacturam nos fecisse coniecit, quibus sortem senum coelibum infelicem poëta ampliore descriptione illustraverit. Utcunque res se habet, in verbis χήτει γηροκόμοιο corruptelam latere manifestum est. V. Schoem. p. 221 seq.

V. 610. ἀταρτηροῖο γενέθλης] V. ad Theog. 657.

V. 611. Ἀλίαστον coniungendum est cum θυμῷ καὶ κραδίῃ. Ita non opus erit, ut versum 612. deleamus cum Ruhnkenio ep. crit. I p. 55, qui στήθεα, θυμόν et κραδίην non posse coniungi opinabatur. V. Hom. Od. IV, 548, hymn. Hom. V, 361. et Muetzell. p. 116.

V. 616. Non assentimur Heynio et Wolfio nonnulla ante hunc versum arbitrantibus excidisse, quibus responderent haec quasi pro epiphonemate subiecta. Non enim de Prometheo solum nunc sermo est, sed de hominibus in universum, quorum dux faxque est Prometheus.

V. 617—742. Sequitur pugna Cronidarum cum Titanibus de imperio et Hesiodea Tartari descriptio. De hac pugna cf. Preller. Myth. I p. 36 seq.

Κόττῳ τ' ἠδὲ Γύῃ, δῆσε κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ,
ἠνορέην ὑπέροπλον ἀγώμενος ἠδὲ καὶ εἶδος
καὶ μέγεθος· κατένασσε δ' ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης· 620
ἔνθ' οἵγ' ἄλγε' ἔχοντες ὑπὸ χθονὶ ναιετάοντες
εἵατ' ἐπ' ἐσχατιῇ, μεγάλης ἐν πείρασι γαίης,
δηθὰ μάλ', ἀχνύμενοι, κραδίῃ μέγα πένθος ἔχοντες.
ἀλλά σφεας Κρονίδης τε καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι,
οὓς τέκεν ἠΰκομος Ῥεῖα Κρόνου ἐν φιλότητι, 625
Γαίης φραδμοσύνῃσιν ἀνήγαγον ἐς φάος αὖτις·
αὐτὴ γάρ σφιν ἅπαντα διηνεκέως κατέλεξε,
σὺν κείνοις νίκην τε καὶ ἀγλαὸν εὖχος ἀρέσθαι.

L. Dind. et sic plane M3., et V1., qui habet Ὀβριάρεῳ. Cf. v. 734. Par. τῷ Βρ. De forma Ὀβριάρεως prо Βριάρεως v. Etym. M. p. 346, 38: Ἐξάδιος· ὄνομα κύριον, ὁ ἐξοχὴν ἔχων ἐν τῷ διώκειν· τὸ ε̄ πρὸ τοῦ ξ δασύνεται· τὸ δὲ Ἐξάδιος ψιλοῦται· ἐπεὶ διαφορεῖται (l. διφορεῖται) τὸ ὄνομα Λεξάδιος καὶ Ἑξάδιος ὡς Ὀβριάρεως καὶ Βριάρεως, Ὀϊλεὺς καὶ Ἰλεύς. Herodian. ap. Eustath. p. 650, 46. Adde Hermann. de emendand. rat. gr. Gr. p. 41 seq. Passov. über Zweck u. s. w. griechischer Wörterbücher p. 83. Wolf. dedit ὡς Βριάρεῳ τὰ πρῶτα. Taur. Bar. Em. Gaisf. habent Βριάρεῳ δ' ὡς τὰ πρῶτα, quod quomodo metro possit includi, nisi Procrustis lectum adhibueris, non video. — De Γύῃ v. ad v. 149.

V. 619. ἀγαιόμενος ἰδὲ Ϝεῖδος coni. Fl.

V. 622. εἵατ' ἐπ'] V2. M3. εἵαται ἐσχατιῇ, V1. εἵατο ἐσχατιῇ μεγάλῃ, Par. ἐσχατιῇ μεγάλῃ.

V. 625. Ῥεῖα] Sic scripsimus pro Ῥείη, ut v. 634. Ῥείη Schoem. Koechl. Fl.

V. 626. Γαίης φραδμοσύνῃσιν ἀνήγαγον] Taur. Γαίης τε ἀνήγαγον.

V. 627. σφιν] Vat. μιν.

V. 628. κείνοισι νίκην καὶ V1.

V. 617. Ὀβριάρεως et Βριάρεως sunt antiquiores formae. Βριαρεύς recentioris usus est. Callim. Del. 143. cf. Schoem. in adnot. ad h. v. et Rzach. Dialekt p. 402 seq. De synizesi v. adnot. ad Oper. 129. — πατήρ, Uranus; v. Völcker. Myth. Iap. p. 300. Miro errore scholiasta Monacensis ὁ Κρόνος intellexit. V. Flach. Scholien p. 11.

V. 622. εἵατ'] Vetustam formam fuisse ἧσ-αται, ἥσατο, deinde ἥαται, ἥατο, quae male intellectis litteris HEATAI vitiose in εἵαται, εἵατο commutata sit, docuit Curtius Verb. I p. 94. Cf. Rzach. Dial. p. 440.

V. 623. Hic versus Heynio spurius esse videbatur; sine causa: nam tales repetitiones in antiquo poemate non sunt ad unguem resecandae, nec facile hoc versu carebimus propter δηθὰ μάλα, quod commate distinximus ab ἀχνύμενοι.

V. 628. ἀρέσθαι] Hic aoristus a κατέλεξε pendens ad id loquendi genus pertinet, de quo

δηρὸν γὰρ μάρναντο, πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες,
Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο, 630
ἀντίον ἀλλήλοισι διὰ κρατερὰς ὑσμίνας·
οἱ μὲν ἀφ' ὑψηλῆς Ὄθρυος Τιτῆνες ἀγανοί,
οἱ δ' ἄρ' ἀπ' Οὐλύμποιο θεοί, δωτῆρες ἐάων,
[οὓς τέκεν ἠΰκομος Ῥεῖα Κρόνῳ εὐνηθεῖσα·]
οἵ ῥα τότ' ἀλλήλοισι πόνον θυμαλγέ' ἔχοντες 635
συνεχέως ἐμάχοντο δέκα πλείους ἐνιαυτούς.
οὐδέ τις ἦν ἔριδος χαλεπῆς λύσις οὐδὲ τελευτὴ
οὐδετέροις, ἴσον δὲ τέλος τέτατο πτολέμοιο.
ἀλλ' ὅτε δὴ κείνοισι παρέσχεθεν ἄρμενα πάντα,

V. 629. δειρόν V1.
V. 632. Ὄθρυος] Sic recte Boisson. Vulgo Ὀθρύος.
V. 634. uncinis secluserunt Weis. Fl.
V. 635. Codd. μάχην, Herm. coni. χόλον, coll. Hom. Il. IV, 513. IX, 260 et 561. Schoem. in adn. praeferebat πόνον, quod etiam v. 629 legitur. — ἀλλήλοισιν ἄχη coni. Wieseler.
V. 636. πλείους] Taur. πλείονας. Antea pro συνέχεως P2. M1. συνεχέες.
V. 637. χαλεπῆς] Taur. χαλεπή. In A. deest ἦν.
V. 638. Ϝῖσον Fl.
V. 639. ἄρματα] Sic cum M3. Taur. (sed uterque ἅρματα) scripsimus. Vat. errore librarii εὕματα. Vulg. ἄρμενα. V. adnot. ad Op. 808. — ἀλλ' ὅτε Γῆ coni. Scheer. — Ζεὺς πάρσχεθεν coni. Wieseler.

videndus est Schaefer. ad Theocr. Id. XXVII, 60. φῇς δόμεν, ὄμνυμι ἐπιμένειν. V. adnot. ad Arist. Oec. p. 113. Sic etiam Aristoph. Nub. 1141: καὶ δικάσασθαί φασί μοι.

V. 632. Ὄθρυος] Cf. Herod. VII, 129. De Attica correptione v. Hermann. ad Orph. p. 756. Rzach. Unts. p. 36. — Titanes postquam de Olympo deiecti sunt, quem antea possidebant, Othryn occupaverunt, ut denuo contra Deos dimicarent. Cf. Schoem. op. II p. 123. K. F. Herm. Abhandl. p. 310.

V. 638. Recte Wolf. Hom. Il. XV, 410 sq. et XII, 433. conferri iussit.

V. 639 seq. Hermannus etiam hic duas recensiones detexit, alteram, quae cum versu 640. coniungeret versum 643., alteram, quae ita haberet: 639. 641. 642. scripto ex Em. νέκταρ τ' pro νέκταρ δ'. Haec quanquam sagacissime sunt excogitata, non possumus tamen amplecti. Nam altera recensione non satis intellegitur, cur nectar et ambrosiam dederit Iuppiter, quod indicatum est 641., altera παρέσχεθεν quo pertineat, prorsus obscurum esse videtur. Hoc ut evitaretur, Goettlingius arbitrabatur παρέσχεθεν esse passivum pro παρεσχέθησαν (v. Allgem. Lehre v. Acc. p. 69.) legendumque v. 640. ἀμβροσίη, probante Schoemanno in adnot. ad h. v. Remedium autem sane pulcherrimum versui affertur, si recepta Goettlingii coniectura et eiecto versu 642, qui propter v. 640

νέκταρ τ' ἀμβροσίη τε, τάπερ θεοὶ αὐτοὶ ἔδουσι, 640
πάντων τ' ἐν στήθεσσιν ἀέξετο θυμὸς ἀγήνωρ,
[ως νέκταρ δ' ἐπάσαντο καὶ ἀμβροσίην ἐρατεινήν,]
δὴ τότε τοῖς μετέειπε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
Κέκλυτέ μευ, Γαίης τε καὶ Οὐρανοῦ ἀγλαὰ τέκνα,
ὄφρ' εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει. 645
ἤδη γὰρ μάλα δηρὸν ἐναντίοι ἀλλήλοισι
νίκης καὶ κράτεος πέρι μαρνάμεθ' ἤματα πάντα
Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐκγενόμεσθα.
ὑμεῖς δὲ μεγάλην τε βίην καὶ χεῖρας ἀάπτους
φαίνετε Τιτήνεσσιν ἐναντίοι ἐν δαῒ λυγρῇ, 650
μνησάμενοι φιλότητος ἐνηέος, ὅσσα παθόντες
ἐς φάος ἂψ ἀφίκεσθε, δυσηλεγέος ἀπὸ δεσμοῦ,
ἡμετέρας διὰ βουλὰς ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.
Ὣς φάτο· τὸν δ' ἐξαῦτις ἀμείβετο Κόττος ἀμύμων·
δαιμόνι', οὐκ ἀδάητα πιφαύσκεαι· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ 655

V. 640. *νέκταρ, ἀμβροσίην, τάπερ* pars codd.
V. 641. *εἰν στήθεσσιν* V 1. Par.
V. 642. *νέκταρ τ'* Em., *δ'* abest a V 1. Par. Totum versum eiecerunt Wolf. Pal. Fl.
V. 643. *μετέϝειπε* Fl.
V. 645. *ὡς ϝείπω* Fl.
V. 648. *ἐκγενόμεσθα*] V 1. 2. Vat. RS. Taur. *ἐξεγένοντο.* In Par. corr.
V. 649. *δὲ*] V 2. *δή.* — *ἀϝάπτους* Fl.
V. 650. *λυγρῇ*] Taur. *λυγρᾷ.*
V. 652. Pro *ἀπὸ* V 1. *ὑπό.*
V. 653. Hunc versum e duabus glossis conflatum esse arbitrabatur Wolfius, uncinis seclusit Weis. Sed apertum est *δυσηλεγέος ἀπὸ δεσμοῦ* dirimenda esse positura ab *ἐς φάος ἂψ ἀφίκεσθε*, quae cohaerent cum *ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος.* Cf. v. 658. 659. 669: *ὑπὸ χθονὸς ἧκε φόωσδε.* Pro *ὑπὸ* Gaisf. *ἀπό.*
V. 655. *πιφαύσκεαι*] Sic recte exhibet V 1. recep. Schoem. Koechl. Fl., *πιφαύσκεο* V 2. reliqui codd. *πιφάσκεαι*, quod recepe-

supervacaneus est, v. 641 *πάντων τ'* reponimus, quod coniecit Paleius. — Ceterum cf. scholiastam Vat. et Cas. apud Flach. p. 270, qui cum optimo codice v. 639 *ἅρματα* legerunt: *κυρίως ἅρματα, μεταστρέφει δὲ εἰς τὸ ὑγιές.*

V. 646. Quod hic dicitur *μάλα δηρόν*, supra v. 636. erat *δέκα πλείους ἐνιαυτούς*, et quod hic *ἤματα πάντα*, supra erat *συνεχέως.*

V. 653. *βουλὰς*] V. ad v. 60.

V. 654. *ἐξαῦτις*] Hesiodum in usu particulae *ἐξαῦτις* ab Homero recessisse, iam Aristarchus observavit, qui apud Homerum semper significare „denuo“, apud Hesiodum (Theog. 654. 659. 915) *αὖ* vel *αὖτις* ostenderat. Cf. Lehrs. Ar. p. 158.

ἴδμεν, ὅ τοι περὶ μὲν πραπίδες, περὶ δ' ἐστὶ νόημα,
ἀλκτὴρ δ' ἀθανάτοισιν ἀρῆς γένεο κρυεροῖο.
ἄψορρον δ' ἐξαῦτις, ἀμειλίκτων ἀπὸ δεσμῶν,
σῇσιν ἐπιφροσύνῃσιν ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος
ἠλύθομεν, Κρόνου υἱὲ ἄναξ, ἀνάελπτα παθόντες. 660

rat Goettl. Cf. Eustath. ad Od. p. 1654, 29. et quae exposuit Rzach. Dial. p. 387.

V. 656. ὅ τοι] Sic Hermannus correxit vulgatum ὅτι. V. Iliad. VIII, 32. 463. XVIII, 197. Odyss. XX, 228. Retinuit codicum lectionem Rzach. Unts. p. 26. — Ϝίδμεν Fl. — ἐσσὶ pro ἐστὶ coniecerat Wolfius laudante Scheerio script. πρατίδας. — περὶ σοὶ πραπίδες coni. Guiet.

V. 658. ἄψορον ἐξ. V1. Par. — ὑπὸ P2. M3. Em. Bar., quod praeferebant Vossius hymn. Hom. V, 338. et Herm. Ceteri ἀπό.

V. 658 seq. Secuti sumus cod. Emm., qui hos versus ita habet, ut prior sit ille ἄψορρον κτλ., posterior σῇσιν, quod secus est in ceteris codd.; σῇσιν ἐπιφροσύνῃσι recepi ex Em., quod Attica correptio in ὑποφραδμοσύνῃσιν ferri non potest apud antiquum epicum poetam. σῇσι δ' ἐπιφρ. Par., σῇσι δ' ἐπιφρ. ὑπὸ ζόφον ἠερόεντα V1. Vulgo σῇς δ' ἐπιφρ. ὑπὸ κτλ. Voss. ad hymn. Hom. V, 301. ἐπιφροσύνῃσι ὑπό. V. 658 eiecit Fl. scripto v. 659 σῇσι δ' ἐπιφροσύνῃσιν.

V. 659. ὑπὸ ζόφου] Nonnulli codd. praebent ἀπὸ, quod recepit Fl.

V. 660. ἠλύθομεν] V2. ἠλύθομεν, Κρόνου υἱὲ Ζεῦ. ἠλύθομεν etiam M3. V1. (in hoc et Par. deest ἄναξ) Bar. Taur. Editores recentiores ἠλύθαμεν. — Ϝάναξ et ἀνάϜελπτα Fl., ἀνέελπτα Herm., ἀνέϜελπτα Pal., πανάελπτα coni. Wieseler. l. l. I p. 18. Cf. Curt. Etym. p. 528. Digamma p. 7.

V. 657. ἀρῆς — κρυεροῖο] Dorvill. Vann. crit. p. 390. Ἀρεῦς vel Ἄρεος scribi voluit. Prius est monstrum scripturae; sed nulla omnino opus emendatione erat. V. Hom. Il. XVIII, 100: ἔφθιτ' ἐμεῖο δὲ δῆσεν ἀρῆς ἀλκτῆρα γενέσθαι. Cf. animadvers. ad Scut. 29. Quod Dorvillium movisse videtur, ut emendationem eam necessariam esse putaret, masculinum κρυεροῖο, non ita grave est, ut a recepta lectione recedere nos cogat; v. Naekium Choeril. p. 267. Philem. Gr. v. εὐφυής et Favorin. p. 781., secundum quos Hesiodus δαϊζομένου πόληος dixerat. Infra v. 696. est θερμὸς ἀϋτμή. Cf. etiam v. 406 Λητὼ μείλιχον, v. 610 ἀταρτηροῖο γενέθλης, v. 956 κλυτὸς Ὠκεανίνη, Opp. 466 ἱερὸν ἀκτήν, Scut. 395 θῆλυς ἐέρση, scholion Aristonici ad. Theog. 696 τὸ σημεῖον, ὅτι λέγει θερμὸς ἀϋτμὴ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν θερμή, et quae exposuerunt Friedlaenderus Ariston. p. 31. Foerstem. l. l. p. 22. Rzach. Dial. p. 420.

V. 660. ἠλύθομεν] Ἠλύθαμεν perfectum vel potius aoristus qua nitatur auctoritate, nescimus. Pro eo iam Buttmannus suasit ἠλύθομεν (Gr. uber. II. p. 136.) Choeroboscus ap. Bekk. Anecd. p. 1270: μὴ ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ἤλθομεν ἤλθετε, ἐλάβομεν ἐλάβετε καὶ ἐφάγομεν ἐφάγετε καὶ ἐδράμομεν ἐδρά-

τῷ καὶ νῦν ἀτενεῖ τε νόῳ καὶ ἐπίφρονι βουλῇ
ῥυσόμεθα κράτος ὑμὸν ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι,
μαρνάμενοι Τιτῆσιν ἀνὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
Ὣς φάτ'· ἐπῄνησαν δὲ θεοί, δωτῆρες ἐάων,
μῦθον ἀκούσαντες· πολέμου δ' ἐλιλαίετο θυμὸς 665
μᾶλλον ἔτ' ἢ τοπάροιθε· μάχην δ' ἀμέγαρτον ἔγειραν
πάντες, θήλειαί τε καὶ ἄρσενες, ἤματι κείνῳ,
Τιτῆνές τε θεοὶ καὶ ὅσοι Κρόνου ἐξεγένοντο,
οὕς τε Ζεὺς Ἐρέβεσφιν ὑπὸ χθονὸς ἧκε φόωςδε,
δεινοί τε κρατεροί τε, βίην ὑπέροπλον ἔχοντες. 670
[τῶν ἑκατὸν μὲν χεῖρες ἀπ' ὤμων ἀΐσσοντο
πᾶσιν ὁμῶς, κεφαλαὶ δὲ ἑκάστῳ πεντήκοντα
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.]
οἳ τότε Τιτήνεσσι κατέσταθεν ἐν δαῒ λυγρῇ,
πέτρας ἠλιβάτους στιβαρῆς ἐν χερσὶν ἔχοντες. 675
Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας

V. 662. Totus versus deest in V1.
V. 663. *μαρνάμεθα Τ. ἐνὶ κρατερῇ ὑσμίνῃ* V1. Par.
V. 666. *ἔγειραν*] P2. *ἔγειρον.*
V. 669. *Ἐρέβεσφιν*] Sic V2. Tr. It. Dind. Goettl. Schoem. Ceteri *Ἐρέβευσφιν.*
V. 671—673. Haec uncinis incluserunt Wolfius, Pal. Weis. Fl., ut ex v. 150 seq. repetita. Non praetermittenda hic censebat Goettl.
V. 675. *στιβαρῆς*] Sic M2. 3. V2., *στιβαράς* Bar. Taur. V1. Par.
V. 676 seq. Haec non satis cohaerent: *Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας προφρονέως, χειρῶν ἔργον ἔφαινον ἀμφότεροι*: certe abhorrent a dictione epica. Sensit hoc Boisson., qui posituram mutavit: *Τιτῆνες δ' ἑτέρωθεν ἐκαρτύναντο φάλαγγας προφρονέως. Χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον ἀμφότεροι, δεινὸν δὲ* ..... Goettlingio ab interpolatore additus esse videba-

μετε εἴπωμεν διὰ τοῦ α, ὥς τινες λέγουσιν ἐν τῇ συνηθείᾳ, οἷον ἐφάγαμεν ἐφάγατε καὶ ἔλθαμεν ἔλθατε κτλ.
V. 664. *δωτῆρες ἐάων*] V. adnot. ad v. 46.
V. 669. *Ἐρέβεσφιν*] *φι* syllaba antiquis temporibus communem genetivi, dativi, locativi, casum notabat: genetivum, ut in *ἀπὸ πασσαλόφι, διὰ στήθεσφιν,* dativum ut in *θεόφιν, βίηφιν,* locativum ut in *θύρηφι, παρὰ ναῦφιν.* Itaque cum *Ἐρέβεσφιν* ex analogia formarum *στήθεσφι, κράτεσφι* ortum sit, male cum pluribus codicibus Koechl. *Ἐρέβευσφιν* scripsit. Cf. Leo. Meyer. Gedrängte Vergleichung der griech. u. lat. Declin. p. 54 seq., Curt., Erläuterungen p. 67 seq. Rzach. Dial. p. 418.
V. 675. *ἠλιβάτους*] V. ad v. 483.

προφρονέως, χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον
ἀμφότεροι· δεινὸν δὲ περίαχε πόντος ἀπείρων,
γῆ δὲ μέγ' ἐσμαράγησεν, ἐπέστενε δ' οὐρανὸς εὐρὺς
σειόμενος, πεδόθεν δ' ἐτινάσσετο μακρὸς Ὄλυμπος 680
ῥιπῇ ὕπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἵκανε βαρεῖα
Τάρταρον ἠερόεντα, ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωὴ
ἀσπέτου ἰωχμοῖο βολάων τε κρατεράων·
ὣς ἄρ' ἐπ' ἀλλήλοις ἵεσαν βέλεα στονόεντα.
φωνὴ δ' ἀμφοτέρων ἵκετ' οὐρανὸν ἀστερόεντα 685
κεκλομένων· οἱ δὲ ξύνισαν μεγάλῳ ἀλαλητῷ.
οὐδ' ἄρ' ἔτι Ζεὺς ἴσχεν ἑὸν μένος ἀλλά νυ τοῦγε
εἶθαρ μὲν μένεος πλῆντο φρένες, ἐκ δέ τε πᾶσαν

tur v. 676., ne Titanibus suus derogaretur honos, totusque locus sic scribendus: *προφρονέως χειρῶν τε βίης θ' ἅμα ἔργον ἔφαινον ἀμφότεροι.* Sed melius Hermannus *ἔχοντες, προφρονέως· χειρῶν δέ*, omissis versibus 668. 676., alii recensioni, alii versum 666. coniunctum cum v. 668., omisso 667., tertiae v. 664—667. 676. attribuit.

V. 677. *προφρονέων* Em. — *ἔργον*] Taur. *ἔργα*. *Ϝέργον* Fl. *ἅμα ἔργ' ἀνέφαινον* coni. Scheer. coll. v. 710. Hom. Il. XX, 211.

V. 679. Pro *ἐσμαράγησεν* coni. Doederl. Gloss. III p. 355 *ἐσφαράγησεν*.

V. 680. *δὲ τινάσσετο* Herm.

V. 682. *ποδῶν τ' αἰπεῖα ἰωὴ*] Sic Herm. ad Orph. p. 815. Vulgo *ποδῶν αἰπεῖά τ' ἰωή*, quod praeferebat Schoem. in adnot. ad h. v. Bar. *ποδῶν δ'*. *Ϝιωή* Fl.

V. 684. *ὣς ἄρ'*] V1. 2. M3. *ὥς ἄν*. — Pro *ἵεσαν* Taur. *ἴασαν*, A. *ἵεσαν*.

V. 687. *ἴσχεν*] Sic recte Dind. Vulgo *ἴσχεν*. *ἴσχε Ϝεὸν* Fl.

V. 678. *περίαχε*] Haec vocalis ι elisio in *περί* praepositione, si elisio dici potest, propria est Aeolensium. V. Herm. ad Orph. p. 820. Bast. ad Greg. Cor. p. 616. Cf. v. 733. Sed cum utrumque verbum *ἰάχειν* et *οἴχομαι* olim digammatum fuerit, *περίαχε* et *περοίχεται* non elisionem sed apocopem praepositionis offerunt, de qua re cf. Ahrens. de dial. aeol. p. 151. Rzach. Unts. p. 39. Dialekt p. 377. Digamma p. 75. *περίαχε* = *περυίαχε* esse statuit Hartel. V. ad. v. 887. Etym. M. p. 92, 13. contractionem hic agnoscit: *αἱ δὲ δεχόμεναι τὸν λόγον τῆς κράσεως οὐ δέχονται τὸν λόγον τῆς ἐκθλίψεως· οἷον προέστη πρόστη* (exemplum non satis aptum), *περιίαχε, περίαχε πόντος ἀπείρων*.

V. 681 seq. Verba *ποδῶν αἰπεῖα ἰωὴ ἀσπέτου ἰωχμοῖο βολάων τε κρατεράων* magis explicant *ἔνοσιν*, unde exorta sit. Fortasse autem v. 683 spurius est, ut v. 846.

V. 688. *ἐκ δέ τε πᾶσαν φαῖνε*] *Δέ τε* nullam habere intendendi vim, sed potius rem paulo incertiorem reddere, ut saepius per nostrum wohl ex-

φαῖνε βίην· ἄμυδις δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανοῦ ἠδ' ἀπ' Ὀλύμπου
ἀστράπτων ἔστειχε συνωχαδόν· οἱ δὲ κεραυνοί 690
ἴκταρ ἅμα βροντῇ τε καὶ ἀστεροπῇ ποτέοντο
χειρὸς ἄπο στιβαρῆς, ἱερὴν φλόγα εἰλυφόωντες,
ταρφέες· ἀμφὶ δὲ γαῖα φερέσβιος ἐσμαράγιζεν
καιομένη, λάκε δ' ἀμφὶ πυρὶ μεγάλ' ἄσπετος ὕλη.
ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ Ὠκεανοῖο ῥέεθρα, 695
πόντος τ' ἀτρύγετος· τοὺς δ' ἄμφεπε θερμὸς ἀϋτμὴ
Τιτῆνας χθονίους, φλὸξ δ' ἠέρα δῖαν ἵκανεν

V. 689. *ἄμαδις* M3., *ἄμαδις* V1.
V. 690. *συνωχαδόν*] Taur. *συναγαδόν*.
V. 691. *ἀστεροπῇ*] Sic cum Par. al. codd. scripsimus. Recep. Pal. Schoem. Koechl. Fl. *ἀστραπῇ* V1. Em. *ἀστραπῇ εἰ* M3. Bar., quod placuit Goettl. *ἀστεροπῇ εὖ* Em. A.
V. 692. *φλόγα εἰλυφόωντες*] Sic scribi voluit Herm. ad Orph. p. 815. pro *φλόγα θ' εἰλυφόωντες*, et ita fert Emm. cum P2. *Ϝειλυφόωντες* Fl.
V. 693. *φερέσβιος*] P2. *φερέσκιος*.
V. 694. *πυρὶ*] Vat. *περί*. — Pro *ἄσπετος* M3. *ἄσχετος*.
V. 695. *ἔζεε*] V2. Em. *ἔζεσε*, P2. *ἔζει*.
V. 696. *ἀμφείπετο* Bar. *ἀμφέσπε* V1.
V. 697. *δῖαν*] Par. 2. *δῖον*, ut videtur.

primi possit, Hermannus monuit ad Viger. p. 836. Potius *δέ τε* est nostrum aber auch atque intendendi vim sane habet et hic et apud Hom. Odyss. XII, 90: ἓξ *δέ τέ οἱ δειραὶ περιμήκεες*. — *πλῆντο*] De hac forma cf. animadv. ad v. 880.

V. 689. *ἄμυδις*] De forma aeolica *ἄμυδις* pro *ἄμαδις* (*ἅμα*) cf. Etym. M. p. 87, 13, Schol. Iliad. IX, 6, Herodian. II, p. 541, Giese, Aeol. Dial. p. 419. Curt. Erläut. p. 72. Rzach. Dialekt p. 362. Hinrichs. de vest. Aeolicis p. 67 seq.

V. 694. *λάκε*] Cf. glossam interlinearem *ἦχει*. Hesych. *ἐθλάσθη, συνετρίβη*. Eiusdem verbi perfectum *λέληκα* legitur Oper. 207. Fortasse hunc versum alludunt Orion. Etym. p. 96, 27. Etym. M. p. 555, 38, V. Flach. Scholien p. 105.

V. 697. *Τιτῆνας χθονίους*] Hoc Titanum epithetum multum difficultatis offert. Nam Pluto quidem v. 767 *χθόνιος* vocatur propter v. 455 ὃς *ὑπὸ χθονὶ δώματα ναίει* et eadem de causa audit Oper. 465 *Ζεὺς χθόνιος*, Titanes autem nunc non subter Terram morantur sed in Terra. Itaque Lennepius p. 323 *χθόνιοι* pro *ἐπιχθόνιοι* a poeta usurpatum esse conclusit, quod vix probabile est. Melius Schoemannus p. 229 originem Titanum alludentem poetam *χθόνιος* significatu vocabuli *γηγενής* vel *αὐτόχθων* posuisse ratus est, coll. Aesch. Prom. 205 *Χθονὸς τέκνα* et Sophocl. Aiac. 202 *χθόνιοι*. Sed cf. Synes. hymn. VIII, 21 *χθονία πύλα*, IX, 5 *χθόνιος ὄφις*. *ἠέρα δῖαν*] Schol. Vat.: *τὸ σημεῖον, ὅτι τὴν ἀέρα λέγει, ὥσπερ καὶ τὸν ἀέρα* (sc. propter Oper. 549). Perperam Schoemannus *ἠέρα δῖον* scripsit. Quo elegantius Scheer.

ἄσπετος, ὄσσε δ' ἄμερδε καὶ ἰφθίμων περ ἐόντων
αὐγὴ μαρμαίρουσα κεραυνοῦ τε στεροπῆς τε.
καῦμα δὲ θεσπέσιον κάτεχεν Χάος· εἴσατο δ' ἄντα 700
ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν ἠδ' οὔασιν ὄσσαν ἀκοῦσαι
αὔτως, ὡς ὅτε Γαῖα καὶ Οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
πίλναιν θ'. οἷος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώροι
τῆς μὲν ἐρειπομένης, τοῦ δ' ὑψόθεν ἐξεριπόντος,
τόσσος δοῦπος ἔγεντο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων. 705
σὺν δ' ἄνεμοί τ' ἔνοσίς τε κονίην ἐσφαράγιζον

V. 700. κατέχεεν V1. — εἴσατο δ' ἄν τοι coni. Scheer.
V. 701. ὀφθαλμοῖσι Ϝιδεῖν Fl.
V. 702. αὐτὰρ ὡς ὅτε V1.
V. 703. μέγιστος δοῦπος] Cf. schol. Mon.: ὅτι γράφεται μέγας ὑπὸ δοῦπος ὀρώρει. — Taur. μέγας. — πίλνατο· τοῖος — ὀρώρει Goettl. Koechl. πίλναντο Taur.
V. 704. ἐριπόντος V1. ἐρειπομένης coni. Wieseler.
V. 705. Hunc versum uncinis incluserunt Gaisf., Dind., Weis., ut ex Il. XX, 66. depromptum: τόσσος ἄρα κτύπος ὦρτο θεῶν ἔριδι ξυνιόντων. Non persuadent; nam Homerico versu in simili causa usus est etiam Nonnus Dion. XXXVI, 106. — Pro ἔγεντο Bar. Par. ἔπλειτο, V1. ἐγένετο, unde Hermannus concludit unum poetarum scripsisse τόσσος ἄρ' ἔπλετο δοῦπος ἀΰτῃ τε ξυνιόντων.
V. 706. ἄνεμοί τ' ἔνοσις] Sic correxit Schoem. pro ἔνοσίν τε κόνιν θ' ἅμα aut ἔνοσίν τε κονίην τ', quod rec. Goettl., eiectis versibus 707—708, qui uno cod. Parisino absunt. Recte enim ventos non ἔνοσιν efficere posse perspexit. Cf. op. II p. 437 seq. Vocabuli σφαραγίζειν significationem Hesychius attulit μετὰ ψόφου δονεῖν. V. Curt. p. 176. — σὺν δ' ἔμενοι coni. Wieseler. in Mus. Rhen. XXIV p. 623 seq. αἰθέρα δῖαν coniecit, quod nescio an restituendum sit.

V. 700. κάτεχεν Χάος] Mire Lennepius p. 324 ignem supra Terrae fines dilabentem voraginem vastam, quae v. 740 μέγα χάσμα audiat, attingere docuit, laudatus a Schoem. p. 229. V. Flach. System p. 12 not. 2: „Es ist daher ebenso erklärlich, dass unter Χάος v. 700 etwas anderes gemeint sei, indem der Dichter der Titanomachie in drastischer Weise das zusammengeschüttelte, zitternde und brennende Weltall so nennt, wie dass v. 814 πέρην Χάεος an einer unechten Stelle steht."

V. 702. Si pristinam scripturam sequeris: ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν πίλνατο, mire dictum est: ὡς ὅτε γαῖα καὶ οὐρανὸς πίλνατο· τοῖος γάρ κε ὀρώρει. Hoc enim ὡς ὅτε πίλνατο ita dictum, quasi vere factum aliquando esset: tantus erat tumultus, quantus tum fuit, cum terra et coelum, summa cum imis, miscebantur; illud vero τοῖος γάρ κε μέγιστος δοῦπος ὀρώρει eum colorem habet, ut sensus videatur esse contrarius; tantus, si hoc fieret, existeret tumultus. Verba corruptissima sanavit Schoem. in adnot. ad h. v. πίλναιν θ'· οἷος

[βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
κῆλα Διὸς μεγάλοιο, φέρον δ' ἰαχήν τ' ἐνοπήν τε]
ἐς μέσον ἀμφοτέρων, ὄτοβος δ' ἄπλητος ὀρώρει
σμερδαλέης ἔριδος, κάρτος δ' ἀνεφαίνετο ἔργων, 710
ἐκλίνθη δὲ μάχη· πρὶν δ' ἀλλήλοις ἐπέχοντες
ἐμμενέως ἐμάχοντο διὰ κρατερὰς ὑσμίνας.
οἳ δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοισι μάχην δριμεῖαν ἔγειραν
Κόττος τε Βριάρεώς τε Γύης τ' ἄατος πολέμοιο,
οἵ ῥα τριηκοσίας πέτρας στιβαρῶν ἀπὸ χειρῶν 715
πέμπον ἐπασσυτέρας, κατὰ δ' ἐσκίασαν βελέεσσι
Τιτῆνας, καὶ τοὺς μὲν ὑπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
πέμψαν καὶ δεσμοῖσιν ἐν ἀργαλέοισιν ἔδησαν,
νικήσαντες χερσὶν ὑπερθύμους περ ἐόντας,
τόσσον ἔνερθ' ὑπὸ γῆς, ὅσον οὐρανός ἐστ' ἀπὸ γαίης· 720
ἶσον γάρ τ' ἀπὸ γῆς ἐς Τάρταρον ἠερόεντα.

V. 707. *ἀγαθόεντα* V1. V. 707—708 eiec. Schoem.
V. 709. *ὄτοβος*] V. Schol.: *γράφεται καὶ κόναβος.* — Pro *ἄπλητος* Etym. M. p. 636, 56 *ἄτλητος*, quod praef. Hermannus.
V. 710. *Ϝέργων* Fl.
V. 711. Pro *ἐκλίνθη* V1. *κλίνθη.*
V. 712. *ἐμάχοντο*] Taur. *διεμάχοντο.*
V. 714. *ἄϜατος* Fl.
V. 715. *τριακοσίας* V1.
V. 716. *πέμπεν* V1.
V. 720. *γαίης ὅσον* V1.
V. 721. Par. et Vat. *τόσσον δ' αὖ ἀπὸ γαίης ἐς Τάρταρον ἠερόεντα*, M3. *τόσσον γάρ τ'*, V1. *τόσσον γάρ τ' ἀπὸ γαίης.* Hunc versum absurdum stolidi grammatici emblema habet Ruhnkenius, uncinis seclusit Weisius. Certe inanis est et languet *γάρ κε* — *ὀρώροι* — *τόσσος δοῦπος ἔγεντο.* Antea iam Hermannus op. VI, p. 181 optativum *πίλναινθ'* postulaverat.

V. 709. *ὄτοβος*] Cf. glossam interlinearem *θόρυβος, ψόφος.*

V. 711. *ἐκλίνθη*] *μάχην κλίνειν* est inclinare pugnam. V. Hom. Il. XIV, 510 *ἐπεί ῥ' ἔκλινε μάχην κλυτὸς Ἐννοσίγαιος.*

V. 712. *ἐμάχοντο*] *οἱ θεοί.* Hoc propterea moneo, quod v. 713. sequitur *οἳ δ' ἄρ' ἐνὶ πρώτοισι κτλ.*

V. 716. *ἐπασσυτέρας*] Adiectivum Aeolicum *ἐπασσύτεροι* pro *ἐπασσότεροι* agnoscunt Schol. ad Iliad. I, 383. Herodian. I, p. 195. II p. 364 Lentz. aliique. Cf. Curt. Erl. p. 72. Rzach. Dialekt p. 362. Hinrichs l. l. p. 70.

V. 720. *τόσσον ἔνερθ'*] Longe diversa est Hesiodi Tartari descriptio ab Homerica in Iliad. VIII, 16 seq., quo loco Tartarum sub Plutonis aedibus iacere poeta fabulatur. Cf. System p. 116.

[ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
οὐρανόθεν κατιὼν δεκάτῃ ἐς γαῖαν ἵκοιτο·
ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἤματα χάλκεος ἄκμων
ἐκ γαίης κατιὼν δεκάτῃ ἐς Τάρταρ' ἵκοιτο·] 725
τὸν πέρι χάλκεον ἕρκος ἐλήλαται· ἀμφὶ δέ μιν νὺξ

incredibiliter. A manuscr. V2. et Emm. absunt v. 721—723. ϝῖσον Fl.

V. 722—725 omisit Par. F (n. 2776) apud Lennepium. Omnes versus uncinis secluserunt Schoem. Fl. V. Schoem. ad h. v. — V. 722—723 desunt in O.

V. 723—725. Vat. ita: — δεκάτῃ δ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο, Ἶσον δ' αὖ ἀπὸ γαίης ἐς Τάρταρ' ἵκοιτο· Ἐννέα γὰρ — ἄκμων Ἐκ γαίης κατιὼν δεκάτῃ δ' ἐς Τάρταρον ἵκοι. In Taur. M3. V1. al. v. 723. 724. desunt et pro ἵκοι in Taur. v. 725 legitur ἵκοιτο; δεκάτῃ δ' M3. V1.

V. 724. ἐννέα δ' αὖ] V2. Em. ἐννέα γάρ. Pro Τάρταρα omnes praeter Vat. Τάρταρον; ἵκοιτο autem propterea scriptum esse debuit, quod nemo intellegeret, cur in Bar. 724. 725. prorsus desint nisi propter eundem exitum versuum.

V. 726. ἐλήλαται] Taur. ἐλήλατο.

V. 722. ἄκμων] Non est „Donnerkeil", quem recentiores μύδρον vocant, ut obtinet Curtius p. 127, praeeunte Goettlingio, sed incus. V. Schoem. p. 232.

V. 723. ἵκοιτο] Cave, ne scribas δεκάτῃ κ' ἐς Τάρταρον ἵκοι. Sensus est enim εἰ ἵκοιτο, ἀλλ' οὐχ ἵξεται. V. Reisig. de ἄν part. p. 129. et quae exempla ego dedi ad Aristot. Polit. p. 350. Aptissimum est verbum Antisthenis ap. Diog. Laert. VI, 1, 3: Μανείην μᾶλλον ἢ ἡσθείην, sc. ἀλλ' οὐδέτερον ἂν ποιήσαιμι. Nam in hoc μανείην non magis optativum licet agnoscere quam in illo ψευδοίμην ἀΐοντος ἅ κεν πεπίθοιεν ἀκουήν Callim. Iov. 65. Aliter Hermannus de ἄν particula III, 5. — δεκάτῃ] Noli putare hoc multum discrepare ab Homeri sententia, apud quem Il. I, 592. Vulcanus narrat: πᾶν δ' ἦμαρ φερόμην, ἅμα δ' ἠελίῳ καταδύντι κάππεσον ἐν Λήμνῳ. Nam quod Homerus de Olympo monte dixit, id apud Hesiodum de coelo narratur. Sed cf. System p. 129.

V. 726—819. Octo diversa carmina diversorum auctorum sibi agnosse visus est L. Dindorfius. (Cf. Herm. ep. ad Ilgen. p. XI.) I) 720—735. 820. 821. II) 725. 740—745. III) 725. 736—739. (807—810.) Eodem loco interpolata esse IV) 858—766. V) ab alio haec 767 —774. VI) 775—806. VII) 811 —819. VIII) 733. 746—757. Atque verissimum est quidem Hesiodi theogoniae h. l. ab aliis quaedam adiecta esse; sed quaenam sint ea, difficile est dictu. Sic quod ille versus 740—745. statim post 725. traiici iubet, habet magnam quidem veri speciem, sed impediri tum eo videtur, quod v. 740. aliud est subiectum quam 722. χάλκεος ἄκμων, tum eo, quod, quamquam portarum Neptuni (v. 732.) nondum iniecta mentio est, tamen 741. dicitur εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο. Sed antequam aliquid de hoc loco statua-

τριστοιχεὶ κέχυται περὶ δειρήν· αὐτὰρ ὕπερθεν
γῆς ῥίζαι πεφύασι καὶ ἀτρυγέτοιο θαλάσσης.
ἔνθα θεοὶ Τιτῆνες ὑπὸ ζόφῳ ἠερόεντι
κεκρύφαται βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο, 730
[χώρῳ ἐν εὐρώεντι, πελώρης ἔσχατα γαίης.]

V. 727. τριστοιχεὶ] Vat. τριστοιχεὶ ἂν (sic), τριστιχεὶ V1.
V. 728. πεφύασι] Bar. Em. πεφύκασι.
V. 730. Διὸς μεγάλοιο ἕκητι Em.
V. 731. Secluserunt uncinis hunc versum interpretes inde ab Guieto omnes, post v. 745 ponendum putabant Hermannus, Gerhardius, Schoemannus.

mus, ut de carcere illo Titanum uberius exponatur necesse est. Errant omnino qui putant Tartarum omnem esse Titanum custodiam; apertum est enim in parte Tartari tantum custodiri praecipuos Titanes, Saturnum Rheam, Iapetum cet. Nam is locus v. 736. dicitur *Ταρτάρου πηγαί*, ima sedes Tartari; hoc est illud *χάσμα μέγα* (v. 740.), cui muri (*τοῖχος*) portaeque impositi sunt a Neptuno v. 732. 733. 741. Cf. Hom. Il. VIII, 13 seq., cum quibus minime confundere licet *χάλκεον ἕρκος* (v. 726.), verticem Tartari (*δειρή* v. 727.), quo tellus separatur ab omni Tartaro; hoc est illud *οὖδας* (v. 741.), illa *ἔσχατα γαίης* (v. 731.). In eodem Tartaro, quanquam aliquanto superior hoc primorum Titanum carcere (*τῶν πρόσθε* v. 746.), est sedes Atlantis, Noctis, Solis etc., quorum hi, si imo loco una cum ceteris Titanibus inclusi essent, non possent commercia hominum peragrare, quod fit per *χάλκεον οὐδὸν* coeli (v. 749.), qui longe diversus est ab ima ianua (v. 732. Cf. Hom. Il. VIII, 15.). Etiam superior (v. 767. *πρόσθεν*) est Plutonis et Proserpinae domus. Hinc sequitur ea coniectura Dindorfii, qua v. 746—757. traiiciuntur post 733., interrumpi seriem locorum domiciliorumque. Hermannus ita facit cum Dind., ut primam recensionem putet esse versuum 720—735., eiecto tamen v. 731. Verum secundae tribuit 736—742., tertiae 758—766., quartae 767—773., quintae 807—817., sextae 775. 743—745. 731. 746—757.; versus denique 755—757. putat esse alius poetae pro versibus 752—754. — Alia autem interpretationis via patet, quae veri speciem luculentam habeat. Neque enim altera Tartari descriptio, quae v. 746—806 continetur, ab eodem poeta profecta esse potest, qui v. 720—742 composuit, quoniam his versibus Tartarum sub Orco esse, illis Tartarum Hademque ipsum ad occidentem vergere fingitur. Quod si recte se habet, v. 746—806 a rhapsodo aliquo additi sunt, qui in genuina descriptione Atlantem, Noctem, Solem a poeta non memoratos aegre ferebat. Cf. System p. 116 seq.

V. 727. τριστοιχεὶ] Dind. contra omnes tam edd. vett. quam codd. mscr. *τριστοιχί*. Sed pauca ea adverbia, quae, a nominibus isosyllabis derivanda, exeunt in *ι*, non in *ει*, corripiuntur, ut *ἀμισθί* Archilochium, minus recte formatum ad analogiam verbalium adiectivorum in *στί* desinentium, et seriorum poetarum *ἀωρί* (Theocr. XXIV, 38.) et *πανδημί* (Brunck. An. II. p. 349.).

τοῖς οὐκ ἐξιτόν ἐστι, πύλας δ' ἐπέθηκε Ποσειδῶν
χαλκείας, τεῖχος δὲ περοίχεται ἀμφοτέρωθεν.
ἔνθα Γύης, Κόττος τε καὶ Ὀβριάρεως μεγάθυμος
ναίουσιν, φύλακες πιστοὶ Διὸς αἰγιόχοιο. 735
ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος
πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν,
ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοί περ,
χάσμα μέγ', οὐδέ κε πάντα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτὸν 740
οὖδας ἵκοιτ', εἰ πρῶτα πυλέων ἔντοσθε γένοιτο.

V. 732. θύρας Tr. Vat. P2. — Ποσειδῶν] Sic codd. Koechl. Ποσειδέων cum V2 scripserunt Goettl. Schoem.
V. 733. τεῖχος δὲ περοίχεται] Sic codd. Vat. M3. P2., coniecit Herm. ad Orph. p. 820. τοῖχος Med., quod receperat Goettl. περίκειται δ' vel περικεῖται vulg. Cf. Digamma p. 77.
V. 734. Vulgo Κόττος τε καὶ ὁ Βριάρεως. Taur. sine τε. Cf. v. 617.
V. 736. 775. 807. ἐνθάδε A. Gaisf.
V. 739. ἀργαλέ'] Philod. περὶ εὐσεβείας p. 27 σμερδαλέ'.
V. 741. ἵκοιτο — γένοιτο] Ridicula est coniectura Guieti ἵκοιο et γένοιο. — Pro πρῶτα Taur. πρόσθε.

V. 732. Cur Neptuno hoc iniunctum negotii est, non Vulcano? πύλας ἐπέθηκ' Ἥφαιστος? Nempe quod ille ῥιζοῦχος et ἐννοσίγαιος est. Nam qui moenia profliget, eundem e Graecorum opinione etiam exstruere posse consentaneum est. Itaque Neptunus etiam Laomedonti moenia condiderat pertinetque id negotium proprie ad huius prolem, Cyclopas; v. Hes. ap. Schol. Lycophr. v. 393. Hom. Il. XXI, 442. — ἐξιτόν] Hoc unicum esse verbalis huius adiectivi exemplum sine duplicata in fronte radice monuerant. Buttm. Gr. ub. I. p. 554. Foerstem. p. 44. Iam prius alibi καριτέ proposueram ex Callim. Lav. Pall. 90. Addo nunc ἀπρόϊτος apud Dinarch. c. Demosth. p. 102, 1. H. St. coll. Atticista ap. Villois. Anecd. II. p. 83. Ἰτόν (non ἴτον) habet oraculum ap. Herodot. VII, 140.
V. 732. Scholion mire quantum appositum est λείπει ἡ διά, τούτων τῶν ῥιζῶν οὐκ ἐκβαδιστέον, οὐ πορευτέον, unde scholiastam τῶν, non τοῖς, legisse neque v. 731 in exemplari suo invenisse, cum τούτων τῶν ἐσχάτων dicendum ei esset, recte coniecit Schoemannus ad h. v. Cf. Friedländer. Ariston. p. 26. Flach. Scholien p. 105. De apocope in περοίχεται v. ad v. 678.
V. 739. εὐρώεντα] Significatum huius vocabuli esse σκοτεινός docuit Nauckius, Bullet. 1876 p. 12.
V. 741. ἵκοιτο — γένοιτο] Opus est, ut τις intelligatur cum Wolfio; vid. scholion ὅτι ἐλλείπει τὸ τίς, οἷον οὐδ' ἄν τις. Cf. Iliad. XIII, 287 et XXII, et quae exposuit Friedlaender. Ariston. p. 6.

ἀλλά κεν ἔνθα καὶ ἔνθα φέροι πρὸ θύελλα θυέλλη
[ἀργαλέη· δεινόν τε καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσι
τοῦτο τέρας· καὶ νυκτὸς ἐρεμνῆς οἰκία δεινὰ
ἕστηκεν νεφέλῃς κεκαλυμμένα κυανέῃσι.] 745
Τῶν πρόσθ' Ἰαπετοῖο πάϊς ἔχετ' οὐρανὸν εὐρὺν
ἑστηώς, κεφαλῇ τε καὶ ἀκαμάτῃσι χέρεσσιν,
ἀστεμφέως, ὅθι Νύξ τε καὶ Ἡμέρη ἆσσον ἰοῦσαι
ἀλλήλας προςέειπον, ἀμειβόμεναι μέγαν οὐδόν,
χάλκεον. ἡ μὲν ἔσω καταβήσεται, ἡ δὲ θύραζε 750
ἔρχεται, οὐδέ ποτ' ἀμφοτέρας δόμος ἐντὸς ἐέργει,
ἀλλ' αἰεὶ ἑτέρη γε δόμων ἔκτοσθεν ἐοῦσα
γαῖαν ἐπιστρέφεται, ἡ δ' αὖ δόμου ἐντὸς ἐοῦσα
μίμνει τὴν αὐτῆς ὥρην ὁδοῦ, ἔςτ' ἂν ἵκηται,
[ἡ μὲν ἐπιχθονίοισι φάος πολυδερκὲς ἔχουσα, 755

V. 742. προθύελλα Bar. Antea φέρει M3. V1.
V. 743—745. Hi versus mire languent. Igitur seclusimus utpote non profectos ab Hesiodo.
V. 743. δεινὸν δὲ Par. Orell.
V. 744. νυκτὸς δ' ἐρεβεννῆς M3. sine καί.
V. 746. ἔχει οὐρανόν] Sic M3. Herm. Schoem. ἔχετ' codd. Goettl. Koechl.
V. 747. ἑστειώς V1.
V. 748. ἀστεφέως M3. — Ἡμέρη] Ita Vat. Par. M4. pro vulgato Ἡμέρα, quod abhorret a dictione epica. Sic etiam Boisson. cum Spitznero de versu Gr. her. p. 34. Cf. v. 124. — Pro ἆσσον ἰοῦσαι, ut M2. 3., Bar. ἡμέραι τάσσον, V1. Par. ἆσσον ἰοῖσαι (antea hic pro ὅθι habet ὅθεν). Scholiasta ad v. 744. videtur ἀμφὶς ἐοῦσαι legisse.
V. 754. ἔςτ'] P2. V1. εὖτ'. εἰς ὅκ' ἵκηται coni. Scheer.
V. 755—757. Haec uncinis inclusit Wolf. ad Heynii sententiam. Secuti sunt Gaisf., Dind., Weis. V. 757—761 eiecit Pal.

V. 742. φέροι πρὸ θύελλα] προφέρειν saepius de tempestatibus dictum est; vid. Hom. Il. VI, 346, Od. XX, 64.

V. 746—806. „Unhesiodische Schilderung der Unterwelt“ V. 807—819 „Zweite Recension der hesiodischen Schilderung“ Fl. V. ad v. 617 et 726.

V. 749. ἀμειβόμενοι] De ἀμείβεσθαι vel ἀμείβειν i. e. per vices aliquid ingredi cf. Aesch. Choeph. 571 ἀμείψω βαλὸν ἑρκείων πυλῶν et Theocr. Id. II, 104 θύρας ὑπὲρ οὐδὸν ἀμειβόμενων, ubi scholiasta docet ἀμειβόμενον ἀντὶ τοῦ ἀμείβοντα· ἀμείβω γὰρ τὸ διέρχομαι — ἀμείβομαι δὲ διαδέχομαι λόγῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ πράγματι.

V. 750. καταβήσεται] Sapienter poeta futuro nunc usus est: quando haec intus itura est, illa prorumpit. Non opus est igitur coniectura Guieti καταδύεται. De futuro

ἡ δ' Ὕπνον μετὰ χερσί, κασίγνητον Θανάτοιο,
Νὺξ ὀλοή, νεφέλῃ κεκαλυμμένη ἠεροειδεῖ.]
Ἔνθα δὲ Νυκτὸς παῖδες ἐρεμνῆς οἰκί' ἔχουσιν,
Ὕπνος καί Θάνατος, δεινοὶ θεοί· οὐδέ ποτ' αὐτοὺς
Ἠέλιος φαέθων ἐπιδέρκεται ἀκτίνεσσιν 760
οὐρανὸν εἰςανιὼν οὐδ' οὐρανόθεν καταβαίνων.
τῶν ἕτερος μὲν γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
ἥσυχος ἀνστρέφεται καὶ μείλιχος ἀνθρώποισι,
τοῦ δὲ σιδηρέη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ
νηλεὲς ἐν στήθεσσιν· ἔχει δ' ὃν πρῶτα λάβῃσιν 765
ἀνθρώπων· ἐχθρὸς δὲ καὶ ἀθανάτοισι θεοῖσιν.
Ἔνθα θεοῦ χθονίου πρόσθεν δόμοι ἠχήεντες,
ἰφθίμου τ' Ἀΐδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης,
ἑστᾶσιν, δεινὸς δὲ κύων προπάροιθε φυλάσσει,
νηλειής, τέχνην δὲ κακὴν ἔχει· ἐς μὲν ἰόντας 770
σαίνει ὁμῶς οὐρῇ τε καὶ οὔασιν ἀμφοτέροισιν,
ἐξελθεῖν δ' οὐκ αὖτις ἐᾷ πάλιν, ἀλλὰ δοκεύων
ἐσθίει ὅν κε λάβῃσι πυλέων ἔκτοσθεν ἰόντα
[ἰφθίμου τ' Ἀΐδεω καὶ ἐπαινῆς Περσεφονείης.]
Ἔνθα δὲ ναιετάει στυγερὴ θεὸς ἀθανάτοισι, 775
δεινὴ Στύξ, θυγάτηρ ἀψορρόου Ὠκεανοῖο
πρεσβυτάτη. νόσφιν δὲ θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει
μακρῇσιν πέτρῃσι κατηρεφέ'· ἀμφὶ δὲ πάντῃ

V. 758. ἐρεμνοί M3.
V. 760. ἐπιδέρκεται] P2. ἐπιδέρκει.
V. 762. τῶν δ' Par., ἕτερος γαίην τε M3.
V. 764. χάλκεον δέ οἱ] καὶ χάλκεον P2.
V. 768. uncinis inclusit Pal.
V. 770. μὲν κακὴν V1.
V. 774. Hic versus deest in Par. Vat. M3. 4. Em. V1. Recte igitur Boisson. cum Ruhnk. delevit. Secuti sunt Pal. Schoem. Koechl. Weis.
V. 778. μακροῖσιν πέτροισιν — κατηρεφῆ M3.

aoristo v. Herm. de emend. rat. p. 197.
V. 760. Vid. Hom. Od. XI, 16.
V. 767 seq. Post ἠχήεντες et post Περσεφονείης commata posuimus, ne alius videretur esse θεὸς χθόνιος quam qui proxime legitur Ἀΐδης. Addita est enim Proserpina ut secundaria quaedam persona. Quare haud necessaria est coniectura Guieti θεῶν χθονίων. Wolf. ex Hom. Od. X, 534. vel XI, 47. additum esse putat v. 768.
V. 771. οὔασιν ἀμφοτέροισιν] V. ad v. 312.

κίοσιν ἀργυρέοισι πρὸς οὐρανὸν ἐστήρικται.
[παῦρα δὲ Θαύμαντος θυγάτηρ πόδας ὠκέα Ἶρις 780
ἀγγελίην πωλεῖται ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης,
ὁππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται,]
καί ῥ' ὅτε τις ψεύδηται Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων,
Ζεὺς δέ τε Ἶριν ἔπεμψε θεῶν μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι
τηλόθεν ἐν χρυσέῃ προχόῳ, πολυώνυμον ὕδωρ, 785
ψυχρόν, ὅ τ' ἐκ πέτρης καταλείβεται ἠλιβάτοιο,

V. 779. ἀργαλέοισι V1.
V. 780—783. Hos versus, ut ineptissimos nihil ut supra, suspectos primum ab Heynio factos, Wolf. et Weis. omnes secluserunt, Gaisf. et Dind. tantum v. 780—782, quoniam v. 780 idem dicitur quod v. 784, v. 782 idem quod. v. 783.
V. 781. ἀγγελίην] Sic cod. Emm. Schoem., de quo cf. Iliad. XI, 140. ἀγγελίης A. cum nonnullis codd., quod scripserat Goettl. ἀγγελίῃ M3. V1. 2. Taur. cum Buttmanno Koechl.
V. 783. καί ῥ' ὅστις ψεύδηται praebent editiones vitiose. Corruptela enim in his versibus latet, cui remedium parare conatus est Gerhardius, qui καί ῥ' ὅτε τις correxit, laudatus a Fl., qui hac scriptione recepta in sequente versu Ζεὺς τότε Ἶριν emendavit, coll. Theog. 87. Opp. 511. 671. Aliam viam ingressus est Schoem. p. 238 not., qui Ζεὺς δ' ἄρα pro Ζεὺς δέ τε proposuit coll. Iliad. IX, 510 seq. Ὅτε τις coni. etiam Scheer l. l.
V. 784. ἐνεῖκε (sic) V1. Par.
V. 785. πολυώνυμον] Em. M3. πολυόμβριμον.

V. 780—783. Poëta dixerat v. 777. procul a diis ceteris domicilia habere Stygem (νόσφι θεῶν κλυτὰ δώματα ναίει); nunc additur raro etiam accidere, ut Iris eo perveniat, ubi Styx habitet, atque id tum tantum accidere, cum iusiurandum diis sit praestandum. Hoc est illud: ὁππότ' ἔρις καὶ νεῖκος ἐν ἀθανάτοισιν ὄρηται: nam ita iureiurando opus est. Quod additur ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης causam habet in regione atque situ Orci.
V. 781. ἀγγελίην] Aristarchus sine dubio ἀγγελίης scripsit, quod ei idem significavisse, quod ἄγγελος, ex animadversionibus Ariston. ad Il. III 206 et XIII, 256 patet. Cf. La Roche, Hom. Textkritik p. 176. A. Nauck. Odysseae praef. p. IX. Itaque Diaconus Alleg. p. 594 = 350 F. scripturam grammaticorum retinuit: καὶ πέμπεται παρὰ τοῦ Διὸς ἄγγελος. Melius alii τι vel ἕνεκα supplendum aut ἀγγελίην scribendum esse censuerunt. Goettlingius πωλεῖσθαι ἀγγελίης, ut πρήσσειν ὁδοῦ, θεῖν πεδίον dictum contenderat. Sed cf. Muetz. p. 236.
V. 784. μέγαν ὅρκον ἐνεῖκαι] Styx ipsa est μέγας ὅρκος, per quem dii iurant. Cf. v. 400. Il. II, 755. Similiter Nonn. Dion. XLII, 527. Hinc a Latinis Orcus dicitur. Cf. Plin. H. N. IV, 8: „Peneus — accipit amnem Orcon, nec recipit, sed olei modo supernatantem (ut dictum est Homero) brevi spatio portatum abdicat, poenales aquas dirisque genitas argenteis

οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν ἐπιμίσγεται οὐδ' ἐπὶ δαῖτας
ἐννέα πάντα ἔτεα· δεκάτῳ δ' ἐπιμίσγεται αὖτις
εἰρέας ἀθανάτων, οἳ Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
τοῖον ἄρ' ὅρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ, 805
ὠγύγιον, τό θ' ἵησι καταστυφέλου διὰ χώρου.
[Ἔνθα δὲ γῆς δνοφερῆς καὶ Ταρτάρου ἠερόεντος
πόντου τ' ἀτρυγέτοιο καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἑξείης πάντων πηγαὶ καὶ πείρατ' ἔασιν,
ἀργαλέ', εὐρώεντα, τάτε στυγέουσι θεοί περ. 810
ἔνθα δὲ μαρμάρεαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός,
ἀστεμφής, ῥίζῃσι διηνεκέεσσιν ἀρηρώς,

ἀπομείρεται P2. *ἀπαμ.* (V. Muetzell. p. 64., anim. ad Op. 578. M3. *μεταμ.*, sed correctum.
V. 802. *περιμίσγεται* M3. V1. Ruhnk. suadebat *ἐπινίσσεται*. Cf. interpr. ad Callim. Iov. 14.
V. 803. *πάντα ἔτεα*] Sic merito Pal. Fl. scripserunt, synizesin vocalium agnoscentes pro *πάντ' ἔτεα* codd. et edd. *πάντ' ἔτεα* defendit Rzach. Unts. p. 24 allegans Hom. Il. XXII, 255. Oper. 130, quanquam hic versus spurius est.
V. 804. *εἰρέας*] Taur. *εὔρωας* (sic); Ruhnk., Heyn., Wolf., Dind. *εἴραις*, Herm. *εἶρας ἐς ἀθ.*
V. 805. *τοῖον ἄρ' ὅρκον*] Taur. *τοῖον ὄρνιν θεοί.* — *θεοὶ* abest a V1.
V. 806. *τό θ'*] Sic Med. Dind. Vulgo *τόδ'*. — *κατὰ στυφελοῦ* Par. Et sic Etym. M. p. 732, 13. Cf. hymn. Hom. III, 124. Apud Aesch. Prom. 748. *ἀπὸ στύφλου* legitur, exortum illud a lectione *ἀποστύφλου*, pro *ἀπὸ στυφλοῦ*.
V. 809. *ἑξῆς περὶ τῶν* — *πειράτων* V1.
V. 811. *ἐνθάδε* Gaisf. — *χάλκεος*] Bar. *λάϊνος*.

V. 804. *εἰρέας*] *Εἴρεας* non *εἰρέας* fortasse pronuntiandum esse propter nominativum *εἴρη* coniecit Schoem. in adnot. ad h. v. Accusativus vero, qui Graecus non esset adiuncto simplici verbo *μίσγεσθαι*, Graecus est advocata *ἐπί* praepositione. Sic v. 802. *οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν ἐπιμίσγεται* et prorsus ita Callimachus, doctissimus poeta, hymn. Iov. 12: *οὐδέ τι μιν κεχρημένον Εἰλειθυίης Ἑρπετὸν οὐδὲ γυνὴ ἐπιμίσγεται.* Cf. Doederl. ad Hom. Il. XVIII, 531, qui *ἐπιμίσγεται* interpretatur *μισγόμενος ἐπιφοιτᾷ*.

V. 806. *ὠγύγιον*] Non ad *ὅρκον* pertinet, ut nonnemini placuit, sed ad *ὕδωρ*. De significatione v. interpretes ad Callim. Iov. 14.
V. 807—819. Hos versus non ab Hesiodo profectos esse putamus. V. ad v. 746. Testimonia *νοθείας* sunt v. 811, *μαρμάρεαι πύλαι* coll. c. v. 733., *αὐτοφυής* v. 813. coll. c. v. 732., v. 813. *πρόσθεν*, v. 814. *πέρην Χάεος ζοφεροῖο*, v. 815. *ἐρισμάραγος*, v. 819. *Κυμοπόλεια*. Omnes versus eiecerunt Weis Fl. V. Flach. System p. 122.

αὐτοφυής· πρόσθεν δὲ θεῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων
Τιτῆνες ναίουσι, πέρην Χάεος ζοφεροῖο.
αὐτὰρ ἐρισμαράγοιο Διὸς κλειτοὶ ἐπίκουροι 815
δώματα ναιετάουσιν ἐπ' Ὠκεανοῖο θεμέθλοις,
Κόττος τ' ἠδὲ Γύης· Βριάρεών γε μὲν ἠῦν ἐόντα
γαμβρὸν ἑὸν ποίησε βαρύκτυπος Ἐννοσίγαιος,
δῶκε δὲ Κυμοπόλειαν ὀπυίειν, θυγατέρα ἥν.]

Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς 820
ὁπλότατον τέκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα πελώρη
Ταρτάρου ἐν φιλότητι διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
οὗ χεῖρες μὲν ἄαπτοι, ἐπ' ἰσχύϊ ἔργματ' ἔχουσαι,

V. 814. *μένουσι* Em.
V. 815. *κλειτοί τ'* Bar.
V. 816. *θεμέθλοις*] Vat. *θέμεθλα.*
V. 817. *Κόττος τε Γύης* V1. — *γε μὲν*] Tr. A. *γέμεν*; v. Buttm. ad Arat. exc. II.
V. 823. *ἄαπτοι*] Sic scripsit Schoem. Codd. et edd. *χεῖρες μὲν ἔασιν*, quod mendosum est. — *ἄϝαπτοι* Fl. — Pro *ἐπ' ἰσχύι ἔργματ' ἔχουσαι* Schoem. op. II p. 345 *ἐπ' ἔργμασιν ἰσχὺν ἔχουσαι* coniecit, coll. Paus. X, 32, 4. — *ϝέργματ'* Fl. — *μέμασαν μὲν* coni. Wieseler.

V. 820—880. Pars cosmogonica, quae proprie ad partem theogoniae Hesiodeae priorem (v. 116—452.) reiicienda erat. Hic certe aliena esse videtur post Titanes victos. Animadverte autem Typhaonem et Typhoeum apud hymn. Hom. II, 128. 189. eundem esse, sed diversum a nostro. Homerides enim Iunonis Iovi irascentis ait filium esse Typhonem, ut Stesichorus ap. Etym. M. p. 772, 50. Hesiodum sequitur Aeschyl. Prom. 351. Cf. Sept. adv. Theb. 493 seq. Aliam viam ingressus est Baumeister. in hymn. ed. p. 159.

V. 821. *Τυφωέα*] Etym. M. p. 772, 50: *Ἡσίοδος αὐτὸν Γῆς γενεαλογεῖ, Στησίχορος δὲ Ἥρας μόνης κατὰ μνησικακίαν Διὸς τεκούσης αὐτόν. Οἱ δὲ Τυφωέα φασὶ σημαίνειν τῶν ταραχωδῶν πνευμάτων τὴν ἀνάδοσιν τὴν ἐκ τῆς γῆς.* Ignis notatur subterraneus et qui inde terrae minantur motus; vid. Boeckh. ad Pind. Pyth. I, 13. p. 228. Hic locus Hesiodi est gravissimus propter Aetnae eruptionem antiquissimam quam describit. Non incognitus enim Aetnae mons Hesiodo; vid. Strabon. I. p. 42. Cf. Nonn. Dion. I, 11. Tzetza ad Lycophr. v. 688 *ἕτεροι δὲ τὴν Σικελίαν, ὅπου καὶ τὸν Τυφῶνα κεραυνοῖ, ὡς καὶ Ἡσίοδός φησι*, citat denique Theog. v. 859—861, ubi v. 860 codd. Vitt. 2. 3 *Αἴτνης* non male exhibent. Itaque Schoem. p. 244 not. v. 860. *Αἴτνης* scribendum esse coniecit, quod restituit Fl. Hesiodum secutus est Aeschylus Prom. v. 365.

καὶ πόδες ἀκάματοι κρατεροῦ θεοῦ· ἐκ δέ οἱ ὤμων
ἦν ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος, δεινοῖο δράκοντος, 825
γλώσσῃσι δνοφερῇσι λελειχμότες, ἐκ δέ οἱ ὄσσων
θεσπεσίῃς κεφαλῇσιν ὑπ᾽ ὀφρύσι πῦρ ἀμάρυσσε·
[πασέων δ᾽ ἐκ κεφαλέων πῦρ καίετο δερκομένοιο,]
φωναὶ δ᾽ ἐν πάσῃσιν ἔσαν δεινῇς κεφαλῇσι
παντοίην ὄπ᾽ ἱεῖσαι, ἀθέσφατον· ἄλλοτε μὲν γὰρ 830
φθέγγονθ᾽ ὥςτε θεοῖσι συνιέμεν, ἄλλοτε δ᾽ αὖτε

V. 824. *ἀκάμαντοι* V1. *κρατεροί, θοοί* conj. Wieseler. — *ϝοι* Fl.

V. 825. *δεινοῖο*] Par. Tr. *κρατεροῖο.*

V. 826. *λελειχμότες*] Bar. Em. Vat. *λελιχμότος*, unde Gaisf. et Dind. *λελειχμότος* cum Guieto. Probavit Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 889, propter schol. Iliad. XI, 26. Sed *λελειχμότος* genitivus exortus esse videtur ex simili genitivo *δερκομένοιο. λελιχμότες* M3. V1. Gramm. ap. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 268, quod receperunt Lennep. Schoem. Fl. Sed conf. Muetzell. p. 187 seq. — Pro *ἐκ δέ οἱ ὄσσων* Herm. *ἐν δέ οἱ ὄσσων*, ut *ἐν* ad *κεφαλῇσι* pertineat. Quo mutato non opus esse videtur, cum *θεσπεσίῃς κεφαλῇσι* sit dativus loci et *ἐκ δέ* necessarium esse videatur propter aequabilitatem membrorum v. 824. — *ϝοι* Fl.

V. 828. *πασέων ἐκ* M3., *ἐκ πασέων κεφ.* V1. Hunc versum ut inutile glossema spurium esse censuit Ruhnken., uncis coercuit Wolf., quem ceteri secuti sunt. Sed alius esse recensionis videtur pro versibus 826. 827. Lennepius autem retinere conatus est, laudatus a Schoem.

V. 830. *ὄπ᾽ ἱεῖσαι*] Sic codd. et edd. omnes praeter V1. Par. 1., qui habent *ὄφ᾽ ἱεῖσαι*, quod receptum est a Dindorfio et Weisio, et P2., qui pro *ὄπ᾽* habet *ὄσσ᾽ ἱεῖσαι.* Perperam Schoem. et Koechl. *ὄπ᾽ ϝιεῖσαι*, quod suaserant Muetzell. p. 138 et Foerstemann. p. 42. Nam *ὀπ᾽ ἱεῖσαι* in vestigiis sermonis Aeolici habendum est, quo usum Hesiodum esse constat. Cf. Ahrens de dial. Aeol. p. 19. 169. Buttm. Gr. ub. II. p. 385. Rzach. Dialekt p. 360. Ad verbum ita legitur ap. hymn. Hom. XXVII, 18.

V. 825. De forma *ἦν* v. ad v. 321.

V. 826. *λελειχμότες*] Nisi velis cum Wolfio ita intellegere, ut sit ad analogiam Homericorum et tragicorum exemplorum (v. c. Il. VIII, 455: *Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη πληγέντε κεραυνῷ*. Cf. Hesiod. Oper. 199. Valcken. Diatr. p. 175., Friedlaend. Ariston. p. 31), confugiendum erit ad illam figuram *κατὰ τὸ σημαινόμενον*, de qua v. Matth. §. 334. not.

V. 829—830. Haec perversa esse perspexit Scheer. in Mus. Rhenano XXIV p. 626, qui et scriptura vitiosa et distinctione literarum falso posita alterum versum obscuratum esse ratus, *παντοίῃ ϝοπὶ ϝῖσαι ἀθέσφατοι* Hesiodum scripsisse conclusit.

V. 831. *ὥςτε θεοῖσι συνιέμεν*] H. e. sermone usus est

ταύρου ἐριβρύχεω, μένος ἀσχέτου ὄσσαν, ἀγαύρου,
ἄλλοτε δ' αὖτε λέοντος ἀναιδέα θυμὸν ἔχοντος,
ἄλλοτε δ' αὖ σκυλάκεσσιν ἐοικότα, θαύματ' ἀκοῦσαι,

V. 832. ἀσχέτου] Taur. Vat. Bar. M3. V1. ἄσχετον.
V. 833. Hic versus deest in Taur.
V. 834. αὖτε σκ. θαύματ' ἰδέσθαι VI.; in Par. in margine ἰδέσθαι, ἀκοῦσαι in textu. — σκυλάκεσσι ϝεϝοικότα Fl. — θαῦμ' ἐσακοῦσαι coni. Scheer.

deorum ipse deus Typhoeus. De sermone deorum cf. Hom. Il. I, 403: ὃν Βριάρεων καλέουσι θεοί, ἄνδρες δέ τε πάντες Αἰγαίωνα. Il. II, 813: τὴν δ' ἤτοι ἄνδρες Βατίειαν κικλήσκουσιν, Ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυσκάρθμοιο Μυρίνης. Il. XIV, 291: ὄρνιθι, ἥν τ' ἐν ὄρεσσιν χαλκίδα κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν. (Sic κικυμίς.) Il. XX, 74: Ξάνθον μὲν καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ Σκάμανδρον. Od. X, 304: μῶλυ δέ μιν καλέουσι θεοί. Od. XII, 61: Πλαγκτὰς δ' ἤτοι τάς γε θεοὶ μάκαρες καλέουσιν. Diog. Laert. I, 11, 6: ἔλεγέ τε (ὁ Φερεκύδης), ὅτι οἱ θεοὶ τὴν τράπεζαν θυωρὸν καλοῦσιν. V. Pherecyd. fragm. ed. Sturz. p. 35. Koen. ad Greg. p. 92. Lobeck. Aglaoph. p. 858. Plut. Vit. Per. 3. Nägelsbach. Hom. Theol. p. 204. Hesiodus quod dicit interdum linguam deorum Typhoeum locutum esse, pertinet illud ad eam Graecorum sententiam, qua quasi deorum voce praesagiri terribilia montium ignivomorum eruptione arbitrabantur. Ceterum sane habet illud φθέγγοντο ὥςτε θεοῖσι συνιέμεν, quod offendat. Exspectasses enim ὥςτε θεοὺς συνιέμεν (longa prima verbi syllaba, ut in συνεχές cet.), sed interpolati nihil video. Ὥςτε particula (cognata illa cum ἕως, ὡς, εἰς et ἔςτε) proprie nihil significat nisi usque ad. Sic ὡς ὁρίζει Soph. Phil. 635., sic ap. eundem 759. ὡς ἐξεπλήσθη. Ad locum Soph. Phil. 1314. ipse Hermannus de ὡς ἄν pro ἕως ἄν dixit. Ita modo cum infinitivo construitur, qui est verbi substantivum, casu accusativo, modo cum verbo finito, ut ἕως, ἔςτε, μέχρι etc. Nostro loco igitur est: bald redeten sie zum Verständniss für die Götter, φθέγγοντο θεοῖσι ὥςτε συνιέμεν αὐτούς. Eadem fere est Schoemanni p. 242 sententia. Minime apta est Wolfii explicatio: modo tam immanis erat contentio vocis, ut vel di in Olympo eam audire, percipere possent, modo —, quam sententiam non patitur ἄλλοτε particulae vis, quae diversa tantum opponit; hic autem non agitur de maiore vel minore vocis contentione, sed de genere vocis. Neque magis Lennepii, qui ἐξεῖναι supplendum esse, neque Paleii, qui συνιέναι idem esse, quod συνετοὺς εἶναι, censebat.

V. 832. ἀσχέτου ὄσσαν] Pro usitata interpunctione et interpretatione μένος ἀσχέτου, ὄσσαν ἀγαύρου Wieseler I. p. 18 aptiorem viam aperuit, cum vocem ὄσσαν pendentem de φθέγγοντ' duos genetivos ταύρου et λέοντος postulare ostenderet, quorum alterius, ταύρου, epithetum ἀγαύρου esset. Eodem modo distinxerunt Schoem. Fl. Ceterum cf. scholion vetustam doctrinam redolentem: ἄγαυρος προπαροξύνεται. V. Flach. Scholien p. 106.

ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζεσχ', ὑπὸ δ' ἤχεεν οὔρεα μακρά. 835
καί νύ κεν ἔπλετο ἔργον ἀμήχανον ἤματι κείνῳ,
καί κεν ὅγε θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἄναξεν,
εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
σκληρὸν δ' ἐβρόντησε καὶ ὄβριμον, ἀμφὶ δὲ γαῖα
σμερδαλέον κονάβησε καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν, 840
πόντος τ' Ὠκεανοῦ τε ῥοαὶ καὶ τάρταρα γαίης.
ποσσὶ δ' ὑπ' ἀθανάτοισι μέγας πελεμίζετ' Ὄλυμπος
ὀρνυμένοιο ἄνακτος· ὑπεστενάχιζε δὲ γαῖα.
καῦμα δ' ὑπ' ἀμφοτέρων κάτεχεν ἰοειδέα πόντον
βροντῆς τε στεροπῆς τε, πυρός τ' ἀπὸ τοῖο πελώρου, 845
[πρηστήρων ἀνέμων τε κεραυνοῦ τε φλεγέθοντος.]

V. 835. *ῥοίζεσχ'*] Sic scripsimus cum M3. Vat. Em. P2. pro *ῥοίζασκε*, quod analogiam non sequitur. Taur. *ῥοῖζος ἔχ'*, V1. *ῥοῖζος ἔσχ'*, Par. *ῥοῖζός γ'*. Eorum exemplorum, quae Buttmannus (Gr. Gr. ub. I. p. 395.) protulit, ut *ῥοίζασκε* defenderet, nullum est verbum purum, cuius primigenia litera sit *ε*. Neque *δρώμασκε*, si vel maxime legeretur apud aliquem poetam, simile esse putarem nostro *ῥοίζασκε*, ut visum est Lobeckio ad Phryn. p. 583. Male Schoem. *ῥοίζασχ'*. Cf. *οἴχνεσκε* Hom. Il. V, 790. Foerstem. p. 34. Rzach. Dialekt p. 461.

V. 836. *ἤματ' ἐκείνῳ* V1. — *Fέργον* Fl.

V. 837. *ἀθανάτοισι Fάναξεν* Fl.

V. 839. *ὄβριμον*] V. ad v. 140.

V. 842. *πολεμ.* V1.

V. 843. *ὑπεστενάχιζε*] Sic scripsimus pro *ἐπεστενάχιζε* (V1. *ἐπεστονάχιζε*), cum Em. habeat *ὑπεστονάχιζε*. — *Fάνακτος* Fl.

V. 844. *κάτεχεν*] Tr. M3. *κατέχεν*. V. ad v. 700. — *FιοFειδέα* Fl.

V. 845. *πυρός τ'*] Particula invenitur in omnibus codicibus, quos contulimus. *τ'* om. A.

V. 846. *πρηστήρων ἀνέμων τε*] *Τε* quod addit Gaisf. secundum Heins. post *πρηστήρων* nescio qua nitatur auctoritate. Pro *φλεγέθοντος* M3. *φλογόεντος*.

V. 836. *ἤματι κείνῳ*] i. e. illo die, quo ortus erat, Typhoeus regnum nactus esset, nisi ipse Iupiter talia agentem praevenisset. Cf. Schoem. p. 242.

V. 838. Cf. Iliad. VIII, 132.

V. 842. Cf. Iliad. VIII, 343.

V. 843. *ὑπεστενάχιζε*] Nempe Terra est sub Olympo, mare vere utroque inferius.

V. 846. Hunc versum alius recensionis esse pro v. 845 Wolfius et Hermannus intellexerunt, uncinis incluserunt Weisius. Fl. Nusquam enim *πρηστῆρας ἀνέμους* poeta prius attigerat, neque *κεραυνός* ante v. 854 memorari poterat, utpote hoc demum in versu Iuppiter fulgurat, ut Typhoea profliget. Denique v. 844 *ὑπ' ἀμφοτέρων* versu 845 satis explicatum est, scilicet *βροντῆς Διός* — et *πυρὸς πελώρου*, qui genetivi pen-

ἔζεε δὲ χθὼν πᾶσα καὶ οὐρανὸς ἠδὲ θάλασσα·
θῦε δ' ἄρ' ἀμφ' ἀκτὰς περί τ' ἀμφί τε κύματα μακρὰ
ῥιπῇ ὑπ' ἀθανάτων, ἔνοσις δ' ἄσβεστος ὀρώρει·
[τρέσσ' Ἀΐδης, ἐνέροισι καταφθιμένοισιν ἀνάσσων, 850
Τιτῆνές θ' ὑποταρτάριοι, Κρόνον ἀμφὶς ἐόντες,
ἀσβέστου κελάδοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος.]
Ζεὺς δ', ἐπεὶ οὖν κόρθυνεν ἑὸν μένος, εἵλετο δ' ὅπλα,
βροντήν τε στεροπήν τε καὶ αἰθαλόεντα κεραυνόν,
πλῆξεν ἀπ' Οὐλύμποιο ἐπάλμενος· ἀμφὶ δὲ πάσας 855
ἔπρεσε θεσπεσίας κεφαλὰς δεινοῖο πελώρου.

V. 847. ἔζεε] Quod in Taur. Vat. P2. Em. Ven. Tr. huic verbo ἔζε scripto adiicitur πυρί, ortum est ex glossa, nisi scripserat ζῆ δὲ πυρὶ ad normam ἔπλη· etc. (v. Herodian. ap. Herm. de emend. rat. gr. Gr. p. 315. Eustath. p. 1892.), aut ἔζε comparandum est cum φοβέο, μυθέαι, οὖτα (v. Allg. Lehre vom Accent, p. 36.) epicorum. In M3. ἔζεσε, V1. ἔζεε πυρὶ χθ. Notatur ignis fluens ex cratere montis ignivomi.

V. 850. Quod in edd. recentt. post Ἀΐδης adiicitur δὲ cum Wolfio delevimus. Muetzell. p. 495. ex Tricha proposuit lectionem τρέε δ' Ἀΐδης, quam receperunt Orell. Lennep. Koechl.

V. 851. θ' abest a V1. — Κρόνον] M3. P2. Bar. Κρόνου.

V. 853. Ϝεὸν Fl.

V. 856. ἔπρεσε] Taur. Vat. P2. M3. V1. ἔπρεε; ἔπρεπε Par. Servavit Etym. M. p. 687, 40. Zonar. p. 1585.

dent de καῦμα. Inepte igitur Muetzell. p. 165 utrumque versum concinnare conatus est.

V. 850 — 852 suspectos esse observavit Wolfius, quia nusquam apud Hesiodum Saturnus cum Titanibus Tartaro insiderent. Praeterea autem neque Plutonem ante officiorum partitionem v. 885 enarratam memorare poëtae licebat, neque genetivi v. 852 habent unde pendeant. Uncinis igitur circumscripserunt Pal. Fl. Hermannus solum versum 852 alius esse recensionis pro 844 et 845 ratus est, probante Gerhardio.

V. 851. Cf. Hom. Il. XIV, 274. 279.

V. 852. Post hunc versum quaedam deesse videntur, supplenda ex Apollodoro I, 6, 3. 10. Nam verba Ζεὺς δ' ἐπεὶ οὖν κόρθυνεν ἑὸν μένος respondent aliquo modo Apollodori verbis: Ζεὺς δὲ τὴν ἰδίαν ἀνακομισάμενος ἰσχὺν κτἑ. His enim novum certamen videtur indicari, ut apud Apollodorum, quanquam aliter narrandum. Nisi versus 853—856. alius recensionis esse statuas pro 839—851 seq.

V. 853. Οὐλύμποιο ἐπάλμενος] De hiatu in caesura cf. Digamma p. 20. Haud recte Paleius Οὐλύμπου ἐπιάλμενος emendavit.

V. 586. ἔπρεσε] V. Buttm. Lexil. I. p. 104. Gr. ub. II. p. 215. ἔπρεσε pro ἔπρησε in iis Aeolicae dialecti exemplis habendum esse videtur, in quibus η breve est, ut τύπτομη. Melius, cum Foerstemann. p. 40 reiecta Buttmanni sententia Aeolicum usum nonnisi in terminationibus

αὐτὰρ ἐπεὶ δή μιν δάμασε πληγῇσιν ἱμάσσας,
ἤριπε γυιωθείς, στενάχιζε δὲ γαῖα πελώρη·
φλὸξ δὲ κεραυνωθέντος ἀπέσσυτο τοῖο ἄνακτος
οὔρεος ἐν βήσσῃσιν Ἀΐτνης παιπαλοέσσης, 860
πληγέντος· πολλὴ δὲ πελώρη καίετο γαῖα
ἀτμῇ θεσπεσίῃ καὶ ἐτήκετο, κασσίτερος ὣς
τέχνῃ ὕπ' αἰζηῶν ὑπό τ' εὐτρήτου χοάνοιο
θαλφθείς, ἠὲ σίδηρος, ὅπερ κρατερώτατός ἐστιν,
οὔρεος ἐν βήσσῃσι δαμαζόμενος πυρὶ κηλέῳ 865
[τήκεται ἐν χθονὶ δίῃ ὑφ' Ἡφαίστου παλάμῃσιν.]
ὣς ἄρα τήκετο γαῖα σέλᾳ πυρὸς αἰθομένοιο.

V. 858. *γυρωθεὶς* M3., *γυωθεὶς* V1., *γυρωσθεὶς* Em.
V. 859. *τοῖο ἄνακτος*] Sic codd. et edd. *τοῖο πελώρου* coni. Fl.
V. 860. *Ἀΐτνης*] Codd. et edd. *ἀιδνῆς*. Cf. animadv. ad v. 821.
V. 862. *ἀτμῇ*] Vat. Taur. V 2. Bar. Em. *ἀϋτμῇ*, V1. *αὐτή*.
V. 863. *τέχνῃ ὕπ' αἰζηῶν*] Sic Dind. pro *ὑπ' αἰζηῶν*. Sed cum eodem Dind. et aliis edd. nolui *κασσίτερος ὧς* scribere, quod recte haberet, si praecederet *τήκεται*, non sequeretur. Male me tamen habet proclitica ista in fine versus heroici. Quare magis facio cum Hermanno, qui versus 865. 866. alius recensionis esse putat versuum 863. 864.
V. 864. *ἠὲ*] Bar. *ἠδέ*.
V. 866. *τήκετο δ'* M3. — *ὑφ' Ἡφαίστου*] Miror Matth. Gr. Gr. §. 35, 3. et Buttm. Gr. ub. I. p. 77. allegare ex Hesiodo *ὑπ' Ἡφαίστου*, quod in codicibus non reperitur, sed *ὑπ' Ἡφαίστου* est vitium typogr. ed. Clerici. Apud Apollon. de adv. p. 562. est *ἐπ' Ἡφαίστοιο θύρησιν*, quem locum in animo habuit Gramm. ap. Cramer. Anecd. Oxon. IV. p. 374: *καὶ πάλιν τὸ Ἥφαιστος δασύνεται καὶ ὅμως ἐπ' Ἡφαίστοιο θύρῃσιν Ἰωνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής*. Callim. Del. 144. habet *ὑφ' Ἡφαίστοιο*, Quint. Smyrn. III, 729. *ῥιπῇ ὑφ' Ἡφαίστοιο*. Totum versum spurium esse propter v. 863 *τέχνῃ ὑπ' αἰζηῶν* coll. v. 866 *ὑφ' Ἡφαίστου παλάμῃσιν*, conclusit Pal., eiecit Fl.
V. 867. *σέλᾳ*] V 2. M3. *σέλαι*, Vat. *σέλα*, Taur. *σέλας*. Hunc versum Ruhnken. inter glossulas retulit.

comparere exposuisset, Rzach. Dialekt p. 451 formam *ἔπρεσε* de radice *πρε*, quae *πρα* affinis sit, derivandam esse docuit.
V. 859. *τοῖο ἄνακτος*] Incertum est quid poëta sibi velit. Cf. Schol.: *ἢ κεραυνωθέντος τοῦ ἄνακτος, τουτέστι τοῦ Τυφωέως, ἀνεχώρησεν ἡ φλόξ· ἢ φλὸξ τοῦ ἄνακτος, τουτέστι τοῦ Διός, ἀπέσσυτο, κεραυνωθέντος ἐπὶ τὰ ὄρη*. Scholion sanavit Flach. Schol. p. 165.
V. 867. *σέλᾳ*] *α* litera in *σέλας* vocabulo brevis natura, in dativo casu eodem modo longa evaluit atque *o* in dativis singularis numeri secundae declina-

[ῥῖψε δέ μιν θυμῷ ἀκαχὼν ἐς Τάρταρον εὐρύν.]
Ἐκ δὲ Τυφωέος ἐστ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων,
νόσφι Νότου Βορέω τε, καὶ ἀργέστεω Ζεφύροιο 870
οἵ γε μὲν ἐκ θεόφιν γενεή, θνητοῖς μέγ' ὄνειαρ.
οἱ δ' ἄλλοι μαψαῦραι ἐπιπνείουσι θάλασσαν.
αἳ δή τοι πίπτουσαι ἐς ἠεροειδέα πόντον,
πῆμα μέγα θνητοῖσι, κακῇ θύουσιν ἀέλλῃ·
ἄλλοτε δ' ἄλλῃ ἄεισι, διασκιδνᾶσί τε νῆας, 875
ναύτας τε φθείρουσι· κακοῦ δ' οὐ γίγνεται ἀλκὴ

V. 868. Pro ἀκάχων scripsimus ἀκαχὼν cum Guiet. et Buttm. Gr. I. p. 339. Taur. habet ἀκαχήμενος, ἀκάχοντα coniecit Iortinus. Ceterum hunc versum maiore iure dixeris spurium quam eum, qui proxime praecedit, a Ruhnkenio in spuriis habitum. Itaque alteri recensioni tribuerunt Hermann. Gerhard., uncinis seclusit Fl.

V. 870. ἀργέστεω Ζεφύροιο] Sic plerique codd. M3. Vat. Ἀργέστεω Ζεφύρου τε, quod recep. Goettl. Cf. animadv. ad v. 379.

V. 871. γενεή] Sic Em. Vulgo γενεῇ.

V. 872. οἱ δ' ἄλλοι μαψαῦραι] Sic scripsit Schoem. Cf. op. II p. 363. αἳ δ' ἄλλαι μαψαῦραι cum plurimis codd. Koechl. μὰψ αὖραι Par. 2. Bar., quod receperat Goettl. Cf. tamen Bentl. ad Callim. fr. 67.

V. 873. αἳ δή τοι] Sic codd. Restituerunt Schoemann. Koechl. Male Herm. ad hymn. Hom. IV, 226 αἱ δ' ἤτοι, quod scripserunt Dindorf. Goettling. Lennep. Gerhard. — ἠεροϝειδέα Fl.

V. 874. θυέλλῃ Em.

V. 875. ἄεισι] Taur. ἄλλοτ' ἄεισι. Sed ἀεῖσι Par. V1. Vat. pro ἄησι, quod legitur etiam in M3. et lectum est a Gramm. ap. Cram. Anecd. Oxon. I. p. 47: ἄησι καὶ παρ' Ἡσιόδῳ· τὸ πλῆθος ἄεισι ὡς τιθεῖσι. V. ead. Anecd. I. p. 87. Nostrum, quod legitur in Taur., ex Etym. M. p. 22, 14. primus recepit Graevius. Ceterum v. schol. Mon. ἄησι. γράφεται ἄεισι. — δ' ἄλλῃ legitur Etym. M. p. 22, 14, quod receperunt Schoem. Fl. Codd. et edd. δ' ἄλλαι. — Pro διασκιδνᾶσι Taur. διασκίδνασι, M3. διασκίδνησι.

tionis a λόγος fit λόγῳ. Ita non opus est, ut cum Thierschio Gr. Gr. §. 189. scribatur σέλαι, quanquam id in duobus codicibus legitur et probari etiam ab Hermanno videtur ad Soph. El. 1397.

V. 875. ἄεισι] Schol. Townl. ad Hom. Il. V, 526: διασκιδνᾶσιν ἀέντες, ὡς τιθέντες· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἄημι· τὸ δὲ παρ' Ἡσιόδῳ ἄλλοτε δ' ἄλλοι ἀεῖσιν, (l. ἄεισιν) Αἰολικόν. Neque vero forma ἄεισι ad schema Pindaricum referenda est, ut volebant nonnulli critici, neque circumflecti debet ἀεῖσι, sed tertia persona pluralis est, Aeolico accentu imposito, unde Foerstemanni, quod attulit p. 38, iudicium non sobrium esse sequitur. Argute de illa forma disputave-

ἀνδράσιν, οἵ κείνῃσι συνάντωνται κατὰ πόντον·
αἵ δ' αὖ καὶ κατὰ γαῖαν ἀπείριτον, ἀνθεμόεσσαν,
ἔργ' ἐρατὰ φθείρουσι χαμαιγενέων ἀνθρώπων,
πιμπλεῦσαι κόνιός τε καὶ ἀργαλέου κολοσυρτοῦ. 880

Αὐτὰρ ἐπεί ῥα πόνον μάκαρες θεοὶ ἐξετέλεσσαν,
Τιτήνεσσι δὲ τιμάων κρίναντο βίηφι,
δή ῥα τότ' ὤτρυνον βασιλευέμεν ἠδὲ ἀνάσσειν
Γαίης φραδμοσύνῃσιν Ὀλύμπιον εὐρύοπα Ζῆν

V. 877. συνάντωνται] Sic Vat. M3. Taur. Dind., συναντῶνται V1. 2. Em. Med. Par., συναντῶντες P2. Vix contracta forma usus esset Hesiodus. Vulgo συναντῶσιν.
V. 878. Pro αὖ καὶ A. αὖτε.
V. 879. ἔργ' ἐρατὰ] Vat. ἔργα ῥᾷστα, in marg. Vat. γρ. ἔργ' ἐραστά, Em. ἔργον ἐραστόν. — Ϝέργ' Fl.
V. 880. πιμπλεῦσαι] Taur. V1. P2. πιμπλῆσαι, Par. πιμπλεῖσαι.
V. 882. Τιτήνεσσι δὲ τιμάων] Em. Τιτῆνες δὲ αὖθι-μάων (sic).
V. 883. Ϝανάσσειν Fl.
V. 884. εὐρύοπα Ζῆν] Sic Schoem. Koechl. Fl. Ζῆνα Em. Tr., V1. 2., Ζῆν' praetulerat Goettl., nulla codicum auctoritate nixus.

runt Ahrens. I p. 16. 72. 139, Rzach. Dialekt p. 357. 452, Curt. Verbum I p. 174, Hinrichs l. l. p. 127 not. 41.

V. 880. πιμπλεῦσαι] Nota hanc formam, cui ε est litera primigenia, cum in πιμπλάναι sit α. De radice πλε etiam adiectiva πλέων, πλήρης et verbum Latinum pleo derivanda sunt. Alias formas eiusdem verbi reperies Scut. 146 πλῆτο. Theog. 688 πλῆντο. Herod. VII, 39 ἐμπιπλέει. Cf. Lobeck. Rhem. p. 4. Foerstemann. p. 39. Rzach. Dialekt p. 451. — κολοσυρτοῦ] Schol.: τὴν ἐκ φρυγάνων λέγει κόνιν. ὅτι διαφέρει κόνις κολοσυρτοῦ. κολοσυρτὸς γὰρ ὁ τῶν φρυγάνων συρομένων θόρυβος, ἀπὸ τοῦ τὰ κόλα σύρειν, τουτέστι τὰ φρύγανα· κόνις δὲ ἡ λεπτοτάτη ψάμμος. Cf. Etym. Gud. p. 333, Etym. M. p. 525, 26.

V. 882. τιμάων] Sc. ἕνεκα. Non est, ut Wolfius interpretatur: spe praemiorum quae Iuppiter diis pollicitus erat ante pugnas; sed propter τιμὰς pugna exorta erat, utri haberent, Titanes, an Cronidae.

V. 884. Ζῆν] Herm. El. doctr. m. p. 351. Ζῆν sine elisione scribendum esse auctor est. Spectat enim forma ad radicem Ζη. Disiunguntur praeterea tres eiusdem vocabuli stirpes: ΔιϜ, Ζευ, Ζην, quibus Hesiodus pari modo utitur. Cf. Curt. p. 567, Rzach. Dialekt p. 413. — Accusativum εὐρύοπα pluribus Homeri locis Il. I, 498. VIII, 206. XIV, 265. al. comparentem, ad abusum rhapsodorum referendum esse, argute demonstravit Hinrichs l. l. p. 96 seq., quem secuti sunt Rzach. l. l. p. 397. Brugman. in Stud. IX, p. 259.

ἀθανάτων· ὁ δὲ τοῖσιν ἐῢ διεδάσσατο τιμάς. 885
Ζεὺς δὲ θεῶν βασιλεὺς πρώτην ἄλοχον θέτο Μῆτιν
πλεῖστα θεῶν τε ἰδυῖαν ἰδὲ θνητῶν ἀνθρώπων.
ἀλλ' ὅτε δή ῥ' ἤμελλε θεὰν γλαυκῶπιν Ἀθήνην
τέξεσθαι, τότ' ἔπειτα δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας
αἱμυλίοισι λόγοισιν ἑὴν ἐσκάτθετο νηδὺν 890
Γαίης φραδμοσύνῃσι καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος.
τὼς γάρ οἱ φρασάτην, ἵνα μὴ βασιληΐδα τιμὴν

V. 885. ἐῢ deest in M3.
V. 887. Pro ἰδὲ Bar. καὶ V1. ἠδέ. θεῶν τε Ἰδυῖαν Schoem. τε Ϝιδυῖαν Fl. adversante Rzach. Unt. p. 46. θεῶν εἰδυῖαν codd. edd. — θεῶν ἰδυῖαν = υἰδυῖαν legendum esse proposuit Hartel. Stud. III, p. 35, laudatus a Rzach. Dial. p. 383. V. ad v. 678. Scut. 382.
V. 888. δή ῥ' ἔμελλε] Galenus de Hippocr. et Plat. dogm. III p. 350 Kühn. δ' ἦρα ἔ., al. δή ῥα ἔμελλε, quod probavit calculo suo Wolf.
V. 889. τέξεσθαι] Taur. τεύξασθαι, V1. 2. τέξασθαι. — Post pro ἐξαπατήσας Vat. ἐξεπάθησεν.
V. 890. V1. λόγοισι τεήν. — ἐσκάτθετο] Sic scripsit cum optimis codd. Koechl. Vat. O. Em. Taur. Galen. ἐγκάτθετο, quod receperunt Goettl. Schoem. Fl. Cf. Digamma p. 71. — λόγοισι Ϝεὴν Fl.
V. 892. φρασάτην] Sic P2. Em. Bar. Vat. Taur. Vulgo ἐφρασάτην, quod non patitur versus epicus; v. Herm. ad Orph. p. 780. — Ϝοι Fl.

V. 885. Post hunc versum nonnullos excidisse virisimile est, quibus munerum descriptio continebatur. V. ad v. 112. Cf. Hom. Il. XV, 187. Apollod. I, 2, 1.

V. 889 seq. δόλῳ φρένας ἐξαπατήσας αἱμυλίοισι λόγοισιν] Antiquissima est ac simplicissima haec fabula, quam nondum satis intellexerunt interpretes. Schol.: λέγεται, ὅτι ἡ Μῆτις τοιαύτην εἶχε δύναμιν, ὥςτε μεταβάλλειν εἰς ὁποῖον ἂν ἐβούλετο. Πλανήσας οὖν αὐτὴν ὁ Ζεὺς καὶ μικρὰν (sic lege pro πικράν: nam Lobeckii Aglaoph. p. 613. coniectura μυῖαν ποιήσας subobscura est, ut monuit etiam Muetzell. p. 34 not.) ποιήσας κατέπιεν, i. e. Iuppiter astutia sua Metidem callide permovit, ut figuram suam minorem faceret atque hinc arreptam devoravit. Videaris tibi caligatae felis fabulam legere. Huc pertinet quod habet Clemens Hom. IV, 26. p. 653. 662. 664. Cotel.: τοῖς δὲ ἀρρητουργεῖν θέλουσι τὴν Μῆτιν γεννήσας κατέπιεν· ἣν δὲ ἡ Μῆτις γονή, βρέφος δὲ καταπιεῖν ἀδύνατον. p. 658: τὴν Μῆτιν γὰρ χωρὶς τῆς πρός τινα μίξεως ἀποκυΐσκει.

V. 889 seq. δόλῳ — αἱμυλίοισι λόγοισιν] De his et similibus v. Lobeck. ad Soph. Ai. p. 251.

V. 892. τώς] i. e. οὕτως ποιεῖν. Cf. Aesch. Prom. 768 ἢ τέξεταί γε παῖδα φέρτερον πατρός.

ἄλλος ἔχῃ Διὸς ἀντὶ θεῶν αἰειγενετάων.
ἐκ γὰρ τῆς εἵμαρτο περίφρονα τέκνα γενέσθαι·
πρώτην μὲν κούρην γλαυκώπιδα Τριτογένειαν 895
ἶσον ἔχουσαν πατρὶ μένος καὶ ἐπίφρονα βουλήν·
αὐτὰρ ἔπειτ' ἄρα παῖδα θεῶν βασιλῆα καὶ ἀνδρῶν
ἤμελλεν τέξεσθαι, ὑπέρβιον ἦτορ ἔχοντα·
ἀλλ' ἄρα μιν Ζεὺς πρόσθεν ἑὴν ἐσκάτθετο νηδύν,
[ὡς δή οἱ φράσσαιτο θεὰ ἀγαθόν τε κακόν τε.] 900
Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὥρας,
Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,
αἵτ' ἔργ' ὠρεύουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι,
Μοίρας θ', ᾗς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα Ζεύς,

V. 893. *ἔχῃ*] Em. V1. *ἔχοι*.
V. 895. *πρώτην μὲν*] *μὲν* pro *γὰρ* iam ab Heynio probatum ex Em. Vat. Taur. P2. V1. recepi cum Dind., Bar. *μὲν γάρ*.
V. 896. *ἔχουσα* V1. — *Ϝῖσον* Fl.
V. 899. *ἐσκάτθετο*] Sic scripsit cum optimis codd. Koechl. Vat. Taur. Galen. *ἐγκάτθετο*, quod recep. Goettl. Pal. Schoem. — *πρόσθε Ϝεὴν* Fl.
V. 900. *ὡς δή*] Taur. *ὡς μή*. — *φράσατο* Em., *ὡς δ' οἱ συμφράσαιτο* Galen. de Hipp. et Plat. dogm. III, extr. In eodem Galeno hic versus legitur post 890.
V. 901. *Ὥρας* Schol. Pind. Ol. XIII, 11. Vratisl. *κούρας*.
V. 903. *ὠρεύουσι*] Sic M2. 3. V1. Em. Par. Vat. Taur. pro *ὡραίουσι*, quo ceteri contaminati sunt codices. Correxerat iam Ruhnken. — *αἳ Ϝέργ'* Fl.
V. 904. *αἷς* M3.

V. 893. *ἔχῃ*] Recte usus est coniunctivo, quod id ipsum, de quo dicitur, poetae aetate durat.
V. 895. *μὲν*] Huic *μέν* respondet *αὐτάρ* (897.).
V. 900. Hunc versum Wolf. Heynii monitu primus uncinis sepsit. Secuti sunt ceteri, qui versum hic omnino sensu carere recte perspexerant. Paullo aliter Schoem. p. 249 et in adnot. ad h. v. coniecit, hunc versum post v. 887 excidisse, in antiquissimisque exemplaribus scriptum fuisse *ὥς οἱ συμφράσσαιτο*, quod suaserat Hermannus. Nostro loco frustra tueri tentaverat Goettlingius.
V. 901. *Ὥρας*] Si cui mirum videatur, quod Horis nomina imposita sint haec: Lex, Pax, Iustitia, is meminerit antiquos homines totam rempublicam secundum temporum rationem ordinasse; v. Hüllmann Staatsrecht d. Alterth. p. 15 seq. De Horis cf. eximiam dissertationem Lehrsii Pop. Aufs. p. 73 seq. (p. 77 seq. ed. II). — *λιπαρὰ* cur dicatur Themis, facile intellegitur, si antiqui proverbii memineris iustitiam alere patriam. Nihilominus tamen hoc epithetum hic mire habet, ubi persona deae introducitur.
V. 904—906. De his versibus quos Wolf. et qui eum secuti sunt editores uncis incluserunt, satis dictum ad v. 217.

Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵτε διδοῦσι 905
θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.
Τρεῖς δέ οἱ Εὐρυνόμη Χάριτας τέκε καλλιπαρήους,
[Ὠκεανοῦ κούρη, πολυήρατον εἶδος ἔχουσα,]
Ἀγλαΐην τε καὶ Εὐφροσύνην Θαλίην τ' ἐρατεινήν·
τῶν καὶ ἀπὸ βλεφάρων ἔρος εἴβετο δερκομενάων 910
λυσιμελής· καλὸν δέ θ' ὑπ' ὀφρύσι δερκιόωνται.
Αὐτὰρ ὁ Δήμητρος πολυφόρβης ἐς λέχος ἦλθεν,
ἣ τέκε Περσεφόνην λευκώλενον, ἣν Ἀϊδωνεὺς
ἥρπασεν ἧς παρὰ μητρός· ἔδωκε δὲ μητίετα Ζεύς.
Μνημοσύνης δ' ἐξαῦτις ἐράσσατο καλλικόμοιο, 915
ἐξ ἧς οἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο
ἐννέα, τῇσιν ἅδον θαλίαι καὶ τέρψις ἀοιδῆς.

V. 908. ἦτορ ἔχουσα V1.
V. 909. Ἀγλαΐην τε καὶ] Sic M2. 3. V1. Par. Vat. Vulgo Ἀγλαΐην καί.
V. 910—911. Pro suspectis habent Gerhard. Schoem. p. 256.
V. 910. εἴβετο] εἴβεται Vat., ut Etym. M. p. 295, 21. Bar. V1.
V. 911. κακὸν δέ θ' V1.
V. 913. Περσεφόνειαν V1. — Ἀϝιδωνεύς Fl.
V. 914. ἥρπασε ϝῆς Fl.
V. 916. οἱ Μοῦσαι] Sic Par. V1. Dind., ut οἱ ad Iovem pertineat. Vulgo αἱ Μοῦσαι. — M3. ἐγένοντο. — ϝοι Fl.
V. 917. τῇσιν ἅδον] Forte scribendum erat cum M3. τῇσι

V. 908. Totus versus a rhapsodo recentiori insertus esse videtur, cum propter digamma vocis εἶδος violatum suspectus sit. Cf. Digamma p. 34.

V. 909. De Gratiis vide Müller. Orchom. p. 177. 179. Ἀμφίπολοι Φοίβοιο audiunt Nonn. Dion. XXXIV, 38.

V. 910. ἔρος] De Aeolensium pronunciatione ἔρος pro ἔρως cf. animadv. ad v. 120.

V. 912—914. Cf. hymn. Hom. V, 2: ἣ Ἀϊδωνεὺς ἥρπαξεν· δῶκεν δὲ βαρύκτυπος εὐρύοπα Ζεύς. De mytho Cereris et Proserpinae cf. Preller. Demeter u. Persephone (1837), R. Foerster. Raub u. Rückkehr d. Persephone (1874). Lehrs. Pop. Aufs. p. 275 seq. ed. II.

V. 915. Μνημοσύνης] Cf. hymn. Hom. III, 429 Μνημοσύνην μὲν πρῶτα θεῶν ἐγέραιρεν ἀοιδῇ, Μητέρα Μουσάων.

V. 916. χρυσάμπυκες] Sermo est de corymbis, antiquissimo feminorum Graecarum ornamento. Vid. quae monuimus ad Aristot. Pol. p. 326. His adde Athenaeum XII. p. 512. B. C. p. 525. F. Pseudo-Phocylid. v. 210. μὴ μὲν ἐπ' ἄρσενι παιδὶ τρέφειν πλοκάμους ἐπὶ χαίτης. Μὴ κορυφὴν πλέξῃς, μήθ' ἄμματα λοξὰ κορύμβων· Ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη, χλιδαὶ δὲ γυναιξί. Cf. Müller. Dor. II. p. 271. Testis antiquissimus est Hom. Il. XVII, 52: πλοχμοί θ', οἳ χρυσῷ τε καὶ ἀργύρῳ ἐσφήκωντο.

Λητὼ δ' Ἀπόλλωνα καὶ Ἄρτεμιν ἰοχέαιραν,
ἱμερόεντα γόνον περὶ πάντων Οὐρανιώνων,
γείνατ' ἄρ' αἰγιόχοιο Διὸς φιλότητι μιγεῖσα. 920
Λοισθοτάτην δ' Ἥρην θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
ἡ δ' Ἥβην καὶ Ἄρηα καὶ Εἰλείθυιαν ἔτικτε,
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι θεῶν βασιλῆϊ καὶ ἀνδρῶν.
Αὐτὸς δ' ἐκ κεφαλῆς γλαυκώπιδα γείνατ' Ἀθήνην,
δεινήν, ἐγρεκύδοιμον, ἀγέστρατον, ἀτρυτώνην, 925
πότνιαν, ᾗ κέλαδοί τε ἅδον πόλεμοί τε μάχαι τε.
Ἥρη δ' Ἥφαιστον κλυτὸν οὐ φιλότητι μιγεῖσα
γείνατο, καὶ ζαμένησε καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτῃ,
ἐκ πάντων τέχνῃσι κεκασμένον Οὐρανιώνων.

ἅδον, ut Goettl. Schoem., cum digammum sit hoc verbum. Cf. v. 926. ἅδον V1. τῇσι Ϝάδον Fl.

V. 920. γείνατ' ἄρ' Taur. V1. γείνατο δ' ἄρ'.

V. 922. ἄρην V1.

V. 924. γλαυκώπιδα γείνατ' Ἀθήνην] Sic cum cod. M4. al. scripserunt Lennep. Schoem. Koechl. Fl. Eandem scripturam exhibet Galenus. Perperam codd. et editores γλαυκώπιδα Τριτογένειαν, quod frustra Goettl. tueri conatus est.

V. 926. τε Ϝάδον Fl.

V. 927. οὐ φιλότητι μιγεῖσα] Cf. scholion Alexandrinum: τὸ σημεῖον, ὅτι πρῶτος οὗτος τὸν Ἥφαιστον ἐκ μόνης Ἥρας εἶπεν, ὁ δὲ Ὅμηρος ἐκ Διὸς καὶ Ἥρας. Addunt codd. Vat. Cas. Par. Mon. λέγει γάρ· ἀτὰρ οὔτι μοι αἴτιος ἄλλος, ἀλλὰ τοκῆε δύω, τὼ μὴ γείνεσθαι ὄφελλον (v. Od. VIII, 311 seq.). V. Ariston. Il. XIV, 338, et quae exposuerunt Muetzell. p. 337. Lehrs. Ar. p. 185. Radicem nominis Hephaesti veteres grammatici ἀπὸ τοῦ ἅπτειν deduxerunt. Cf. Cornut. de nat. Deor. c. 19.

V. 929. Ex lectione Em. κεκαυμένων concludas scriptum esse in aliquo codice κεκαδμένον.

V. 918. Λητώ] Post Iunonem nobilissima Iovis uxor Latona est, quapropter arctissime Hesiodus cum Iunone coniunxit. Cf. Hom. Il. XXI, 498 Λητοῖ, ἐγὼ δέ τοι οὔτε μαχήσομαι· ἀργαλέον δὲ Πληκτίζεσθ' ἀλόχοισι Διὸς νεφεληγερέταο. De etymologia nominis Latonae, diu cum λανθάνειν compositi, cf. Curt. p. 117. Apollinis autem nomen cum ἀπέλλειν = ἀπέργειν, Dianae cum ἀρτεμής = inviolata cohaerere manifestum est.

V. 920. γείνατ' ἄρ'] Guietus coniecerat γείνατ' ἐν. Sed hoc ἄρα prorsus ita apud Hom. Od. XXIII, 298: αὐτὰρ Τηλέμαχος καὶ βουκόλος ἠδὲ συβώτης Παῦσαν ἄρ' ὀρχηθμοῖο πόδας.

V. 922. ἡ δ' Ἥβην] Cf. Lehrsii l. l. p. 81 (p. 86 ed. II.) verba egregia: „Wie den Aether die Heiterkeit, so durchziehen gleichsam die Reihen der höheren Götter Gestalten, die ihrer Freude und Heiterkeit gewidmet sind, Musen, Chariten, Horen, Harmonia, Hebe, Ganymed: — Freude, Schönheit, Mass und Anmuth tönen uns schon aus diesen Namen entgegen."

V. 928. Conferenda sunt ea quae ex alio poeta (non enim

Ἐκ δ' Ἀμφιτρίτης καὶ ἐρικτύπου Ἐννοσιγαίου 930
Τρίτων εὐρυβίης γένετο μέγας, ὅςτε θαλάσσης
πυθμέν' ἔχων παρὰ μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ ἄνακτι
ναίει χρύσεα δῶ, δεινὸς θεός. αὐτὰρ Ἄρηϊ

V. 982. *φίλῃ*] deest in Vat. P2. — *Ϝάνακτι* Fl.

sunt temere afficta ab Stoico, ut putabat Wolf. prolegg. p. CCXXXVI.) Chrysippus habet apud Galenum de Hipp. et Plat. dogm. V p. 349., inserenda post v. 928. Apposui emendatius edita partim ex Ruhnkenii sententia: (v. 1) *Ἐκ ταύτης ἔριδος* (nempe quae erat Iovi cum Iunone, *καὶ ἤρισεν ᾧ παρακοίτῃ*) *ἡ μὲν* (Iuno) *τέκε φαίδιμον υἱὸν Ἥφαιστον τέχνῃσιν, ἄνευ Διὸς αἰγιόχοιο, Ἐκ πάντων παλάμῃσι κεκασμένον Οὐρανιώνων. Αὐτὰρ ὅγ' Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος ἠϋκόμοιο* (v. 5) *Κούρῃ νόσφ' Ἥρης παρελέξατο καλλιπάρῃῳ, Ἐξαπατῶν Μῆτιν καίπερ πολὺ δινεύουσαν· Συμμάρψας δ' ὅγε χερσὶν ἑὴν ἐγκάτθετο νηδύν, Δείσας, μὴ τέξῃ κρατερώτερον ἄλλο κεραυνοῦ* (hoc satis acerbe dictum verebatur Iuppiter, ne sapientia potentior foret quam vis illa, qua utebatur, fulminis). *Τοὔνεκά μιν Κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίων* (v. 10) *Κάππιεν ἐξαπίνης· ἡ δ' αὐτίκα Παλλάδ' Ἀθήνην Κύσατο, τὴν μὲν ἔτικτε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε Πὰρ κορυφῆς, Τρίτωνος ἐπ' ὄχθῃσιν ποταμοῖο. Μῆτις δ' αὖτε Ζηνὸς ὑπὸ σπλάγχνοις λελαθυῖα Ἧστο Ἀθηναίης μήτηρ τέκταινα δικαίων,* (v. 15) *Πλεῖστα θεῶν τε ἰδυῖα καταθνητῶν τ' ἀνθρώπων. Ἔνθα θεὰ παρέλεχθ', ἣ μὲν παλάμαις περὶ πάντων Ἀθανάτων ἐκέκαστο Ὀλύμπια δώματ' ἐχόντων, Αἰγίδα ποιήσασα φοβέστρατον ἔντος Ἀθήνῃ, Σὺν τῇ ἐγείνατό μιν, πολεμήϊα τεύχε' ἔχουσαν.* In hoc carmine v. 5 Ruhnken. ep. cr. I p. 155 *κούρῃ — παρελέξατο καλλιπαρήῳ* scripserat pro *κούρην — παρεδέξατο καλλιπάρῃον*, probante Schoem. op. II, p. 418, not. 34; v. 6 Orelli pro *δινεύουσαν* praeter necessitatem scribebat *ἀννεύουσαν*, Schoem. *καίπερ πολύιδριν ἐοῦσαν*; v. 14 pro *τέκταινα δικαίων* vero *τέκταινά τε δηνέων* (vel *τευχέων*); v. 16. vulgo ineptissime legitur *θεὰ παρέλεκτο Θέμις*, cui minime medetur Welckeri distinctio (Tril. Aesch. p. 278.); Hermannus: *παρέδεκτο* (sc. *τὰ δίκαια*)· *ὅθεν παλάμαις κτέ.*, Orelli: *ἔνθα θεᾷ παρέλεκτο θέμις*. Schoem. *παρέλεχθ' ἣ μὲν*, quod Goettl. coniecit, vix verum esse credit, ipse tamen se nihil melius habere profitetur. V. 15 cum Schoemanno *θεῶν τε ἰδυῖα* scribendum est pro *θεῶν εἰδυῖα* codd. et edd. V. 18 Schoem. coniecit *αἰγίδα δ' ἐξεπόνησε* aut etiam *αἰγίδα δ' ἀσκήσασα*. Versu denique 19 *ἔντος* notandum est, cum hic nominativus singularis praeter Archiloch. fr. 6 *ἔντος ἀμώμητον* non legatur.

V. 931. *Τρίτων εὐρυβίης*] Trito, deus marinus, Homero ignotus est.

V. 933. *χρύσεα δῶ*] *Δῶ* cum sit apocope *δῶμα* vocabuli, plane est indeclinabile, hinc etiam pluralis numeri. Atque eiusmodi vocabulum semper esse neutrius generis per se satis apertum videtur. Cf. scholion: *δώματα κατὰ ἀποκοπήν, δύο συλλαβὰς ἀπέτεμεν*, Gregor. Corinth. p. 308. Ceterum sermo est de Aegis, Neptuni regia. V. Hom. Il. XIII, 20: *τὸ δὲ τέτρατον ἵκετο τέκμωρ, Αἰγάς· ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ*

ῥινοτόρῳ Κυθέρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτε
δεινούς, οἵτ' ἀνδρῶν πυκινὰς κλονέουσι φάλαγγας 935
ἐν πολέμῳ κρυόεντι σὺν Ἄρηϊ πτολιπόρθῳ·
Ἁρμονίην θ', ἣν Κάδμος ὑπέρθυμος θέτ' ἄκοιτιν.
Ζηνὶ δ' ἄρ' Ἀτλαντὶς Μαίη τέκε κύδιμον Ἑρμῆν,
κήρυκ' ἀθανάτων, ἱερὸν λέχος εἰςαναβᾶσα.
Καδμείη δ' ἄρα οἱ Σεμέλη τέκε φαίδιμον υἱὸν 940
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι Διώνυσον πολυγηθέα,
ἀθάνατον θνητή· νῦν δ' ἀμφότεροι θεοί εἰσιν.

V. 934. *ῥινοτόμῳ*, ut videtur, schol., qui ita: *καὶ πολλάκις καὶ τὰς ῥῖνας τέμνονται.*
V. 937. *ὑπέρθυμος*] Taur. *ὑπέρθηβος*.
V. 938. *ἄρ'* abest a Par. — *κύδιμον*] Tr. *φαίδιμον*.
V. 940. *Καδμίς* V 1., et sic Tr. in schol. — *Ϝοι* Fl.
V. 942—944, v. 947—955, v. 958—962 eiecit Fl.

δώματα βένθεσι λίμνης, χρύσεα, μαρμαίροντα τετεύχαται.

V. 934. De hoc versu Etym. M. p. 704, 34: *Ἡσίοδος ῥινοτόρῳ Κυθέρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτεν· ἤγουν ἀφροσύνη τῷ θράσει συνεμίσγετο.* Etymologus hic cogitavit de Stoicorum etymologia, a Cornuto l. l. p. 134 et Heraclito alleg. p. 101 Schow., tradita. Eandem etymologiam iam Euripides Troad. v. 989—990 amplexus erat. Cf. Flach. Scholien p. 34. Ceterum scholion vetustum ad hunc versum adspersum est: *ὅτι ὑγιῶς ἐκδέδοται τὸ παρ' Ὁμήρῳ ἀμφιβόλως νοούμενον*, quae nota pertinet ad *Φόβον καὶ Δεῖμον*, quos Hesiodus diserte Martis ex Venere filios dicit. Cf. Lehrs. Ar. p. 179. Schoem. op. II p. 533. Addidit autem schol. Vat. *ὣς φάτο καί ῥ' ἵππους κέλετο Δεῖμόν τε Φόβον τε ζευγνύμεν. οἱ μὲν γὰρ ἵππους ἤκουσαν, οἱ δὲ υἱοὺς αὐτούς*, unde duo Aristarchi *σημεῖα* versui appicta fuisse patet. Cf. Ariston. ad Il. XV, 119.

V. 937. *Ἁρμονίην*] Dea vere Boeotica; v. Plutarch. Pelop. 19. et quae de hac dea eiusque notione mythologica monita sunt ab O. Müllero Orch. p. 461. Non casu factum esse videtur, quod post Cadmum (qui Pelasgorum et Boeotorum est Mercurius; v. Tzetz. ad Lycophr. 162. 219.) statim Mercurii iniicitur mentio. Nam v. 933—944. pertinent ad Boeotiam omnes.

V. 938. *Μαίη*] Cf. animadvert. ad v. 260. Mater Mercurii in hymn. Hom. III, 244 audit *νύμφην οὐρείην*. Cf. Hes. fr. X, 6. Apollod. III, 10, 1. — *Ἑρμῆν*] Nominativus *Ἑρμῆς* apud Homerum uno loco Od. V, 54 apparet pro *Ἑρμείας*, quam formam Hesiodus Oper. 68 habet. Usitatior in hymnis est. De etymologia nominis *Ἑρμῆς* cf. Welcker. Götterl. I p. 342. Christ. Lautl. p. 135, qui cum Kuhnio comparant nomen Indicum Sarameias. Dubitant autem Curt. p. 532. et Plewius in ed. III. Preller. Myth. I p. 307. Refutavit hanc affinitatem D. Müller, Mythol. d. griech. Stämme II p. 219—226.

V. 942. Pro spurio habendum esse Paleius et Petersen. Ursprung p. 15 existimaverunt.

Ἀλκμήνη δ' ἄρ' ἔτικτε βίην Ἡρακληείην
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι Διὸς νεφεληγερέταο.
Ἀγλαΐην δ' Ἥφαιστος, ἀγακλυτὸς ἀμφιγυήεις, 945
ὁπλοτάτην Χαρίτων θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
χρυσοκόμης δὲ Διώνυσος ξανθὴν Ἀριάδνην,
κούρην Μίνωος, θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
τὴν δέ οἱ ἀθάνατον καὶ ἀγήρω θῆκε Κρονίων.
Ἥβην δ' Ἀλκμήνης καλλισφύρου ἄλκιμος υἱός, 950
ἲς Ἡρακλῆος, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
παῖδα Διὸς μεγάλοιο καὶ Ἥρης χρυσοπεδίλου,
αἰδοίην θέτ' ἄκοιτιν ἐν Οὐλύμπῳ νιφόεντι,
ὄλβιος, ὃς μέγα ἔργον ἐν ἀθανάτοισιν ἀνύσσας
ναίει ἀπήμαντος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα. 955
Ἠελίῳ δ' ἀκάμαντι τέκε κλυτὸς Ὠκεανίνη
Περσηῒς Κίρκην τε καὶ Αἰήτην βασιλῆα.

V. 943. Scholion: *Ἀλκμήνη δ' ἄρ'*] *τὸ σημεῖον, ὅτι ἀθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἐννέα· τοὺς γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων θεῶν γενεαλογεῖν αὐτῷ πρόκειται.* Ex his concludit Muetzellius p. 502. perditam esse in nostris Theogoniae exemplaribus uberiorem de Bacchi natalibus descriptionem, ad quam pertineant verba *ἀθετοῦνται ἐφεξῆς στίχοι ἐννέα.* Sed cf. quae monuit Flach. Scholien p. 106 seq., qui mutato numero *θ* in *ιθ*, Aristarchum v. 937—955 obelo confodisse suspicatus est.
V. 945. *δ'* abest a V1.
V. 953. *ἀκοῖτιν* V1. et sic ubique.
V. 954. *ἀθανάτοισιν ἀνύσσας*] V2. *ἀθανάτοισι τελέσσας.* Osann. Auct. lex. p. 128. *ἐνὶ θνητοῖσιν*, quod placebat Paleio. *μετὰ ἔργ' εἶν* coni. Wieseler.
V. 956. *κλυτὴ* A.

V. 945. *Ἀγλαΐην*] V. Hom. Il. XVIII, 383, qui Gratiarum natu maximam cum Vulcano coniunxit. Poeta autem recentioris libri Od. VIII, 266 Venerem Vulcano uxorem dedit: *ὡς τὰ πρῶτ' ἐμίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισιν λάθρῃ· πολλὰ δ' ἔδωκε, λέχος δ' ᾔσχυνε καὶ εὐνὴν Ἡφαίστοιο ἄνακτος.*
V. 952. Cf. Od. XI, 604.
V. 954. *ἐν ἀθανάτοισιν*] Male ab Heynio coniungitur cum *ναίει*, quanquam Diaconus quoque All. p. 603 = p. 360 F. verba ita intellegit: *διὸ καὶ ὄλβιος καὶ ἀπήμαντος ἐν οὐρανῷ ναίειν λέγοιτ' ἄν.* Male etiam Goettlingius *μέγα* ad *ἐν ἀθανάτοισιν* referens, facinora tam magnifica fuisse interpretatus erat, ut vel dei admirarentur. Fortasse, si verba genuina sunt, cum Schoem. p. 274., Pindar. Nem. I, 67 allegante, *ἔργον* ad *ἐν ἀθανάτοισι* reiiciemus, i. e. ad pugnam contra Gigantes commissam. Cf. Apollod. I, 6, 1.
V. 956. *κλυτὸς Ὠκεανίνη*] V. ad Theog. 657.
V. 957. *Αἰήτην βασιλῆα*]

Αἰήτης δ' υἱὸς φαεσιμβρότου Ἠελίοιο
κούρην Ὠκεανοῖο τελήεντος ποταμοῖο
γῆμε θεῶν βουλῇσιν Ἰδυῖαν καλλιπάρῃον. 960
ἡ δέ νύ οἱ Μήδειαν ἐΰσφυρον ἐν φιλότητι
γείναθ' ὑποδμηθεῖσα διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.
Ὑμεῖς μὲν νῦν χαίρετ' Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
[νῆσοί τ' ἤπειροί τε καὶ ἁλμυρὸς ἔνδοθι πόντος.]
νῦν δὲ θεάων φῦλον ἀείσατε, ἡδυέπειαι 965
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,
ὅσσαι δὴ θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα.

V. 960. *Εὐδυῖαν* A.
V. 961. *νυ* deest in M3. V1.
V. 963. Quae sequuntur usque ad finem post Hesiodum scripta esse videntur, quanquam Lucianus (Rhet. praec. p. 4.) haec novit sub *ἡρωογονίας* nomine. *Εἰ γὰρ Ἡσίοδος μέν*, inquit, *ὀλίγα φύλλα ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος λαβὼν αὐτίκα μάλα ποιητὴς ἐκ ποιμένος κατέστη, καὶ ᾖδε θεῶν καὶ ἡρώων γένη, κάτοχος ἐκ Μουσῶν γενόμενος* —. Etiam anonymus apud Gaisf. p. 4, 22 auctor nomen *ἡρωογονίας* ita sumebat, male intellectus a Iohanne Tzetza *γένος Ἡσιόδου* p. 9. 20: *μετὰ τὴν ἡρωικὴν γενεαλογίαν καὶ τοὺς καταλόγους ἐπεζήτησε καινουργῆσαι πάλιν ἑτέραν ὑπόθεσιν.* Cf. Digamma p. 70.
V. 964. Cum Goettl. eiecerunt Pal. Schoem. Koechl. Fl.
V. 968. *ἀθάναται*] Vat. *ἀθάνατα*, in marg. *ἀθάνατον*, P2. *ἀθανάτοις*.

Nomen regis Aietae non de *αἶα* derivandum esse, sed de *ἄω* et *ἀήρ*, ut vetustum Solis cognomentum esset, censebat Schoem. p. 277. Cf. Eustath. ad Hom. Il. p. 87, 18. Doederl. Gloss. I p. 2.

V. 961. Hunc locum in animo habuit Athenag. Leg. p. 14. Sylb.: *Ἀλκμὰν καὶ Ἡσίοδος Μήδειαν.*

V. 963 seq. Wolfius hos versus spurios habet, Heynius v. 964. notat. Parum enim sibi satis facere eum ait ille, qui scribat: *νήσους τ' ἤπειρόν τε καὶ ἁλμυρὸν ἔνδοθι πόντον.* Hermannus hunc versum (964.) post 843. reiecit, laudatus a Schoemanno p. 278. Post v. 963 olim secutum esse versum *αὐτὰρ ἐγὼν ὑμέων τε καὶ ἄλλης μνήσομ' ἀοιδῆς*, qui toti carmini finem afferret, e natura et indole hymnorum Homericorum concludas. Quae enim sequuntur, ex nonnullis aliis carminibus, velut cycli epici, compilata et concinnata prorsus aliena esse a poetae consilio iam Wolfius p. 140 perspexerat. Cf. Muetzell. p. 503. Bernhardy. Lit. Gr. II p. 185 seq. Bergk. Lit. G. I p. 987 seq. Itaque v. 965—1022 non immerito eiecit Fl. Ceterum Homerus non usus est plurali substantivi *ἤπειρος*. Sed ita Dionys. Perieg. 1181. versu prorsus simili: *Ὑμεῖς δ' ἤπειροί τε καὶ εἰν ἁλί, χαίρετε, νῆσοι.* Callim. Del. 267: *πίονες ἤπειροί τε καὶ αἳ περιναίετε, νῆσοι,*

Δημήτηρ μὲν Πλοῦτον ἐγείνατο, δῖα θεάων,
Ἰασίῳ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι 970
νειῷ ἔνι τριπόλῳ, Κρήτης ἐν πίονι δήμῳ,
ἐσθλόν, ὃς εἶσ' ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
πᾶσιν· τῷ δὲ τυχόντι καὶ οὗ κ' ἐς χεῖρας ἵκηται,
τὸν δ' ἀφνειὸν ἔθηκε, πολύν τέ οἱ ὤπασεν ὄλβον.
Κάδμῳ δ' Ἁρμονίη, θυγάτηρ χρυσέης Ἀφροδίτης, 975
Ἰνὼ καὶ Σεμέλην καὶ Ἀγαυὴν καλλιπάρῃον,
Αὐτονόην θ', ἣν γῆμεν Ἀρισταῖος βαθυχαίτης,
γείνατο καὶ Πολύδωρον ἐϋστεφάνῳ ἐνὶ Θήβῃ.
[Κούρη δ' Ὠκεανοῦ, Χρυσάορι καρτεροθύμῳ

V. 970. Ἀσσίῳ V1., Ἀσίω Par.
V. 972. ἐσθλόν] Vat. al. ἐσθλός. — Post γῆν in A. abest τε.
V. 974. τόνδ'] Vat. P2. τὸν δή. — τέθεικε Par. — Postea ὤπασε λαόν Taur. RS. M3.
V. 977. Αὐτονόμην M3. — Ἀρισταίης V1.
V. 779 seqq. Wolf.: Cum sermo iam sit de iis, quos viri mortales e deabus susceperint, haec ab imperita manu e superiore

aliique poetae, qui Terram duabus ἠπείροις contineri dicebant. V. Schaef. ad Dionys. Art. p. 37. Passov. ad Mus. p. 189. Addaeus in Brunck. Anal. II p. 243.

V. 970. Ἰασίῳ] Non dativum contractum nominativi Ἰασίων esse, ut volebat Goettlingius, sed nominativi Ἰάσιος docuit Herm. op. VI p. 192. Ceterum de fabula Iasii cf. Hoeck. Creta I p. 330.

V. 971. τριπόλῳ] Hinc etiam Triptolemi nomen deducendum esse patet. Cf. adn. ad Oper. 464.

V. 972 seq. Hermannus anacoluthiam excusari putat, si scibatur πᾶσιν pro πᾶσαν codd. et edd. et postea τὸν δ'. Non persuaserat Goettlingio, qui nonn. codd. scripturam v. 972 ἐσθλός conclusit exortam esse ex male lecto initio inseqquentis versus, quem sic constituere liceret: τυφλός· τῷ δὲ ... Pro τυφλός cum quis legisset et scripsisset ἐσθλός, fieri non potuisse, quin aliud vocabulum (πᾶσαν) substitueret alius, ne idem epithetum repeteretur. Schoemannus denique in adnot. ad h. v. πᾶσαν ex πάντῃ vel πάντοσε obscuratum esse opinatus est. V. Timocreont. scholion in Schneidew. Del. p. 430: ὤφελέν σ', ὦ τυφλὲ Πλοῦτε, μήτε γῇ μήτ' ἐν θαλάσσῃ μήτ' ἐν ἠπείρῳ φανῆναι, ubi verba μήτε γῇ μήτ' ἐν θαλάσσῃ nos admonent Hesiodei loci.

V. 976. Ἀγαυήν] V. adnot. ad v. 246.

V. 977. Ἀρισταῖος] De Aristaeo fabulas nuper collegit Broendstedius de Ceo insula p. 41 seq. Cf. O. Müller. in Eucyclop. M. s. v. Boeotien p. 266. Preller. Myth. I p. 373 seq. ed. III, qui epithetum βαθυχαίτης ad barbati Dei imaginem retulit.

V. 978. ἐϋστεφάνῳ] Quid sit in moeniis στεφάνη, dixit Triclinius ad Theog. v. 578: στεφάνη λέγεται θηλυκῶς τὸ περικύκλωμα τῶν πύργων καὶ τῶν τειχῶν τῶν πόλεων.

μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι πολυχρύσου Ἀφροδίτης, 980
Καλλιρόη τέκε παῖδα βροτῶν κάρτιστον ἁπάντων,
Γηρυονέα, τὸν κτεῖνε βίη Ἡρακληείη
βοῶν ἕνεκ' εἰλιπόδων ἀμφιρρύτῳ εἰν Ἐρυθείῃ.]
Τιθωνῷ δ' Ἠὼς τέκε Μέμνονα χαλκοκορυστήν,
Αἰθιόπων βασιλῆα, καὶ Ἠμαθίωνα ἄνακτα. 985
αὐτάρ τοι Κεφάλῳ φιτύσατο φαίδιμον υἱόν,
ἴφθιμον Φαέθοντα, θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα.
τόν ῥα νέον τέρεν ἄνθος ἔχοντ' ἐρικυδέος ἥβης
παῖδ' ἀταλὰ φρονέοντα φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη

narratione (v. 287 seq.) iterum intrusa hoc loco prorsus aliena esse ipse Clericus vidit, qui praeter hanc in toto Hesiodo vix ullam interpolationem odoratus est. Inprimis versus 980. ineptus est. Nunquam enim, si recte memini, hoc sensu Graeci dicunt ἐν φιλότητι Ἀφροδίτης. Alia res est Odyss. VIII, 288. — Ineptum est etiam παῖδα βροτῶν κάρτιστον ἁπάντων, cum Geryoneus non minus fuerit deus quam Typhoeus. — Ὠκεανοῦ] V 2. Ὠκεανοῖο. ὠκεανίνη V 1.

V. 981. κάρτιστον] κάλλιστον Bar.

V. 982. Γηρυονέα] Sic Vat. M3. V2. Tr. Taur. Steph. Ceteri Γηρυονῆ, quod praetulerat Hermannus l. l. p. 165. Gaisf. Par. Γηρυονῆα, quod propter metrum violatum exstirpandum esse perspexit Rzach. Dialekt p. 407. Idem praebet lemma scholii. Sed cf. schol. Mon. γράφεται Γηρυόνην.

V. 983. βοῶν] Malim βῶν. v. Antiatt. ap. Bekk. Anecd. p. 84: Βοῦ δ' ἀντὶ τοῦ βοός. Σοφοκλῆς Ἰνάχῳ, et p. 1196: ἰστέον δέ, ὅτι εὑρέθη τοῦ βοῦς ἡ γενικὴ οὐ μόνον βοός, ἀλλὰ καὶ τοῦ βοῦ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἰνάχῳ καὶ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ. — Synizesin βοῶν non immerito defendit Rzach. l. l. p. 408.

V. 986. τοι Κεφάλῳ] P2. Τρικεφάλῳ.

V. 989. ἀταλὰ] Sic Guiet. Em. V2. Tr. Taur. Vat. (in margine hic ἀπαλά, ut ceteri).

V. 986—991. Φαέθοντα] Pausan. I, 3: ταύτης ἔπεστι τῷ κεράμῳ τῆς στοᾶς ἀγάλματα ὀπτῆς γῆς, ἀφιεὶς Θησεὺς ἐς θάλασσαν Σκίρωνα καὶ φέρουσα Ἡμέρα Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἐρασθείσης ἁρπασθῆναι καί οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα. καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν ἐν ἔπεσι τοῖς ἐς τὰς γυναῖκας. Quem locum sic corrigendum esse putabat Wolfius: ὃν καὶ ἡ Ἀφροδίτη φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ, Heynius vero ex glossa addita esse arbitrabatur verba καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ ab aliquo homine, cui Hesiodi carmen in animo haerebat. Neutrum placet. Cephalus custos erat templi Hemerae, Phaethon templi Veneris. Haec uberius exposita erant in catalogo mulierum. Cf. Markscheffel. Hesiodi, Eumeli etc. p. 93. Ceterum Schoem. p. 282 Pausaniam Hemeram appellare illam Deam, quae apud Hesiodum Ἠώς audiverit, recte monuit.

ὦρτ' ἀνερειψαμένη, καί μιν ζαθέοις ἐνὶ νηοῖς 990
νηοπόλον μύχιον ποιήσατο, δαίμονα δῖον.
Κούρην δ' Αἰήταο διοτρεφέος βασιλῆος
Αἰσονίδης βουλῆσι θεῶν αἰειγενετάων
ἦγε παρ' Αἰήτεω, τελέσας στονόεντας ἀέθλους,
τοὺς πολλοὺς ἐπέτελλε μέγας βασιλεὺς ὑπερήνωρ, 995
ὑβριστὴς Πελίης καὶ ἀτάσθαλος, ὀβριμοεργός.
τοὺς τελέσας ἐς Ἰωλκὸν ἀφίκετο, πολλὰ μογήσας,
ὠκείης ἐπὶ νηὸς ἄγων ἑλικώπιδα κούρην
Αἰσονίδης, καί μιν θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.
καί ῥ' ἥγε δμηθεῖσ' ὑπ' Ἰήσονι ποιμένι λαῶν 1000
Μήδειον τέκε παῖδα, τὸν οὔρεσιν ἔτρεφε Χείρων
Φιλυρίδης· μεγάλου δὲ Διὸς νόος ἐξετελεῖτο.

V. 990. ἀνερειψαμένη M 3. Em., ἀναρεψαμένη V 1.
V. 991. μύχιον] Sic volebat Aristarchus, de quo v. infra; exhibet cod. P 2. Receperunt Wolf. Koechl. Fl. Codd. et edd. νύχιον. Eadem diversitas lectionis Oper. 523 apparet, ubi v. adnot.
V. 994. Αἰήτεω] Sic Vat. M 3. V 1. Taur. P 1. 2. Ceteri Αἰήτου.
V. 996. ὀβριμοεργός] V. ad v. 140.
V. 999. Eiecit Herm.
V. 1002. Φιλυρίδης] Sunt qui scribant Φιλλυρίδης, ut ap. Pind. Pyth. IX, 50., atque ita V 1. 2. Sed haec scriptura ab iis profecta est, qui, cum Chironem rescissent musica instituisse

V. 991. μύχιον] Cf. schol.: νύχιον, τουτέστιν ἀφανῆ, λαθραῖον. Ἀρίσταρχος (sic Gaisf. pro Ἀρχίλοχος coll. Ruhnk. praef. ad Hesych. II p. VII) δὲ γράφει μύχιον, οἷον ἐν τῷ μυχῷ, τῷ ἀδύτῳ ἐπιστατοῦντα (sic l. pro προφαίνοντα) τῇ Κύπρῳ. Hunc Phaetontem fuisse Hesperum docet Hyginus Astron. II, 42: Nonnulli hunc Aurorae et Cephali filium esse dixerunt pulcritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes dicit eum hac de causa Veneris appellari: exoriente sole et occidente videri.
V. 994. ἦγε] Saepius pro activo usurpatur medium, quod Scut. 274 de iis quoque dicitur, qui marito uxorem adducunt.
V. 1001. Μήδειον] Duos filios secundum alios ex Medea susceperat Iaso, Mermerum et Pheretem, unum Medeum Aigeus Atheniensis; v. Apollod. I, 9, 28. Pausan. II, 3, 8. Hesiodi fabula ab iis profecta, qui Medos a Medea derivarent; v. Buttm. Myth. II. p. 189. 193. Apud Ciceronem de off. I, 31. et Pausan. l. l. Medeae filius Medus, non Medeus vocatur.
V. 1002. Διὸς νόος ἐξετελεῖτο] Quid Iovis consilio perfectum sit, non dilucidum est. Perperam utique scholiasta: ἐξετελεῖτο τοῦ Διὸς νοῦς, ἵνα βασιλεύσῃ τῶν Μήδων.

Αὐτὰρ Νηρῆος κοῦραι, ἁλίοιο γέροντος,
ἤτοι μὲν Φῶκον Ψαμάθη τέκε δῖα θεάων
Αἰακοῦ ἐν φιλότητι διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην, 1005
Πηλέϊ δὲ δμηθεῖσα θεὰ Θέτις ἀργυρόπεζα
γείνατ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα.
Αἰνείαν δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐϋστέφανος Κυθέρεια
Ἀγχίσῃ ἥρωϊ μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι
Ἴδης ἐν κορυφῇσι πολυπτύχου, ὑληέσσης. 1010
Κίρκη δ', Ἠελίου θυγάτηρ Ὑπεριονίδαο,
γείνατ' Ὀδυσσῆος ταλασίφρονος ἐν φιλότητι
Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον ἀμύμονά τε κρατερόν τε,

Achillem aliosque heroas, a *φίλος* et *λύρα* nomen eius matris male deducerent. Nonn. D. XLVIII, 40: *Φιλύρης γλαφυρὸν δόμον.*

V. 1003. *Νηρῆος*] Bar. *Νηρηΐδες*, Vat. marg. *Νηρεΐδες*. Non male, si ita distinguatur: *αὐτὰρ Νηρεΐδες, κοῦραι ἁλίοιο γέροντος.*

V. 1006. *Πηλέϊ*] Vulgo *Πηλεῖ.*

V. 1011. *Ὑπεριονίδαο*] M3. (sed corr.) et Vat. marg. *γρ. Ὑπερηνορίδαο.*

V. 1013. *Ἄγριον*] Vat. *Ἄκριον*, porro *ἠδ' Ἐλάτινον* V1. Pro *ἀμύμονά τε κρατερόν τε* Steph. m. *Ἀμύμονά τε Κρατερόν τε.* Quod unde ortum videatur, dixit Muetzell. p. 18.

V. 1013. *Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον*] *Ἄγριος* ab uno scholiastarum inepte pro epitheto habetur ad Latinum pertinente. Agrius alius notus est ex Oenei fabula; v. Quint. Sm. I, 770. Schol. Arist. Ach. 417.; alius inter Gigantes erat, Apollod. I, 6. Atque agnoscitur hic Agrius a schol. Apollon. Rhod. III, 200. et Eustath. ad Hom. Il. p. 1796. Itaque neque *Ἄδριον*, quae Clerici est coniectura (ex verbis scholiastae petita: *λέγονται δὲ αἱ ἐκεῖσε νῆσοι Ἠλεκτρίδες*; v. Strabon. V. p. 149.), substituendum esse, neque Antiam, Antii conditorem, latere cum Vossio (Geogr. ant. p. XXXV.) credimus, cuius nomen quo pacto versui sit includendum, nescire nos fatemur; accedit, quod Antias ad aliam fabulam pertinet, quam prodidit Xenagoras (Dion. H. I, 72. Euseb. Chron. can. I, 45. 3. Maii. Cf. Cramer. Anecd. Par. II. p. 162.), qui ex Ulixe et Circe procreatos esse Romam, Antiam et Ardeam dicit. Steph. B. s. *Ἄντεια.* Neque minus displicet coniectura *Ὄμβριον* pro *Ἄγριον*, quam vocem obscuratam in *Ἄβριον* tandem in *Ἄργιον* commutatam esse fabulantur. Laurentius Lydus de mens. I, 4. p. 7. (Bekk.): *τοσούτων οὖν*, inquit, *ἐπιξενωθέντων τῆς Ἰταλίας, ὥςπερ ἐδείχθη, Λατίνους μὲν τοὺς ἐπιχωριάζοντας, Γραικοὺς δὲ τοὺς ἑλληνίζοντας ἐκάλουν, ἀπὸ Λατίνου τοῦ ἄρτι ἡμῖν ῥηθέντος καὶ Γραίκου, τῶν ἀδελφῶν, ὥς φησιν Ἡσίοδος· Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον.* His verbis adiectum in margine est: *ἐν καταλόγοις· Κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγανοῦ Δευκαλίωνος Πανδώρη Διὶ πατρί, θεῶν σημάντορι πάντων, Μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραῖκον μενεχάρμην.* Egregie vero de illo Laurentii dicto disputa-

[Τηλέγονόν τε ἔτικτε διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.]

V. 1014. Τηλέγονον κτλ.] Hic versus legitur in V1. 2. Vat. Taur. Em. Par. MS. Dorvill. ad Char. p. 465. et in cod. Schellersh. V. Creuzeri ep. ad Herm. p. 222. Igitur ab M3., optimo codice, et M2 abest, et, ab exemplari Eustathii ad Od. p. 1796 et scholiastae ad Apoll. Rh. III, 200. Necesse est autem, ut unus scholiastarum hunc versum legerit; nam qui Ἄγριον pro epitheto Latini habuit, is pluralem οἳ δ' ἤτοι — ἄνασσον sine Telegono addito non potuit intellegere. Attamen eiiciendum esse Muetzellius p. 176—182 doctissima dissertatione comprobavit. Cui adversatus est Schoemannus in adnot. ad h. v. et op. II, p. 384, praeeunte Goettlingio, sed labore irrito. Nam et praestantissimo codice versus abest et hiatum continet molestissimum atque intolerabilem τε ἔτικτε, de quo v. Digamma p. 22. Itaque non immerito versum, frustra a Goettlingio defensum, Koechl. textui subiecit, Pal. Weis. uncis secluserunt.

vit Schoem. op. II p. 382 seq.: „Quorum versuum tres, qui integri sunt, id saltem demonstrant, Graecum in Catalogis Iovis et Pandorae filium fuisse, cuius cum Latinum fratrem dictum esse Ioannes Lydus testetur, necesse est, Latinum quoque non Ulyxis et Circae, ut in Theogonia, sed Pandorae et Iovis filium, quamvis mentio eius in his, qui adscripti sunt, versibus non fiat. Nam praecedens hemistichium Ἄργιον ἠδὲ Λατῖνον ab hoc contextu prorsus alienum esse apparet. Hanc ob causam Muetzellius p. 508 id transponendum putabat post versum tertium, ut ἄγριον acciperetur pro altero Graeci epitheto: nam ad Latinum ne traheretur, collocatio verborum obstabat. Mihi autem epitheton ne si ad Graecum quidem trahatur, recte collocatum videtur, neque credibile est, casu aliquo fieri potuisse, ut idem vocabulum, eadem verborum iunctura, sed diversa potestate, in Catalogis et in Theogonia usurparetur: nam in hac quidem proprium nomen, non epitheton Ἄγριον esse apparet. Longe probabilius est, intercidisse apud Lydum versum Catalogi eum, in quo Latinus nominabatur, verba autem illa Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον ab aliquo lectore qui Theogoniae recordaretur, in margine appositum ac dein temere in contextum illatum esse.“ — Idem statuerat etiam Hermannus, op. VI p. 193, Goettlingii coniectura Γραικόν τ' ἠδὲ Λατῖνον, quod Lydum legisse putaverat, merito infirmata. Unum saltem coniecturae defensorem Goettlingius nuper invenit, F. Ungerum in Philol. XXIII p. 402. — Dolendum autem est, quod scholia cod. Cantabrigienis ad hunc versum, ut saepius, prorsus caligine obruta sunt, nam quae exhibent, sensu carent: τῆς Ἰταλίας οἱ Λατῖνοι. ἄγριον δὲ τὸν ἀμύμονα Λατῖνον. καὶ οὗτοι μὲν οἰκοῦσιν εἰς τὰ ἐσώτερα μέρη τῶν ἱερῶν νήσων, οἱ Λατῖνοι οἰκοῦσι τὴν Τυρσηνίαν χώραν, ἔνθα ᾤκει ἡ Κίρκη. λέγονται δὲ αἱ ἐκεῖ νῆσοι Ἠλεκτρίδες. — Qua de causa nusquam de Agrio certiores fimus, nam quod Nietschius ad Od. tom. II p. 76 coniecit, laudatus a Schoemanno l. l. not. 14, referendum nomen videri ad feritatem Tyrrhenorum, qui propter latrocinia infames apud Graecos fuerint, minus exploratum est.

V. 1014. Τηλέγονον] V. Eustath. ad Odyss. p. 1796, 45: ἐκ Κίρκης υἱοὶ καθ' Ἡσίοδον

οἵ δ' ἤτοι μάλα τῆλε μυχῷ νήσων ἱεράων 1015

V. 1015. *μυχῷ νήσων ἱεράων*] Sic V2. MS. Dorv. Taur.; *μυχῶν εἴσω ἱερ.* Par. Vat.; *μυχῶν νήσων* A. Ceteri *μυχῶν εἴσω ἱεράων.*

Ὀδυσσεῖ Ἄγριος καὶ Λατῖνος, ἐκ δὲ Καλυψοῦς Ναυσίθοος καὶ Ναυσίνοος. ὁ δὲ τὴν Τηλεγόνειαν γράψας Κυρηναῖος ἐκ μὲν Καλυψοῦς Τηλέγονον υἱὸν ἀναγράφει Ὀδυσσεῖ ἢ Τηλέδαμον, ἐκ δὲ Πηνελόπης Τηλέμαχον καὶ Ἀρκεσίλαον. κατὰ δὲ Λυσίμαχον υἱὸς αὐτῷ ἐξ Εὐίππης Θεσπρωτίδος Λεοντόφρων, ὃν ἄλλοι Δόρυκλόν φασι. Σοφοκλῆς δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς Εὐρύαλον ἱστορεῖ, ὃν ἀπέκτεινε Τηλέμαχος. ὁ δὲ τοὺς Νόστους ποιήσας Κολοφώνιος Τηλέμαχον μέν φησι τὴν Κίρκην ὕστερον γῆμαι. Τηλέγονον δὲ τὸν ἐκ Κίρκης ἀντιγῆμαι Πηνελόπην. Eustathius igitur hunc versum non legit in suo exemplari, vel potius is, ex quo sua convasavit episcopus. Telegonum secundum Eugammonem Cyrenaeum Circes filium cum Ulixe fuisse, non Calypsus, ut Eustathius scribit, docemur ex Procli chrestomathia apud Bekkerum (Scholia in Hom Iliad. p. III.); idem tradidit Oppian. Hal. II, 498. aliique, quorum haud immemores fuerunt Welckerus Graec. Trag. I. p. 241. et Muetzell. p. 178. His addendi sunt Schottus in Proclum (Hephaest. Lips. p. 457.), Cramer. Anecd. Par. II. p. 215, et Livius I, 49.; aliter Hyginus Fab. 125., secundum quem Nausithoum et Telegonum cum Ulixe procreavit Circe; aliter etiam alii (quos refutat Tzetza Chil. V, 16. et ad Lycophr. 805.): ex Circe procreasse Ulixem Ausonem, Telegonum et Casiphonen. De Telegono, qui condidisse Tusculum et Paeneste dicitur, v. praeterea Festum s. v. Mamiliorum. Dionys. Hal. Ant. R. IV, 45: Ὀκτάβιος Μαμίλιος ἀνέφερε τὸ γένος εἰς Τηλέγονόν τὸν ἐξ Ὀδυσσέως καὶ Κίρκης, κατῴκει δὲ ἐν πόλει Τύσκλῳ. Hinc Mamilia gens in suis denariis Ulixem repraesentendum curavit. V. Eckhel. Doctr. num. II, 5. p. 252. De Telegono et Praeneste v. Plut. Parall. T. VIII. p. 437. Hutt. et Steph. Byz. v. Praeneste. Ceterum cf. Preller Myth. II p. 468 seq. et Welcker. cycl. ep. II p. 308, qui Eustathium, scribentem de Telegonia *Καλυψοῦς* pro *Κίρκης*, calamo errasse coniecit.

V. 1015. *νήσων ἱεράων*] V. Strab. V. p. 215. Longe aliae sunt quam quae Homero audiunt *ἱεραὶ νῆσοι*, Il. II, 625: οἳ δ' ἐκ Δουλιχίοιο Ἐχινάων θ' ἱεράων Νήσων, αἳ ναίουσι πέρην ἁλὸς Ἤλιδος ἄντα (v. ad Scut. 19.). Hoc comprobatur additis verbis *μάλα τῆλε*. *Νῆσοι ἱεραί* Hesiodo sunt Sicilia cum insulis Aeoli et Italia; cf. Hom. Od. XII, 127 seq., ubi Thrinacria nutrix dicitur sacrorum Solis taurorum. Atque hoc optime congruit cum antiquissima Italiae nominis etymologia et cum fabula Geryonei; v. Aul. Gell. XI, 1. Fest. s. v. Italia, Creuzeri epp. ad Herm. p. 222. Huc etiam Ortygia pertinet, cuius cum Tyrrhenis Hesiodus meminerat (v. Strabon. I. p. 16.), sacra illa propter Dianam. De insulis Aeoli testatur Aristot. Meteor. II, 8: οἷον καὶ περὶ Ἡράκλειαν ἐγένετο τὴν ἐν τῷ Πόντῳ νεωστὶ καὶ πρότερον περὶ τὴν Ἱερὰν νῆσον· αὕτη δ' ἐστὶ μία τῶν Αἰόλου καλουμένων νήσων· ἐν ταύτῃ γὰρ ἐξανῴδει τι τῆς γῆς καὶ ἀνῄει οἷον λοφώδης ὄγκος μετὰ ψόφου· τέλος δὲ ῥαγέντος ἐξῆλθε πνεῦμα πολὺ καὶ τὸν

πᾶσιν Τυρσηνοῖσιν ἀγακλειτοῖσιν ἄνασσον.
Ναυσίθοον δ' Ὀδυσῆϊ Καλυψὼ δῖα θεάων
γείνατο Ναυσίνοόν τε μιγεῖσ' ἐρατῇ φιλότητι.
Αὗται μὲν θνητοῖσι παρ' ἀνδράσιν εὐνηθεῖσαι
ἀθάναται γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα. 1020
νῦν δὲ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε, ἡδυέπειαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο,

* * *

V. 1016. ἀγακλειτοῖσιν] Vulgo ἀγακλυτοῖσιν. Correxit Wolf.

V. 1019—1022. Desunt in V2. RS. In Taur. M3. V1. desunt 1021. 1022.

φέψαλον καὶ τὴν τέφραν ἀνήνεγκε καὶ τήν τε Λιπαραίων πόλιν οὖσαν οὐ πόρρω πᾶσαν κατετέφρωσε καὶ εἰς ἐνίας τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων ἦλθε. V. Thuc. III, 88. Theophr. H. Pl. 5, 8 et 9, 15. Tzetzam ad Lycophr. 805 Πηνελόπη δ' ἐν Μακάρων νήσοις ἐγήματο Τηλεγόνῳ.

V. 1016. Τυρσηνοῖσιν] Dionys. Hal. I, 29: ἦν γὰρ δὴ χρόνος, ὅτε καὶ Λατῖνοι καὶ Ὀμβρικοὶ καὶ Αὔσονες καὶ συχνοὶ ἄλλοι Τυρρηνοὶ ὑφ' Ἑλλήνων ἐλέγοντο. Strabo I. p. 23. Ἐρατοσθένης δὲ Ἡσίοδον εἰκάζει — μὴ μόνον τῶν ὑφ' Ὁμήρου λεγομένων μεμνῆσθαι ἀλλὰ καὶ Αἴτνης καὶ Ὀρτυγίας, τοῦ πρὸς Συρακούσαις νησίου, καὶ Τυρρηνῶν. V. fragm. Hesiodi incert. sed.

V. 1017. Ναυσίθοον δ'] Nausithoi et Nausinoi Ulyxis e Calypsone filiorum, non nisi his versibus mentio fit. Nausiphoi autem, Ulyxis e Circe filii, nomen apud Hygin. Fab. 125, errore librarii Nausithoi nomine mutatum est, ut coniecit Munckerus. Correxit Schmidtius.

V. 1019—1022. Haec manca esse luce clarius est. Itaque Hermannus versum similem versui 967 ὅσσαι δὴ θνηταὶ θεοῦ ἄρσενος ἔμπεσον εὐνῇ intercidisse putabat, Marckscheffel. p. 100 duos versus ὅσσαι ὑπ' ἀθανάτοισι θεοῖς φιλότητι καὶ εὐνῇ Δμηθεῖσαι γείναντο θεοῖς ἐπιείκελα τέκνα. Fortasse omnes quattuor versus a poeta aliquo adiectos esse, qui pararet transitum ad catalogum feminarum, suspicatus est Goettlingius. Minus caute praef. p. XXVI ed. I pro certo posuerat, a versu 1021 Eoearum initium esse factum, quod confidentius negandum esse Marckscheffel. l. l. obtinuit. Ineptius autem Lennepius poetam ipsum his versibus ad alterum carmen transiisse ratus quaestionem instituit: „Quidni poëta ipse sic transitum paraverit?“ Quod refelli vix opus esse videtur.

ΑΣΠΙΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΣΠΙΔΟΣ.

Α.

Τάφιοι στρατεύσαντες ἐπὶ τὰς Ἠλεκτρύωνος βοῦς ἀνεῖλον τοὺς τῆς Ἀλκμήνης ἀδελφούς, τῶν θρεμμάτων ὑπεραγωνιζομένους. τοῦ δὲ Ἀμφιτρύωνος βουλομένου αὐτῇ συνελθεῖν[1]*, οὐ πρότερον αὐτῷ ὑπέσχετο, πρινὴ παρὰ τῶν ἀδελφοκτόνων εἰςπράξηται τιμωρίαν*[2]*. ὁ δὲ ἐπιστρατεύσας ἀνεῖλεν αὐτούς. κατὰ δὲ τὴν αὐτὴν νύκτα συνέρχονται αὐτῇ ἀμφότεροι, ὅ τε Ζεὺς καὶ ὁ Ἀμφιτρύων, ὁ μὲν ἐκ*[3]*) τοῦ πολέμου ὑποστρέψας, Ζεὺς δὲ βουληθεὶς τοῖς ἀνθρώποις βοηθὸν γεννῆσαι. ἡ δὲ κύει ἐκ μὲν Ἀμφιτρύωνος Ἰφικλέα, ἐκ δὲ Διὸς Ἡρακλέα. ὃς καὶ*[4]* ἐπὶ Κύκνον, Ἄρεος υἱόν, ἡνίοχον ἔχων Ἰόλαον, στρατεύεται, ὃς τοὺς τὰς δεκάδας*[5]* ἄγοντας εἰς Πυθὼ περιεσύλα. σκεπασθεὶς οὖν ἡφαιστοτεύκτῳ ἀσπίδι πρόςεισιν εἰς Τραχῖνα φρὸς Κήϋκα. συμβαλὼν δὲ τῷ Κύκνῳ αὐτὸν μὲν ἀναιρεῖ, τὸν δὲ Ἄρην, ὑπερασπίζοντα τοῦ υἱοῦ, κατὰ μηρὸν τιτρώσκει, καὶ οὕτως ἔρχεται πρὸς Κήϋκα. ἦν δὲ ὁ Κύκνος γαμβρὸς Κήϋκος ἐπὶ θυγατρὶ Θεμιστονόῃ*[6]*.*

Β.

Οἱ Τάφιοι καὶ οἱ Τηλεβόαι εἰς ἔριν ἐλθόντες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἀλκμήνης ἐφόνευσαν αὐτούς. αὐτὴ

---

1) *αὐτῇ βουλομένου συνεισελθεῖν* Em. 2) *πρὶν ἢ τῷ ἀδελφοκτόνῳ εἰσπρᾶξαι τιμωρίαν* Em. 3) *ἀπὸ* Em. 4) *καὶ* om. Em. 5) Goettl.: lege *δεκάτας*. Sic Rank. Schoem. — *ἐσύλα* Em. 6) Sic Goettl. Rank. Pal. Schoem. cum codd. Par. AF (n. 2708. 2772) apud Rank. Vulg. *Θεμιστονόμῃ*. — *πρὸς Κήυκα τὸν πενθερὸν κύκνου. τὸν γήμαντος Θεμιστονόην* Em.

*δὲ τὸν ἑαυτῆς γάμον ἐκήρυττε γαμεῖσθαι τῷ δυναμένῳ διεκδικῆσαι τὸν θάνατον τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς. περιερχομένη οὖν ἐπὶ τούτοις ἦλθεν ἐν Θήβαις, ὅπου ἐδούλευεν ὁ Ἀμφιτρύων τότε. κἀκεῖνος ὑπέσχετο αὐτῇ. * * *[7]) ὁ Ἀμφιτρύων ὁ τῆς Ἀλκμήνης σύνευνος τὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς πατέρα Ἠλεκτρύωνα ἀποκτείνας.*

Γ.

Τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' Καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ ϛ'[8]). ὑπώπτευκε δὲ Ἀριστοφάνης, οὐχ ὁ κωμικός, ἀλλά τις ἕτερος, γραμματικός, ὡς οὐκ οὖσαν αὐτὴν[9]) Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς τὴν Ὁμηρικὴν ἀσπίδα μιμήσασθαι προαιρουμένου. Μεγακλῆς δὲ ὁ Ἀθηναῖος γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποίημα, ἄλλως δὲ ἐπιτιμᾷ τῷ Ἡσιόδῳ[10]). ἄλογον γάρ φησι ποιεῖν Ἥφαιστον τοῖς τῆς μητέρος ἐχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ[11]) εἶναι, ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ Καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ Ἡρακλεῖ. ὡςαύτως δὲ καὶ Σπησίχορός[12]) φησιν Ἡσιόδου εἶναι τὸ ποίημα.

---

7) Videtur addendum *καὶ ἐγένετο*. — 8) Em. A. Vulg. *ν' καὶ σ'*. Refinxit Heinr. monente Petito de legg. Att. p. 462. Ceterum pro *δ' καταλ.* cod. Rehd. distincte *τετάρτῳ K.* V. Markscheffel. Hesiodi etc. p. 142. Verba *οὐχ ὁ — γραμματικός* desunt codd. Par. AEF (Par. 2708. 2773. 2772). Em. — 9) V1. pro *αὐτὴν* habet *τὴν ὁπλοποιίαν ταύτην*. — 10) *καὶ ἄλλως ἐπιτιμᾶται Ἡσιόδῳ* Em. — 11) *αὐτὴν* Em. — 12) „The name is probably corrupt" Pal. — Sequitur apud Heinrich. et Goettl. Argumentum *Δ* e codd. Rehdig. et Flor. XXXI, 20. Omis. Rank. Pal. Schoemannus.

ΑΣΠΙΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

Ἠ οἵη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν

V. 1. ἢ οἴη] Cod. Med. τοίη. — δόμους] Em. δόμον.

V. 1—56. De his versibus vide Argumentum Graecum Γ.; deprompti sunt ex Eoeis et praefationis loco assuti a rhapsodo quodam, qui pugnam Herculis cum Cycno celebrare vellet. Demonstravit Heinrich. Proleg. LV—LXVII. Cf. Müller. Dor. II. p. 478. Thiersch. de Hes. p. 27. Marcksch. p. 141 seq. Nos ab reliquo argumento separavimus.

V. 1. Dubitabant de genuitute Scuti Herculis Aristophanes Byzantius, de quo cf. Argumentum Γ, Longin. de sublim. IX, 4 seq. εἴγε Ἡσιόδου καὶ τὴν Ἀσπίδα θετέον. Theodos. de Gramm. p. 54 ed. Goettl. ὡς ἡ Ἀσπὶς Ἡσιόδου ἥτις οὐκ ἔστιν Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρου τινός, ὃς ἐχρήσατο ἐπιγραφῇ καὶ ὀνομασίᾳ Ἡσιόδου (v. Villoison anecd. II p. 174), Gramm. apud Beckker. an. II p. 1165 εἰσὶ γὰρ καὶ ἐν αὐτοῖς ὁμώνυμα βιβλία ψευδῆ, οἷον ἡ ἀσπὶς Ἡσιόδου καὶ τὰ Θηριακὰ Νικάνδρου (cf. etiam II p. 672). Gramm. apud Cramer. an. Oxon. IV p. 315 πολλὰ γὰρ νοθευόμενά ἐστιν, ὡς — Ἡσίοδου ἀσπίς. Ceterum cf. Gaisford. Poet. Min. I p. 122. Koechl. not. — V. 1—56 „Unhesiodisches Eoeenfragment" Fl. — ἢ οἴη] A Niobe exorsus erat auctor Eoearum. Nam ita Apollod. II, 1, 1: Νιόβης δὲ καὶ Διός, ᾗ πρώτῃ γυναικὶ Ζεὺς θνητῇ ἐμίγη, παῖς Ἄργος ἐγένετο· ὡς δὲ Ἀκουσίλαός φησι, καὶ Πελασγός, ἀφ' οὗ κληθῆναι τοὺς τὴν Πελοπόννησον οἰκοῦντας Πελασγούς. Ἡσίοδος δὲ τὸν Πελασγὸν αὐτόχθονά φησιν εἶναι. Cf. Dionys. Hal. Arch. I, 17. Atque initium huius carminis, praemisso prologo huius fere tenoris esse potuit: Ἀλλὰ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε, καλλιέπειαι Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο, Ἧις ἐμίγη φιλότητι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε Κάλλει καινυμένης ἐφ' ὁμήλικας εὐφυΐῃ τε, Οἵη ἔην Νιόβη — (cf. v. 106: οἷον δὴ καὶ τόνδε βροτόν). — His annectebantur cetera carmina, ut nostrum: ἢ οἵη (sc. ἔην) Σεμέλη (vel τοίη καὶ Σεμέλη, ut ap. al.); — ἢ οἵη προλιποῦσα δόμους καὶ πατρίδα γαῖαν Ἀλκμήνη ἤλυθεν ἐς Θήβας. Hinc factum, ut μεγάλαι ἠοῖαι (ἢ οἷαι) diceretur catalogi Hesiodei pars. V. Ruhnk. epist. crit. p. 289. Imitati sunt hoc initium Hermesianax (ap. Schnei-

ἤλυθεν ἐς Θήβας μετ' ἀρήϊον Ἀμφιτρύωνα
Ἀλκμήνη, θυγάτηρ λαοσσόου Ἠλεκτρύωνος.
ἥ ῥα γυναικῶν φῦλον ἐκαίνυτο θηλυτεράων
εἴδεΐ τε μεγέθει τε· νόον γε μὲν οὔτις ἔριζε 5
τάων, ἃς θνηταὶ θνητοῖς τέκον εὐνηθεῖσαι.
τῆς καὶ ἀπὸ κρῆθεν βλεφάρων τ' ἄπο κυανεόντων

V. 5. Ϝείδεΐ τε Fl.
V. 7. τ' post βλεφάρων ignotum fuisse Eustathio p. 1257, 54. 1363, 55. (etiam Ven. Il. XIX, 1.) suspicatur Hermannus. — κυανεόντων] Sic pars cod. κυανεώντων M3. ἀποκυανεόντων Schellershem. κυανεάων tuentur cum Schol. Iliad. XIX, 1. Eusthath. p. 1363, 55. Apoll. lex. p. 61, 23 Bekk. omnes editores. Antea ἀποκρῆθεν M2. Cf. Schol. Ven. Il. XVI, 548.

dew. Del. poet. eleg. p. 148): οἵην μὲν φίλος υἱὸς ἀνήγαγεν Οἰάγροιο Ἀγριόπην, et Theocrit. XV, 103: οἷόν τοι τὸν Ἄδωνιν. — προλιποῦσα] V. Apoll. od. II, 4, 6. In exilium a Sthenelo actus erat Amphitruo propter caedem Electryonis, Mycenarum regis, quam invitus patrarat. Sequebatur Amphitruonem Alcumena sponsa. V. Eustath. ad Hom. Odyss. p. 1683, 19 seq.

V. 2. Ἀμφιτρύωνα] Mira de accentu narrat Heynius ad Apollod. p. 129. Ita enim statuendum est: Ἀμφιτρύων Ἀμφιτρύωνος, Ἠλεκτρύων Ἠλεκτρύωνος dicitur, sed Ἀμφιτρυών Ἀμφιτρυόνος, Ἠλεκτρυών Ἠλεκτρυόνος. V. Arcad. p. 15, 22: τὰ διὰ τοῦ υων ὑπὲρ δύο συλλαβὰς καὶ βαρύνεται καὶ ὀξύνεται. καὶ βαρύνεται μὲν ὅσα κλίνεται διὰ τοῦ ω μὴ συνεμπίπτουσα πόλεσιν, ὡς ἔχει Ἀμφιτρύων, Ἠλεκτρύων —· τὰ μέντοι κατὰ γενικὴν τρέποντα τὸ ω εἰς ο ὀξύνεται, ἀλεκτρυών, Γηρυών, Ἀμφικτυών. V. Herodian. I. p. 22. Fallitur igitur Hermannus Opusc. VI. p. 193. Ἠλεκτρύονος legitur etiam in codice Eurip. Alc. 851. In V2. hic et v. 82. male Ἠλεκτρυῶνος.

V. 3. Ἠλεκτρύωνος] Cave secundam syllabam correptam esse a poeta credas. Nam quod licuit in Ἀμφιτρύωνα, non item licet in Ἠλεκτρύωνος, cum syllabae hic sit pondus aliquanto gravius; syllabae κτρυ et ω in unam coeunt pronuntiando. V. Hermann. El. doctr. metr. p. 53. Rzach. Dialekt p. 376, qui synizesin υω in Ἠλεκτρύων perspicuam esse docuit. Cf. Scut. 16. 35. 82. 86. Rem breviter attigit Hartel. Stud. I p. 31.

V. 4. θηλυτεράων] Non esse comparativum θελύτερος recte monuit Buttmannus Gr. ub. I. p. 279. Sic ἀγρότερος v. 407.

V. 7. κυανεόντων] Mirum esset, adiectivum nomen κυάνεος neutrius generis κυανεάων veteres flexisse. Nam, ut exemplo Homerico Il. XXIV, 528. hoc defendi possit, multum abest, cum ἑάων non habendum sit in neutris. Alii igitur vel βλεφαρέων scribere, vel ab ἡ βλέφαρος deducere voluerunt, ut Doederlinus, Kuehner. Gr. uber. I, p. 296. Rzach. Dialekt p. 399. Formam ἡ βλέφαρος invenerat Schneidewinus in fragmento Ibyci p. 97. Cf. Rank. p. 122. Flach. die beiden etc. p. 13 seq.

τοῖον ἄηθ' οἷόν τε πολυχρύσου Ἀφροδίτης.
ἡ δὲ καὶ ὣς κατὰ θυμὸν ἑὸν τίεσκεν ἀκοίτην,
ὡς οὔπω τις ἔτισε γυναικῶν θηλυτεράων· 10
ἦ μὲν οἱ πατέρ' ἐσθλὸν ἀπέκτανεν ἶφι δαμάσσας,
χωσάμενος περὶ βουσί· λιπὼν δ' ὅγε πατρίδα γαῖαν
ἐς Θήβας ἱκέτευσε φερεσσακέας Καδμείους.
ἔνθ' ὅγε δώματ' ἔναιε σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι
νόσφιν ἄτερ φιλότητος ἐφιμέρου, οὐδέ οἱ ἦεν 15

V. 9. ἐϜόν Fl.
V. 10. abest a V1.
V. 11. μέν οἱ] Sic cum M3. Schoem. Fl. laudati a Rzach. Dialekt p. 379. ὁ μέν οἱ Schellershem. sed marg. γρ. ἥ μέν. Codd. et edd. μήν οἱ, quod recep. Rank. Goettl. Koechl. ἀπέκτανεν] Em. M2. ἀπέκτεινεν. V2. ἀπέκτειν'. — ἀπέπτανε Ϝῖφι Fl.
V. 12. περί] Sic vulg. Suaserunt Hermann. op. VI p. 194. Lehrs. quaest. ep. p. 97. Rank. p. 124. Perperam Goettling. πέρι = περισσῶς.
V. 13. φερεσσάκεας V1. Sed v. doctr. accent. Gr. p. 323. Ceterum idem epithetum legitur apud Nonn. Dionys. XXIX, 219: φερεσσακέος δὲ χορείης ῥυθμὸν ἐμιμήσαντο. XXXVI, 447: ἄνδρα φερεσσακέων κεκορυθμένον ὑψόθι νηῶν.
V. 15. οὐδέ οἱ ἦεν] Sic cum Dind. scripsimus ex Hermanni sententia Orph. p. 125. et 780. Vulgo οὐ γάρ οἱ ἦεν, quod respuit versus antiquus propter οἱ digammum. — οὐδέ Ϝοι. Fl.

V. 9. καὶ ὣς] Quanquam coacta erat solum vertere cum sponso, quanquam hic patrem eius invitus occiderat.

V. 12. χωσάμενος περὶ βουσί] Cf. Rank. l. l.: „Sic Hermannus et Wolfius opinantur, et Hesiodeo loco colligi non posse, Amphitruonem Electryoni iratum fuisse: me iudice, ab Apollodoro harumque rerum enarratoribus posterioribus seduci se passi sunt. Quicumque enim aliarum narrationum immemor ex Hesiodo solo rei cognitionem petit, nihil certius putabit, quam ab Amphitruone Electryonem interfectum esse, rixa propter boves h. e. de possessione boum s. bonorum exorta. Cf. praeterea v. 82 κτείνας Ἠλεκτρύωνα, βοῶν ἕνεκ' εὐρυμετώπων et schol. ad Iliad. XIV, 323 Ἀμφιτρύων, ὃς ἀνελὼν Ἠλεκτρύωνα βοῶν ἀμφισβητήσεως χάριν ἐξ Ἄργους ἔφυγεν quae nostra ex carmine hausta esse patet. Similiter dictum est in hymn. Hom. III, 236 χωόμενον περὶ βουσὶ et Iliad. XXIII, 86 seq.“ Ceterum cf. Lycophron. v. 933 ἀμφὶ μήλων et Tzetza ad h. v.

V. 13. Καδμείους] De his antiquis Thebarum incolis v. O. Müller. Orchom. p. 118. Constructio est: ἐς Θήβας ἐλθὼν ἱκέτευσε φερεσσακέας Καδμείους; ἐλθών supple ex λιπών. Alia est mens Hom. Il. XVI, 574. ab Heinrichio laudati: Ἐπειγεὺς — ἐς Πηλῆ' ἱκέτευσε καὶ ἐς Θέτιν ἀργυρόπεζαν, i. e. ἱκετηρίαν Πηλεῖ καὶ Θέτιδι προὔτεινε.

V. 15. νόσφιν ἄτερ] Non

πρὶν λεχέων ἐπιβῆναι ἐϋσφύρου Ἠλεκτρυώνης,
πρίν γε πόνον τίσαιτο κασιγνήτων μεγαθύμων
ἧς ἀλόχου, μαλερῷ δὲ καταφλέξαι πυρὶ κώμας
ἀνδρῶν ἡρώων Ταφίων ἰδὲ Τηλεβοάων.

V. 18. *πυρὶ κατ.* M3. V1. *Ϝῆς ἀλόχου* Fl.
V. 19. *ἠδὲ* M2.

reperitur apud Homerum; Hesiodus etiam Opp. 91. 113. usus est. Simile est *γυμνὸς ἄτερ* Sophocl. Ai. 464. Cf. Tzetzam ad Opp. 91 *χωρίς. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα ποιητικῶς μὲν ἐκ παραλλήλου καλεῖται, ῥητορικῶς δὲ περιγραφή.*

V. 17. *τίσαιτο*] Verbo finito utitur Hesiodus propter negationem praegressam v. 15. (vid. Elmsl. ad Eur. Med. 216.), optativo vero, non subiunctivo, propter *ἦεν* imperfectum. V. Matth. Gr. §. 522. b.

V. 19. *Ταφίων ἰδὲ Τηλεβοάων*] De Taphiis et Teleboïs v. Sturz. ad Pherecyd. p. 98. Locis a Sturzio laudatis addendi erant Pindar. Nem. X, 15. et Ioh Alex. *τον. παραγγ.* p. 9, 4., ex quo discimus etiam *Τηλεβῶς* contractum fuisse ex *Τηλεβόας* (sic corr. ap. Iohannem). Taphius autem, Persei pronepos, secundum antiquam fabulam apud Apollod. II, 4., Mycenis coloniam Taphum deduxerat, unam ex Echinadibus insulis, e regione Acarnaniae oppositis. Pertinebat haec insula ad Teleboarum agrum, quorum maxima pars Acarnaniae litora inhabitasse videtur, antequam in Italiam venisset (v. Vergil. Aen. VII, 735.). Taphi erat caput regionis (Cephalleniae nomen antiquissimum fuisse videtur; v. de Cephalleniis Buttm. ad Soph. Phil. p. 90.), quod incolebant *ἄνδρες ἥρωες*. Cf. de his insulis Strabon. X. p. 458. Thucyd. II, 102. Spanheim. ad Callim. Del. 155. et Salmasium ad Solin. p. 503. Ab Hom. Il. II, 625. Echinades dicuntur «sacrae insulae, propter Acheloum fluvium sacrum et *ὡς τῆς ἄλλης γῆς Ἀμφιάρεω μεμιασμένης*, ut legitur ap. Thucyd. l. l. Cf. animadv. ad Theog. 1015. Urbem gentis primariam non attigisse Amphitruonem apparet e versu 18: *καταφλέξαι πυρὶ κώμας.* Cf. Thucyd. I, 5: *καὶ προςπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον — ἐληΐζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται, περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον.* Naves igitur, quarum etiam Plautus Amphitruone mentionem fecit, non commemoratas ab Hesiodo sine causa miratur Heynius. Sed eas intulerunt veteri epigrammati apud Herodot. V, 59. scribendo: *Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκε νέων* (navigans) *ἀπὸ Τηλεβοάων* (cf. Wolf. Prolegg. p. LV.), cum scribere debuissent: *Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκε λαβὼν ἀπὸ Τηλεβοάων.* Sic Grammat. ap. Cram. Anecd. Ox. IV. p. 320. De hac *ἀπό* praepositionis significatione v. Boeckh. Corp. inscr. Gr. I. p. 35. Plutarch. de Pyth. orac. 15: *Βρασίδας καὶ Ἀκάνθιοι ἀπὸ Ἀθηναίων καὶ Ἀθηναῖοι ἀπὸ Κορινθίων, καὶ Φωκεῖς ἀπὸ Θεσσαλῶν, Ὀρνεᾶται δ' ἀπὸ Σικυωνίων, Ἀμφικτυόνες δ' ἀπὸ Φωκέων.*

ὣς γάρ οἱ διέκειτο, θεοὶ δ' ἐπιμάρτυροι ἦσαν· 20
τῶν ὅγ' ὀπίζετο μῆνιν, ἐπείγετο δ' ὅττι τάχιστα
ἐκτελέσαι μέγα ἔργον, ὅ οἱ Διόθεν θέμις ἦεν.
τῷ δ' ἅμα ἱέμενοι πολέμοιό τε φυλόπιδός τε
Βοιωτοὶ πλήξιπποι, ὑπὲρ σακέων πνείοντες,
Λοκροί τ' ἀγχέμαχοι καὶ Φωκῆες μεγάθυμοι 25
ἕσποντ'· ἦρχε δὲ τοῖσιν ἐῢς πάϊς Ἀλκαίοιο,
κυδιόων λαοῖσι. πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε
ἄλλην μῆτιν ὕφαινε μετὰ φρεσίν, ὄφρα θεοῖσιν
ἀνδράσι τ' ἀλφηστῇσιν ἀρῆς ἀλκτῆρα φυτεύσαι.
ὦρτο δ' ἀπ' Οὐλύμποιο δόλον φρεσὶ βυσσοδομεύων, 30
ἱμείρων φιλότητος ἐϋζώνοιο γυναικός,

V. 20. ἐπιμάρτυροι] Tr. ἐπὶ μάρτυροι. — ἔσσαν pro ἦσαν M3. P2. — γάρ Ϝοι Fl.
V. 21. τῶνγ' ὀπ. V1.
V. 22. μέγα Ϝέργον — Ϝοι Fl.
V. 23. ἰέμενοι M2.
V. 24. πλήξιπποι] P2. πλάξιπποι.
V. 25. ἀγχέμαχοι] V2. ἐγχεμάχοι. Cf. Heyn. Il. XIII, 713.; ἀγχιμάχοι M3. De accentu v. Allg. Lehre vom Acc. p. 318.
V. 26. πάϊς] Sic cum omnibus codd. scribendum esse monuit Rank. p. 127, quem Schoem. et Koechl. secuti sunt. Male Dind. παῖς, quod receperat Goettl.
V. 28. ὕφηνε V1. — ὄφρα] Harl. M2. ὥς ῥα.
V. 29. φυτεύσαι] Sic M3. Harl. Par. 1. 2., φυτεῦσαι M2. V1. Vulgo φυτεύσῃ.

V. 20. ἐπιμάρτυροι] Cf. Hom. Iliad. VII 76. Od. I, 273. Apoll. Rhod. IV, 229 et quae exposuit Lehrs. Ar. p. 109.
V. 21. μῆνιν] νέμεσιν.
V. 23. ἅμα ἱέμενοι] Hiatus excusationem habet voce Ϝίεσθαι olim. digammata. Cf. Leo. Meyer in Kuhn. Zeitschr. 1873 p. 355. Iota initiale fuisse putat Hartel. III p. 68.
V. 24. πλήξιπποι] V. epigramma in obitum Hesiodi: ἀλλὰ θανόντος Ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν κατέχει.
V. 28. θεοῖσιν] Deorum auxiliator Hercules dictus est propter Gigantomachiam. Cf. Apollod. I, 6 et animadv. ad Theog. 954.

V. 29. ἀλφηστῇσιν] Sic inde a Promethei vel potius Deucalionis aetate mortales dicebantur. V. Oper. 82. 146. Vocabulum ἀλφηστής derivabat Hermannus de ἄλφι et ἔδ, probante Doederl. Gloss. p. 28. Sagacius Curt. p. 274, cum radice ἀλφ cohaerere exposuit, ut significet eos, qui victum quaerunt, vel qui quaestum faciunt. — ἀρῆς ἀλκτῆρα] V. Theog. 657. Buttm. Mythol. I. p. 259. De voce ἀρῇ Hermann. cens. Scuti ab Heinr. editi in ephem. litt. Lips. 1802. Intellig. p. 92. ita: ἀρή votum priorem habet longam apud epicos, ἀρή damnum brevem; tragicis vero ignotum est ἀρά damnum, ἀρᾷ

ἐννύχιος· τάχα δ' ἷξε Τυφαόνιον· τόθεν αὖτις
Φίκιον ἀκρότατον προςεβήσατο μητίετα Ζεύς.
ἔνθα καθεζόμενος φρεσὶ μήδετο θέσκελα ἔργα·
αὐτῇ μὲν γὰρ νυκτὶ τανυσφύρου Ἠλεκτρυώνης 35
εὐνῇ καὶ φιλότητι μίγη, τέλεσεν δ' ἄρ' ἐέλδωρ,
αὐτῇ δ' Ἀμφιτρύων λαοσσόος, ἀγλαὸς ἥρως,
ἐκτελέσας μέγα ἔργον ἀφίκετο ὅνδε δόμονδε.
οὐδ' ὅγ' ἐπὶ δμῶας καὶ ποιμένας ἀγροιώτας
ὦρτ' ἰέναι, πρὶν ἧς ἀλόχου ἐπιβήμεναι εὐνῆς· 40
τοῖος γὰρ κραδίην πόθος αἴνυτο ποιμένα λαῶν.
ὡς δ' ὅτ' ἀνὴρ ἀσπαστὸν ὑπεκπροφύγῃ κακότητα

V. 32. ἷξε M 2. Post τότε δ' αὖτις Harl., quod Rankius praefert. πόθεν αὖθις Em. αὖτις V 2. Ceteri αὖθις.

V. 33. Φίκιον] Em. Φοίκιον. Harl. Φύκιον.

V. 34. θέσκελα Ϝέργα Fl.

V. 35. τανυσφύρου Ἠλεκτρυώνης] Harl. M 2. τανυσφύρῳ Ἠλεκτρυώνῃ.

V. 36. καὶ φιλ.] V 2. ἐν φιλ.

V. 40. πρὶν ἧς] Sic scribendum esse recte monuit Fiorillo in Goett. Gel. Anzz. 1812 p. 1847. Cf. Digamma p. 38. 50. Codd. et edd. πρίν γ' ἧς, quod laudavit Rank. p. 131. πρίν γ' ἑῆς Par. πρὶν Ϝῆς Fl.

V. 42. ὑπεκπροφύγῃ] Em. ὑπερπροφύγῃ. P 2. ὑπεκπροφύγοι.

voto priore brevi utuntur; ἄρεως ἀλκτῆρα eximendum est editionibus, quod epici nec Ἄρεως genitivo, nec Ἄρην accusativo utuntur. Sic ille. Cf. ad Theog. 657.

V. 32 seq. Τυφαόνιον] Ex Schol. Pind. Ol. IV, 11. Müller. Orchom. p. 62. concluserat in Boeotia olim fuisse Typhonium. Sed ex hymn. Hom. II, 128 apparet pertinere ad Parnassum montem, unde postea in Phicium montem, non longe a Thebis situm, perrexit Iuppiter. Müllerus item Orchom. p. 33. Phicium altissimam partem Phoenicii montis esse non recte putat, cum Sphingis rupes etiam nunc se conspiciendam praebeat prope ab Hylico lacu. Omnino autem totam Typhoei fabulam e Cilicia in Europam et Boeotiam esse translatam recte intellexit Baumeist. ad. v. cit.

V. 35. Ἠλεκτρυώνης] De constructione μιγῆναι εὐνῇ τινος cf. Theog. 920.

V. 39. ποιμένας ἀγροιώτας] Heinrichius propterea hoc additum a poeta putat, quod summa heroici aevi cura in re pecuaria poneretur. Cf. Op. 120. 163. Sed alia etiam causa subest. Nempe boves ut praedam secum duxerat Amphitruo, quos, quanquam eorum cura iniungenda familiae esset, prae magno Alcumenae amore neglexit.

V. 42. ἀσπαστὸν] adverbialiter. Cf. Hom. Odyss. V, 398.

νούσου ὕπ' ἀργαλέης ἢ καὶ κρατεροῦ ὑπὸ δεσμοῦ,
ὣς ῥα τότ' Ἀμφιτρύων χαλεπὸν πόνον ἐκτολυπεύσας
ἀσπασίως τε φίλως τε ἑὸν δόμον εἰςαφίκανε. 45
παννύχιος δ' ἄρ' ἔλεκτο σὺν αἰδοίῃ παρακοίτι,
τερπόμενος δώροισι πολυχρύσου Ἀφροδίτης.
ἡ δὲ θεῷ δμηθεῖσα καὶ ἀνέρι πολλὸν ἀρίστῳ
Θήβῃ ἐν ἑπταπύλῳ διδυμάονε γείνατο παῖδε,
οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντε· κασιγνήτω γε μὲν ἤστην· 50
τὸν μὲν χειρότερον, τὸν δ' αὖ μέγ' ἀμείνονα φῶτα,
δεινόν τε κρατερόν τε, βίην Ἡρακληείην.
[τὸν μὲν ὑποδμηθεῖσα κελαινεφέϊ Κρονίωνι,
αὐτὰρ Ἰφικλῆα δορυσσόῳ Ἀμφιτρύωνι,
κεκριμένην γενεήν· τὸν μὲν βροτῷ ἀνδρὶ μιγεῖσα, 55
τὸν δὲ Διὶ Κρονίωνι, θεῶν σημάντορι πάντων.]

V. 45. φίλως] P2. V1. φιλίως, quod praeferrem, si scriberetur ἀσπασίως φιλίως τε — Ϝεὸν Fl.

V. 48 seq. Egregie de his versibus disputavit Lehrsius Pop. Aufs. p. 236 seq. (p. 427 seq. ed. II), qui aut V. 50, 51, 55 aut V. 55, 56, 52 ut genuinos retinendos, V. 53—54 ut ineptos eliminandos esse putabat. Melius autem v. 53—56 eiiciuntur, quod ipse Lehrsius suasit. V. 53—54 uncis seclusit Pal.

V. 49. In M2. deest ἐν.

V. 50. οὐκέθ' ὁμὰ] Lennep. οὐ καθομά.

V. 51. αὖ μέγ'] Tr. δὲ μέγ'.

V. 52. deest in Par. 2772.

V. 54. Ἰφικλῆα δορυσσόῳ] Sic optimus cod. M3. cum aliis codd., quod laudavit Wolfius, recepit Koechl. Cf. Schol. apud Rank. p. 45 τῷ διὰ τοῦ δόρατος σώζοντος τὸν λαόν. Ἰφικλῆ λαοσσόῳ proposuit Herm. ad Gregor. Corinth. p. 879, quod scripserant Goettl. Schoem. Pars codd. male Ἰφικλῆά γε λαοσσόῳ quod placuit Rankio.

V. 56. θεῶν abest a M2.

V. 50. οὐκέθ' ὁμὰ] Mens Hesiodi haec est: ἐγείνατο διδυμάονε παῖδε, i. e. similes eo erant, quod erant gemini fratres, sed animo erant diversissimi, i. e. non amplius similes, οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντε, κασιγνήτω γε μὲν ἤστην. Idem sensus est Oper. 13. Sic οὐκέθ' ὁμῶς apud Hom. Il. IX, 605: οὐκ ἔθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι, πόλεμόν περ ἀλαλκών. Archiloch. fr. 100 Bergk. οὐκ ἔθ' ὁμῶς θάλλεις ἁπαλὸν χρόα. Theocr. Id. XXIII, 2: τάν μορφὰν ἀγαθῶ, τὸν δὲ τρόπον οὐκ ἔθ' ὁμοίω. γε μέν, pro γε μήν, tamen, epicorum est proprium. V. Buttmann. exc. I. ad Aratum.

V. 51. χειρότερον] Duplici modo formatum esse monuit Rzach. Dial. p. 422. Cf. Oper. 127.

Ὅς καὶ Κύκνον ἔπεφνεν, Ἀρητιάδην μεγάθυμον.
εὗρε γὰρ ἐν τεμένει ἑκατηβόλου Ἀπόλλωνος
αὐτὸν καὶ πατέρα ὅν, Ἄρην, ἆτον πολέμοιο,
τεύχεσι λαμπομένους σέλας ὣς πυρὸς αἰθομένοιο, 60
ἑσταότ' ἐν δίφρῳ· χθόνα δ' ἔκτυπον ὠκέες ἵπποι
νύσσοντες χηλῇσι, κόνις δέ σφ' ἀμφιδεδήει
κοπτομένη πλεκτοῖσιν ὑφ' ἅρμασι καὶ ποσὶν ἵππων.
ἅρματα δ' εὐποίητα καὶ ἄντυγες ἀμφαράβιζον,
ἵππων ἱεμένων· κεχάρητο δὲ Κύκνος ἀμύμων, 65
ἐλπόμενος Διὸς υἱὸν ἀρήϊον ἡνίοχόν τε
χαλκῷ δῃώσειν καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δύσειν.
ἀλλά οἱ εὐχωλέων οὐκ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων·

V. 57. Olim ἔνθ' ὅ γε scriptum fuisse coni. Pal. V. Theog. v. 330.
V. 58. Ϝεκατηβόλου Fl.
V. 59. Parr. apud Rank. πατέρ' ὅν. — πατέρα Ϝόν — ἄϜατον Fl.
V. 60. In V 2. a recentiore manu additus.
V. 61. ἑσταῶτ' M 2. — Recte comma post ἵπποι reiecit Rankius, ut νύσσοντες coniungatur cum χθόνα.
V. 65. ἱεμένων] Sic scripsimus cum Boissonado ex M 2. 3. V 1. 2. Par., non ἱεμένων. Vide quae monui ad Aristot. Polit. p. 382.
V. 66. Ϝελπόμενος Fl.
V. 68. Ϝοι Fl.

V. 57. Κύκνον] Cycnus, Martis ex Pelopia filius, pompas et theorias Delphos deducendas haud procul ab Apollinis Pagasaei agro depopulari solebat. V. Schol. ad Arist. Ran. 961. Müller. Dor. I. p. 204. Prolegg. Mythol. p. 303. Cf. Scut. 480. Hanc fabulam suo more adornarat Stesichorus. V. Schol. Pind. Ol. X, 19. et Stesichori fragm. 12 Bergk. Mire pro Ἀρηϊάδης dicitur Ἀρητιάδης, tanquam ab Ἄρης Ἄρητος. Cf. Herodianum ap. Eustath. Il. p. 518, 24 seq., quem allegavit Rankius. Cf. Herod. II p. 639. Etymon vocabuli Ἄρης attigit Curt. p. 318.

V. 57—228. Sequitur melius carmen a rhapsodo quodam Eoearum fragmento adiectum, quod denuo excipitur v. 314—480. V. 57—227 Erstes rhapsodisches „Machwerk". Fl.

V. 62. νύσσοντες χηλῇσι] Allegatur a Schol. Aristoph. Ach. 740.

V. 63. πλεκτοῖσιν] Noli intellegere currum plectilem, sed structum. V. Callim. Apoll. 61: ὁ δ' ἔπλεκε βωμὸν Ἀπόλλων. Cf. v. 306.

V. 68. οὐκ ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων] Heinrichius: „At de Cycni ad Appollinem missis precibus nihil memoratur. Verba οὐκ ἔκλυε ergo accipias: irrita fecit eius vota intus concepta." Non assentimur. Cycnus enim theorias depraedabatur Delphos

αὐτὸς γάρ οἱ ἐπῶρσε βίην Ἡρακληείην.
πᾶν δ' ἄλσος καὶ βωμὸς Ἀπόλλωνος Παγασαίου 70
λάμπεν ὑπαὶ δεινοῖο θεοῦ τευχέων τε καὶ αὐτοῦ·
πῦρ δ' ὣς ὀφθαλμῶν ἀπελάμπετο. τίς κεν ἐκείνῳ
ἔτλη θνητὸς ἐὼν κατεναντίον ὁρμηθῆναι
πλὴν Ἡρακλῆος καὶ κυδαλίμου Ἰολάου;
[κείνων γὰρ μεγάλη τε βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι 75
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.]
ὅς ῥα τόθ' ἡνίοχον προσέφη κρατερὸν Ἰόλαον·
Ἥρως ὦ Ἰόλαε, βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων,
ἦ τι μέγ' ἀθανάτους μάκαρας, τοὶ Ὄλυμπον ἔχουσιν,

V. 70. πὰρ δ' ἄλσος V1.
V. 72. ἐκείνῳ] ἐκείνων, quod habent Harl. Med., Heinrichius non debebat adoptare.
V. 74. Parr. duo ap. Thierschium πλήν γ'. — Ϝιολάου Fl.
V. 75 seq. male ex Oper. 147 seq. hic intrusos esse intellexit Pal. Secutus est Fl. Cf. etiam Theog. 152. Ad conexum servandum Hermann. cum uno codice κείνῳ coniecerat, ut de Hercule solo intellegatur.
V. 76. μέλεσσιν] Em. μελέεσσιν.
V. 77. Ϝιόλαον Fl.
V. 78. φίλτατ' ἐκείνων M2. — Ϝιόλαε Fl.
V. 79. τι μέγ' ἀθανάτους] Sic M2. 3. V1. et ita vulgatum τι μετ' ἀθαν. correxerat Dorvill. ad Charit. p. 220. Hermannus l. l. malebat ἦ μέγα δή τι θεοὺς μάκαρας, quod diversum sit τι μέγα et μέγα τι. μετ' ἀθανάτους cruce affixa scripsit Koechl.

Apollini mittendas et, ut hunc sibi placaret, aram ei voverat e capitibus occisorum Pagasae exstruendam, quemadmodum prior ipse Apollo e caprarum Cynthiadum capitibus aram sibi fecerat. (V. Callim. Apoll. 61. et auctor. ἀγὼν Ὁμήρ. καὶ Ἡσ. Diog. Laert. Vit. Pythag. VIII, 1, 12.) Demonstratur verbis scholiastae Pindari Ol. X, 19., ubi non opus est cum Heynio et Boeckhio scribere τῷ Ἄρει pro τῷ Ἀπόλλωνι. Ipse Apollo eius preces non exaudivit, quod magis sibi curae cordique erant Delphica sacra quam Pagasaea.

V. 71. Coniungenda sunt vocabula τευχέων δεινοῖο θεοῦ; nam etiam αὐτοῦ pertinet ad Martem, non ad Cycnum, sc. ὑπὸ τευχέων θεοῦ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ. Rankius post θεοῦ interpungi iussit, quod minus placet.

V. 79—94. Haec alius esse auctoris suspicatur Thiersch. de Hes. p. 28. Sed recte Hermannus Opusc. VI. p. 194. intercedit. Prorsus ita langueret repetitio βροτῶν πολὺ φίλτατε πάντων, ὦ φίλος, ἀλλὰ σύ —. Idem Herm. vv. 95 (ita enim sine dubio scribere voluit, non 96.) — 101. pro recentiore additamento habet. Nam qui fieri potest, inquit, ut Hercules Iolaum frena firmiter tenere currumque recta contra Martem

ἤλιτεν Ἀμφιτρύων, ὅτ' ἐΰστέφανον ποτὶ Θήβην 80
ἦλθε λιπὼν Τίρυνθον, ἐΰκτίμενον πτολίεθρον,
κτείνας Ἠλεκτρύωνα βοῶν ἕνεκ' εὐρυμετώπων·
ἵκετο δ' ἐς Κρείοντα καὶ Ἡνιόχην τανύπεπλον,
οἵ ῥά μιν ἠσπάζοντο καὶ ἄρμενα πάντα παρεῖχον,
ἣ δίκη ἔσθ' ἱκέτῃσι, τίον δ' ἄρα κηρόθι μᾶλλον. 85
ζῶε δ' ἀγαλλόμενος σὺν ἐϋσφύρῳ Ἠλεκτρυώνῃ,
ᾗ ἀλόχῳ· τάχα δ' ἄμμες ἐπιπλομένων ἐνιαυτῶν
γεινόμεθ' οὔτε φυὴν ἐναλίγκιοι οὔτε νόημα,
σός τε πατὴρ καὶ ἐγώ· τοῦ μὲν φρένας ἐξέλετο Ζεύς,

V. 81. *Τίρυνθον*] M2. Par. *Τίρυνθα*. Ruhnk. et Wintert. *Τίρυνθος*.
V. 83. *δ' ἐς*] Sic recte scripserunt Wolfius, Heinrichius, Rankius, Koechl. Pars codd. *δ' εἰς*, quod recep. Goettl. Schoem.
V. 84. *ἄρμενα*] Em. *ἅρματα*, M2. *ἄρμενα*. Eadem lectionis diversitas apparet Theog. 639 et Oper. 808, ubi cf. animadv.
V. 85. *ἱκέτῃσι, τίον*] Em. *ἱκέτῃ, τοῖον*.
V. 87. *ἐπιπλομένων*] *περιπλομένων* P2. *ἐπιπλομένῳ ἐνιαυτῷ* Tr. *ἄμμε περιπλομένων* malebat Guietus. — *Ϝῇ ἀλόχῳ* Fl.

et Cycnum dirigere hortetur, cum ipse nondum arma induerit? Hinc traiiciendos esse post 77. addendosque iis v. 338 seq. paululum mutatos (*ὣς εἰπὼν ἐς δίφρον ἔβη Διὸς ἄλκιμος υἱὸς ἐσσυμένως· τότε δή ῥα διόγνητος Ἰόλαος σμερδαλέως ἵπποισιν ἐκέκλετο*), ut antiquissima carminis forma restituatur. Mihi tamen haec omnia suo loco posita esse videntur. Nam ab heroe, qualis Hercules erat, facile exspectari poterat, ut neglectis armis suis in certamen cum bene armatis proruere paratissimus esset, cum Iolaum providentiorem deceret Herculem armorum induendorum admonere. Cuius rei testimonium esse puto, quod poeta postea leniter ridentem fingit Herculem (v. 115.). Alia argumenta pro integritate loci Rankius et Marckscheffelius Hesiod. fragm. p. 144. protulerunt. Nuper etiam Pal. v. 79—94 pro spuriis habuit.

V. 81. *Τίρυνθον*] ἡ *Τίρυνθος* (ut *Κόρινθος*, *Προβάλινθος*, *Ὄλυνθος*, *Σύρινθος*; v. Welck. Tril. Aesch. p. 212.) forma non est inusitata. Stephan. Byzantius v. *Τίρυνς· τὸ ἐκ τόπου Τιρυνθόθεν, εἰς τόπον Τίρυνθόνδε· ὤφειλε δὲ Τίρυνθάδε ὡς πρὸς αἰτιατικήν*, quem iam Lennepius laudavit. *Τίρυνς* nominativus est inventum nescio cuius poetae apud Hephaestion. Enchir. I. 2: *Τίρυνς, οὐκέτι τεῖχος ἐπήρκεσε*, *Τίρυς* vero grammaticorum. V. Lobeck. Phryn. p. 116. Paralip. Gramm. Gr. I. p. 94. 167.
V. 82. *βοῶν ἕνεκ'*] cum propter boves irasceretur. V. v. 11.
V. 83. *Ἡνιόχην*] Sophocli Antigone v. 1180 dicitur Eurydice. Heniochen Creontis filiam commemorat Paus. IX, 10, 3.
V. 85. *ἣ δίκη ἔσθ' ἱκέτῃσι*] I. e. expiavit Amphitruonem Creon. V. Herodot. I, 35. et quos ibi laudavit Wesselin-

ὃς προλιπὼν σφέτερόν τε δόμον σφετέρους τε τοκῆας 90
ᾤχετο, τιμήσων ἀλιτήμενον Εὐρυσθῆα,
σχέτλιος· ἦ που πολλὰ μετεστοναχίζετ᾽ ὀπίσσω
ἣν ἄτην ἀχέων· ἡ δ᾽ οὐ παλινάγρετός ἐστιν.
αὐτὰρ ἐμοὶ δαίμων χαλεποὺς ἐπετέλλετ᾽ ἀέθλους.
ὦ φίλος, ἀλλὰ σὺ θᾶσσον ἔχ᾽ ἡνία φοινικόεντα 95

V. 91. *ἀλιτήμενον*] Sic codd. omnes praeter M 2., qui habet *ἀλιτήμηνον* (Par. ap. Rank. *ἀλιτίμενον*). Sed fateor magnopere mihi placere coniecturam Guieti *ἀλιτήμερον*, de qua v. Herm. add. ad Schaef. edit. Greg. p. 879. Nam Bentleii et Heynii emendatio *Εὐρυσθῆ᾽ ἠλιτόμηνον* iure reprobata est ab Hermanno et Bekkero. *Ἠλιτόμηνος* est *ἑπταμηνιαῖος*, qualis vere factus est Eurystheus (Il. XIX, 118.) a Iunone, ne Hercules prior dias luminis auras respiraret, atque ita etiam Bacchus dicitur a Nonno Dion. VIII, 400. IX, 9. V. Etym. M. p. 428, 10., ubi Callimachi fragmentum sic videtur refingendum: *ὃν οὐκ ἔπλησε φέρουσα Μήτηρ ὠδίνων μῆνας*, i. e. *ὃν φέρουσα μήτηρ οὐκ ἔπλησε τοὺς τῶν ὠδίνων μῆνας* (i. e. *ἐννέα*). *Ἀλιτήμερον* recepit cum Gaisf. Dindorfius. Vulgatam Lennepius defendit apud Boissonadum.

V. 92. *πολλὰ*] Bav. et Par. ap. Rankium *μάλα*. — *μετεστοναχίζετ᾽*] Stobaeus flor. IV, 36 p. 54 *μεταστον*. Post *ὀπίσσω* interpunxerunt Schoem. Koechl. Fl.

V. 93. *ἀχέων*] *ὀχέων*, quod maluerat Graevius, propter Od. XXI, 302 recepit Dind., ne accusativum *ἣν ἄτην ἀχέων* regeret. Probavit Pal. Sed v. adnot. expl. — *ϝὴν ἄτην* Fl.

V. 94. *ἐπετέλλετ᾽*] V 2. *ἐπέτειλεν*.

gius. Praeterea rem accurate exposuit O. Müller. ad Aesch. Eum. 136.

V. 90. *σφέτερον*] suam domum. V. Voss. ad hymn. Hom. *ἡμαρμένον* (Hesych.) 103. Cf. Brugman. l. l. p. 23.

V. 91. *ἀλιτήμενον*] Si sanum est; item significat quod *ἀλιτήμονα* Il. XXIV, 157. 186. Callim. Dian. 123. Cf. Rank. p. 158. Male Tzetza *διὰ τὸ πρὸ καιροῦ τεχθῆναι*.

V. 93. *ἀχέων*] *ἀχέων* cum sit verbum neutrum, necesse est, ut *ἣν ἄτην* coniungas cum *μετεστοναχίζετο*: quare delevimus posituram post *ὀπίσσω*. Assentitur Rankius coll. Odyss. IV, 261, qui ex Iliad. I, 34 fortasse *ἀκέων* reponendum esse coniectabat.

V. 94. Ex hoc versu concludas pugnam cum Cycno factam esse ante duodecim labores patratos. Ad Eurystheum antea Iphicles commigraverat cupidine maxime et spe magni honoris: at quae fuerit eius *ἄτη* apud Eurystheum, ex Hesiodo non perspicitur.

V. 95. *φοινικόεντα*] Non recte Heinrich. interpretatur ebore splendentia; multum enim inter se differunt *πορφύρεον* (a *φρυ* derivandum geminata radice v. Curt. p. 284) et *φοινικοῦν*, quorum illud sane splendidum significat ad ignis instar, hoc vero nihil est nisi rubrum. Ceterum hunc et insequentem versum non esse antiqui auctoris arbitratur Thierschius de Hes. p. 28 propter

ἵππων ὠκυπόδων· μέγα δὲ φρεσὶ θάρσος ἀέξων
ἰθὺς ἔχειν θοὸν ἅρμα καὶ ὠκυπόδων σθένος ἵππων,
μηδὲν ὑποδδείσας κτύπον Ἄρεος ἀνδροφόνοιο,
ὃς νῦν κεκληγὼς περιμαίνεται ἱερὸν ἄλσος
Φοίβου Ἀπόλλωνος, ἑκατηβελέταο ἄνακτος· 100
ἦ μὴν καὶ κρατερός περ ἐὼν ἄαται πολέμοιο.
Τὸν δ' αὖτε προςέειπεν ἀμώμητος Ἰόλαος·
Ἠθεῖ', ἦ μάλα δή τι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
τιμᾷ σὴν κεφαλὴν καὶ ταύρεος Ἐννοσίγαιος,

V. 96. ὠκυπέδων — θάρσον V1.
V. 97. ἔχειν] Harl. ἔχων.
V. 99. κεκλογὼς M2. Antea ὃς καὶ νῦν V1.
V. 100. Ϝεκετηβελέταο Ϝάνακτος Fl.
V. 101. καὶ] omisit P2. — ἄεται M3., ἀᾶται V1.
V. 102. προσέϜειπεν. — Ϝιόλαος Fl.
V. 103. ἠθεῖ', ἦ] ὦ θεῖ' ἦ V2. θεῖ' ἦ Palat. ἠθεῖε Par. ὦ ἠθεῖε, ἦ M2. Postea δήτοι.

repetitionem, quae insit versibus 95—97. Tamen aliquantum differunt ἔχ' ἡνία et ἰθὺς ἔχε θοὸν ἅρμα, quorum hoc est: fac, ut recta via sine ambagibus currus contra Martem dirigatur. Si propter ἵππων ὠκυπόδων monitum est, ingrata quidem est ista repetitio, sed non magis suspecta quam ap. Hom. Il. VIII, 123. 129. Attamen etiam Pal. v. 97 aut omittendum, ut post v. 96 statim v. 98 μηδὲν ὑποδδείσῃς scriptus sequeretur, aut eiectis v. 79—96 statim cum v. 78 iungendum esse putabat.

V. 96 seq. ἀέξων — ἔχειν] V. Matth. Gr. §. 544.

V. 97. ἰθὺς ἔχειν] Cf. schol. Diac.: τὸ ἰθὺς ἔχειν ἀντὶ τοῦ ἐπ' εὐθείας ἔχε καὶ κράτει· λαμβάνεται γὰρ τὸ μὲν ἰθὺς ὄνομα ἀντὶ ἐπιρρήματος.

V. 101. ἄαται] Hermannus l. l. p. 195. ἄαται non habet pro futuro, ut voluerat Goettlingius, sed pro praesenti hac sententia: Auch ein noch so Tapferer wird des Kampfes satt. Forma ἄαται spectat ad ἄϜαμαι et ἄϜατος. Cf. Rzach. Dialekt p. 372.

V. 103. ἠθεῖ'] Ἠθεῖον vocabulo honorifico adolescentes apud epicos poetas compellare solent maiorem natu. Cf. Phot. lex.: παρὰ Ἴωσι νεωτέρου πρὸς πρεσβύτερον προσαγόρευσις.

V. 104. ταύρεος Ἐννοσίγαιος] De Neptuno, Onchesti in Boeotia culto, intellegi debere recte monuit scholiasta, eo tamen falsus, quod a tauris ipsi immolatis hoc cognomen tulisse deum arbitratur. Ταύρεος Ἐννοσίγαιος est Neptunus, qui undis Onchesti lacus, taurorum instar mugientibus (cf. Aristot. Probl. XXIII, 2), Thebarum urbem, cuius in se recepit custodiam, de periculis imminentibus advertit. V. Mülleri Orchom. p. 43. Neptunum autem fuisse in dis Thebarum tutelaribus ex Aeschyl. Sept. 133 seq. perspicitur. — Ceterum de forma ταύρεος pro ταύρειος cf. Gregor. Corinth. p. 326.

ὅς Θήβης κρήδεμνον ἔχει ῥύεταί τε πόληα· 105
οἷον δὴ καὶ τόνδε βροτὸν κρατερόν τε μέγαν τε
σὰς εἰς χεῖρας ἄγουσιν, ἵνα κλέος ἐσθλὸν ἄρηαι.
ἀλλ' ἄγε δύσεο τεύχε' ἀρήϊα, ὄφρα τάχιστα
δίφρους ἐμπελάσαντες Ἄρηός θ' ἡμέτερόν τε
μαρνώμεσθ', ἐπεὶ οὔτοι ἀτάρβητον Διὸς υἱὸν 110
οὐδ' Ἰφικλείδην δειδίξεται, ἀλλά μιν οἴω
φεύξεσθαι δύο παῖδας ἀμύμονος Ἀλκείδαο,
οἵ δή σφι σχεδόν εἰσι, λιλαιόμενοι πολέμοιο
φυλόπιδα στήσειν, τά σφιν πολὺ φίλτερα θοίνης.
Ὣς φάτο· μείδησεν δὲ βίη Ἡρακληείη, 115
θυμῷ γηθήσας· μάλα γάρ νύ οἱ ἄρμενα εἶπεν·
καί μιν ἀμειβόμενος ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Ἥρως ὦ Ἰόλαε, διοτρεφές, οὐκέτι τηλοῦ
ὑσμίνη τρηχεῖα· σὺ δ' ὡς πάρος ἦσθα δαΐφρων,
ὣς καὶ νῦν μέγαν ἵππον Ἀρείονα κυανοχαίτην 120

V. 105. *πόληα*] *πόληας* M3. P2.
V. 106. *τε* ante *μέγαν* deest in M2.
V. 108. *ἀλλ' ἄγε*] Sic P2. M2. 3. V1. Dind. Vulgo *ἀλλά γε*.
V. 109. *ἀμπελάαντες* V1.
V. 110. *οὔτοι*] Sic V1. Harl. Bentl. Herm. Vulgo *οὔτι*.
V. 111. Bentl. *οὐ Ϝιφικλείδην*. Versum propter digamma violatum vitiosum esse suspicatus est. Fl.
V. 112. *φεύξασθαι* M3
V. 113. *εἰσί*] Sic M2. V1. Ceteri *εἰσι*. *Εἰσί* etiam Hermannus et Rankius. — *πτολέμοιο* M3.
V. 114. *φίλτερα*] P2. M2. Rehd. Harl. *φέρτερα*. Antea *σφι* M3. Versum pro suspecto habuit Pal.
V. 116. *θυμῷ*] V2. *μύθῳ* — *νυ*] om. P2. M3.; ab aliis apud Rankium abest *οἱ*. — *Ϝοι* — *Ϝεῖπεν* Fl.
V. 117. *Ϝέπεα* Fl.
V. 118. *Ϝιόλαε* Fl.
V. 119. *τρηχεῖα*] Em. Harl. *τραχεῖα*.
V. 120. *Ἀρείονα κυαν.*] V2. *ἀρείονα κυαν.*

V. 105. *κρήδεμνον*] de urbibus dictum idem significat, quod *στεφάνη*. Cf. animadv. ad Theog. 978. De radice *δέ-ω* v. Curt. p. 220.

V. 112. *δύο παῖδας Ἀλκείδαο*] Amphitruonis, filii Alcaei. *Παῖς* latiore sensu usurpatur.

V. 113. *σφι* aeque bene ad Martem solum pertinere potest (v. Voss. hymn. Hom. V, 103), quam ad Martem et Cycnum. Illud h. l. praestare Goettlingio videbatur, hoc Rankio. Cf. Brugman. p. 18.

V. 120. *Ἀρείονα*] De hoc equo v. Pausan. VIII, 25.

πάντῃ ἀναστρωφᾶν, καὶ ἀρηγέμεν ὥς κε δύνηαι.
  Ὣς εἰπὼν κνημῖδας ὀρειχάλκοιο φαεινοῦ,
Ἡφαίστου κλυτὰ δῶρα, περὶ κνήμῃσιν ἔθηκεν·
δεύτερον αὖ θώρηκα περὶ στήθεσσιν ἔδυνε,
καλόν, χρύσειον, πολυδαίδαλον, ὅν οἱ ἔδωκε 125
Παλλὰς Ἀθηναίη, κούρη Διός, ὁππότ' ἔμελλε
τοπρῶτον στονόεντας ἐφορμήσασθαι ἀέθλους.
θήκατο δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἀρῆς ἀλκτῆρα σίδηρον
δεινὸς ἀνήρ· κοίλην δὲ περὶ στήθεσσι φαρέτρην
καββάλετ' ἐξόπιθεν· πολλοὶ δ' ἔντοσθεν ὀϊστοὶ 130
ῥιγηλοί, θανάτοιο λαθιφθόγγοιο δοτῆρες.

V. 122. κνημῖσιν V1. — Ϝειπὼν Fl.
V. 124. ἔδυνε] V2. ἔδυνεν, et sic semper in fine versus.
V. 125. ὅν οἱ ἔδωκε] Sic M2. 3. V1. Vit. Male vulgo ὅν ῥ' οἱ ἔδωκε. V. Herm. Orph. p. 780 Flach. die beiden etc. p. 13. — ὅν Ϝοι Fl.
V. 130. κάββαλε δ' ἐξ M2. — ἔντοσθεν] V2. τοι ἔσσαν.
V. 131. Minus placeret, si, de quo ambigi posse dicebat Hermannus, post δοτῆρες commate distingueretur.

Hom. Il. XXIII, 346. 347. Schellenberg. ad Antim. rel. p. 65, quos laudavit Heinrichius. Non intellegi currum uno equo rectum iam monuit contra eundem Heinrichium Hermannus l. l. comparato loco Hom. Il. XXIII, 409. 525. Tamen huius rei exemplum est apud Eurip. Orest. 1004. μονόπωλος ἀώς.

V. 122. ὀρειχάλκοιο] Homero, tragicis atque Pindaro incognitum est hoc metallorum genus, ab auctore hymni Hom. VI, 9 memoratum: ἐν δὲ τρητοῖσι λοβοῖσιν ἄνθεμ' ὀρειχάλκου, χρυσοῖό τε τιμήεντος. Schol. Apollon. IV, 973: Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Τελεταῖς φησι μὴ ὑπάρχειν τὸ ὄνομα μηδὲ τὸ τοῦτον εἶδος. Photius: ὀρείχαλκος ὁ διαυγὴς χαλκός. V. Boisson. ad Philostr. Her. p. 602. Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 260 seq. 286. Metrol. Unters. p. 347. Tamen Latinorum aurum in ὀρειχάλκου (aurichalci) vocabulo latere videtur. Sic auratum antiqui dicebant oratum. V. Macrob. Sat. III, 15 et Glossar. H. Steph., ubi legitur aurochalca. Videtur a Tuscis primum, ex quorum sermone aurum receptum est Latinis, hoc metallorum genus Graecis allatum esse, conflatum ex auro et cupro, proprio illo Tuscorum metallo. Atqui Tyrrheni (nempe Tusci) noti sunt auctori hymn. Hom. VII, 8 et cuprum propterea Veneri acceptum fuisse videtur, quod in Cypro insula magna eius metalli vis effodiebatur, unde nomen tulit apud nos. Cuprum enim est metallum Cyprium. V. Engel: Kypros I, p. 43.

V. 128. σίδηρον] ensem. De θήκατο v. adnot. ad Theog. 175.

V. 129. De forma Aeolica κόϊλος cf. adnot. ad Oper. 689.

πρόσθεν μὲν θάνατόν τ' εἶχον καὶ δάκρυσι μῦρον,
μέσσοι δὲ ξεστοί, περιμήκεες, αὐτὰρ ὄπισθεν
μόρφνοιο φλεγύαο καλυπτόμενοι πτερύγεσσιν.
εἵλετο δ' ὄβριμον ἔγχος ἀκαχμένον αἴθοπι χαλκῷ· 135
κρατὶ δ' ἐπ' ἰφθίμῳ κυνέην εὔτυκτον ἔθηκε,
δαιδαλέην, ἀδάμαντος, ἐπὶ κροτάφοις ἀραρυῖαν,
ἥτ' εἴρυτο κάρη Ἡρακλῆος θείοιο.
Χερσί γε μὲν σάκος εἷλε παναίολον, οὐδέ τις αὐτὸ

V. 132. θάνατ' εἶχον V1.
V. 134. μόρφνοιο] Vulgo μορφνοῖο. V. Allgem. Lehre vom Accent p. 195.
V. 135. εἵλετο δ' ὄβριμον ἔγχος — αἴθοπι χαλκῷ] Vulgo πτερύγεσσιν Ἧσαν. ὁ δ' ὄβριμον ἔγχος — εἵλετο χαλκῷ, quo nihil potest languidius fingi. Pro εἵλετο tamen M3. V1. Vit. Em. P2. αἴθοπι; porro M2. ἀκάχμιον εἵλετο θυμῷ. Quod recepimus est ex Hermanni emendatione ephem. litt. Lips. l. l. p. 94. Quam emendationem minus probandam esse propterea Rankius putat, quod apud Homerum, ubi hoc versiculo utitur, semper ὀξέϊ χαλκῷ, non αἴθοπι χαλκῷ reperiatur, quo longe sit alterum significantius. Recte quidem, sed eam ipsam ob causam, quod non totum versiculum mutuatus esse videri vellet noster poeta, aliud epitheton addidit. Cf. 156 cum Iliad. XVIII; 535. De ὄβριμον v. ad Theog. 140.
V. 137. ἀδάμαντος] P2. ἀδάμαντον.
V. 138. εἴρυτο] V2. ἤρυτο. V1. ἔρρυτο. Ϝείρυτο Fl. — κάρην M2.
V. 139. χερσὶ δὲ — παραίολον M2. χερσὶ μὲν Parr. ap. Rank. — εἶχε παν. M3.

V. 132. δάκρυσι μῦρον] Hoc dictum est pro: ciebant lacrimas occisorum cognatis, ut arbitratur cum scholiasta Heinrichius. Scholion enim sic corrigendum est: μῦρον. ἔρρεον δὲ καὶ ἔσταζον, καὶ δάκρυσι μῦρον, ἀντὶ τοῦ μύρεσθαι ἐποίουν τοὺς τῶν ἀναιρεθέντων οἰκείους, ἢ μῦρον, ὡς κεχρισμένων τῶν βελῶν ὄντων θανασίμῳ φαρμάκῳ.
V. 134. μόρφνοιο φλεγύαο] Schol.: ἐπτερωμένοι ἦσαν μέλανος ἀετοῦ. φλεγύου ἐκ τοῦ φλέγειν καὶ λαμπρὸν εἶναι· οἱ δὲ ὄρνεον εἶναι παραπλήσιον γυπί. V. Etym. M. p. 795, 57. Mülleri Orchom. p. 195. 196.

V. 137. ἀδάμαντος] Cf. Blomf. Aesch. Prom. 6 et animadv. ad Theog. 161.
V. 138. εἴρυτο] V. ad Theog. 304.
V. 139. Sequitur genuina clipei descriptio, cuius primam imaginem v. 144—160 propter repetitum οὔτι φατειός e v. 161, τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν πλῆτο στόμα e v. 164, οἵτινες ἀντιβίην e v. 163, maximeque languentes versus 151—153 et versus 156 —159, inepte e carminibus Homericis huc illatos, imitationem alterius v. 161—167 enarratae esse sagaciter exposuit Lehrs. Pop. Auf. p. 245 (= 436 ed. II, primum publ. in Annal. Phil. XXX p. 261—275). Huic adver-

οὔτ' ἔρρηξε βαλὼν οὔτ' ἔθλασε, θαῦμα ἰδέσθαι. 140
πᾶν μὲν γὰρ κύκλῳ κυανῷ λευκῷ τ' ἐλέφαντι
ἠλέκτρῳ θ' ὑπολαμπὲς ἔην, χρυσῷ τε φαεινῷ
[λαμπόμενον, κυάνου δὲ διὰ πτύχες ἠλήλαντο.]
ἐν μέσσῳ δὲ δράκοντος ἔην φόβος οὔτι φατειός,
ἔμπαλιν ὄσσοισιν πυρὶ λαμπομένοισι δεδορκώς· 145
τοῦ καὶ ὀδόντων μὲν πλῆτο στόμα λευκὰ θεόντων,

V. 140. Ϝιδέσθαι Fl.
V. 141. Pro τιτάνῳ scribendum esse κυανῷ et v. 143 additicium esse e molestissima repetitione λαμπόμενον, cum antecesserit v. 142 ὑπολαμπές, et e significatu vocabuli τιτάνῳ conclusit Deiters p. 61.
V. 143. κυάνου] M2. κυανοῦ.
V. 144. δὲ δράκοντος] Sic codd. et edd. omnes. Sed ex Tzetzae schol. elucet in quibusdam exemplaribus scriptis inventum esse δ' ἀδάμαντος, quod recipiendum in textum esse putabat Rankius. Consideratione non dignum videbatur Deitersio p. 41 not. 100, in altera recensione fuisse putabat Herm. l. l. — φατειός] Em. φατεινός.
V. 145. ἔμπαλιν] P2. M3. ἔμπαλι δ'.
V. 146. θεώντων M3.

satus est Deiters. de Hesiod. Scut. descr. p. 41 seq., qui draconis imaginem v. 144—150 corruptelis interpolationibusque purgatam altera imagine antiquiorem esse probare studebat, simul e diverso argumento v. 154—160 novam imaginem a. v. 154 incipere concludens, quae pugnae descriptionem contineat. Fortasse autem versibus 144—167 tres continentur recensiones, quarum prima v. 144—153, eiectis v. 151—153, altera v. 154—160, tertia v. 160—167 exhibita est. Paulo aliter Hermannus op. VI p. 207.

V. 141. κύκλῳ] Recte Heinrich. dictum esse censet pro πᾶν σάκος ἐν κύκλῳ, vel πᾶς κύκλος τοῦ σάκεος. Cf. praeterea Welckerum (Zeitschr. f. Gesch. d. alten Kunst I. p. 553) et Muellerum (Zeitschr. für Alterth. 1834. No. 110). — ἐλέφαντι] V. Heyn. Comment. Soc. sc. T. I. p. 111. et Heinr. praef. ad Scut. p. LIX.

V. 142. ἠλέκτρῳ] τὸ ἤλεκτρον (ab skt. ark splendere cum Curt. p. 131 derivandum) hic non est metallorum genus, sed quod nos dicimus Bernstein, αἱ ἤλεκτροι artificium ex eadem materia. V. Buttm. Mythol. II. p. 346 seq.

V. 144. φόβος] horrenda facies. Bene Pausaniam V, 19. comparaverunt Welckerus et Müllerus.

V. 145. ἔμπαλιν — δεδορκώς] i. e. λοξὰ βλέπων, sive capite verso circumspiciens et despiciens in caudam.

V. 146. πλῆτο] A radice πλε. V. anim. ad Theog. 880. — λευκὰ θεόντων] Vid. v. 224. Theogon. 733. Cf. quos laudavit Heinrich. Invenitur primum apud Homerum Od. XXIV, 208: ἔνθα οἱ οἶκος ἔην, περὶ δὲ κλίσιον θέε πάντῃ.

δεινῶν, ἀπλήτων, ἐπὶ δὲ βλοσυροῖο μετώπου
δεινὴ ἔρις πεπότητο κορύσσουσα κλόνον ἀνδρῶν,
σχετλίη, ἥ ῥα νόον τε καὶ ἐκ φρένας αἴνυτο φωτῶν,
οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν. 150
[τῶν καὶ ψυχαὶ μὲν χθόνα δύνουσ' Ἄϊδος εἴσω
αὐτῶν, ὀστέα δέ σφι περὶ ῥινοῖο σαπείσης
Σειρίου ἀζαλέοιο κελαινῇ πύθεται αἴῃ.]
ἐν δὲ προϊωξίς τε παλίωξίς τε τέτυκτο,
ἐν δ' ὅμαδός τε φόβος τ' ἀνδροκτασίη τε δεδήει, 155

V. 147. μετώπου] V2. προςώπου.
V. 148. δεινὴ ἔρις] Vulgo δεινὴ Ἔρις.
V. 149. αἴνυτο] Recte sic scripsit Dind. ex marg. Em. et V2.; nam εἴλετο, quod vulgo circumfertur, est glossema. M2. adeo εἴλετο βροτῶν. V. Hom. Il. IV, 531: ἐκ δ' αἴνυτο θυμόν. V, 155: φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν.
V. 151. δύμενος V1.
V. 152. περ ῥιν. M2. περὶ ῥινοῖο, sed supra scripto — ρω — M3.
V. 153. κελαινῇ] μελαίνῃ Harl.
V. 155. φόβος τ' — δεδήει] Vit. φόνος τε ἀνδρῶν ἀνδροκτασιάων. Em. φόνος τ' ἀνδρῶν ἀνδροκτασίη τε. P2. φόνος τε ἀνδρῶν ἀνδροκτασίη. φόνος praeferunt Hermannus et Rankius.

V. 148. δεινὴ ἔρις] δεινὴ Ἔρις ab hoc loco alienum est, vel propter v. 156. Inepte etiam, ut hoc addam, dictum esset: δεινὴ Ἔρις πεπότητο ἐπὶ βλοσυροῦ μετώπου, quod quomodo poeta sibi cogitarit, non facile quispiam assequatur; nam quo minus interpretere: draconis cervici imminet Eris, ut voluit Heinrichius, impedit tam μετώπου vocabuli significatio, quam totius loci tenor. Igitur non erraveris, si ita interpretatus fueris: auf dem grimmigen Antlitz schwebt (ist ausgedrückt) Kampfwuth.

V. 151—153] Cf. Lehrs. l. l. p. 245 (436): „Die Verse 151—153 sind eine matte Effecthascherei, genau angesehen, nichts sagend." Ab omnibus versibus qui praecesserint alienos esse exposuit Deiters. p. 46; cum praesertim verba χθόνα δύνουσ' Ἄϊδος εἴσω insolenter coniungantur, verba Σειρίου ἀζαλέοιο construi nequeant.

V. 151. τῶν] ad αὐτῶν pertinens (v. 152), non est articulus, ut voluit Heinrichius, sed pronomen demonstrativum, ut in iis exemplis, quae protulit vir doctissimus, Il. VII, 170. XXI, 114; αὐτῶν oppositum est τοῖς ὀστέοις, aliter atque Il. I, 4.

V. 152. περὶ ῥινοῖο σαπείσης] περί coniunge cum σαπείσης. Eodem modo ὀστέα et ῥινοί coniunguntur ap. Apoll. Rh. Arg. II, 201: ῥινοὶ δὲ σὺν ὀστέα μοῦνον ἔεργον. Cf. Valcken. Callim. eleg. fr. p. 27. Similiter Theocr. II, 89: αὐτὰ δὲ λοιπὰ ὀστέ' ἔτ' ἧς καὶ δέρμα. Ceterum ῥινός femininum est apud recentiores epicos, ut Apoll. Rh. II, 58.

V. 154. προϊωξίς τε παλίωξίς τε] Sic scribendum esse, non Προϊωξίς τε Παλ., quia non belli numina personarum forma

ἐν δ' Ἔρις, ἐν δὲ Κυδοιμὸς ἐθύνεον, ἐν δ' ὀλοὴ Κὴρ
ἄλλον ζωὸν ἔχουσα νεούτατον, ἄλλον ἄουτον,
ἄλλον τεθνηῶτα κατὰ μόθον ἕλκε ποδοῖιν.
εἷμα δ' ἔχ' ἀμφ' ὤμοισι δαφοινεὸν αἵματι φωτῶν,
δεινὸν δερκομένη καναχῇσί τε βεβρυχυῖα. 160
ἐν δ' ὀφίων κεφαλαὶ δεινῶν ἔσαν, οὔτι φατειῶν,
δώδεκα, ταὶ φοβέεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων,
οἵτινες ἀντιβίην πόλεμον Διὸς υἷι φέροιεν·

V. 156—159 eiecerunt Pal. Fl.
V. 157. ἀούτατον V 1.
V. 159. Vulgo δαφοίνεον. Sed recte M 2. V 1. V. Allg. Lehre vom Accent. p. 294.
V. 160. κανοχῇσί τε βεβριθυῖα M 3., βεβρυχυῖαι V 1. Vulgo βεβριθυῖα. Recepi lect. M 2. V 1., ut iam coniecerat Ruhnkenius.
V. 162. τοὶ βόσκονται, in marg. γρ. ταὶ φοβέεσκον M 3. Schellersh.
V. 163. Hunc versum eiecerunt Pal. Fl.

praedita significentur, sed verae pugnae imago, monuit Deiters. p. 43.

V. 156—159. Hi versus a rhapsodo sublecti Homero Iliad. XVIII, 535—538. Sed propterea non sunt relegandi. Cf. Herm. l. l. p. 93. Nam de Eride bis memorata dictum est ad v. 148, et cur hic Κήρ, omnium personarum maxime terribilis, ferri non possit, non perspicitur. Nam personam vere affabre factam hic intellegi, non quasi epithetis describi horrendam medii clipei imaginem, quae Muelleri et Rankii sententia est, eo concludi potest, quod versus 160, nisi faciem personae cogites, inepte adiectus esset. Inprimis autem ἐθύνεον v. 156, pro quo apud Homerum legitur ὁμίλεον, argumento est, haec de industria addita esse a poeta nostro. Nam ἐθύνεον est vocabulum Hesiodeum. V. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 55. Similiter Deiters. l. l.: „Denique versus 156—159 prorsus hic sensum non haberent, nisi pugnae commemoratio praecessisset; quos cur ab alio poeta, quam qui 154—155 scripserit, profectos esse credamus, iustam causam desidero."

V. 157 seq. His personis τεθνηκότος, νεουτάτου et ἀούτου tres pugnae sortes: letum, vulnus et captivitas, significantur. Maxime memorabilis est ἄουτος forma, etiam Homero l. l. usurpata. Nam analogum erat ἀνούτατος Il. IV, 540 vel ἀνούτητος, unde ἀνουτητί Il. XXII, 371, si ab οὐτάω derivandum erat. Cf. Flach. Digamma p. 9.

V. 160. Cf. Deiters l. l. not. 102: „Versum 160 suspectum habeo, qui primum in Homerico isto loco haud legitur, praeterea et argumenti ineptiis et scribendi generis molestia a caeteris abhorret. Ipsum adeo versum ab una manu haud esse confectum crediderim, sed verbis δεινὸν δερκομένη nescio unde adscriptis cetera postea addita ut versus efficeretur."

V. 161—167. E Lehrsii sententia p. 249 (440) prolata prima imago duodecim serpentum, qui per totum clipeum dispersi κνά-

τῶν καὶ ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλεν, εὖτε μάχοιτο
Ἀμφιτρυωνιάδης, τὰ δὲ δαίετο θαυματὰ ἔργα. 165
στίγματα δ' ὡς ἐπέφαντο ἰδεῖν δεινοῖσι δράκουσι·
κυάνεοι κατὰ νῶτα, μελάνθησαν δὲ γένεια.
ἐν δὲ συῶν ἀγέλαι χλούνων ἔσαν ἠδὲ λεόντων
ἐς σφέας δερκομένων, κοτεόντων θ' ἱεμένων τε.
τῶν καὶ ὁμιληδὸν στίχες ἤϊσαν· οὐδέ νυ τοίγε 170
οὐδέτεροι τρεέτην· φρῖσσόν γε μὲν αὐχένας ἄμφω.

V. 164. μάχετο V1.

V. 165. θαυματὰ] Hoc pro θωϋτὰ recepi cum Gaisf. et Dind. ex V2. Palat. Par. (ap. Ruhnk.) Neap., duobus Flor.; θαυμαστὰ P2. Med. duo alii Florr. ap. Lennep. Vit., θέσκελα unus Flor. ap. Lennep., ἐδέετο θαυμαστὰ M2., θαυμαστὰ etiam V1. — ϝέργα Fl.

V. 166 seq. στίγματα — κυάνεα] Male habet ultima vocis κυάνεα producta, quae Herm. ad Orph. p. 702. coniecerat στιγμαὶ — κυάνεαι, quod sustentatur Pal. Par. 2. Vit. M3. V1., qui habent κυάνεοι. Nunc autem recipiendum esse putat κυάνεοι, quae constructio propter δράκουσι mutata sit. Mihi simplicissimum videtur post δράκουσι interpungere, ut ad κυάνεοι suppleatur ἦσαν, ut v. 183. Nam istam mutatam constructionem non facile tuleris in tam arcte coniunctis vocabulis. — ϝιδεῖν Fl.

V. 169. M2. τ' ἱεμένων.

V. 170. ὁμιληδὸν] P2. V2. ὁμιλαδόν. — ἴσαν etiam V1. — τοίγε] Sic Par. pro τώγε vel τῶν γε (sic M2.), quod habent ceteri. Qui illud mutarunt, eos male habebat pluralis in τοίγε et οὐδέτεροι iunctus duali τρεέτην. ἴεσαν τῶν γε M3.

V. 171. οὐδέτεροι] P2. οὐδέτερον. M2. V1. οὐδ' ἕτ. τρεείτην M3. Porro M2. φρένας ἄμφω.

νου πτύχας v. 143 implent κυανέοις νώτοις qui v. 167 memorantur.

V. 164. Haec Rankius ita interpretatus est, ut non de collisis ipsorum serpentum dentibus intellegeret, sed de dentibus pugnatorum, qui tremore colliderentur, cum Hercules in pugnam procederet. Hoc vero prorsus non patitur ratio verborum ὀδόντων μὲν καναχὴ πέλεν et τὰ δὲ δαίετο ἔργα. Capita ista serpentum ita scuto infixa erant, ut thysanorum instar propendula moverentur cum scuto sublata et ultro citroque moto. Hinc effectus est stridor dentium collisis faucibus.

V. 165. δαίετο θαυματὰ ἔργα] Δαίετο, ardebant fulgore metalli. Heinr. θαυματά pro θαυμαστά, ut ἀγατός pro ἀγαστός, ἀδάματος pro ἀδάμαστος.

V. 166. ἐπέφαντο ἰδεῖν] V. Matth. Gr. §. 535.

V. 168—177] Altera imago aprorum leonumque pugnae, quam cum admodum frigida et ieiuna sit, non ab eodem poeta profectam esse, qui sequentem Lapitharum pugnam descripserit, suo iure conclusit Deiters. p. 17.

V. 168. χλούνων] Contractum esse videtur ex χελούνης, ut a χελών derivetur, quod apprime accommodatum apro est propter varronum incondita rostra, ut Lucilius ait.

V. 169. θ' ἱεμένων τε] V. adnot. crit. ad v. 65.

ἤδη γάρ σφιν ἔκειτο μέγας λῖς, ἀμφὶ δὲ κάπροι
δοιοί, [ἀπουράμενοι ψυχάς, κατὰ δέ σφι κελαινὸν
αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ'· οἱ δ', αὐχένας ἐξεριπόντες,
κείατο] τεθνηῶτες ὑπὸ βλοσυροῖσι λέουσι. 175
τοὶ δ' ἔτι μᾶλλον ἐγειρέσθην, κοτέοντε μάχεσθαι,
ἀμφότεροι, χλοῦναί τε σύες χαροποί τε λέοντες.
ἐν δ' ἦν ὑσμίνη Λαπιθάων αἰχμητάων
Καινέα τ' ἀμφὶ ἄνακτα Δρύαντά τε Πειρίθοόν τε

V. 172. λῖς] V1. 2. M2. λίς. Sed v. Allg. Lehre v. Acc. p. 241. Recte λῖς M3.
V. 173. δυοί — ψυχᾶς M2.
V. 174. ἀπελίβετ' M2.
V. 176. ἐγειρέθην, sed supra ἀγ. M3. — κοτέον τε] Vit. κότεόν τε.
V. 178. ὑσμίνη μάχη Λ. V1.
V. 179. καὶ νέα V1. — Δρίαντα M2. — Ϝάνακτα Fl.

V. 173. ἀπουράμενοι] Recte reflexivam medii significationem ita agnoscit Hermannus, ut ἀπουράμενοι etiam ad leones pertinere dicat, qui invicem se interfecerant. Paulo aliter Rankius: „qui sibi vitam eripuerant sc. pugnando prae reliquis, i. e. qui pugnantes vitam amiserant." Hoc autem admodum mire dictum foret neque valeret nisi de eo, qui ipse mortem sibi conscivisset. Idem Rankius οἱ δέ (v. 174.) oppositum esse putat αἵματι eodem versu, cum pateat οἱ δέ pertinere ad solos apros, σφί vero v. 173 tam ad leonem, quam ad apros. Melius autem Lehrsius versus 173—175 ita cognovit contrahendos esse, ut post v. 172 sequerentur verba δοιοὶ τεθνηῶτες ὑπὸ βλοσυροῖσι λέουσι, laudatus a Deiters. p. 16 not. 50. — De ἀπουράμενοι cf. Hartel. III, p. 26 seq.

V. 178—190. Tertia imago Lapitharum et Ceutaurorum pugnae, in qua imaginis certam cogitationem servari probare studebat Deiters. p. 12.

V. 178. Λαπιθάων] V. Boettiger. Griech. Vasengem. I, 3. p. 75. Müller. Orchom. p. 194 seq.

V. 179. Καινέα τ' ἀμφὶ ἄνακτα] Haec recte ita explicantur ab Heinrichio, ut omisso τῶν articulo ἀμφί periphrasin personae facere videri debeat pro Καινέως τ' ἄνακτος Δρύαντός τε κτέ. Secutus est Deiters. p. 15 not. 48: „Vix moneatur oportet, quod pridem observavit Graevius, praepositione ἀμφὶ ipsas tantum personas significari notissimo dicendi genere." Ceterum cf. l. l. p. 13: „Ipsam autem quam Hesiodus descripsit imaginem praebet ingens amphora illa a Francoisio anno 1844 Clusii reperta, in cuius collo picti sunt Centauri arboribus lapidibusque adversus Lapithas scutis et ensibus armatos pugnantes; omnibus autem figuris nomina adscripta sunt, partim sane temporis iniuria oblitterata. Supersunt Centaurorum Ἄσβολος, Πετραῖος, Ἄγριος, Ὕλαιος, Πυρρός, Ὀρόβιος, Μελαγχαίτης, Lapitharum Θεσεύς, Ὅπλον, Καινεύς, Ἀντίμαχος, et fragmentum

Ὁπλέα τ' Ἐξάδιόν τε Φάληρόν τε Πρόλοχόν τε 180
Μόψον τ' Ἀμπυκίδην, Τιταρήσιον, ὄζον Ἄρηος,
Θησέα τ' Αἰγείδην, ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν·
ἀργύρεοι, χρύσεια περὶ χροΐ τεύχε' ἔχοντες.
Κένταυροι δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγερέθοντο
ἀμφὶ μέγαν Πετραῖον ἰδ' Ἄσβολον οἰωνιστὴν 185
Ἄρκτον τ' Οὔρειόν τε μελαγχαίτην τε Μίμαντα

V. 181 seq. Pro his versibus Em. *Μόμψον δ' Ἀργείδην ἐπιείκελον ἀθανάτοισιν*. V. 182 in Iliad. I, 265 migravit. V. Wolf. Proleg. p. XXVII.

V. 182. *ἐπιϜείκελον* Fl.

V. 183. Hic versus, quia deest in MS. M2. Voss. et Harl., pro spurio habetur a Ruhnkenio, Gaisfordio et Dind. Secuti sunt Schoem. Weis. Fl. — *χρύσεα* V1.

V. 184. *Κένταυροι δ'*] Em. *Κένταυροί θ'*, M2. *Κενταῦροι δ'*.

V. 185. *Πτεραῖον* V1.

V. 186. *Οὔρειον*] V2. *Θούριόν τε*, M2. *τ' οὔριον — μελεγχέτην*, M3. *θούρειόν τε*, V1. *θ' οὔριόν*.

nominis *APT*, in quo *Δρυὰς* latere suspiceris; quorum quae sit cum Hesiodiis compluribus congruentia manifestum est."

V. 181. Cf. Deiters. p. 15: „Est autem inter Lapitharum nomina quo facile careamus Mopsus Ampycides, qui ab antiquioribus in Argonautarum numero saepius profertur, inter Lapitharum nomina haud invenitur. (Lapitham eum Strabo nominat IX p. 443 et Ovidius Met. XII, 456, qui potuerunt hunc ipsum locum respicere). — Quem versum si postea adiectum habemus, restitutam accipimus et imaginis symmetriam, in qua octoni ab utraque parte sese aggrediantur, et ipsius descriptionis, ubi quinis de utrisque versibus exponatur."

V. 183. Bello Lapitharum et Centaurorum ab illis victorum indicatur victoria militiae ordinata incedentis acie atque cultioribus armis instructae de rudi antiquioris temporis agmine reportata. Hoc significatur etiam nominibus Lapitharum et Centaurorum, de quibus vide Mülleri Orchom. p. 197. Buttm. Mythol. II. p. 221, significatur etiam versu, *ἀργύρεοι, χρύσεια περὶ χροΐ τεύχε' ἔχοντες*, apto illo Lapithis, et altero *ἀργύρεοι, χρυσέας ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες*, Centauris, rudioribus armis usis, accommodato. Quibus consentaneus est v. 190 *ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτῃς αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο*; nam *ἔγχεα*, pila, sunt opposita *ἐλάταις*, rudibus Centaurorum perticis. Nam *Κένταυροι* magis videntur *κοντοφόροι* esse quam *κέντορες ἵππων* (Il. IV, 391.). Post *ἀργύρεοι* supple *ἦσαν*.

V. 186. Cf. Deiters. l. l.: „Videmus enim Mimantem epitheto ornari *μελαγχαίτης*, unico huius generis in hac imagine neque cum eius describendi genere satis conveniente; nam quomodo crines nigri in argentea figura exprimerentur? In amphorae autem pictura illa inter ipsa nomina erat *Μελαγχαίτης*, quem legimus etiam apud Diodorum (IV, 12); *Μίμας* autem

καὶ δύο Πευκείδας, Περιμήδεά τε Δρύαλόν τε,
ἀργύρεοι, χρυσέας ἐλάτας ἐν χερσὶν ἔχοντες.
καί τε συναΐγδην ὡςεὶ ζωοί περ ἐόντες
ἔγχεσιν ἠδ' ἐλάτῃς αὐτοσχεδὸν ὠριγνῶντο. 190
ἐν δ' Ἄρεος βλοσυροῖο ποδώκεες ἕστασαν ἵπποι
χρύσεοι, ἐν δὲ καὶ αὐτὸς ἐναρφόρος οὔλιος Ἄρης
αἰχμὴν ἐν χείρεσσιν ἔχων, πρυλέεσσι κελεύων,
αἵματι φοινικόεις, ὡςεὶ ζωοὺς ἐναρίζων,
δίφρῳ ἐπεμβεβαώς· παρὰ δὲ Δεῖμός τε Φόβος τε 195
ἕστασαν ἱέμενοι πόλεμον καταδύμεναι ἀνδρῶν.

V. 188. *ἀργύρεοι — ἔχοντες*] *ἀγρυρέας — ἔχοντας* Harl. — *ἐνὶ χερσ.* M3.
V. 189. *συναΐγδην*] Ita Vir doctus in observ. misc. I. p. 416 cum Med. cod. Voss. Etym. M. p. 40, 31 pro eo, quod ante Heinr. edebatur, *συναΐκτην*, quod retinet Buttmann. Lexil. I. p. 16.
V. 192. *ἐναρφόρος*] Em. *ἐναριφόρος*, M3. V1. et alii ap. Rankium *ἐναρσφόρος*, Med. P2. *ἐναροφόρος*.
V. 193. *αἰχμὴν*] Harl. *ἔγχος* ex glossematė; M2. *ἔγχος τ'.*
V. 195. *ἐπεμβεβαώς*] Sic Em. P2. Harl. *ἐμβεβαώς* Tr. *δίφρον* Harl. *δίφρου* Dind.

neque in artis monumentis neque apud poëtas inter Centaurorum nomina invenitur. Itaque sine dubio apud Hesiodum quoque *Μελαγχαίτης* Centauri nomen est, in *Μίμαντα* autem aliud nomen latet nobis pro certo haud definiendum.“ Ipse Deitersius suspicabatur *τ' Ἄγριόν τε* aut *τε Λυκόν τε* coll. Ovid. Met. XI, 332, melius O. Iahnius *τ' Ἐλατόν τε* coll. Apoll. II, 5, 4.

V. 191—196. Quarta imago Martis, in curru sedentis peditesque ad pugnam incitantis.

V. 192. *ἐναρφόρος*] Mira compositionis imago male ad analogiam *πυρφόρος* vocabuli directae. Ex variis lectionibus apparet ab initio scriptum fuisse *ἐναρηφόρος*, etiam reliquis vocabulis pro versus ratione mutatis; *ἐναρσφόρος*, cuius patrocinium susceperunt Buttmannus Gr. Gr. uber. II, p. 352. Schneidewinus Coni. crit. p. 11 et Rankius, ab analogia nondum video commendatum; nam omnia composita, quae σ illud in commissura habent, eo utuntur post vocalem posito, tamquam rhythmico adminiculo, quod hic prorsus non opus erat. Ergo cur adiecissent inutile illud σ, cum inde literarum ρσφ compositio nasceretur Graecis inaudita? Igitur ex *ΕΝΑΡΟΦΟΡΟC* scribendo factum esse videtur *ΕΝΑΡCΦΟΡΟC*; *ἐναρφόρος* autem sequitur analogiam verbi *χερνίπτομαι.* V. Lobeck. Phryn. p. 669.

V. 193. *πρυλέεσσι*] *Πρυλέες* pedites esse observavit Aristarchus, de quo cf. Lehrs. Ar. p. 118. Aliam interpretationem tentavit Hermann. op. IV, p. 288.

V. 194. *ἐναρίζων*] Haec vocabulo *ἐναρίζειν* indita interficiendi notio usurpata est etiam Homericae aetati. Cf. Lehrs. Ar. p. 145.

V. 195. *Δεῖμός τε Φόβος τε*] Pallor et Pavor Latinis. V. Liv. I, 27. Eckhel. Doctr. num. II, 5. p. 226. V. praeterea

ἐν δὲ Διὸς θυγάτηρ ἀγελείη Τριτογένεια,
τῇ ἰκέλη ὥςεί τε μάχην ἐθέλουσα κορύσσειν,
ἔγχος ἔχουσ' ἐνὶ χειρὶ χρυσείην τε τρυφάλειον,
αἰγίδα τ' ἀμφ' ὤμοις· ἐπὶ δ' ᾤχετο φύλοπιν αἰνήν. 200
ἐν δ' ἦν ἀθανάτων ἱερὸς χορός· ἐν δ' ἄρα μέσσῳ
ἱμερόεν κιθάριζε Διὸς καὶ Λητοῦς υἱὸς
χρυσείῃ φόρμιγγι· [θεῶν δ' ἕδος ἁγνὸς Ὄλυμπος·

V. 198. Ϝικέλη Fl.
V. 199. *χρυσείην τε τρυφάλειαν*] Servavimus vulgatam, quanquam prima vocabuli χρυσείη syllaba contra epicum morem correpta est. Corripitur autem ex more Boeotico apud Pindarum. V. Boeckh., de metris Pind. p. 289. Flach. die beiden etc. p. 11. Monstrum versus infandum foverunt: ἔγχος ἔχουσ' ἐν χερσὶ χρυσέην τε τρ., Gaisf. Boissonadus, uterque M2. 3. V1. 2. secutus. Revocavit etiam Rzach. Dialekt p. 368. Cf. La Roche, Hom. Unters. p. 41. Dind. ex coniectura Hermanni ad Orph. p. 813 et Bentl. ἐν χερσὶν ἰδὲ χρυσέην τρυφάλειαν dedit. Alia est Hermanni emendatio in ephem. Lips. φαεινήν τε τρ. ex Hom. Il. X, 76. — *ἐνὶ χειρὶ*] Sic scripsimus cum M3. Harl. Med. χερσὶ pars codd. et edd. omnes.
V. 200. In M2. scribitur alia manu λείπει κἀνταῦθα. Etiam Muetzellius de emend. Theog. p. 262 hic lacunam animadvertisse sibi videtur.
V. 202. *Διὸς καὶ Λητοῦς υἱὸς*] Sic scripsimus cum Boiss. et Dind. ex M3. V2. (tribus Flor.) et Neap. Ceteri κιθάριζεν Λητοῦς καὶ Διὸς υἱός.
V. 203—204. eiec. cum Lehrsio Goettl. Koechl. Schoem. Fl. v. 204 eiec. cum Heinrich. Dindorf. Weis. V. 204 post Hom. Il. IV, 440. XI, 27. XIII, 229. XV, 119. Sunt Martis et Veneris filii. V. schol. ad Theog. 934 et animadv. ad h. v. De Phobo v. Aeschyl. Sept. 45 seq.
V. 197—200. Sequitur quinta imago Minervae armatae et in proelium ruentis, quae luculenter Homeri recordationi debetur. Cf. Iliad. V, 738 seq.
V. 198. *ὥςεί τε*] Hoc τε cognatum est illi in οἷά τε, ἐπεί τε.
V. 199. *τρυφάλειαν*] Olenin: observations sur une note de l'ouvrage intitulé: peintures de vases antiques p. 7 et Buttmannus Lexil. II. p. 250 a τρύω et φάλος derivandum esse censent, quod vetat syllaba prima in τρυφάλεια correpta. Etiam Vergilio vulgaris explicatio placuisse videtur, Aen. VII, 785: triplici crinita iuba galea. *Τρυφάλεια* paulatim pro τριφάλεια scriptum est ab iis, qui a θρύπτω (ut τετράτρυφος Op. 440) aut a τρυφάω inepte deducerent. Sic Ἀμφικτίονες mutati sunt in Ἀμφικτυόνες. Cf. Curt. p. 149. Alia quaedam exempla dedit Welcker. Trilog. Prom. p. 479. Cycl. epic. p. 220.
V. 201—206. Sexta imago deorum saltantium chori, Apollinis κιθαρίζοντος, Musarumque canentium.

ἐν δ' ἀγορῇ, περὶ δ' ὄλβος ἀπείριτος ἐστεφάνωντο
ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι·] θεαὶ δ' ἐξῆρχον ἀοιδῆς 205
Μοῦσαι Πιερίδες, λιγὺ μελπομένῃς εἰκυῖαι.
ἐν δὲ λιμὴν εὔορμος ἀμαιμακέτοιο θαλάσσης
κυκλοτερὴς ἐτέτυκτο πανέφθου κασσιτέροιο,
κλυζομένῳ ἴκελος· πολλοί γε μὲν ἂμ μέσον αὐτοῦ
[δελφῖνες τῇ καὶ τῇ ἐθύνεον ἰχθυάοντες, 210
νηχομένοις ἴκελοι· δοιοὶ δ' ἀναφυσιόωντες]
ἀργύρεοι δελφῖνες ἐφοίτων ἔλλοπας ἰχθῦς.

v. 206 traiici iussit Hermann. Post v. 203 aliquos versus excidisse putabat Rank. Utrumque retinuit Pal.

V. 203. ἀγνὸς] V1. et alii quidam codices, teste Lennepio ἀγνὸν Ὄλυμπον. Heinrich. et Dind. D. Heinsii coniecturam ἄγνυτ' receperunt coll. 279 et 348.

V. 205. ἐν ἀγῶνι θεαὶ δ' cum Graevio Heinrichius. Hanc distinctionem non patitur sedes δέ particulae. Revocavi pristinam posituram cum Boiss. et Dind.

V. 206. μελπομένῃς] Sic V2. Ceteri μελπομέναις. M3. Πιερίηδες μελπ. — ϝεικυῖαι Fl.

V. 208. κασσιτέροιο M3.

V. 209. ἂν μέσον M3. — ϝίκελος Fl.

V. 210 seq. Spurios esse Lehrsius l. l. p. 248 (438) suspicatus est, quem secutus Deiters. p. 23 continuos 209 et 212 pro genuinis habet, v. 212 mutato ἐθοίνων ἔλλοπας ἰχθῦς in ἐφοίτων ἰχθυάοντες.

V. 212. ἐφοίτων] Sic pars codd. Dind. Koechl. ἐθοίνων cum Diacono Goettl. Pal. Schoem. Fl., quod suo iure iam reiecerat Herm. op. VI p. 198.

V. 203 seq. Minervae imaginis descriptionem inepto additamento inquinatam esse docuit Lehrs. l. l. p. 247 (437), qui v. 203—204 pro spuriis eiiciendos censebat. Melius Deiters. p. 20 cum Baumeistero verba χρυσείῃ φόρμιγγι aptissima esse neque Apollinis commemorationi deesse posse, contra verba ἀθανάτων ἐν ἀγῶνι prorsus esse superflua et molestam prae se ferre repetitionem propter v. 201 ratus, v. 203 θεῶν δ' ἕδος — 205 ἐν ἀγῶνι eiecit. Veri non dissimile videtur, additamentum recordatione versuum hymn. Hom. II, 8 seq. III, 249. IV, 120 ortum esse.

V. 207—215. Septima imago portus cum delphinibus et piscibus, in cuius ripa piscator cum iaculo sedet.

V. 207. ἀμαιμακέτοιο] V. adnot. ad Theog. 319.

V. 208. πανέφθου κασσιτέροιο] V. Etym. M. p. 650, 34. Eckhel. Doctr. num. I, 1. p. XXIII. Varin. p. 339. Dind.

V. 211. ἀναφυσιόωντες] Ovid. Met. III, 686: acceptum patulis mare naribus efflant. Hermannus vero non recte ἀναφυσιόωντες coniungi iubet cum ἔλλοπας ἰχθῦς, ut sit „aufscheuchend."

V. 212. ἔλλοπας] V. Lobeck. ad Phryn. p. 78.

τῶν δ' ὕπο χάλκειοι τρέον ἰχθύες· αὐτὰρ ἐπ' ἀκταῖς
ἧστο ἀνὴρ ἁλιεὺς δεδοκημένος· εἶχε δὲ χερσὶν
ἰχθύσιν ἀμφίβληστρον, ἀπορρίψοντι ἐοικώς. 215
ἐν δ' ἦν ἠϋκόμου Δανάης τέκος, ἱππότα Περσεύς,
[οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων σάκεος ποσὶν οὔθ' ἑκὰς αὐτοῦ,
θαῦμα μέγα φράσσασθ' ἐπεὶ οὐδαμῇ ἐστήρικτο.
τῶς γάρ μιν παλάμαις τεῦξε κλυτὸς Ἀμφιγυήεις]
χρύσεος· ἀμφὶ δὲ ποσσὶν ἔχε πτερόεντα πέδιλα. 220

V. 213. τῶν δ'] Sic V2. M3. Em. δ' vulgo abest. — ὑποχάλκεοι V1.
V. 214. δεδοκημένος] P2. δεδοκευμένος. Pro ἧστο Bentl. ἕζετ'.
V. 215. ϜεϜοικώς Fl.
V. 216. ἠϋκόμου Δανάης τέκος] ἠυκόμοιο nonnulli codd. ap. Rankium, quorum magna pars neque τέκος agnoscit. Mirum, ni ii, qui ἠϋκόμοιο scripserunt, Δανᾶς vel legerunt vel pronuntiarunt. V. Herodian. περὶ μον. λέξ. p. 8, 1.
V. 218. φράσσασθ' ἐπεὶ] Sic Koechl. Schoem. Fl. cum plurimis codd. φράσσασθαι, ἐπεὶ scripserant Goettl. Dind. Pal. propter Herm. hymn. Hom. III, 133. Spitzner. de versu Gr. her. p. 464.
V. 219. τῶς M2. V. Lehre v. Accent. p. 335. Lehrsius Quaest. ep. p. 63. quibus locis demonstrare possit Apollon. Dyscolum pronunciasse ὧς, nescio. Ipse Apollon. oxytonon tantum agnoscit.
V. 220. χρύσεος] Coni. Deiters. Vulg. χρύσεον. — ἔσχε V1.

V. 216—228. Octava imago Persei festinantis, omnium diiudicatu difficillima. De genealogia Persei Herculis pronepotis v. Eudoc. p. 334 seq.

V. 217. οὔτ' ἄρ' ἐπιψαύων — ἑκὰς αὐτοῦ] De magnete lapide cogitaverat Goettlingius propter Plin. Histor. nat. XXXIV, 42: Magnete lapide Dinochares architectus Alexandriae Arsinoes templum concamerare inchoaverat, ut in eo simulacrum eius e ferro pendere in aere videretur. Intercessit mors et ipsius et Ptolemaei, qui id sorori suae iusserat fieri. Heinrichius putabat clipei oram Perseum non contigisse pedibus, aliter atque Gorgones, quae in clipeo incederent i. e. orae clipei inniterentur. Hermannus, Perseum clavo ita scuto infixum esse, ut pendere videretur (coll. Aeschyl. Sept. 547. Euripides Rhes. 306.) Cf. Deiters. p. 24: „Quae verba, qui explicando ad artificii rationem referre conati sunt, poetae mentem mihi non intellexisse videntur, qui miraculum proferre voluit ab humano artifice haud perficiendum; eam autem ipsam ob causam hic Volcani mentio inicitur, qui in superioribus nusquam erat nominatus.“ Itaque Deitersius omissis v. 217—219 leni mutatione χρύσεος pro χρύσεον cursum orationis restituit, cui adiungit v. 224 ἀμφὶ δέ μιν — 228, duplicem recensionem in tota descriptione agnoscens.

ὤμοισιν δέ μιν ἀμφὶ μελάνδετον ἄορ ἔκειτο
χάλκεον ἐκ τελαμῶνος· ὁ δ' ὥςτε νόημ' ἐποτᾶτο·
πᾶν δὲ μετάφρενον εἶχε κάρη δεινοῖο πελώρου,
Γοργοῦς· ἀμφὶ δέ μιν κίβισις θέε, θαῦμα ἰδέσθαι,

V. 221. ὤμοισιν δέ μιν ἀμφὶ] Vide ne scripserit poeta δέ οἱ ἀμφί. Hermannus δ' ὁ μὲν ἀμφί, ut, quemadmodum licet dicere περιβέβλημαι ξίφος, ita dicatur ἀμφίκειμει ξίφος. Similiter sane Polemo in Brunck. Anal. II. p. 184 καὶ περίκεισο ἄνθεα; sed an ita hic Hesiodus dixerit, dubito. Rankius γε μέν, sed pronomine carere locus non potest.

V. 222. χάλκεον] Med. χαλκέον. In iis, quae sequuntur, olim Herm. Orph. p. 694. ὁ δ' ἔπτατο ὥςτε νόημα scribi iusserat, quod in textum recepit Dind., νόημ' ἐπτᾶτο Pal. Vit. Vid. Spitzner. l. l. p. 10 seq. νοήμ' ἐποτᾶτο M3., quod rec. Schoem. Koechl. Fl. νόημα ποτᾶτο Goettl. Pal. al.

V. 223. κάρη] κάρα V2.

V. 224. κίβησις V2., κίβισις Em. M2. 3. Apollod. II, 4., κίβιρις Par. V1., κίβυσις Schol., Commel. Steph. — Ϝιδέσθαι Fl.

V. 223. δεινοῖο πελώρου] Recte monuit Heinrich. antiquiorem esse in effingenda Medusa terroris notionem, ut apud Homer. Od. XI, 633 et Apollod. II, 4, quae ita post immutata est, ut mirandae pulcritudinis Gorgonem fuisse poetae narrarent. Ita Pindar. Pyth. XII, 28 εὐπαράου κρᾶτα Μεδοίσας dicit.

V. 224. κίβισις] Hoc vocabulum mirae originis Cypriorum esse dicit Hesychius. Mirum est propterea, quod quae apud antiquos reperiuntur in ισις desinentia substantiva plerumque abstractam habent, ut ita dicam notionem, ut ξένισις, ἀγώνισις, κούφισις, ὅπλισις, νόμισις (cf. Lobeck. ad Phryn. p. 351), derivanda illa ab verbis in ιζω exeuntibus. Mihi eiusdem originis esse videtur atque κισσύβιον i. e. κιβύσιον per metathesin traiectis syllabis et cognatum cum κιβωτός. V. Isidor. Origin. 20, 9: „Cibutum Graecum nomen est, quod nos arcam dicimus." Eiusdem esse originis atque κισσύβιον docet Suidae κίσσιβις, Kustero et recentioribus editoribus omissum; qui a κισσός deducunt κισσύβιον (quod apud Homerum ubique est vini vas) immemores fuerunt praecepti Catonis de re rust. 111: si voles scire, in vinum aqua addita sit nec ne, vasculum facito de materia ederacea. Nam non continet vinum vas ederaceum. Cf. praeterea Etym. M. p. 513: Ἡσίοδος ἐν ἀσπίδι· ἀμφὶ δέ μιν κίβισις θέε, θαῦμα ἰδέσθαι· ἐβάσταζεν ἐν δεκτικῷ τινι ἀγγείῳ τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος ὁ Περσεύς, quod totidem verbis ex scholiis ad hunc versum exscriptum esse observavit Rankius p. 215. Cf. p. 32 seq. Apollod. II, 4. Apud Hesych. est κίβισις et κύβεσις pro πήρα, κιβισίς (sic) pro πήλη. Apud Zenob. Prov. I, 41 est κίβισις. Usus erat hoc vocabulo Callimachus. V. fragm. CLXXVII. Ceterum cf. Deiters. p. 25: „Huc pertinet vasculi antiquissimi temporis imago, in qua Perseum manibus pedibusque extentis fugientem et κίβισιν in tergo ferentem sequitur primum Mercurius ipse festinans,

ἀργυρέη· θύσανοι δὲ κατηωρεῦντο φαεινοί, 225
χρύσειοι· δεινὴ δὲ περὶ κροτάφοισιν ἄνακτος
κεῖτ' Ἄϊδος κυνέη νυκτὸς ζόφον αἰνὸν ἔχουσα.

αὐτὸς δὲ σπεύδοντι καὶ ἐρρίγοντι ἐοικὼς
Περσεὺς Δαναΐδης ἐτιταίνετο. ταὶ δὲ μετ' αὐτὸν
Γοργόνες ἄπλητοί τε καὶ οὐ φαταὶ ἐρρώοντο, 230
ἱέμεναι μαπέειν. ἐπὶ δὲ χλωροῦ ἀδάμαντος
βαινουσέων ἰάχεσκε σάκος μεγάλῳ ὀρυμαγδῷ
ὀξέα καὶ λιγέως· ἐπὶ δὲ ζώνῃσι δράκοντε
δοιὼ ἀπῃωρεῦντ' ἐπικυρτώοντε κάρηνα.

V. 225. κατηωρεῦντο] Em. κατηωροῦντο Harl. κατηωρῶντο.
V. 226. κροτάφοισι Ϝάνακτος Fl.
V. 228. ϜεϜοικὼς Fl.
V. 229. Δαναΐδος τ' M2., Δανάης V1.
V. 230. φαταὶ] P2. aliique ap. Rankium φατοί.
V. 231. μαρπέειν pars codd. ap. Rank. — χλωροῦ] Em. χλωροῖς.
V. 232. ὀρυμαγδῷ] ὀρυγμαδῷ V2. M2. V1. P2. — Ϝιάχεσκε Fl.
V. 233. δράκοντε] M2. 3. V1. δράκοντες. Antea pro ὀξέα καὶ λιγέως P2. ὀξέα κεκληγώς, M2. ὀξέως καὶ λιγέως.
V. 234. ἐπικυρτώοντε] ἐπικυρτώωντε Med., ἐπικυρτώεντε M3. Vid. Buttm. Gr. ub. I. p. 499.

deinde Gorgones duae horrenda facie, strictis vestibus indutae alisque praeditae quantumque possunt festinantes."

V. 227. Ἄϊδος κυνέη] Poetis Germanorum antiquis dicitur Nebelkappe, Tarnkappe. De Orci galea vide, quos laudavit Heinrich., Hom. Il. V, 845 et Heynium ad Apollod. II, 4.

V. 228—313. Sequitur additamentum recentius ad Homericae Scuti Achillis descriptionis imitationem expressum, quod non a v. 237 initium capere, sed a v. 228 docuit Lehrsius l. l. p. 249 (439). Similiter Deiters. p. 27, qui pro αὐτὸς μὲν scribendum esse ἔκτατο δὲ exposuit. V. 228—313 „Zweites Rhapsodisches Machwerk" Fl.

V. 228. ἐρρίγοντι] Participium perfecti ἔρριγα, cum in carminibus Homericis non inveniatur, a Boeotica Hesiodi patria oriundum esse opinatus est Rzach. Dial. p. 444. Simile perfecti participium κεκλήγων comparet Scut. 379. 412, cuius altera forma κεκληγώς legitur Scut. 99. 442.

V. 232. βαινουσέων] Mirum Gorgones non alis instruxisse poetam nostrum, qui est in recentioribus habendus. V. Apollod. l. l. — ἰάχεσκε dictum est pro videbatur resonare aes incedentibus Gorgonibus.

V. 233. ζώνῃσι] Hic est pro loco, quo cingi tunicae solebant. Nam ipsi serpentes Gorgonibus

λίχμαζον δ' ἄρα τώγε· μένει δ' ἐχάρασσον ὀδόντας 235
ἄγρια δερκομένω. ἐπὶ δὲ δεινοῖσι καρήνοις
Γοργείοις ἐδονεῖτο μέγας φόβος· οἱ δ' ὑπὲρ αὐτέων
ἄνδρες ἐμαρνάσθην πολεμήϊα τεύχε' ἔχοντες,
τοὶ μὲν ὑπὲρ σφετέρης πόλιος σφετέρων τε τοκήων
λοιγὸν ἀμύνοντες, τοὶ δὲ πραθέειν μεμαῶτες. 240
πολλοὶ μὲν κέατο, πλέονες δ' ἔτι δῆριν ἔχοντες
μάρνανθ'· αἱ δὲ γυναῖκες ἐϋδμήτων ἐπὶ πύργων,
χαλκέων, ὀξὺ βόων, κατὰ δ' ἐδρύπτοντο παρειάς,
ζωῇσιν ἴκελαι, ἔργα κλυτοῦ Ἡφαίστοιο.

V. 235. λίκμασον — ὀδόντες (α supra) M2., λίχμασον M3., λίχμασσον V1.

V. 236. ἐπὶ δεινοῖσιν δὲ κ. M3.

V. 237. γοργίης M2. — οἱ δ' ὑπὲρ] ἠδ' ὑπὲρ V2. οἶδ' ὑπὲρ Par. Exspectabas οἱ γὰρ ὑπὲρ αὐτέων: sed illud epicae dialecti magis proprium.

V. 238. Post ἔχοντες delevimus interpunctionem maximam cum Dind.

V. 239. ὑπὲρ] Sic cum Iohanne Diacono M2. Harl. V1. Koechl. Schoem. Fl. ἀπὸ M3., quod praetulerant Rank. Goettl. Pal.

V. 240. πραθέειν] προθέειν Par. ap. Rank. A. It., παραθέειν M2., δὲ διαπραθέειν M3.

V. 242. μάρνασθ' M2. — ἐπὶ] V2. ἀπό.

V. 243. χαλκέων] Sic scripsimus cum Hermanno. Codd. χάλκεον, quos secuti sunt Rank. Goettl. Pal. Koechl. Schoem. Fl.

V. 244. Ϝίκελαι, Ϝέργα Fl.

erant pro cingulis, ut apud Heliodor. Aeth. III, 4: ζώνην δὲ ἐπεβέβλητο τοῖς στέρνοις — δυοῖν δρακόντοιν τὰ μὲν οὐραῖα κατὰ τῶν μεταφρένων ἐδέσμευε, τοὺς δὲ αὐχένας ὑπὸ τοὺς μαζοὺς παραμείψας καὶ εἰς βρόχον σκολιὸν διαπλέξας καὶ τὰς κεφαλὰς διολισθῆσαι τοῦ βρόχου συγχωρήσας ὡς περίττωμα τοῦ δεσμοῦ κατὰ πλευρὰν ἑκατέραν ἀπῃώρησεν.

V. 236—270. Sequitur nova imago, qua pugna de obsidenda urbe describitur, et ipsa partim ad Homeri verba Il. XVIII, 509—540 expressa. Nam v. 237—240 apud Homerum multo copiosius narrantur et v. 241—248, quibus mulieres in turribus clamantes senesque intra urbis muros precantes effinguntur, duobus versibus Homericis v. 514—515 redditi erant. Extremi tantum v. 248—270 apud Homerum non inveniuntur. Duarum urbium descriptionem (v. 236—313) ab initio tantum v. 239—242 et v. 270 (scripto δάκρυσι μυδαλέαι) — 280, omissis omnibus, quae ne apud Homerum quidem inveniantur, comprehensam fuisse coniecit Deiters. p. 35 seq.

V. 243. χαλκέων] Goettlingius coniecit poetam verbis χάλκεον ὀξὺ βόων dicere voluisse ἐν χαλκῷ ὀξὺ βοῆσαι mulieres, ut ὀξὺ βόων quasi pro uno vocabulo dictum esset. Via probabiliter.

ἄνδρες δ', οἳ πρεσβῆες ἔσαν γῆράς τε μέμαρπον, 245
ἀθρόοι ἔκτοσθεν πυλέων ἔσαν, ἂν δὲ θεοῖσι
χεῖρας ἔχον μακάρεσσι, περὶ σφετέροισι τέκεσσι
δειδιότες· τοὶ δ' αὖτε μάχην ἔχον· αἱ δὲ μετ' αὐτοὺς
Κῆρες κυάνεαι, λευκοὺς ἀραβεῦσαι ὀδόντας,
δεινωποὶ βλοσυροί τε, δαφοινοί τ' ἄπλητοί τε 250
δῆριν ἔχον περὶ πιπτόντων· πᾶσαι δ' ἄρ' ἵεντο
αἷμα μέλαν πιέειν· ὃν δὲ πρῶτόν γε μεμάρποι

V. 245. *τε μέμαρπον*] Sic cod. Par. in marg. man. II *γρ. γῆράς τ' ἐμέμαρπτον* quod librarii errore obscuratum est. Neque aliter Mon. 91 in scholiis. Probatur nostra lectio codice antiquissimo M3., qui et ipse *τε μέμαρπτον* vitiose scriptum praebet, et M2. in quo *μέμαρπτον* dilucide expressum est. Alteram grammaticorum scripturam textus cod. Par. et nota marg. Mon. 91 exhibent *γήρᾳ τε μέμαρται*, quae placuit Koechl. Minus recte cum Rankio Goettl. Pal. *γῆράς τε μέμαρπεν* scripserant errantes in eo, quod M3. *μέμαρπεν* praebere existimabant, frustraque defensi a Rzachio Dialekt. p. 435. Quartam denique lectionem agnoscit scholiasta, *μέμαρπτεν* sc. *αὐτοὺς τὸ γῆρας ἀντὶ τοῦ κατελάμβανε.* Quintam immisit Schoemannus *γῆράς τ' ἐμέμαρπεν*. Ceterum cf. scholion Mon.: *τὸ γῆρας κατέλαβον. γρ. γήρᾳ δὲ μέμαρται, ἤγουν μεμάρανται ὑπὸ τοῦ γήρως.*

V. 246. *ἔκτοσθεν*] Sic cum codd. M2. 3. recte scripserunt Wolf. Boiss. Lennep.; male Schoem. et Koechl. cum Dind. Heinrich. *ἔντοσθεν*, quod intruserunt librarii, Homerica descriptione (v. 515) adducti. Cf. scholia p. 57 Rank. Pari modo lectio v. 245 *γῆράς τε μέμαρπτεν* ab iis profecta est, qui eiusdem versus Homerici verba *οὓς ἔχε γῆρας* vel Od. XXIV, 390 *ἐπεὶ κατὰ γῆρας ἔμαρψεν* exprimere volebant. — *ἴσαν*, quod Wolfius scripsit pro *ἔσαν* Rankiusque probavit, hic locum non habet, cum neque imperfecto neque aoristo verbi eundi hic opus sit. — *ἐν δὲ θ.* M3.

V. 247. *σφετέροις τεκέεσσι* V1.

V. 250. *δεινωποὶ*] *δεινωταὶ* Harl., *δεινωτοὶ* — *βλοσυραί* (suprascr. *οί*) *τε δαφοινοίαι* M2. — *ἄπλητοι*] Duo codd. ap. Rankium et A. It. *ἀπληστοί*.

V. 251. *ἔχοντες* V1.

V. 252. *γε μεμάρποι*] Scripsimus e coni. Deiters. *μεμά-*

V. 246. *ἔκτοσθεν*] Convenerant ante portas seniores, ut spectarent propius, timidioribus feminis intra moenia relictis.

V. 249. *Κῆρες*] Multum differunt a Parcis v. 258 seq., quae vitam afferunt et mortem; *Κῆρες* mortem tantum eamque violentam; *Κηρῶν* nec numerum nec nomina novit Homerus Il. XII, 326: *Κῆρες ἐφεστᾶσιν μυρίαι.* XXIII, 78: *Κὴρ, ἥπερ λάχε γεινόμενον.* Tot enim sunt *Κῆρες*, quot necis sunt genera. Simonid. Am. fr. I, 20 B.: *ἀλλὰ μυρίαι βροτοῖσι Κῆρες κἀνεπίφραστοι δύαι καὶ πήματ' ἐστίν.* V. adnot. ad Theog. 217. Ceterum *Κῆρες κυάνεαι* sunt *μέλαιναι*, ut in epigr. Aeschyli in Brunck. Anal. I. p. 148 *κυανέη Μοῖρα.*

V. 252. *πρῶτόν γε μέμαρποι*] Iam Lehrsius P. A. p.

κείμενον ἢ πίπτοντα νεούτατον, ἀμφὶ μὲν αὐτῷ
βάλλ' ὄνυχας μεγάλους, ψυχὴ δ' Ἀΐδόςδε κατῆεν
Τάρταρον ἐς κρυόενθ'. αἱ δὲ φρένας εὖτ' ἀρέσαντο 255

ποιεν cum V2. Rank. Goettl. Pal. Schoem. Fl. μεμάρποιεν cum aliis codd. Koechl.
V. 254. ψυχὴν M2. 3. Schellershem. Harlei. — κατῆεν] Hanc formam poscebant Matthiae Gr. §. 219. Wolf., laudati a Deiters. p. 36 not. 90. Codd. et edd. κατεῖεν. — ψυχὴν — καθίει egregie coni. Hermann. — Ἀϝιδόσδε Fl.

244 (434) not. rem explanare tentavit, duas horum versuum recensiones agnoscens, quarum altera singulae Κῆρες singulatim describantur, altera omnes simul de uno viro (v. 261) pugnantes. Paulo aliter Deiters. p. 36, qui et ipse duas recensiones cognoscens alteram atque genuinam, in qua multae Κῆρες, contineri v. 251 πᾶσαι, 252 — πιέειν, 255 — αἱ δέ φρένας —, 256—257, alteram, in qua una Κήρ, ad Homeri exemplum redditam v. 251 πᾶσαι, 252 (scripto μεμάρποι), 253—254 scite exposuit.

V. 254. βάλλ'] V. adnot. ad v. 245. Non opus esse videtur ea explicatione, quam proposuit Matth. Gr. §. 304. — Ἀΐδόςδε κατῆεν] Nuper Rzach. Dial. p. 453 Matthiaei et Wolfii interpretationem revocans, κατεῖεν eo tempore, quo vetustae literae in recentiores ionicas commutatae sint, vitiose pro κατῆεν scriptum esse docuit, quam formam epicam esse apud omnes constet (v. Il. XII, 371), quanquam Kühner. Gr. ub. I p. 663 κατεῖεν miram imperfecti formam esse putaverit. Versus autem sane corruptus est, cum Ἀΐδόσδε quoque quin propter sequens Τάρταρον ἐς κρυόενθ' perverse dictum sit, dubium non possit esse. Neque vero in restituenda lectione a scriptura ψυχὴ proficiscendum erit, sed ab accusativo ψυχήν, quem praeter alios codex antiquissimus M3. exhibet, quapropter Hermannus omnium optime quaestionem tractavisse videtur, scribens ψυχὴν — καθίει. Hoc autem confirmatur nota marginali cod. M2., qua κατεῖεν voce ἔπεμψαν explanatur.

V. 255. Τάρταρον ἐς κρυόενθ'] Haec ut Hesiodi aetatem sapiant, multum abest. Longe diversus est Hades a Tartaro. Cf. Heinr. praef. p. LIX. Thierschium de Hes. p. 27. V. adnot. ad Theog. 726—819. Schoem. Theog. p. 87 not. 2. Flach. System p. 115—125. Tolerari possunt in Anacreontis carmine XLIV. Bergk. διὰ ταῦτ' ἀναστալύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς. — εὖτ' ἀρέσαντο] Ita recte: cum animum suum satiassent sanguine. Nam φρένας ἀρέσκομαι quanquam proprie significat delecto mihi animum atque propria verbi delectandi potestas dativum (αἵματι ἀνδρομέῳ) exigebat, tamen a poeta nostro huic verbo adiuncta est replendi vis. Hinc additus genitivus est. Boissonadius quam recte fecerit recipiendo εὖτ' ἄρ' ἕσαντο, ipse viderit. Nam ἑῶμεν, ad quod lectores suos amandavit (Il. XIX, 402), prorsus destitutum analogia est; debebat scribi aut ἕωμεν (v. Buttm. Lexil. II. p. 130 seq.) aut ἑῶμεν, quod, quanquam minus probabile, profectum est ab iis grammaticis, qui ab ἑάω derivarent. V. Allgem. Lehre v. Accent. p. 78. Spitzner. excurs. XXXI. ad Iliad.

αἵματος ἀνδρομέου, τὸν μὲν ῥίπτασκον ὀπίσσω,
ἂψ δ' ὅμαδον καὶ μῶλον ἐθύνεον αὖτις ἰοῦσαι.
[Κλωθὼ καὶ Λάχεσίς σφιν ἐφέστασαν· ἡ μὲν ὑφήσσων
Ἄτροπος οὔτι πέλεν μεγάλη θεός, ἀλλ' ἄρα ἥγε
τῶν γε μὲν ἀλλάων προφερής τ' ἦν πρεσβυτάτη τε.] 260
πᾶσαι δ' ἀμφ' ἑνί φωτὶ μάχην δριμεῖαν ἔθεντο.
δεινὰ δ' ἐς ἀλλήλας δράκον ὄμμασι θυμήνασαι,
ἐν δ' ὄνυχας χεῖράς τε θρασείας ἰσώσαντο.

V. 255. *εὗτ' ἀρέσαντο*] *εὗτ' ἄρ' ἔσσαντο* V2. Par. Schol., M3. *εὗτ' ἄρ' ἔσαντο*, V1. *εὗτ' ἂρ ἔσαντο*, M2. *αὐτὰρ* (spat.) *ἔσαντο*. Rankius scribendum putat *εὗτ' ἄσαντο*.

V. 256. *ἀνδρομαίου* M2.

V. 258. *Λαχεσίσφιν* V1. Pro *ὑφήσσων* Vit. *ὑφάτω*.

V. 259. *ἀλλ' ἄρα ἥγε*] Sic Pal. M3. V1. P1. 2. Vit. pro vulgato *ἀλλὰ καὶ ἔμπης*. Harl. Med. *ἀλλ' ἄρα ἥδε*. M2. *ἄρα δ' ἥδε*. Herm. *ἀλλ' ἄρα τῶν γε ἥδε μὲν ἀλλάων*. Rankius *τῶνδε μὲν ἀλλ'*. *Ἀλλὰ* cum *γὲ μέν* hic componitur ut nostrum aber cum doch. Antea pro *πέλεν* V1. *πέλει*.

V. 260. *γε* abest a V1., qui paulo post *προφερής τε πρεσβυτάτη*.

V. 263. *ἰσώσαντο*] V2. *ἰσσώσαντο*. Post h. v. in P2. Vit. aliisque versus 253. repetitus. — *Ϝισώσαντο* Fl.

V. 258—260. Iam Guietus dubitaverat, utrum *Κῆρες* illae differrent a Parcis, an hae principes essent, seu praesides illarum. Postea Hermannus et propter copulae defectum, et quia haec de Parcis narratio dissecat ea, quae de mortis Fatis enarrantur, versus pro altera recensione habuit. Neque dissentit Rankius, qui aut loco suo eos esse movendos aut post v. 263 transponendos censuit, neque Deitersius p. 37. Minus recte Goettlingius v. 258—260 propter necessitudinem, quae intercederet inter *Κῆρας* et *Μοίρας*, quasi parenthesis signis includendos esse putavit, cum poeta v. 261 non de Parcis ageret, sed de *Κηρσί*, ad quas reditum sibi pararet. Versus eiecit Koechl.

V. 258. *ὑφήσσων*] Minor erat figura Atropos propter decrescentem aetatem, cui mors proprior esse videbatur. Sic enim artifex graviorem Atropi aetatem indicare voluit, interprete Hermanno l. l. Atque haec interpretatio mire sustentatur antiquissimo opere caelato in villa Albani Cardinalis Romae asservato, quo non repraesentatur Leucothea cum Baccho tribusque nymphis, ut putabat Winckelmannus Opp. III. p. 194 ed. n., neque Rhea cum aliis deabus, quae sententia est Panofcae (Annali dell' inst. di corrisp. arch. IV. p. 217), sed matrona (Ceres fortasse) cum infante (fortasse Demophoonte) et tribus Parcis, filum vitae infantis nentibus. Prima, eaque figura maxima, est Clotho, quae sequitur minor, Lachesis, et tertia, formaque minima, Atropos, quae parcere filo velle videtur. Eam imaginem, quae est apud Winckelmannum, non admodum accommodatam veritati esse ipse vidi. Ceterum *ὑφήσσων* est debilior, *οὔτι μεγάλη* forma minor.

πὰρ δ' Ἀχλὺς εἱστήκει ἐπισμυγερή τε καὶ αἰνή,
χλωρή, ἀϋσταλέη, λιμῷ καταπεπτηυῖα, 265
γουνοπαχής, μακροὶ δ' ὄνυχες χείρεσσιν ὑπῆσαν.
τῆς ἐκ μὲν ῥινῶν μύξαι ῥέον, ἐκ δὲ παρειῶν
αἷμ' ἀπελείβετ' ἔραζ'· ἡ δ' ἄπλητον σεσαρυῖα

V. 264. τε abest a M2.
V. 265. ἀϋσταλέη] Rhed. M2. αὐαλέη.
V. 266. γουνοπαχής] γουνοπαγής M2. Med. P2., γουνοπαγῆ Harl. γουνοπαλῖς V1. Hermann. praefert. γουνοπαγής cum Maltbyo comparans γυιοπαγής. — ὑπῆσαν] V2. Dind. ἐπῆσαν.
V. 267. τῆςδ' duo ap. Rank. — μὲν abest a V1.
V. 268. ἀπέλειβεν V1. Pro ἄπλητον Herm. ἄπληστον.

V. 264. Ἀχλύς] „Huius vocabuli notionem non recte intellexerunt, qui tristitiam esse sibi persuaserunt, Tan. Faber ad Longin. περὶ ὕψους IX, 26, Goettlingius, Hermannus, Müllerus. Caliginis enim est huius vocabuli notissima apud Homerum significatio, Il. V, 127. XV, 668. XVII, 591. Od. XX. 356.“ Sic Deitersius, qui postquam exposuit, Parcarum descriptionem esse ieiunam, impolitam et frustulis undique conquisitis compositam (1. propter verbum prorsus inauditum ὑφήσσων; 2. propter verba μάχην δριμεῖαν ἔθεντο v. 261 sumpta e v. 411; 3. propter verba inepte coniuncta ὄνυχας χεῖράς τε θράσείας et propter inauditam vocis ἰσώσαντο notionem v. 263), sic pergit: „Ab utraque autem ceterisque omnibus quae in hac descriptione leguntur differt Ἄχλυος descriptio eo, quod consulto in eam omnia coniecta leguntur quae taedium lectori et fastidium moveant (offenderunt in ea iam veteres, Longin. περὶ ὕψους IX, 26).“ „Verum enim vero, si ut de hac re certi aliquid assequamur, horum omnium cum sequenti laetae urbis imagine coniunctionem consideramus, videmur in novas incurrere difficultates; cum prorsus non coniuncta ea esse nobis appareat. Nam verba δάκρυσι μυδαλέη, quae versus 270 initio leguntur, primum si grammaticam rationem spectamus, cum praecedentibus non cohaerent, deinde si sententiam consideramus eis quae de Achlye dicuntur prorsus inutiliter adduntur; nam quivis sentiet frigide et superflue foedis illis pulveris, sanguinis et cuiusque generis sordium imaginibus postremo etiam lacrimas adici. Unde si argumentum sumpseris Achlyis imaginem inter numina illa non esse veterrimam habendam, videbis eiecta illa cum ceteris multo etiam minus coniunctionem fieri posse; nam neque de Parcis neque de Keribus dici possunt verba δάκρυσι μυδάλεαι.“ V. adnot. ad v. 236.

V. 266. γουνοπαχής] V. Oper. 497. Lobeck. ad Phryn. p. 535.

V. 268. ἄπλητον σεσαρυῖα] Perperam Heinrichius interpretatus est: dentes terribiliter stringens; nihil significat nisi: distorta propter moerorem facie, ut aegre eam adspiceres, aegre ad eam accederes (ἄπλητον). — Duorum participiorum perfecti formam masculinam apud Hesiodum non invenies: σεσαρυῖα, τεθαλυῖα Scut. 276, Theog. 902. fr. 170. V. Rzach. Dialekt

εἱστήκει, πολλὴ δὲ κόνις κατενήνοθεν ὤμους,
δάκρυσι μυδαλέη. παρὰ δ' εὔπυργος πόλις ἀνδρῶν· 270
χρύσειαι δέ μιν εἶχον ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι
ἑπτὰ πύλαι· τοὶ δ' ἄνδρες ἐν ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε
τέρψιν ἔχον· τοὶ μὲν γὰρ ἐϋσσώτρου ἐπ' ἀπήνης
ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει·

V. 272. ἑπτὰ πύλαι] P2. ἑπτάπυλαι — θαλυΐαι pro τε χοροῖς τε. Voluit, ut videtur, θαλίαις τε, nisi ob oculos versabatur v. 276.
V. 273. ευσώτρου απ' M2.
V. 274. ἤγοιντ'] V2. ἠγοῦντ'.

p. 445. σεσαρώς legitur Theocrit. VII, 19. σεσαρός XX, 14.
V. 269. κατενήνοθεν] Tam large sibi iniecit pulverem, ut vel ad humeros deflueret. Hinc patet, quam male apta sit Guieti coniectura ἐπενήνοθεν, de qua v. Ruhnk. ad hymn. Cer. 278, quem laudavit Heinr.
V. 270—313. Altera imago urbis voluptatibus diversi generis splendentis, quae apud Homerum Il. XVIII, 491—508 prima est. Cf. Deiters. p. 30: „Atque duarum rerum, quas Homerus in ea accidere narrat, nuptiarum et litis civium, priorem solam videmus nostrum imitatione expressisse v. 272 — 280, ipsis plerisque verbis ex Homero petitis, ἤγοντο 274 = ἠγίνεον Il. XVIII, 493, αἰθομένων δαΐδων 275 = δαΐδων ὑπὸ λαμπομενάων 492, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει 274 = 493, deinde 277 seq. conformatis ad exemplum Homericorum v. 494 seq. Addita deinde brevi commissationis descriptione (281—283) non ex Homero petita transit poeta ad enarranda ea, quae ante urbis portas accidant, ipso consilio ab Homero alieno; in quibus primum equitatum commemorat v. 285: deinde breviter reddit Homericas segetis, messis et vindemiae imagines 287—300, quarum unaquaeque apud illum propriam imaginem efficit (541—549, 550 —560, 561—572) ubi rursus singulas voces illinc petiit. Quibus peractis adicit pugilatum et luctationem 301, venationem 302 —304, denique curruum certamen 305—313, quorum omnium nihil apud Homerum legimus.“
V. 270. Hunc locum in animo habuit Lucian. de astrol. 22: καὶ τὰς πόλιας τὰς ἐν τῇ ἀσπίδι Ἥφαιστος ἐποιήσατο καὶ τὸν χορὸν καὶ τὴν ἀλωήν.
V. 271. ὑπερθυρίοις ἀραρυῖαι] ὑπερθύριον trabs transversa, qua postes iunguntur; occurrit etiam Hom. Odyss. VIII, 90. Ab hoc differt στρόφιγξ, cardo. Heinr.
V. 272 seq. ἀγλαΐαις τε χοροῖς τε τέρψιν ἔχον] Hoc scilicet de industria artifex iunxerat antecedentibus tanquam prorsus contrarium. Ἄνδρες autem sunt πολῖται.
V. 274. ἦγοντ' ἀνδρὶ γυναῖκα] Pompa nuptialis sic erat instituta. Praecedunt ancillae cum facibus (276); sequitur currus cum sponsa (373), post agmen claudunt duo chori, cum fistulis (277) alter, alter cum citharis. Huic pompae ab altera parte (sc. a domo sponsi) obviam fit (v. 284 πρόσθ' ἔκιον) coetus iuvenum (281: ἔνθεν δ' αὖθ' ἑτέρωθε νέοι κώμαζον), partim saltantium (ὑπ' ὀρχηθμῷ

τῆλε δ' ἀπ' αἰθομένων δαΐδων σέλας εἰλύφαζε 275
χερσὶν ἔνι δμωῶν· ταὶ δ' ἀγλαΐῃ τεθαλυῖαι
πρόσθ' ἔκιον· τῇσιν δὲ χοροὶ παίζοντες ἕποντο.
τοὶ μὲν ὑπὸ λιγυρῶν συρίγγων ἵεσαν αὐδήν,
[ἐξ ἁπαλῶν στομάτων, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ.]
αἱ δ' ὑπὸ φορμίγγων ἄναγον χορὸν ἱμερόεντα. 280
ἔνθεν δ' αὖθ' ἑτέρωθε νέοι κώμαζον ὑπ' αὐλοῦ,
τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ' ὀρχηθμῷ καὶ ἀοιδῇ,
τοί γε μὲν αὖ γελόωντες ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος
πρόσθ' ἔκιον· πᾶσαν δὲ πόλιν θαλίαι τε χοροί τε
ἀγλαΐαι δ' εἶχον. τοὶ δ' αὖ προπάροιθε πόληος 285
νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες ἐθύνεον. οἱ δ' ἀροτῆρες

V. 276. ταὶ δ'] Tr. αἱ δ'. Porro ἀγλαΐαις M2. Harl. Pal. Pro δμώων cum Guieto Hermannus δμωῶν, ut ad servas (ταὶ δέ) pertineat. Certe Vit. ἀνιδμωῶν.

V. 277. τῇσιν] Sic P2. Vit. Rehd. M2. Med. (a sec. man.) Boiss. Vulgo τοῖσιν, ut V2.

V. 278. ὑπὸ] Sic M3. V1. P2. Vulgo ὑπαί. — αὐδήν] ἀοιδὴν V2., ἵεσσαν ἀοιδὴν V1.

V. 279. ϝάγνυτο ϝηχώ Fl.

V. 280. αἱ] Sic codd. οἱ e coniectura Guieti scripsit cum Herm. Goettlingius.

V. 281. ὑπ' abest a Schellersh. Antea ἑτέρωθι M2. — αὐλοῦ] αὐλῷ V2. Antea pro αὖθ' P2. V1. αὖ.

V. 283. γελόωντες ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος] Sic scripserunt cum codd. M3. al. schol. apud Rankium p. 59, schol. Ravenn. ad Aristoph. Aves 1426. Lennep. Palei. Koechl. Weisius. Male codd. plurimi γελόωντες ὑπ' αὐλητῆρι δ' ἕκαστος, quod receperunt Gaisfordius. Rankius. Goettlingius aliique. Totum autem versum postea additum esse, cum verba ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος propter ὑπ' αὐλοῦ prorsus sint superflua, non probavit Deiters. p. 35 not. 88.

V. 284. θαλεῖαι V1.

καὶ ἀοιδῇ), partim iocantium verbis (γελόωντες). Herm. τῇσιν v. 277, sed ταὶ μέν v. 278 et οἱ δ' v. 280. Ceterum cf. O. Mueller. Histor. litt. gr. I. p. 33 seq. Ceterum insignis est usus vocabuli ἄγεσθαι ἄκοιτιν, quod plerumque de marito dicitur, quo commotus Heynius ad Iliad. XVIII, 493 ἠγόν τε coniecit adstipulante Paleio in adnot. ad v. 273. Sed cf. Od. IV, 10. XV, 237. XXI, 214. V. ad Theog. 994.

V. 279. ἁπαλῶν] Sunt subtili arte facta ora hominum. Sed iure versum pro spurio habuit Deiters. p. 35 not. 87, cum e v. 348 compilatum esse manifestum sit.

V. 281. κώμαζον] V. Heinr. praef. LIX.

V. 286. νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες] Hoc non est aetatis Homericae, qua curru vehuntur, non equitant. Atque hic intellegi equites, non desultores et salitionem, patere videtur ex

ἤρειχον χθόνα δῖαν, ἐπιστολάδην δὲ χιτῶνας
ἐστάλατ'. αὐτὰρ ἔην βαθὺ λήϊον· οἵγε μὲν ἤμων
αἰχμῆς ὀξείῃσι κορωνιόωντα πέτηλα,
[βριθόμενα σταχύων, ὡςεὶ Δημήτερος ἀκτήν.] 290
οἱ δ' ἄρ' ἐν ἐλλεδανοῖσι δέον καὶ ἔπιτνον ἀλωήν,

V. 287. *ἐπιστοχάδην* M2.
V. 288. *ἔσταλτ'* quidam ap. Rank., *ἔστειλαντ'* M2.
V. 289. *αἰχμαῖς* V1. — *κορωνιόωντα*] V. Ioh. Diacon.: *διφορεῖται. καὶ γὰρ κορωνιόεντα* (sic M2.) *γράφεται, ἤγουν μέλανα — ἢ κορυνιόεντα, ἤγουν ῥαβδώδη καὶ δι' εὐκαρπίαν εὔογκα· κορύνη γὰρ ἡ ῥάβδος.* Schol.: *κορωνιόωντα. ἐπικαμπῆ γεννήματα. κατεχρήσατο· πέτηλα γὰρ τὰ φύλλα λέγονται. κορυνιόεντα* V2. Steph. Dind. Rank. Goettl. Schoem. Fl. *κορυνιόωντα* It. 2., quod praeferebat Heinr., *κορωνιόωντα* M3. (hic in m. *γέμοντα· τῶν σταχύων ἐπλήρουν* ad v. 290, ut videtur) V1. Boiss. cum Lennepio, Koechl., et sic legisse videtur scholiasta apud Rank. p. 59 *ἐθέριζον ἐν αἰχμαῖς καὶ ἐν δρεπάναις ὀξείαις τὰ πέτηλα καὶ τὰ ἐπικαμπῆ φύλλα.* — *κορυνήεντα* Pal. *κορωνόεντα* Med.
V. 290. *βριθόμεν' ἀσταχύων* M2. Versum uncis secluserunt Pal. Fl.
V. 291. *ἐν*] abest a V2. — *ἔπιτνον*] Sic V2. Plures Flor. Par. Vit. Ioh. Diac. Rehd. cod. Voss. Etym. M. p. 366, 43. Heinr. Boiss., *ἐλεδανοῖς δὲ καὶ ἔπιτνον ἀλοήν* M2., *ἐλεδ.* — *ἔπιτνον* V1. *ἔπιπλον* quidam codd. ap. Rank., Dind. Gaisf. *ἔπιμπλον* cod.

pompa ab Heliodoro descripta Aeth. III. init.

V. 287. *ἐπιστολάδην*] *ἀνεσταλμένως* Schol., succincta tunica.

V. 288. *ἐστάλατο*] Similes formae tertiae personae perf. et plusquamperf. sunt *κεκρύφαται* Theog. 730. Oper. 386. *τετεύχατο* Theog. 581, vocali antecedente *εἵατο* Theog. 622 (ubi cf. adnot.). *κείατο* Scut. 175. *κέατο* Scut. 241. V. Rzach. Dialekt p. 440. Ceterum cf. scholia p. 59: *ἀροτρεῶντες δὲ τοὺς χειτῶνας ἀνεσταλμένους εἶχον ἐπὶ ταῖς ζώναις.*

V. 289. *αἰχμῆς*] Mirum est, quod poeta utitur hoc vocabulo, quod plerumque de hasta dicitur, quapropter Paleius *ἅρπης* ex Oper. 573 reponendum esse coniecit. Neque vero scholiis res explanatur, in quibus paraphrasis extat *ἐν αἰχμαῖς καὶ ἐν δρεπάναις ὀξείαις.*

V. 290. *Δημήτερος ἀκτήν*] Ab *ἄγνυσθαι* deducendum esse vocabulum non persuadent scholiastae Hom. Il. XI, 630, ubi vide Heynium. Nam apud Hesiodum Oper. 466 de granis non fractis pinsendo usurpatur. Potius est derivandum de radice *ἀκ*, ut *ἀκρός* et *ἀκρίς*. Cf. Ioh. Schmidt. Wurzel Ak p. 81. Curt. Etym. p. 494. Dubium autem est, num scholiasta apud Rank. l. l., qui *ὡσανεὶ ὄντα δῶρον τῆς Δήμητρος* interpretatus sit *ἀκτὴν* legerit. Totum versum esse superfluum et spurium, cuius prior pars ad versus 295 sive 300 similitudinem confecta, altera ex Oper. 32 sive 466 sumpta sit, ostenderunt Deiters. p. 31 not. 83 et Paleius in adnot. ad h. v.

V. 291. *ἔπιτνον ἀλωήν*] praeparabant aream, eamque quasi sternebant; solebant enim sub dio grana exterere,

οἱ δ' ἐτρύγων οἴνας δρεπάνας ἐν χερσὶν ἔχοντες,
οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους ἐφόρευν· [ὑπὸ τρυγητήρων
λευκοὺς καὶ μέλανας βότρυας μεγάλων ἀπὸ ὄρχων,
βριθομένων φύλλοισι καὶ ἀργυρέῃς ἑλίκεσσιν. 295
οἱ δ' αὖτ' ἐς ταλάρους ἐφόρευν.] παρὰ δέ σφισιν ὄρχος
χρύσεος ἦν, κλυτὰ ἔργα περίφρονος Ἡφαίστοιο,
σειόμενος φύλλοισι καὶ ἀργυρέῃσι κάμαξι,

Bar. a sec. manu. — ἀλωήν] ἀλωῇ Robins. Heinr. Boiss. Heyn. ad Hom. Il. XXII, 402.

V. 292. οἱ δὲ τρύγων Spitzn. de versu her. p. 95. melius. Ϝοίνας Fl.

V. 293. ἐς ταλάρους ἐφόρευν] ἐν ταλάροις ἐφ. V1. 2. duo Flor. Lennep. Boiss. Et sic voluit Herm. l. l. — ὑπὸ τρυγητήρων] ἀπὸ τρ. Flor. Nam Vit. 293 et 296 οἵδ' οὖν τ' ἐς ταλάρους.

V. 294—300. Heinr. et Rank. verba μεγάλων ἀπὸ ὄρχων — ἐς ταλάρους ἐφόρευν includi iusserunt, Guiet. vv. 296—300, Hermannus pro genuinis habet, scripto tamen v. 296. οἵδ' οὖν ἐς ληνοὺς ἐφόρευν, cum Vit. habeat οἵδ' οὖν τ'. Trium recensionum vestigia Dindorfius detexit, quarum prima, v. 293—295, altera v. 296—298, tertia v. 296, 297, 300 (v. 299 enim plurimis codicibus abest) continetur. Paleius v. 293—295 ut alteram recensionem versuum sequentium uncinis seiunxit. Melius Schoemannus v. 293 ἀπὸ — 296 ἐφόρευν uncis seclusit.

V. 294. βότρυας abest a V1.

V. 296. ἐς ταλάρους] Vulg. Rank. Schoem. Koechl. Fl. — ἐν ταλάροις cum Bar. Goettl. Pal.

V. 297 et 313 Ϝέργα Fl.

V. 298. ἀργυρέῃσι] V1. ἀργυρέοισι. Heinr. ἀργυρέοις: videtur καμάκεσσι scribere voluisse.

quod etiam nunc faciunt Itali. V. Voss. Verg. Georg. I, 176. Ceterum hic solum transitiva imperfecti ἔπιτνον invenitur significatio.

V. 293. ὑπὸ τρυγητήρων] Hi quidem accipiebant a vindemiatoribus, uvas porrigentibus, atque acceptas in calathos (ἐς ταλάρους) colligebant.

V. 295. ἀργυρέῃς ἑλίκεσσιν] Epithetum ἀργυρέῃς male me habet; hic enim non erat locus de metallo exponendi, ex quo facti erant flexuosi racemi: factum hoc est infra v. 297 χρύσεος ὄρχος et 298 ἀργυρέῃσι κάμαξι.

V. 296. οἱ δ'] Hi sunt ipsi τρυγητῆρες secundum Lennepium apud Boiss., quod sequitur παρὰ δέ σφισιν ὄρχος. — παρὰ δέ σφισιν ὄρχος] pro ὁ δὲ παρὰ πᾶσιν αὐτοῖς ὄρχος (antes). De vocabuli ὄρχος notione cf. schol. ad Theocr. I, 48: Ἡσίοδος δὲ ὄρχον λέγει τὴν ἐπίστιχον τῶν ἀμπέλων φυτείαν.

V. 297. κλυτὰ ἔργα] De hoc plurali apposito singulari subiecto v. Matth. Gr. §. 293.

V. 298. κάμαξι] καλάμοις. V. Achill. Tat. I, 15: ἄμπελοι δὲ ἑκατέρωθεν τοῦ δένδρου καλάμοις ἐποχούμενοι, et quem ibi Iacobsius allegavit p. 471. Io. Chrysostomus. κάμακες igitur sunt harundines, quibus ab una arbore ad alteram complicatae transeant vites, quemad-

[τοί γε μὲν αὖ παίζοντες ὑπ' αὐλητῆρι ἕκαστος]
βριθόμενος σταφυλῇσι· μελάνθησάν γε μὲν αἵδε. 300
οἵγε μὲν ἐτράπεον, τοὶ δ' ἤρυον. οἱ δ' ἐμάχοντο
πύξ τε καὶ ἑλκηδόν. τοὶ δ' ὠκύποδας λαγὸς ἦρευν

V. 299. Hic versus deest in V2. M2. Par. Rehd. 4 Ital. apud Lennep. aliisque apud Rank. Adscriptus erat margini tanquam diversae recensionis versuum 282. 283 atque postea inepto loco repositus. παίζοντες recte Harl. Med. Ceteri παίζονται et τῷ γε. Pro αὖ Harl. οὖν. Cf. schol. Mon.: ἔν τισιν οὐ φέρεται ὁ στ.

V. 300. Etiam h. v. uncinis inclusit Gaisf. cum Heinr. Pro βριθόμενος Harl. σειόμενος. Pro γε μὲν alii ap. Rank. δὲ μ. Pro αἵδε alii ap. Rank. αἵγε. δέ μιν αἵγε M2. V1., δὲ μὲν αἵδε M3.

V. 301. τοὶ δ'] V2. οἱ δ', M2. οἵδ'.

V. 302. λαγοὺς M2., λαγὼς ἦρευν V1.

modum etiam nunc in Italia videre licet. Hinc patet, qui dici a poeta potuerit σειόμενος κάμαξι.

V. 300. μελάνθησαν] Folia et cincinni erant argentea (295), uvae tamen ipsae nigrae (ex auro). Heliod. Aeth. III, 4: οἱ δὲ ἦσαν μὲν τὴν ὕλην χρυσοῖ, τὴν δὲ χροιὰν κυάνεοι· ὁ γὰρ χρυσὸς ὑπὸ τῆς τέχνης ἐμελαίνετο.

V. 301. ἐτράπεον] Cf. Hom. Odyss. VII, 125. Etym. M. in bibl. Paris. ap. Ruhnkenium: ἀπότροπος οἶνος· τραπεῖν γὰρ τὸ αὐτὸ (sic scr. pro αὐτὸ) τῷ πατῆσαι. ὅθεν καὶ τὸ πρὸ τοῦ πατηθῆναι γινόμενον ἀπόσταγμα τῆς στραφυλῆς ἀπότροπος οἶνος λέγεται. οὕτως Ἐπαφρόδιτος ἐν ὑπομνήσει ἀσπίδος Ἡσιόδου. — Ceterum de harum voluptatum conexu v. Lehrs. P. A. p. 244 (435): „Nun aber sehe man hier. Was vor der Stadt geschieht, zerfällt in Geschäfte und Belustigungen. Von den Belustigungen sind die gleichartigsten Reiten, Faust- und Ringkampf, Wettfahren. Das erste steht v. 286, kein voller Vers, das zweite, nachdem dazwischen Pflügen, Ernten, Weinlese und Keltern beschrieben, v. 301, kein voller Vers in zwei Hexameter vertheilt, eintretend am Schluss des einen, dessen vorhergehender Theil dem Keltern des Weines angehört; das dritte endlich, getrennt davon durch drittehalb Verse Jagd, 305—313, sage neun vollständige Hexameter. Wie gehen, wenn ich aus anderm Beleidigenden noch eins ausheben soll, bei den ländlichen Geschäften Personen und Lokal durch einander.“ Et confidentius Deiters. p. 31: „Quamobrem nullus dubito, quin omnibus istis antea omissis haec fuerit genuina verborum coniunctio 285 νῶθ' ἵππων ἐπιβάντες ἐθύνεον. οἱ δ' ἐμάχοντο 301 πύξ τε καὶ ἑλκηδόν, quorum loco alius Homericam illam agriculturae descriptionem recitaverit versu aut 295 aut 298 (seu 300) finitam.“ Ceterum idem etiam in versibus sequentibus duas agnoscit recensiones, quarum altera v. 305—309, altera 310 (scriptis πὰρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον) — 313 comprehensa sit; tacet autem de venatione v. 302—304.

V. 302. πύξ τε καὶ ἑλκηδόν] De ἕλκειν luctari v. Hom. Iliad. XXIII, 714, quem locum laudavit Heinr. Nonn.

ἄνδρες θηρευταί, καὶ καρχαρόδοντε κύνε πρό,
ἱέμενοι μαπέειν, οἱ δ' ἱέμενοι ὑπαλύξαι·
πὰρ δ' αὐτοῖς ἱππῆες ἔχον πόνον, ἀμφὶ δ' ἀέθλοις 305
δῆριν ἔχον καὶ μόχθον. ἐϋπλεκέων δ' ἐπὶ δίφρων
ἡνίοχοι βεβαῶτες ἐφίεσαν ὠκέας ἵππους
ῥυτὰ χαλαίνοντες, τὰ δ' ἐπικροτέοντα πέτοντο
ἅρματα κολλήεντ', ἐπὶ δὲ πλῆμναι μέγ' ἄϋτευν.
οἱ μὲν ἄρ' ἀΐδιον δὴ ἔχον πόνον, οὐδέ ποτέ σφιν 310

V. 303. καρχαρόδοντε κύνε πρό] Hermannum non solum πρό offendit, quod debebat hoc ordine legi: πρὸ δὲ καρχαρόδοντε κύνε vel πρό τε κ. κ., sed etiam dualis. Nam solo duali, non addito δύω, non uti Graecos dicit, nisi cum ipsa rei ratio dualem quodammodo poscat, ut in ὄσσε, χεῖρε, ἵππω vocabulis; atque ἵππω quidem sine δύω esse equorum par, currui adiunctum, duos vero equos a grege quodam libere vagantes esse δύο ἵππω. Pronum esse igitur corrigere πρὸ δὲ τῶνδε δύω κύνε καρχαρόδοντε. Cf. v. 402. Sed nunc tutatur vulgatam. Pro πρό Par. πρός, in V1. prorsus deest.

V. 304. μαπέειν] μαρπέειν P2. — ὑπαλύξαι] M3. Pal. ἀπαλύξαι.

V. 305. ἀέθλοις] ἀέθλων Rehd. P1. 2., ἀέθλῳ Harl. M2. 3. Sic etiam V1. (qui antea habet αὐτούς) multique alii ap. Rankium, qui hoc praefert propter v. 312. Sed ex Hom. Il. XXIII. intellegitur praeter eum, qui primarium meruisset praemium, etiam reliquos, quanquam victos, competitores accepisse praemia.

V. 306. ἀπλεκ. M2., εὐπλεκτέων V1 (qui antea pro μόχθον habet μόθον).

V. 307. ἔφθοσαν M2.

V. 308. ἐπικροτέοντα] V1. ἐπικροτόεντα, ἐπικρατέοντα est vitium typogr. edit. Stephani. M3. ῥυτὰ (supra ἡνία) χαλαίνοντες (supra ων) ἐπὶ κροτόεντα. Pro πέτοντο M2. πετόοντο.

V. 310. δὴ ἔχον] Sic M3. δὴ abest a V1. 2. M2. Vit. rel.; deesse syllabam iam suspicatus erat Herm. qui οἱ μὲν ἄρ' ἔμπεδον αἰὲν ἔχον πόνον coniecerat, quod ἀΐδιος vocabulum insignificet studebant capere, non capiebant. V. Elmsl. ad Eur. Heracl. 1003 et Schaefer. App. ad Demosth. I. p. 337.

Dionys. XXXVII, 560: ἔην δ' ἀμφίδρομος ἀνὴρ Ἄνδρα παλινδίνητον ἄγων ἑτερόζυγι παλμῷ Ἕλκων ἑλκόμενός τε. Cf. Krause de Gymn. et Agonist. Graec. I. p. 418. — λαγὸς] Accusativus Doricus a λαγός nominativo, de quo cf. adnot. ad Theog. 60. — ἦρευν de retibus appositis intellegit Heinr., nec immerito, si Herodoti I, 123 memineris. Non tamen opus est, ut continuo de retibus cogites, cum ἦρευν etiam

V. 305. ἱππῆες] Esse certamen curule, non equestre, recte monuit Heinr.; ἱππῆες igitur sunt aurigae, non equitantes.

V. 306. ἐϋπλεκέων] Cf. 63.

V. 310. ἀΐδιον] De etymo huius vocabuli cf. Curt. Etym. p. 359, qui formationis analoga μαψίδιος et μινυνθάδιος attulit.

νίκη ἐπηνύσθη, ἀλλ' ἄκριτον εἶχον ἄεθλον.
τοῖσι δὲ καὶ προὔκειτο μέγας τρίπος ἐντὸς ἀγῶνος,
χρύσειος, κλυτὰ ἔργα περίφρονος Ἡφαίστοιο.

ἀμφὶ δ' ἴτυν ῥέεν Ὠκεανὸς πλήθοντι ἐοικώς·
πᾶν δὲ συνεῖχε σάκος πολυδαίδαλον. οἱ δὲ κατ' αὐτὸν 315
κύκνοι ἀερσιπόται μεγάλ' ἤπυον, οἵ ῥά τε πολλοὶ
νῆχον ἐπ' ἄκρον ὕδωρ, πὰρ δ' ἰχθύες ἐκλονέοντο.
θαῦμα ἰδεῖν καὶ Ζηνὶ βαρυκτύπῳ, οὗ διὰ βουλὰς

usitatum sit epicis antiquis. Alii pro ἔχον εἶχον. Pro ἄρ' V1. γάρ.
V. 311. ἐπηνύσθη] ἐπηνύσθην P2. al. ap. Rank. ἐπηνήθη Harl. Post ἄκλιτον A. — ἔχον V1.
V. 312. τοῖσιν δὲ πρ. M3., καὶ abest a V1. Pro προὔκειτο scribendum esse προέκειτο monuit Nauckius, Bulletin. 1876 p. 4 (item diphthongum esse dissolvendam in multis locis Homericis, quibus προὔφαινε, προὔθηκε, προὔπεμψε, similia leguntur).
V. 314. Pro ῥέεν V1. πέλεν. — ϝεϝοικώς Fl.
V. 315. αὐτοὺς M2.
V. 316. γε πολλοὶ M2. 3.
V. 317. πὰρ] V2. Harl. παρά Pro ἐκλονέοντο P2. multique alii ap. Rank. δονέοντο. — ἰχθύες δονέοντο M3., ἰ. κλονέοντο M2. V1. In V1. deest ὕδωρ.
V. 318. ϝιδεῖν Fl.

V. 312. ἐντὸς ἀγῶνος] Hesych.: ὁ τόπος, ἔνθα ἀθροίζεται τὸ πλῆθος. Cf. Schol. Il. XXIV, 1 p. 627 Bekk.: παρὰ δὲ Βοιωτοῖς ἀγὼν ἡ ἀγορά, καὶ τὸν ἀγοράνομον ἀγώναρχον καλοῦσιν, ὅθεν καὶ ἀγωνίους θεοὺς Αἰσχύλος τοὺς ἀγοραίους καὶ Ἡσίοδος „ἐρχόμενον δ' ἀν' ἀγῶνα" (Theog. v. 91).
V. 314. ἀμφὶ δ' ἴτυν ῥέεν] His verbis continuatur genuina scuti descriptio, quae additamentis serioribus v. 228—313 interrupta erat. Cf. adnot. ad v. 228. V. 314—480 „Erstes rhapsodisches Machwerk" Fl. Ceterum margo erat Oceanus, quemadmodum. Hom. Il. XVIII, 606—607.
V. 316. κύκνοι ἀερσιπόται] Eurip. fragm. 775, 31 Nauck. πηγαῖσί τ' ἐπ' Ὠκεανοῦ Μελιβόας κύκνος ἀχεῖ. Cf. Athen. IX. p. 393 D. Cycni adripas Oceani habitare dicuntur propter Ligyes. V. animadvers. ad Theog. 518. Voss. Geogr. ant. p. XXXV. Epp. myth. I. p. 84. Eodem significatu Hesiodus ἀερσιπότητος adhibet Oper. 767 cum nomine verbali in priore parte compositi. Cf. composita Homerica ἀερσίπους, ἀρσίπους h. h. IV, 211 et quae exposuit Stolz. Zusammeng. Nomina p. 41. — ἤπυον Heinrichius non de cantu olorum, sed de sonitu alarum rostrorumque, vocis etiam, intellegendum esse dicit, cum ἠπύειν sonandi, non canendi, notionem habeat. Sed hic nihil notari verbo ἠπύειν videtur, quam apertura orum.
V. 318. θαῦμα ἰδεῖν] Haec

Ἥφαιστος ποίησε σάκος μέγα τε στιβαρόν τε,
ἀρσάμενος παλάμῃσι. τὸ μὲν Διὸς ἄλκιμος υἱὸς 320
πάλλεν ἐπικρατέως· ἐπὶ δ' ἱππείου θόρε δίφρου,
εἴκελος ἀστεροπῇ πατρὸς Διὸς αἰγιόχοιο,
κοῦφα βιβάς· τῷ δ' ἡνίοχος κρατερὸς Ἰόλαος
δίφρου ἐπεμβεβαὼς ἰθύνετο καμπύλον ἅρμα.
ἀγχίμολον δέ σφ' ἦλθε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη, 325
καί σφεας θαρσύνουσα ἔπεα πτερόεντα προςηύδα·
Χαίρετε, Λυγκῆος γενεὴ τηλεκλειτοῖο·
νῦν δὴ Ζεὺς κράτος ὔμμι διδοῖ μακάρεσσιν ἀνάσσων,
Κύκνον τ' ἐξεναρεῖν καὶ ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι.
ἄλλο δέ σοί τι ἔπος ἐρέω, μέγα φέρτατε λαῶν· 330
εὖτ' ἂν δὴ Κύκνον γλυκερῆς αἰῶνος ἀμέρσῃς,

V. 322. Ϝείκελος Fl.
V. 323. κρατερὸς Ϝιόλαος Fl.
V. 326. θαρσύνουσα] Sic ex analogia v. 445 scribendum est. θαρσύνουσ' ἔπεα codd. et edd. — θαρσύνουσα Ϝέπεα Fl.
V. 328. κράτος ὔμμι Ζεὺς M2. — μακάρεσσι Ϝανάσσων Fl.
V. 329. δύσειν pro δῦσαι V1.
V. 330. σοί] V1. 2. τοι ἔπος ἐξερέω. — Ϝέπος Ϝερέω Fl.
V. 331. δὴ abest a V1.

vulgo cohaerent cum antecedentibus: πὰρ δ' ἰχθύες ἐκλονέοντο: male. Nam Iuppiter non solum illos pisciculos vel cycnos et Oceanum, ut Hermannus putat, admiraturus erat, sed totum clipeum. Quare post ἐκλονέοντο plena positura distinximus.

V. 320. ἀρσάμενος] Cf. Op. 431.

V. 322. εἴκελος ἀστεροπῇ] Similiter Hom. Il. XIV, 386 εἴκελον ἀστεροπῇ. Sic dicitur inprimis propter celeritatem, non solum propter armorum fulgorem, quemadmodum etiam locus Homericus non de fulgente solum gladio, sed de saepe fortiterque vibrato, quo fulgor celeriter cessaturus excitatur. Sic Hom. Il. XIII, 245 de lorica et X, 154 de lanceis celeriter motis et inde fulgentibus dicitur.

V. 324. καμπύλον ἅρμα] Sic dicitur propter ἄντυγας.

V. 327. χαίρετε — γενεή] „Tam Iolaum quam Herculem alloquitur Minerva. Ducebat enim uterque genus ab Lynceo. Quippe Lynceus pater fuit Abantis, Abas Acrisii, Acrisius Danaes, Danae mater Persei, Perseus pater Electryonis et Alcaei, Electryo Alcmenae, ex qua natus Hercules; Alcaeus pater Amphitryonis, hic autem Iphicli, cuius filius fuit Iolaus. Vid. Appollod. II. 4, 1. IV, 5, 6, 8, 11. Tzetz. ad h. l. Itaque mox ὔμμι διδοῖ." Lennepius. Idem iam antea Hermannus statuerat, sequente Paleio.

V. 330. Ad Herculem se convertit Minervae oratio.

τὸν μὲν ἔπειτ' αὐτοῦ λιπέειν καὶ τεύχεα τοῖο,
αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν Ἄρην ἐπιόντα δοκεύσας,
ἔνθα κε γυμνωθέντα σάκευς ὕπο δαιδαλέοιο
ὀφθαλμοῖσιν ἴδῃς, ἔνθ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ· 335
ἂψ δ' ἀναχάσσασθαι· ἐπεὶ οὔ νύ τοι αἴσιμόν ἐστιν
οὔθ' ἵππους ἑλέειν οὔτε κλυτὰ τεύχεα τοῖο.
Ὣς εἰποῦσ' ἐς δίφρον ἐβήσατο δῖα θεάων,
νίκην ἀθανάτῃς χερσὶν καὶ κῦδος ἔχουσα,
[ἐσσυμένως. τότε δή ῥα διόγνητος Ἰόλαος] 340
σμερδαλέον θ' ἵπποισιν ἐκέκλετο· τοὶ δ' ὑπ' ὁμοκλῆς
ῥίμφ' ἔφερον θοὸν ἅρμα κονίοντες πεδίοιο.

V. 332. V1. τὸν αὐτοῦ relicto lacunae spatio post τόν.
V. 333. ἐπιόντα] ἐπὶ νῶτα Harl. Pal. P2. M2. 3.
V. 334. ἔνθα καὶ M2. aliique ap. Rankium. — κε] om. A. It.
V. 335. ὀφθαλμοῖσι Ϝίδῃς Fl.
V. 336. ἀναχάσσασθαι] V1. ἀναχάσεσθαι, alii ap. Rankium ex glossa ἀναχωρήσασθαι.
V. 337. ἐλάαν M3.
V. 338. ἐβήσατο] ἐπεβήσετο Parr. duo. — ὡς Ϝειποῦσ' Fl.
V. 339. ἀθανάτῃσιν V1.
V. 340. Non iniuria Pal. versum uncinis seclusit, scripto v. 341 cum plurimis codicibus σμερδαλέον θ', quoniam non Iolaum, sed Minervam, currum Herculis ascendentem, equos incitare v. 343 demonstratur.
V. 341. σμερδαλέον θ'] Sic codd. A. σμερδαλέον ἵπποισι M3. V1. Vit. al. Varietas lectionis inserto versu spurio 340 vel 339—340 orta esse videtur.
V. 342. κονίοντος M2.

V. 332. αὐτοῦ] eo ipso loco, quo occisus est. „Prudens Minervae monitum huc pertinet, ne forte in exuendo Cycno occupatus Hercules minus sibi ab irruente Marte caveret. Itaque Cycni spolationem haud prius eum peragere iubet, quam et Martem vulneratum in fugam verterit. Cf. v. 467 seq." Lennepius. αὐτὸς δὲ reddendum cum Wolfio tu ipse vero.

V. 334. ἔνθα κε γυμνωθέντα] Itaque Herculem poeta dicit v. 460 μηρὸν γυμνωθέντα σάκευς ὑπὸ δαιδαλέοιο. Cf. Iliad. XV, 312. XI, 424.

V. 337. τοῖο] Martis.

V. 338. δίφρον] Herculis currum. Heinrichius ipsam deam curru advenisse dicit, idque, quanquam non dictum ab ipso poeta, suppleri debere v. 325. Scilicet non meminerat Heinrichius Hom. Il. V, 837 seq.

V. 339. νίκην — καὶ κῦδος ἔχουσα] Non indigemus Goettlingii interpretatione, qui νίκην καὶ κῦδος de ipsa aegide acceperat, quia melius est cum Heinrichio et Lennepio collatis Hom. Iliad. V, 593 et XI, 3 de Minerva, Herculi victoriam praebente, cogitare. Fortasse autem totus versus recentius additamentum est, ut putabat cum Hermanno Paleius, allegans Eurip. Ion. 1529.

V. 342. κονίοντες πεδίοιο] Nos eodem modo geni-

ἐν γάρ σφιν μένος ἧκε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη
αἰγίδ' ἀνασσείσασα· περιστονάχιζε δὲ γαῖα.
τοὶ δ' ἄμυδις προγένοντ' ἴκελοι πυρὶ ἠὲ θυέλλῃ, 345
Κύκνος θ' ἱππόδαμος καὶ Ἄρης ἀκόρητος ἀϋτῆς.
τῶν ἵπποι μὲν ἔπειθ' ὑπεναντίοι ἀλλήλοισιν
ὀξεῖα χρέμισαν, περὶ δέ σφισιν ἄγνυτο ἠχώ.
τὸν πρότερος προσέειπε βίη Ἡρακληείη·
Κύκνε πέπον, τί νυ νῶϊν ἐπίσχετον ὠκέας ἵππους, 350

V. 344. *περιστονάχιζε*] Harl. V1. Pal. P2. *περιστενάχησε*, M2. *περιστενάχησα*.

V. 345. *προγένοντ' ἴκελοι*] *προγένονθ' ἴκελοι* V1., M3. *προςέγενθ'*. *προγένοντο ἴκελος* cod. O apud Pal.; itaque Pal. *τοὶς δ' ἄμυδις προσέγεντ' ἴκελος πυρὶ* coll. Theog. 283 vetustam lectionem esse coniecit. Sed cum alterum vitium versui adhaereat, digammo vocabuli *ἴκελος* violato, Boeoticum singularem *προσέην* significatu aggrediendi, ut Oper. 353, Hesiodum scripsisse, atque hoc male intellecto et glossemate *προσέγεντ'* inepte explicato, scripturam *ἴκελος* pro *ἴκελοι* irrepsisse exposuit Flach. Dig. p. 39.

V. 346. *ἀκήρατος* V1.

V. 347. *τῶν ἵπποι*] Vulgo *τῶν θ' ἵπποι*. Dind. *τῶνθ' ἵπποι*. Cum Hermanno *θ'* eieci.

V. 348. *ὀξεῖα*] Guietus corrigebat *ὀξέα τ' ἐχρέμισαν περί τε σφισὶν ἄγνυτο ἠχώ*. V2. *ὀξεία*. Post *σφισιν* scripsi cum Heinr. et Dind. ex Harl. Med. M2. 3. pro *σφίν*. Bentl. *σφισι Ϝάγνυτο Ϝηχώ*, quod recepit Fl.

V. 349. *πρότερος*] Sic V1. 2. M2. 3. 4. Flor. P2. Al. *πρότερον*. — *προσέϜειπε* Fl.

V. 350. *τί νυ νῶϊν*] *τοίνυν νῶϊν ἐπίσχες* Harl., *τοι νῦν ἐπίσχες* M2.

tivo loci utimur: des Weges daherwirbelnd, seines Weges gehend. Cf. Iliad. XIII, 820; XXIII, 372, 449; Od. VIII, 122.

V. 344. *αἰγίδ' ἀνασσείσασα*] I. e. iactans aegidem et armis tundens, unde fragor ut tonitru oritur. Recte Lennepius animadvertit, Il. IV, 167, XV, 310, 321. XVI, 593 vibrationem aegidis ad terrorem incutiendum valere. — Forma *ἀνασσείασκε* legitur hymn. Hom. II, 225.

V. 348. *ὀξεῖα*] Non facile *εῖα* exitus neutrius generis alicuius adiectivi in *υς* reperiatur praeter Arat. Dios. 386 *θήλεια μῆλα*. V. Hermann. ad Soph. Tr. 122. Nostrum ab Etymol. M. p. 814, 45 tanquam Hesiodi profertur. Non iniuria igitur conclusit Rzach. Dialekt. p. 419 ex *ὀξέϜα* olim stirpe producta formam *ὀξῆα* ortam esse, quae litteris priscis in ionicas commutatis errore librariorum *ὀξεῖα* scripta sit, coll. Brugman. de Gr. l. prod. supplet. in Curt. Stud. IV.

V. 350. *Κύκνε πέπον*] Non cum Wolfio vertendum est „Cycne ignave," neque cum Vossio „o Freund", cum locis Homeri-

ἀνδράσιν οἵ τε πόνου καὶ ὀϊζύος ἴδριές εἰμεν;
ἀλλὰ παρὲξ ἔχε δίφρον ἐΰξοον. ἠδὲ κελεύθου
εἶκε παρὲξ ἰέναι. Τρηχῖνα δέ τοι παρελαύνω
ἐς Κήϋκα ἄνακτα· ὁ γὰρ δυνάμει τε καὶ αἰδοῖ
Τρηχῖνος προβέβηκε, σὺ δ' εὖ μάλα οἶσθα καὶ αὐτός· 355
τοῦ γὰρ ὀπυίεις παῖδα Θεμιστονόην κυανῶπιν.
ὦ πέπον, οὐ μὲν γάρ τοι Ἄρης θανάτοιο τελευτὴν
ἀρκέσει, εἰ δὴ νῶϊ συνοισόμεθα πτολεμίζειν.
ἤδη μέν τί ἕ φημι καὶ ἄλλοτε πειρηθῆναι
ἔγχεος ἡμετέρου, ὅθ' ὑπὲρ Πύλου ἠμαθόεντος 360

V. 352. παρὲξ] Sic V1. P2. Dind. Al. πάρεξ.
V. 353. παρελαύνω] Vit. et Schol. Soph. Tr. 39. παρελαύνων. Antea Τραχῖνα M2. — ϝεῖκε Fl.
V. 354. ϝάνακτα Fl.
V. 355. ϝοῖσθα Fl.
V. 357. πέμπον, οὐ μὲν M2.
V. 358. νῶϊ] νῶγε St. marg. νώγε V̊2. — πολεμ. M2.
V. 359. μέν τι] Sic V2. Vulgo μέν τε. — ϝέ Fl.

cis, quibus πέπον legitur, inspectis appareat, eorum qui sic appellentur simul, quamvis amice, notari neglegentiam vel tarditatem in eo faciendo, quod facere eos oporteat.“ Sic Ulysses Od. IX, 447 arietem suum alloquitur, quod solito tardius neque primus, ut decebat, sed postremus omnium antro exiret. Cf. Lennep. ad h. v.

V. 351. ὀϊζύος] Propter violatum digamma in ἴδριες Flach. coniecturam proposuit πόνου καὶ ἀϋτῆς ϝίδριες. Cf. v. 346, 433. Fortasse autem versus spurius est, ut putabat Paleius.

V. 352. παρὲξ] πάρεξ = χωρίς, παρέξ = ἔξω. V. Diacon. ad h. l. Herodian. περὶ μον. λέξ. p. 25 et Varini ecl. p. 342, 16. Dind.: τὸ μὲν οὖν βαρυνόμενον σημαίνει τὸ χωρίς καὶ συντάσσεται γενικῇ, οἷον πάρεξ Ἀπολλωνίου· τὸ δὲ ὀξυνόμενον ἰσοδυναμεῖ τῇ παρά ἢ τῇ ἐξ προθέσει, ἥτις σημαίνει τὴν ἔξω σχέσιν, ὡς παρ' Ὁμήρῳ παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσιν ἀντὶ ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ καὶ παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνετε. V. Allgem. Lehre v. Accent. p. 347.

V. 353. εἶκε παρὲξ ἰέναι] Sic βῆ ἴμεν ἐκ θαλάμοιο Hom. Od. II, 5. V. Thiersch. Gr. §. 314, 9. — Τρηχῖνα sc. ἐς Τρηχῖνα δέ τοι παρελαύνω, ut Hesiodi, citat schol. ad Soph. Trach. 39.

V. 354. Κήϋκα] V. Apollodor. II, 7, 7. Paus. I, 32, 6.

V. 355. Τρηχῖνος] προβαίνειν τινός eodem sensu hic usurpatum est, quo ἀμφιβαίνειν τι Hom. Iliad. I, 37. Τρηχίς seu Τραχίς idem est atque Θρᾴκη, ut Καλχηδών et Χαλκηδών, κιθών et χιτών etc.

V. 357. θανάτοιο τελευτήν] Apud Homerum non legitur, sed θανάτοιο τέλος, ut Oper. 166. Cf. Iliad. III, 309. IX, 416. XI, 451. XIII, 602.

V. 360. Πύλου ἠμαθόεντος] Hoc expositum erat in catalogis. V. Apollod. II, 7, 3.

ἀντίος ἔστη ἐμεῖο, μάχης ἄμοτον μενεαίνων.
τρὶς μὲν ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἠρείσατο γαίῃ,
οὐταμένου σάκεος, τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρόν,
παντὶ μένει σπεύδων, διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξα·
πρηνὴς δ' ἐν κονίῃσι χαμαὶ πέσεν ἔγχεος ὁρμῇ. 365
ἔνθα κε δὴ λωβητὸς ἐν ἀθανάτοισιν ἐτύχθη,
χερσὶν ὑφ' ἡμετέρῃσι λιπὼν ἔναρα βροτόεντα.
Ὣς ἔφατ'· οὐδ' ἄρα Κύκνος ἐϋμμελίης ἐμενοίνα
τῷ ἐπιπειθόμενος ἐχέμεν ἐρυσάρματας ἵππους.
δὴ τότ' ἀπ' εὐπλεκέων δίφρων θόρον αἶψ' ἐπὶ γαῖαν 370
παῖς τε Διὸς μεγάλου καὶ Ἐνυαλίοιο ἄνακτος.
ἡνίοχοι δ' ἔμπλην ἔλασαν καλλίτριχας ἵππους·
[τῶν δ' ὕπο σευομένων κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών.]

V. 361. ἔστης V1.
V. 362. ἠρείσαο V1.
V. 364. μέγα σαρκὸς ἄραξα] Sic V1. Vulgo μέγα σάκος ἄραξα. Σαρκός, quod infra v. 461 recurrit in Harl. Med. P1. 2., etiam hic Hermannus reponi iusserat. Secutus est Boiss. Quare non opus est, ut cum Guieto, Heinr., Dind. uncinis includatur. Boiss. tamen malebat οὐταμένου σάκεος διὰ δὲ μέγα ὅπλον ἄραξα Παντὶ μένει σπεύδων, τὸ δὲ τέτρατον ἤλασα μηρόν. Thiersch. de Hes. p. 28 σάκκος scribendum esse putat, ut ὄπφις, σκύπφος etc.
V. 365. ἔγχεος αἰχμῇ, sed in m. ὁρμῇ M3., ἔγχεος αἰχμῇ V1.
V. 368. ἄρα οἱ M3. V1.
V. 369. Ϝερυσάρματας Fl.
V. 370. εὐπλεκτέων — ἆψ V1.
V. 371. Ἐνυαλίου V1. — Ϝάνακτος Fl.
V. 372. ἔμπλην] V2. ἔπλην.
V. 373. κανάχιζε πόσ' εὐρεῖα χθών] Herm. Orph. p. 694 ex Iliad. XVI, 105. 794 scribendum esse καναχὴν ἔχεν εὐρεῖα χθ. arbitratur, a rhythmico incessu maxime commendatum. κανάχιζεν πᾶσα περὶ χθών coni. Rank. coll. Il. XIX, 362 γέλασσε δὲ πᾶσα περὶ χθών; κανάχει πᾶσ' εὐρεῖα χθών vel κανάχει ποσὶν εὐρεῖα χθών Goettlingius. Sed melius est totum versum pro

ibique Heyn. p. 187. — ἠμαθόεις solemne Pyli epitheton etiam apud Homerum.

V. 361. ἄμοτον] Vox ἄμοτον aut de radice μα, aut de αϜ in ἄω, aut de μοτὸν = μέτριον derivanda est.

V. 363. οὐταμένου] est aoristus passivae significationis, ut κτάμενος v. 402. Cf. Rzach. Dialekt p. 459.

V. 367. Non satis recte Heinrichius ad. h. l. dicit ignominiose spoliatum esse Martem secundum poetam nostrum, cum nefas esset (v. 336) spoliare deum aliquem. Non spoliatum esse patet ex ἔνθα κε ἐτύχθη scilicet εἰ ἔλιπε ἔναρα βροτόεντα.

V. 373. Non consentit comparatio Herculis et Cycni pugnantium cum comparatione Iliad.

[ὡς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὄρεος μεγάλοιο
πέτραι ἀποθρώσκωσιν, ἐπ' ἀλλήλαις δὲ πέσωσι, 375
πολλαὶ δὲ δρῦς ὑψίκομοι, πολλαὶ δέ τε πεῦκαι
αἴγειροί τε τανύρριζοι ῥήγνυνται ὑπ' αὐτῶν
ῥίμφα κυλινδομένων, εἷος πεδίονδ' ἀφίκωνται,
ὣς οἳ ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον μέγα κεκλήγοντες.]
πᾶσα δὲ Μυρμιδόνων τε πόλις κλειτή τ' Ἰαωλκός, 380

spurio habere, ut proposuit Pal. Cf. v. 348. — Antea vulgo ὑποσευομένων. Pro πόσ' P2. M2. πᾶσ'.

V. 375. ἀποθρώσκωσιν] ἀποθρώσκουσιν M2. 3. ἀποθρώσκουσαι ἐπ' ἀλλήλαισι πέσ. V1.

V. 376. πολλοὶ V1.

V. 378. κυλινδουμένων, ἕως πέδονδ' M2. Versus deest in M3. Vit., sed in M3. in m. postea additus. V1. ἕως — πεδίον ἀφ.

V. 379. κεκληγότες M2., πεκληγῶτες M3.

V. 380. τε πόλις] τε om. V2. — Ἰαϝωλκός Fl.

XIII, 137 et Verg. Aen. XII, 684, cum v. 373—379 non duo hostes magno clamore in se invicem irruentes describantur. Praeterea idem pugnae status etiam v. 405—412 exponitur. Cf. adnot. Wolfii ad v. 405: „Sed eiusdem fere rei caussa iam ante aliam similitudinem disperdiderat; et quod h. l. nostro est ὣς οἳ κεκλήγοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν, prope nihil discrepat ab istis ὣς οἳ ἐπ' ἀλλήλοισι πέσον, μέγα κεκλήγοντες 379."

V. 377. ῥήγνυνται] Coniunctivum esse pro ῥηγνύωνται ex aliis coniunctivis ἀποθρώσκωσι, πέσωσι concludi potest. Cf. Hippon. fr. 19, 4 B. Odyss. XXIV, 89 et quae exposuit Rzach. Dialekt. p. 458 seq.

V. 378. Non iniuria A. Nauckius in Bulletin. Acad. Pet. VI p. 18 etiam hic, ut in locis Homericis, εἷος pro εἵως restituendum esse monuit.

V. 380. πᾶσα — Μυρμιδόνων — πόλις] „Ut rei hic narratae non aliquid etiam adiciatur ad prodigium (est per se prodigium satis), omnia hoc loco memorata oppida Thessaliae fuisse dicendum est, ut haud dubie Thessaliae fuit Μυρμιδόνων πόλις Phthia, Pelei regia, quae Μυρμιδόνων ἄστυ dicitur Od. III, 9; item Ἰαωλκός etiam Ἰωλκὸς et Ἰωλχὸς dicta; cumque Ἄρνη tam Thessaliae memoretur oppidum quam Boeotiae (vid. Steph. de Urb. in V; Strabo IX p. 630 C. 633 B), de illa potius quam de hac cogitandum est. Neque Helice hic intellegenda Peloponnesi urbs, biennio ante pugnam Leuctricam fluctibus absorpta, sed Thessaliae oppidum, iudice etiam Strabone VIII p. 590 C, ubi testem invocat Hesiodum, Scutum Herculis aperte respiciens, vel h. l. vel infra v. 475, ubi Arne et Helice memorantur in vicinia Trachinis sitae. Nec proinde dubitandum, quin fuerit etiam Thessaliae urbs quaedam Anthea, quod nomen, ut pluribus urbibus ob similem loci naturam conveniens, ita pluribus etiam inditum fuit." Lennepius. Secutus est Paleius. Ceterum cf. schol. Mon.: Ἄνθεια· πόλις Θεσσαλίας.

Ἄρνη τ' ἠδ' Ἑλίκη Ἄνθειά τε ποιήεσσα
φωνῇ ὑπ' ἀμφοτέρων μεγάλ' ἴαχον· οἱ δ' ἀλαλητῷ
θεσπεσίῳ σύνισαν· μέγα δ' ἔκτυπε μητίετα Ζεύς.
[κὰδ δ' ἄρ' ἀπ' οὐρανόθεν ψιάδας βάλεν αἱματοέσσας,
σῆμα τιθεὶς πολέμοιο ἑῷ μεγαθαρσέϊ παιδί.] 385
[οἷος δ' ἐν βήσσῃς ὄρεος χαλεπὸς προϊδέσθαι
κάπρος χαυλιόδων φρονέει θυμῷ μαχέσασθαι
ἀνδράσι θηρευτῇς, θήγει δέ τε λευκὸν ὀδόντα
δοχμωθείς, ἀφρὸς δὲ περὶ στόμα μαστιχόωντι

V. 382. *φωνῇ δ'* M2. — *μέγα ϝίαχον* Fl.
V. 385. *μέγα θάρσεϊ* M2. — *ϝεῷ* Fl.
V. 386. *προϊδέσθαι*] Harl. Par. ap. Rank. *προςιδέσθαι*, quod immerito praefert Rankius. — *προϝιδέσθαι* Fl.
V. 387. *χαυλιόδων*] V2. *χαυλιόδους*. Porro *φορέει* V2., *δὲ θυμῷ* V1., al. *μάχεσθαι* V2. M2.
V. 388. *θηρευτῇς*] V2. *θηρευταῖς*, M2. *θηρατῆρσι*, V1. *θηρευτῆσι*.
V. 389. *μαστιχόωντι*] Sic M2. 3. P2. Med., *μαστιχόωντε* P1. V1., *στόμασιν χιόωντι* V2., *στόμασι χιόωντι* It. 2., *μαστιγόωντι* Heinr. Heynius ad Il. XI, 416 *μαστιόωντι* (ut 431; quod male conveniret apro) vel *μαστάζοντι* (ut Nicand. Ther. 918).

V. 382. *μεγάλ' ἴαχον*] In *ἴαχε* vocalem iota productam esse digammo vocis *ἰάχω* in vocalem *υ* commutato, ut *υἴαχε* pronuntiandum sit, probare tentavit Hartel. Stud. III p. 33. V. ad Theog. 678. 887.

V. 384—385. Hos versus ex Hom. Iliad. XVI, 459 seq. male huc translatos esse iam scholasta ad h. v. intellexit: *Ὅμηρος μὲν ἐπὶ Σαρπηδόνος μέλλοντος τελευτᾶν εὐλόγως ποιεῖται τὰς αἱματοέσσας ψιάδας φερομένας, οὗτος δὲ Ἡρακλέους νικῶντος.*

V. 384. *ψιάδας αἱματ.*] Hom. Il. XVI, 458: *οὐδ' ἀπίθησε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, Αἱματοέσσας δὲ ψιάδας κατέχευεν ἔραζε Παῖδα φίλον τιμῶν.*

V. 386—392. Nova comparatio Herculis cum apro venatores invadente ante v. 405—412 absona videtur esse, praesertim cum Iliad. XI, 414. XIII, 471. Od. XIX, 439, unde comparationem rhapsodus noster descripsit, unus aper pluribus adversetur venatoribus, non uni. Praeterea iam v. 370 enarratum erat, Herculem de curru suo desiluisse.

V. 387. *χαυλιόδων*] Cf. Ioh. Diaconum ad v. 303: *χαυλιόδοντα μὲν λέγονται, ὅσα ἔχουσι τοὺς ὀδόντας ἐξεστηκότας τοῦ στόματος, οἷον ἔλεφας καὶ χοῖρος.*

V. 389. *δοχμωθείς*] Incurvata cervice. — *μαστιχόωντι*] Derivant a *μάσταξ*, sed unde *μαστιχ* —? Non potest derivari nisi a *μαστίχη*: est igitur is *μαστιχάων*, ex cuius ore spuma crassior, tanquam ex lentisco lacrima, defluit; nos dicimus geifernd. Atque hoc etiam Hesychius voluisse videtur: *Μασταρίζειν, μαστιχᾶσθαι καὶ τρέμειν ἢ σφοδρῶς ἢ κακῶς μασᾶσθαι.* De manducatione non cogitavit poeta. Nam quod Hermannus dicit, cogitandum

λείβεται, ὅσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην, 390
ὀρθὰς δ' ἐν λοφιῇ φρίσσει τρίχας ἀμφί τε δειρήν·
τῷ ἴκελος Διὸς υἱὸς ἀφ' ἱππείου θόρε δίφρου.]
[ἦμος δὲ χλοερῷ κυανόπτερος ἠχέτα τέττιξ
ὄζῳ ἐφεζόμενος θέρος ἀνθρώποισιν ἀείδειν
ἄρχεται, ᾧτε πόσις καὶ βρῶσις θῆλυς ἐέρση, 395
καί τε πανημέριός τε καὶ ἠῷος χέει αὐδὴν
ἴδει ἐν αἰνοτάτῳ, ὅτε τε χρόα Σείριος ἄζει,
ἦμος δὴ κέγχροισι πέρι γλῶχες τελέθουσι,

V. 390. ἐΐκτην] Sic codd. et edd. ἐοίκτην M2. Goettl. Pal. ἔϊκτον, coll. Od. IV, 27. Versus autem ex Il. I, 104 male traiectus est. Cf. adnot. Wolfii: „Importunus consarcinator in tali loco vel una hac forma facile se prodit, quae mutuata ex narrationis tenore hic male convenit inter quatuor praesentia.“ — Ϝοι — ϜεϜίκτην Fl.

V. 396. αὐδὴν] ἀοιδὴν P2. V1.

V. 397. ὅτε τε] Sic cum Etym. M. p. 465, 39 Dind. Pal. Schoem. Koechl. Fl. ὁπότε cum nonnullis codd. A. Goettl. ὅτε περ M3. al. Cf. Iliad. II, 471. 782. V, 500. 803.

V. 398. ἦμος δή] Cum duob. codd. Par. et ed. Iunt. I esse de morsicante bestia, ad aprum nullo modo pertinet, qui dente caedit suo, non mordet.

V. 390. V. Homer. Od. XIX, 446: ὁ δ' (ὁ κάπρος) ἀντίος ἐκ ξυλόχοιο Φρίξας εὖ λοφιήν, πῦρ δ' ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς.

V. 393—401. Hi versus, quibus significatur anni tempus, quo commissa est pugna, inepte positi inter v. 380—383 et v. 405—412 initium pugnae enarrantes, aut sunt removendi, cum filum narrationis interrumpatur, aut post v. 372 transponendi. Iam Wolfius graviter eos tulit, addita causa haud probabili: „Hic vero voluit, opinor, interiectis his versibus taedio occurrere, quod tot similitudines afferre potuerint.“

V. 393. κυανόπτερος] Recte Vossius: mit dunkeler Schwinge. Sic dicitur αἰθίοπι χροτὶ in Meleagri Epigr. CXI apud Brunck. Anal. I p. 32 et αἰθαλίωνες τέττιγες Theocr. VII, 138. ἠχέτα τέττιξ legitur etiam Oper. 580, unde sua desumpsit Pamphilus in Brunck. anal. I p. 258.

V. 394. θέρος — ἀείδειν ἄρχεται] Anacreont. fr. 32 Bergk.: θέρεος γλυκὺς προφήτης — δενδρέων ἐπ' ἄκρων Ὀλίγην δρόσον πεπωκὼς Βασιλεὺς ὅπως ἀείδεις. Cf. Meleagr. 112. Leonid. Tarent. LX.

V. 395. θῆλυς] Pro θήλεια. Cf. Friedl. Ariston. p. 31 et adnot. ad Theog. 657. Sic etiam Homerus Iliad. XIX, 97 Ἥρη, θῆλυς ἐοῦσα dicit.

V. 397. ἴδει] τῷ ἱδρῶτι· καὶ εὐθεῖα τὸ ἴδος· καὶ ἴδει τῷ θέρει παρ' Ἡσιόδῳ. Suidas (ed. Bekker). Hinc ἰδάλιμος Oper. 413. — Σείριος ἄζει] Cf. Oper. 587: ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει. Ceterum cf. adnot. Wolfii: „Ineptus versus, qui omittendus est. Nam cum versibus prioribus summae aestatis tempora describere voluisset, nunc non licebat nude ipsam aestatem adicere.“

V. 398. ἦμος δή] Hermannus versus 398—400 nihil esse

τούςτε θέρει σπείρουσιν, ὅτ' ὄμφακες αἰόλλονται,
οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος· 400
τὴν ὥρην μάρναντο, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ὀρώρει.]
[ὡς δὲ λέοντε δύω ἀμφὶ κταμένης ἐλάφοιο
ἀλλήλοις κοτέοντες ἐπὶ σφέας ὁρμήσωσι,
δεινὴ δέ σφ' ἰαχὴ ἄραβός θ' ἅμα γίγνετ' ὀδόντων·]
οἵ δ' ὥςτ' αἰγυπιοὶ γαμψώνυχες, ἀγκυλοχεῖλαι, 405
πέτρῃ ἐφ' ὑψηλῇ μεγάλα κλάζοντε μάχεσθον

Graevius Schoem. Fl. τῆμος δὴ codd. et. edd. — περιγλῶχες τελέθωσι V2. V. Lobeck. Paral. p. 108.) τελέθωσι etiam M3. V1.

V. 399. σπείρουσιν] σπείρωσιν V1. 2. — αἰόλλοντο M2., αἰώλλωνται M3., αἰώλονται V1.

V. 400. Hunc versum uncinis inclusit Heinr., quod ab Athenaeo X. p. 428 C. ex Eoeis allegatur οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος. V. fr. XCIV. Eandem sententiam amplexi sunt Lennepius et Paleius in adnot. ad h. v.

V. 401. ἐμάρναντο V1. — ὀρυμαγδός] ὀρυγμαδὸς P2. M2. V1.

V. 402. ἀμφικτ. V1.

V. 403. κοτέοντες] Sic Em. Med. M2. 3. V1. P1. 2. Vulgo κοτέοντε. — Postea M2. ὁρμήσουσι.

V. 405. οἵ δ'] Graevius ἠδ' ὥςτ' atque ita fert V1. et unus Neap. Recepit igitur cum Boiss. Dind. Sed vix ab epico profectum est ἠδ' ὥςτε, nec satis aptum huic loco.

V. 406. κλάζοντε] κράζοντε Harl., κράζοντε μάχεσθον M2., μάχονται V1. Vulgo μαχέσθην. Hermannus, qui ἀπαλήσεται putabat nisi interiectam temporis eius uberiorem explicationem, quod poeta descripsit v. 393—397. Neque aliter Wolfius v. 398—400 uberiorem esse explicationem protaseos, apodosin autem v. 401 reddi exposuerat. Melius autem est de duabus recensionibus cogitare, quarum altera v. 393—397, altera v. 398—400 contineatur: quo male intellecto librarios ἦμος δὴ v. 398 in τῆμος δὴ commutasse.

V. 400. οἷα] V. adnot. ad Theog. 93.

V. 401. τὴν ὥρην] eo tempore, respondet vocabulo ἦμος v. 393. Recte Wolfius: „Hic exit sententia, sed spiritus etiam, aegre iam ductus, deficit poëtam. Defectum explet nota formula. Sed nemo non sentit miserum laborem hominis."

V. 402—404. Haec alius recensionis esse videntur pro versibus 405—411. Neque dissentit Lehrsius Pop. Aufs. p. 243 (433). Male Rankius et Paleius versus tueri conati sunt.

V. 405. ἀγκυλοχεῖλαι] Hoc vocabulum etiam ap. Aristoph. Eq. 204 in oraculo legitur, sed ἀγκυλοχήλης ibi scribendum esse ex Demosthenis responsione colligitur et recte ita scripsit G. Dindorfius ad Bothii sententiam. Cf. Bergk. Comment. de rel. Com. Att. p. 257. Ceterum initium et exitum huius comparationis ex Hom. Il. XVI, 428 seq. descripta esse observabant Heynius et Wolfius.

αἰγὸς ὀρεσσινόμου ἢ ἀγροτέρης ἐλάφοιο,
πίονος, ἥντ' ἐδάμασσε βαλὼν αἰζήϊος ἀνὴρ
ἰῷ ἀπὸ νευρῆς, αὐτὸς δ' ἀπαλήσεται ἄλλῃ,
χώρου ἄϊδρις ἐών· οἱ δ' ὀτραλέως ἐνόησαν, 410
ἐσσυμένως δέ οἱ ἀμφὶ μάχην δριμεῖαν ἔθεντο·
ὣς οἳ κεκλήγοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
ἔνθ' ἤτοι Κύκνος μὲν ὑπερμενέος Διὸς υἱὸν
κτεινέμεναι μεμαὼς σάκει ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος,
[οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν· ἔρυτο δὲ δῶρα θεοῖο.] 415
Ἀμφιτρυωνιάδης δέ, βίη Ἡρακληείη,
μεσσηγὺς κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἔγχεϊ μακρῷ
αὐχένα γυμνωθέντα θοῶς ὑπένερθε γενείου
ἤλασ' ἐπικρατέως τ'· ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε

habet pro coniunctivo aoristi, etiam hic μάχησθον vel μάχωνται vult.

V. 407. ἀγροτέρης] Em. ἀγροτέρου.

V. 409. ἀπὸ νευρῆς] Sic P2. M3. V1. Dind. V. Hermann. Orph. p. 701. Vulgo ἀπαί. Postea pro ἀπαλήσεται Em. ἀπαλλήσετο, Etym. M. p. 42, 32 ἀποχήσεται, Harl. Voss. ἀπονίσσεται, quod praeferrem, nisi glossema esse videretur. Scripsit enim poeta, ni fallor, ἀπαλήσατο (ut legitur in tribus codd. ap. Rank.; idem Wintertonus suspicatus est) vel ἀπαλήσετο; nam aorista futuri significatio (v. Herm. de em. rat. gr. p. 147) in hoc secundo membro locum non habet.

V. 410. ἄϝιδρις Fl.

V. 411. ϝοι Fl.

V. 412. κεκληγότες M2. V1. al.

V. 414. σάκει ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος] V2. σάκεϊ χάλκεον ἔγχος ἐλάσσας, V1. σάκει ἔλασε. Tr. σάκεϊ χ. ἔ. ἔλασεν.

V. 415. χαλκόν] Schol.: Σέλευκος γράφει χαλκός, ἵν' ῃ ἐπὶ τοῦ δόρατος· ἡ γὰρ ἀσπίς οὐκ ἐπεποίητο ἀπὸ χαλκοῦ. χαλκὸς legitur in M2., sed supra scripto ν.

V. 419. Rankius ex Diacono (ταχέως καὶ ἰσχυρῶς) ἐπικρατέως τ'. τ' abest codd. et edd. — κέρσε] Em. τέρσε.

V. 412. κεκλήγοντες] Cf. adnot. ad v. 228.

V. 415. οὐδ' ἔρρηξεν χαλκόν] Seleuci animadversio ad h. v. recte se habet. Nusquam enim poeta clipeum aeneum esse dixerat, immo e v. 141—143 clipeum non aeneum fuisse sequitur. Quare cum Wolfio facere nequimus quaerente: „Cur non ab initio χαλκόν tamquam materiam memoravit?“ et respondente: „quia per se patebat.“ Praeterea digamma vocabuli ἐρύειν violatum esse monuit Paleius. Versus autem prorsus supervacaneus est.

V. 416. Ἀμφ. δέ, βίη Ἡρακληείη] Wolfius: „An ullus alius hoc aut similia ita iunxerit?“

ἀνδροφόνος μελίη· μέγα γὰρ σθένος ἔμπεσε φωτός. 420
ἤριπε δ', ὡς ὅτε τις δρῦς ἤριπεν, ἢ ὅτε πέτρη
ἠλίβατος, πληγεῖσα Διὸς ψολόεντι κεραυνῷ·
[ὣς ἔριπ'· ἀμφὶ δέ οἱ βράχε τεύχεα ποικίλα χαλκῷ.]
τὸν μὲν ἔπειτ' εἴασε Διὸς ταλακάρδιος υἱός,
αὐτὸς δὲ βροτολοιγὸν Ἄρην ἐπιόντα δοκεύσας, 425
δεινὸν ὁρῶν ὄσσοισι, λέων ὣς σώματι κύρσας,
ὅςτε μάλ' ἐνδυκέως ῥινὸν κρατεροῖς ὀνύχεσσι
σχίσσας ὅ ττι τάχιστα μελίφρονα θυμὸν ἀπηύρα·
ἐμ μένεος δ' ἄρα τοῦγε κελαινὸν πίμπλαται ἦτορ·

V. 420. ἔπεσε M 2.
V. 421. τις abest a M 2. Pro πέτρη M 3. πεύκη, sed corr. in margine. — ἤριπεν ὡς V 1.
V. 423. Ϝοι Fl. Wolfius: „Versus pauperculus, post ὡς ἤριπεν sequitur ὣς ἔριπ'. Reliqua facile in promptu erant ex Homero.“ Apparet autem versum a rhapsodo quodam intrusum esse.
V. 425. Ἄρην] Ἄρηα προςιόντα Em. Ἄρηα προςιέντα P 2. προιόντα M 2., προςιόντα M 3. V 1.
V. 427. βάλ' ἐνδ. V 1.
V. 428. σχίσσας] σχίσας V 1. al. Pro τάχιστα Harl. M 2. μάλιστα.
V. 429. ἐμ μένεος] Sic Heinr. et Heyn. ad Il. XX, 172, qui ἐν μένεος coniecerant. Recte ἐμ revocavit Dind. Codd. ἐμμενέως, quod recepit Koechl. — πίμπλανται V 1.

V. 420. ἔμπεσε φωτός] Cum interprete Basil. vertendum esse „magnum enim robur incidit viri, in Cycnum scil.“, non cum Graevio „magnum vero robur concidit viri“ docuit Lennepius.
V. 421. ἤριπε δ' ὡς] Recte Lennepius Iliad. XIII, 389. XVI, 482. laudavit, et paullo post v. 423 Iliad. XIII, 178. XIV, 414.
V. 424. ταλακάρδιος] Vocem non esse Homericam monuit Lennepius. Cf. Fietkau. l. l. p. 16.
V. 426. σώματι κύρσας] Ferae corpus, sed, corpus vivum, non interfectum, ut ex v. 428 patet. Ceterum cf. Iliad. v. XVIII, 161—162, quos laudavit Heinrichius.
V. 427. ἐνδυκέως] Etiam apud Homerum Il. XXIII, 90 hoc vocabulum legitur, ubi Eustathius exponit ἐπιμελῶς. Lennepius autem cum quibusdam Etymologis praefert interpretationem μετ' ἐπιστροφῆς, ut derivatum ab ἐνδέδυκα. Melius Curtius p. 611 vertit „geziemend“ (κατὰ δόξαν, decenter) stirpem δευκ-δοκ et υ aeolicum pro ο positum esse ratus. Idem fere Doederl. gloss. v. 2046 statuerat.
V. 429. ἐμ μένεος] I. e. ἐμπίπλαται μένεος ἦτορ. Ἐμ pro ἐν sequente litera labiali etiam in inscriptionibus antiquis usurpatur. V. Boeckh. Inscr. I, p. 300. Cf. Iliad. IX, 679. Theog. 686 seq. Vereor tamen, ne vulgata defendi possit: trotzig schwoll ihm sein Herz. Sic αἴρεσθαι κέαρ Aesch. Ag.

γλαυκιόων δ' ὄσσοις δεινὸν πλευράς τε καὶ ὤμους 430
οὐρῇ μαστιόων ποσσὶ γλάφει, οὐδέ τις αὐτὸν
ἔτλη ἐςάντα ἰδὼν σχεδὸν ἐλθέμεν οὐδὲ μάχεσθαι·
τοῖος ἄρ' Ἀμφιτρυωνιάδης, ἀκόρητος ἀϋτῆς,
ἀντίος ἔστη Ἄρηος, ἐνὶ φρεσὶ θάρσος ἀέξων,
ἐσσυμένως· ὁ δέ οἱ σχεδὸν ἤλυθεν ἀχνύμενος κῆρ· 435
ἀμφότεροι δ' ἰάχοντες ἐπ' ἀλλήλοισιν ὄρουσαν.
ὡς δ' ὅτ' ἀπὸ μεγάλου πέτρη πρηῶνος ὀρούσῃ,
μακρὰ δ' ἐπιθρώσκουσα κυλίνδεται, ἡ δέ τε ἠχῇ

V. 430. δ' ὄσσοισι πλ. M3., δ' ὄσσοισι δ. V1.
V. 431. μαστιόων] Sic Vit. V2. Med. Par. Em., μαστιχόων al. ap. Rank. (volebant μαστιγόων, quanquam ne hoc quidem metro aptum). — ποσσὶν V1. — γλύφει Em. Pro αὐτὸν Harl. αὐτοῦ.
V. 432. ἐςάντα] Sic cum Dind. scripsi pro ἐς ἄντα. — Ϝιδὼν Fl. — ἐλθεῖν codd,
V. 433. Ἀμφιτρυωνιάδης] Em. Ἀμφιτρυωνειδης.
V. 434. ἔστη Ἄρηος] ἀντίος Ἄρεος ἔστη M2. 3. Par. 2. al. ap. Rank. Ἄρηος ἔστη V1.
V. 435. ἀχνύμενος] Harl. M2. ἀχθόμενος. Non perverse Pal., ne digamma vocis ἰάχειν violaretur, ὁ δὲ ὡς σχεδὸν ἤλυθεν —, ἀμφότεροι Ϝιάχοντες — scribendum esse proposuit, quod in textum recepit Fl.
V. 437. ἀπὸ — ὀρούσῃ] ἀπὸ habent Vit. P2. et tres Flor. ap. Lennep. ὀρούσῃ M3. V1. Par. 2678. Ita Io. Diaconus legisse videtur et V2. Par. duo Flor. Neap., qui praebent ὀρούσῃ.
V. 438. ἠχῇ Schellersh., quod vidit etiam Hermannus. Vulgo ἠχή, quod placuit Koechl. — Ϝηχῇ Fl.

592. Nam quod non leve esse argumentum arbitrantur, non legi alias adverbium ἐμμενέως, id quidem non satis considerate dictum est. Nam ἐμμενέως legitur Theog. 712 et saepius apud Nonnum, Quintum et Oppianum.

V. 430. γλαυκιόων] De verbo γλαυκιᾶν v. Hom. Il. XX, 172.

V. 431. μαστιόων] A μάστις μάστιος fit μαστίω et μαστιάω, hinc epicum participium μαστιόων. V. ad v. 466. De re v. locum Etym. M. Reg. ap. Ruhnk.: ἀλκαία ἡ οὐρά· κυρίως δὲ ἡ τοῦ λέοντος διὰ τὸ εἰς ἀλκὴν αὐτὸν τρέπειν. ἔχει γὰρ ἐπὶ τῇ οὐρᾷ κέντρον, ὑφ' οὗ παροξύνεται, καθάπερ φησὶν Ἱερώνυμος καὶ Ἐπαφρόδιτος ἐν ὑπομνήσει ἀσπίδος Ἡσιόδου. — ποσσὶ γλάφει scil. terram, ut solent animalia in ira. Apud Homerum non simplex inveniri, sed compositum διαγλάφειν Od. IV, 438 monuit Lennepius.

V. 432. ἐλθέμεν] Hanc formam pro lectione codd. ἐλθεῖν revocandam esse docuit Nauckius praef. Od. p. XIII. not. Cf. Oper. 278. 724. 750. V. Flach. die beiden etc. p. 20 not.

ἔρχεται ἐμμεμαυῖα, πάγος δέ οἱ ἀντεβόλησεν
ὑψηλός· τῷ δὴ συνενείκεται, ἔνθα μιν ἴσχει· 440
τόσσῃ ὃ μὲν ἰαχῇ βρισάρματος οὖλιος Ἄρης
κεκληγὼς ἐπόρουσεν· ὃ δ' ἐμμαπέως ὑπέδεκτο.
αὐτὰρ Ἀθηναίη, κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
ἀντίη ἦλθεν Ἄρηος ἐρεμνὴν αἰγίδ' ἔχουσα·
δεινὰ δ' ὑπόδρα ἰδοῦσα ἔπεα πτερόεντα προςηύδα· 445
Ἄρες, ἐπίσχε μένος κρατερὸν καὶ χεῖρας ἀάπτους.
οὐ γάρ τοι θέμις ἐστὶν ἀπὸ κλυτὰ τεύχεα δῦσαι

V. 439. *ἀντεβόησεν* M2. — *Ϝοι* Fl.
V. 440. Pro *συνενείκεται* Vit. *συνενήνεκται*, unde Herm. *συνενήνεκτ'*, ut plusquamperfectum sit, positura dirimendum a sequentibus. Sed *συνενείκεται* non debebat mutare, cum *ἐνείκω* sit Boeoticum. V. Etym. M. p. 691, 24: *τὸ ἐνείκω Βοιώτιον, ὃ σημαίνει τὸ ἐνέγκω.*
V. 441. *ὃ μὲν*] Sic hic et v. 442 cum Hermanno Schoem. Koechl. Fl. *ὁ μὲν* cum codd. Goettl. Pal. — *Ϝιαχῇ* Fl.
V. 442. *ὑπέκδετο* V1.
V. 445. *ἰδοῦσα ἔπεα*] Sic reposuimus cum M3. aliisque codd. *ἰδοῦσ' ἔπεα* pars codd. et edd. — *Ϝιδοῦσα Ϝέπεα* Fl. — V. Digamma p. 52. Cf. ad v. 326.
V. 446. *ἐπίσχε*] Cum codd. et edd. Schoem. Koechl. *ἔπισχε* Goettl. Pal.

V. 440. *ἔνθα μιν ἴσχει*] Si *τῷ* est pronomen relativum ad *πάγος* pertinens, usus loquendi ita scribi iubebat: *καὶ οὗτος (ὁ πάγος) ἴσχει αὐτὴν (τὴν πέτραν), ἔνθα συνενείκεται αὐτῷ*, quod paululum invertit poeta dicens: *ἔνθα τὴν πέτραν ἴσχει, συνενείκεται αὐτῇ*, atque invertit ita, ut subiecta etiam mutaret, ut factum est Op. 513: *καί τε διὰ ῥινοῦ βοὸς ἔρχεται οὐδέ μιν ἴσχει.* Sed magis quadrare videtur, si *τῷ* pro adverbio loci habeamus, ut *ᾗ, ἧχι* etc., hic ut sensus sit: ubi (*τῷ*) cum monte illo colliditur rupes, ibi mons eam sistit. Contra Hermannus explicat: *τῷ πάγῳ συνενείκεται· ἔνθα μιν (τὴν πέτραν) ἴσχει ὁ πάγος* Similiter Lennepius: Quo loco autem petra in collem impingit, *τῷ δὴ συνενείκεται, ἔνθα*, ibi, sistit eam collis.

V. 441. *βρισάρματος* Idem Marti epitheton datum est hymn. Hom. VIII, 1. Ceterum cf. hymn. Hom. VII, 18.
V. 444. *ἀντίη ἦλθεν*] Nempe curru Herculis (v. 338. 456), advehitur, de quo Hercules v. 370 descènderat. Martem quoque ipsum non in curru stantem pugnare e v. 452. 458, 464 patet; quod si de curru pugnaret, ut currus procul abesset, non poterat fieri.
V. 445. *ὑπόδρα ἰδοῦσα*] Pronuntianda sunt tanquam *ὑφ' ἓν* scripta, quare alterum adverbium *δεινά* adiecit: horrendum in modum torve intuens. Hermannus, qui epicum antiquum hoc minime decere putat, hic duas recensiones agnoscit, quarum una haberet: *τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδοῦσ'*, altera: *δεινὰ δ' ἰδοῦσα θεά.* V. Hom. Il. XIII, 13.

Ἡρακλέα κτείναντα, Διὸς θρασυκάρδιον υἱόν.
ἀλλ' ἄγε παῦε μάχης, μηδ' ἀντίος ἵστασ' ἐμεῖο.
Ὣς ἔφατ'· ἀλλ' οὐ πεῖθ' Ἄρεος μεγαλήτορα θυμόν, 450
ἀλλὰ μέγα ἰάχων φλογὶ εἴκελα τεύχεα πάλλων
καρπαλίμως ἐπόρουσε βίῃ Ἡρακληείῃ,
κακτάμεναι μεμαώς· καί ῥ' ἔμβαλε χάλκεον ἔγχος,
σπερχνὸν ἑοῦ παιδὸς κοτέων πέρι τεθνηῶτος,
ἐν σάκεϊ μεγάλῳ. ἀπὸ δὲ γλαυκῶπις Ἀθήνη 455
ἔγχεος ὁρμὴν ἔτραπ' ὀρεξαμένη ἀπὸ δίφρου.
δριμὺ δ' Ἄρην ἄχος εἷλεν· ἐρυσσάμενος δ' ἄορ ὀξὺ
ἔσσυτ' ἐφ' Ἡρακλέα κρατερόφρονα· τὸν δ' ἐπιόντα
Ἀμφιτρυωνιάδης, δεινῆς ἀκόρητος ἀϋτῆς,
μηρόν γυμνωθέντα σάκευς ὕπο δαιδαλέοιο 460
οὔτασ' ἐπικρατέως· διὰ δὲ μέγα σαρκὸς ἄραξε

V. 448. *θρασυκάρδιον*] *τρασικ.* V2.
V. 449. *παῦσαι — ἐμοῖο* M2.
V. 450. *Ἄρεος*] Sic V2. Par. pro *Ἄρεως*. Rehd. aliique ap. Rankium *πεῖθεν Ἄρεος*. Harl. *πείθετ' Ἄρης μεγαλήτορι θυμῷ*.
V. 451. *Ϝιάγων — Ϝείκελα* Fl.
V. 453. *κατακτ.* V1.
V. 454. *σπερχνῶς παιδὸς ἑοῦ* V1. — *ἑοῦ παιδὸς*] *παιδὸς ἑοῦ* Em. Harl. M2. 3. P2. Dind. — *ἑϜοῦ* Fl.
V. 457. *Ἄρη* codd. quidam ap. Rankium, *ἄρ' ἄχος* M2., *Ἄρη'* M3. — *ἔσχεν ὀρεξάμενος δ' ἄορ* Tr. — *εἷλε Ϝερυσσάμενος* Fl.
V. 458. *Ἡρακλέα κρατερόφρονα*] Sic Par. 2678. Heinr. Vulgo *Ἡρακλῆι κρατερόφρονι*, quod recepit Koechl.
V. 460. *σάκευς*] Cum Dind. revocavi ex V1. 2. M2. 3. pro *σάκους*.
V. 461. *σαρκὸς*] Sic Harl. V1. M2. P1. 2. Med. Vulgo *σάκος*. Vid. ad 364. Verba *διὰ δὲ — νωμήσας* Heinr., Gaisf., Dind. cum Guieto uncinis tanquam adulterinos inclusere. Thiersch. et hic pro *σάκος σάκκος*.

V. 448. *Ἡρακλέα*] Accus. *Ἡρακλῆα* ortum esse ex *ἩρακλέϜεσα*, et ex *Ἡρακλῆα*, mutata vocalium mensura, *Ἡρακλέα* exposuit Rzach. Dial. p. 410.
V. 453. *κακτάμεναι*] pro *κατακτάμεναι*.
V. 454. *σπερχνὸν*] Coniungendum est cum *κοτέων*, non cum *ἔμβαλε*.
V. 456. Verba vitiosa sunt. Ad *ὀρεξαμένη* additum est *χειρὶ* Theog. 178.
V. 461 seq.] Lennepius: „Sed poeta *σαρκὸς* dederat, nec constructio offensionem creabit, si *δούρατι* iungas cum *ἄραξε*, non cum *νωμήσας*, quod accusativum regit. Vid. Hom. Il. III, 218. V, 594. VII, 238. Ineptissime autem haec Latine ab interpretibus reddita hasta perrum-

δούρατι νωμήσας, ἐπὶ δὲ χθονὶ κάββαλε μέσσῃ.
τῷ δὲ Φόβος καὶ Δεῖμος ἐΰτροχον ἅρμα καὶ ἵππους
ἤλασαν αἶψ' ἐγγύς, καὶ ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
ἐς δίφρον θῆκαν πολυδαίδαλον· αἶψα δ' ἔπειτα 465
ἵππους μαστιέτην· ἵκοντο δὲ μακρὸν Ὄλυμπον.
υἱὸς δ' Ἀλκμήνης καὶ κυδάλιμος Ἰόλαος
Κύκνον σκυλεύσαντες ἀπ' ὤμων τεύχεα καλὰ
νίσσοντ'· αἶψα δ' ἔπειτα πόλιν Τρηχῖνος ἵκοντο
ἵπποις ὠκυπόδεσσιν. ἀτὰρ γλαυκῶπις Ἀθήνη 470
ἐξίκετ' Οὔλυμπόν τε μέγαν καὶ δώματα πατρός.
Κύκνον δ' αὖ Κήϋξ θάπτεν καὶ λαὸς ἀπείρων,
οἵ ῥ' ἐγγὺς ναῖον πόλιος κλειτοῦ βασιλῆος
[Ἄνθην Μυρμιδόνων τε πόλιν κλειτήν τ' Ἰαωλκὸν
Ἄρνην τ' ἠδ' Ἑλίκην· πολλὸς δ' ἠγείρετο λαός,] 475
τιμῶντες Κήϋκα, φίλον μακάρεσσι θεοῖσι.

V. 462. *νωμῆσαν* Par. ap. Rank.
V. 464. *ἤλασεν* M2. — *αἶψ'* abest a V1.
V. 467. *Ϝιόλαος* Fl.
V. 468. *Κύκνον*] *Κύκνου* Em. Pro *σκυλεύσαντες* Par. *συλήσαντες*, quod probat Herm. Wolfius *συλεύσαντες*. Sed etiam Theocritus in epico carmine Id. XXIV, 5 habet *ἀπεσκύλευσε*.
V. 469. *νείσοντ'* V1.
V. 570. *αὐτὰρ* M2., *ὠκυπόδεσσ' ἀτὰρ* M3.
V. 473. Pro *πόλιος* P2. M2. V1. *πόληας*.

V. 474. *ἰαβηλὸν* M2. et al. *ἰαβηλὸν ωλκπ* Harl. (O apud Pal.), unde β corruptionem vetusti digammi esse coniecit Pal. Ceterum v. 474—475 conglutinati esse videntur ex v. 380—381. Certe *πολλὸς δ' ἠγείρετο λαός* incredibiliter languet post *καὶ λαὸς ἀπείρων*. Frustra Lennepius adversatur. *δῆμος ἀπείρων* legitur apud Hom. Il. XXIV, 776.
V. 476—480. bis scripti in Schellersh. In fine *στίχοι υπ'*, ut appareat errasse eum, qui bis scripserat. Cf. Ritschelium: die Alex. Bibl. p. 91.

pens vel dividens, cum sit *νωμᾶν* idem quod *σκοπεῖν* (vid. Wessel. ad Herod. IV, 128) et huius loci haec sententia: Hercules directa in Martis femur, quod indefensum observaverat, hasta, multum inde carnis avulsit."

V. 462. *μέσσῃ*] Sensu caret; itaque vitiosum est.

V. 463. *Φόβος καὶ Δεῖμος*] Etiam in imagine clipei Martis comites et aurigae vocantur. Cf. adnot. ad v. 195.

V. 466. *μαστιέτην*] Verbum perrarum, quod legitur apud Hom. Il. XVII, 622. XX, 171, multo etiam rarius *μαστιάω* Scut. 431, usitatius *μαστίζω*.

τοῦ δὲ τάφον καὶ σῆμ' ἀΐδὲς ποίησεν Ἄναυρος,
ὄμβρῳ χειμερίῳ πλήθων· τὼς γάρ μιν Ἀπόλλων
Λητοΐδης ἤνωξ', ὅτι ῥα κλειτὰς ἑκατόμβας
ὅςτις ἄγοι Πυθοῖδε βίῃ σύλασκε δοκεύων. 480

V. 477. τάφρον V1.
V. 478. τῶς M2.
V. 479. ἤνωγ' M2.

V. 477. Ἄναυρος] Thessaliae fluvius. Eundem memorat Eurip. Herc. Fur. 389 seq. τάν τε Πηλιάδ' ἀκτὰν Ἀναύρου παρὰ πηγάς· Κύκνον δὲ ξενοδαίκταν τόξοις ὤλεσεν.

V. 479. Λητοΐδης] Hanc vocem ex ΛητοϜίδης ortam esse docuerunt Curtius Erl. p. 50. Rzach. Dial. p. 408.

V. 480. σύλασκε] V. Foerstem. l. l. p. 34: „In iis, quae vulgarem flectendi rationem sequuntur, plerumque, sicut vulgo fieri solet, σκον et σκομην vocali ε cum stirpe coniunguntur; contra vocalem copulativam α pro ε asciscunt ἀποκρύπτασκε Theog. 157 et ῥίπτασκε Scut. 256. Ex verbis puris in εω hac terminatione duo utuntur, vocali copulativa ε servata: φοβέεσκον Scut. 162, καλέεσκον Theog. 207; duorum autem verborum in αω exeuntium, quae apud Hesiodum illam assumunt, alterum vocali copulativa non est instructum, σύλασκε Scut. 480, alterum eodem modo hac caret, sed vocalem α in αα dilatat, δρομάασκε fr. 221, 2.“ Cf. etiam Rzach. Dialekt p. 461. — Ceterum cum codd. Πυθοῖδε non Πυθώδε, ut scripserant cum Paris. 2833 Goettlingius, Lennepius, Paleius, Schoemannus, restituendum esse egregie exposuit Rzach. l. l. p. 418, suffixum δε radici ΠυθοϜι = Πυθοι adiciendum esse iure docens.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

[*Μοῦσαι Πιερίηθεν, ἀοιδῇσι κλείουσαι,*

V. 1—10. Hos versus obelo signavit Koechl., eiecerunt Spohn. Steitz. Schoem. Fl. Cf. Schoem. com. p. 13: „Nos ab Hesiodo utique eos abiudicandos esse censemus, non quidem

V. 1—10. Hoc prooemium (quod Hermannus ad Orph. p. 689 pro farrigine habebat sententiarum e diversis diversarum aetatum scriptoribus concinnata) non agnoscitur ut profectum ab Hesiodo a Praxiphane, Theophrasti discipulo (cf. Diog. Laert. V. Epic. III, 9), ab Aristarcho, a Pseudo-Herodiano (*περὶ σχημ.* p. 49. Dind., Rhet. T. VIII. p. 586. Walz.), a Proclo, a Boeotis Pausaniae coaevis (v. Paus. IX, 31) et a Tzetza ad h. l. Cf. Thiersch. de Hesiodo p. 31. Fl. Digamma p. 61. Abesse autem totum prooemium a quibusdam codicibus nova codicum collatione non probatur. Exsecuit Brunckius. Nempe res ita se habet: v. 1—9. est hymnus in Iovem huc translatus, ut vetus illud a Iove principium etiam hic opportuna praeberet initia poemati, ut videbatur, *ἀκεφάλῳ*. Versu *κλῦθι ἰδὼν ἀΐων τε, δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας* clauditur hymnus ille, ut Orphici 2. 4. 8. etc. Huic vero sciolus aliquis, ut transitus fieret ad Hesiodi opera, versum ineptissimum 10 adiecit: *τύνη, ἐγὼ δέ κε, Πέρσῃ, ἐτήτυμα μυθησαίμην*. Ineptissima est, quod *τύνη* ad Iovem pertinet (v. Etym. M. p. 314, 43: *καὶ Ἡσίοδος — ἴθυνε θέμιστας Τύνη*), cui ridicule opponitur *ἐγὼ δὲ μυθησαίμην ἄν*. Nam qui *τύνη* ita intellegunt, ut de Perse dictum sit, nae illis pro rege aliquo, ne dicam deo, frater Hesiodi esse videatur. V. Twesten. de Hes. Op. et D. p. 13. Hermannus Opusc. VI. p. 220. *τύνη* nihil esse aliud dicebat quam *ἀλλ' ἄγε*. Vel si tamen statuendum esset *τύνη* pronomine se ipsum allocutum esse Hesiodum, quod hic quidem propter additum *ἐγὼ δέ* cogitari vix potest. Quis enim poeta uno eodemque membro ita de se et secunda et prima persona loquatur, *τύνη, ἐγὼ δέ*?

V. 1. *Μοῦσαι Πιερίηθεν*] Spohnius post *Μοῦσαι* distinxit, *Πιερίηθεν* cum *δεῦτε* coniungens ad mentem Tzetzae. Sed *Μοῦσαι Πιερίηθεν* Heinsio recte sunt Pierides Musae, ut apud Platon. in epigr. (Br. Anal. I. p. 171) dicitur *Σαπφὼ Λεσβόθεν* et *Μεγαρόθεν Εὐκλείδης* apud Platon. Phaed. p. 59. C. *Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν* ap. Boeckh.

δεῦτε, Δί' ἐννέπετε, σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι·
ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ὁμῶς ἄφατοί τε φατοί τε,
ῥητοί τ' ἄρρητοί τε Διὸς μεγάλοιο ἕκητι.
ῥέα μὲν γὰρ βριάει, ῥέα δὲ βριάοντα χαλέπτει, 5
ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει,

propter illud Πιερίηθεν in v. 1, quod veteribus quibusdam offensioni fuit, qui Ascraeum poëtam Musas non a Pieria sed ab Helicone potius appellaturum fuisse putarunt: id enim levius est: sed quia totum hoc prooemium, sive verba sive sententias consideramus, nec bonum poëtam prodere nec satis accomodatum videtur insequentis carminis argumento." „Unhesiodischer Hymnus mit Uebergangsversen" Fl.

V. 2. Δί'] Sic M5. Vat. 2. Eustath. p. 1809, 13 cum aliis. Alii codd. cum Mess. V2., Herodian. περὶ σχημ. p. 49. Schol. Ven. Il. I, 1 minus bene δή, quod recentiores editores in textum receperunt. — ἐννέπετε] M5. ἐνέπετε. Cf. v. 22. Mess.

V. 3. deest in Vat. 2.

V. 5. ῥέα — ῥέα] Apollon. de adv. p. 562: καὶ σαφὲς, ὅτι τὸ ῥέα μὲν γὰρ βριάει ὁλόκληρον γέγονε, τὸ δὲ ῥεῖα ἐν πλεονασμῷ ἐστὶ τοῦ ῑ. M5. ῥεῖα — ῥεῖα. — ῥέα δὲ alii nec malae notae codd. cum Vat., ῥεῖα μὲν omn. codd.

Corp. inscr. I. p. 120. Λυσικλῆς Βατῆθεν I. p. 182. 183. 199. 328. 330. Similiter νίκη Ἰσθμοῖ p. 355. Hermannus vero Opusc. VI. p. 219. Πιερίηθεν cum ἀοιδῆσι κλείουσαι coniungi iubet. Quod quid sit, subobscure indicatum est collato Homerico Ζεῦ πάτερ Ἴδηθεν μεδέων.

V. 2. σφέτερον] V. Pseudo-Herodian. περὶ σχημ. p. 49. Buttm. Lexil. I. p. 53. Wolf. Prolegg. p. CCXLVIII. Brugman. l. l. p. 45.

V. 3. ἄφατοί τε φατοί τε] Haec loquendi ratio in iis est habenda, quae ab epanaphora nomen habent; v. animadvers. ad Theog. 408. Atque ipsa huius epanaphorae ratio causa est, quod cum vi quadam repetitur Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Similiter Callim. Iov. 92. 93: τεὰ δ' ἔργματα τίς κεν ἀείδοι; οὐ γένετ', οὐκ ἔσται· τίς κεν Διὸς ἔργματ' ἀείσει; Igitur quae v. 3. dicuntur: ὅντε διὰ βροτοὶ ἄνδρες ἄφατοί τε φατοί τε, ea v. 4 audiunt ῥητοί τ' ἄρρητοί τε Διὸς μεγάλοιο ἕκητι. Quare posituram eam, quae erat ante Διός, exsulare iussi.

V. 4. ἕκητι] V. de hoc vocabulo Apollon. de coniunct. p. 497.

V. 5. ῥέα] Sic μονοσυλλάβως Hom. Il. XVII, 461, postea (462) ῥεῖα δισυλλάβως usus. Eodem modo in fine versus Il. XII, 381. XX, 101. V. Spitzn. de vers. her. p. 185. — βριάει] Hic transitivo, mox intransitivo sensu, ut μινύθει v. 6 et 244 notavit Spohnius.

V. 6. ῥεῖα δ' ἀρίζηλον μινύθει καὶ ἄδηλον ἀέξει] Imitatus est Quint. Sm. XIII, 474: καὶ τὰ μὲν ἀκλέα πάντα καὶ οὐκ ἀρίδηλα γεγῶτα κυδήεντα τίθησι, τὰ δ' ὑψόθι μείονα θῆκε. Aesopus ap. Diog. L. I, 3, 2: φασὶ δ' αὐτὸν (Solonem) καὶ Αἰσώπου πυθέσθαι ὁ Ζεὺς, τί εἴη ποιῶν; τὸν δὲ φάναι· τὰ μὲν ὑψηλὰ ταπεινοῦν, τὰ δὲ ταπεινὰ ὑψοῦν. Cf. Herodot. VII, 10, 5: ὁρᾷς τὰ ὑπερέχοντα ζῷα ὡς κεραυνοῖ ὁ θεός, οὐδὲ

ῥεῖα δέ τ' ἰθύνει σκολιὸν καὶ ἀγήνορα κάρφει
Ζεὺς ὑψιβρεμέτης, ὃς ὑπέρτατα δώματα ναίει.
κλῦθι ἰδὼν ἀΐων τε, δίκῃ δ' ἴθυνε θέμιστας
τύνη· ἐγὼ δέ κε, Πέρσῃ, ἐτήτυμα μυθησαίμην]. 10

Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην Ἐρίδων γένος, ἀλλ' ἐπὶ γαῖαν
εἰσὶ δύω· τὴν μέν κεν ἐπαινέσσειε νοήσας,

V. 7. *δ' ἔτ'* Rehd.
V. 10. *Πέρσῃ*] Sic M5. Vat. al. Pauci codd. *Πέρσῃ*; ita etiam rec. edd.
V. 11. *Ἐρίδων*] Gaisf., Dind. cum cet. edit. *ἐρίδων*. Lucian. Amor. p. 439. *Οὐ μὴν οὐδ' Ἐρίδων γένος ἐστὶν ἕν*. Schol. Ven. Il. XVII, 144. Schol.: *λαμβάνεται δὲ ἑαυτοῦ, ἐπειδὴ ἐν τῇ Θεογονίᾳ μίαν γέννησιν παρέδωκεν ἐρίδων.*
V. 12. *ἐπαινέσσειε*] *ἐπαινέσειε* M5., quod, cum scriptor huius codicis nunquam *σσ* exprimat, *ἐπαινέσσειε* significat, quod receperunt Lanzi. Koechl. *ἐπαινήσειε* V2. Vat. Goettl. Schoem. Fl.

ἐᾷ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδέν μιν κνίζει; De *μινύθειν* v. Heyn. ad Il. XVI, 392.

V. 9. *κλῦθι ἰδών*] Cf. scholion: *ὅπερ δὲ Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ ἡλίου φησί, τοῦτο Ἡσίοδος ἐπὶ τοῦ Διὸς εἶπεν· ὅμοιον γάρ ἐστι τῷ· Ἠέλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷς καὶ πάντ' ἐπακούεις.*

V. 10. *τύνη*] Mira erat de hoc vocabulo sententia Polyzeli apud schol. Dorvillii: *Πολύζηλος δὲ ἐν Ῥοδιακοῖς Τύνην ἄρχοντα Χαλκιδέα φησίν, ἐφ' οὗ κρίνεσθαι τὸν Ἡσίοδον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ* (v. 37. 38), *Διονύσιος δὲ φαιέδριστον* (scr. *φιλέριστον*), *ἀγνοοῦντες, ὅτι ἀντωνυμία ἐστὶ παράγωγος*. Igitur his viris *Τύνη* erat pro vocativo nominis proprii, ut *Τύμνης* est nomen patris Histiaei apud Herodot. V. 37. VII, 98. Inepte. Neque opus est, ut addam etiam propterea ineptum hoc esse, quod causa Hesiodi cum fratre acta est Ascrae, non Chalcide. De *τύνη* cf. schol. ad h. v.: *Δωρικὴ παράγωγος ἀντωνυμία οὗτοι γὰρ τὸ τύνη ἀντὶ τοῦ σὺ λέγουσι καὶ ἐγώνη καὶ τὰ ὅμοια.* V. schol. ad Theog. 34. Etym. M. p. 314, 41. Ahrens II p. 248.

V. 11—40. „Gedicht von der guten und bösen Eris“ Fl.

V. 11. *Οὐκ ἄρα μοῦνον ἔην*] Interpretantur ita hanc sententiam, ut quasi opposita videatur eis, quae dicta sunt Theog. v. 225, ubi de una Eride sermo est. Atque ita Spohnius: non, sicut ante existimabam, unum est contentionis genus. Aut ita opponuntur, ut Hesiodus antea errorem admisisse homines in explicandis contentionibus existimet, quo modo etiam imperfectum *ἔην* recte possumus interpretari: früher glaubten einige, aber es war nicht. Sic dicit poeta Timocreon fr. 3 Bergk. *οὐκ ἄρα Τιμοκρέων μοῦνος*, fortasse imitator Hesiodi, et Theognis v. 700 *τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος*, v. 788 *οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον*. V. Vollbehr. p. 22 not. 37. — *ἐπὶ γαῖαν*] V. animadvers. ad Theog. 95.

V. 12. *νοήσας*] Sc. laudet is, qui Contentionis vim exper-

ἡ δ' ἐπιμωμητή· διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν.
ἡ μὲν γὰρ πόλεμόν τε κακὸν καὶ δῆριν ὀφέλλει,
σχετλίη· οὔτις τήν γε φιλεῖ βροτός, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης 15
ἀθανάτων βουλῇσιν Ἔριν τιμῶσι βαρεῖαν.
τὴν δ' ἑτέρην προτέρην μὲν ἐγείνατο Νὺξ ἐρεβεννή,
θῆκε δέ μιν Κρονίδης ὑψίζυγος, αἰθέρι ναίων,
γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω·

V. 17—19. Ritschl. Sched. crit. p. 33. τῆς δ' ἑτέρη — (προτέρην — ἀνδράσι) — πολλὸν ἀμείνων sc. ἐστί. Quae sententia, quanquam haud aliena ab mente Hesiodi, nimis artificiose pro ratione poetae mihi expressa videtur. Ut auctor Operum cum auctore Theogoniae consentiret, non opus erat.
V. 17. Laudatur a Schol. ad Arist. Met. p. 803. a. — πρότερον St. m.
V. 19. γαίης τ' ἐν] γαίης ἐν Guiet.

tus est. Usitatius esset ὁ νοήσας.
V. 13. διὰ δ' ἄνδιχα θυμὸν ἔχουσιν] I. e. διέχουσι δὲ ἄνδιχα τὸν θυμόν.
V. 14. ἡ μὲν (Ἔρις) — δῆριν ὀφέλλει] Hom. Il. IV, 445: Ἔρις — ὀφέλλουσα στόνον ἀνδρῶν. Comparavit Passovius. δῆρις non solum de pugna usurpatur, sed etiam de rixa et certamine. Cf. Il. XII, 421. Od. XXIV, 515.
V. 17. τὴν δ' ἑτέρην προτέρην μὲν] Alteram, maiorem natu, multo praestantiorem confirmavit Iuppiter. Nempe existimabant Graeci antiqui maiores natu esse ceteris praestantiores. Sic Iuppiter secundum quosdam in Cronidis, Calliope inter Musas etc. Nam πρεσβυτέροισιν Ἐρινύες αἰὲν ἕπονται. Hom. Il. XV, 204. V. Platner. Not. iur. et instit. ex Hom. et Hes. p. 91. — Qui post ἑτέρην et ἐρεβεννή incidunt, male faciunt eo, quod τὴν δ' ἑτέρην θῆκε δέ μιν coniungunt. Recte hoc sensit Ritschl. Sched. crit. p. 32. Utraque Eris est filia Noctis.
V. 19. γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι] Haec pertinere ad Iovem, non ad Eridem alteram Goettlingius cum Proclo et Tzetza putaverat. Multo autem rectius Spohnius iungit: Iuppiter posuit eam γαίης τ' ἐν ῥίζῃσι καὶ ἀνδράσι πολλὸν ἀμείνω (οὖσαν). Secuti sunt Hermannus, Rankius, Vollbehr praef. p. 22, Steitz p. 26. Ceterum versus 18. 19 etiamnum puto postea additos esse. Nam versus 17 et 20 optime cohaerent; de quo dubitabat Hermannus: „Denn so würde ja nicht nur aller Zusammenhang aufgehoben, sondern es würde gar von der bösen Eris das ausgesagt, was nur von der guten gelten kann.“ Haec quo errore nitantur, nescio, nisi forte v. 17 parenthesis notas, quae προτέρην — ἐρεβεννή verba ab antecedentibus secernerent, prorsus necessarias esse arbitratur Hermannus. Mihi autem bona Eris necessario maior natu esse videtur. Τοῖς γὰρ πρεσβυτέροισιν Ἐρινύες αἰὲν ἕπονται, quo iam supra usus sum. Eodem pertinent aetates hominem (v. 109 seq.); priores enim melioris sunt indolis quam posteriores. Cete-

ἥτε καὶ ἀπάλαμόν περ ὁμῶς ἐπὶ ἔργον ἐγείρει. 20
εἰς ἕτερον γάρ τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζων
πλούσιον, ὁ σπεύδει μὲν ἀρώμεναι ἠδὲ φυτεύειν,
οἶκόν τ' εὖ θέσθαι· ζηλοῖ δέ τε γείτονα γείτων
εἰς ἄφενον σπεύδοντ'· ἀγαθὴ δ' Ἔρις ἥδε βροτοῖσι.

Καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων, 25
καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.

Ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα τεῷ ἐνικάτθεο θυμῷ,

V. 20. *ἀπάλαμον*] Al., ut M5. V2. Vat. 2. G., *ἀπάλαμνον.* — *ὅμως* vulg. — *ἐγείρει*] Par. al. *ἔγειρεν.*

V. 21. *τε* abest a V1. — *Ϝιδὼν Ϝέργοιο* Fl. — Usenerus in Mus. Rhen. XXIII p. 147 *ἔργοισι* pro *ἔργοιο* scribendum et cum *πλούσιον* in v. 22 construendum putavit, refutatus a Schoem. com. p. 14.

V. 22. *ὁ*] Sic scribendum esse pro *ὅς* codd. et edd. monuit Lehrs. Quaest. ep. p. 222, *ὡς* maluit Schoem. — *ἀρώμεναι* unus cod. Par., *ἀρόμμεναι* codd. et edd. Cf. Foerstemann. l. l. p. 33. Rzach. Dial. p. 439 et 446 seq. Frustra *ἀρόμμεναι* defendit Steitz. p. 27 not. *ἀρόμεναι* M5. Vat. cum al. Animadvertendum est autem M5. fere semper vitare duplices consonantes, ubi id fieri recte potest. Sic v. 37. *ἐδασάμεθ'*, 39. *δικάσαι*, 43. *ἐργάσαιο*, 167. *ὀπάσας*, 237. *νίσονται*, 238. *θυέεσι*, 369. *μεσόθι*, 395. *πτώσῃς* et *ἀνύσῃς*, 510. *βήσῃσι*, 820. *μέση*. Conf. Buttm. Gr. ub. I p. 506.

V. 23. V. Ammon. v. *ζῆλος*. — *Ϝοῖκόν* Fl.

V. 24. *ἄφενος* al. codd. — *Ἔρις*] Edd. all. *ἔρις*.

V. 25. *κεραμεῖ κεραμεὺς* Aristot. de rep. 5, 8. Plato Lys. p. 215: *καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ καὶ πτωχὸς πτωχῷ.*

rum *Κρονίδης ὑψίζυγος αἰθέρι ναίων* legitur etiam apud Hom. Il. IV, 166.

V. 20. *ὁμῶς*] Sic scribendum est cum codd. M5. Mess. et Aristarcho. Cf. Lehrs. Ar. p. 156. Steitz p. 27. Pars codd. et edd. *ὅμως*, quod frustra defendere conatus est Schneider. de eloc. p. 22. — *ἀπάλαμος* = „unthätig."

V. 25—26. Lehrsius l. l.: „Haec a prioribus avellenda esse et propter quandam sententiae similitudinem huc apposita esse multi consenserunt. Nec de aemulatione (*ζηλοῦν*) in his sermo est: debebat autem, ut cum proximis coirent: sed de invidia." Secuti sunt Schoem. et Steitz. Male Vollbehr p. 24 *κοτέειν* vocem mediam esse existimans propter Nitsch. ad Od. III p. 220 versus ad bonam Contentionem esse referendos exposuit, secutus Rankium comm. p. 45, meritoque reprehensus a Steitzio.

μηδέ σ' Ἔρις κακόχαρτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι
νείκε' ὀπιπτεύοντ' ἀγορῆς ἐπακουὸν ἐόντα.
ὤρη γάρ τ' ὀλίγη πέλεται νεικέων τ' ἀγορέων τε, 30
ᾧτινι μὴ βίος ἔνδον ἐπηετανὸς κατάκειται
ὡραῖος, τὸν γαῖα φέρει, Δημήτερος ἀκτήν.

τοῦ κε κορεσσάμενος νείκεα καὶ δῆριν ὀφέλλοι
κτήμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις· σοὶ δ' οὐκέτι δεύτερον ἔστιν
ὧδ' ἔρδειν· ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νεῖκος 35
ἰθείῃσι δίκαις, αἵτ' ἐκ Διός εἰσιν ἄρισται.

V. 28. ἀεργὸν θυμῷ ἐρύκοι Bentl. μὴ κακόχαρτος Ἔρις σ' ἀπὸ ἔργου coni. Schoem., rec. Fl. scripto ἀπὸ Ϝέργου.
V. 29. ὀπιπτεύοντ'] M5. ὀπιπεύοντ'. Fortasse melius.
V. 30. ὤρη] Sic M5. m. I, quod cum Koechl. Schoem. recipiendum est. Cf. Lehrs. p. 223. Steitz p. 30. Plerique codd. ὥρη, quod scripserunt Goettl. et al.
V. 33. κε κορεσσάμενος] Vat. 2. Br. male κεκορεσσάμενος. Cf. Schol. Ven. Il. I, 211. — Postea δῆριν καὶ νείκε' ὀφέλλοις Herm. ad Orph. p. 822. — ὀφέλλοι] Sic scribendum est cum Schoem. et Steitz. pro ὀφέλλοις codd. et edd., cum Perses v. 34 (σοὶ δὲ) opponatur illis, quibus litium movendarum facultas sit. Itaque cum Schoem. v. 34 ἔστιν pro ἔσται praeferendum est: non licet tibi facere, quod facis.
V. 36. δίκῃσ' pro δίκαις Bentl. (voluit δίκῃς, ut Vat. 2.).

V. 27—32. Lehrsius: „Sententia huc posita propter Contentionis vocabulum.“ Quid significet iam antea diximus §. 1: „Ne otiosus litium fori auditor te ab opere abstrahi sinas. Hanc vero sententiam ut proferas, qui potes prooemio uti et tam longo et tali, quale est a versu primo ad quartum decimum? Qui potes multo diutius morari in eo genere Contentionis, laudabili illo, de quo nunc ne sermo quidem est?“

V. 32. Δημήτερος ἀκτήν] V. adnot. ad Scut. 290.

V. 33—39. Lehrsius: „Haec antecedentibus non cohaerere posse, iam supra §. 1 indicavimus: nec quidquam certius vel clarius est. Sed quomodo explicem non habeo: quidquid adhuc allatum est, probare non possum.“ — Contra Schoem. p. 18: „Hactenus igitur inde a v. 11 usque ad v. 39 nihil invenimus, quod non genuinum h. e. non ab ipso Hesiodo factum videri possit: nam etiam v. 25. 26 licet loco alieno positi, non tamen propterea ab Hesiodo abiudicandi erunt.“

V. 35. ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νεῖκος] αὖθι non est denuo, ut volebat Mitscherlichius, non iterum ut malebant Schoemannus aliique, non extemplo, illico, quod placuit cum Hermanno etiam Goettlingio, sed hic, hoc loco, sive poëta intellexit hic = domo tua, sive hic, Ascrae vel Orchomeni, non alio in oppido. Cf. Apoll. lex. p. 47 αὖθι· ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ, et quae exposuit Steitz p. 32. V. anim. ad Oper. 635.

ἤδη μὲν γὰρ κλῆρον ἐδασσάμεθ', ἄλλα τε πολλὰ
ἁρπάζων ἐφόρεις, μέγα κυδαίνων βασιλῆας
δωροφάγους, οἵ τήνδε δίκην ἐθέλοντι δίκασσαν.

V. 37. ἄλλα τε] ἀλλὰ τὰ Guiet., Br., Gaisf., Boiss.
V. 39. ἐθέλοντι δίκασσαν] Sic restituit Schoem. pro ἐθέλουσι δικάσσαι codd. et edd.

V. 38. βασιλῆας] Sunt praesules aut nobiles populi Ascraei, ut apud Hom. Od. VIII, 40, 41. V. Mülleri Orchom. p. 187, quemadmodum etiam apud Aeschyl. Agam. 451 Ἀτρεῖδαι dicuntur πρόδικοι, ubi βασιλεῖς exspectavisses. Recte Steitz. p. 33 neque Ascram nec Thebas Hesiodi temporibus sub imperio regis fuisse docuit. Cf. Paus. IX, 5, 8; Strabo IX p. 392.

V. 39. τήνδε δίκην ἐθέλοντι δίκασσαν] Cf. Schoem. com. p. 17: „Goettlingius contra, quum interpretetur: „qui libenter iudicare solent (ἐθέλουσι δικάσσαι) talem de patrimonio litem,“ non modo τήνδε pro eo accipit quod dicendum fuit τοιήνδε, sed etiam δικάσσαι pro eo quod δικάζειν dici debuit. Nam si non de una quadam lite sed de universo quod quandoque inciderit genere litium diiudicando agitur, lex sermonis non aoristi infinitivum, rem semel factam aut faciendam indicantem, sed infinitivum actionis infectae (s. inf. praesentis) poscere videtur. Neque Theocriti locus, quem Goettl. in comparationem affert, VIII, 29 ὁ δ' αἰπόλος ἤθελε κρῖναι, contrarium probat: nam ibi de unius quod tunc instabat certaminis iudicio sermo est. Infinitivum δικάσσαι nostro loco non aptum esse etiam Hermannus sensisse videtur, qui quum olim, in censura ed. Goettl. (op. VI p. 222) sic vertisset: „denen dieses Recht d. h. so ungerechtes zu sprechen beliebt,“ postea tamen in Annal. phil. XXI p. p. 128 hoc repudians δίκασσαν reponendum esse censuit, quod mihi quoque dudum in mentem venerat. Hac igitur certissima emendatione admissa iam ἐθέλουσι dativum participii esse apparet. Pluralem Hermannus de utroque litigante, Hesiodo eiusque fratre, intelligendum putavit, qui illos sibi iudices quasi ex compromisso cepissent. Id mihi minus probabile visum, malebamque pro plurali singularem ἐθέλοντι mutatione lenissima (nam saepissime has formas permutatas esse constat), sensu autem aptissimo. Nam Persae sane volenti fuit iniustum illud iudicium, Hesiodo contra ingratissimum. Hoc iudicium nunc τήνδε δίκην poeta dicit propterea, quod huius ope factum est, quod versu superiore queritur, ut Perses multa praeter ius et aequum sibi auferret.“

V. 40—41. Quod Lehrsius exposuit, ineptum esse, a regibus postulare, ut de malva et asphodelo viverent, eo refellitur, quod βασιλῆες non reges, sed nobiles esse dictum est. Nihilominus versus e conexu removendi sunt, de quo v Schoem. p. 18: „Utut est, si proximam partem usque ad v. 105 omnem eo pertinere viderimus, ut frugalitatis necessitas et unde haec hominibus iniuncta sit, exponatur, dubitare non poterimus, quin illi duo versus 40. 41 non

ἀλλὰ Ζεὺς ἔκρυψε χολωσάμενος φρεσὶν ᾗσιν,
ὅττι μιν ἐξαπάτησε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης·
τοὔνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κήδεα λυγρά.
κρύψε δὲ πῦρ· τὸ μὲν αὖτις ἐῢς παῖς Ἰαπετοῖο 50
ἔκλεψ' ἀνθρώποισι Διὸς πάρα μητιόεντος
ἐν κοΐλῳ νάρθηκι, λαθὼν Δία τερπικέραυνον.
τὸν δὲ χολωσάμενος προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς·

V. 47. *φρεσὶ Ϝῆσιν* Fl.
V. 48. *ἀγκυλομήτης*] Al. *ἀγκυλόμητις*, ut Philemo p. 5. Osann.
V. 49. *κήδεα*] G. *μήδεα*.
V. 50. Pro *αὖτις* vulgo *αὖθις*. Ceterum quae inde ab hoc versu sequuntur a ceteris seiungenda esse Lehrsius putat l. l. Adversatus est Schoem. p. 14.
V. 51. Schol.: *δῆλον δέ, ὡς προεκδέδοται ἡ Θεογονία· ἐκεῖ δὲ* (l. *γὰρ*) *πλείονα περὶ τοῦ Προμηθέως λέγει, ὡς ἠπάτησε τὸν Δία.*
V. 53. *τόν τε* A.

V. 47—51. Haec ex ipso Hesiodo sunt explicanda, non ex Aeschylo, non ex Aesopi fabulis, quas commemoravit Mitscherl. Meconae (cf. adnot. ad Theog. 535) homines cum diis disceptabant, utrum melius esset carnem diis offerre in sacrificiis, an ossa cum omento (v. Voss. Epp. myth. II, 39). Tandem homines, Promethei astutia usi, Iovem ita deceperunt, ut ossa sibi inscius, ut videbatur, eligeret, carnem vero hominibus relinqueret. Hinc detecta hominum malignitate ignem subtraxit Iuppiter, quem ferula deinde inclusum Prometheus rapuit mortalibusque dono dedit. Hoc pactum mortalium cum diis de sacrificiis comparandum est cum simili fabula Numae et Iovis apud Arnobium V, 1. Secundum Hesiodum mortales iam ante noverant ignis usum, quod comprobatur tum sacrificio, quo ante usi erant, ut testis est Theogonia, tum particula *αὖτις* Oper. v. 50. Hominibus igitur, ut poenam luerent, Iuppiter Pandoram dedit, i. e. mulierum mores mutavit in peius, easque novaram rerum cupidas fecit, ut proterva sua levitate ac luxuria compensarent virorum industriam et ad altius enitendi studium. Nempe iam ante Pandoram Epimetheo datam genus muliebre erat (errat enim Pausan. de Hesiodo exponens I, 24), sed absque artibus illis (v. 64—66) a Minerva et Venere adiectis, quae simul cum magis exculto per Prometheum ingenio virorum effloruere. Nam ut virile genus Prometheus excoluit, ita muliebrem sexum Minerva cum Venere, idque magno virorum detrimento factam. Cf. Buttm. Mythol. I p. 48 seq. et Welcker. Tril. Aesch. p. 73 seq.

V. 51. *ἔκλεψ'*] Secundum auctorem hymn. Hom. III, 108. Mercurius simile quid invenit. Ceterum animadvertas scholion Procli: *μῦθος· κλέψας ὁ Προμηθεὺς τὸ πῦρ εἰς πόλιν ἦλθεν Αἰτωλίαν' ἀφ' οὗ συνέβη τὴν πόλιν κληθῆναι Πυρηνίαν.* Similiter in Theogonia Meconae mentio iniicitur.

V. 52. *κοΐλῳ*] De hac forma trisyllaba v. anim. ad v. 689.

Ἰαπετιονίδη, πάντων πέρι μήδεα εἰδώς,
χαίρεις πῦρ κλέψας καὶ ἐμὰς φρένας ἠπεροπεύσας, 55
σοί τ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἐσσομένοισι·
τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακὸν ᾧ κεν ἅπαντες
τέρπωνται κατὰ θυμὸν ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.
Ὣς ἔφατ'· ἐκ δ' ἐγέλασσε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε·
[Ἥφαιστον δ' ἐκέλευσε περικλυτὸν ὅ ττι τάχιστα 60
γαῖαν ὕδει φύρειν, ἐν δ' ἀνθρώπου θέμεν αὐδὴν

V. 54. κέρδεα εἰδώς Vat. 2. — μήδεα Ϝειδώς Fl.

V. 55. χαίροις V 1. — Postea pro ἠπεροπεύσας al. cum Vat. ὑπεροπεύσας, pauci ἠπερονεύσας.

V. 56. σοί τ' αὐτῷ] Apollon. de pron. p. 125: ὑπὸ Ἡσιόδου ἐν ἀρχῇ τεθεῖσα (ἡ σφίν) εὐλόγως ὠρθοτονήθη ἐν τρίτῳ, σφὶν δ' αὐτοῖς μέγα πῆμα. Gramm. ap. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 388: ἅπαξ δ' ὠρθοτονήθη παρ' Ἡσιόδῳ, ἐπεὶ καὶ προετάγη· σφίν τ' αὐτοῖς μέγα πῆμα. Hinc σφὶν δ' αὐτοῖς scripserant Spohn. et Dind., monente Schaefero. Similiter cum Steitz. p. 44 Fl. Sed nostrum locum non spectavit Apollonius. V. Fragm. 61. Haec est Goettlingii et Schoemanni sententia. Nuper fusius hunc locum tractavit Brugman. de probl. p. 44, qui apud Apollonium ἐν τρίτῳ non significare ἐν τρίτῳ προσώπῳ, sed ἐν τρίτῳ καταλόγῳ sc. tertium Catalogi librum, itaque apud Herodianum π. μον. λεξ. p. 42, 12 Ἡσ. ἐν τρίτῳ, p. 18, 22 Ἡσ. ἐν δευτέρῳ ad Catalogum pertinere, exposuit.

V. 57. σοὶ δ' ἐγὼ Clemens Alex.

V. 58. ἑὸν] Proclus: μέμφονται δὲ τὸν Ἡσίοδον οἱ περὶ Ἀπολλώνιον, ὅτι ἑνικῷ ἀντὶ πληθυντικοῦ ἐχρήσατο, ὁμοίως δὲ καὶ Καλλίμαχος αἰτιᾶται διὰ τὸ αὐτό. V. Apollon. de pron. p. 125, qui argutam adiecit rei interpretationem ὑπὲρ δὲ τοῦ Ἡσιοδείου οὕτω τινὲς ἐκδέχονται, τῆς ἀντὶ πυρὸς δοθείσης γυναικὸς τέρπονται ἑὸν ἕκαστος κακὸν ἀγαπῶντες. Sed cf. Brugman. l. l. p. 28. ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες arripuit Tryphiod. v. 138. Fortasse Hesiodum respexit Theocrit. Id. XIV, 36 ἐμὸν κακόν, οὔ τοι ἀρέσκω; τέρπονται V 1. et Achilles Tat. I, 8. p. 14. Iacobs. — ἑϜὸν Fl.

V. 59. ἐκ δ' ἐτέλεσσε Origines.

V. 60. Schol. Pind. Nem. VI, 1. ἐκέλευε. Clemens Al. Strom. V. p. 255 Sylb. δὲ κέλευσε et paulo post καὶ νόον.

V. 56. σοί δ' αὐτῷ μέγα πῆμα] Homer. Il. III, 50: πατρί τε σῷ μέγα πῆμα — κατηφείην δὲ σοὶ αὐτῷ.

V. 60—68 ex alia profecto esse recensione ac v. 69—32 obtinuit Lehrsius.

V. 61. ὕδει] Choeroboscus ap. Bekk. Anecd. p. 1209: ἀπὸ τῆς ὕδας εὐθείας, ἐξ ἧς ἡ γενικὴ ὕδατος γίνεται ὕδος — ἔχομεν δὲ καὶ δοτικὴν διὰ τῆς ει διφθόγγου, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ· γαῖαν ὕδει φύρειν. Cf. etiam Proclum: τὸ δὲ ὕδει ἀπὸ τῆς ὕδος εὐθείας, ὡς βέλος, — γέγονε δὲ κατὰ μεταπλασμὸν ἀπὸ τῶν εἰς ας οὐδετέρων εἰς ος, ὕδας ὕδος, ὡς κῶας κῶος· κώεσιν ἐν μαλακοῖσιν.

καὶ σθένος, ἀθανάτοις δὲ θεοῖς εἰς ὦπα ἐΐσκειν
παρθενικῆς καλὸν εἶδος, ἐπήρατον· αὐτὰρ Ἀθήνην
ἔργα διδασκῆσαι, πολυδαίδαλον ἱστὸν ὑφαίνειν·
καὶ χάριν ἀμφιχέαι κεφαλῇ χρυσέην Ἀφροδίτην, 65
καὶ πόθον ἀργαλέον καὶ γυιοβόρους μελεδῶνας·
ἐν δὲ θέμεν κύνεόν τε νόον καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
Ἑρμείαν ἤνωγε, διάκτορον Ἀργειφόντην.
Ὣς ἔφαθ'· οἱ δ' ἐπίθοντο Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι.]

V. 62. *ἀθανάτοις δὲ θεοῖς*] Sic Origines cum M5 m. I. Hinc corrigas Kinkelii collationem. V. Flach, Die beiden etc. p. 20. Vulgo ἀθανάταις δὲ θεαῖς. Al. cum A. ἀθανάτῃς θεῇς.
V. 63. *παρθενικῆς*] Al. codd. (ut V2. G.) παρθενικαῖς. Par. παρθενικῇσι. Scribendum fortasse καλὸν παρθένου εἶδος. Herm. Orph. p. 817. Sed cf. Digamma p. 34 et de correptione in καλός adnot. ad v. 752.
V. 64. *διδασκῆσαι*] Br. ex Orig. διδασκέμεναι. Sed v. Herm. ad Aristoph. Nubb. 1110.
V. 65. χρυσῆν Par.
V. 66. *γυιοβόρους*] Sic V1. coniec. H. Stephanus, recep. Schoem. Fl., iudicium secuti Ruhnkenii ep. crit. I p. 136 et Dindorfii. γυιοκόρους codd. et edd. γυιοκόνους Eustath. p. 1715, 53. — γυιοβόρους sustentari videtur imitatione Nonni Dionys. XLVII, 53 θυμοβόροι μελεδόνες.
V. 67 seq. uncinis inclusit Bentl., qui ἐπίκλοπα ἤθη corrigit.
V. 68. Ἑρμείην V2. Par.

V. 64. *διδασκῆσαι*] Cf. Eustath. p. 1715, 53 καὶ Ἡσίοδος οἶδε διδασκῶ, διδασκήσω περισπωμένως.
V. 69. Lehrsius l. l. p. 227: Ceterum auctor horum versuum 69—82 non videtur ex antiquissimis esse. Non saepe fit, ut ex imitationibus aliquid concludi possit. Nam partim Homericae imitationes ubique incurrunt: partim quae in Hesiodeis saepius leguntur eiusmodi formulae sunt, quas huic familiae per conditorum imitationem mox in usum familiarem venisse credibile est. Sunt aliae imitationes ita comparatae, ut unum alterum cognitum habuisse appareat, sed uter antiquior sit, non efficitur. Sic legimus hic v. 52 ἐν κοίλῳ νάρθηκι, v. 57 τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν: in ea narratione, quae in Theogonia legitur, item est ἐν κοίλῳ νάρθηκι v. 567, et 570 αὐτίκα δ' ἀντὶ πυρὸς τεῦξεν κακόν: et certe ἀντὶ πυρός ut significet „pro igne surrepto“ non duo excogitant: sed, ut dixi, uter ab utro sumserit, inde non intelligitur, tantum alterum ab altero sumsisse. At his paucis de quibus nunc verba facimus, versibus nimis multa sunt cum aliis convenientia, quam ut hos omnes hinc petisse, non hunc ab aliis credere possis. Primum tres primi versus ita conveniunt cum Theog. 571—573, ut posteriores duo prorsus iidem sint, primus paulum immutatus: αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσε κλυτὸν Ἀμφιγυήεις, Theog. 571 γαίης γὰρ σύμπλασσε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις. Deinde ἐπίκλοπον ἦθος 78 est v. 67

αὐτίκα δ' ἐκ γαίης πλάσσε κλυτὸς Ἀμφιγυήεις 70
παρθένῳ αἰδοίῃ ἴκελον Κρονίδεω διὰ βουλάς·
ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις Ἀθήνη·
ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτές τε θεαὶ καὶ πότνια Πειθὼ
ὅρμους χρυσείους ἔθεσαν χροΐ· ἀμφὶ δὲ τήνγε
Ὧραι καλλίκομοι στέφον ἄνθεσιν εἰαρινοῖσι· 75
[πάντα δέ οἱ χροῒ κόσμον ἐφήρμοσε Παλλὰς Ἀθήνη.]
ἐν δ' ἄρα οἱ στήθεσσι διάκτορος Ἀργειφόντης
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος
[τεῦξε Διὸς βουλῇσι βαρυκτύπου· ἐν δ' ἄρα φωνὴν]
θῆκε θεῶν κῆρυξ· ὀνόμηνε δὲ τήνδε γυναῖκα 80

V. 71. Ϝίκελον Fl.
V. 73. Ϝοι Fl.
V. 74. τήνδε Orig. Vat. 2. et postea (v. 75.) καλλιπλόκαμοι. Ante χροΐ Vat. 2. περὶ habet.
V. 75. ἄνθεσι Ϝειαρινοῖσι Fl. — στέφον ἄνθεα Ϝειαρινοῖσι coni. Scheer.
V. 76. uncinis inclusit Bentl. — Secuti sunt Lehrs. Pal. Steitz. Schoem. Koechl. Fl.
V. 77. στήθεσσι] Gal. στήθεσφι. — διάκτωρα Ἀ. V1. — Ϝοι Fl.
V. 78. Propter violatum digamma voc. ἦθος e v. 789 κρυφίους τ' ὀαρισμοὺς restituit Fl.
V. 79. spurius sec. Heyn. Il. XVIII, 419, Vollbehr. p. 33, Pal. Steitz. Koechl. Fl. Monuerat iam Proclus.
V. 80. Pro δὲ τήνδε γυναῖκα primo a poeta dictum fuisse δ' ἄρ' αὐτήν putabat Herm.

ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους infra in Diebus v. 791. Denique illa: ἀμφὶ δέ οἱ Χάριτες — in memoriam revocant illa ex Carminibus Cypriis (Athen. XV p. 682 D) εἵματα μὲν χροιῆς —."

V. 79. ἐν δ' ἄρα φωνήν] Cf. Vollbehr. p. 32: „Proculus quidem (v. ad v. 61. 77. 79), cui recentioris aetatis viri docti assentire solent, Vulcani αὐδὴν et φωνὴν Mercurii dona interpretatus est diversa (veluti Goettl. ad v. 79, Caesar cens. Lehrs. in Zimmerm. ephem. 1837 p. 1015 fin. Weisk. Prom. p. 362. 383), ut αὐδή nihil sit nisi vox humana, φωνή vero dicendi suada. Sed quum orationis calliditatem ab Mercurio datam antea commemoravit poeta v. 78 (ψεύδεα θ' αἱμυλίους τε λόγους), tum eos verborum significatus, quos illi interpretes amplectuntur, exemplis neutiquam tueri possunt." — Itaque inepte Lennepius in adnot. ad h. v.: „Quod si diversas Vulcano et Mercurio attributas partes cogitamus, non erit, ut de significatione verborum αὐδὴν et φωνὴν multum ambigamus. Vulcanus opifex Pandorae tribuit τὰ τῆς φωνῆς ὄργανα. Mercurius, Deorum praeco, idemque eloquentiae praeses φωνὴν eloquium ei tribuit, disertam eam fecit."

V. 80. ὀνόμηνε δὲ] Lehrsius p. 228 not. 9: „An ὀνόμηνε

Πανδώρην, ὅτι πάντες Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες
δῶρον ἐδώρησαν, πῆμ' ἀνδράσιν ἀλφηστῇσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ δόλον αἰπὺν ἀμήχανον ἐξετέλεσσεν,
εἰς Ἐπιμηθέα πέμπε πατὴρ κλυτὸν Ἀργειφόντην
δῶρον ἄγοντα, θεῶν ταχὺν ἄγγελον· οὐδ' Ἐπιμηθεὺς 85
ἐφράσαθ', ὥς οἱ ἔειπε Προμηθεὺς μήποτε δῶρον
δέξασθαι πὰρ Ζηνὸς Ὀλυμπίου, ἀλλ' ἀποπέμπειν
ἐξοπίσω, μή πού τι κακὸν θνητοῖσι γένηται.
αὐτὰρ ὃ δεξάμενος, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ', ἐνόησε.

Πρώην μὲν ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων 90

V. 82. ἐδωρήσαντο Orig.
V. 83. ἐξετέλεσσαν, sed supra scr. εν Vat. 2. ἐξετέλεσσαν Vossius in vers. Germ.
V. 85. θεῶν, ταχὺν ἄγγελον al.
V. 86. 87. Laudantur μήποτε — ἀποπέμπειν a Plut. de aud. poet. VII. p. 88. Hutten. — Ϝοι — ἔϜειπε Fl.
V. 88. γένοιτο Br.
V. 90. πρώην μὲν] Sic scribendum est cum Flor. XXXII, 2 et O. πρὶν μὲν γὰρ plur. codd. et edd. — γὰρ om. M5., additum est, ne metrum claudicet. πρῶτον μὲν vel τὸ πρὶν μὲν coni. Lehrs. πρὶν μὲν om. γὰρ et addito crucis signo Koechl.

δὲ τήνδε γυναῖκα ab initio significabat: nominavit autem hanc — Feminam?" Recte Steitz. p. 46 perspexit, propter v. 81—82 non Mercurium feminae nomen tribuere potuisse, sed ipsum Iovem, qua de causa, eiecto v. 79, non inscite coniecit θῆκεν· ἀτὰρ Κρονίδης.

V. 82. ἀλφηστῇσιν] V. adnot. ad Scut. 29.

V. 84. πέμπε — δῶρον ἄγοντα] Exspectabas δῶρον ἄγειν, ut Il. I, 338. 347 σφῶϊν δὸς ἄγειν, δῶκε δ' ἄγειν. — Ceterum recte monuit Proclus: στικτέον δὲ εἰς τὸ ἄγοντα, οὐ γὰρ πάντων τῶν θεῶν ἦν τὸ δῶρον, ἀλλὰ τοῦ Διός. Hinc corrigenda est Koechl. interpunctio.

V. 90—105. Lehrsius p. 229: „Haec, quae sequuntur, quomodo intelligamus, iam indicavimus. Ipsam feminam maligne et dedita opera mala inclusa emittere voluisse, declarat v. 95, ubi de ipsa dicitur ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κήδεα λυγρά. Versus 98 (l. 99) αἰγιόχου βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο, quo nihil aptius fingi potest, si a quibusdam aberat, ab iis omissum puto, qui falsa implicata erant opinione, hic quoque Iovem hominibus aversum fingi. Unus offensioni est v. 105 οὕτως οὔ τί πῃ ἔστι Διὸς νόον ἐξαλέασθαι, qui reliquae narrationi ita adversatur, ut eidem, quae hic veritatem adhuc praeclusit, praeiudicatae opinioni deberi putandus est: effictus est iste versus ex eo versu, quo in Theog. narratio de Pandora concluditur 613 ὡς οὐκ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον οὐδὲ παρελθεῖν. Hoc igitur eiecto tota res egregie procedit. Nam de v. 93 dudum explorata res est." —

νόσφιν ἄτερ τε κακῶν καὶ ἄτερ χαλεποῖο πόνοιο,
νούσων τ' ἀργαλέων, αἵτ' ἀνδράσι κῆρας ἔδωκαν.
[αἶψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καταγηράσκουσι.]
ἀλλὰ γυνὴ χείρεσσι πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα

V. 91. Codd. quidam cum Vat. ἄτερ κακῶν, Br. ἄτερθε κ.
V. 92. κῆρας] γῆρας Vat. G. Schol.: ἃς δὴ κῆρας ὀνομάζει καὶ αὐτὸς ὁ Ὅμηρος. V. Il. VIII, 73.
V. 93. deest in M 5. Par. al. Adiectus est, ut monuere interpretes, ex Hom. Od. XIX, 360 ab eo librario, qui versu antecedente γῆρας scripserat; legitur enim in eodem codice, qui γῆρας habet, atque inde in alios quoque migravit. Delevit Br.
V. 94—164. laudantur a Plut. Consol. ad Apoll. T. VII p. 326. Hutten.

V. 90—105 „Unhesiodisches Fragment über Entstehung der Leiden" Fl.

V. 94. πίθου μέγα πῶμ' ἀφελοῦσα] Simplicissima sententia videtur haec: Ut homines liberi essent a malis, haec omnia in magnum vas collecta atque inclusa in Epimethei domicilio Prometheus collocaverat. Quod, quanquam non dictum est expressis verbis, tamen facile supplebis factum esse pro studio Promethei erga mortales; docetur id etiam a Proclo, cui Tzetza adversatur, mortalium ineptissimus. Sed haec si fuit sententia, sine dubio huius rei antea ab Hesiodo mentio facienda erat post v. 92; nam pro versu 93 exspectabamus alium, ut hunc: πάντα γὰρ εἰς πίθον εἶρξε Προμηθεὺς ἀγκυλομήτης, nisi maior quaedam hic statuenda lacuna est, qualem indicavit Proclus: φησὶν, ὅτι Προμηθεὺς τὸν τοῦ κακοῦ πίθον παρὰ τῶν Σατύρων (Satyros etiam alibi commemoraverat Hesiodus: v. fragm. 127) λαβὼν καὶ παραθέμενος τῷ Ἐπιμηθεῖ, παρήγγειλε τὴν Πανδώραν μὴ δέξασθαι. Si nihil deest, quod mihi quidem parum probabile videtur, statuendum est Pandoram vas malorum plenum secum attulisse ex Iovis aedibus (Hom. Il. XXIV, 527) atque aperuisse de industria, cum ita Iuppiter iussisset. Huic sententiae faveret v. 99. Atque vasis operculum cum aperuisset Pandora, statim mala evolarunt omnia, excepta Spe, quae relicta est in vase, quod Pandora, perturbata rei novitate, operculum rursus, quanquam sero, imposuit. In quo illud nuper negotium facessivit Spohnio et Mitscherlichio, quod Spes, quae animos mortalium mirum in modum demulcere solet, simul cum malis istis arca inclusa asservatur. Sed hoc vereor ne magis e mente Christianorum quam antiquorum Graecorum diiudicaverint, quibus spes in malis habetur, etiam eam ob causam, quod homines decipiat atque vana pascat fiducia. Quod cum eo probetur, quod ἐλπίς etiam timorem rerum futurarum significat, tum inprimis declarat egregia Periclis, magni illius Anaxagorae auditoris, oratio apud Thucydidem II, 62: ἐλπίδι ἧσσον πιστεύει (ἡ ξύνεσις), ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς, γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν παρόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια, coll. V, 103. Soph. Ai. 473: οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτόν, ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται. Antig. 615: ἁ πολύπλαγκτος ἐλπὶς πολλοῖς

ἐσκέδασ᾿· ἀνθρώποισι δ᾿ ἐμήσατο κήδεα λυγρά. 95
μούνη δ᾿ αὐτόθι Ἐλπὶς ἐν ἀρρήκτοισι δόμοισιν
ἔνδον ἔμιμνε πίθου ὑπὸ χείλεσιν, οὐδὲ θύραζε
ἐξέπτη· πρόσθεν γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο,
[αἰγιόχου βουλῇσι Διὸς νεφεληγερέταο.]
ἄλλα δὲ μυρία λυγρὰ κατ᾿ ἀνθρώπους ἀλάληται. 100
πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν, πλείη δὲ θάλασσα·
νοῦσοι δ᾿ ἀνθρώποισιν ἐφ᾿ ἡμέρῃ ἠδ᾿ ἐπὶ νυκτὶ
αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι

V. 95. *μήδεα* G., *μήδετο* Plut., *κέρδεα* Vat. 2.
V. 96—108 ut subditicium de malorum origine fragmentum eiec. Fl.
V. 96. *δόμοισιν*] Seleucus *πίθοισι.*
V. 97. *ἔμιμνε*] Al. *ἔμεινε*, ut V2. Vat. Plut. Br. Male.
V. 98. *ἐπέλλαβε* Par.
V. 99. abest a quibusdam codd. Plut. l. l. Orig. Eiec. Gaisford. Dindorf. Koechl. defendit Lehrs. l. l.
V. 102. *ἐφ᾿ ἡμέρῃ*] Pauci *ἐφ᾿ ἦμερ᾿* vel *ἐφήμεροι.* V1. *ἐφημέριοι αἶδ᾿.* Sic etiam Plut. l. l., Vat. 2. *ἐφημέρι᾿ αἶδ᾿. ἐφ᾿ ἡμέρῃ αἳ δ᾿* Par. — *ἠδ᾿ ἐπὶ*] M5. Vat. *αἶδ᾿ ἐπί.*

μὲν ὄνασις ἀνδρῶν, πολλοῖς δ᾿ ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων. Qui spem in bonis habebant, totam fabulam ita inverterunt, ut Iovem dicerent bona omnia in unum vas collecta hominibus tradidisse. Hoc fecit Babrius ita, ut non immemor videatur loci Homerici (Il. XXIV, 527) fuisse. Mentionem Babrii fecit G. W. Müllerus Script. II. de de variis rebus gramm. p. 52. — Ceterum cf. Aristarchi interpretationem a Proclo nobis traditam: *πῶς* (sic Lehrsius, codd. *ὡς*) *φησιν, ἔμεινεν ἐν τῷ πίθῳ ἡ Ἐλπίς· ἔστι γὰρ τοῦτο ἐν ἀνθρώποις. τοῦτο δὲ καὶ Κόμανος ὁ ἀρχιοινοχόος τοῦ βασιλέως προὔτεινε. φησὶν οὖν Ἀρίσταρχος, ὅτι ἡ μὲν τῶν κακῶν ἔμεινεν, ἡ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐξῆλθεν, ὅθεν ἀκυρολογοῦμεν λέγοντες ἐλπίζειν κακά· ἡ γὰρ ἐλπὶς κακῶν, οὐ θεῶν* (Lehrsius: leg. videtur *οὐδ᾿ ἐξῄει*). *ὁ δ᾿ Ἡσίοδος ἀκύρως ἐπὶ κακῶν εἶπεν.*

Hoc scholion corruptelis obscuratum esse exposuit Waeschkius in Symbol. Philol. 1874 p. 164 seq., qui totum locum ita restituendum esse putavit: *[φησὶν οὖν Ἀρ. ὅτι] ἡ [μὲν] τῶν κακῶν ἔμεινεν [ἡ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐξῆλθεν] ὅθεν ἀκυρολογοῦμεν λέγοντες ἐλπίζειν κακά. ἡ γὰρ ἐλπὶς κακῶν οὐδ᾿ ἔστιν. ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀκύρως ἐπὶ κακῶν εἶπε.* itaque latine vertendum: Aristarchus malam spem in dolio remansisse dicit [bona vero effugit], qua de re non recte nos dicere mala sperare, nam malam spem nullam esse, Hesiodum vero improprie spem etiam malorum dixisse (sc. eam, quae in dolio remanserat). Nuper etiam Hoerschelmann. in Act. soc. Lips. IV p. 332 scholio operam navavit, errans in eo, quod Lehrsium *οὐδ᾿ ἔστι* proposuisse dicit. Rectius verba scholii perversa emendavit: *ἡ γὰρ ἐλπὶς κακῶν οὐ[κ ἔστιν, ἀλλ᾿ ἀγα]θῶν.*

σιγῇ, ἐπεὶ φωνὴν ἐξείλετο μητίετα Ζεύς.
[οὕτως οὔτι πη ἔστι Διὸς νόον ἐξαλέασθαι.] 105
[Εἰ δ' ἐθέλεις, ἕτερόν τοι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
εὖ καὶ ἐπισταμένως, (σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν).]

[ὡς ὁμόθεν γεγάασι θεοὶ θνητοί τ' ἄνθρωποι.]

Χρύσεον μὲν πρώτιστα γένος μερόπων ἀνθρώπων

V. 104. ἠθετημένος sec. Proclum.
V. 105. πη] Sic M5. Vat. Vat. 2. V2. Par. Al. cum A. πον. — Versus cum Lehrsio eiiciendus est.
V. 106. In litura est in uno codice ap. Lanz. — θέλεις G. MS. incert.
V. 108. οὐχ ὁμόθεν adscripsit Heyn. In V1. post ἄνθρωποι plene interpungitur.
V. 109—201. Narrationem de quinque hominum generibus

V. 104. σιγῇ] Schol.: ἀθόρυβοι γὰρ παρέρχονται.
V. 106—107. Schoem. com. p. 21: „Transitum faciunt ad sequentem de quinque aetatibus generis humani narrationem, sunt autem eiusmodi, ut a quolibet ad quodlibet aliud argumentum seu simile seu dissimile sic transiri potuerit.“ Itaque non dubium videtur, quin a concinnatore inserti sint. Recte Steitz. p. 51 consarcinatos eos esse docuit ex Il. X, 265. I, 297. IV, 39. Od. XX, 161. XXIII, 197 et al.
V. 107. σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν] Sic Lithic. 638.
V. 108. Lehrsius: „Hic versus aliunde desumptus, vel etiam (et hoc potius credemus) si postea ut coire videretur imperite mutatum putamus (poterat e g. esse ἐξ ὁμόθεν — Od. V, 477) proverbialis sententia hexametro uno absoluta huc intravit, quod de Hominum Origine in eo sermo est, et in proxime sequentibus. Qualia exempla nunc affatim novimus. Sententia si sola spectatur, ut decet, bona est: nam ἓν ἀνδρῶν, ἓν θνατῶν γένος· ἐκ μιᾶς δὲ πνέομεν ματρὸς ἀμφότεροι. Pind. Nem. VI, 1. Occurrit etiam locus Dionis Chrys. T. I. p. 550. hymn. Apoll. 336.“ Non adversantur Steitz. p. 51 et Schoem. l. l. p. 22: „Fieri facile potuit, ut versiculus hinc ab aliquo Op. et D. lectore ad marginem adscriberetur, unde perperam mox in textum illatus est.“ Ridicule defendere conatus est Vollbehr. p. 35: „Nam quidquid statueris de fide huius descriptionis aetatum mythica vel etiam historica, versu 111 οἱ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν (cf. v. 191) satis comprobatur, antiquissimis diis aequales fictos esse primos mortales, deinde cum Iovis imperio ortas esse alias hominum gentes, ut recte poëta dixerit, se illustraturum esse: ὡς ὁμόθεν κ. τ. λ. Neque sagacius Goettl. v. 108 cum antecedentibus coniungit, Lennepius cum sequentibus. — De usu vocis ὁμόθεν cf. Valck. Diatr. p. 246, hymn. hom. IV, 135, Eurip. Iph. A. v. 501 seq.
V. 109—201. „Mythus von den Weltaltern“ Fl.
V. 109 seq. De quinque ae-

ἀθάνατοι ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες. 110
οἳ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν, ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν·

ex quinque recensionibus (prima v. 109—126, altera v. 127—142, tertia v. 143—155, quarta v. 156—196, quinta non integra v. 197—201) commixtam esse ostendere conatus est Lehrs. l. l. p. 230 seq.

V. 111. Par. Vat. 2. ἐβασίλευεν. Non ab Hesiodo profectum esse hunc versum putabat Goettl., quia Saturnus nusquam in diis Olympicis haberetur. Sed cf. quae contra Goettlingium monuerunt Schoem. Theog. p. 227 et op. II p. 123. 342, Pal. in adnot. ad h. v. Cum Goettl. sentiunt Heyer. p. 25; Steitz. p. 66 seq. Ceterum v. 111—120 laudavit Diod. V, 66., v. 111. in mente habuit Schol. Ven. Il. I, 222.

tatibus Hesiodi disputaverunt Buttmannus Act. acad. lit. Berol. 1814. 15. p. 141 seq. (Cf. Buttm. Mythologum), C. F. Hermann. in Act. Phil. 1841 p. 62—72, Abh. p. 306 seq. Schoem. op. II p. 308 seq. et in ed. Aeschyli Prom. p. 123. Vollbehr p. 33—48. Bamberger in Mus. Rhen. a. 1842 p. 524 seq. Roth, Mythus von den Weltaltern, Tüb. 1860. Flach. System p. 46—58. In universum autem vides tres orbes maiores vel aetatum circuitus in se remeantium commemorasse Hesiodum, quorum primus ab aurea aetate deflectat ad aeneam, alter ab aetate heroum ad eam ipsam, qua vixit Hesiodus; sed tertium orbem (huiusque initium et aureae aetatis et heroum aevi simillimum) post suam ipsius aetatem secuturum non recte indicavit Hesiodus v. 175: ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι, eodemque modo Vergilium sensisse verba huius (Ecl. IV. init.) demonstrant, ubi Cumaeum carmen est Hesiodi carmen. Ita primum explicatur, qui fieri potuerit, ut post aeneam aetatem, omnium priorum deterrimam, heroum pia gens nasceretur; nam magnus ab integro seclorum nascitur ordo, novus autem hic ordo quodammodo respondet aureae aetati, ita tamen, ut etiam hic aliquantum degeneraverit natura humana; deinde intellegitur, cur optarit Hesiodus, ut non hac aetate viveret, qua vivit, sed aut priore aut ea, quae suam secutura est, quae, quanquam ipsa facile inferior heroicae aetatis virtutibus, tamen aliquanto melior erit ea, quae post secutura est. Aetates igitur horum orbium se excipientes sunt hae: aureum saeculum, innocentiae humanae tempus, quo dii cum hominibus vixerunt coniunctissime, homines post mortem facti sunt δαίμονες ἐπιχθόνιοι, φύλακες ἀνθρώπων; argenteum saeculum, desidiae humanae tempus, quo homines eo a diis defecerunt, quod, licet facinora nulla committerent, tamen inertia ignaviaque peccarunt; facti sunt post obitum δαίμονες quidem ὑποχθόνιοι, sed non additur curam eos aliquam habuisse hominum; aeneum saeculum, quo impietati hominum accedebant facinora; atque hi quidem postquam νώνυμνοι εἰς ἀΐδην migrarunt, primus orbis finitur. Sequitur secundus, cuius initium est aetas heroica, insignis quidem iustitia, sed bellicosa tamen. Finis huius orbis est Hesiodi aetas, quam ipsa Iustitia et Pudor ita relicturae sunt,

ὥςτε θεοὶ δ' ἔζωον ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες,
νόσφιν ἄτερ τε πόνων καὶ ὀϊζύος· οὐδέ τι δειλὸν
γῆρας ἐπῆν, αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοῖοι
τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων· 115
θνῇσκον δ' ὡς ὕπνῳ δεδμημένοι· ἐσθλὰ δὲ πάντα
τοῖσιν ἔην· καρπὸν δ' ἔφερε ζείδωρος ἄρουρα
αὐτομάτη, πολλόν τε καὶ ἄφθονον· οἱ δ' ἐθελημοὶ
ἥσυχοι ἔργ' ἐνέμοντο σὺν ἐσθλοῖσιν πολέεσσιν,
[ἀφνειοὶ μήλοισι, φίλοι μακάρεσσι θεοῖσι.] 120

V. 112. ὡς δὲ θεοὶ ζώεσκον Br., Gaisf. ex Diod. Herm. Orph. p. 820.
V. 113. ἄτερ πόνων M5. Vat., ἄτερ γε π. Med., ἄτερθε Br. (et sic Vat. 2., sed θε eraso), ἄτερ πόνον Pseudo-Herodian. περὶ σχημ. p. 61.
V. 115. κακῶν ἔντοσθεν ἐόντες MS. Diod.
V. 116. ὡς] Par. Vat. 2. ὥςθ'.
V. 118. πολύν τε V1.
V. 119. ἔργ' ἐνέμοντο] Sic V1. M5. Vat. Par. Vulgo ἔργα νέμοντο. — ἥσυχα ἔργα scripsit Bentl. ἥσυχα Ϝέργ' Fl.
V. 120. Hic versus conservatus est a Diod. Sic V, 66.

ut ex malis homines obruituris nullum videatur refugium esse. Tertius denique orbis post Hesiodi aetatem secuturus est. Tota vero fabula facile explicatur ex antiqua persuasione de depravatione hominum. Prellerus vero (Demeter und Persephone p. 223) statuit gentes vere Graecas hic in animo habuisse Hesiodum, similemque sententiam diserte explicuit C. Fr. Hermannus. Mihi tamen recte vidisse Voelckerus (Mythologie des iapet. Geschlechts p. 250 seq.) discrimen, quod est inter nobilissimos heroicae aetatis homines, vere illius historicae, et homines insequentis aetatis longe inferiores, causam fuisse primariam, cur simile antecedentis temporis discrimen poetae excogitarent sibique fingerent; quemadmodum etiam patriarcharum et regum aetates, quae vere se exceperunt apud homines, ad deos retulerunt Graeci, Saturnique et Iovis regno expresserunt. Si quis autem quaerat, cur a metallis aetatibus tribus nomina indiderit Hesiodus, neque opus est cum Goettlingio Theogn. 452 allegante et metallorum robiginem afferente putare, tria metalla, quae hic nominentur, moribus singularum aetatum simillima esse, neque cum Prellero Myth. I p. 69, Bergkio Lit. Gr. I p. 947 in aurea aetate de splendore lucis vitaeque felicitate atque amoribus cogitare, in aetate argentea de opibus, divitiis, luxuria. Rem perspexit Schoem. op. II p. 316, laudatus a Roth. l. l. p. 11, poetam usum esse allegorico vetustarum fabularum modo, ut metallorum ordinem pro numeris usitatis: „das erste, zweite, dritte Geschlecht" adhibuerit.

V. 119. „Cum multis bonis rebus transigunt tranquilli" Lehrs. l. l. p. 233.

V. 120. ἀφνειοὶ μήλοισι] i. e. locupletes. Pecora aevo antiquissimo sunt pro divitiis,

αὐτὰρ ἐπειδὴ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
τοὶ μὲν δαίμονές εἰσι Διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς

Abest a codd. omnibus. Graevius aliique reiecerunt post 115. Sed aliunde depromptum esse probabile est.
V. 121. ἐπεί κεν MSS., Tzetza ἐπεί κε, ἐπειδὴ Plat. Cratyl. p. 397, ἐπεὶ καὶ Brunck. Serioris originis h. versus sec. Spohn. ei. Fl.
V. 122. Plato de rep. V. p. 469.: οἱ μὲν δαίμονες ἁγνοὶ ἐπιχθόνιοι τελέθουσιν, ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι, φύλ. μερόπων. Cratyl. p. 397: μοῖρ' ἐκάλυψεν, οἱ μὲν δαίμονες ἁ. ὑποχθόνιοι καλέονται, ἐσθλοί, ἀλεξίκακοι. Plut. de def. or. 39 ἁγνοὶ ἐπιχθ. κτἑ.

v. 163. et animadvers. ad Scut. 39. Post hunc versum Spohnius addiderat alios duos: ξυναὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, ξυνοὶ δὲ θόωκοι Ἀθανάτοισι θεοῖσι καταθνητοῖς τ' ἀνθρώποις, ex Origene contra Cels. IV, p. 216 ed. Spencer. et Schol. Arat. Phaen. 97, qui priorem habet. Secutus est Lehrs. Qu. epp. p. 233. Recepit etiam Vollbehr. Sed propter consensum codicum et scholiorum ex hoc carmine eos depromptos esse non probabile est, quanquam probabile esse exposuit etiam Schoem. com. p. 22. Dubitavit iam Goettl. Cf. Steitz. p. 62. Pal. not.

V. 122. Cf. v. 252 seq. Haec de geniis doctrina non est Graeca, sed ex oriente, ut videtur, petita, ignota saltem Homero, qui ita Odyss. XVII, 485: καί τε θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσι παντοῖοι τελέθοντες ἐπιστρωφῶσι πόληας ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντες. Quae negotia apud Homerum tribuuntur diis, eis apud Hesiodum δαίμονες ἐπιχθόνιοι funguntur, ab ipsis diis magnopere diversi. Menander (Meinekii fragm. poet. com. IV. p. 238.): ἅπαντι δαίμων ἀνδρὶ συμπαρίσταται εὐθὺς γενομένῳ μυσταγωγὸς τοῦ βίου ἀγαθός κτἑ. Daemones Hesiodeos, immortales post vitam terrestrem transactam, dignitate sequuntur μάκαρες θνητοὶ ὑποχθόνιοι, qui non fruuntur immortalitate, sed genii sunt ad tempus, ut nymphae; tertium genus (χάλκειον) post mortem in Hadem sine honore descendit, ut ita gradus conspiciantur: ἐν ᾅδῃ, ὑπὸ χθονί, ἐπὶ χθονί. Ne putes vero τοὺς ὑποχθονίους esse malos geniós, ut volebat Buttmannus cum Lanzio l. l. p. 161. Nam recte de hoc loco Plutarchus in libro de def. orac. 10: Ἡσίοδος δὲ καθαρῶς καὶ διωρισμένως πρῶτος ἐξέθηκε τῶν λογικῶν τέσσαρα γένη, θεούς, εἶτα δαίμονας πολλοὺς κἀγαθούς (aeneum genus non durat ideoque non numeratur in geniis), εἶτα ἥρωας, εἶτα ἀνθρώπους, τῶν ἡμιθέων εἰς ἥρωας ἀποκριθέντων, ubi genera aureum, argenteum et aeneum uno corpore δαιμόνων πολλῶν κἀγαθῶν comprehendit. Aliter de Is. et Os. 26. Μάκαρες θνητοί similes sunt Manibus, de quibus v. Müller. Etr. II. p. 95. Daemones mali ἀλάστορες) primum a Zaleuco (si modo verus est Zaleucus) memorantur apud Stobaeum Sentent. p. 279. Postea Thaletis doctrina simile quid videtur aperuisse, ut ab Athenagora ea traditur (leg. pro Christ. p. 8. H. St.): πρῶτος Θαλῆς διαιρεῖ (ὡς οἱ τὰ ἐκείνου διακριβοῦντες ἀκριβοῦντες μνημονεύουσιν) εἰς θεόν, εἰς δαίμονας, εἰς ἥρωας· ἀλλὰ θεὸν μὲν τὸν νοῦν τοῦ κόσμου

ἐσθλοί, ἐπιχθόνιοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων,
[οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
ἠέρα ἑσσάμενοι πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν,] 125
πλουτοδόται· καὶ τοῦτο γέρας βασιλήϊον ἔσχον.
Δεύτερον αὖτε γένος πολὺ χειρότερον μετόπισθεν
ἀργύρεον ποίησαν Ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες,
χρυσέῳ οὔτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.
[ἀλλ' ἑκατὸν μὲν παῖς ἔτεα παρὰ μητέρι κεδνῇ 130
ἐτρέφετ' ἀτάλλων, μέγα νήπιος, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ·]

V. 124—126. uncinis inclusit Bentl., 124—125 ut male repetitos ex v. 254 seq. eiec. Koechl. Fl. Hic quidem ignorat eos etiam Proclus.

V. 126. citatur a Plut. de Is. et Osir. 26.

V. 130—131. uncinis inclusit Bentl. pro spuriis habuit Heyn. ad Il. XIII, 27, errore v. 131—132 notans, eiec. Fl. Multa in iis sunt, quae offendant: digamma violatum in ᾧ, ἀλλ' inepte repetitum, producta postrema in ἔτεα, quam defendit Rzach. Unts. p. 24. Sed conf. Digamma p. 38 et adn. ad Theog. 803.

V. 131. ἀτάλλων] Al. codd. ἀττάλλων.

εἰςάγει, δαίμονας δὲ οὐσίας ψυχικάς, καὶ ἥρωας τὰς κεχωρισμένας ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ἀγαθοὺς μὲν τὰς ἀγαθάς, κακοὺς δὲ τὰς φαύλας. Ab his longe diversus est Pindar. Fragm. 97: ψυχαὶ δ' ἀσεβέων ὑπουράνιοι γαίᾳ πωτῶνται ἐν ἄλγεσι φονίοις ὑπὸ ζεύγλαις ἀφύκτοις κακῶν, εὐσεβέων δ' ἐπουράνιοι νάοισαι μολπαῖς μάκαρα μέγαν ἀείδοντ' ἐν ὕμνοις, quae mysteriorum doctrinam sapiunt. Ceterum verba fere Hesiodea, non rem, quam Hesiodus docet, invenies apud Aeschyl. Pers. 628: ἀλλὰ χθόνιοι δαίμονες ἁγνοί, Γῆ τε καὶ Ἑρμῆ. Macrob. Somn. Sc. I, 9. antiquam versuum Hesiodeorum translationem Latinam servasse hanc: Indigetes divi fato summi Iovis hi sunt Quondam homines, modo cum superis humana tuentes, Largi ac munifici, ius regum nunc quoque nacti, animadvertit Klausenius Aeneas p. 1015.

V. 123. φύλακες] Inde sua deprompserunt Stoici. Cf. Diog. Laert. VII, 151 φασὶ δὲ εἶναι καί τινας δαίμονας, ἀνθρώπων συμπάθειαν ἔχοντας, ἐπόπτας τῶν ἀνθρωπείων πραγμάτων.

V. 126. πλουτοδόται] Ut Penates et Lares familiares Tuscorum, de quibus v. Müller. Etrusc. II. p. 87. — γέρας βασιλήϊον] Nempe tum ut servent ius et poenas exigant a peccantibus, tum ut regum instar liberalium bonarum rerum affluentiam hominibus procurent. Plutarch. de def. orac. 12 explicari hoc vocabulo πλουτοδόται adiectivum arbitratur.

V. 127. χειρότερον] De hoc comparativo v. adnot ad Scut. 51.

V. 129. χρυσέῳ] Alia synizesis in dativo εῳ exempla sunt ἀργυρέῳ Oper. 144 (codd. ἀργυρῷ), δενδρέῳ Oper. 583, κηλέῳ Theog. 865, Ὀβριάρεῳ Theog. 617, e quibus ἀργυρέῳ et δενδρέῳ ultimam syllabam ante sequentem vocalem corripiunt. V. Rzach. Dial. p. 375.

V. 131. ἀτάλλων] Hic sensu neutro, ut Il. XIII, 27. Soph.

ἀλλ' ὅτ' ἀνηβήσειε καὶ ἥβης μέτρον ἵκοιτο,
παυρίδιον ζώεσκον ἐπὶ χρόνον, ἄλγε' ἔχοντες
ἀφραδίῃς· ὕβριν γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
ἀλλήλων ἀπέχειν, οὐδ' ἀθανάτους θεραπεύειν 135
ἤθελον, οὐδ' ἔρδειν μακάρων ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς,
ἣ θέμις ἀνθρώποισι κατ' ἤθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
Ζεὺς Κρονίδης ἔκρυψε χολούμενος, οὕνεκα τιμὰς
οὐκ ἐδίδουν μακάρεσσι θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψε, 140
τοὶ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέονται,
δεύτεροι, ἀλλ' ἔμπης τιμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδεῖ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ τρίτον ἄλλο γένος μερόπων ἀνθρώπων
χάλκειον ποίησ', οὐκ ἀργυρέῳ οὐδὲν ὁμοῖον,
ἐκ μελιᾶν, δεινόν τε καὶ ὄβριμον· οἷσιν Ἄρηος 145

V. 132. ἀνηβήσειε] Sic corr. Bergk. Phil. XVI p. 582. ὅτ' ἂν Goettl. Pal. cum nonnullis codd., ὅτ' ἄρ' Par. et al. codd., quod recep. Schoem. et Koechl.
V. 134. ἀφραδίῃς] Sic Vat. Vat. 2. Sed M5. ἀφραδίῃσιν, al. ἀφραδίαις, quod recep. Schoem. Fl. ἀφραδίῃσ' Par.
V. 137. ἣ θέμις ἀνθρώποις κατὰ ἤθεα Bentl. — Ϝήθεα Fl.
V. 138. χολούμενος] Par. χολωσάμενος.
V. 139. Par. al. ἐδίδων, quod vereor ne magis congruat cum dialecto Hesiodi.
V. 141. ὑποχθόνιοι] Sic Proclus, M5. G. al. cum Bentl.; ἐπιχθόνιοι Tzetza, Vat. al. — MS. incert. θεοὶ καλέονται θνητοί. — φύλακες pro μάκαρες Proclum legisse ex eius scholio patet. φύλακες coni. Hagen. II, p. 20, defendit Steitz p. 67.
V. 142. inclusit Bentl.
V. 144. ἀργυρέῳ] Vulgo ἀργυρῷ. Corr. Spohn. ἀργύρῳ Moschop. V. ad v. 129.
V. 145. ὄβριμον] Cf. adnot. ad Theog. 140. M5. Vat. al.

Ai. 559; active legitur apud nostrum Theog. 480 (ἀτιτ.) et saepius apud Homerum. V. Werfer. Act. Mon. II. p. 134 seq.
V. 132. ὅτ' ἀνηβήσειε] quotiescunque quisque pubertatem assecutus est. Optativus est de re repetita.
V. 138. ἔκρυψε] V. Hom. Il. XVIII, 397: ἥ μ' ἐθέλησεν κρύψαι χωλὸν ἐόντα. Ἔκρυψε propterea dixit poeta, quod ὑποχθόνιοι sunt genii.
V. 142. δεύτεροι] dignitate inferiores.
V. 145. ἐκ μελιᾶν] Rem explicat Proclus: Νυμφῶν, ἢ Δωρικῶς Μελιᾶν εἶπεν, ὅτι ἐκ τῶν ἐκγόνων (Gaisf. ἀπογόνων) τοῦ Οὐρανοῦ. Sed forte cum Gaisfordio οὐκ ante ἐκ τῶν inserendum erit, cum Tzetza Procli sententiam afferat ἀλλ' οὐκ ἐκ Νυμφῶν. Tzetzam se-

ἔργ' ἔμελε στονόεντα καὶ ὕβριες· οὐδέ τι σῖτον
ἤσθιον, ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν,
ἄπλητοι· μεγάλη δὲ βίη καὶ χεῖρες ἄαπτοι
ἐξ ὤμων ἐπέφυκον ἐπὶ στιβαροῖσι μέλεσσιν.
τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε οἶκοι, 150
χαλκῷ δ' εἰργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος.
καὶ τοὶ μὲν χείρεσσιν ὕπο σφετέρῃσι δαμέντες

ὄμβριμον. Par. ὄβριμον. Haud inscite Anonymus apud Lennep. ἐκ μελέων δ. coniecit.

V. 146. Ϝέργ' Fl.

V. 148. ἄπλητοι] M5. G. Vat. al. ἄπλαστοι, al. ἄπλατοι. Cf. animadvers. ad Theog. 151. Postea pro δὲ Par. τε (at τ in ras.).

V. 149. Schol. Ven. Il. V, 502. — στιβαροῖσι μέλεσσιν] Al. στιβαροῖς μελέεσσιν.

V. 150. τοῖς] Par. al. τῶν. — A V1. τε abest. — Hunc et sequentem versum uncinis inclusit Bentl. — Transposuit versus Fl. hoc modo mutans: χαλκῷ Ϝεργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος Καί σφιν χάλκεα μὲν τεύχεα, χάλκεοι δέ τε Ϝοῖκοι.

V. 151. Schol. Ven. Il. XV, 713. — εἰργάζοντο] Al. ἐργάζοντο. Pro μέλας δ' οὐκ ἔσκε Philostr. vit. Apoll. p. 230. Ol. μέλας δ' ἀπέκειτο. Sed cf. Apoll. lex. s. χάλκεα et Lehrs. Quaest. ep. p. 234.

cutus cum Lennepio Schoemannus com. p. 24 interpretatur: „Quod autem e fraxinis hos homines a Iove factos esse dicit, meminisse debemus, non paucis inter veteres omne genus humanum ex his arboribus originem habere visum esse, qua de re dixi ad Theog. p. 116 seq. eamque originem ut his saltem aenei saeculi hominibus tribueret poëta sine dubio propterea permotus est, quod ex quo ligno hastae fabricari solebant, ex eodem etiam horum hominum hastatorum semperque hastis utentium corpora fuisse haud inepte dici poterant.“ Cf. etiam Verg. Aen. VIII, 315. Male Goettlingius interpunxerat ἐκ μελιᾶν δεινόν τε καὶ ὄμβριμον = timendum genus propter arma, coll. Soph. Trach. 668, laudatus a Rothio l. l. p. 11. Recte cod. Par. ἐκ μελιᾶν· δεινόν τε. Hic nymphas poetam alludere, quae Theog. 187 cum Erynibus et Gigantibus ut hominum generatores laudentur, ostendere studuit Fl. System p. 52 seq. De Dorico genetivo μελιᾶν cf. adnot. ad Theog. 41.

V. 146. σῖτον] Non contenti erant frugibus, sed carne etiam vescebantur.

V. 151. εἰργάζοντο] De hoc augmento, quod apud Homerum, ut videtur, non invenimus, cf. Curt. Verbum I p. 124 seq. Rzach. Dialekt p. 430.

V. 152. χείρεσσιν ὕπο σφετέρῃσι δαμέντες] Recte monuit Proclus in antiquissima fabula hanc gentem fluctibus Deucalionis interiisse. Apollod. I, 7, 2: ἐπεὶ δὲ ἀφανίσαι Ζεὺς τὸ χαλκοῦν γένος ἠθέλησεν, ὑποθεμένου Προμηθέως, Δευκαλίων τεκτηνάμενος λάρνακα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐνθέμενος εἰς

βῆσαν ἐς εὐρώεντα δόμον κρυεροῦ Ἀΐδαο,
νώνυμνοι· θάνατος δὲ καὶ ἐκπάγλους περ ἐόντας
εἷλε μέλας, λαμπρὸν δ' ἔλιπον φάος ἠελίοιο. 155
Αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ τοῦτο γένος κατὰ γαῖα κάλυψεν,
αὖτις ἔτ' ἄλλο τέταρτον ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
Ζεὺς Κρονίδης ποίησε, δικαιότερον καὶ ἄρειον,
ἀνδρῶν ἡρώων θεῖον γένος, οἳ καλέονται
ἡμίθεοι προτέρῃ γενεῇ κατ' ἀπείρονα γαῖαν. 160
καὶ τοὺς μὲν πόλεμός τε κακὸς καὶ φύλοπις αἰνὴ
τοὺς μὲν ἐφ' ἑπταπύλῳ Θήβῃ, Καδμηΐδι γαίῃ,
ὤλεσε μαρναμένους μήλων ἕνεκ' Οἰδιπόδαο,
τοὺς δὲ καὶ ἐν νήεσσιν ὑπὲρ μέγα λαῖτμα θαλάσσης
ἐς Τροίην ἀγαγὼν Ἑλένης ἕνεκ' ἠϋκόμοιο. 165
ἔνθ' ἤτοι τοὺς μὲν θανάτου τέλος ἀμφεκάλυψε·

V. 153. MS. incert. *σκιεροῦ* pro *κρυεροῦ*.
V. 154. *νώνυμνοι*] Sic Br. et Bentl. Vulgo *νώνυμοι*.
V. 157. *αὖτις*] Sic V1., al. *αὖθις*. — *ἐπ' ἄλλο* A.
V. 160. *γενεῇ*] Al. *γενεᾷ*.
V. 161. deest in uno Med. ap. Lanz. — *πάντας μὲν* scripsit Fl.
V. 162. Hunc versum spurium habet Heynius ad Il. XII, 23. Nescio an recte.
V. 166. *τοὺς* abest ab A.

ταύτην μετὰ Πύρρας εἰςέβη. Pyrrha autem est filia Epimethei cum Pandora.

V. 153. *εὐρώεντα*] vastum secundum Herm. ad Soph. Ai. 1146; sed horridum secundum Lobeck. p. 453; obscurum (ut vetustam formam vocabuli *ἠερόεις*) secundum Doederl. gloss. n. 7. Ahrens. Philol. VI p. 7.

V. 160. *προτέρῃ γενεῇ*] Aetate, quae quintam antecedit, qua nos vivimus. Ceterum cf. Hom. Il. XII, 23, quem locum laudavit Hermannus.

V. 163. *μήλων ἕνεκ'*] V. 120. Noli mirari *ποιμένας λαῶν* inprimis gaudere gregibus, qui sunt pro opibus omnigenis.

V. 165. Cum *ἀγαγών* non habere videretur, unde penderet, Herm. hic versum deesse statuit hunc: *Ἑλλάδι κῦδος ἔθηκεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων*, Lehrsius Quaest. epp. p. 235 dubitanter hunc: *τιννυμένους μέγα ἔργον ἀπώλεσε θυμὸς ἀγήνωρ*, Vollbehr. p. 43 versus proposuit: — *Ἑλένης πόσις ἠυκόμοιο* (v. 165) *ὤλεσε μαρναμένους Τρώων ἐν πίονι δήμῳ*. Simplicius esse videtur *πόλεμον* intellegere cum Moschopulo ap. Gaisf. p. 132, cui assentiuntur etiam Schoem. et Lennepius.

V. 166. *τοὺς μὲν*] Sagaciter exposuit Steitz. p. 68, e sententia Goettlingii, Schoem. et al., *τοὺς μὲν* v. 161 non ad omnes heroes quartae aetatis referendum esse, sed tantum ad maiorem eorum partem, ean-

τοῖς δὲ δίχ᾽ ἀνθρώπων βίοτον καὶ ἤθε᾽ ὀπάσσας
Ζεὺς Κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης,
[τηλοῦ ἀπ᾽ ἀθανάτων· τοῖσιν Κρόνος ἐμβασιλεύει.]
καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες 170
ἐν μακάρων νήσοισι παρ᾽ Ὠκεανὸν βαθυδίνην,
ὄλβιοι ἥρωες, τοῖσιν μελιηδέα καρπὸν
τρὶς ἔτεος θάλλοντα φέρει ζείδωρος ἄρουρα.
Μηκέτ᾽ ἔπειτ᾽ ὤφειλον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι

V. 167. Ϝήθε᾽ Fl.

V. 169. Hic versus abest M5. Par. al. Agnoscitur tamen a Zenobio Prov. Cent. III, 86. Hunc et v. sequentes (sc. 170—173) a quibusdam eiectos esse ut ineptos Proclus dicit. Versum 169 pro spurio habent Heyer. p. 25. Steitz p. 69 Schoem. com. p. 26, eiec. omnes edit. recentiores. ἐμβασιλεύει corr. Buttmannus, codd. ἐμβασίλευε, quod placuit Lennepio.

V. 173. τρὶς ἔτεος] Sic M5. Par., τρὶς τοῦ ἔτους V2. G. al. — τρὶς Ϝέτεος Fl.

V. 174. ὤφελλον Gramm. ap. Cramer. Anecd. Oxon. III. p. 221.

demque partem, quae v. 162 et 164 iterum divisa sit, v. 166 denuo afferatur, oppositaque sit minori heroum parti, v. 167 vocabulis τοῖς δὲ a poëta introductae. V. 166—167 ad omnes heroes reiecerunt Buttmannus, Nitschius aliique, Moschopuli sententiam l. l. expositam secuti.

V. 170—173 secundum Procli athetesin obelo notavit Koechl.

V. 171. μακάρων νῆσοι] ut apud Homerum et Hesiodum sunt in Oceano, ita postea mirum in modum Sardiniam in insulis beatorum habuisse videntur Graeci; v. Aristot. Phys. IV, 11 καθάπερ οὐδὲ τοῖς ἐν τῇ Σαρδοῖ μυθολογουμένοις καθεύδειν παρὰ τοῖς ἥρωσι, ὅταν ἐγερθῶσι. Cf. Plutarch. de facie in orb. lun. 26 Nisi haec spectant ad fabulam multo recentiorem. Ceterum secundum Callistrati scolium (Br. Analect. I. p. 155) praeter Achillem Diomedemque etiam Harmodium in insulis beatorum esse fingebant posteri. De Menelao aliunde constat. (Cf. Br. Anal. I. p. 179.)

V. 174. μηκέτ᾽ ἔπειτ᾽] Cf. Lehrs. l. l. p. 236: „Iam illud, quo transitus fit, μηκέτ᾽ — nondum extricatum est. Nam qui dicit „utinam ne amplius his hominibus interesse deberem“ ei addendum est „sed statim mori.“ Ac si antea meliorem aetatem fuisse exposuit, hoc modo: „sed aut antea fuisse aut statim mori.“ Vel invertamus rem hoc modo: „Qui ita dicit: utinam aut antea mortuus essem aut post natus huic exordiendum fuit „nollem huic aetati interesse“, „amplius“ ineptum est.“ — Ad quae Schoem. com. p. 26: „Μηκέτι in v. 174, non amplius, quod Lehrsio p. 234 ineptum videtur, non video qua ratione sic vituperetur: est enim i. q. non porro, non diutius quam adhuc. Quod autem additur ἢ πρόσθε θανεῖν optabilius esse significatur iam ante mortuum esse. Proxima verba, ἢ ἔπειτα γενέσθαι, in quibus

ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι. 175
νῦν γὰρ δὴ γένος ἐστὶ σιδήρεον· οὐδέ ποτ' ἦμαρ
παύσονται καμάτου καὶ ὀϊζύος, οὐδέ τι νύκτωρ
φθειρόμενοι· χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσουσι μερίμνας·
[ἀλλ' ἔμπης καὶ τοῖσι μεμίξεται ἐσθλὰ κακοῖσιν.
Ζεὺς δ' ὀλέσει καὶ τοῦτο γένος μερόπων ἀνθρώπων, 180
εὖτ' ἂν γεινόμενοι πολιοκρόταφοι τελέθωσιν.]

V. 179—181 ei. Fl., post v. 181 signum lacunae posuit Pal.

infinitivum non praeteriti sed futuri temporis significationem habere manifestum est (quamquam Lehrsium vertisse video aut post natus) spem ostendunt post exitum huius miserrimae aetatis aliam in melius rerum conversionem futuram esse, quemadmodum recte Proclus et Moschopulus intellexerunt."

V. 176 *σιδήρεον*] Hom. Il. XXIV, 205 *σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ*. Hesiod. Th. 764: *τοῦ δὲ σιδηρέη μὲν κραδίη, χάλκεον δέ οἱ ἦτορ*. Blomf. ad Aesch. Prom. 250. Aristoph. Ach. 491: *ἀναίσχυντος ὢν σιδηροῦς τ' ἀνήρ*. Eurip. Med. 2279. Durum genus dicitur Vergilio Georg. I, 63. V. Boisson. ad Eunap. p. 380.

V. 179—181 Lehrsius l. l.: „In reliquis primum consideremus hos versus (79—81). Et primus quidem qualis sit videor mihi recte intelligere. Cum pessima quaeque in proxime antecedentibus de genere hominum dicta essent, addidit aliquis minus severus in contrariam sententiam: „attamen quaedam bona etiam in his erunt" prorsus eodem modo ut infra cum dicta essent 270—272 additum hoc: *ἀλλὰ τάγ' οὔπω ἔολπα τελεῖν Δία τερπικέραυνον*. Dixit de hoc genere interpolationum apud gnomicos Welckerus ad Theogn. LXXXIII." Lehrsii sententiam amplexi sunt Goettlingius in ed. altera, Hagen. II p. 23. Heyer. p. 27. Steitz. p. 70, qui v. 179—181 ineptissimos totius carminis esse ratus partim consarcinatos esse ex Il. XXIV, 529—530, partim ex oraculis Herod. I, 55. III, 57 exposuit. Adversatur Schoem. com. p. 26: „In v. 179 *μεμίξεται* significat bona tamen huic aetati, ut adhuc quamvis pauca admixta sint, sic etiam in posterum aliquamdiu admixta fore, donec tandem ista conversio ac depravatio extiterit, quae inde a v. 180 describitur," Lennepium secutus. — Hermannus vero post v. 181 quosdam versus deperditos esse primo putabat, quibus sexta aetas introduceretur, deinde v. 182—196 ab alio poeta profectos esse suspicabatur. Priori Hermanni sententiae applaudit Pal. in adnot. ad h. v. Inepte Vollbehr. p. 43 v. 174—201 duo describi genera existimavit, quorum prius versibus extremis 179—181 exponatur, alterius omnium pessimi descriptio a v. 182 exoriatur.

V. 181. *πολιοκρόταφοι*] Hoc nihil aliud significare dicebat Herm. quam: „wenn sie, nachdem sie geboren worden, ins Greisenalter werden gekommen seyn", postea vero ab hac sententia ipse se revocavit *εὖτ' ἂν γιγνόμενοι* scribi iubens, ita ut *τελέθωσιν* sit dictum pro *τελῶνται*. Deinde Lehrsius l. l.: „Mihi videntur

οὐδὲ πατὴρ παίδεσσιν ὁμοίιος οὐδέ τι παῖδες,
οὐδὲ ξεῖνος ξεινοδόκῳ καὶ ἑταῖρος ἑταίρῳ,
οὐδὲ κασίγνητος φίλος ἔσσεται, ὡς τὸ πάρος περ.
αἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμήσουσι τοκῆας· 185
μέμψονται δ' ἄρα τοὺς χαλεποῖς βάζοντε ἔπεσσι,
[σχέτλιοι, οὐδὲ θεῶν ὄπιν εἰδότες· οὐδέ κεν οἵγε
γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν,
χειροδίκαι· ἕτερος δ' ἑτέρου πόλιν ἐξαλαπάξει.]

V. 186. βάζοντε ἔπεσσι] Sic legebat Tzetza. Cf. schol.: τὸ δυικὸν ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ. V. Digamma p. 29 not. Curt. Verbum I p. 65 et 73. Coni. iam Lennepius et Pal. βάζοντ' ἐπέεσσι M 3. M 5. βάζοντες ἔπεσσι Par. βάζοντες ἐπέεσσι al. βάζοντε Ϝέπεσσι Fl.

V. 187. οὐδὲ] Sic Vat. 2 al. οὔτε M 5. Par. al. οὐδὲ μὲν οἴγε Par. Vat. 2 Tr.

V. 187—189. Cf. Lehrs. p. 237: „Deinde v. 187—189 videntur ex duplici eorundem versuum recensione conglutinata esse, item v. 191—195." De v. 187—189 assentitur Steitz. l. l. 187—188 duplici recensioni tribuit Koechl. v. 186—189 ab aliena manu insertos esse putabat Heyn. ad Il. XVI, 422. Respicias etiam digamma violatum in εἰδότες.

V. 188. Schol. Ven. Il. XVII, 197.

significare: delebit — nunquam (et si sententiarum connexum apud Aristidem I p. 369 Dind. intueor, paene persuadeo mihi hunc eodem modo intellexisse). Et videntur haec ab homine faceto profecta, illas multas et repetitas hominum extinctiones hoc vaticinio re levi, verbis grandi παρῳδοῦντι. His tribus versibus non improbabili, ni fallimur, interpretatione eiectis, magnas difficultates sustulimus." Contra Schoem. p. 27: „In v. 177. 178 verborum tempora futura, παύσονται et δώσουσι, nunquam fore significant, ut laborare homines dique mala iis impertire desinant. In eo autem versu, quo transitus fit ad extremam illam corruptionem quae interitum huius aetatis adductura sit, quod dicitur, 180 εὖτ' ἂν — τελέθωσιν, nihil aliud nisi summa quaedam et insuperabilis humanae naturae depravatio significatur, ut homines modo nascentes statim canescant, nulla igitur sit in iis infantiae innocentia et hilaritas, nullus adolescentiae flos ac vigor, nullum virilis aetatis robur, sed statim ab initio gravia senectutis mala. Hanc sententiam recte cum ab aliis tum a Lennepio perceptam video, mirorque Lehrsium p. 236 illud potius subesse dicentem, nunquam fore ut hanc aetatem Iupiter deleat." — Non multum interest in versibus corruptis inter hanc et illam interpretationem. Inepte Goettlingius coll. Callim. Del. 171 hic formam antiqui oraculi agnoscit, quo ingentem mutationem rerum factum iri diceretur, cum gens canis capillis irrueret, qualis esset natio Gallorum, quae et Romanos et Graecos ingenti terrore percelleret et paene deleret.

V. 184. φίλος ἔσσεται] Sc. κασιγνήτῳ.

V. 189. χειροδίκαι] Nota-

οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται οὔτε δικαίου 190
οὔτ' ἀγαθοῦ, μᾶλλον δὲ κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν
ἀνέρα τιμήσουσι· δίκη δ' ἐν χερσί, καὶ αἰδὼς

V. 190—196. habet Stobaeus Serm. II. p. 30.
V. 190. οὔτε] οὐδὲ Spohn. ex Stobaeo, hic et v. seq.
V. 191. In V1. post ὕβριν commate interpungitur.
V. 192. In alia recensione fuisse δίκη δ' ἐν τοῖσι καὶ αἰδὼς suspicatur Herm.

tur χειρὸς νόμος, ut ap. Aristot. Pol. III, 9, ἐν χειρὸς νόμῳ Heraclid. Pont. de Pariis, Dionys. Hal. VI, 26. VII, 35. Wesseling. ad Herod. VIII, 89.

V. 191. κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν ἀνέρα] Similiter Manetho I, 212 ἀλλὰ κακῶν ῥέκτειρα. Ceterum de toto loco Spohnius ita: ὕβριν substantivum loco adiectivi; et sic alii interpretantur post Scaligerum, ut Matth. Gr. §. 429. Bernhardy Synt. p. 50, prorsus alius rationis est ὦ φιλότης pro ὦ φίλε, quod erit fortasse qui comparet; nunquam enim Graeci dixerunt φιλότης ἀνήρ: contra vero ὕβριν accusativum regi a ῥεκτῆρα, ἀνέρα, ὑβριστικὰ ποιοῦντα, olim arbitrabar, ut ap. Aesch. Choeph. 23 χοὰς προπομπός, Agam. 1090 συνίστορα αὐτόφονα κακά. V. Matth. Gr. §. 422. Sic etiam dativus substantivis adhaeret, docente Schaefero ad Porson. ed. Eur. Phoen. 948. Quod praegreditur κακῶν ῥεκτῆρα non magis dignum notatione visum est, quam quod Herod. VI, 191 ita locutus est: τῆς μάχης ἐν Μαραθῶνι γενομένης πολλὰ ἐπεμνημένοι καὶ τὴν Λήμνου αἵρεσιν, et Aesch. Ag. 659: ἀνθοῦν πέλαγος νεκροῖς Ἀχαιῶν ναυτικῶν τ' ἐρειπίων, Choeph. 491: μέμνησο λουτρῶν et postea μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον. Sed Lobeckius Paral. p. 41 ita: „Hesiodio illi κακῶν ῥεκτῆρα καὶ ὕβριν ἀνέρα, de quo iam diu disceptatur, specie simillimum est Lucian. Conv. §. 12: ἄνδρα βοὴν ἀτεχνῶς ὄντα καὶ κραγικώτατον, sed Hesiodum Homerumve hoc modo locutum esse non constat. Accusativum autem ὕβριν ex nomine ῥεκτήρ, unde κακῶν, pendere nimis artificiosum videtur. Ergo vix effugere possumus, quin aliquando ὁ ὕβρις dictum esse statuamus, non, ut Bernhardy opinatur Synt. p. 50, ex ὑβριστής contractum, sed eodem intellectu." Hoc verum esse censemus. Sic v. 356: ἅρπαξ pro ἁρπαγή, inverso modo, sed prorsus similiter, Herodot. III, 142: γεγονὼς τε κακὸς καὶ ἐὼν ὄλεθρος. Aristoph. Nubb. 446: ψευδῶν συγκολλητὴς — περίτριμμα δικῶν, κύρβις. Equit. 1151: ὦ φθόρε. Soph. Ant. 320: οἴμ', ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. Hom. Il. XVI, 498: σοὶ γὰρ ἐγὼ καὶ ἔπειτα κατηφείη καὶ ὄνειδος ἔσσομαι. Ceterum v. Lehrs. Quaest. epp. p. 188.

V. 192. ἐν χερσί, καὶ αἰδὼς] Lehrs. l. l. p. 188: „Ubi aetatis omnium corruptissimae homines describuntur, haec sunt v. 192 seq. δίκη δ' ἐν χερσὶ καὶ αἰδὼς οὐκ ἔσται: imo „erit". Nam quibus δίκη ἐν χερσί, ii sunt χειροδίκαι (v. 191). Et hoc ita qui haec primus cecinit intelligi voluisse nec Eustathius mihi eripiet (p. 201, 1; 1459, 50) nec alius quisquam. Dudum hoc intellexeram: L. Dindorfium (quem secutus est Goettlingius) hoc item sen-

οὐκ ἔσται· βλάψει δ' ὁ κακὸς τὸν ἀρείονα φῶτα
μύθοισι σκολιοῖς ἐνέπων, ἐπὶ δ' ὅρκον ὀμεῖται.
ζῆλος δ' ἀνθρώποισιν ὀϊζυροῖσιν ἅπασιν 195
δυςκέλαδος, κακόχαρτος ὁμαρτήσει, στυγερώπης.
καὶ τότε δὴ πρὸς Ὄλυμπον ἀπὸ χθονὸς εὐρυοδείης
λευκοῖσιν φαρέεσσι καλυψαμένω χρόα καλὸν
ἀθανάτων μετὰ φῦλον ἴτον προλιπόντ' ἀνθρώπους

V. 193. βλάψει δὲ κακὸς Bentl. βλάπτει Schol. Soph. Phil. 453.
V. 195. ἅπασι Par.
V. 196. στυγερῶπις al.
V. 197—201. Hos versos a reliquis seiunxit Lehrsius. Sed concedet Lehrsius futura λείψεται et ἔσσετα non bene annecti praeterito ἴτην. Exspectandum sic erat λέλειπται et ἐστίν. Atque ita pro λείψεται legendum esse λείπεται suspicabatur Herm.
V. 198. λευκοῖσιν] M5. al. λευκοῖσι. — φάρεσσι Herm.
V. 199. ἴτον] Sic Bentl. Vollbehr. Lennep. Pal. Schoem. cum V2. G. al. Procl. Moschop. Sed M5. Par. V1. Vat. al. ἴτην, quod tuetur praeter Lehrsium Koechl. Similiter Scut. 390 edd. ἔικτον pro ἐίκτην. Schol. Soph. Oed. C. 1665: ἀθάνατον μετὰ φῦλον ἴσαν.

sisse libenter video: edidit enim hoc modo ἐν χερσί, καὶ αἰδὼς οὐκ ἔσται." Sed in ed. altera Goettl. positura pristina servata sententiam versuum esse suspicatus est: „in eorum manibus (i. e. ἐν ἔργοις, in iis, quae agunt) neque iustitia neque pudor agnoscetur." Lehrsium secutus est Schoem. com. p. 27, dubitavit Pal. Ante Lehrsium et Dindorfium idem iam perspexerat Gaisfordius.

V. 196. στυγερώπης] Lobeckius ad Ai. p. 408 dubitare se dicit, utrum primae an tertiae declinationis sit. Sed secundum accentus legem est primae; si ἐριώπεα, similia, inveniuntur, habenda sunt in heteroclitis. Etiam Λυκώπῃ dativus legitur apud Herod. III, 55.

V. 199. ἴτον] Et hic animadverte futuram praesentis verbi εἶμι significationem, quae necessaria est propter totius loci tenorem. Non enim reliquerunt (ἴτην) homines Nemesis et Pudor, sed mox relinquent. Itaque non assentiri licet Lehrsio l. l. p. 232, qui v. 197—202 ex alia recensione aetatum, quam nunc non integram habeamus, superesse ratus haec dicit: „Imo illi versus ex tali fere contextu relicti sunt, Arateo simili: aurea aetas fuit praestantissima, tum argentea iam degenerans, tum intravit ferrea, qua vis et omnia mala ex sceleribus orta gravari coeperunt; quod cum viderent Pietas et Nemesis, e quibus solis illa poterant coerceri, tristes discesserunt, mala autem illa ut reliquerunt sic relicta erunt hominibus, nec erit qui ea defendat." Itaque Lehrsius praeteriti formam ἴτην praeferendam putat. Cf. omnino Schoem. l. l. p. 28. Steitz. p. 71. Rzach. Dialekt p. 438. Foerstem. l. l. p. 43. Ceterum masculinum genus in προλιπόντε eodem modo habet atque πληγέντε apud Homer. Il. VIII, 455. Notavit propter

Αἰδὼς καὶ Νέμεσις· τὰ δὲ λείψεται ἄλγεα λυγρὰ 200
θνητοῖς ἀνθρώποισι· κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.

[Νῦν δ' αἶνον βασιλεῦσιν ἐρέω φρονέουσι καὶ αὐτοῖς.]
ὧδ' ἴρηξ προςέειπεν ἀηδόνα ποικιλόδειρον,
ὕψι μάλ' ἐν νεφέεσσι φέρων ὀνύχεσσι μεμαρπώς·
ἡ δ' ἐλεόν, γναμπτοῖσι πεπαρμένη ἀμφ' ὀνύχεσσι, 205
μύρετο· τὴν δ' ὅγ' ἐπικρατέως πρὸς μῦθον ἔειπε·
Δαιμονίη, τί λέληκας; ἔχει νύ σε πολλὸν ἀρείων·

V. 202. *βασιλεῦσιν*] Vulgo, ut Par. *βασιλεῦσ'*. Correxit Thiersch. Act. Mon. III. p. 404. Porro pro *φρονέουσι* unus Med. *νοέουσι*.

V. 203. *ποικιλόδειρον*] Ruhnk. Br. *ποικιλόγηρυν*. — *προσέϝειπεν* Fl.

V. 205. V. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 238.

V. 206. *ἔϝειπε* Fl.

V. 207. *λέληκας*] *λέλακας* G. A. al. Sed epici aut utuntur *λέλᾰκα* forma (non solum in forma participii, ut Buttmannus opinatur Gramm. uber. II. p. 180; v. Oppian. Cyn. II, 141. Brunck. Anal. II. p. 67) aut *λέληκα* (Odyss. XXII, 141. Arat. Dios. 913. Nicand. Th. 758. Oppian. Cyn. IV, 399), Attici, ut videtur, forma *λέλακα*, ut Aristoph. Ach. 410.

id ipsum *καλυψαμένω χρόα καλόν* Apoll. Synt. III, 7 et Schol. Ven. Il. VIII, 455 utrumque: *ἡ διπλῆ, ὅτι ἀρσενικῶς τὸ δυικὸν ἐσχημάτισται, πληγέντε ἀντὶ τοῦ πληγεῖσα. καὶ Ἡσίοδος προλιπόντ' ἀνθρώπων* (l. *ἀνθρώπους*) *ἐπὶ αἰδοῦς καὶ νεμέσεως ἀντὶ τοῦ προλιποῦσαι.* V. Friedländ. Ariston. p. 31. — Ultimum v. 201 enuntiatum legitur Theog. 876.

V. 202—285. „Fabel und im Anschluss daran Rügelied an Perses und die Richter". Fl.

V. 202. *αἶνον*] V. Hom. Od. XIV, 508. Ceterum additus hic versus postea videtur. — *φρονέουσι καὶ αὐτοῖς*] qui bene sciunt, quid hac fabula doceri velim. Nempe haec spectant ad litem eius cum fratre a iudicibus (*βασιλεῦσι*) male decisam. Minus recte illud *φρονέουσι καὶ αὐτοῖς* intellexit Twesten. l. l. p. 21. Cf. etiam Lehrs. l. l. p. 238.

V. 203. *ἴρηξ*] De huius vocabuli psilosi Ionica cf. Eustath. p. 920, 46 Rzach. Dial. p. 360. — *ἀηδόνα ποικιλόδειρον.*] Se ipsum intellegit, utpote vatem cum luscinia comparandum; *ἴρηξι* reges. De voce *ποικιλόδειρον* ita Mitscherl.: „collum lusciniae diverso anni tempore diversum est, modo rubidum colorem subtus admodum intendit, modo remittit." Huius explicationis neque Ruhnkenius immemor fuit, cuius tamen *ποικιλόγηρυν* praeplacet, cum poeta hic se ipsum respiciat, quo sensu admodum otiosum est *ποικιλόδειρον*. Apud Nonn. Dion. XLVII, 31 legitur *αἰολόδειρος ἀηδών*.

τῇδ' εἶς ᾗ σ' ἂν ἐγώ περ ἄγω, καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν·
δεῖπνον δ', αἴ κ' ἐθέλω, ποιήσομαι, ἠὲ μεθήσω.
[ἄφρων δ' ὅς κ' ἐθέλῃ πρὸς κρείσσονας ἀντιφερίζειν, 210
νίκης τε στέρεται πρός τ' αἴσχεσιν ἄλγεα πάσχει.]
Ὣς ἔφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ, τανυσίπτερος ὄρνις.

Ὦ Πέρση, σὺ δ' ἄκουε δίκης, μηδ' ὕβριν ὄφελλε·
ὕβρις γάρ τε κακὴ δειλῷ βροτῷ· οὐδὲ μὲν ἐσθλὸς

V. 208. Mitscherl. *τῇδ' — ἄγω· καὶ ἀοιδὸν ἐοῦσαν δεῖπνόν σ', αἴκ' ἐθέλω, ποιήσομαι.* Pro *τῇδ'* Gramm. ap. Cramer. An. Ox. IV. p. 201 *τῇδ' ἄν.* Spohn. *τῇ δ'.*

V. 209. *αἴ κ' ἐθέλω*] Par. *αἴκε θέλω.*

V. 210 seq. ut spurios notavit Aristarchus. Cf. Twesten. l. l. p. 22. Steitz p. 72. Schoem. com. p. 29: „Damnavit enim eos, ut Proclus refert, *ὡς ἀλόγῳ γνωμολογεῖν οὐκ ἂν προσῆκον.* Et permovit haec ratio Graevium, ut aptiorem iis sedem post v. 212 assignandam censeret, ubi non accipitris verba essent, sed epimythium ab ipso poëta additum. Credo autem non illam unam Aristarcho damnandi causam fuisse, sed animadvertisse criticum acutissimum, non satis apte eiusmodi sententiam ab accipitre lusciniae occini, quippe quae nec de victoria cum illo certare, neque, cum fortiori succumberet, quidquam ex eo dedecoris contrahere potuerit. Itaque hoc adeo manifestum est, ut ego quoque non dubitaverim hos duos versus in marginem relegare.“ Adversantur Aristarcho Tzetzam secuti Hermannus et Lennepius. Ceterum ipsam hanc fabellam, missis istis de aetatibus emblematis, compositorem carminis melius post v. 39 ponere potuisse non fugit Schoem. sagacitatem.

V. 210. *ἐθέλῃ*] Al. *ἐθέλοι, κε θέλῃ* Vat. 2. *κε θέλει* Par.

V. 213. *ἄκουε*] Spohn. ex Etym. M. p. 43, 5 *σὺ δ' ἄϊε,* de qua mensura vehementer dubitamus; v. Herm. ad Aristoph. Nubb. 646. coll. Oper. v. 275. Ceterum quae sequuntur, a Lehrsio (Quaest. epp. p. 239) separantur ab antecedentibus et sequentibus, cum v. 213—341 in singulas sententias ad vocabula *Δίκη — Ἐσθλός — Ἔργον* illustranda dissolvit, quarum prima continetur v. 213—218, altera v. 219, 224, 225—226, tertia e conexu nostro remota v. 220—221, quarta v. 225—237 (in quibus autem v. 232—237 altera recensio versuum 227—231 est). Cf. anim. ad v. 238.

V. 214. *οὐδὲ μὲν*] Gerhardius coni. *οὐδέ μιν.*

V. 208. *εἶς*] Nota et hic futuram huius praesentis significationem, qua pro imperativo usus est Hesiodus.

V. 214. *ὕβρις*] locupletibus et optimatibus est damnosa, nedum egeno et humili loco nato; de hac significatione vocabulorum *δειλός* et *ἐσθλός*, quae sanequam antiqua tempora redolet, v. Welcker. Prolegg. ad Theognid. p. XXIII. Thiersch. Act. Mon. III. p. 405. Iam quae sequuntur ita explicabis: saepius etiam vir bonus (i. e. dives et genere praepollens, a quo omnia alia exspectaris) a petulantia se abripi patitur, *φέρειν οὐ δύναται* (ut dicimus: male ferre fortunam), succumbit

ῥηΐδίως φερέμεν δύναται, βαρύθει δέ θ' ὑπ' αὐτῆς, 215
ἐγκύρσας ἄτῃσιν· ὁδὸς δ' ἑτέρηφι παρελθεῖν
κρείσσων ἐς τὰ δίκαια· δίκη δ' ὑπὲρ ὕβριος ἴσχει
ἐς τέλος ἐξελθοῦσα· παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.

Αὐτίκα γὰρ τρέχει Ὅρκος ἅμα σκολιῇσι δίκῃσιν.
[τῆς δὲ Δίκης ῥόθος ἑλκομένης ᾗ κ' ἄνδρες ἄγωσι 220
δωροφάγοι, σκολιῇς δὲ δίκῃς κρίνωσι θέμιστας.]
ἣ δ' ἕπεται κλαίουσα πόλιν καὶ ἤθεα λαῶν,
ἠέρα ἑσσαμένη, κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,

V. 216. παρελθεῖν] V1. Par. μετελθεῖν. — ἑτέρηφι recte A. Schol. Ven. Il. II, 233, male vulgo ἑτέρῃφι.
V. 220 seq. Lehrsius l. l. hos versus postea additos esse putat. Secutus est Steitz. p. 74, adversatur Schoem. Heynius ad Il. XVI, 387 solum 221 spurium habet.
V. 221. σκολιῇς δὲ δίκῃς] Sic codd.; al. σκολιαῖς δὲ δίκαις. σκολιῆς δὲ δίκης M5.
V. 222. πόλιν καὶ] Sic M5. Vat. 2. V2.; al. πόλιν τε καί. — καὶ Ϝήθεα Fl.
V. 223. Ϝεσσαμένη Fl.

ei (βαρύθει ὑπ' αὐτῆς: ita bene Mitscherl.), atque inde magnis obnoxius est incommodis damnisque.

V. 216. ἑτέρηφι] Thiersch. Act. Mon. III. p. 406 pro nominativo habet cum Schol. Ven. Il. XIII, 388; quanquam tantum casus obliquos syllaba φι suffixa formari posse constat, ut Ἐρέβεσφιν Theog. 669, θεόφιν Theog. 871. Itaque nihil prohibet, quominus hic ἑτέρηφι pro dativo accipiamus. Uno tantum loco Oper. 410 ἐς ἔννηφιν substantivum terminatione φι flexum pro accusativo adhibetur, sed ἔννηφιν adverbii instar, quemadmodum αὔριον, usurpatum esse veri simile est. Cf. adnot. ad Theog. 669; Foerstem. p. 19; Rzach. Dialekt p. 401. — Ceterum et hoc loco et Oper. 231. 413. Theog. 230. Scut. 93. — ἀάτη = ἀϜάτη scribendum esse monuerunt Nauckius Mel. III p. 231 et Hartel Zeits. f. Oestr. G. 1876 p. 622 seq. V. Oper. 352 et Meinek. in Philol. XIX p. 199.

V. 218. Hom. Il. XVII, 32: ῥεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω.

V. 219. Ὅρκος] est deus, qui punit periuros; v. Theog. 231. Pind. Nem. XI, 30: Ναὶ μὰ γὰρ Ὅρκον (nisi hic ut nostrum: bei meinem Eid). Soph. Oed. C. 1767. Elmsl. et quae monuimus ad Theog. 784. Cf. oraculum apud Herodot. VI, 86.

V. 220. ῥόθος] Sc. ἐστί. Ῥόθος est tumultus ex rapta obtorto collo iustitia ortus. Cf. Hesych.: ῥόθῳ, ὁρμῇ μετὰ ψόφου. V. Schoem. p. 30: „Equidem adhuc motum significare credidi cum maiore quodam strepitu coniunctum, qualis ut in impetu faciendo sic etiam in reluctando esse posset. Sed haec est sententia: ruit iustitia eo quo ab iniustis hominibus rapta trahitur."

V. 223. ἠέρα ἑσσαμένη] Lehrsius nube vultum obtexisse prae moerore putat, ut apud

οἵτε μιν ἐξελάσωσι καὶ οὐκ ἰθεῖαν ἔνειμαν.

Οἳ δὲ δίκας ξείνοισι καὶ ἐνδήμοισι διδοῦσιν 225
ἰθείας καὶ μή τι παρεκβαίνουσι δικαίου,
τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ·
εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κουροτρόφος, οὐδέ ποτ' αὐτοῖς
ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς·
οὐδέ ποτ' ἰθυδίκῃσι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπηδεῖ, 230
οὐδ' ἄτη, θαλίῃς δὲ μεμηλότα ἔργα νέμονται.
τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, οὔρεσι δὲ δρῦς
ἄκρη μέν τε φέρει βαλάνους, μέσση δὲ μελίσσας·
εἰροπόκοι δ' ὄϊες μαλλοῖς καταβεβρίθασι·
τίκτουσιν δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα τοκεῦσι· 235
θάλλουσιν δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές· οὐδ' ἐπὶ νηῶν
νίσσονται, καρπὸν δὲ φέρει ζείδωρος ἄρουρα.

V. 224. *ἐξελάσωσι*] Sic M5. Par. V1. al., *ἐξελάσουσι* al., *ἐξελάουσι* V2. G. al.
V. 227. *τοῖσι δὲ τέθηλε* V1.
V. 228. *αὐτῆς* Vat. 2. Par. m. II (*αὐτοῖς* m. I).
V. 230. *ἰθυδίκῃσι* M5., *ἰθυδίκαισι* V2. al.; *ἰθυδίκοισι* V1. Vat. 2. Pro *λιμὸς* A. *λοιμός*.
V. 231. *Ϝέργα* Fl.
V. 232—237. Alia recensio versuum 227—231 secundum Lehrsium l. l. p. 240.
V. 232 seq. laudat Plato Rep. p. 363.
V. 233. *ἄκρη*] Pauci *ἄκρῃ* et postea *μέσσῃ*.
V. 233. *εἰροπόκοι*] Scr. *εἰρόποκοι*. Ceterum h. et antec. v. allegavit Plato de rep. p. 363.
V. 235. *τοκεῦσι*] Sic M5. rec. Koechl. *γονεῦσι* sive *γονεῦσιν* pars codd., quos secutus erat Goettl. — *τίκτουσιν δὲ τοκεῦσι Ϝεϝοικότα τέκνα γυναῖκες* Fl. secutus Pal.
V. 237. *νίσσονται*] Sic Proclus, Vat. 2. al. V. Schaef. ad Theocr. Id. VII, 25. *νήσονται* M5. Plures cum V2. Moschop. *νείσσονται*, quod rec. Dind., *νίσονται* V1.

Quint. Smyrn. IV, 44: *ἀθάνατοι δὲ — κρᾶτ' ἐκάλυψαν ἀπειρεσίοις νεφέεσσιν, θυμὸν ἀκηχέμενοι.* Sed multum differunt locutiones *κρᾶτ' ἐκάλυψαν* et *ἠέρα ἑσσαμένη* (v. 125. 255.), quod non potest aliter intellegi nisi de tota corporis forma.

V. 225 seq. Cf. Vollbehr.: „Iam sequitur omnibus orationis luminibus ornatu descriptio vitae cultusque hominum, qui ius ac leges rite exerceant."

V. 236 seq. *οὐδ' ἐπὶ νηῶν νίσσονται*] Quos non agit avaritia, ut navigationibus mercesque circumferendo lucrum faciant, cum ager largos fructus suppeditet. Quo dicto Hesiodum navigationem et mercaturam non magni fecisse elucet.

Οἷς δ' ὕβρις τε μέμηλε κακὴ καὶ σχέτλια ἔργα,
τοῖς δὲ δίκην Κρονίδης τεκμαίρεται εὐρύοπα Ζεύς.

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, 240
ὅςτις ἀλιτραίνει καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.

Τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα Κρονίων,
λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν· ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
[οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν· μινύθουσι δὲ οἶκοι,
Ζηνὸς φραδμοσύνῃσιν Ὀλυμπίου· ἄλλοτε δ' αὖτε] 245
ἢ τῶνγε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅγε τεῖχος
ἢ νέας ἐν πόντῳ Κρονίδης ἀποτίνυται αὐτῶν.

V. 238—239, v. 240—241 (v. 239 alia recensio v. 242—247) nova Lehrsii sententias efficiunt.

V. 240. ἀπηύρα] Sic M5. Vat. al. Al. codd. cum V2. G. A. ἐπαυρεῖ. Citatur a Schol. Ven. Il. I, 42. V. 240—247 eiecerunt Steitz. Fl.

V. 241. ἀλιτραίνει] Sic plerique codd. ὅς κεν ἀλιτραίνῃ Aesch. l. l., quod praetulerat Goettl.

V. 242. ἐπήγαγε] Br. e Plut. ἐπήλασε.

V. 243. V. Schol. Ven. Il. XVI, 385. — ἀποφθίνουσι Gal.

V. 246. τῶν γε] G. τῶν τε, Vat. 2. V1. τόν γε. — ὅγε] τόγε Guiet. Graev.

V. 247. τε ὑποτίνννται αὐτοῖς Med. Egregiam coniecturam ἀποαίνυται αὐτῶν attulit Pepmüller Philol. XXXIV p. 180.

V. 248—264 novam sententiam efficiunt secundum Lehrsium, exceptis v. 261—262 cum propter sensum tum propter formam βασιλέων.

V. 240 seq. Haec ita laudat Aeschin. in Ctesiph. p. 427. Bekk.: πολλάκι δὴ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα, Ὅς κεν ἀλιτραίνῃ καὶ ἀτάσθαλα μητιάαται. Τοῖσιν δ' οὐρανόθεν μέγα πῆμα δῶκε Κρονίων, Λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμόν, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί· Ἢ τῶν γε στρατὸν εὐρὺν ἀπώλεσεν ἢ ὅγε τεῖχος Ἢ νῆας ἐνὶ πόντῳ τίνυνται εὐρύοπα Ζεύς. Atque hic Aeschines omisit v. 244—245, quos non in omnibus esse latos exemplaribus teste Plutarcho tradidit Proclus; itaque merito removendi sunt.

V. 241. μηχανάαται] Coniunctivi vel subiunctivi formam μηχανάαται producta penultima esse exposuerat Goettl., probante Nauckio Bull. 1876 p. 45. Aliter Rzach. Dialekt p. 447 rem explicavit, qui assimilationem progredientem agnoscens vetustam prioris α mensuram inde ad alteram vocalem transiisse ostendit, ut indicativus μηχανάαται non diversus sit a μηχανάεται. Ceterum cf. anim. ad Scut. 101.

V. 248—264. Novum carmen esse censet Thiersch. Act. Mon. III p. 410.

Ὦ βασιλεῖς, ὑμεῖς δὲ καταφράζεσθε καὶ αὐτοὶ
τήνδε δίκην· ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἐόντες
ἀθάνατοι φράζονται ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσιν 250
ἀλλήλους τρίβουσι θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες.
τρὶς γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἀθάνατοι Ζηνὸς φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων·
οἵ ῥα φυλάσσουσίν τε δίκας καὶ σχέτλια ἔργα,
ἠέρα ἑσσάμενοι πάντῃ φοιτῶντες ἐπ' αἶαν. 255
ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ Δίκη, Διὸς ἐκγεγαυῖα,
κυδρή τ' αἰδοίη τε θεοῖς οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν.
καί ῥ' ὁπότ' ἄν τίς μιν βλάπτῃ σκολιῶς ὀνοτάζων,
αὐτίκα πὰρ Διὶ πατρὶ καθεζομένη Κρονίωνι

V. 248. Viteb. ὑμεῖς δὲ βασιλεῖς καταφράζεσθε καὶ αὐτοί, unde Herm. ad Hom. hymn. Cer. p. 122. ὑμεῖς δ', ὦ βασιλῆες, ἐπιφράζεσθε καὶ αὐτοί. In uno Med. βῆ δ' ἰέναι μάλα δ' ἔωκα γλαυκῶπις Ἀθήνη.

V. 249. τὴν δίκην V1.

V. 250. φράζονται] Sic M5. Par. Vat. V1. 2. al. Al. codd. λεύσουσιν. δίκῃσιν M5. Par. al. δίκῃσι pars codd., quod recep. Goettl.

V. 253. Sextus Emp. advers. Math. IX. p. 571: μερόπων ἀνθρώπων, Clemens δαίμονες ἀθάνατοι φ. μερόπων ἀ.

V. 254 seq. Vid. v. 124. 125. — Ϝέργα Fl.

V. 255. Schol. Ven. Il. I, 4 citat. — Ϝεσσάμενοι Fl.

V. 257. κυδρή] Sic M5. Par. Vat. V1. 2. multique alii. Pauci κυδνή.

V. 252. τρὶς μυρίοι] Sunt pro ingenti numero. Ceterum cf. 122 seq. Boissonad. non immemor fuit Pseudo-Heracliti epistolae ad Hermodorum in commentario ad Eunapium p. 424 seq. editae: πολλαὶ δίκης Ἐριννύες ἁμαρτημάτων φύλακες. Ἡσίοδος ἐψεύσατο τρεῖς μυριάδας εἰπών· ὀλίγαι εἰσιν, οὐκ ἀρκοῦσι κακίᾳ κόσμου· πολὺ ἐστι πονηρία. Vel in his Christianum hominem agnoscas, sed omnium maxime personatum philosophum produnt haec: Λακεδαιμόνιοι δὲ μετ' ἄλλων καὶ τοῦτο ἀγαθοί, οὐ γράμμασιν ἀποδεικνύντες Σπαρτιάτας, ἀλλ' ἀγωγῇ· κἂν ἐλθών τις ἢ Σκύθης ἢ Τριβαλλὸς ἢ Παφλαγὼν ἢ μηδὲν ἔχων ὄνομα χώρας ὑποστῇ τὴν Λυκούργειον σκληραγωγίαν, Λάκων ἐστίν.

V. 253. ἀθάνατοι Ζηνὸς φύλακες] immortales a Iove instituti custodes mortalium. Idem dixerat v. 122: δαίμονές εἰσι Διὸς μεγάλου διὰ βουλάς. Nimis poetam urget Twesten. l. l. p. 26. Cf. Buttmann. de aetat. hom. p. 159. Ἀθάνατοι φύλακες dicuntur, ut θνητοῖς μακάρεσσι v. 141. opponantur.

V. 256. ἡ δέ τε παρθένος ἐστὶ Δίκη] Atque praeter hos est etiam Iustitia, Iove procreata, quae hominum pravitatem observat. V. Theog. 902. Ad ἐστὶ igitur supplendum est φύ-

γηρύετ' ἀνθρώπων ἀδίκων νόον, ὄφρ' ἀποτίσῃ 260
[δῆμος ἀτασθαλίας βασιλέων, οἳ λυγρὰ νοεῦντες
ἄλλῃ παρκλίνωσι δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.]
ταῦτα φυλασσόμενοι, βασιλῆες, ἰθύνετε δίκας
δωροφάγοι, σκολιῶν δὲ δικῶν ἐπὶ πάγχυ λάθεσθε.

Οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων, 265
ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλεύσαντι κακίστη.

V. 260. ἀδίκων] Sic codd. praestantissimi M5. Par. Mess. Idem praebet Vat. 2., sed suprascr. ἄδικον, et sic edd. omnes. V. Flach. die beiden etc. p. 20 not.

V. 261 seq. hic, ubi reges admonentur et deterrentur, inepti sunt. Et genitivus βασιλέων imperitum vel recentiorem auctorem prodit. Vocativus βασιλεῖς ne ipse quidem ex more veterum epicorum est. Lehrsius l. l. p. 242. Neque μύθους adhibuit poeta e significatione vulgari. V. 261—264 eiecerunt Pal. Fl. — Ceterum de forma inusitata βασιλέων cf. etiam Lehrs. in Wissensch. Monatsbl. III, 4 p. 52 seq.

V. 261. βασιλέων] Sic pauci cum V2. Nam M5. Vat. 1. 2. multique al. cum Tzetza βασιλήων. Pro ἀτασθαλίας MS. inc. ἀτασθαλίων (sic).

V. 262. παρκλίνωσι] A. παρακλίνουσι. Par. παρακλίνωσι.

V. 263. δίκας] Sic Med. 5. Par. Vat. al., quod iure recepit Koechl. μύθους codd. al. et plur. edd. — Pro βασιλῆες, quod in optimis codd. legitur, pauci βασιλεῖς, quod praeferebat Goettl. De synizesi v. adnot. ad v. 607.

V. 265—266, v. 267—269, v. 270—272, v. 274—285 novas Lehrsii sententias efficiunt. — οἷ αὐτῷ] Sic V2. al., M5. οἷ τ' αὐτῷ, Vat. Par. οἷ θ' αὐτῷ. — Ϝοῖ Fl.

λαξ. Aliter Hermannus, qui hanc esse constructionem dicit: ἡ δέ, Δίκη, ἐστὶ παρθένος, i. e. „sie aber, die Gerechtigkeit, ist keusch und rein,“ quae minus bene cohaerere cum antecedentibus videntur.

V. 260 seq. Fundus sententiae Horatianae Epist. I, 2, 14: quicquid delirant reges, plectuntur Achivi. — Ad ὄφρ' ἀποτίσῃ non subiectum esse δῆμος, sed ἀνθρώπων νόος, recte exposuit Lehrsius p. 242 not.

V. 265. Maioris antiquitatis speciem habet versus a Plut. de sera num. vind. 9. Hesiodo una cum 266 tributus: ὃς δ' ἄλλῳ κακὰ τεύχει, ἑῷ κακὸν ἥπατι τεύχει, et prorsus ita Lucillius in epigr. 51, 5. (Brunck. Anal. II. p. 327). Similiter in Prov. Sal. 3, 5 „das wird deinem Nabel gesund seyn.“ Sed Aristot. Rh. III, 9 ut in contextu scriptum est. — Ceterum hiatus molestissimus Ϝοῖ αὐτῷ fortasse digammi vestigia probat, quod in αὐτός Ahrensius et Bergkius in Apoll. de pron. p. 363 A (Alcaei fr. 78) scripserunt; sed cf. quae exposuit Clemm. in Curt. Stud. IX p. 450.

V. 266. Hic versus in Latinum translatus est ap. Gell. IV, 5.

Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας
καί νυ τάδ', αἴ κ' ἐθέλῃσ', ἐπιδέρκεται, οὐδέ ἑ λήθει,
οἵην δὴ καὶ τήνδε δίκην πόλις ἐντὸς ἐέργει.

Νῦν δὴ ἐγὼ μήτ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος 270
εἴην μήτ' ἐμὸς υἱός· ἐπεὶ κακὸν ἄνδρα δίκαιον
ἔμμεναι, εἰ μείζω γε δίκην ἀδικώτερος ἕξει·
[ἀλλὰ τάγ' οὔπω ἔολπα τελεῖν Δία τερπικέραυνον.]

Ὦ Πέρση, σὺ δὲ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλεο σῇσι,
καί νυ δίκης ἐπάκουε, βίης δ' ἐπιλάθεο πάμπαν. 275
τόνδε γὰρ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε Κρονίων,
ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ καὶ οἰωνοῖς πετεηνοῖς,
ἐσθέμεν ἀλλήλους, ἐπεὶ οὐ δίκη ἐστὶν ἐν αὐτοῖς·

V. 267—273. delevit Br. e iudicio Plutarchi, uncis inclusit Bentl., qui v. 269 adscripsit *δὴ καὶ ἥδε δίκην* (fortasse propter Procli verba: *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ*) et 270 *νῦν δ' ἄρ' ἐγώ*. — *Ϝιδὼν* Fl.

V. 268. *ἐθέλῃσ'*] Malim *ἐθέλῃ*. — *Ϝε* Fl.

V. 269. *ἐϜέργει* Fl.

V. 270—273. non videntur ab Hesiodo profecti esse, quem non decet inprimis v. 270. — Omnes versus eiecit Fl.

V. 273. *τερπικέραυνον*] Par. Vat. 2. al. pauci *μητιόεντα*

V. 275. *ἐπιλάθεο*] Sic M5. Vulgo *ἐπιλήθεο*.

V. 277. *πετεεινοῖς* A. Tr.

V. 278. *ἐσθέμεν*] Sic cum Clement. Al. Strom. I p. 154 Sylb., et Boisson. scribendum est, de quo cf. quae exposuit Nauckius praef. Od. p. XIII, not. — *ἔσθειν* codd. et edd. — V. ad Scut. 432. — *ἐν αὐτοῖς*] Sic M5. Par. Vat. Alii cum V2. *ἐπ' αὐτοῖς*. Plut. de sollertia anim. 6. *μετ' αὐτοῖς*.

V. 267—273. Novum carmen secundum Thierschium Act. Mon. III. p. 412, cui praemissum erat: *σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων — νήπιε Πέρση, οἷ αὐτῷ κακὰ τεύχει ἀνήρ*, et porro v. 286. 265. 266. Potius cum Lehrsio p. 242 faciendum est, qui vv. 267—269, 270—272 pro singulis proverbiis habet. Idem p. 236 not. recte monuit v. 273 ab eo adiectum esse, cui haec omnia nimis videbantur morose dicta.

V. 269. *τήνδε δίκην*] Nec latet Iovem, quaenam sit ea, qua utimini, iustitia. Videtur et hic Ascram respicere; cf. v. 35.

V. 273. *τελεῖν*] est futurum pro *τελέσειν*.

V. 274. *βάλλεο σῇσι*] Hesiodum scripsisse *βάλλεο ἦσιν* suspicatur Brugmanus l. l. p. 76.

V. 274—285. Septimum carmen Thierschio Act. Mon. III. p. 412.

ἀνθρώποισι δ' ἔδωκε δίκην, ἣ πολλὸν ἀρίστη
γίγνεται. εἰ γάρ τίς κ' ἐθέλῃ τὰ δίκαι' ἀγορεύειν 280
γιγνώσκων, τῷ μέν τ' ὄλβον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς·
ὃς δέ κε μαρτυρίῃσιν ἑκὼν ἐπίορκον ὀμόσσας
ψεύσεται, ἐν δὲ δίκην βλάψας νήκεστον ἀασθῇ,
τοῦ δέ τ' ἀμαυροτέρη γενεὴ μετόπισθε λέλειπται·
ἀνδρὸς δ' εὐόρκου γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων. 285

Σοὶ δ' ἐγὼ ἐσθλὰ νοέων ἐρέω, μέγα νήπιε Πέρση.
τὴν μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἔστιν ἑλέσθαι
ῥηϊδίως· ὀλίγη μὲν ὁδός, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐς αὐτὴν 290
καὶ τρηχὺς τοπρῶτον· ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,

V. 280. ἐθέλῃ] Vat. 2. Par. ἐθέλοι. Sic lemma Procli, ἐθέλῃ Moschop.
V. 281. γινώσκων Par.
V. 282. μαρτυρίῃσι ϝεκὼν Fl.
V. 283. ψεύδεται V1. — ἀασθῇ] Sic Schaef. coni. Vulgo ἀάσθῃ. — ἀϝασθῇ Fl.
V. 286. ϝερέω Fl. — V. 286—292 novam Lehrsii sententiam efficiunt.
V. 287. μὲν γὰρ Xenoph. Mem. II, 1, 20., ὡς τὴν μὲν Plato Rep. p. 364.
V. 288. ὀλίγη] Sic codd. omnes, quod recepit Koechly. λείη habent Plato de rep. p. 364, ubi v. Schneider., Xenophon et Stobaeus.
V. 290. ἐς αὐτὴν] Sic M5., Par. Plato; ἐπ' αὐτὴν Vat. V2. edd.
V. 291. ἵκηται] Sic codd. tantum non omnes. Vulgo ex uno Vat. et duobus codd., Plat., ἵκηαι.

V. 282. Pro ἐπίορκον Usenerus in Mus. Rhen. XXIII p. 146 coniecit ἐπὶ ὅρκον, ἑκὼν ad ψεύσεται referens, quod receperunt Schoem. Fl. Adversatur autem Lehrs. Wissensch. Monatsbl. l. l. p. 49 seq. causis haud spernendis. — Fortasse in composito ἐπίορκος pristini digammi initialis vis ϝόρκος comparet: v. Curt. p. 470.

V. 283. ψεύσεται] est epicum pro ψεύσηται. V. Rost. Gr. Gr. §. 75. I, 3. e.

V. 285. Hoc versu Pythia usa est in oraculo Glauco dato apud Herodot. VI, 86.

V. 286—382. „Aufforderung zur Tugend und Arbeitsamkeit, dann allgemeine Lebensregeln" Fl.

V. 286. μέγα νήπιε Πέρση] Hoc ne quis invidiosius dictum putet, recordetur esse illud ex more antiquissimarum admonitionum; v. oraculum apud Herodot. I, 85: Λυδὲ γένος, πολλῶν βασιλεῦ, μέγα νήπιε Κροῖσε.

V. 287. μέντοι] V. Spitzn. Exc. VIII. ad Iliad. p. XXVII.

V. 291. ἵκηται] Subiectum

ῥηϊδίη δὴ ἔπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα.

Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσῃ,
φρασσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω·
ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται· 295
ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.

Ἀλλὰ σύ γ' ἡμετέρης μεμνημένος αἰὲν ἐφετμῆς

V. 293. *ὃς αὐτῷ*] Sic Med. 5 man. II, Proclus, Stob. flor. IV p. 53. Eustath ad Il. p. 238, 16 quod iure praetulit Rzach. Dial. p. 427. *αὐτῷ* Med. 5m. I codd. edd. V. anim. ad Theog. 470. Flor. XXXII, 2 et Aristot. Eth. N. I, 2. *ὃς αὐτὸς*, quod rec. edit., sed ita ab eis immutatum esse videtur, qui v. 293. seorsim in re oeconomica uti vellent, ut eadem esset sententia, quam Aristotelis Oecon. 6: *Περσικὰ δὲ ἦν τὸ πάντα ἐπιτάττειν καὶ πάντ' ἐφορᾶν αὐτόν.* — *νοήσει* Schol. Ven. Il. II, 360 cum al.

V. 293—297 novam sententiam continent secundum Lehrsium.

V. 294. praeteritur a Clement. Alex. Paedag. III., ab Eustath. ad Iliad. et ab Aristide. Delevit Br., eiecerunt Steitz. p. 102 Fl., adversante Lehrsio Wiss. Mon. l. l. p. 52.

V. 295. Schol. Ven. Il. XIII, 733. *πείθεται*, sed recte idem Il. XIV, 203. Antea *καὶ κεῖνος* Schaef. — *ϝειπόντε* Fl.

V. 296. *μήτ' αὐτὸς*] Sic V2., *μήθ' αὐτὸς* M5. man., I sed ex corr. man. II *αὐτὸς, μήθ' αὐτῷ* Par. Vat. 2. A. al. *μήτ' αὐτῷ* scripsit Koechly, adversante Rzach. l. l. — Pro *νοέῃ* Par. *νοέει*.

V. 297. *ὁ δ'*] Sic Schaef., Dind., Boiss., Iacobs. ad Anth. P. III. p. 122. Buttm. ad Soph. Phil. p. 73. Vulgo *ὅδ'*.

V. 298—302 nova Lehrsii sententia.

est in hoc ipso verbo *ἵκηται*: si eo pervenerit qui hanc viam delegit. V. Theog. v. 725.

V. 293 seqq. Sensum expressit Livius XXII, 29, laudatus Graevio: Saepe ego audivi, milites, eum primum esse virum (i. e. maxima laude dignum, qui ipse polleat ingenio, ut consulere sibi optime possit), qui ipse consulat, quid in rem sit: secundum eum, qui bene monenti obediat; qui nec ipse consulere nec alteri parere sciat, esse extremi ingenii. Et Cicero p. Cluent. c. 31: Sapientissimum esse eum dicunt, cui quod opus sit veniat in mentem, proxime accedere illum, qui alterius bene inventis obtemperet. Rem sic invertit Zenonis doctrina apud Diog. Laert. VII, 1, 21: *κεῖνος μὲν πανάριστος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται, ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ*, vel ut Proclus dicit: *οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται, Ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει*, ut v. 295

ἐργάζευ, Πέρση, δῖον γένος, ὄφρα σε λιμὸς
ἐχθαίρῃ, φιλέῃ δέ σ' ἐϋστέφανος Δημήτηρ, 300
αἰδοίη, βιότου δὲ τεὴν πιμπλῇσι καλιήν.
λιμὸς γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρί.

Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἀνέρες, ὅς κεν ἀεργὸς
ζώῃ, κηφήνεσσι κοθούροις εἴκελος ὀρμήν,
οἵτε μελισσάων κάματον τρύχουσιν ἀεργοὶ 305

V. 299. Hic versus cum 301 deest in cod. Vindob. IV. A. 16, sed is est recentior. — *Ϝεργάζευ* Fl. — Vulgo *Δῖον γένος*, quod non legitur in codd. neque agnoscitur a Proclo et Plutarch. de Stoic. repugn. 30. *Δίον* divinarat Ruhnkenius ad Vellei. I, 7 cum Sevino.

V. 300. *φιλέῃ δέ σ'*] Quidam codd. et Br. sine *σ'*.

V. 301. *πιμπλῇσι*] Sic coni. Spohn. Vulgo *πίμπλησι*.

V. 302. *τοι* abest a Schol. Ven. Il. XI, 736. — *ἀϜεργῷ* Fl.

V. 303—307 nova Lehrsii sententia.

V. 304. Didymus *κοτούροις*. — *ὀρμήν*] Sic M5. Mess. Par. 3. Vat. 2. Koechl. *ὀργήν* pars codd., quod praetulit Goettl. — *Ϝείκελος* Fl.

V. 305. *τρύχουσιν*] Par. *τρύχωσιν*. — *κάματον νήποινον ἔδουσιν* Stob.; antea idem *ὅστις ἀεργός*.

ignorare videatur. Etiam Euripidis versus frg. 897 Nauck. *μισῶ σοφιστήν, ὅςτις οὐχ αὑτῷ σοφός*, ex hoc Hesiodeo effictus est. — Cf. Ennium apud Ribbeck. Trag. Lat. p. 41. Maxim. Tyr. XXI p. 409.

V. 299. *δῖον γένος*] Sunt qui de *Δίῳ* Hesiodi patre hoc intellegant, quem ipsi ex hoc versu finxerunt. Verum *Δῖος* esset nomen proprium, non *Δίος*, quod nomen finxit Spohnius, ut inde *Δῖος* adiectivum patronymicum derivaret; v. Plut. de def. orac. 21 et auctor. certam. Homer. et Hesiodi, apud quem hic versus legitur: *Ἡσίοδ', ἔκγονε Δίου*. Contra vero *δῖον γένος* est aut genus a Iove derivandum, ut Hom. Il. IX, 538: *ἡ δὲ χολωσαμένη, δῖον γένος, Ἰοχέαιρα*; aut is *δῖον γένος* dicitur, qui a probo patre genitus est, ut *δῖος Εὔμαιος*, atque hoc quidem alterum hic locum habet. Recteque ita explicatur ab Anonymo in Cramer. Anecd. Ox. III. p. 193. Sensus igitur hic est: labora, Perse, cum a probo patre sis natus, qui minime socors erat; cf. 633: *ὥςπερ ἐμός τε πατὴρ καὶ σὸς πλωΐζεσκ' ἐν νηυσὶ βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ*, et v. 641. Male etiam Bergkius Lit. Graec. I p. 919 coniectura Ruhnkenii *Δίου γένος* fretus Persis patrem hoc in versu alludi fusius exposuit, quod refragravit Flach. in Herma VIII p. 457 seq. Cf. etiam Hartel. in Zeitschr. f. Oest. Gymn. 1876 p. 622. Nomen patris Hesiodi logographorum tempore effictum esse exploratum est. V. Lobeck. Aglaoph. p. 323 et Schoem. p. 34. — De contractione Ionica *ἐργάζευ* v. ad Theog. 549.

V. 300. *ἐϋστέφανος*] V. Spanhem. ad Callim. Cer. 45.

V. 304. V. schol. Anon.:

ἔσθοντες· σοὶ δ' ἔργα φίλ' ἔστω μέτρια κοσμεῖν,
ὥς κέ τοι ὡραίου βιότου πλήθωσι καλιαί.

Ἐξ ἔργων δ' ἄνδρες πολύμηλοί τ' ἀφνειοί τε·
καί τ' ἐργαζόμενος πολὺ φίλτερος ἀθανάτοισιν.

[ἔσσεαι ἠδὲ βροτοῖς· μάλα γὰρ στυγέουσιν ἀεργούς.] 310

Ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχα σε ζηλώσει ἀεργὸς
πλουτεῦντα· πλούτῳ δ' ἀρετὴ καὶ κῦδος ὀπηδεῖ.
δαίμονι δ' οἷος ἔησθα, τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον,
εἴ κεν ἀπ' ἀλλοτρίων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν 315

V. 306—311 eiecit Fl. V. 306—307 uncinis seclusit Pal. V. 308—311 pro spuriis habuit Steitz.

V. 308—310, v. 311, v. 312—313, v. 314, v. 315—316 (atque hic lacuna antea indicata), v. 317—318, v. 319 singulas Lehrsii sententias continent.

V. 310. Hic versus deest in M 5. Par., ubi recentiore manu margini adscriptus est, ap. Stob. Pro ἀεργούς al. ἀεργόν.

V. 311. Schol. Ven. Il. XXIV, 370 πλεονάζει τὸ δεν ὡς το ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος. Tzetza post ἔργον δ' virgula incidi iussit. Quem secutus est Spohn.

V. 312. ἀεργὸς] A. κἀεργός. — κε ϝεργάζῃ et ἀϝεργὸς Fl.

V. 314—316 removit Steitz. V. 314—319 eiecit Fl. V. 317—319 pro spuriis habuit Steitz. V. 317—318 uncinis seclusit Vollbehr, eiecit Koechl.

V. 314. δαίμονι δ' οἷος ἔησθα] Heins. et Schaef. ex coni. δαίμονι δ' ἶσος ἔησθα· τῷ, quod rec. Spohn., Dind.

Δίδυμος δὲ κοτούροις, ὅτι κότον ἔχουσιν ἐν τῇ οὐρᾷ· κατὰ δὲ Ἀριστοτέλην ἀκέντροις· Ἀμερίας δὲ κακούργοις· μόνος δὲ Ἡσίοδος ἅπαξ τῇ λέξει ἐχρήσατο.

V. 314. δαίμονι δ' οἷος ἔησθα] Mire Proclus: ὁποῖος ἂν ἑκάστῳ τυγχάνῃ βίος (sic enim τὸν δαίμονα interpretatur) ἀποδεδομένος, τούτῳ ἄμεινον ἐργάζεσθαι, εἴτε ἀμείνων εἴτε χείρων. Similiter Tzetza: τῷ δαίμονι καὶ τῇ τύχῃ οἷος ὑπάρχεις, ἀτυχὴς ἢ εὐτυχής, ἢ πένης ἢ πλούσιος, τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον. Melius Hermannus coniecit: δαίμων δ' οἷος ἔῃς. τῷ ἐργάζεσθαι ἄμ., i. e. δαίμων τοιός ἐστιν οἷος ἔῃς. Sed haec male cohaerent cum antecedentibus. Deinde Lehrs. p. 244: δαίμονι δ' οἷος ἔησθα! i. e. fortuna autem qualis eras! Vel sic obscurum est quod sequitur; neque multum proficimus, si δαιμόνι' οἷος ἔησθα cum eodem Lehrsio scribatur. Aliam viam tentavit Goettlingius, qui allegans Etym. M. p. 35, 24 δαίμων ὁ αὐτοδίδακτος et Archiloch. ap. Plut. Thes. 5 ταύτης γὰρ κεῖνον δαίμονές εἰσι

εἰς ἔργον τρέψας μελετᾷς βίου, ὥς σε κελεύω.

Αἰδὼς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει,
[αἰδώς, ἥτ' ἄνδρας μέγα σίνεται ἠδ' ὀνίνησιν.]

Αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ, θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ.

Χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, θεόςδοτα πολλὸν ἀμείνω. 320
εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγαν ὄλβον ἕληται,
ἢ ὅγ' ἀπὸ γλώσσης ληΐσσεται, οἷά τε πολλὰ
γίγνεται, εὖτ' ἂν δὴ κέρδος νόον ἐξαπατήσῃ
ἀνθρώπων, αἰδῶ δέ τ' ἀναιδείη κατοπάζῃ·

V. 317. κομίζειν Herm.
V. 318. in M5. al. additur in margine. Plut. pro suspecto habet hunc et superiorem; delevit Br. utrumque. Spohn. etiam v. 317 obelo notavit.
V. 319. ἀνολβίῃ — ὄλβῳ] Sic M5. V2. al., ἀνολβίην — ὄλβον Vat. Gaisf. al.
V. 320—337 absunt Par. folio avulso. V. 320—326 novam Lehrsii sententiam efficiunt.
V. 320. θεόςδοτος πολλὸν ἀμείνων Gramm. in Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 118.
V. 324. Al. codd. αἰδὼς δέ γ' ἀναιδείῃ.

μάχης hic quoque significationem „peritus, consultus“ vocabulo δαίμονι esse suspicatus est, hac explicatione adlata: „Quapropter satius est homini prudenti, qualis olim tu fuisti, antequam alienarum rerum cupidus eras (antequam lite mecum agebas) laborare atque ita divitias iustas tibi parare.“ Scripsit igitur δαίμονι δ', οἷος ἔησθα distinctione ante οἷος posita. Quem Lennepius et Schoemannus laudaverunt, qui et ipse l. l. novam attulit explicandi rationem, cum δαίμονι δ' ἶσος ἔσῃ· τῷ ἐργάζεσθαι ἄμεινον coniiceret.

V. 317. 318. Haec putant ex Homero petita esse Od. XVII, 347. Il. XXIV, 45, sed videntur et Homero et Hesiodo antiquiora esse, sumpta ex antiquis proverbiis. Utcumque res se habet (nam difficile iudicatu est), veteres grammatici alterum versum ex ipso Hesiodo in Homerum venisse putabant. V. Schol. Il. v. 1. et Lehrs. Ar. p. 343. Αἰδὼς οὐκ ἀγαθή est malus quidam pudor, oppositus alteri, qui cum Nemesi quandoque homines relicturus est; cf. v. 200. Spohnius non recte ita: ἀγαθή loco adverbii positum sumas, ne cum aliis falso interpretere. V. 500 eodem sensu ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει. V. animadv. ad v. 94. Nos eodem modo dicimus „falsche Scham, falsche Hoffnung.“

V. 320. οὐχ ἁρπακτά] sive non sunt rapiendae sive non raptae secundum vulgarem explicationem scholiastarum, quam recte secutus Hermannus est ita, ut dicat Hesiodum sic pro

ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί, μινύθουσι δὲ οἶκον 325
ἀνέρι τῷ, παῦρον δέ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὀπηδεῖ.

Ἶσον δ' ὅς θ' ἱκέτην ὅς τε ξεῖνον κακὸν ἔρξῃ,
ὅς τε κασιγνήτοιο ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ
[κρυπταδίης εὐνῆς ἀλόχου, παρακαίρια ῥέζων,]
ὅς τε δι' ἀφραδίης ἀλιταίνεται ὀρφανὰ τέκνα, 330

V. 325. *ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι*] Sic M5. al. Al. *ῥεῖά τε.* — *οἶκον* coni. Bergk. Philol. XVI p. 582, *οἶκοι* codd. et edd. *Ϝοῖκον* Fl.

V. 327—335 novam Lehrsii sententiam efficiunt.

V. 327. *ἔρξει* al. — *Ϝῖσον* Fl.

V. 328. *βαίνοι* V1. Vat. 2. — *Ϝεοῦ* Fl.

V. 329. A. Straubelius h. v. probabiliter pro interpretatione habet v. antec. coll. Odyss. VIII, 314. Secutus est Schoem.

V. 330. *ἀλιταίνεται*] G. *ἀλιτρεύνεται*, al. *ἀλιτραίνεται.* — *δι' ἀφραδίης* e coni. Schoem. *τευ ἀφραδίης* codd. et edd.

χρήματα δ' οὐχ ἁρπακτά, ἀλλὰ θεόςδοτα ἀγαθά ἐστιν invertisse. Hinc cum eodem Hermanno post *ἁρπακτά* virgula tantum interpunxi. Compositi *θεόςδοτος*, de cuius origine nil certi constat, priorem partem e dativo *θεοῖς* correptam esse coniecit Iusti. Cf. Stolz. l. l. p. 44. Nuper Brugman. in Curt. Stud. IX p. 270 *θεόσδοτος* ex analogia formae *διόσθοτος* (cuius prior pars genetivum continet) ortum esse exposuit.

V. 325. *δέ*] In apodosi epica notissimum. Hermannus tamen praefert *ῥεῖά τε.*

V. 329. Spohnius haec ita iungi iubebat: *ὅς τε κρυπταδίης εὐνῆς παρακαίρια ῥέζων κασιγνήτου ἑοῦ ἀνὰ δέμνια βαίνῃ*, verum hoc nec Graeci sermonis ratio neque Hesiodi simplicitas patitur; Hermannus: *ἀνὰ δέμνια κρυπταδίης εὐνῆς ἀλόχου κασιγνήτοιο ἑοῦ*, in quo tres genitivi eadem significatione iunguntur; Goettlingio ad *κρυπταδίης εὐνῆς* videbatur supplendum *ἕνεκα*, quod familiare est epicorum poetarum supplementum. Argutius Paleius *κρυπταδίης εὐνῆς* coniecit; Schoemannus vero, laudatus a Steitzio, v. 329 textu moveri iussit. Cf. p. 37: „Mihi ab interpolatore insertus videtur, qui disertius quid esset *κασιγνήτου ἀνὰ δέμνια βαίνειν* eloquendum fuisse opinaretur; quod quis tam hebes est, quin sua sponte intellegat?" Ceterum non opus est monito *κασίγνητον* hic esse latiore sensu eum, qui proximus est sacrae scripturae. Hesych. *κάσις· ἡλικιώτης*. Hermannus vero Persen fratrem notare voluisse arbitratur. In universum comparandus est versus Pseudophocyl. 194 Bergk.: *μηδὲ κασιγνήτων ἀλόχων ἐπὶ δέμνια βαίνειν.*

V. 330. *δι' ἀφραδίης*] V. Schoem. l. l.: „In proximo versu pronomen *τευ* non modo otiosum esse apparet — nam liberos orbos alicuius liberos esse per se intellegitur — sed ne commode quidem ante *ἀφραδίης* collocatum. Id iam Guietus sentiens *καὶ* reponendum putavit; mihi melius videtur *δι' ἀφραδίης*."

ὅς τε γονῆα γέροντα κακῷ ἐπὶ γήραος οὐδῷ
νεικείῃ χαλεποῖσι καθαπτόμενος ἐπέεσσιν·
τῷ δ' ἤτοι Ζεὺς αὐτὸς ἀγαίεται, ἐς δὲ τελευτὴν
ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκεν ἀμοιβήν.
ἀλλὰ σὺ τῶν μὲν πάμπαν ἔεργ' ἀεσίφρονα θυμόν. 335

Κὰδ δύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν
ἁγνῶς καὶ καθαρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μηρία καίειν·
ἄλλοτε δὴ σπονδῇς θυέεσσί τε ἱλάσκεσθαι,
ἠμὲν ὅτ' εὐνάζῃ καὶ ὅτ' ἂν φάος ἱερὸν ἔλθῃ·
ὥς κέ τοι ἵλαον κραδίην καὶ θυμὸν ἔχωσιν· 340
ὄφρ' ἄλλων ὠνῇ κλῆρον, μὴ τὸν τεὸν ἄλλος.

Τὸν φιλέοντ' ἐπὶ δαῖτα καλεῖν, τὸν δ' ἐχθρὸν ἐᾶσαι·

V. 332. *τ' ἐπέεσσιν* Vat. 2. V1. — *Ϝεπέεσσιν* Fl.
V. 333. *δ' ἤτοι*] Sic Herm. e cod. Viteb., Dind. Schoem. Fl. Ceteri *δή τοι*. — *ἀγαίεται*] Codd. pauci, neque ii optimae notae, *ἀγέεται*, *ἀγάεται*, *ἀγαίρεται*. Antea MS. inc. *ὁ Ζεὺς* sine *αὐτός*.
V. 334. *Ϝέργων* Fl.
V. 335. *ἔϜεργ'* Fl.
V. 336—341 nova Lehrsii sententia.
V. 338. Pro *σπονδῇς* al. codd. *σπονδῇσι*. — Porro *θυέεσσι* M5. (*θυέεσι* pro more, vid. v. 22.) Vat., V2. al. *σπονδῇσι θυέεσσι*; Par. *σπονδῇσι θύεσσί τε*. Spohn. *θύεεσι*; scripsi cum Herm. *σπονδῇς θυέεσσί τε* cum codd. — Pro *δὴ* Schaef., Dind. *δὲ* probante Hermanno. — Ceterum v. 338. 339 ex seriore interpolatione illatos esse putat Heynius ad Il. I, 583.
V. 342—345, v. 346, v. 347, v. 348, v. 349—351, v. 352, v. 353—354, v. 355, v. 356, v. 357 (scriptus *ὅ γε κἂν μέγα δοίη*) singula sunt praecepta Lehrsio. Cf. l. l. p. 246 seq.
V. 342. laudatur a Plut. de vitioso pud. 4. Schol. Ven. Il. XV, 87. Proclus vero monuit hunc et insequentem versum pro spuriis habuisse Plut.

V. 337. *ἁγνῶς καὶ καθαρῶς*] pura mente puroque corpore. Ceterum tres animadverte immortales placandi modos: *ἀγλαὰ μηρία καίειν*, *σπένδειν* et *θυέεσσιν ἱλάσκεσθαι*; libatio fit vesperi, mane vero thure placantur dii.
V. 341. *ὄφρ' ἄλλων κτέ.*] Fortasse hic versus traiiciendus est post 301: *βιότου δὲ τεὴν πιμπλῇσι καλιήν*; ineptissimus enim hic esse videtur. Consentit Schoem. l. l., adversatur Steitz.
V. 342—382. Cf. Lehrsium l. l. p. 184: „Primi quattuor versus bene cohaerent; sed iam proxime sequentia cum his minime cohaerent. Nam primi quattuor versus non praecipiunt de vicino, sed de his, qui potissimum ad coenam vocandi sint, quorum in numero sunt

τὸν δὲ μάλιστα καλεῖν, ὅςτις σέθεν ἐγγύθι ναίει,
εἰ γάρ τοι καὶ χρῆμ' ἐγκώμιον ἄλλο γένοιτο,
γείτονες ἄζωστοι ἔκιον, ζώσαντο δὲ πηοί. 345

Πῆμα κακὸς γείτων ὅσσοντ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ.

Ἔμμορέ τοι τιμῆς ὅςτ' ἔμμορε γείτονος ἐσθλοῦ.

Οὐδ' ἂν βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη.

V. 344. τοι] M5. MS. inc. τι. — ἐγκώμιον] Sic Proclus, Br., Spohn., Dind. ex Ambr. 6. ap. Lanz. et Steph. Byz., ceteri cum Tzetza ἐγχώριον. — γένοιτο] Primus Br. e Steph. Byz. Vulg. γένηται.

V. 345. κίον Gramm. in Cram. Anecd. Ox. III. p. 195. Cf. Schol. Ven. Il. XVIII, 392.

V. 347. ὅς κ' ἔμμορε Stob. V. Klotz. ad Devar. II, p. 117.

etiam vicini: quae autem sequitur sententia, ea dedita opera scripta est de vicinis. Deinde versus 346 quae antea de vicino dicta erant, quasi retractat. Nam illic in universum laudabantur vicini, ut quos usus doceat ad commodandum paratissimos esse: contra in his distinguuntur boni vicini et mali, quae illa prior sententia ignorabat, et illae generales laudes coarctantur quodammodo et restringuntur, ut de bonis valeant." — „Ergo tres sententiae sunt de Vicino, vel ut rectius dicamus, duae de Vicino, una in qua incurrit Vicinus et ut in reliquis vocabulum Γείτων. Intericitur versus 352, de quo infra dicam. Nunc animadvertendum, hoc uno versu interiecto sequi ea quae sunt de Διδόναι, quorum initium est, v. 353 seq. Vides igitur Γείτων, Διδόναι — Γ, Δ."

V. 344. ἐγκώμιον] Ἐγχώριον, quod legitur in aliis exemplaribus, est glossema. Ascra Hesiodo est κώμη; vid. v. 639. — γένοιτο] i. e. quotiescunque accidat.

V. 345. ἄζωστοι] i. e. non tantum sibi temporis sumunt, ut tunicam prius cingant: vicini discincti extemplo succurrunt.

V. 346. Pindar. Nem. VII, 130: εἰ δὲ γεύεται ἀνδρὸς ἀνήρ τι, φαῖμέν κε γείτον' ἔμμεναι νόῳ φιλάσαντ' ἀτενέϊ γείτονι χάρμα πάντων ἐπάξιον.

V. 347. ἔμμορέ τοι τιμῆς] Τιμή est praemium a diis honoris causa datum. Proclus: λέγεται, ὅτι Θεμιστοκλῆς χωρίον πιπράσκων ἐκέλευσε κηρύττεσθαι, ὅτι ἀγαθὸν ἔχει γείτονα. Quod Hermannus monuit, τιμήν esse pretium, non potest intellegi, nisi etiam κλῆρον vel οἶκον mentio iniecta sit. Etiam Lehrsii interpretatio: „Wer einen guten Nachbar hat, hat Geldeswerth," eadem obscuritate laborat.

V. 348. οὐδ' ἂν βοῦς] Heraclides in republica Cumaeorum Thes. Gron. T. VI. p. 2828: ἔθος ἦν αὐτοῖς (τοῖς Κυμαίοις) εἰς τὰ κλοπιμαῖα συμβάλλεσθαι τοὺς γείτονας, διὸ καὶ ὀλίγα ἀπόλλυνται· πάντες γὰρ ὁμοίως ἐτήρουν. καὶ Ἡσίοδος ἐντεῦθεν

Εὖ μὲν μετρεῖσθαι παρὰ γείτονος, εὖ δ' ἀποδοῦναι,
αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον, αἴ κε δύνηαι, 350
ὡς ἂν χρηΐζων καὶ ἐς ὕστερον ἄρκιον εὕρῃς.

Μὴ κακὰ κερδαίνειν· κακὰ κέρδεα ἶσ' ἄτῃσιν.

δοκεῖ λέγειν· οὐκ ἂν βοῦς ἀπόλοιτ', εἰ μὴ γείτων κακὸς εἴη. Qui *βοῦν* intellegunt *γυναῖκα*, ridicule et vere *τζετζικῶς* errant. *Βοῦς* est pro divitiis; cf. v. 120.

V. 351. *ἄρκιον*] proprie est id quod sufficit (v. Buttmann. Lexil. II. p. 35). Ita Hesiodus Op. 499. 576. *βίος ἄρκιος* et *μισθὸς ἄρκιος* Oper. 370. Hom. Odyss. XVIII, 358. Il. X, 304. Atque sic etiam hoc loco: ut ipse etiam postea invenias qui tibi rursus mutuo det quod sufficiat vel quo inopiae tuae succurras. Sed ex hac significatione derivata alia est, qua *ἄρκιον* nihil est aliud quam quod reliquum est vel quod integrum est, quae reperitur apud Hom. Il. XV, 302: *νῦν ἄρκιον ἢ ἀπολέσθαι ἠὲ σαωθῆναι*, i. e. iam vobis reliquum est aut mori aut servari, et Il. II, 393: *οὔ οἱ ἔπειτα ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν κύνας ἠδ' οἰωνούς*, i. e. iam non ei integrum est etc. Aliter Lehrsius p. 249 *οὔ οἱ ἄρκιον ἐσσεῖται* dictum esse pro *οὐκ ἄρκιος ἐσσεῖται* putabat, ut vertendum sit „er wird nicht gewachsen sein zu entfliehen, nicht vermögen."

V. 352. Lehrsius: Haec sententia adhaesit antecedenti (in qua vetabamur defraudare vicinum) propter quandam rei similitudinem. — De *ἶσ' ἄτῃσιν* = *ἶσ' ἀάτῃσι* (*ἀϜάτῃσι*) v. animadv. ad v. 216.

V. 352. *προσεῖμεν*] Sic scribendum cum Hartel. Zeitschr. f. Oestr. Gymn. 1876 p. 629 seq. De forma *προσεῖναι*, quae omnibus codicibus tradita est, cf. Schoem. l. l. p. 37 seq.: „In versu 353 *καὶ τῷ προσιόντι προσεῖναι* veteres grammatici hoc *προσεῖναι* pro *προσιέναι* dictum esse consentiunt, neque dubitari potest, quin hoc sententia loci postulet. Nescio autem an rectius *προσῖναι* scribendum fuerit. Quidni enim *ιε* in *ι* longum coalescere potuisse credamus, quum praesertim etiam in altera forma, *ἰέμεναι*, sola arseos vi produci primam vocalem videamus, Od. XXII, 470: *αὖλιν ἐσιέμεναι* et in Il. XX, 365 verius haud dubie cum prioribus et Hermanno *ἴμεναι*, quam, quod recentiores habent, *ἴμμεναι* scribatur. Huc accedit, quod in Parecbol. ex Herodiani rhemat. p. 34, 35 (ed. La Roche, Vindob. 1863) scriptum est: *τὸ δὲ εἶναι ἀντὶ τοῦ πορεύεσθαι παραλόγως ἐγένετο διὰ τῆς διφθόγγου· ὤφειλε γὰρ διὰ τοῦ ῑ εἶναι.* Quod Ruhnkenio in mentem venit, *προσεῖναι* nostro loco eodem sensu dictum esse quo apud Latinos adesse, id licet M. Hauptio placuerit, qui in Herm. I p. 251, 7 adeo etiam *προσιόντι* in *προσεόντι* mutandum suadet, mihi magnopere displicet, quippe quum *παρεῖναι* quidem eo sensu satis frequenter, nunquam autem *προσεῖναι* dici meminerim." Haec Schoemannus. Ruhnkenii sententiam nuper amplexi sunt etiam Foerstem. l. l. p. 44 et Rzach. Dial. p. 457. Kühner. in Gram. ub. I §. 293, 2 *προσεῖναι* pro *προσιέναι* dictum putabat, vocali *ι* in *ει* producta.,

Τὸν φιλέοντα φιλεῖν, καὶ τῷ προςιόντι προςεῖμεν·
καὶ δόμεν ὅς κεν δῷ, καὶ μὴ δόμεν ὅς κεν μὴ δῷ.

Δώτῃ μέν τις ἔδωκεν, ἀδώτῃ δ' οὔτις ἔδωκεν. 355

Δὼς ἀγαθή, ἅρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα.

Ὃς μὲν γάρ κεν ἀνὴρ ἐθέλων, ὅγε κἂν μέγα δοίη·

χαίρει τῷ δώρῳ καὶ τέρπεται ὃν κατὰ θυμόν·
ὃς δέ κεν αὐτὸς ἕληται ἀναιδείηφι πιθήσας,
καί τε σμικρὸν ἐόν, τόγ' ἐπάχνωσεν φίλον ἦτορ. 360

Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,
καὶ θαμὰ τοῦτ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

V. 353—355. delevit Br. secundum Plut., v. 354 etiam Gerhardio Lect. Apoll. p. 145 spurius videtur.
V. 353. V. Schol. Ambros. ad Odyss. I, 406.
V. 355—356 eiec. Steitz. Fl.
V. 357. *κἂν — δοίη*] *κἂν* Ambr. V2. al.; *καὶ* Vat. 2. M5. Par. Proclus; *δοίη* quidd. codd.; M5. Par. *δῴη*, V1. Voss. 2. Proc. *καὶ μέγα δῴη* al., Spohn., Dind. *δώῃ*.
V. 358. *τέρπετ' ἑϝὸν* Fl.
V. 358—360 (ita ut ante v. 358 quaedam exciderint), v. 361—362, v. 363, v. 364, v. 365, v. 366—367 singulas Lehrsii sententias efficiunt.
V. 359. *ᾧ δέ κεν ἄλλος ἕλ.* Bentl.
V. 360. *τόγ'*] Sic Med. Par. MS. inc. al., vulgo *τότ'*. — *ἐπάχνωσεν*] Varin. p. 345: *Ἡσίοδος ἐπάχνωσε φίλους ἤτοι ἐλύπησεν, ἔφθειρεν.* — *φίλον ἦτορ*] G., al. *φίλον κῆρ*.
V. 361. *καὶ* abest a Par. Vat. 2. — *σμικρὸν* A. pro *σμικρῷ*.
V. 361 seq. laudantur a Plut. de educ. lib. 13. Herman-

V. 356. *ἅρπαξ*] Ut *κάκη* a *κακή* fit substantivum, ita etiam *ἅρπαξ* pro substantivo est Hesiodo; nam ne quis scribat: *ἅρπαξ δὲ κάκη θανάτοιο δότειρα*, id ut sit pro: *ἡ τῆς ἁρπαγῆς κακία*, non verendum est.
V. 357. *ἐθέλων*] Sc. *δώῃ*, quod mente repetendum ex sequente *δοίη*; *κἂν* est pro *καὶ ἄν*, non pro *καὶ ἐάν*, quod tum *κῆν* esset apud epicos, tum hic *ἐὰν καί* ea sententia dicendum erat, quam vult cum Tzetza Spohnius. Hermannus: *ὅτε* [sic Stobaeus X, 16 in ed. Tr.] *καὶ* [*κἂν* ed. Tr.] *μέγα δώῃ* [*δῴη* Stob.], *χαίρει κτέ.* et v. 360: *τὸ δ' ἐπ.*, ita ut hoc significet: eum poenitentia sera subit, aliter atque Spohnius: *οὗτος ἐλύπησεν ἐκεῖνον, ἀφ' οὗ ἔλαβε, καίπερ μικρόν τι καὶ ὀλίγον λαβών.*

Ὃς δ' ἐπ' ἐόντι φέρει, ὁ δ' ἀλύξεται αἴθοπα λιμόν.

Οὐδὲ τόγ' ἐν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέρα κήδει.

Οἴκοι βέλτερον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερὸν τὸ θύρηφιν. 365

Ἐσθλὸν μὲν παρεόντος ἑλέσθαι, πῆμα δὲ θυμῷ
χρηΐζειν ἀπεόντος, ἅ σε φράζεσθαι ἄνωγα.

Ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσασθαι,

nus coniunctivos κατάθηαι et ἔρδῃς reponi iubet. Recte, si hoc proverbium est per se intellegendum; at si cohaerent cum antecedentibus, quod et γάρ particula demonstratur et Procli sententia, optativi suo iure sunt positi: wenn du öfters das Kleine zum Kleinen thätest, i. e. si iterum iterumque surripias quamvis exiguum cet.

V. 363. ἀλύξεται] M5. Par. Mess. Vat. 2. ἀλέξεται. Antea vulgo ὅδ'. Correxit Spohn.

V. 364. ἐν Ϝοίκῳ Bentl. Fl. — Vulg. εἰν οἴκῳ.

V. 365 eiecerunt Vollb. Steitz. Fl. Cf. Vollbehr. p. 60: „Sed v. 365 Hesiodo abiudicandum esse censeo, praesertim quum iam Proculus hunc versum non legisse videatur."

V. 365. βέλτερον] Gal. βέλτιον.

V. 366. παρεόντος] MS. inc. γὰρ ἐόντος.

V. 368—369, v. 370—371, v. 372, v. 373—375, v. 376—377, v. 378, v. 379, v. 380, v. 381—382 singula Lehrsii praecepta

V. 363. 364. 365. Singuli versus singula sunt proverbia per se spectanda, ut saepius in hac carminis parte; v. 363 laus est parsimoniae, quicum etiam 360. 361 olim coniunctos fuisse putaverim; v. 364 laudem habet liberalitatis; v. 365, prorsus ab ceteris dirimendus, ad feminas spectat, quibus melius est intus manere, ne foris laedantur. Atque sic intellexisse videtur Aeschylus Sept. 200: μέλει γὰρ ἀνδρί, μὴ γυνὴ βουλευέτω, τἄξωθεν· ἔνδον δ' οὖσα μὴ βλάβην τίθει. Plut. Coniug. Praec. VII. p. 421. Hutt.: τὴν Ἠλείων ὁ Φειδίας Ἀφροδίτην ἐποίησε χελώνην πατοῦσαν οἰκουρίας σύμβολον ταῖς γυναιξὶ καὶ σιωπῆς. Sic Xenoph. Oecon. p. 839: τῇ μὲν γὰρ γυναικὶ κάλλιον ἔνδον μένειν ἢ θυραυλεῖν. Eur. Med. 214: ἐξῆλθον δόμων, μή μοί τι μέμφησθε. Fragm. Meleagr. XII. et Naumach. Prc. nupt. 19. 20: λεῖπε δέ οἱ τὰ θύρηφι, τὰ καὶ δύναται πονέεσθαι, σοὶ δ' οἰκωφελίη μελέτω κτέ. Prorsus aliter Vossius: Besser im Hause das Gut, zum Verderb ist's ausser der Thüre. Ita etiam Lanzius et Spohnius. Quod idem versus legitur hymn. Hom. III, 36, per iocum mutato sensu eo reiectum esse a poeta apertum est. Diogenian. Proverb. VII, 35: οἴκοι μένειν δεῖ τὸν καλῶς εὐδαίμονα, alio pertinet, alio etiam οἴκοι γενοίμην in append. prov. cent. I p. 438 ed. Schneid.

V. 368 seq. Cf. Lehrs. p. 248: „Non convenit mihi in

μεσσόθι φείδεσθαι· δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.

[*Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔστω.* 370
καί τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι.

---

sunt et sententiae cognatione coniuncta et in eodem vocabulo versantia et ex litterarum ordine se excipientia.

V. 369. *δειλή*] Quidd. codd. cum V2. G. *δεινή*. — *δειλή* sed *λ* in corr. Par.

V. 370—372 desunt in M5. Par. (ubi manu rec. margini adscripti sunt) Vat. 2. al. Praeterea a quibusdam grammaticis pro spuriis eos esse habitos Proclus nos docet. Itaque quanquam in nonnullis codd., velut Ambr. 6. V2. al. leguntur, cum Koechl. e textu removendi sunt. — Bentl. ad v. 371 adscripsit *κασιγνήτῳ χρεῖός γ' ἐπὶ Ϝίστορα*. — V. 370. *ϜέϜρημένος* pro *εἰρημένος* Fl.

quibusdam cum interpretibus. Primum in hoc *ἀρχομένου δὲ κ. τ. λ.* nescio quae artificiosae interpretationes quaesitae: quae improbandae omnes de dolio vini dictum, de hoc intelligendum, et id intelligendum quod dictum est. Nec miror hoc: nam equidem sentio, si mihi vini dolium esset, me ipsum hoc modo acturum.“ Aliter cum Mitscherlichio Schoem. p. 38: „Quod v. 308 seq. de parsimonia praecipitur, licet nominatim de vino tantum agat, non minus tamen haud dubie ad alias quoque res in cella et penu conditas pertinet.“ Idem autem si non satis apparere quid Lehrsius ipse statuat profitetur, Lehrsium vix introspexit. Ceterum Plutarch. Symp. VI, 7 hunc locum in animo habuisse videtur: *τὸν οἶνον οὐκ ἔφη δεῖν ἐγχεῖσθαι ἠθημένον, ἀλλ', ὥςπερ Ἡσίοδος ἐκέλευσεν, ἀπὸ τοῦ πίθου πίνεσθαι τὴν σύμφυτον ἔχοντα ῥώμην καὶ δύναμιν.* Cf. Cramer. Anecd. Ox. III. p. 214.

V. 369. Pro *μεσσόθι* coniecit Nauckius Bullet. 1876 p. 8 *μεσσόο*, allegans Ahrensium in Mus. Rhen. II. p. 163, qui Il. XXII, 295 pro *Ἰλιόφι* restituit *Ἰλίοο*, XXIV, 268 *πασσάλοο* pro *πασσαλόφι*, Od. VIII, 67 *πόντοο* pro *ποντόφιν*, Il. XIII, 588 *πτύοο* pro *πτυόφιν*, XI, 351 *χάλκοο* pro *χαλκόφι*.

V. 370. *μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ*] Hic quanquam hic spurius est ex summa antiquitate ad nos pervenit. Nam Aristoteles Pittheo, Thesei avo, eum attribuit apud Plut. Thes. 2. Legebatur igitur in libro Pittheo adscripto, cuius mentionem fecit Pausan. II, 31, 4. Inde sequitur prorsus hunc versum seiungendum esse ab eo, qui sequitur: *καί τε κασιγνήτῳ κτέ.*, ut apparet ex Plut. de vitios. pudore 10. De sententia cf. Lehrs. l. l.: „Seria disputatio est de subsequente *μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ κ. τ. λ.*: non convenit mihi cum Hermanno hoc modo explicante: der ausgemachte Lohn werde sicher ausgezahlt: sed sic potius vertendum: der mit einem Freunde bedungene (*μισθῷ ἐπὶ ῥητῷ* Il. XXI, 445) Lohn sei anständig: commodus non parcus: lautus paulo plus est: sed prorsus respondet Graecorum *ἐπιεικής*.“

V. 371. Haec doctrina non admodum liberalis est. Sed aliud est praeceptum antiquis-

πίστεις γάρ τοι ὁμῶς καὶ ἀπιστίαι ὤλεσαν ἄνδρας.]

Μηδὲ γυνή σε νόον πυγοστόλος ἐξαπατάτω
αἱμύλα κωτίλλουσα, τεὴν διφῶσα καλιήν.
ὃς δὲ γυναιξὶ πέποιθε, πέποιθ' ὅγε φηλήτῃσι. 375

Μουνογενὴς δὲ πάϊς οἶκον πατρώϊον εἴη

V. 372. *γάρ τοι*] Sic scribendum est cum Bentl. Pal. Steitz. Codd. *ἄρα ὁμῶς* vel *ἄρα ὁμῶς*. *ἄρ τοι* Guiet. Dind. Goettl.
V. 373. *νόον* Clem. Al.
V. 375. Plutarchus versum expunxit. — *γυναιξὶ* coni. Steitz., *γυναικὶ* codd. et edd. — *φηλήτῃσι* M5. Par. Vat. 2., ubi cf. Hesych. *φηλήτῃσι, λῃσταῖς*. *φιλήτῃσι* Vat. al. quod praetulerat Goettlingius. — *φηλήτης* etiam reperitur apud Lycophr. 785. Menand. ap. Meinek. Fragm. Com. IV p. 77.
V. 376. *εἴη*] Sic M5. Par. Vat. al.; V1. *σώζει*; Vat. 2. *εἴη*, sed supra *γρ. σώζει*; ceteri cum Proclo *σώζοι*. — *Ϝοῖκον* Fl.

simi temporis, quo tanquam proverbio utebantur, aliud praeceptum philosophiae. Cf. praeterea Plut. de vitios. pud. l. l. De perfidia Graecorum v. Cicer. pro Flacco 4.
V. 373. *πυγοστόλος*] V. Etym. M. p. 695, 32. Suidas: *πυγοστόλος· προαγωγός, μαυλίστρια*. Apud Simonidem de mulier. 76 in vitiis habetur, si qua sit *ἄπυγος* mulier; v. Aristoph. Plut. 152. Alexis ap. Athen. XIII. p. 568. Horat. Sat. I, 2, 93 et exempla ea, quae de simili feminarum incessu, a pavonibus cognominato, apud Hebraeos collegit Hartmannus: die Hebr. am Putzt. II. p. 344.
V. 376 seq. Cum optimi codices lectionem *εἴη* servarint, dubitari non potest, quin *εἴη*, non *σώζοι*, scribendum sit. Sed *εἴη* propter metrum pristino versus loco cessisse veri simile est, ut *πάϊς οἶκον* (= *Ϝοῖκον*) *πατρώϊον εἴη*, non cum codd. et edd. (praeter Paleianam) *εἴη πατρώϊον οἶκον*, reponi oporteat. Cf. Digamma p. 51. Frustra Schoemannus p. 39 seq. v. 377 a textu remoto *σώζοι* restituere conatus est, quae lectio librario debetur, cuius in exemplari sequens versus casu omissus erat. Erravit autem vir doctissimus in eo, quod Procli verba *τὸ δ' ἑπόμενον στοιχίδιον ἔτι μᾶλλον λύει τὴν διαβολὴν* ad v. 377 retulit, quae ad v. 378 spectare et adnotationibus Anonymi ad hunc versum et scholio Tzetzae probatur. Schoemanni vestigia premens nuper Nauckius Bull. 1876 p. 34 not. *πάις σαόοι πατρώϊον οἶκον*, altero versu eiecto, proposuit. Difficilior quaestio est de v. 378, cui Schoemannus remedium pulcherrimum attulit, codicum lectione *θάνοις* in *θάνοι* mutata. Nam *θάνοις* omnino sensu carere iam Plutarchus vidit, qui versum prorsus neglexit; cf. de fratr. amore 6 *ὁ δὲ Ἡσίοδος οὐκ εὖ παραινεῖ μουνογενῆ παῖδα τῶν πατρῴων ἐπίκληρον εἶναι, καὶ ταῦτα τῶν Μουσῶν γεγονὼς μαθητής*. Sed etiam *ἕτερον* alio sensu esse accipiendum et in *σφέτερον* corrigendum, quod iam Scaligerus

φερβέμεν· ὥς γὰρ πλοῦτος ἀέξεται ἐν μεγάροισι.

Γηραιὸς δὲ θάνοι ἕτερον παῖδ' ἐγκαταλείπων.

Ῥεῖα δέ κεν πλεόνεσσι πόροι Ζεὺς ἄσπετον ὄλβον.

Πλείων μὲν πλεόνων μελέτη, μείζων δ' ἐπιθήκη. 380

Σοὶ δ' εἰ πλούτου θυμὸς ἐέλδεται ἐν φρεσὶν ᾗσιν,
ὧδ' ἔρδειν, καὶ ἔργον ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθαι.

Πληϊάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων

V. 377. 378. Br. 378. 377. θάνοι coniecit Schoem. θάνοις pars codd. Pro θάνοις V 1. Vat. 2. θάνῃς. Praeterea adiectum est scholion hoc a Proclo: παρέγγραπτον ὡς ἀδιανόητον. Cui Tzetza addidit: οἱ περὶ Πρόκλον καὶ Ἀρίσταρχον ἢ Πλούταρχον ἀδιανόητον τοῦτό φασιν εἶναι καὶ περισσόν. V. 377 eiecit Schoem., v. 378 Koechl. — γεραιὸς Par.

V. 381. 382. Hos duos versus ut postea additos quo finis prioribus imponeretur, Goettlingius uncinis seclusit. Adversatur Schoemann. p. 41. V. 380—382 eiecerunt Steitz. Fl. — V. 381 φρεσὶν ᾗσιν optimi codd., ut M5., σῇσιν Vat. 2. al. — ἔργον δέ τ' V 2. al.

V. 383. Ἀτλαγενέων] M5. Mess. Ἀτλαγενάων. Ambr. Ἀτλαγγενάων. Gregorii Cor. p. 577 verba non pertinent ad genitivum Ἀτλαγενέων, sed ad ἐπιτελλομενάων, quare non opus erat apud eum corrigi Ἀτλαγεννάων.

in mente habuerat, vir doctissimus recte intellexit, nisi potius cum Brugmano facimus, qui nuper l. l. p. 23 seq. totum versum ingeniose tractavit, ἕτερον alteram esse formam adiectivi σφέτερον, quemadmodum ὅς adiectivi σφός, argumentis docens Mimnermique fr. 12, 11 ἔνθ' ἐπέβη ἑτέρων ὀχέων Ὑπερίονος υἱός in disputationem vocans. Aliam viam ingressus est Lehrsius l. l. p. 182, qui ab initio in eo versu θαλερὸν fortasse vel μεγάροις fuisse et in ἕτερον propter subsequens πλεόνεσσι imperita manu mutatum suspicatus est.

V. 378. Pro παῖδ' Nauckius l. l. p. 8 ut in locis similibus, πάϊν scribendum esse exposuit. Cf. adnot. ad Scut. 26.

V. 381. Adiectivum ᾗσιν non referendum esse ad θυμόν, ut voluerant editores, sed ad σοὶ propter pronominis naturam ambiguam et universalem egregie exposuit Brugman. l. l. p. 111. Imitati sunt priscam consuetudinem Apoll. Rhod. III, 511 et IV, 1015. Orph. Lith. 166.

V. 383—617. „Gedicht vom Landbau (Ἔργα).“ Fl.

V. 383—617. Secunda pars poematis hic inchoatur, quae agit de agricultura. — De composito Ἀτλαγενής cf. Stolz. l. l. p. 43. — Ἀτλαγενής, non Ἀτλαγγενής tuentur Maxim. Tyrius Diss. XXX, 6. Athen. XI p.

ἄρχεσθ' ἀμήτου, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.
αἳ δ' ἤτοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα 385
κεκρύφαται, αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
φαίνονται ταπρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος, οἵ τε θαλάσσης

V. 384. ἀμήτου] Sic codd. nonn., Spohn., Koechl., Schoem. Et sic scribi iubet Schol. Ven. Il. XIX, 222. ἀμητοῦ Goettl. Dind.
V. 385. δ' ἤτοι] Sic e Iunt. Herm. ad Hom. hymn. Ven. p. 105. Vulgo δή τοι, ut Schol. Ven. Il. XVIII, 486, quod praetulerunt Lennep. Koechl.

489 F. Dio Chrys. Or. II. p. 75. Probus ad Verg. Ecl. III, 40. Eustath. ad Il. p. 1155, 49. Itaque cum Lennepio Schoem. et Koechl. recte Ἀτλαγενής restituerunt. — Locum Hesiodeum alludit Eudoc. p. 339. Pleiades (i. e. πελειάδες), quas Orio persequitur, magnus Coeli venator, sunt Atlantis ex Pleione filiae, de quibus vide I. H. Vossium ad Arat. Phaen. 253. Tempus, quod hic describitur ab Hesiodo, est aestatis initium. Plin. H. N. XVIII, 69: Vergiliarum exortu aestas incipit, occasu hiems, semestri spatio intra se messes vindemiasque et omnium maturitatem complexae. Sciendum est autem antiquissimos Graecos duas tantum anni tempestates novisse, ἄμητον secundum Hesiodum, seu aestatis initium (θέρος), et ἄροτον, hiemis initia (χειμῶνα); illa Hesiodi tempore XIV Cal. Iun., haec III Non. Nov. (calend. Iulian.) incipiebat; nam cum hoc tempore fere congruit Vergiliarum aut ortus aut occasus cosmicus. Has anni tempestates deinde ita diviserunt, ut primum ver (ἔαρ) adiicerent, VI Cal. Mart. Hesiodi tempore ineundum (cum Arcturi ortu v. 566), postea vero etiam auctumnum, si ita licet reddere ὀπώραν (de qua re vehementer Idelerus dubitat, et recte quidem) XIII Cal. Septembr. incipiendum. Versus auctumnus (φθινόπωρον) post Hesiodi tempora additus est; nam etiam μετόπωρον (quod noverat Hesiodus v. 415) est extrema pars aestatis. Secuti sumus in his omnibus Idelerum Enchirid. chronol. I. p. 241 seq.
V. 384. ἀρότοιο δὲ δυσομενάων] V. de toto hoc argumento Plin. H. N. XVIII, 24.
V. 385. τεσσαράκοντα] Cum occasus heliacus Vergiliarum sit prid. Non. Apriles, ortus autem XIV Cal. Iun., dies intermedii sunt quadraginta quatuor; cf. Ideler. l. l. I. p. 247.
V. 385—387. Hos versus non ab Hesiodo profectos esse arbitrabatur Schaubach. Comment. philolog. (ed. a Ruperti et Schlichthorst.) Tom. V. p. 30 seq. Non persuadet. Nam qui v. 384 dicitur ἄροτος, non metitur post quadraginta dies, sed est Wintersaat, quod nos dicimus. Bis enim metitur in iis plagis. Etiam Lehrsio l. l. p. 189 horum versuum indoles ab oratione subsequentis Hesiodei carminis abhorrere videbatur. Cf. Steitz. p. 119.
V. 386. περιπλομένου] Annum tropicum significari monuit Ideler. l. l. p. 260. Sed v. adnot. ad Theog. 184.
V. 387. χαρασσομένοιο σιδήρου] quando falcis acies acuitur. V. v. 573.
V. 388. οἵ τε] ἐκείνοις, οἵ.

ἐγγύϑι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα,
πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροϑι, πίονα χῶρον 390
ναίουσιν· γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν,
γυμνὸν δ' ἀμάειν, εἴ χ' ὥρια πάντα ϑέλησϑα
ἔργα κομίζεσϑαι [Δημήτερος· ὥς τοι ἕκαστα

V. 389. ναιετάουσ'] Sic Vat. V 2. multique alii. M 5. ναιετάουσιν. Pauci ut Par., ναιετάωσ'.
V. 391. ναίουσιν] Pauci, ut Par., ναίωσιν. Porro γυμνὸν δὲ V 1. Vat. 2. Par.
V. 392. ἀμάειν] Sic cum lemmate Procli M 5. Par. et optimi codd. Vulg. ἀμάαν. Al. ἀμᾶσϑαι. Etiam Cert. Hom. et Hes. p. 321 (ed. II) ἀμάειν cod. Flor. praebet, non ἀμάαν, quod utroque loco Goettl. praetulerat. Hinc Koechl. adnotat. ad h. v. corrigas. — De vetusta forma ἀμάειν cf. Rzach. Dial. p. 363 et 446. — πάντα ϑέλησϑα M 5. Par. Vat. 2. Vulgo πάντ' ἐϑέλησϑα.
V. 393. ὥς τε Ϝέκαστα Bentl. ὡς τὰ Ϝέκαστα ex Hom. Od. XII, 16 Lennep.

Νόμος non esse Homericum vocabulum iam animadversum ab aliis est. V. ad Theog. 66.

V. 391. γυμνὸν σπείρειν] Aristoph. Lysist. 1173: ἤδη γεωργεῖν γυμνὸς ἀποδὺς βούλομαι. Verg. Georg. I, 299: nudus ara, sere nudus. Hinc Aurel. Vict. 17. Quinctius dictator dictus, ad quem missi legati nudum eum arantem trans Tiberim offenderunt, i. e. reiecta ab humeris tunica. Illud γυμνὸν σπείρειν κτέ. videtur arctius cohaerere cum antecedentibus, quam vulgo indicant positura. Nempe hoc voluit poeta: haec doctrina, quam propono, ad accolas orae maritimae et ad eos pertinet, qui valles planaque incolunt; ad montanos non item. Nam hi cum frigidiores plagas habeant, necesse est, ut alia praecepta de messe et aratione sequantur. Sic etiam Proclus intellexisse videtur. Aliter Lehrsius Quaest. epp. p. 186, qui versus 388. 389 in Attica factos esse suspicatur, ita ut πεδιαῖοι, πάραλοι et διάκριοι intellegantur versibus: οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος, οἵ τε ϑαλάσσης ἐγγύϑι ναιετάουσ' οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα, quibus postea πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροϑι, πίονα χῶρον ναίουσιν inepte additum sit. Sed, ut verum fatear, cur hic a quoquam Atticae et quidem tripartito mentio iniecta sit, non satis intellegitur, deinde διακρίους seu ὑπερακρίους in animo fuisse ei poetae, qui ἄγκεα hic adhibuerit, non admodum probabile videtur, cum in describenda illa regione caput rei sit ἄγκεα, non βησσήεντα. Ἄγκεα enim βησσήεντα sunt valles, quae saltuosis montibus ita continentur, ut tutae iaceant ab aquilonibus. Ceterum cf. Rankium l. l. p. 33: „At de Boeotia verba optime dici potuisse, ex iis apparet, quae Od. Muellerus de Boeotorum terra docuit, cf. Orchom. p. 25. Boeot. p. 252 in. Boeotia enim et montium iugis cincta est et trans montes ad maris littora campis fructuosissimis gaudet.“ Consentit Steitz. p. 120.

ὥρι᾽ ἀέξηται,] μή πως τὰ μέταζε χατίζων
πτώσσῃς ἀλλοτρίους οἴκους, καὶ μηδὲν ἀνύσσῃς. 395
ὡς καὶ νῦν ἐπ᾽ ἔμ᾽ ἦλθες· ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἐπιδώσω,
οὐδ᾽ ἐπιμετρήσω· ἐργάζευ, νήπιε Πέρση,
ἔργα, τάτ᾽ ἀνθρώποισι θεοὶ διετεκμήραντο,
μήποτε σὺν παίδεσσι γυναικί τε θυμὸν ἀχεύων
ζητεύῃς βίοτον κατὰ γείτονας, οἱ δ᾽ ἀμελῶσιν. 400

V. 394. *μέτὰζε*] restituit primus Spohnius. Codd. *μεταξύ*. Vat. 2. *ταμεταξύ*.
V. 395. *Ϝοίκους* Fl.
V. 396—404 ut ineptos Steitz. eiecit. — *οὐκ ἐπινεύσω* pro *οὐκ ἐπιδώσω* coni. Kappotas.
V. 397. *Ϝεργάζευ* Fl.
V. 398. *Ϝέργα* Fl.
V. 400. *ζητεύσῃς* Vat. 2.

V. 394. Recte haec impedita esse propter inelegantem repetitionem sensit Lehrsius Quaest. epp. p. 188. Itaque optime verba *Δημήτερος* — *ἀέξηται* Paleius et Schoemannus eiicienda censuerunt, quanquam Steitzius non sine consilio *ὥρια* poëtam repetivisse ratus adversatur. — *μέταζε*] Steph. in Bekk. Anecd. p. 945: *σεσημείωται τὸ μέταζε χρονικὸν ὄν· Ἡσίοδος· μήπως τὰ μέταζε χατίζων*. Cf. Herodian. *περὶ μον. λέξ.* p. 46: *οὐδὲν ἐπίρρημα διὰ τοῦ αζε ἐκφερόμενον ἐπὶ χρόνου τέθειται, ἀλλὰ μόνον τὸ μέταζε χατίζον*. Favor. p. 738, 19. Cf. Lennep. p. 86: „Significatur intervallum temporis a messe, ex qua minus diligens agricola vel parum, vel nihil collegit, ad sequentis anni messem. Cf. infra v. 479 seq.“ De forma cf. Curt. p. 197. Rzach. Dial. p. 401. De Dorica vocis origine cogitat Bergk. Lit. Gr. I. p. 1021 not.

V. 396. *ὡς καὶ νῦν ἐπ᾽ ἔμ᾽ ἦλθες*] Haec non satis respondent eis, quae sequuntur per futurum tempus expressa: *οὐ σοὶ ἐπιδώσω, οὐδ᾽ ἐπιμετρήσω*; exspectabas: ego vero, ut tum temporis nihil tibi impertivi, cum a me petebas, ita etiam in posterum non dabo, quanquam ne hoc quidem dignum erat fratris animo. Putaverim hic rectius scribi: *ἐγὼ δέ τοι οὐκ ἔτι δώσω, οὐδ᾽ ἐπιμετρήσω* i. e. sed in posterum nihil a me accipies; semel id feci quidem, sed postea nihil profeceris. Hoc si statuamus, et futuro tempore Hesiodus excusatur, quod eo admonetur Perses ad industriam, et *ἔτι* particula demonstrat dedisse sane fratrem fratri. Ita olim existimabam, sed nunc facio cum Fr. Iacobsio, cui composita *ἐπιδώσω* et *ἐπιμετρήσω* eodem modo indicare videntur Hesiodum fratri prius dedisse, nunc vero denuo petenti nihil insuper daturum esse. Sic etiam Moschop.

V. 398. Cf. Lennep. l. l.: „Poëta indicat, Deos opera destinasse hominibus; voluisse, homines ex operibus sibi victum quaerere. Conf. supra v. 40 seq. v. 303 seq. Simplex *τεκμαίρεσθαι* destinandi sensu legitur supra v. 229. 239.“ Frustra haec de sideribus intellegenda esse Tzetza monuit.

δὶς μὲν γὰρ καὶ τρὶς τάχα τεύξεαι· ἢν δ' ἔτι λυπῇς,
χρῆμα μὲν οὐ πρήξεις, σὺ δ' ἐτώσια πόλλ' ἀγορεύσεις·
ἀχρεῖος δ' ἔσται ἐπέων νομός. ἀλλά σ' ἄνωγα
φράζεσθαι χρειῶν τε λύσιν λιμοῦ τ' ἀλεωρήν.
Οἶκον μὲν πρώτιστα γυναῖκά τε, βοῦν τ' ἀροτῆρα, 405
[κτητήν, οὐ γαμετήν, ἥτις καὶ βουσὶν ἕποιτο,]
χρήματα δ' ἐν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι,

V. 401—404 ei. Fl.
V. 402. ἀγορεύεις Vat. 2. Par.
V. 405. βοῦς τ' ἀροτῆρας coni. Steitz. p. 123. — Post v. 405 Steitz. p. 124 v. 602—605 transponendos esse censet. — V. 405 secundum Lehrsium est primum continui carminis praeceptum, v. 407—409 alterum, v. 410—413 tertium, v. 414—422 quartum, v. 423—440 quintum.
V. 406. Hunc versum non legit Aristot. Polit. I, 1, 6. Oecon. I, 2, 1. Cf. quae monui ad Aristot. Pol. p. 279 et ad Theod. p. 210. Atque ab exemplaribus quibusdam antiquis abfuisse perspicitur ex Philodemo de vitiis et virtutibus oppositis ab Herculanensi societate nuper edito col. VIII. (p. 46 ed. nostr.): καὶ πῶς δέχεται γαμετὴν ὑφ' Ἡσιόδου λέγεσθαι τὴν γυναῖκα πολλῶν καὶ φασκόντων αὐτὸν γεγραφέναι κτητήν, οὐ γαμετήν. A diectus est versus ab eo, qui haec non congruere putabat cum inferiore poematis parte, ubi de uxore ducenda Hesiodus praecipit, sed huic dum satisfacere conatur, versum 441 iugulavit τοῖς δ' (βουσὶν) ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο. Idem iudicabat Muretus ad Aristot. Oecon. p. 558. Rankius de Hesiodi Op. p. 9 ex verbis Procli: μάτην οὖν λέγουσιν οἱ περὶ Τίμαιον Ἡσιόδῳ τὸν Ἀριστοτέλην πειθόμενον μετὰ τὴν τῆς γυναικὸς τελευτὴν Ἑρπυλλίδι συνεῖναι τῇ θεραπαίνῃ, ἐξ ἧς αὐτὸν σχεῖν υἱόν, hunc versum Timaei iam tempore circumlatum esse concludit. Sed inde nihil conficitur pro eius αὐθεντίᾳ; nam Aristotelem et Theophrastum non novisse versum certum est.
V. 407. δ' ἐν Ϝοίκῳ Bentl. Fl. εἰν οἴκῳ plur. codd. et edd.

V. 403. ἐπέων νομός] Sic Il. XX, 249: ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα. Mire errat Mitscherl., cui ἐπέων νόμος (ita enim is corrigendum esse putat) est formula precum, ἔπη νενομισμένα, usitata precum formula.
V. 405. Lucian. Navig. s. vota 20: εὐθὺς οὖν κατὰ τὸν Ἡσίοδον οἶκος τὸ πρῶτον.
V. 406. κτητὴν οὐ γαμετήν (omissa positura) ab initio significasse servam non nuptam putabat Lehrsius Quaest. epp. p. 191. Sed fuisse nuptias sic dictas servorum cum servis antiquo tempore probari non potest.
V. 407 seq. „Sequuntur inde a v. 407 praecepta de instrumentis rei rusticae tempestive comparandis, quorum quae lignea sint rectissime hiberno tempore confici docet v. 413 seq., quo tempore etiam homines magis quam aestate agiles sint.“ Schoem.
V. 407. πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι] Xenoph. Oe-

μὴ σὺ μὲν αἰτῇς ἄλλον, ὁ δ' ἀρνῆται, σὺ δὲ τητᾷ,
ἡ δ' ὥρη παραμείβηται, μινύθῃ δέ τε ἔργον.
μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἔς τ' αὔριον ἔς τ' ἔννηφιν· 410
οὐ γὰρ ἐτωσιοεργὸς ἀνὴρ πίμπλησι καλιήν,
οὐδ' ἀναβαλλόμενος· μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει.
αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει.
Ἦμος δὴ λήγει μένος ὀξέος ἠελίοιο

V. 408. *αἰτεῖς* et *ἀρνεῖται*, postea vero *μινύθει* pauci codd., velut Par., Gramm. ap. Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 123: *ὁ μὲν ἀρνεῖται*.
V. 409. *δέ τε Ϝέργον* Bentl. Probavit Herm. Secuti sunt Pal. Fl. Codd. *δέ τοι ἔργον*. Eadem diversitas apparet v. 586, ubi plures codd. *δέ τοι ἄνδρες*, alii *δέ τε ἄνδρες*.
V. 410. *εἴς τε ἔνηφι* Par. *ἔς τε ἔννηφι* M 5.
V. 411. laudatur ab Etym. M. p. 485, 53. — *ἐτωσιοϜεργὸς* Fl.
V. 412. deest in pluribus codd. — *δέ* abesse malit Gaisf. Probavit Herm. *μελέτη τοι ἔργον* citat Schol. ad Pind. Isthm. V, 97 p. 549 Boeckh; sed *μελέτη δέ τοι* idem ad Nem. VI, 91. — V. 412—413 ei. Fl.
V. 413. *ἄτῃσι*] Sic codd. Editores ante Spohnium *ἄταισι*. De lectione *ἀάτῃσι* cf. anim. ad v. 216.

con. c. VIII, 3. p. 841: *ἔστι δ' οὐδὲν οὕτως οὔτ' εὔχρηστον οὐδὲ καλὸν ἀνθρώποις, ὡς ἡ τάξις*. c. VIII, 18. p. 483 B: *ὡς μὲν δὴ ἀγαθὸν τετάχθαι σκευῶν κατασκευὴν καὶ ὡς ῥᾴδιον χώραν ἑκάστοις αὐτοῖς* [edd. *αὐτῶν*] *εὑρεῖν ἐν οἰκίᾳ θεῖναι, ὡς ἑκάστοις συμφέρει, εἴρηται*.
V. 408. *τητᾷ*] V. Etym. M. p. 757, 51 *τητᾷ Ἡσίοδος· σημαίνει τὸ ζητεῖς· ἐκ τοῦ τάω τοῦ σημαίνοντος τὸ ζητῶ γίνεται κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν τατάω, τατῶ καὶ κατ' ἔκτασιν τητῶ· ὁ παθητικὸς ἐνεστὼς τητάομαι. τὸ β τητάῃ, τητᾷ*.
V. 410. *ἔννηφιν*] De adverbio *ἔννηφιν* cf. anim. ad Theog. 669. Oper. 216. 770. De rei nomine cohaerente cum *ἔνιοι* cf. Curt. p. 290: „Meine Ansicht stützt sich besonders auf das hesiodische *ἔς τ' αὔριον ἔς τ' ἔννηφιν*, worin deutlich der in aeolischer Weise assimilirte Stamm des Femininum's *ἐννᾱ* = skt. anjâ zu erkennen ist. Die Bedeutung übermorgen ergiebt sich einfach.“ De psilosi Aeolica, quae etiam Aristoph. Acharn. 172. Eccl. 796 restituenda est, v. Rzach., Dialekt p. 359. Male olim Goettlingius *ἔνος* ab *ἐν* esse derivandum putaverat, Hermannus ab *εἷς*. — Ceterum hunc versum citant Athen. XIV. p. 653 D. Schol. Aristoph. Acharn. 171 (*παρεῖναι εἰς ἔνην = εἰς τρίτην*), cum subsequente versu Zonaras p. 1155.
V. 412. *μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει*] Pindar. Isthm. V, 95: *Λάμπων δὲ μελέταν ἔργοις ὀπάζων Ἡσιόδου μάλα τιμᾷ τοῦτ' ἔπος*.
V. 413. Laudatur versus a Columella XI, 1: *αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄταισι παλαίει*, et ab aliis. Cf. praeterea Arrian. Epict. Diss. II, 18. Simplicius ad Epict. c. 75. Etym. M. p. 80, 24.
V. 414. V. Steitz. p. 126: „Diesen Grundregeln schliessen

καύματος ἰδαλίμου, μετοπωρινὸν ὀμβρήσαντος 415
Ζηνὸς ἐρισθενέος, μετὰ δὲ τρέπεται βρότεος χρὼς
πολλὸν ἐλαφρότερος· δὴ γὰρ τότε Σείριος ἀστὴρ
βαιὸν ὑπὲρ κεφαλῆς κηριτρεφέων ἀνθρώπων
ἔρχεται ἠμάτιος, πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ·
τῆμος ἀδηκτοτάτη πέλεται τμηθεῖσα σιδήρῳ 420
ὕλη, φύλλα δ' ἔραζε χέει, πτόρθοιό τε λήγει·

V. 415. Etym. M. p. 465, 18.
V. 416. Post hunc versum Lehrsius l. l. p. 194 versum deesse statuit, ut hunc: αὐαλέος τὸ πρόσθεν, ἀνὴρ δέ τε γούνατα σείει. Sed v. adnot. exeg.
V. 417. Σείριος] Edd. σείριος.
V. 420. τῆμος] Sic M5. Par. Vat. 2. alii; V1. 2. al. ἦμος. Cf. animadvers. ad Scut. 398, ubi item ἦμος substitutum est a Guieto demonstrativae particulae. — ἀδηκτοτάτη τε πέλει Bentl. Praeterea hic v. in V1. iterum legitur post v. 808.
V. 421. πτόρθοιο] G. πτόρθοις.

sich jetzt 414—617 die eigentlichen Ἔργα an, ein Arbeitskalender für den Landmann, das ganze Jahr umfassend, an den Lauf der hellsten Gestirne — Plejaden, Arktur und Orion — und Erscheinungen in der Thierwelt anknüpfend. Hier wechselt nicht mehr blos Vorschrift mit Begründung, Verheissung und Drohung, vielmehr wird mit wenigen kräftigen Zügen die Natur der Jahreszeit angedeutet oder geschildert, zum Theil auch ihr Einfluss auf menschliches Befinden, und daran schliessen sich bald längere, bald kürzere Regeln über die in jeder vorzunehmenden Arbeiten."

V. 415—416. Recte Steitz. p. 127 allegavit Xen. Oecon. 17, 2.

V. 416. τρέπεται βρότεος χρώς] Longe magis agile et vegetum ad obeunda negotia surgit humanum corpus. Ita enim licebit interpretari, cum χρώς non solum sit cutis, sed etiam caro cum musculis, quibus totum corpus movetur. Idem statuerunt Schoem. p. 44. Steitz. l. l. not.

V. 417. Σείριος ἀστήρ] Putant cum Proclo solem esse Hesiodo. Quasi Solem ἀστέρα dixissent Graeci antiqui. Ἄστρον dixerunt Pindarus et Alcaeus. Hic vere est Sirius (v. 419), et hanc stellam etiam Archilochum intellexisse putamus (v. Hesych.), ut vere intellexit Eur. Iph. A. 6. Adversatur Lennep. p. 91, qui Solem ἀστήρ quoque dici potuisse exposuit.

V. 418—419. Recte Steitz. p. 129 ad hos versus allegavit Arati Phaenom. 580, ad v. 424. Arat. 247, ad v. 430 Arat. 529, ad v. 446 Arat. 9, ad v. 470 Arat. 7.

V. 420. Cf. Lennep.: „Tunc silva, si caesa fuerit, minime est vermiculorum morsibus obnoxia. Rei causam indicant sequentia: Fundit tunc folia et finem germinandi facit." — τμηθεῖσα σιδήρῳ] si ferro caedatur; nota est hypothetica participii significatio. Cf. Herm. ad Vig. p. 805.

τῆμος ἄρ' ὑλοτομεῖν μεμνημένος ὥρια ἔργα
ὅλμον μὲν τριπόδην τάμνειν, ὕπερον δὲ τρίπηχυν,
ἄξονά θ' ἑπταπόδην· μάλα γάρ νύ τοι ἄρμενος οὕτως·
εἰ δέ κεν ὀκταπόδην, ἀπὸ καὶ σφῦράν κε τάμοιο. 425
τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν δεκαδώρῳ ἁμάξῃ.
πόλλ' ἐπικαμπύλα κᾶλα· φέρειν δὲ γύην, ὅτ' ἂν εὕρῃς,
εἰς οἶκον, κατ' ὄρος διζήμενος ἢ κατ' ἄρουραν,

V. 422. abest ab uno codice ap. Lanz. — ὥρια ἔργα] Sic scribendum est cum codd. Mess. (et Par. 3.) Par. Vit. al. — ὥριον ἔργον rel. codd. et edd. — ὥρια Ϝέργα Fl. V. Digamma p. 48. Adstipulatur Schoem. p. 44.

V. 423. ὄλμον] Sic cum M3. Par. Par. 3. al. scribendum est. V. Rzach. Dial. p. 360. Vulg. ὅλμον. — Vulg. τάμνειν firmant Schol. ad Aristoph. Vesp. 238. Serv. ad Verg. Georg. I, 175. — Al. κόπτειν.

V. 424. ἄξονά θ'] Par. ἄξονα δ'. Postea ἄρμενον Par., Dind.; ἄρμενος οὕτω A.

V. 424—425. Verba μάλα γὰρ — ὀκταπόδην desunt in G.; Vat. 2. habet μέγα γάρ.

V. 425. ἀπὸ καὶ] M5. ἀπό κεν, Vat. Par. ἀπό κε, V1. Vat. 2. ἀπό κε σφῦραν τάμ.

V. 426. ἄψιν] Sic M5. M3. Par. Vulg. ἅψιν. Correxerat Spohn. Qui Aeolicam flexionem probant, probare etiam spiritum Aeolicum debebant. De accusativo ἄψιν et psilosi Aeolica cf. Rzach. Dial. p. 356. 358. Postea ἀμάξῃ cum A. Spohn., Koechl. Vulgo ἁμάξῃ.

V. 427. ἐπικαμπύλα] Sic M5. al. Proclum quoque sic legisse testatur scholion: ξύλα ἐπικαμπῆ ὄντα τὰ ἀμφίδεα. Vulgo ἐπὶ vel ἔπι καμπύλα. Corr. Hermannus. V. hymn. Hom. III, 90 ἐπικαμπύλος ὤμους.

V. 422. μεμνημένος] Spohnius: μεμνημένος seorsim legas, bene memor praecepti nostri. Sic v. 623 ἐργάζεσθαι μεμνημένος et 711 τίνυσθαι μεμνημένος. Simonid. Amorg. fr. 7 v. 112 Bergk.: τὴν ἣν ἕκαστος αἰνέσει μεμνημένος Γυναῖκα.

V. 423. ὄλμον] ὄλμος mortarium est, mola antiquissima rusticorum. V. Interpr. ad Aristoph. Vesp. 238 et Buttm. Lexil. I. p. 195. — Formam Doricam τάμνειν pro τέμνειν Hesiodus adhibuit v. 425. 426. 570. 743. 786. 791. 810. V. Rzach. Dial. p. 361. τραφέμεν legitur Theog. 480. V. Pind. Pyth. IV, 205.

V. 426. ἄψιν] Choerob. p. 353. Gaisf. (ap. Bekk. Anecd. p. 1207): παρὰ δὲ τοῖς Αἰολεῦσι γίνονται εἰς ν̄ κατὰ τὴν αἰτιατικὴν μετὰ βαρείας τάσεως. κνήμιν γὰρ λέγουσι καὶ σφράγιν καὶ ἄψιν, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ τρισπίθαμον δ' ἄψιν τάμνειν ἀντὶ τοῦ ἀψῖδα. V. etiam Eustath. ad Il. p. 265, 9. Etym. M. p. 183, 37. Digamma p. 67.

V. 428. ἄρουραν] Ἄρουρα hic est vallis seu plana regio opposita montibus.

πρίνινον· ὃς γὰρ βουσὶν ἀροῦν ὀχυρώτατός ἐστιν,
εὖτ' ἂν Ἀθηναίης δμῶος, ἐν ἐλύματι πήξας, 430
γόμφοισιν πελάσας προςαρήρεται ἱστοβοῆϊ.
δοιὰ δὲ θέσθαι ἄροτρα, πονησάμενος κατὰ οἶκον,
αὐτόγυον καὶ πηκτόν, ἐπεὶ πολὺ λώϊον οὕτω·
εἴ χ' ἕτερον ἄξαις, ἕτερόν κ' ἐπὶ βουσὶ βάλοιο.
δάφνης δ' ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἱστοβοῆες· 435

V. 428. ἐς Ϝοῖκον Fl.
V. 430. δμῶος] Sic Georg. Choerob. p. 92. Gaisf., A. Steph. et al. codd. Vulgo δμωός.
V. 431. προςαρήρεται] Quidam codd. cum Vat. 2. προςαρήσεται. Buttm. Gr. ub. II. p. 82 πρὸς ἄρ' ἄρσεται. πυκάσας pro πελάσας coni. propter v. 624 Steitz. p. 127 not.
V. 432. κατὰ Ϝοῖκον Fl.
V. 433. laudatur a Schol. Ven. Il. X, 343. — οὕτως Spohn., Dind.
V. 434. ἕτερον ἄξαις Par. 2708. ἕτερον Ϝάξαις Bentl. Fl. V. Spitzner. de vers. her. p. 113. Digamma p. 50. Vulg. ἕτερόν γ', quod coniecit Spohn., codd. ἕτερόν κ'.
V. 435—453 absunt Par., folio avulso.
V. 435. δάφνης ἢ Vat. 2. — Etym. M. p. 48, 47 Ἡσίοδος

V. 430. Ἀθηναίης δμῶος] Sic fabrum dicit. Atque eodem modo Ἀσκληπιοῦ παῖδες proprie non tam sunt filii Aesculapii, quam servi; cf. animadvers. ad Theog. 240. Quod faber dicitur servus Minervae, non Vulcani, explicatur ex cultu Ἀθηνᾶς Ἐργάνης Boeotiae et Atheniensium proprio. Cf. Pausan. IX, 26. I, 24.

V. 431. προςαρήρεται] est coniunctivus perfecti passivi significatione media, de qua vide Matth. Gr. §. 493. Sane aoristum coniunctivi exspectabas pro perfecto; sed hoc perfecto usus est praesenti sensu Hesiodus; atque ita praesenti utitur Hom. Il. I, 242: τοῖς δ' οὔτι δυνήσεαι ἀχνύμενός περ χραισμεῖν, εὖτ' ἂν πολλοὶ ὑφ' Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο θνήσκοντες πίπτωσι. — ἱστοβοῆϊ] Duo aratri genera distinxit Hesiodus, alterum continuum (αὐτόγυον), quod hic non describitur uberius, alterum compositum (πηκτόν), cuius descriptionem legimus. Quattuor autem sunt partes huius: γύης, Latinis bura (Krümmel), cui a superiore parte paxillis (γόμφοις) adnectitur ἱστοβοεύς vel potius ἔνδρυον (sic enim dicitur temo in aratro πηκτῷ, ἱστοβοεύς in aratro tam αὐτογύῳ, quam πηκτῷ), Latinis temo (Deichsel, Pflugbaum), quicum in fronte coniungitur iugum, ab inferiore vero ἔλυμα, dentale, cui dens (ὕννις) seu vomer inseritur. De stiva (ἐχέτλη) hic nihil Hesiodus; sed memoratur v. 469. Quam dedit αὐτογύου ἀρότρου formam Richtsteigius de nostrae aetatis indole et conditione rerum rusticarum p. 78, eam nimis artificiosam puto. Ceterum de tota aratri compositione vid. eundem Richtsteigium et F. I. Schulzium Antiquit. rust. I. Ienae 1820. Verte: Trag' es als Krümmel nach Hause, wenn du ein solches Holz gefunden hast.

V. 435. ἀκιώτατοι] Cf.

δρυὸς ἔλυμα, γύην πρίνου, βόε δ' ἐνναετήρω
ἄρσενε κεκτῆσθαι, τῶν γὰρ σθένος οὐκ ἀλαπαδνόν,
[ἥβης μέτρον ἔχοντε· τὼ ἐργάζεσθαι ἀρίστω.]
οὐκ ἂν τώ γ' ἐρίσαντ' ἐν αὔλακι κὰμ μὲν ἄροτρον
ἄξειαν, τὸ δὲ ἔργον ἐτώσιον αὖθι λίποιεν. 440
τοῖς δ' ἅμα τεσσαρακονταετὴς αἰζηὸς ἕποιτο
ἄρτον δειπνήσας τετράτρυφον, ὀκτάβλωμον,

„δάφνης ἢ πτελέης ἀκιώτατοι ἱστοβοῆες" ἄσηπτοι, ἄβρωτοι. κὶς γὰρ λέγεται ὁ ἐν τοῖς ξύλοις σκώληξ. ἄλλοι γράφουσιν ἀκιρώτατοι, ἵν' ᾖ κάλλιστοι. V. Zonar. p. 112 Hesych.

V. 436. δρυὸς ἔλυμα, γύην πρίνου] Sic Br. cum Dorv. (nisi quod hic δρυὸς εἴλυμα ad Charit. p. 460 δρυὸς εἴλυμα, γύην πρίνου), Schaef., Spohn., Dind., Boiss. Sed M5. Mess. (et Par. 3.) V1. Vat. 2. aliique multi δρυὸς ἔλυμα πρίνου δὲ γύην, Vat. V2. δρυὸς ἔλυμα πρίνου γύην. γύης πρίνου Lennep. πρίνου δὲ γύην sed cruce affixa Koechl. Sed cf. Steitz. l. l. — ἐνναετήρω] Sic M5. (sed ἐνναετῆρω) m. I. al., unde corrigas collationem Kinkelii. Iure de ἐνναετήρω monuit Rzach. Dial. p. 423. Mosch. videtur legisse ἐνναετῆρε, quod recepit Koechl. — ἐνναϝετήρω Fl.

V. 438. Hic versus deest apud Suidam in ζυγομαχεῖν. Schol. Ven. Il. XIII, 484, qui v. 441 laudat integrum (sed sine δ' post τοῖς) hunc in animo habuit verbis, ὡς τὸ ἥβης μέτρον ἔχοντες. Adiectus est ab eo, cui ἐνναετήρω non placuisset. Herm., qui pro genuino habet, τὸ ἐργάζεσθαι ἄριστον scribendum esse censet (nisi ἀρίστω voluit).

V. 439. Sic reposuimus cum Flor. N apud Lennep. Vat. 44. apud Lanz., quod placuit Hermann. Lennep. Schoem. Steitz. Fl. — Vulgo ἐρίσαντες. Sed ἐρίσαντε M5. Mess. — ϝαύλακι Fl.

V. 440. ἄξειαν, ϝέργον δὲ ϝετώσιον Bentl. ϝάξειαν, τὸ δὲ ϝέργον ἐτώσιον Fl.

V. 441—447 secundum Lehrsium sextum, v. 448—452 septimum, v. 458—461 cum v. 463 octavum, v. 465—478 nonum praeceptum efficiunt.

V. 441. Schol. Ven. Il. XIII, 484. — τεσσαρακονταϝετὴς Fl.

V. 442. deest in cod. Mess.

Procli adnot.: ὁ δὲ Πλούταρχος ἐξηγήσατο τὴν αἰτίαν, λέγων, εἶναί τι θηρίδιον, ὃ καλεῖται κίς, διεσθίον τὰ ξύλα. τοῦτο καὶ Πίνδαρον οὕτω καλεῖν περὶ τοῦ χρυσοῦ λέγοντα: κεῖνον οὐ σῆς οὐ κὶς δάμναται, ὡς ἄσηπτον. Ad quae cf. quae Valckenaer. ad Ammon. p. 79 et Lennep. ad h. v. exposuerunt.

V. 439. ἐν αὔλακι] De hac voce, quae digammo olim imbuta erat, v. Legerlotz. in Kuhn. Zeitsch. X. p. 371. Curt. p. 131. Knös. l. l. p. 183. Rzach. Unts. p. 43. Gust. Meyer. in Philol. VII p. 193 seq. Hinrichs. de vestig. Aeol. p. 34. Flach. Dig. p. 40 not. Ἰωλκὸς = Ἰαϝωλκὸς cum ϝαύλαξ = ϝῶλξ cohaerere manifestum est.

V. 442. τετράτρυφον, ὀκτάβλωμον] Vid. Athenaeum, quem Lanzius laudavit, III. p. 114 E haec ex Philemone referentem: βλωμι-

ὅς ἔργου μελετῶν ἰθεῖαν αὔλακ' ἐλαύνοι,
μηκέτι παπταίνων μεθ' ὁμήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
θυμὸν ἔχων· τοῦ δ' οὔτι νεώτερος ἄλλος ἀμείνων 445
σπέρματα δάσσασθαι καὶ ἐπισπορίην ἀλέασθαι.
κουρότερος γὰρ ἀνὴρ μεθ' ὁμήλικας ἐπτοίηται.
Φράζεσθαι δ', εὖτ' ἂν γεράνου φωνὴν ἐπακούσῃς
ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἐνιαύσια κεκληγυίης·
ἥτ' ἀρότοιό τε σῆμα φέρει, καὶ χείματος ὥρην 450
δεικνύει ὀμβρηροῦ· κραδίην δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀβούτεω·
δὴ τότε χορτάζειν ἕλικας βόας ἔνδον ἐόντας·
[ῥηΐδιον γὰρ ἔπος εἰπεῖν Βόε δὸς καὶ ἅμαξαν·

V. 443. ὃς Ϝέργου Bentl. Fl. Vulg. ὅς κ' ἔργου. — ἰθεῖαν Ϝαύλακ' Fl.
V. 444. ἐπὶ Ϝέργῳ Fl.
V. 448. γεράνου φωνὴν] Pauci codd., inter quos G., φωνὴν γεράνου, quod ante Br. et Spohn. receperant editores. Schol. Arat. 1010 γεράνων φωνῆς. — Pro ἐπακούσῃς Vat. ἐσακούσῃ cum corr. ἐπ.
V. 450. ἀροτοῖο A.
V. 451. ὀμβρηνοῦ A. Steph. Schol. Arat. l. l. ὀμβρινοῦ.
V. 452. βόας] Sic cum M5. recte scripserunt Gaisf. Dind. Quanquam adversatur Rzach. Dial. p. 408. Vulg. βοῦς.
V. 453. De ἅμαξα v. anim. ad v. 426.

λίους ἄρτους ὀνομάζεσθαι λέγει τοὺς ἔχοντας ἐντομάς, οὓς Ῥωμαῖοι καδράτους λέγουσι. ὀκτάβλωμον Spohnius intellegit de servo celeriter edente. Minime vero. Panes rustici incisuras suas habent, ut servis omnibus aequas partes frangendo possis dirimere. V. Philostrat. Imagg. p. 95, 16. Iacobs.

V. 443. ὃς ἔργου] Cf. quae exposuit Fl. Digamma p. 45, cui adversatus est Rzach. Unts. p. 49.

V. 448. γεράνου φωνὴν] Est signum appropinquantis hiemis; cf. Homer. Il. III, 3 seq. Aristoph. Avv. 710: σπείρειν μέν, ὅταν γέρανος κρώζουσ' ἐς τὴν Λιβύην μεταχωρῇ, καὶ πηδάλιον τότε ναυκλήρῳ φράζει κρεμάσαντα καθεύδειν. Arat. Phain. 1031—32 ὑψοῦ γεράνων μακραὶ στίχες αὐτὰ κέλευθα τείνονται. — Ceterum v. Lehrs. l. l. p. 197: „Ne hoc dicam, non unam ob causam dubitari debere, an triplicem illam arationem Hesiodus docuerit (sc. de qua Goettl. verba fecerat).“ Et Steitz. p. 131: „Hesiod kennt vielmehr nur die eine (Aussaat) im früheren oder späteren (ἠελίοιο τροπῆς 479) Herbst und nicht einmal die auch übliche im Frühling (πρωίσπορα Hermann Privat-Alterth. §§. 15, 12). So verstand ihn Aristoph. Av. 710, dessen Worte Goettling selbst unmittelbar vorher anführt. Auch findet noch heutigen Tages dasselbe Verfahren in Griechenland statt (Vömel, Frankf. Oster-Programm 1846, s. 8).“

ῥηΐδιον δ' ἀπανήνασθαι Πάρα δ' ἔργα βόεσσιν.
φησὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πήξασθαι ἅμαξαν, 455
νήπιος, οὐδὲ τόγ' οἶδ'· ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἀμάξης,
τῶν πρόσθεν μελέτην ἐχέμεν οἰκήϊα θέσθαι.]
Εὖτ' ἂν δὲ πρώτιστ' ἄροτος θνητοῖσι φανείη,
δὴ τότ' ἐφορμηθῆναι ὁμῶς δμῶές τε καὶ αὐτὸς
αὔην καὶ διερὴν ἀρόων ἀρότοιο καθ' ὥρην, 460
πρωῒ μάλα σπεύδων, ἵνα τοι πλήθωσιν ἄρουραι.
[Ἔαρι πολεῖν· θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ' ἀπατήσει.
νειὸν δὲ σπείρειν ἔτι κουφίζουσαν ἄρουραν.
νειὸς ἀλεξιάρη παίδων εὐκηλήτειρα.]

V. 454. βόεσσι Par.
V. 456. τόδ' Vat. 2. οὐδὲ τὸ οἶδ' Par. coni. Herm. δὲ δούρατ' Par. Postea δέ γε Vat. 2.
V. 457. μελέτην ἐχέμεν] Sic M5. Vat. V2. al. Pauci cum G. ex glossemate μ. δεῖ ἔχειν.
V. 458. Pro δὲ. Graev. e codd. duobus δή. — Pro φανείη vulg. Spohn. φανείῃ.
V. 459. δὴ τότ'] Pauci δεῖ τότ'.
V. 461—462 om. Par. 3. (et fort. Mess.).
V. 462—464. V. Steitz. p. 131: „Eine der störendsten Interpolationen des ganzen Gedichts sind die schon durch ihre Abgerissenheit (vgl. auch Lehrs. S. 197) verdächtigen Verse 462—464.“ (Cf. etiam Verg. Georg. I, 47—49 cum adnot. F. Forbiger.) V. 462 et 464 eiic. videbantur Lehrsio et Heynio. — Ceterum versus cum antiquissimi sint, fortasse ex alio conexu male huc traiecti sunt.
V. 462. ἔαρι] Sic Pollux I, 223. Codd. omnes εἴαρι, Bentl. ἦρι.

V. 455—457. Hi versus seorsim spectandi sunt. Lehrsius p. 196 hos simul cum antecedentibus duobus 453. 454 ut aliunde huc male traiectos obelo notavit. Steitz. p. 130 autem v. 453—454 post v. 451, v. 455—457 post v. 426 transponendos putavit. Omnes quinque versus uncinis seclusit Fl.
V. 455. φρένας ἀφνειὸς] sibi sapiens. Spohn. Quod sequitur πήξασθαι, aoristus loco futuri, exemplis defenditur adnot. ad Theog. 628.
V. 456. Hic versus multus erat in ore antiquorum. V. Plat. Theaet. p. 207. Galen. in Hippocr. de N. hom. T. XV. p. 103. Kuehn.

V. 457. οἰκήϊα θέσθαι] Quae ante colligere et domum ferre opus est.
V. 463. Herm. ἐπικουφίζουσαν active, ut τὸ σπείρειν intellegatur. Sed aliud vult dicere poeta: novalem agrum tum conseras, cum putridae adhuc sunt glebae. Similiter sensu neutro ap. Eurip. Helen. 1555, ubi nostrum locum non neglexit Heathius. Similiter ἑκόντισε ap. Aeschyl. Ag. 1013 non habet transitivam significationem. Sic etiam intellexit Verg. Georg. I, 44: Vere novo, gelidus canis cum montibus humor Liquitur et Zephyro putris se gleba resolvit etc.
V. 464. νειὸς ἀλεξιάρη

Εὔχεσθαι δὲ Διὶ χθονίῳ, Δημήτερί θ' ἁγνῇ, 465
ἐκτελέα βρίθειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν,
ἀρχόμενος ταπρῶτ' ἀρότου, ὅτ' ἂν ἄκρον ἐχέτλης
χειρὶ λαβὼν ὅρπηκα βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι
ἔνδρυον ἑλκόντων μεσάβων. ὁ δὲ τυτθὸς ὄπισθεν

V. 467. ἀρότρου Mess. (et Par. 3.) Vat. 2. al.

V. 468. ὅρπηκα] Sic cum M5. (m. I). Mess. recte Koechl. V. Rzach. Dial. p. 360. Hinrichs. de vest. Aeol. p. 18. Vulg. ὅρπηκα. Eadem diversitas apparet etiam Theocrit. VII, 146, ubi cf. adnot. Ziegleri. Editores inde a Br. ὅρπηκι, facta post λαβὼν positura. Corr. Goettl.

V. 469. μεσάβων] Sic cum M5. (m. I). Par. Par. 3. (et fortasse Mess.) al. Koechl. μεσσάβων Vat. 2. Vulg. μεσάβῳ. Pro τυτθὸς Spohn. et Dind. receperunt Schaeferi coniecturam τυτθόν (ad Dionys. Hal. de comp. 62).

παίδων εὐκηλήτειρα] Etym. M. p. 59, 32: Ἡσίοδος· νειὸς ἀλεξιάρη παίδων εὐκηλήτειρα· — ἀπαλέξουσα καὶ ἀπείργουσα τὴν ἀρήν, τουτέστι τὴν ἐκ τοῦ λιμοῦ βλάβην καὶ τοὺς παῖδας ἥδουσα καὶ θάλλουσα, εὔκηλος, ἡσυχάστρια. ἡ ἀγανεουμένη γῆ. Ceterum de vocabulo ἀλεξιάρη v. Lobeck. Paral. p. 464. — Antiqui agricolae arbitrabantur agrum, qui non satis pro exspectatione sua fruges tulisset, imprecationibus excantatum esse. Quod apud Romanos fieri vetitum erat lege duodecim tabularum: qui fruges excantassit — neve alienam segetem pellexeris; v. Dirksen. de legg. XII. tabul. p. 589. Cf. Plin. H. N. XVIII, 6. Atque hic quidem ita intellegenda sunt verba: novali evitatur sterilitas, i. e. non opus est, ut incantamentis tribuas frugum tenuitatem. Quod adiectum est παίδων εὐκηλήτειρα non ita intellegendum esse videtur, ut in agro novali eas herbas nasci Hesiodus dicat, quae fascinationem infantum averruncent, sed ita, ut fere Germanico proverbio respondeant: Mergeln macht reiche Väter, arme Kinder. Buttm. Lexilog. I. p. 141. Nam quod nos dicimus mergeln, fere oppositum est novali agro. Aliter expedire rem sibi visi sunt Proclus et Etym. M. v. ἀλεξιάρη, cuius verba supra allegavimus, aliter Phil. Melanthon: „ἀλεξιάρη i. e. pellens exsecrationem; solent enim agricolae maledicere, quando fructus ex sententia non proveniunt,“ aliter etiam Lehrsius p. 197, qui hanc superstitiosam sententiam inesse putat: pueri si imponuntur novali, damnum iis defenditur et plorantes sedantur, ut contra bustis impositi (750) summa noxa afficiuntur. Hinc inepte additum esse putat hunc v. et 462. Ceterum locum laudat Plutarch. Symp. III, 9: ἡ δὲ δυεῖν πρὸς τρία μουσικωτάτη, πᾶσα ὑπνοφόρος καὶ λαθικηδὴς καὶ κατὰ τὴν Ἡσιόδειον ἐκείνην ἀλεξιάρην παίδων εὐκηλήτειραν.

V. 466. ἀκτήν] V. animadvers. ad Scut. 290.

V. 468. Haec coniungas cum ἄκρον: ὅτ' ἂν ἄκρον ὅρπηκα ἐχέτλης χειρὶ λαβὼν κτέ.

V. 469. μεσάβων] Cf. adnot. Procli: τὰ μέσσαβα τῶν μεσσάβων. λέγονται δὲ αἱ τοῦ ζυγοῦ γλυφαί. καὶ ὁ Καλλίμα-

δμῶος ἔχων μακέλην πόνον ὀρνίθεσσι τιθείη, 470
σπέρμα κατακρύπτων· εὐθημοσύνη γὰρ ἀρίστη
θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθημοσύνη δὲ κακίστη.
ὧδέ κεν ἁδροσύνῃ στάχυες νεύοιεν ἔραζε,
εἰ τέλος αὐτὸς ὄπισθεν Ὀλύμπιος ἐσθλὸν ὀπάζοι.
ἐκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια· καί σε ἔολπα 475
γηθήσειν, βιότου αἱρεύμενον ἔνδον ἐόντος.

V. 470. δμῶος] Sic V1. Steph. al. Vulgo δμωός. Cf. v. 430.
V. 471. σπέρμα κατακρύπτων] Sic M5. Vat. Vat. 2. V2. Mess. (Par. 3.) Par. multique alii. De Par. errat Koechl. — Pauci codd. cum A σπέρματα καккρύπτων, quod praetulerunt Vollbehr. Schoem. al.
V. 472. κακοθημοσύνῃ] Pauci κακοθυμοσύνη. Antea εὐθυμοσύνη A.
V. 473. ἁδροσύνῃ] Sic cum M5. Par. al. scribendum est. Vulg. ἀδροσύνῃ.
V. 474. Ruhnkenio suspectus sine probabili causa.
V. 475. σε ϝέϝολπα Fl.
V. 476. αἱρεύμενον] Sic scribendum est cum Etym. M. p. 38, 15: αἱρούμενον καὶ τροπῇ Αἰολικῇ αἱρεύμενον. V. Buttm. Gr. ub. II. p. 67. Neglexit Rzach. l. l. et p. 449 αἱρεύμενον M5. Par. V1. edd. ἑρεύμενον Varin. p. 200 (Dind.), alii. —

χος· μέσσαβα βοῦς ὑποδύς. ἑλκόντων τῶν βοῶν τὸ ἔνδρυον τῶν μεσσάβων, τὸν ζυγὸν, ἐν ᾧ αἱ γλυφαί, ἔνθα οἱ αὐχένες τῶν βοῶν δέδενται. Μεσόβοιον, quod habet H. Stephanus, apud Pollucem tantum legitur, μεσσαβοῦν vero, quod habet Favorinus, legitur apud Lycophr. 817 ab ipso poeta excogitatum. Quid sit μεσάβοον, intellegitur tum originatione, tum ἐνδρύου vocabuli significatione perspecta. Ἔνδρυον enim, quod hoc solo loco legitur, varie ab antiquis interpretibus explicatur. Pollux Onom. I, 252 coniecit idem esse quod ἔμβρυον seu paxillum, quo iugum cum temone connectatur; Proclus hunc primo secutus (τὸν δὲ ἱμάντα ζυγῷ περιβαλλόμενον μεσάβουν ὀνομαζόντων, ὃν περιάπτουσι κερκίδι εἰς τὸ μέσον ἐνθέντες τοῦ ζυγοῦ, ἣν ἔνδρυον καλοῦσιν), postea dubitat, utrum ἔνδρυον idem dicendum sit quod μεσάβοιον, an quod ἕλυμα. Tzetza vero ita: ἔνδρυόν ἐστιν ὃ καὶ ἱστοβοεὺς καὶ ῥυμὸς καλεῖται. In hoc sententiarum discrimine licebit hoc ultimum sectari, quod et etymologia et ipsius loci sententia suadet: Ἔνδρυον est igitur quod δρυὶ inseritur. In aratro πηκτῷ bura est quernea; ergo ἔνδρυον est temo πηκτοῦ, quia inseritur burae, μεσάβουν vero ipsum est iugum seu lignum transversum, quod boves duos coniungit, ad normam μεσόδμης vocabuli effictum; de loris cogitare non licet. Callimachus recte μέσσαβα βοῦς ὑποδύς, quod non potest intellegi nisi de iugo. — τυτθὸς] Nempe τεσσαρακονταετὴς αἰζηός (v. 441) est arator; hunc sequitur puer, τυτθός, cum rastro.

V. 476. αἱρεύμενον] Hoc optime conspirat cum priore versu: ἐκ δ' ἀγγέων ἐλάσειας ἀράχνια. Qui nihil possidet, ei plena sunt dolia aranearum; cui

εὐοχθέων δ' ἵξεαι πολιὸν ἔαρ, οὐδὲ πρὸς ἄλλους
αὐγάσεαι· σέο δ' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσται.
Εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπῆς ἀρόῳς χθόνα δῖαν,
ἥμενος ἀμήσεις ὀλίγον περὶ χειρὸς ἐέργων, 480
ἀντία δεσμεύων κεκονιμένος, οὐ μάλα χαίρων,

βιότοιο ἐρεύμενον edd. ante Br. βιότοιό γ' ἐρεύμενον Bentl. Herm. ἠρευγμένον ex Tzetza Monac., quem sic habere dicit: ἐρεύμενον ἀντὶ τοῦ ἐρευγόμενον. ἀπὸ τῆς ἐρυγῆς τὴν ἀφθονίαν (cod. ἀφωνίαν) τοῦ πλούτου ἐδήλωσε κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ στομάχου, ὅς, ὅταν πολλῶν βρωμάτων πλησθῇ, τὰς ἐρυγὰς ἐργάζεται. Sed v. infra.

V. 477. εὐοχθέων] Vat. G. Steph. cum aliis paucis εὐοχέων. V. Varin. p. 215. — Post ἵξεαι V1. Vat. 2. Etym. M. p. 401, 15. Tzetza: εὐοχέων μὴ γράψῃς, μηδ' ἵξεαι· ἐσφαλμένον γὰρ οὕτως τὸ ἔπος εὑρίσκεται. — Ϝέαρ Fl.

V. 479—482 undecimum Lehrsii praeceptum efficiunt, V. 485—490 et v. 483 seq. ante v. 479 positi decimum, v. 493—499 duodecimum, v. 536—553 tertium decimum.

V. 479. τροπῆς] Sic codd. plerique et A. τροπῆς ἀρόως Par. Vulgo τροπαῖς. ἀρόῳς V1. Gal. ἀρόως M5. M3. Vat. 2. ἀρόως sed η suprascr. Vit. ἀρόῃς Par. 3. al. Cum Herm. optativi forma ἀρόῳς praeferenda est, quam ex ἀρώοις vocalium mensura mutata oriundam esse sagaciter exposuit Rzach. Dial. p. 450. ἀρόῳς scripserunt etiam Lennep. Schoem. Koechl.

V. 480. ἐϜέργων Fl. Elegantissimam coniecturam proposuit Schoem. p. 49: „ὀλίγον περ χείρεσι ἔργον (= Ϝέργον), quod intellegimus pro appositione accipiendum esse ad versum ἀμήσεις, quod idem est atque ἄμητον ποιήσει, nec solum de secundo frumento, sed de universa messe dicitur.“

plena frumenti, unde sumere possit, non item. Cf. v. 366 ἑλέσθαι παρεόντος.

V. 477. πολιὸν ἔαρ] V. 492. Πολιόν hic idem atque λευκόν. Callim. Cer. 123 λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος. Theocr. Idyll. XVIII, 27: πότνια νὺξ ἅτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος. Cf. Blomf. ad Aesch. Pers. 360.

V. 479 seq. Cf. Lehrs. l. l. p. 198: „In his confusio est. Neque enim haec quadrant: si bruma severis — sin autem sero severis. Nam bruma serere, id ipsum tam sero est, ut pro extremo tempore a veteribus feratur. Geopon. II, 14, 3 παύσασθαι δὲ ἀμφοτέρων τῶν σπόρων ταῖς τροπαῖς ταῖς χειμεριναῖς. Cf. Colum. II, 8, 2. Varro I, 34, 1 post brumam nisi quae necessaria causa coegerit non serere. Quare certissimum est, haec duo praecepta locum suum mutare debere, et primum haec scribenda esse: εἰ δέ κεν ὄψ' ἀρόσῃς — 485 seq., deinde εἰ δέ κεν ἠελίοιο τροπαῖς — v. 479 seq. Praeterea versus 483—484 et 491—492, ut nunc quidem se res habet, alienissimi sunt.“ De v. 491—492 adstipulatur Steitz. p. 132.

V. 480. ἥμενος ἀμήσεις] Propter humilitatem, tenuitatem et raritatem aristarum sedens metas, i. e. necesse est, ut cernuum te inclines et quasi conquiniscas, nec opus est, ut festines.

V. 481. ἀντία δεσμεύων]

οἴσεις δ' ἐν φορμῷ· παῦροι δέ σε θηήσονται.
[ἄλλοτε δ' ἀλλοῖος Ζηνὸς νόος αἰγιόχοιο,
ἀργαλέος δ' ἄνδρεσσι καταθνητοῖσι νοῆσαι.]
εἰ δέ κεν ὄψ' ἀρόσῃς, τόδε κέν τοι φάρμακον εἴη· 485
ἦμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι
τοπρῶτον, τέρπει τε βροτοὺς ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν·
τῆμος Ζεὺς ὕοι τρίτῳ ἤματι, μηδ' ἀπολήγοι,
μήτ' ἄρ' ὑπερβάλλων βοὸς ὁπλὴν μήτ' ἀπολείπων·
οὕτω κ' ὀψαρότης πρωτηρότῃ ἰσοφαρίζοι. 490
[ἐν θυμῷ δ' εὖ πάντα φυλάσσεο· μηδέ σε λήθοι
μήτ' ἔαρ γιγνόμενον πολιὸν μήθ' ὥριος ὄμβρος.]
Πὰρ δ' ἴθι χάλκειον θῶκον καὶ ἐπαλέα λέσχην

V. 482. Hunc versum laudat Lucian. de Hesiod. p. 244.
V. 484. καταθνητοῖσι] V. Spitzner. ad Hom. Il. VI, 123. Vulgo κατὰ θνητοῖσι.
V. 485. ἀρόσῃς] Vat. cum aliis paucis ἀρόσεις.
V. 488. ὕει V1. Vat. 2.
V. 490. ἰσοφαρίζοι] Pauci neque ii boni ἰσοφαρίζει vel ἰσοφαρίξῃ. De coniectura ἀντιφερίζοι v. ad Theog. 609.
V. 491. Vit. cum habeat λήθηοι, Hermannus μηδέ σε λήθῃ scribendum esse putavit.
V. 493. Pro θῶκον Schol. Ambr. ad Odyss. XVIII, 327 οὐδόν. — ἐπαλέα] M5. M3. Par. al. corr. Hermann., ἐπ' ἀλέα plerique codd., recep. Goettl. Eustath. p. 1849, 3 ἐπ' ἀλέᾳ.

Ob inaequalem aristarum longitudinem. Spohn. Sed hoc significare posse ἀντία quis putet? Goettl. positura mutanda esse videbatur: ἥμενος ἀμήσεις ὀλίγον, περὶ χειρὸς ἐέργων ἀντία, δεσμεύων κεκονιμένος i. e. dann kannst du sitzend dein Bischen mähen, fassend was dir in die Hand fällt; ἀντία enim cum χειρός coniungendum erit, cum περί pertineat ad ἐέργων. Hermannus coni. πέρι χειρί vel χερσίν.
V. 486. κόκκυξ κοκκύζει] V. interprr. ad Hor. Sat. I, 7, 31.
V. 488. ὕοι — μηδ' ἀπολήγοι] Non: fieri possit, ut pluat, sed: optandum est, ut pluat. — τρίτῳ ἤματι] Tertio post die, non: per tres dies integros, ut Vossius voluit. Sic Herodot. II, 22: ἐπὶ δὲ χιόνι πεσούσῃ πᾶσα ἀνάγκη ἐστὶν ὕσαι ἐν πέντε ἡμέρῃσι.
V. 489. βοὸς ὁπλὴν] Ut impleat vestigia a bubus solo impressa. Sic ὁπλή hymn. Hom. III, 77 et infra v. 748 χυτρόποὺς est vestigium ollae in cinere.
V. 493. χάλκειον θῶκον καὶ ἐπαλέα λέσχην] In fabrorum officinis mendicantes dormire solebant. — ἐπαλέα λέσχην] V. schol. Anon.: τὰ χαλκεῖα παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἄθυρα ἦν, καὶ ὁ βουλόμενος εἰσῄει καὶ ἐθερμαίνετο, καὶ οἱ πένητες ἐκεῖ ἐκοιμῶντο. λέσχη δέ ἐστι τόπος τις δημόσιος, ἀνειμένος τοῖς βουλομένοις διαιτᾶσθαι. λέγει γὰρ ἡ Μελανθὼ

ὥρῃ χειμερίῃ, ὁπότε κρύος ἀνέρα ἔργων
ἰσχάνει, ἔνθα κ' ἄοκνος ἀνὴρ μέγα οἶκον ὀφέλλοι, 495
μή σε κακοῦ χειμῶνος ἀμηχανίη καταμάρψῃ]

V. 494. ἀνέρα] Sic cum Etym. M. p. 401, 15 Hermann. Secutus est Fl. scribens ἀνέρα Ϝέργων. — ἀνέρας vulg. — ἔργων] Sic M5. Laur. XXXII, 2 in litura. Correctum postea ἔργον, hoc ut esset participium; Vat. al. ἐέργον, V1. εἴργων, Vat. 2. ἔργων, sed corr. γρ. εἶργον. Ceteri εἶργον cum A.

V. 495. ἰσχάνει] Sic M5. Vat.; ἰσχάνῃ V2. al. — Pro μέγα Steph. m. μέγαν. — ὀφέλλοι] Sic e coniectura scripserunt Br. Gaisf. Herm. Schoem. Fl. ὀφέλλει codd. M5. Par. Par. 3. G. V1. Vat. 2. al. ὀφέλλῃ multi codd., quod praetulerat Goettlingius, alleg. Hermann. de part. ἄν II, 3. — μέγα Ϝοῖκον Fl.

V. 496—497 absunt Par., sed rec. manu margini subiecti sunt. V. Schoem. l. l.: „Primum v. 496—497 quod providendum esse dicitur ne hiemis inopia opprimamur, non hieme demum sed iam aestate id provideri necesse est. Atque hoc ipsum etiam altero loco, v. 502—503 inculcatur: iam media aestate servis praecipiendum esse, ut procurent quibus in hieme opus est." Sed cf. Lehrs. Wiss. Mon. l. l.

V. 496. σε] δέ G.

πρὸς Ὀδυσσέα· Οὐδ' ἐθέλεις εὕδειν χαλκήϊον ἐς δόμον ἐλθὼν | Ἠέ που ἐς λέσχην, τουτέστιν εἰς τόπον λέσχης ἄπελθε. καθεζόμενοι δὲ ἐν αὐτοῖς ἐθερμαίνοντο καὶ τῶν ἔργων ἀπείχοντο. παρέρχου οὖν, φησί, τοὺς τοιούτους τόπους ὥρᾳ χειμῶνος, τότε γὰρ μὴ ὀκνῶν ἀνὴρ μεγάλως αὔξει τὸν ἑαυτοῦ βίον. ὁ δ' ἀεργὸς ἐλπίζων πάντα αὐτῷ αὐτόματα παραγενήσεσθαι διελογίσατο κακά, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐκακολόγησεν. Νεοπτόλεμος ἐν τῷ περὶ γλωσσῶν φησι λέσχην εἶναι ὄνομα αὐλῆς, ἐν ᾗ πῦρ ἐστι. φησὶν οὖν ὅτι ἀπερχόμενος ἐπὶ τὸ ἔργον σου μή, ἐὰν εὕρῃς τόπον θέρμην ἔχοντα, στῇς καὶ φλυαρῇς, ἀλλὰ πάρελθε· ἐκ τούτου οὖν καὶ λέσχη ἁπλῶς ἡ φλυαρία· ἀλέα δὲ ἡ θέρμη ἡ περὶ τὸν ἥλιον, κυρίως ὕπαιθρος τόπος ὑπὸ ἡλίου θερμαινόμενος. Μένανδρος· ἀλέας Ἀθήνας. Quocum conferas Suidae explicationem λέσχη δὲ παρὰ Ἡσιόδῳ ἡ κάμινος, et Etym. Leid. apud Gaisford. not. ἀλέα ἡ θερμασία. Ἡσίοδος ἐν Ε. κ. Ἡμ. Quae, ut Neoptolemi, vocis ἀλέα interpretatio absurda est, nam ἐπαλὴς λέσχη est calefacta taberna vel exedra, quanquam adversatur Steitz. p. 132 not. Dissentit de λέσχη Etym. M. p. 561 λέσχαι παρὰ Βοιωτοῖς τὰ κοινὰ δειπνητήρια. De ἀλής = ἀολλής cogitaverat Goettling. allegans Etym. M. p. 59, 46.

V. 494 seq. Quando frigus viros a rusticorum laboribus (ἔργοις) arcet, quo tempore impiger melius utitur ad componendas res domesticas.

V. 495. ἄοκνος] De huius vocabuli origine cf. Digamma p. 10. Clemm. in Curt. Stud. IX. p. 420 seq. — De sententia verborum v. Lennep.: „Poeta hoc vult: si, quo tempore alii propter hiemem, vel garriendi occasionem captantes, in λέσχῃ desident, ipse gnaviter in labore perrexeris, eo facto multum iuvabis domum, neque metus erit, ne praeter hiemis incommoda etiam egestatem experiaris." Aliter Schoem. qui v. 496—497, v. 502—503 post v. 492 transponendos esse censuit.

σὺν πενίῃ, λεπτῇ δὲ παχὺν πόδα χειρὶ πιέζῃς.
πολλὰ δ' ἀεργὸς ἀνήρ, κενεὴν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνων,
χρηΐζων βιότοιο, κακὰ προςελέξατο θυμῷ.

Ἐλπὶς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει, 500
ἥμενον ἐν λέσχῃ, τῷ μὴ βίος ἄρκιος εἴη.

Δείκνυε δὲ δμώεσσι, θέρευς ἔτι μέσσου ἐόντος·
„οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται, ποιεῖσθε καλιάς."

Μῆνα δὲ Ληναιῶνα, κάκ' ἤματα, βουδόρα πάντα,

V. 497. πιέζῃς] Sic V 2. al. Sed M 5. Par. 3. Vat. Vat. 2. V 1. al. πιέζοις.
V. 498. ἀϝεργὸς — ἐπὶ ϝελπίδα Fl.
V. 500—501 et v. 502—503 ex alio conexu huc traiectos esse vidit Lehrsius. Adstipulatus est Steitz. p. 133.
V. 500. κομίζειν Herm. — ϝελπὶς Fl.
V. 501. Pro βίος Vat. 2. Par. βίοτος. — εἴη Herm.
V. 503. ποιεῖσθαι Par.
V. 504. Βουκάτιον κακά τ' ἤματα scripsit Fl. e coni. Steitz. l. l. — βουδόρα] Vulgo βούδορα. V. Etym. M. p. 564, 6. Schol. Ven. Il. XVII, 550. Lobeck. ad Soph. Ai. p. 229. Eustath. ad Il. p. 1117, 53 seq.: βούδορα ἤματα προπαροξυτόνως κατὰ παθητικὴν σημασίαν, ἐν οἷς βόες ἀποδέρονται, ἢ κατὰ ἐνέργειαν παροξυτόνως τὰ τοὺς βοῦς ἐκδέροντα.

V. 497. παχὺν πόδα] Καὶ εἷς (ἔστι?) νόμος ἐν Ἐφέσῳ μὴ ἐξεῖναι πατρὶ παῖδας ἀποθέσθαι, ἕως ἂν διὰ λιμὸν παχυνθῇ τοὺς πόδας. Proclus. λεπτῇ χειρί additum est, quod, ut Aristoteles ait in problematis animadvertente Scaligero, famelicis superiora arescunt, inferiora tument. Sensus igitur: ne tibi fame tabescenti manus macrescant, pedes intumescant. Ex hoc Hesiodi loco explicatur Aristoph. Eq. 906 φάρμακον δίδωμι Τἀν τοῖσιν ἀντικνημίοις ἑλκύδρια περιαλείφειν; nam haec ulcera sunt indicia famis atque miseriae; cf. Theophr. Charact. c. 19.

V. 502. δείκνυε] dic, praecipe: οὐκ αἰεὶ θέρος ἐσσεῖται κτέ. V. schol.: καθηγοῦ τοῦ ἔργου καὶ προλεγε τοῖς δούλοις, ὅτι οὐκ ἀεὶ θέρος ἔσται.

V. 504. Ληναιῶνα] Hunc versum non ab Hesiodo Boeoto profectum esse, sed ab Ionico poeta, ut multa alia in hoc carmine, certum est. Nam Boeotis hic mensis dicebatur Βουκάτιος, qui est Atticis Γαμηλιών, Latinis Decembris pars cum parte Ianuarii; Lenaeonem prorsus non norunt Boeoti, ut testis est Plutarchus Boeotus ipse; Lenaeon est nomen Ionicum, dictum ita a Lenaeorum festo; v. Boeckh. de Lenaeis cet. p. 50 seq. Quod poeta adiecit κάκ' ἤματα, βουδόρα πάντα, minime propterea additum esse puto, ut βουδόρα πάντα responderent Βουκατίου ἤμασι (nam Βουκάτιος est ἀπὸ τοῦ βοῦς καί-

τοῦτον ἀλεύασθαι, καὶ πηγάδας, αἵτ' ἐπὶ γαῖαν 505
πνεύσαντος Βορέαο δυςηλεγέες τελέθουσιν,
ὅςτε διὰ Θρῄκης ἱπποτρόφου εὐρέϊ πόντῳ
ἐμπνεύσας ὤρινε· μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη·
πολλὰς δὲ δρῦς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχείας
οὔρεος ἐν βήσσῃς πιλνᾷ χθονὶ πουλυβοτείρῃ 510
ἐμπίπτων, καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕλη.
θῆρες δὲ φρίσσουσ', οὐρὰς δ' ὑπὸ μέζε' ἔθεντο,

τῶν καὶ λάχνῃ δέρμα κατάσκιον· ἀλλά νυ καὶ τῶν
ψυχρὸς ἐὼν διάησι δασυστέρνων περ ἐόντων.
καί τε διὰ ῥινοῦ βοὸς ἔρχεται, οὐδέ μιν ἴσχει. 515
καί τε δι' αἶγα ἄησι τανύτριχα· πώεα δ' οὔτι,
οὕνεκ' ἐπηεταναὶ τρίχες αὐτῶν, οὐ διάησιν

V. 506. δυςηλεγέες] Unus cod. δυςηλεγέος. — Pro τελέθουσιν A. G. τελέθωσιν.
V. 510. βήσσῃς] Pauci βήσσῃσι et πιδνᾷ. M 5. πιλνη, sed supr. α, et βήσῃσι.
V. 511. τότε βοᾷ Par.
V. 512. 513. A. et It. 513. 512. — Pro μέζε' G. μάζε'.
V. 513. V 1, Vat. 2. καὶ λάχνη καὶ δέρμα.
V. 516. Gerhard. Lect. Ap. p. 178: καί τε διάησ' αἶγα τανύτριχα.

νειν); βουδόρα potius dicuntur ἤματα ob nutrimenti per hiemem inopiam. Prov. Vatic. I, 22 βουδόρῳ νόμῳ. Ceterum cf. Lehrs. p. 200: „Interpolatio hic non substitit in illis duabus sententiis, sed longior sequitur locus, notus ille de hieme „Μῆνα δὲ ληναιῶνα", quem Hesiodeum non esse color a nostro carmine plane diversus certissimo indicio est. Nam non in docendo versatur, sed in describendo. Ionio poetae deberi verisimile esse, rectissime monuit Goettlingius. Sed non facio cum illo, quod hunc locum deducit ad v. 560. Nam a v. 536 iam Hesiodea videntur esse et ordo praeceptorum recte procedit." Aliam viam tentavit Steitz. p. 127, qui v. 504—512 non eiici posse ratus propter necessariam hiemis descriptionem (scripto v. 505 Βουκάτιον κακά τ' ἤματα) v. 513 —535 ut ineptos et superfluos expungendos esse censuit. Etiam Fl. v. 513—535 textu removit.

V. 507. Θρῄκης ἱπποτρόφου] Oraculum antiquum: Ἵπποι Θρηΐκιοι [Θεσσαλικοί, Strab.], Λακεδαιμόνιαι δὲ γυναῖκες, Ἄνδρες δ' οἳ πίνουσιν ὕδωρ καλῆς Ἀρεθούσης.

V. 510. De forma contracta πιλνᾷ v. Rzach. Dial. p. 459. πίλναι coni. Bergk. ad Sapph. fr. 5. V. Lit. Gr. I. p. 1021 not.

V. 511. νήριτος] V. Etym. M. p. 604, 50: νήριτος ὕλη Ἡσίοδος, μεγάλη, πρὸς ἣν οὐδεὶς φιλονεικήσειεν διὰ τὸ πλῆθος. De etymo v. Curt. p. 317 ν-ήρ-ιτος (rad. ἀρ) = ungezählt.

V. 512. μέζεα] Nomen Ionicum secundum Gregor. Cor. p. 535. V. adnot. ad v. 504. Etym. M. p. 575, 12. Bergk. Lit. Gr. I. l. l.

ἴς ἀνέμου Βορέου· τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησι.
καὶ διὰ παρθενικῆς ἀπαλόχροος οὐ διάησιν,
ἥτε δόμων ἔντοσθε φίλῃ παρὰ μητέρι μίμνει, 520
οὔπω ἔργα ἰδυῖα πολυχρύσου Ἀφροδίτης·
εὖτε λοεσσαμένη τέρενα χρόα καὶ λίπ' ἐλαίῳ
χρισαμένη νυχίη καταλέξεται ἔνδοθι οἴκου,
ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένδει,

V. 518. τρόχαλόν τε Par. 3. (et fort. Mess.) Turic. apud Koechl.
V. 519 citat Plut. de tranq. an. p. 465.
V. 520. Mess. (et Par. 3.). Voss. 1. Vit. ἔντοσθεν μίμνει παρὰ μητέρι κεδνῇ. Herm. μίμνῃ vel παρὰ μητέρι κεδνῇ.
V. 521. ἔργα ἰδυῖα] Sic Fl. Vulg. ἔργ' εἰδυῖα.
V. 522. εὖτε] εὖ τε Dind., Lehrs. Fl.
V. 523. νυχίη] Sic M5. al. Cf. schol. Med.: δι' ὅλην τὴν νύκτα. Al., ut Par. 3., μυχίη, quod Proclus in exemplari suo habebat. V. Schol.: εἴσω μυχῶν τοῦ οἴκου παρθενευομένην, καὶ διὰ τοῦτο μένουσαν ἀπείραστον τοῦ κρύους. Eadem lectionis diversitas apparet Theog. 991, ubi Aristarchus μύχιον praeferebat. V. animadv. ad h. v. — ἔνδοθι] Hic et v. 733. M5. Mess. (et Par. 3.). Utroque loco cum Par. vulg. ἔνδοθεν Koechl. V. Fl. Die beiden etc. p. 20.
V. 524. τένδει] Antig. Caryst. 25 τέμνει. Suid. v. τένθαις habet τένθει.

V. 518. τροχαλὸν] Cf. scholion Procli: ἐκ μεταφορᾶς τοῦ τροχοῦ, ἢ ὀξὺν ἐν τῷ δρόμῳ· ἀναγκάζεται γὰρ καὶ ὁ γέρων ὑπὸ τοῦ ψύχους τρέχειν ἐπὶ τὸν θερμὸν οἶκον· ἢ κυρτὸν καὶ ἐπικαμπῆ. Ex Lehrsii sententia, quam mecum amice communicavit, scholion sic restituendum est: ἐκ μεταφορᾶς τοῦ τροχοῦ ἐπικαμπῆ (sic enim etiam codd.) ἢ ὀξὺν ἐν τῷ δρόμῳ. Verba ἢ κυρτὸν καὶ ἐπικαμπῆ molestam repetitionem afferunt. Altera explicatio Lennepio verior esse videbatur, prior Lehrsio Wissens. Mon. III, 4 p. 53.

V. 523. νυχίη] Coniunge cum καταλέξεται. Μυχίη superfluum esset propter δόμων ἔντοσθε et ἔνδοθι οἴκου. At Schoem. p. 50: „νυχίη autem etiam propterea minus probabile videtur, quia sic λοεσσαμένη et χρισαμένη de vespertina lavatione et unctione intellegi deberent, quum matutino potius tempori haec convenire videantur.“ Sed cf. Lehrs. Qu. ep. p. 201 not.

V. 524. ὅτ' ἀνόστεος κτέ.] Graevius laudavit Antigon. Carystium πρ. συν. c. 25: ὁ δὲ πολύπους ἐν τῷ χειμῶνι τὰς πλεκτάνας αὐτοῦ κατεσθίει· τοῦτ' ἔστιν ἤματι χειμερίῳ, ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τέμνει. Additus est a Gaisfordio Suidas v. Ἐλεδώνη et Etym. M. p. 327, 23: ὅτ' ἀνόστεος ὃν πόδα τένθει. διὰ τοῦ θ γραπτέον. Adde Proclum: λέγεται γὰρ καὶ ὁ πολύπους ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκμυζᾶν τὸν πόδα συνεστραμμένος ἐν τοῖς μυχοῖς τοῖς ἑαυτοῦ. Ceterum v. Plin. H. N. IX, 29. Ipsum (polypodem) brachia sua rodere falsa opinio est. Id enim a congris evenit ei, sed renasci sicut colotis et lacertis haud falsum. Idem Proclo teste dixerat Ari-

ἔν τ' ἀπύρῳ οἴκῳ καὶ ἤθεσι λευγαλέοισιν. 525
οὐδέ οἱ ἠέλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι·
ἀλλ' ἐπὶ κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε
στρωφᾶται, βράδιον δὲ Πανελλήνεσσι φαείνει.
καὶ τότε δὴ κεραοὶ καὶ νήκεροι ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιόωντες ἀνὰ δρία βησσήεντα 530

V. 525. *καὶ ἤθεσι*] Sic M5. Par. Vat. et al. Ceteri *καὶ ἐν ἤθεσι*, ut Plut. de sol. anim. 9. V. Digamma p. 51.
V. 526. *οὐδέ οἱ* Herm. Orph. p. 780. *οὐ γάρ οἱ* codd.
V. 528. *Πανελλήνεσι*] Cod. Paris. Phryn. ecl. p. 101 (ap. Bachm. Anecd. II. p. 385) *παρ' Ἑλλήνεσσι. Πανελλ.* cet. manuscr. Phrynichi. *Πανέλλησι* Par. 3.
V. 529. *ὑληκοῖται* Hesiodeum citat Eustath. ad Il. p. 1031, 45. p. 1265, 34.
V. 530. *λυγρὸν*] Pauci *λυγρῶς*. — *μυλιόωντες*] Par. *μυλ-*

stoteles. — Ceterum hanc significationem consentaneam esse et veteri poetarum Graecorum consuetudini et rusticorum iocorum rationi viderunt Goettl. Schoem. op. II. p. 223. Bergk. Lit. Gr. I. p. 926 not. 19 et p. 1020 not. 125. Sic Hesiodo cochlea est *φερέοικος* (v. 571), manus *πέντοζος* (v. 744), formica *ἴδρις* (v. 778), fur *ἡμερόκοιτος* (v. 605). V. Digamma p. 74. Minus recte Lobeck. Aglaoph. p. 850 hunc dicendi modum ad sacrum quendam stilum, etiam in oraculis graecis vulgatum, referebat. *Εὐφρόνη* quoque = nox (v. 560) ad idem genus dicendi pertinet. Cf. etiam adnot. ad Theog. 411.

V. 525. *ἤθεσι*] sedibus consuetis; Herodot. VII, 75. 125. V. Ruhnk. ad Callim. Del. 297 et Koen. ad Greg. p. 495.

V. 526. *οὐδέ οἱ*] Correpta *γάρ* syllaba ante *οἱ*, quod habet digamma, indicium esset serioris aetatis. — Quod sequitur *δείκνυ* vix potest pro imperfecto haberi, si vel maxime Hermanni coniecturam *οὐδέ οἱ* veram habeas. Adstipulatus est Bergk. ad. Sapph. fr. 5, breviorem formam *δείκνυ* Aeolensium more pro *δείκνυσι* poetam adhibuisse exponens. V. etiam Ahrens. Dial. p. 138. An. Oxon. IV. p. 352, 14 *οἱ Αἰολεῖς ἀποβολῇ τοῦ σ ἐπὶ τούτων τὰ τρίτα ποιοῦσι· οἷον τίθης τίθη, δίδως δίδω, ζεύγνυς ζεύγνυ* Herodian. II. p. 210. Hartel. Zeitschr. Oestr. G. 1876 p. 628. — De totius loci natura a stilo Hesiodeo discrepante v. Steitz. p. 137. Digamma p. 72.

V. 527. *κυανέων ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε*] Aethiopum terram poeta intellexisse videtur. V. Herod. II, 24 *τὰ ἄνω τῆς Λιβύης.*

V. 528. *Πανελλήνεσσι*] Sic Graeci, ut videtur, apud Homerum audiunt Il. II, 530 versu sublestae fidei (v. Thucyd. I, 3), vel sic tamen diverso modo. Nam Homerus non Graecos omnes *Πανέλληνας* dicit, sed adiunctis Achivis *Πανέλληνας καὶ Ἀχαιούς*. Sed v. Strabon. VIII. p. 370. Hesiodus etiam v. 653. Graeciam totam dixit *Ἑλλάδα*, si hic versus ab Hesiodo profectus est. V. de *Πανέλλησι* O. Müller. Aegin. p. 19. 155. Alia quaedam vocabuli *Πανελλήνων* exempla protulit Bergkius Comment. de reliq. com. Att. p. 23.

V. 530. *μυλιόωντες*] V.

φεύγουσιν· καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τοῦτο μέμηλεν,
οἳ σκέπα μαιόμενοι πυκινοὺς κευθμῶνας ἔχουσι,
καὶ γλάφυ πετρῆεν· τότε δὴ τρίποδι βροτῷ ἶσοι,

λιόωντες, Crates, Br. μαλκιόωντες. V. Procl. et Etym. M. p. 594, 46.

V. 532. Male Br. οἵ σκέπα μαιόμενοι — ἕλωσι. Hermanno vero οἵ i. e. ἐκεῖσε sufficiebat.

V. 533. Hermannus: τοὶ δὲ τρίποδι βροτοὶ ἶσοι, quod recep. Schoem. Fl. Sed cf. quae monuit Lehrs. Wiss. Mon. l. l.

Procli scholion: μυλιόωντες δὲ διεστραμμένοι καὶ συγκαμφθέντες ὑπὸ τοῦ κρύους, ἢ τὰ χείλη κινοῦντες ὑπὸ τῆς ψυχρότητος. Κράτης δὲ γράφει μαλκιόωντες. Cf. Etym. M. p. 594, 96, ubi nostrum scholion exscriptum est. De re ipsa v. Lennep.: „Equidem, quin μυλιᾶν etiam significare possit manducare non intercedo: frustraneam illam operam (quod voluerat Goettl.) verbo indicari nego. Videtur mihi quoque designari maxillarum motus, quamquam diversus ab eo, qui frigore in hominibus excitatur. Scilicet indicari puto, quod in efferatis aliqua de causa animalibus saepe observare liceat, ut maxillis motis haud sine stridore frendeant. Memor huius rei fuit in apri Calydonii descriptione Ovid. Met. VIII, 287. 370. Bovis e rabie tremorem frendoremque memorat Vegetius Art. Veter. III, 31. Quasdam autem feras frigore saevius efferari certum est. Tum autem omnes ingruentem in se vehementiorem imbris, nivis vel grandinis procellam, impatientius ferunt, idque adeo declarant rostri motu, circa quam molliorem ac nudiorem corporis partem, crebris a procella ictibus verberatam, maxime dolorem sentiunt, unde etiam incurvantes se caput demittunt (infra v. 533 seq.). Observavi ipse id nonnunquam in cane, quocum venabar, tali forte tempestate ingruente.“ Ceterum de μαλκιᾶν v. Arat. v. 293 et Schol. Nicand. Ther. 382.

V. 532. οἳ] De toto loco disputavit Brugman. de problemate etc. p. 18, qui οἵ plurali pronominis significatione = sibi quaerentes vertendum et post μέμηλεν maiorem distinctionem adhibendam esse monuit. Hermann. op. VI. p. 240 οἵ σκέπα μαιόμενοι = ἐκεῖσε, οὗ κευθμῶνας ἔχουσι esse exposuerat. Utraque autem interpretationis via nec simplex nec necessaria videtur esse. — Ceterum de γλάφυ et νίφα (v. 535) v. Ahrens. dial. Aeol. p. 108. — νίφα et ἀλευόμενοι νίφα λευκήν citat Choerob. apud Bekk. an. p. 1229. V. Herodian. II. p. 664. Etym. M. p. 606, 20. Digamma p. 68 seq.

V. 533. τρίποδι βροτῷ] Vossius: Gleich sind auch die Menschen dem Dreifuss, dem sich der Rücken verbog und das Haupt zum Boden herabschaut. Legit igitur βροτοί cum L. Wachlero (τότε δὲ τρίποδι βροτοὶ ἶσοι) et Passovio, quod ne unus quidem codicum praebet. Sed φοιτῶσιν cum non facile aliter possit intellegi quam de hominibus, ne opus quidem est hac emendatione. Τρίπους βροτός prae ceteris populis Graecis Boeotis, quibus Sphingis aenigma in animo haerebat, est senex, qui baculo tanquam tertio utitur pede. Eadem imagine Aeschylus usus est Agam. 79:

οὔτ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε, κάρη δ' εἰς οὖδας ὁρᾶται,
τῷ ἴκελοι φοιτῶσιν, ἀλευόμενοι νίφα λευκήν. 535

καὶ τότε ἕσσασθαι ἔρυμα χροός, ὥς σε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακὴν καὶ τερμιόεντα χιτῶνα·
στήμονι δ' ἐν παύρῳ πολλὴν κρόκα μηρύσασθαι·
τὴν περιέσσασθαι, ἵνα τοι τρίχες ἀτρεμέωσι,
μηδ' ὀρθαὶ φρίσσωσιν ἀειρόμεναι κατὰ σῶμα· 540
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοὸς ἶφι κταμένοιο
ἄρμενα δήσασθαι, πίλοις ἔντοσθε πυκάσσας.

V. 534. ὤντ' Schoem. Fl. — νῶτ' ἐάγῃ Bentl. Voluit sine dubio etiam sequentia pro versus ratione mutare.
V. 535. ἀλευάμενοι Gramm. in Cram. Anecd. Oxon. I. p. 174.
V. 536. Ϝέσσασθαι Ϝέρυμα Fl.
V. 537. χλαῖνάν τε] Sic M5. Vat. Vat. 2. al. Alii cum V2. χλαῖναν μέν, quod receperunt editores.
V. 538. V. Gramm. in Cram. Anecd. Ox. I. p. 297. Schol. Ven. Il. XI, 601.
V. 539. περιϜέσσασθαι Fl.
V. 541. Ϝῖφι Fl.

τὸ δ' ὑπέργηρων — τρίποδας μὲν ὁδοὺς στείχει; v. quem Wellauerus illic laudavit Seidler. ad Eur. Troad. 228.

V. 534. οὔτ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε] Hoc mire dictum est pro: cuius flexa senectute cervix est. Nonn. Dion. VII, 41: ἄρκιον οὐ πέλε γῆρας, ὅπερ νεότητα μαραίνει, Καὶ βραδὺν ἄνδρα τίθησι κάτω νεύοντα καρήνῳ, Κυφὸς ὅτε τρομερῇσι περισσοπόδεσσι πορείαις Γηροκόμῳ βαρύγουνος ἐρείδεται ἠδὲ βάκτρῳ. Corn. Gall. I, 217—219: Nec coelum spectare licet, sed prona senectus Terram, a qua genita est et reditura, videt. Fitque tripes prorsus quadrupes, ut parvulus infans, Et per sordentem flebile serpit humum.

V. 535. φοιτῶσιν] Cf. Procli scholion: δι' ὧν δηλοῖ τοὺς θῆρας καταλαμβάνειν σκέπασμα ζητοῦντας ἢ τοὺς κευθμῶνας τοὺς θαμνώδεις ἢ τὸ ἄντρον τὸ γλαφυρὸν καὶ πέτρινον, τὴν νιφάδα φεύγοντας, ἐοικότας γέροντι τρίποδι· τρίπους γὰρ ὁ βακτηρίῳ χρώμενος. οὗτος κέκαμπται μὲν τὰ νῶτα, κυπτάζει δὲ εἰς γῆν.

V. 536. ἔρυμα χροός] Hom. Il. IV, 137: μίτρης θ', ἣν ἐφόρει, ἔρυμα χροός.

V. 537. τερμιόεντα χιτῶνα] Hom. Od. XIX, 242. V. Eustath. ad Od. p. 1864, 2 τερμιόεντα χιτῶνα γεωργῷ πρέποντα, ὅλῳ τῷ σώματι συναπαρτιζόμενον (i. e. tunicam talarem). Non diversa videtur κατωνάκη fuisse apud rusticos Dorienses; v. Müller. Dor. II. p. 41. Welcker. prolegg. ad Theognid. p. XXXV.

V. 541 seq. πέδιλα βοὸς — πίλοις — πυκάσσας] Sic Laertes rustico vestimento usus apud Hom. Od. XXIV, 228: περὶ δὲ κνήμῃσι βοείας κνημῖδας ῥαπτὰς δέδετο.

πρωτογόνων δ' ἐρίφων, ὁπότ' ἂν κρύος ὥριον ἔλθῃ,
δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός, ὄφρ' ἐπὶ νώτῳ
ὑετοῦ ἀμφιβάλῃ ἀλέην· κεφαλῆφι δ' ὕπερθεν 545
πῖλον ἔχειν ἀσκητόν, ἵν' οὔατα μὴ καταδεύῃ·
ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται Βορέαο πεσόντος·
ἠῷος δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος
ἀὴρ πυροφόρος τέταται μακάρων ἐπὶ ἔργοις·

V. 543. *ὁπότ' ἂν*] Sic M5. alii. Ceteri codd. *ὁπότε. ἔλθοι* Par. 3.
V. 544. *νώτῳ*] Br. ex Moschop. *ὤμῳ.*
V. 546. *πίλον* Par. 3.
V. 548—553. delevit Br. e sententia Ruhnkenii, inclusit Bentl. Herm. facta post *πέλεται* v. 547 plena positura sic totum locum constitui iubet: *Βορέω δὲ πεσόντος Ἀὴρ πυροφόροις — ἔργοις· Ὅςτε — ἀεναόντων, Ὑψοῦ — θυέλλῃ, Ἄλλοτε — ἄλλοτε δ' εἶσιν Ἠῷός γ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐρανοῦ ἀστερόεντος.* Versum 553 esse alius rhapsodi dicit pro versu 547: *ψυχρὴ γάρ τ' ἠὼς πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι Πυκνὰ Θρηϊκίου Βορέω νέφεα κλονέοντος.*
V. 549. *ἐπὶ Ϝέργοις* Fl. — Unus Ambrosianus *πυρφόρος ἐντέταται*, sed correctum est. Seleucus pro *πυροφόρος ὀμβροφόρος. πυροφόροις* coni. Herm. recep. Steitz. p. 150.

V. 544. *δέρματα συρράπτειν νεύρῳ βοός*] Haec est illa *διφθέρα* Helotarum apud Spartanos, quae aliquanto differt a *σισύρᾳ* (v. 537); cf. Müller. Archaeol. p. 422.
V. 546. *πῖλον*] Alias *κυνῆν*, ut apud Hom. Od. XXIV, 231. De forma *κυνέης* Boeotorum v. Theophrast. Histor. pl. III, 9. Cf. Müller. Archaeol. p. 424.
V. 547. *πεσόντος*] Cessante Borea voluit Spohnius, ut cadente Euro apud Livium XXV, 27. Verg. Ge. I, 354. Sic Hom. Od. XIX, 202, quem locum Hermannus laudavit: *τῇ τρισκαιδεκάτῃ δ' ἄνεμος πέσε.* Sed apud eundem Homerum Od. XIV, 475 minus certa videtur haec significatio: *νὺξ δ' ἄρ' ἐπῆλθε κακή, Βορέαο πεσόντος, Πηγυλίς· αὐτὰρ ὕπερθε χιὼν γένετ' ἠΰτε πάχνη, Ψυχρή, καὶ σακέεσσι περιτρέφετο κρύσταλλος.* Sic *κεραυνοῦ πεσόντος, σκηπτοῦ πεσόντος*, de quibus videndus est Dorvillius ad Char. p. 64. Porro apud Pindar. Ol. II, 40: *πένθος δ' ἐπίτνει βαρύ*, et Aeschyl. Pers. 759 seq.: *ἔργον, οἷον οὐδέπω τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.* Euripid. El. 639: *τοὐνθένδε πρὸς τὸ πῖπτον αὐτὸς ἐννόει.* Non dubium igitur videtur *πίπτειν* hic habere non passivam, sed activam significationem, quasi *ἐμπεσόντος* vel *ἐπιπεσόντος* dixisset (Herodot. VI, 44). Proclus: *πνεῖ γὰρ ἀπὸ ὑψηλοτέρων ὁ Βορέας, ὃ δηλοῖ τὸ πεσεῖν.* Moschop.: *πεσόντος ἀντὶ τοῦ καταπνεύσαντος.*
V. 549. *μακάρων ἐπὶ ἔργοις*] *Μάκαρες* locupletes sic simpliciter apud Homerum non dicuntur; nam Il. XI, 68. Od. I, 217 versu sequente additur, cur sic dicatur homo; est indicium recentioris aetatis, ut *ἀὴρ πυροφόρος*, nubes fecunda, quae triticum procreat. *Ἀήρ* hic pro *αὔρᾳ*, quae a fluminibus surgens modo in nubem cogitur et pluvium emittit, modo

ὅςτε ἀρυσσάμενος ποταμῶν ἄπο ἀεναόντων, 550
ὑψοῦ ὑπὲρ γαίης ἀρθεὶς ἀνέμοιο θυέλλῃ,
ἄλλοτε μέν θ' ὕει ποτὶ ἕσπερον, ἄλλοτ' ἄησι
πυκνὰ Θρηϊκίου Βορέου νέφεα κλονέοντος.
τὸν φθάμενος, ἔργον τελέσας, οἶκόνδε νέεσθαι,
μήποτέ σ' οὐρανόθεν σκοτόεν νέφος ἀμφικαλύψῃ, 555
χρῶτά τε μυδαλέον θείῃ, κατά θ' εἵματα δεύσῃ.
ἀλλ' ὑπαλεύασθαι· μεὶς γὰρ χαλεπώτατος οὗτος
χειμέριος, χαλεπὸς προβάτοις, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
τῆμος τὤμισυ βουσίν, ἐπ' ἀνέρι δὲ πλέον εἴη

V. 550. ὅςτ' ἀπαρυσσάμενος Gerhard. Lect. Apoll. p. 176. — ἀεναόντων] M5. Par. m. II. V1. αἰὲν ἐόντων. Vat. αἰὲν ναόντων. Ceteri, ut Par. m. I, αἰεναόντων. αἰὲν ἀόντων Par. 3., sed marg. γρ. ναόντων.

V. 552. ποτὶ ἕσπερον] Hiatus forte digammo excusatur. V. Digamma p. 40 not. 18.

V. 554. Ϝέργον — Ϝοῖκόνδε Fl.

V. 554—558 secundum Lehrsium quartum decimum, v. 559—560 quintum decimum, v. 564—570 sextum decimum, v. 571 —581 septimum decimum praeceptum efficiunt.

V. 555. μήποτ' οὐρανόθεν V1. Vat. 2. — μήποτε οὐρανόθεν Par.

V. 556. καὶ εἵματα pro κατά θ' εἵματα coni. Pal. καὶ Ϝείματα Fl. — χρῶτα δὲ Par.

V. 559. τὤμισυ] Sic cum Eustath. ad Il. p. 245, 37 Par. Par. 3. Gal., τὤμισυ βουσὶν ἐπὶ δ' ἀνέρι πλέον V1. Vat. 2. (in hoc corr. θῶμ.), τόμισυ M5. Vulgo θῶμισυ, ut Procl., Mosch. et Tzetza. — Porro βουσὶν ἐπὶ δ' M5. Vat., βουσὶν ἐπ' V2. alii. Pro δὲ πλέον Par. τὸ πλ. Br. Herm. βουσίν, ἐπ' ἀνέρι δὲ πλέον εἴη e G., quod recepimus pro βοώσ', ἐπὶ δ' ἀνέρι καὶ πλέον. ἐπὶ δ' ἀνέρι πλεῖον Par. 3.

ventis vehementioribus dissipatur. V. Herodot. II, 27: τῆς αὔρης δὲ πέρι, ὅτι οὐκ ἀποπνέει (ὁ Νεῖλος), τήνδε ἔχω γνώμην, ὡς κάρτα ὑποθέρμων χωρέων οὐκ οἰκός ἐστι οὐδὲν ἀποπνέειν. αὔρη δὲ ἀπὸ ψυχροῦ τινος φιλέει πνέειν. Hom. Odyss. V, 469.

V. 55. μείς] Haec vox legitur etiam Hom. Il. XIX, 117. hymn. Hom. III, 11 al. Non recte Tzetza μείς, ὁ μήν, Αἰολικῶς, cum formam Ionicam fuisse constet. De etymo μήν v. Curt. p. 311. Ceterum v. Lascaris Gr. (Bas.) III. p. 373. Ex μενσ-σ oriundam esse docuit Rzach. Dial. p. 416.

V. 558. De προβάτοις vid. Schol. Ven. Il. XIV, 124.

V. 559. τὤμισυ] De psilosi Aeolica vel Ionica v. adnot. ad Theog. 88.

V. 559 seq. τὤμισυ — ἁρμαλιῆς] Cato de re rust. 57: Familiae cibaria qui opus facient per hiemem tritici modios IV, per aestatem modios IV. Columella VI, 3. Alleg. Lanzi.

ἁρμαλιῆς· μακραὶ γὰρ ἐπίρροθοι εὐφρόναι εἰσί. 560
[ταῦτα φυλασσόμενος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτὸν
ἰσοῦσθαι νύκτας τε καὶ ἤματα, εἰςόκεν αὖτις
γῆ πάντων μήτηρ καρπὸν σύμμικτον ἐνείκῃ.]

Εὖτ' ἂν δ' ἑξήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο
χειμέρι' ἐκτελέσῃ Ζεὺς ἤματα, δή ῥα τότ' ἀστὴρ 565
Ἀρκτοῦρος προλιπὼν ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο
πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.
τὸν δὲ μέτ' ὀρθογόη Πανδιονὶς ὦρτο χελιδὼν

V. 560. *εἰσίν* Par. 3.
V. 561—563. Hi versus adiecti sunt postea. Delevit Br. e sententia Plutarchi. Secuti sunt Schoem. Koechl. Fl. Herm., qui antiqui Hesiodi eos habet, *εἰσὶ ταῦτα φυλασσομένοις, ἰσοῦσθαι κτἑ.*
V. 564. Propter digamma vocis *ἑξήκοντα* violatum coni. Fl. *εὖτ' ἂν ἑξήκοντα* (= *ϝεξήκοντα*), postea autem codicis M5. lectione introspecta, qui *εὖτ' ἂν δὴ* praebet, *ἦν δὴ ϝεξήκοντα.* V. Flach. Die beiden etc. p. 18 not.
V. 567. *ἀκροκνέφαιος*] G. *ἀκροκνέφαος.*
V. 568. *ὀρθογόη*] Sic cum M5. Mess. Vat. G. Etym. M. p. 631, 4 Proclo recte Koechl. scripsit. *ὀρθρογόη* rel. codd. Goettl. Schoem.-Lennep. Utramque lectionem norat Etym. M.: *ἡ μεγάλως θρηνοῦσα ἢ ἡ ὑπὸ τὸν ὄρθρον ἠχοῦσα*, quae verba excerpsit Etymologus ex schol. Anon. ad h. v. Fuisse etiam, qui *ὀρθοβόη* praeferrent, tradidit Proclus.

V. 560. *μακραὶ κτἑ.*] *μακραὶ γὰρ εὐφρόναι ἐπίρροθοί εἰσι.* Ceterum hic locus est antiquissimus, quo *εὐφρόνη* dicitur pro *νυκτί*. V. adnot. ad v. 524.

V. 564. *ἑξήκοντα*] Bruma Hesiodi tempore erat XXIX. Decembr. (Iulian.) atque hinc usque ad exortum Arcturi (Hesiodo d. XXIV. Febr.) proprie sunt LVII dies, non LX, ut hic ait Hesiodus. V. Ideler. Enchir. chron. I. p. 246 seq. De correptione acc. plur. *τροπὰς* v. adnot. ad Theog. 60.

V. 567. *πρῶτον παμφαίνων ἐπιτέλλεται*] Idelerus l. l.: Der Spätaufgang des Arctur ist der letzte, nicht, wie der Dichter sagt, der erste sichtbare Aufgang des Sterns in der Abenddämmerung. Solche Verwechselungen kommen auch anderwärts vor. Mirum tamen, si ita confudit cana antiquitas. Potius ita voluisse videtur poeta: *προλιπὼν πρῶτον ἱερὸν ῥόον Ὠκεανοῖο παμφαίνων ἐπιτέλλεται ἀκροκνέφαιος.* — *ἀκροκνέφαιος*] Haec vox comparanda erat cum Homerico *νυκτὸς ἀμολγῷ* a Buttmanno Lexil. II. p. 45.

V. 568. *Πανδιονὶς*] Nota fabula est de Procne, Pandionis filia, Terei uxore, quae in hirundinem mutata est. Cuius fabulae in Catalogo mentionem esse factam, ex Ael. V. H. XII, 20 colligendum est.

ἐς φάος ἀνθρώποις, ἔαρος νέον ἱσταμένοιο.
τὴν φθάμενος οἴνας περιταμνέμεν· ὣς γὰρ ἄμεινον. 570

Ἀλλ' ὁπότ' ἂν φερέοικος ἀπὸ χθονὸς ἂν φυτὰ βαίνῃ,
Πληϊάδας φεύγων, τότε δὴ σκάφος οὐκέτι οἰνέων·
ἀλλ' ἅρπας τε χαρασσέμεναι καὶ δμῶας ἐγείρειν.
φεύγειν δὲ σκιεροὺς θώκους καὶ ἐπ' ἠῶ κοῖτον
ὥρῃ ἐν ἀμήτου, ὅτε τ' ἠέλιος χρόα κάρφει. 575
τημοῦτος σπεύδειν, καὶ οἴκαδε καρπὸν ἀγινεῖν,
ὄρθρου ἀνιστάμενος, ἵνα τοι βίος ἄρκιος εἴη.

V. 569. Ϝέαρος Fl.
V. 570. περιταμνέμεν] Sic M5. (m. II) Vat. περιτεμνέμεν Mess. (et Par. 3.) al., quod placuit Koechl. Praeferenda autem est forma Dorica. V. Rzach. Dial. p. 361. Cf. anim. ad v. 422. — Ϝοῖνας Fl.
V. 571. βαίνῃ Gal. — φερέϜοικος Fl.
V. 572. Ϝοινέων Fl.
V. 574. ἠῶ κοῖτον] Fort. κοῖτον ἐπ' ἠῶ.
V. 575. Pauci cum Tzetza κάρφῃ.
V. 576. ἀγινεῖν] Sic Par. 3. Vi. 2. Gal. Vulgo ἀγείρειν. — Ϝοίκαδε Fl.
V. 577. Pauci ὄρθον. — Pro εἴη Herm. hic et v. 606 εἴῃ, quod receperat Goettl.

V. 570. Omnem uvarum curam ad Arcturi cursum metiuntur; v. Platon. Legg. VIII. p. 844.

V. 571. φερέοικος] V. animadvers. ad v. 524. Ὁ μὲν Θρᾷξ Διονύσιος ἔλεγε φερέοικον τὸν κοχλίαν· ἐπιτιμῆσαι δέ φησιν αὐτῷ τινα τοῦτο λέγοντι Ἀρκάδα, εἶναι γὰρ ἐν Ἀρκαδίᾳ τὸν φερέοικον ὁρᾶν (Heins. οὐράν) μελίττῃ ἐοικότα, σμικρότατον, κάρφη καὶ συρφετὸν ἑαυτῷ συνάγοντα, στεγοποιεῖσθαι διὰ τοῦ χειμῶνος, βαίνειν δ' ἀνὰ τὰ φυτὰ θέρους· τὸν δὲ κοχλίαν μὴ φαίνεσθαι θέρους, ἀλλ' ὁπόταν ὄμβρος γένηται, ἀναδυόμενον φαίνεσθαι διὰ τῶν φυτῶν βαίνειν, ἕλκοντα τὸ κοῦφον ἐξόπισθεν ὄστρακον. Proclus. V. etiam Athen. II. p. 63 B. Cf. Etym. M. p. 790, 34. Inde ab antiquo poeta apud Ciceron. de divin. II, 64 dicitur herbigrada, domiporta. Fuerunt tamen qui φερέοικον testudinem intellegerent (v. Etym. M. l. l.).

V. 572. Πληϊάδας φεύγων] Quando cochlea calorem vitatura foliorum umbram sectatur. — τότε δὴ σκάφος] non amplius circumfodi vites debent.

V. 574. Noli captare umbras arborum neve dormiendo auroram exspectare; hae enim concessationes attrectant corpus; contra vero necesse est, ut festines. Nam si cum exorta aurora opus agressus fueris, tertiam eius partem iam pro facto habeas. Haec omnia observaverat Columella I, 31.

ἠὼς γὰρ ἔργοιο τρίτην ἀπομείρεται αἶσαν.
[ἠώς τοι προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου·
ἠώς, ἥτε φανεῖσα πολέας ἐπέβησε κελεύθου 580
ἀνθρώπους, πολλοῖσί τ' ἐπὶ ζυγὰ βουσὶ τίθησιν.]

Ἦμος δὲ σκόλυμός τ' ἀνθεῖ, καὶ ἠχέτα τέττιξ

V. 578. ἠὼς γὰρ ἔργοιο] Sic reposuimus pro lectione codd. et edd. γάρ τ' ἔργοιο. V. Digamma p. 48 seq. — ἀπαμείρεται Eustath. ad Il. p. 1243, 23. ad Od. p. 1766, 53; ex ἀπομείρεται corr. Gal. V. ad Theog. 801.

V. 579—581 eiecit Steitz. p. 140. Secutus est Fl.

V. 579. προφέρει δέ τε Ϝέργου Bentl.

V. 581. πολλοῖσί τ' ἐπὶ] Sic M5. Mess. Par. Vulg. πολλοῖσι δ' ἐπί.

V. 582—596 secundum Lehrsium octavum decimum, V. 597—600 undevigesimum, V. 600 (αὐτὰρ ἐπὴν δή), 601, 604—605 vigesimum, V. 606—608 vigesimum primum, V. 609—617 vigesimum secundum praeceptum efficiunt. — Ϝηχέτα Pal.

V. 580. πολέας ἐπέβησε κελεύθου] De sensu verborum v. Procli comment.: πολλοὺς μὲν ἐπέβησε κελεύθου, πολλοὺς δ' ἤγειρεν εἰς τὸ βοηλατεῖν.

V. 582—596. V. Lehrs. p. 205: „Summo aestatis calore umbras quaere et genio indulgeas."

V. 582. Plinius H. N. XXII, 22: Venerem stimulare in vino (scolymum) Hesiodo et Alcaeo testibus, qui florente ea cicadas acerrimi cantus esse et mulieres libidinis avidissimas virosque in coitum pigerrimos scripsere, velut providentia naturae hoc adiumento tunc valentissimo. Cf. fragm. 24. Sed vide, quam incertus hic auctor sit Plinius. De scolymo in vinum iniiciendo ne verbum quidem Hesiodus neque is, quem praeterea huius rei testem adsciscit, Alcaeus. Accedit, quod idem Plin. H. N. X, 62 ne mentione quidem Alcaei iniecta sic: viros avidiores Veneris hieme, feminas aestate Hesiodus prodidit. Quare Goettl. putabat, versus duos, qui apud Proclum sequantur: ἀνθεῖ δὲ καὶ ὁ σκόλυμος, νῦν δὴ μαρώταταί εἰσι γυναῖκες, Λεπτοὶ δέ τοι ἄνδρες, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει, esse alicuius comici, non Alcaei, quem tam serviliter imitatum esse Hesiodum non credebat. Comicos enim Hesiodi memores fuisse ex Aristophane intellegi, qui Avv. 709 eleganter imitatus sit Hesiodum Oper. 448. Sed verba corruptissima Procli sanaverunt critici. Cf. Alcaei fr. 39. Bergk. Ceterum Hesiodus imitatus est Hom. Il. III, 151 seq., Hesiodum Nicand. Ther. 779, qui habet Σείριος ἄζει, ut Hes. Scut. 397. — Ceterum de ἠχέτα cf. Eustath. p. 75, 30 et scholion: ἠχέτα ἡ ἠχητικός· Βοιωτῶν καὶ Αἰολέων ἐστὶν ἰδίωμα. Idem observaverunt Ahrens dial. Aeol. p. 109. Bergk. Lit. Gr. I. p. 853. Hinrichs. de vest. Aeol. p. 96. Rzach. Dial. p. 396. V. εὐρύοπα Ζεύς Theog. 514. Oper. 229. 239. 281. ἀκάκητα Προμηθεύς Theog. 614. Ἑρμάων ἀκάκητα fr. 46. ἠχέτα τέττιξ Oper. 582. Scut. 393.

δενδρέῳ ἐφεζόμενος λιγυρὴν καταχεύετ' ἀοιδὴν
πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων, θέρεος καματώδεος ὥρῃ,
τῆμος πιόταταί τ' αἶγες καὶ οἶνος ἄριστος, 585
μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ τε ἄνδρες
εἰσίν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα Σείριος ἄζει,
αὐαλέος δέ τε χρὼς ὑπὸ καύματος· ἀλλὰ τότ' ἤδη
εἴη πετραίη τε σκιὴ καὶ βίβλινος οἶνος,

V. 583. *καταχεύετ'*] Sic M5. Vat., Gaisf., al. Ceteri edd. cum Moschop. *ἐπιχεύετ'*.
V. 584. *πυκνὸν*] G. *πυκνῶν*.
V. 585. *Ϝοῖνος* Fl.
V. 586. *δέ τε ἄνδρες*] Sic V2. al. Sed M5. Vat. Vat. 2. Par. Par. 3. *δέ τοι*. V. animadv. ad v. 409.
V. 587. *κεφαλήν τε καὶ* M5.
V. 588. *τε* commode hic abesset. V. Herm. Orph. p. 757. Spitzner. de vers. her. p. 96. La Roche H. Unters. p. 41. — *ἀλλὰ τότ' εἴη* (om. v. 589—596 et v. 597 script. *δμωσὶν ἐποτρύνειν*) Fl. e coni. Pal. *ἀλλὰ τόθ' ἡδὺ* coni. Hecker.
V. 589. *βίβλινος*] Sic M5. Vat. V2. al.; *βύβλινος* alii, ut Vat. 2.

ἱππηλάτα Κήυξ (sive *κήρυξ*) fr. 168. *ἱππότα Περσεύς* Scut. 216. *ἱππότα Νέστωρ* fr. 45. *μητίετα Ζεύς* Theog. 56. 520. 904. 914. Oper. 104. Scut. 33. 383. *νεφεληγερέτα Ζεύς* Theog. 558. Oper. 53. — De synizesi *δενδρέῳ* v. 583 v. adnot. ad v. 129.

V. 583. *δενδρέῳ*] V. ad Theog. 216.

V. 586. V. Arist. Probl. IV, 28.

V. 589. *πετραίη τε σκαή*] Correptionem syllabae *τε* ante *σκ* molestam esse exposuerunt La Roche Hom. Unts. p. 43. Rzach. Unts. p. 37. Cf. etiam adnot. ad Theog. 345. Sed cum codex egregius M3. lectionem *πετραίη σκιὴ* offerat (producta priore syllaba in *σκιή*), primigeniam mensuram vocis *σκιή* = *σκιιή*, quam de radice ski olim derivabat Curtius, hoc uno loco apparere probabile est. V. Flach. Die beiden etc. p. 16 not. 3. De producta vócali in *ἀνίην* Theog. 611, *ἀεργίη* Oper. 211, *ἀνολβίη* Oper. 319, *Ἱστίην* Theog. 454 disputavit Rzach. Dial. p. 364. V. Hartel. Stud. III. p. 40. — *ἀλλά τοι ἡδὺ πετραίη συκέη καὶ βίβλινος οἶνος* coni. A. Nauck. coll. Hippon. fr. 35, 5 B.

V. 589. *βίβλινος οἶνος*] Athenaeus I. p. 31 A cum Epicharmo (cf. Etym. M. p. 197) Thracicum a montibus biblinis in Thracia, Demus vero Delius ap. Steph. Byz. et Simus ap. Etym. M. l. l. Naxium vinum, dictum ita a fluvio Biblo, intellexerunt. Atque hos (siquidem alter ab altero differt) videtur Proclus secutus esse, ab Holstenio recte sic emendatus: *οἶνον βύβλινον* (sic enim Proclus), *ὃν οἱ Νάξιοι παρ' αὐτοῖς γεωργεῖσθαί φασι παρὰ ποταμὸν οὕτω καλούμενον*. [*Βίβλον* Steph. B., *Βιμβλίνην* Etym. M.] Hoc igitur longe praeferendum esse puto, cum Naxus insula celeberrima fuerit sedes Bacchi apud Graecos culti. E fabula, quam Aglao-

μᾶζά τ' ἀμολγαίη, γάλα τ' αἰγῶν σβεννυμενάων, 590
καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας μήπω τετοκυίης,
πρωτογόνων τ' ἐρίφων· ἐπὶ δ' αἴθοπα πινέμεν οἶνον,
ἐν σκιῇ ἑζόμενον, κεκορημένον ἦτορ ἐδωδῆς,
ἀντίον ἀκραέος Ζεφύρου τρέψαντα πρόςωπον,
κρήνης τ' ἀενάου καὶ ἀπορρύτου, ἥτ' ἀθόλωτος. 595
τρὶς ὕδατος προχέειν, τὸ δὲ τέτρατον ἱέμεν οἴνου.

V. 590. *σβεννυμενάων*] In antiquis exemplaribus ζβεννυμενάων scriptum esse testatur Eustath. ad Hom. p. 217. p. 1260. 7. Cf. adnotat. ad Theodos. p. 225.

V. 594. *ἀκραέος*] Sic M 5. V 2. al., εὐκραέος Vat. Vat. 2. V 1., al. Porro ἀνέμου pro Ζεφύρου habent Par. G. — πρόςωπον est lectio M 5. al. Quid Vat. habeat, non indicavit Lanz. Alii πρόςωπα, ut Par. Par. 3. Vat. 2., quod rec. editores.

V. 595. ἀεννάου M 5. Par. 3. al.

V. 596. *τρὶς ὕδατος*] Sic Gal., Vat. 2. al. et Boiss. Vulgo τρὶς δ' ὕδατος. Hermannus vero, qui hunc versum cum antecedente coniungendum esse putat, τρεῖς ὕδατος κτλ. Sed otiosum prorsus esset ὕδατος post κρήνης. — ἱέμεν Par.

sthenes, Naxicorum scriptor (Hygin. Astron. I, 17), tradidit, Naxo in Etruriam propagatum esse Bacchi cultum probabile est.

V. 590. *μᾶζά τ' ἀμολγαίη*] Est panis bene coctus, in quo ἀμολγὸς (ἀκμή) coquendi recte observatus est; v. Gramm. ap. Cramer. Anecd. Ox. I. p. 82: καὶ Ἡσίοδος μᾶζαν ἀμολγαίην τὴν ἀκμαίαν πρὸς τὸ φαγεῖν. Athen. III. p. 115: Ἐρατοσθένης δὲ ποιμενικήν, Καλλίστρατος δὲ τὸν τυρόν. Procl. et Etym. M. Buttm. Lexil. II. p. 45. Praeterea scripsi μᾶζα ex regula grammaticorum, quos laudavi Allgem. Lehre v. Accent p. 145. Accedat Herodian. περὶ διχρόνων ap. Cramer. Anecd. Oxon. III. p. 288: μᾶζα ἐκτεῖνον τὸ πρὸ τοῦ διπλοῦ ᾶ. Cf. Lentz. II. p. 11 et Lobeck. Paral. II. p. 405. — *σβεννυμενάων*] quae non iam lactantes sunt. Hippocr. de aer. et aq. p. 18: τὰ παιδία ἀδύνατοι τρέφειν εἰσί· τὸ γὰρ γάλα ἀποσβέννυται ἀπὸ τῶν ὑδάτων τῆς σκληρότητος καὶ ἀτεραμνίης. Galenus saepius γάλα σβέσαι. Aeschyl. Ag. 958: ἔστιν θάλασσα, τίς δέ νιν κατασβέσει;

V. 591—595. Hi versus ab alio rhapsodo additi esse videntur.

V. 595. laudatur a Plut. Symp. VIII, 5 sine τ' post κρήνης. Hermannus malam repetitionem, quae inest in versibus 589 et 591. 592, eo removeri posse putabat, si eiectis vocibus ἐπὶ δ' αἴθοπα — ἑζόμενον scriberetur κεκορημένῳ et τρέψαντι. Illum enim, cui πετραίη σκιή non placuisset, ante ἀλλὰ τότ' εἴη scripsisse.

V. 596. *τρὶς ὕδατος*] V. Plut. Symp. III, 9. Non opus est, ut hic versus coniungatur cum antecedentibus: nam regulam quandam peculiarem is continet, debere qui vinum bibere velit unam vini partem tempe-

Δμωσὶ δ' ἐποτρύνειν Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν
δινέμεν, εὖτ' ἂν πρῶτα φανῇ σθένος Ὠαρίωνος,
χώρῳ ἐν εὐαέϊ καὶ ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ.
μέτρῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν· αὐτὰρ ἐπὴν δὴ 600
πάντα βίον κατάθηαι ἐπάρμενον ἔνδοθι οἴκου,
[θῆτά τ' ἄοικον ποιεῖσθαι, καὶ ἄτεκνον ἔριθον
δίζεσθαι κέλομαι· χαλεπὴ δ' ὑπόπορτις ἔριθος·
καὶ κύνα καρχαρόδοντα κομεῖν· μὴ φείδεο σίτου·
μή ποτέ σ' ἡμερόκοιτος ἀνὴρ ἀπὸ χρήμαθ' ἕληται.] 605
χόρτον δ' ἐςκομίσαι καὶ συρφετόν, ὄφρα τοι εἴη

V. 597. ἱερὰν Par.
V. 598. Ὠαρίωνος] Sic cum A. Nauck. Mél. III. p. 235 seq. Hartel. Zeitsch. Oestr. Gymn. 1876 p. 623 scribendum est. Vulg. Ὠρίωνος. V. 609. 615. 619.
V. 599. εὐαέϊ Par. al. Probat Spitzn. de vers. her. p. 43. εὐαεῖ Goettl.
V. 601. ἔνδοθεν Par. al., quod praeferebat Koechl. ἔνδοθι Ϝοίκου Fl.
V. 602—603 eiec. Schoem. v. 602—605 eiec. Steitz. p. 143. Schoem. p. 52 Fl. Dubium non videtur esse, quin v. 602—605 ex alio conexu male huc traiecti sint, cum v. 606 optime cum v. 601 cohaereat.
V. 602. θῆτά τ'] Graevius cum A. sine τ'. Unus cod. apud Lanz. θῆτα δ'. Steph. θῆτ' ἄοικον, ut Procli lemma.
V. 605. ἀποχρήμαθ' Par.
V. 606. δ'] Par., Procli lemma et Vat. 2. τ'. — Heyn. ad Il. XI, 773 cur spurium habeat, nescio.

rare cum tribus partibus aquae idque esse sanissimum. Paulo aliter Aristoph. Equit. 1187: ἔχε καὶ πιεῖν κεκραμένον τρία καὶ δύο, ubi cf. Berglerum. Alcaeus fr. 41 B.: ἔγχεε κίρναις ἕνα καὶ δύο Πλείαις. Ceterum cf. scholion Procli: ἐν Διδύμοις διὰ τὸ θέρος καὶ διὰ τὸ καταψύχειν τρία πίνειν ὕδατος καὶ ἓν οἴνου.

V. 598. φανῇ σθένος Ὠαρίωνος] IX. Iul.; v. Ideler. I. p. 247. Σθένος Ὠρίωνος epica paraphrasis, ut ἲς Τηλεμάχοιο, βίη Ἡρακληείη.

V. 599. ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ] Orbem areae antiquae intellegit, quem boves calcant. V. Senec. Quaest. Nat. I, 2. Nisi de calcando per pedes pecorum frumento intellexit.

V. 600. μέτρῳ δ' εὖ κομίσασθαι ἐν ἄγγεσιν] Constr. μέτρῳ δὲ τὸν σῖτον ἄγγεσιν ἐγκομίσασθαι.

V. 602. θῆτα] θής hic multum differt a δμωσί, est enim vilicus, i. e. custos fructuum (Cic. Verr. III, 50), atque ἔριθος, quae deinceps sequitur, vilica. De utroque v. Caton. de R. R. 5. 142. 143. θής ἄοικος est vilicus, qui non habet familiam.

V. 604. Verg. Ge. III, 404: Nec tibi cura canum fuerit postrema.

V. 605. ἡμερόκοιτος] V. animadvers. ad v. 524. Oppian. Hal. II, 408.

βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν. αὐτὰρ ἔπειτα
δμῶας ἀναψῦξαι φίλα γούνατα καὶ βόε λῦσαι.

Εὖτ' ἂν δ' Ὠαρίων καὶ Σείριος ἐς μέσον ἔλθῃ
οὐρανόν, Ἀρκτοῦρον δὲ ἴδῃ ῥοδοδάκτυλος Ἠώς, 610
ὦ Πέρση, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρυς.
δεῖξαι δ' ἠελίῳ δέκα τ' ἤματα καὶ δέκα νύκτας·
πέντε δὲ συσκιάσαι, ἕκτῳ δ' εἰς ἄγγε' ἀφύσσαι
δῶρα Διωνύσου πολυγηθέος. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
Πληϊάδες θ' Ὑάδες τε τό τε σθένος Ὠαρίωνος 615
δύνωσιν, τότ' ἔπειτ' ἀρότου μεμνημένος εἶναι
[ὡραίου· πλειὼν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενος εἴη.]

V. 609 seq. *ἔλθοι* — *ἐςίδοι* Par. Par. 3. — *Ὠρίων* hic et v. 615 codd. et edd.
V. 610. *τε ἴδῃ*] Sic pro vulg. *τ' ἐσίδῃ* scribendum est, ut Theog. 82 *γεινόμενόν τε ἴδωσι*. V. Digamma p. 53. Hartel. Zeitsch. Oestr. G. 1876 p. 638. Cf. etiam hymn. Hom. II, 77 et 163 *ἡ δ' ἐσιδοῦσα* pro *ἡ δὲ ἰδοῦσα*, et quae exposuit Eberhard. Sprache d. hom. Hymn. II. p. 34. — *τε Ϝίδῃ* Fl.
V. 611. *ἀποδρέπειν* Par. V1. Vat. 2. Fortasse *ἀποδρέπεν* voluit, Dorico infinitivo. — *Ϝοίκαδε* Fl.
V. 612. *τ'*] abest a G.
V. 613. *Ϝέκτῳ* Fl.
V. 614. *Διωνύσου* corr. ex *Διονύσου* Par. 3.
V. 616. *ἀρότου*] Male quidam codd., ut Vat. 2., *ἀρότρου*.

V. 607. *ἐπηετανόν*] est quattuor syllabarum, ut hymn. Hom. III, 113. Eadem synizesis vocalium *ηε* apparet etiam v. 263 *βασιλῆες*. V. Rzach. Dial. p. 376.
V. 610. *Ἀρκτοῦρον*] Die XVIII. Septembr.; v. Ideler. l. l. I. p. 247.
V. 612. Describitur vinum passum Varr. ap. Nonium c. 17 n. 16: Passum nominabant, si in vindemia uvam diutius coctam legerent eamque passi essent in sole aduri. Verius Columella XII, 39: Uvam praecoquam bene maturam legere: acina arida aut vitiosa reiicere ..... in sole pandere uvas et noctibus tegere, ne irrorentur. Plin. H. N. XIV, 8: Apud Graecos iure clarissimum nomen accepit, quod appellaverunt bion (ed. Spir. brion, scr. biblinon) ad plurimos valetudinum usus excogitatum. — Fit autem hoc modo: uvae paulum ante maturitatem decerptae siccantur acri sole, ter die versatae per triduum, quarto exprimuntur, dein in cadis sole inveterantur. Adde eiusdem Plinii XIV, 9, quo de diachyto vino docetur.
V. 617] Lehrsius l. l. p. 206: „Dann gedenke der Saat, und das Jahr möge schicklich, nach-

Εἰ δέ σε ναυτιλίης δυςπεμφέλου ἵμερος αἱρεῖ,
εὖτ' ἂν Πληϊάδες σθένος ὄβριμον Ὠαρίωνος
φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ἠροειδέα πόντον, 620
δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν ἀῆται·
καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,

V. 618. αἱρῇ unus Vindobon. et G. Versum in animo habet Schol. Ven. Il. XVI, 748.
V. 619. ὄβριμον] Sic Par. al. ὄμβριμον V1. Vat. 2. V. ad Theog. 140.
V. 620. ἠεροϜειδέα Fl.
V. 622. μὴ νῆας V1. Vat. 2. Par. — Ϝοίνοπι Fl.

dem alles gut besorgt, unter die Erde gehen." De forma εἴη, quam Lehrsius pro optativo verbi εἰμι habebat, adstipulatus est Foerstem. l. l. p. 43. V. quae contra monuit Rzach. Dial. p. 453 allegans Kühner. Gr. Über. I. p. 663. Goettlingius: „Atque ita quidem recte constituti sint totius anni conditi labores." Lennepius: „Si sic egeris, annus in operibus terra obeundis recte dispositus fuerit" male supplens τῶν κατὰ χθονὸς ἔργων agriculturae praecepta. Schoemannus p. 52: „Nihil autem probabilius, quam, post proposita operum rusticorum praecepta, his etiam votum hoc addi, ut anni quoque tempestates operibus faveant et κατὰ χρέος h. e. sic ut opus est, apte eveniant: nam nihil sibi optabilius esse agricolae omnes uno ore nobis affirmabant." Respuit coniecturam Schoemanni κατὰ χρέος pro κατὰ χθονὸς Steitz. p. 143, qui versum non una parte laborantem cum Goettlingio eiiciendum esse monuit. Kappotas denique l. l. p. 37 scribendum esse πλειὼν δ' εἶτα χθονὸς ἄρμενος αἰεί ratus est. Cum πλειὼν de anno non usurpatum sit nisi ab Alexandrinis, velut a Callimacho Hymn. in Iov. 89. Lycophr. v. 201. 1039. Antipatro Sidonio Ep. XIII. v. 3 in Anal. Brunckii II. p. 9, quin totus versus aetatis recentioris sit, dubitari nequit.

V. 618—694. Sequitur carmen de navigatione. V. Lehrs. p. 207: „Quae sequuntur de navigatione eo consilio facta esse, ut hoc modo intrarent, inde videtur apparere, quod hoc modo aptissime initium fit ab eo tempore, quo non navigandum sit: quod alioquin aliquid offensionis haberet. Nunc vero postquam rusticorum operum descriptio in Pleiadum et Orionis occasu et aratione tum aggredienda conclusa fuit, rectissime haec procedunt: sin navigationis cupido te tenet, hoc quidem tempus, quo Pleiades et Orion occidunt, navigationi non aptum est: sed tum, ut te commonui, agro opera danda." — V. 618—694 „Gedicht von der Schifffahrt" Fl.

V. 620. φεύγουσαι] Magna pars Graecorum cum Boeotis stellarum imagines venationem Orionis, magni Graecorum Nimrodi, ita repraesentare putabant, ut Orio cum Sirio cane ἄρκτον, πελειάδας (πληϊάδας, columbas), ὑάδας (suculas), πτωκάδα cet. persequeretur. Hinc illud φεύγουσαι Ὠαρίωνα. Iones vero plaustri (ἁμάξης) imaginem cum bubulco Boote in iisdem siderum sedibus videre sibi videbantur. V. Voss. ad Arat. 26.

[γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένος, ὥς σε κελεύω.]
νῆα δ' ἐπ' ἠπείρου ἐρύσαι, πυκάσαι τε λίθοισι
πάντοθεν, ὄφρ' ἴσχωσ' ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων, 625
χείμαρον ἐξερύσας, ἵνα μὴ πύθῃ Διὸς ὄμβρος.
ὅπλα δ' ἐπάρμενα πάντα τεῷ ἐνικάτθεο οἴκῳ,
εὐκόσμως στολίσας νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο·
πηδάλιον δ' εὐεργὲς ὑπὲρ καπνοῦ κρεμάσασθαι.
αὐτὸς δ' ὡραῖον μίμνειν πλόον, εἰςόκεν ἔλθῃ· 630
καὶ τότε νῆα θοὴν ἅλαδ' ἑλκέμεν, ἐν δέ τε φόρτον
ἄρμενον ἐντύνασθαι, ἵν' οἴκαδε κέρδος ἄρηαι,
ὥσπερ ἐμός τε πατὴρ καὶ σός, μέγα νήπιε Πέρση,
πλωΐζεσκ' ἐν νηυσί, βίου κεχρημένος ἐσθλοῦ·
ὅς ποτε καὶ τεῖδ' ἦλθε, πολὺν διὰ πόντον ἀνύσσας, 635

V. 623. eiec. Pal. Fl. Adversatus est Steitz. p. 154. 157.
V. 624. ἀλλά τ' pro νῆα δ' scripsit Fl. — Ϝερύσαι Fl.
V. 626. ἐκϜερύσας Fl.
V. 627. ἐνικάτθεο] G. Vat. 2. Par. Par. 3. ἐγκάτθεο. — Ϝοίκῳ Fl.
V. 629. εὐϜεργὴς Fl.
V. 630. ἔλθοι Par. V1. Vat. 2.
V. 632. ἐντύνασθ', ἵνα οἴκαδε Heinrichius. — ἐντύνειν, ἵνα Ϝοίκαδε Fl. e coni. Pal.
V. 634. πλωΐζεσκ' ἐν] Ita V1., Gal., Dind. Vulgo πλωΐζεσκεν.
V. 635. τεῖδ'] Doricum pro vulg. τῇδ' scribendum esse monuit Bergk. Lit. Gr. I. p. 1020 not. propter scholion Procli: καὶ οἱ λεξογράφοι Κρητῶν εἶναι τὴν φωνὴν ἀνέγραψαν.

V. 623. Hic versus ab eodem poeta adiectus esse videtur, qui aptiorem transitum parabat a carmine de agricultura ad novum carmen de navigatione.

V. 624. λίθοισι] V. Procli scholion: „ἀνέλκειν οὖν τὴν ναῦν καὶ ἑδράζειν ἐπὶ τῆς γῆς, λίθοις πυκάσαντα κελεύει πάντοθεν, ἵνα μὴ σαλεύσωσιν οἱ ἄνεμοι τὴν ναῦν νεωλκηθεῖσαν, καὶ κατεάξωσιν ἀντεχόντων πανταχόθεν τῶν ὑποστηριζόντων αὐτὴν λίθων· ὅπως δὲ μὴ σήπηται ὑομένη, δεῖν τὸν χείμαρον ἐξερύσαι.“ Male Goettlingius de εὐναῖς Homericis cogitaverat.

V. 626. χείμαρον] εὔδιαῖον secundum Proclum.

V. 627. ὅπλα] non solum funes, sed etiam remos.

V. 629. ὑπὲρ καπνοῦ] Cf. adnot. ad v. 45.

V. 633—642. Adiecti hi versus serius esse videntur ab iis, qui non Cumanum, sed Boeotum fuisse Hesiodum ex ipsis eius versibus demonstrare et ita quidem demonstrare vellent, ut Ascram, in qua natus fuisset, reliquisse et alio secessisse, Orchomenum sine dubio, videretur. Cf. Twest. p. 57. Eandem sententiam invenies apud Steitz. p. 157, qui etiam v. 631—632 pro spuriis habet, contrariam apud Schoem. p. 52.

V. 635. τεῖδ'] in Boeotiam, ut putabat cum Proclo Goett-

Κύμην Αἰολίδα προλιπών, ἐν νηΐ μελαίνῃ·
οὐκ ἄφενος φεύγων οὐδὲ πλοῦτόν τε καὶ ὄλβον,
ἀλλὰ κακὴν πενίην, τὴν Ζεὺς ἄνδρεσσι δίδωσι.
νάσσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ,
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ. 640
Τύνη δ', ὦ Πέρση, ἔργων μεμνημένος εἶναι
ὡραίων πάντων, περὶ ναυτιλίης δὲ μάλιστα.
[νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι,
μείζων μὲν φόρτος, μεῖζον δ' ἐπὶ κέρδεϊ κέρδος
ἔσσεται, εἴ κ' ἄνεμοί γε κακὰς ἀπέχωσιν ἀήτας.] 645
[εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμόν,

V. 637. 638. delevit Br. e sententia Clerici. — *ἄφενον* V1.
V. 640. *θέρει ἀργαλέῃ*] Vat. *θέρι δ'*, A. *θέρει δ*, Laur. XXXI, 37 *θέρι τ' ἀργαλέῃ*, Eustath. *θέρος*. — *οὔποτ' ἐσθλῇ* M5. Par. al.
V. 641—642. V. Lehrs. p. 209: Versus servavi pro genuinis, hoc significari posse ratus: „Age vero, Perses, omnium operum memor esto in tempore, navigationis vero maxime.“ Itaque Lehrsio concedimus. Omnes versus 641—645 pro suspectis habet Steitz. p. 160.
V. 641. *Ϝέργων* Fl.
V. 643—645. Hos versus aliunde huc translatos putat Lehrsius p. 209.
V. 646. V. Lehrs. p. 208: „Sed interpositi his versus 646—662, qui habent prioris particulae aliam recensionem et quidem alius poëtae, qui hanc priorem particulam alio modo proferret et lingius. Bergk. autem l. l. p. 920 not. 6 poëtam de Naupacto verba fecisse exposuit, de Aulide coniecit Flach. in Herma VIII. p. 462 seq. propter Ascram Boeoticam oppositam *τεῖδ'*. V. ad v. 35.

V. 637 seq. *οὐκ ἄφενος φεύγων — ἀλλὰ κακὴν πενίην*] De hac loquendi ratione v. adnot. ad Theog. 551, ubi legitur: *γνῶ ῥ' οὐδ' ἠγνοίησε δόλον.*

V. 640. *Ἄσκρῃ*] V. Procli scholion: *Εὔδοξός φησι ταύτην ἀνήλιον εἶναι ἐν χειμῶνι διὰ τὸ ὄρος τὸ ἐν Ἑλικῶνι (ἔστι δὲ τοῦτο τῆς Βοιωτίας) καὶ ἐν τῷ θέρει φλέγεσθαι.* V. Müller. Orchom. p. 89. Aloidae (ibid. p. 381. 389) erant conditores. Quod tam malae notae epitheta adduntur, rationem habet in lite illa, quam iniuste diiudicasse dicebantur Ascraei iudices. Hoc est illud Velleii I, 7: sed patriam, quia multatus ab ea erat, contumeliosissime contestatus est, de quo dubitabat Ruhnkenius. Ceterum Spohn.: „Synizesis collocetur in arsi *ἀργαλέ | η οὐ | δέ ποτ.*'“ At vero hoc non licet propter virgulam ante *οὐδέ*, quae pausam post *ἀργαλέῃ* requirit; synizesis igitur necessario est in thesi, ut *έῃ* ante *οὐ* correptum sit. V. Rzach. Dial. p. 375.
V. 643. Verg. Georg. II, 412: laudato ingentia rura, exiguum colito.

βούλεαι δὲ χρέα τε προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ,
δείξω δή τοι μέτρα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης,
οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένος οὔτε τι νηῶν.
οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον, 650
εἰ μὴ ἐς Εὔβοιαν ἐξ Αὐλίδος, ᾗ ποτ' Ἀχαιοὶ
μείναντες χειμῶνα πολὺν σὺν λαὸν ἄγειραν

alio modo antecedentibus connecteret.“ Iure Lehrsium p. 210 *εὖτ' ἂν* offendebat, pro quo *εἰ* exspectavisses. Mutatum esse videtur ab eo, qui 646 cum 645 coniungere arctius volebat. — *τρέψας*] Sic cum Proclo M5. M3. Par. Vind. Vat. 2. *τρέψῃς* reliqui, quod scripserat Goettl., *τρέψης* Par. 3.

V. 647. *βούλεαι*] Sic M5. M3. Par. Mess. (et Par. 3.) al. De synizesi v. Rzach. Dial. p. 375. *βούληαι* cum reliquis Goettling. *βούληαι χρέα* e coni. Vollbehr. — *λιμὸν ἀτερπῆ* Par. Mess. (et Par. 3.) Vat. 2. al. *ἀτερπέα λιμὸν* rel. codd., quod scripserat Goettl. Herm. *τε* post *χρέα* eiici iubet. Br. *χρέα τε φυγεῖν.*

V. 649—662 delevit Br.

V. 649. V. Procli scholion: *σημειοῦται ὁ στίχος οὗτος· εἰπὼν γὰρ εἶναι ἄπειρος ναυτιλίας πῶς ὑποτίθεται αὐτήν;* — *σεσοφισμένος* M5. Par. 3. *σεσοφιμένος* al., quod placuit Goettlingio propter verba Tzetzae ad h. v.: „*οὐ σεσοφισμένος τῆς ναυτικῆς, Αἰολικῇ ἐκθλίψει τοῦ σ*“.

V. 650—662 obelo notavit Koechl.

V. 652. *ἤγειραν* Par. 3.

V. 647. *βούλεαι*] Est bisyllabum. V. ad Theog. v. 61.

V. 646—662. Non esse Hesiodi persuasum erat Pausan. IX, 31, 3, ut ex eius verbis patet. Si enim pro Hesiodeis habuisset, sine dubio huius loci memor fuisset. V. ad v. 657. Pro spuriis sunt etiam Plutarcho qui de tripode agunt versus 654—662. Sed cum versus 646—653 ita prorsus inepti esse videantur, necesse est, ut etiam hos pro spuriis habuerint antiqui; v. Twesten. p. 58 et Heinrich. Epim. p. 148. Animadvertendum est etiam versum 550: *οὐ γάρ πώποτε νηΐ γ' ἐπέπλων εὐρέα πόντον*, repugnare versui 683: *οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστίν*, quo commode probari posse videtur saepius navigasse Hesiodum. Nam quod Herm. dixit, potuisse etiam eum, qui semel trans Euripum Chalcidem ex Boeotia navigaverit, quendam quasi maris horrorem experiri, serio dictum esse non puto; quod praeterea addidit, v. 683 nihil aliud significare quam: „mir gefällt das zur See Gehen im Frühjahr nicht; es ist eine gefährliche Sache,“ verum id quidem est, sed si quis ita Germanorum loquatur, eumne putabimus loqui aliorum experientia, non sua edoctum? Perverse Lennepius ad v. 660: „Usum quidem navigationis poëta non habebat, sed nihilominus effari poterat *Ζηνὸς νόον* (supra v. 483) Iovis mentem i. e. rationem, quam ille sequi solebat in regendis anni tempestatibus, ita ut alio tempore tutior, alio periculosior esset navigatio.“

V. 648. *μέτρα — θαλάσσης*] Quidquid est maris, ut in illo oraculo Croeso dato apud Herodot. I, 47: *οἶδα δ' ἐγὼ ψάμμον τ' ἀριθμὸν καὶ μέτρα θαλάσσης.*

V. 652. *μείναντες χειμῶ-*

Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς Τροίην ἐς καλλιγύναικα.
ἔνθα δ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος Ἀμφιδάμαντος
Χαλκίδα τ' εἰςεπέρησα· τὰ δὲ προπεφραδμένα πολλὰ 655
ἄθλ' ἔθεσαν παῖδες μεγαλήτορες· ἔνθα μέ φημι
ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα.
τὸν μὲν ἐγὼ Μούσαις Ἑλικωνιάδεσσ' ἀνέθηκα,

V. 655. προπεφασμένα Viteb. probante Herm. Orph. p. 757. Aug. πεφραδμένα. — πολλά om. Par. sed m. II add. est.
V. 656. μεγαλήτορος M5. Par. Mess. (et Par. 2.) Gal. (cum glossa οἱ υἱοὶ τοῦ μεγάλου Ἀμφιδάμαντος) al.
V. 658. Μούσαις] Sic M5. aliique longe plurimi. Μούσῃσ' pauci, ut Par., cum A. Unus Μούσῃς.

να] I. e. exspectantes, dum desineret tempestas. Sic saepius rem ipsam pro rei cessatione usurpari et per se satis apertum et exemplis declaratum est a Schaefero ad Soph. Ai. 647. Similiter Eurip. Tro. 128.

V. 653. Ἑλλάδος ἐξ ἱερῆς] Cf. animadvers. ad v. 528. De vetusta vocis ἱερὸς notione = kräftig, rege v. Curt. p. 372.

V. 654. Ἀμφιδάμαντος] Amphidamas, rex Chalcidensium, cum in bello contra Eretrienses propter Lelantum campum (qui ad fluvium Lelantum situs, v. Plin. H. N. IV, 12, a Chalcide septentrionem versus extenditur) suscepto cecidisset, ludi funebres a filiis eius in honorem patris instituti sunt atque inter eos etiam certamen musicum et poeticum, quo victorem discessisse Hesiodum is monuit, qui hos versus fecit. De Lelanto campo de belloque Eretriensium et Chalcidensium v. C. Fr. Hermannum in Mus. Rhen. I. p. 84.

V. 655. προπεφραδμένα] Correptio Attica est indicium serioris aetatis. Cf. Spitzner. de vers. her. p. 96.

V. 656. Hermannus monuit, videri hunc versum ab interpolatore mutatum, cum ab initio scriptum esset: παῖδες μεγαλήτορος Ἀμφιδάμαντος, sine eis, quae post de tripode sequuntur.

V. 657. Mirum est quod monetur a Proclo, scribere alios ὕμνῳ νικήσαντ' ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον. Ita enim si scripserunt, ridicule est dictum ἔνθα μέ φημι ἐν Χαλκίδι, nam ἔνθα est ἐν Χαλκίδι (et sic intellexit Proclus), deinde male dicitur ἔνθα μέ φημι νικήσαντα pro ἔνθα μέ φημι νικῆσαι: denique perinepte additur τὸν μέν (sc. τρίποδα). Quare erravisse Proclum patet scribentem esse quosdam, qui pro ὕμνῳ νικήσαντα φέρειν τρίποδ' ὠτώεντα scriberent ὕμνῳ νικήσαντ' ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον. Dicendum erat enim addere quosdam post versum 657 alterum versum: ὕμνῳ νικήσαντ' ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον, repetitis per epanaphoram ὕμνῳ νικήσαντα. De qua epanaphora v. animadvers. ad Theog. 408 Oper. 3. Nisi in animo habuit eum versum Proclus, quem inscripsisse tripodi Hesiodum dicit auctor Certaminis Hesiodi et Homeri: Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν Ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον. Quod epigramma non legit Pausan. IX, 31, 3: ἐν δὲ τῷ Ἑλικῶνι καὶ ἄλλοι τρίποδες κεῖνται καὶ ἀρχαιότατος, ὃν ἐν Χαλκίδι λαβεῖν τῇ ἐπ' Εὐρίπῳ λέγουσιν Ἡσίοδον νικήσαντα ᾠδῇ.

ἔνθα με τοπρῶτον λιγυρῆς ἐπέβησαν ἀοιδῆς.
τόσσον τοι νηῶν γε πεπείρημαι πολυγόμφων· 660
ἀλλὰ καὶ ὣς ἐρέω Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο·
Μοῦσαι γάρ μ' ἐδίδαξαν ἀθέσφατον ὕμνον ἀείδειν.]
῏Ηματα πεντήκοντα μετὰ τροπὰς ἠελίοιο,
ἐς τέλος ἐλθόντος θέρεος, καματώδεος ὥρης,
ὡραῖος πέλεται θνητοῖς πλόος· οὔτε κε νῆα 665
καυάξαις οὔτ' ἄνδρας ἀποφθίσειε θάλασσα,
εἰ δὴ μὴ πρόφρων γε Ποσειδάων ἐνοσίχθων
ἢ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς ἐθέλῃσιν ὀλέσσαι·
ἐν τοῖς γὰρ τέλος ἐστὶν ὁμῶς ἀγαθῶν τε κακῶν τε·
τῆμος δ' εὐκρινέες τ' αὖραι καὶ πόντος ἀπήμων· 670
εὔκηλος τότε νῆα θοὴν ἀνέμοισι πιθήσας
ἑλκέμεν ἐς πόντον, φόρτον τ' εὖ πάντα τίθεσθαι,
σπεύδειν δ' ὅ ττι τάχιστα πάλιν οἶκόνδε νέεσθαι·

V. 660. πεπείρημαι] πεπείραμαι paucissimi codd. cum A.
V. 662. Hic versus in M5. erasus. — με δίδαξαν Mess. (et Par. 3.)
V. 665. θνητοῖσι Par. 3.
V. 666. καϝϝάξαις Fl. — ἀποφθήσειε Par. 3.
V. 667. εἰ δὴ μὴ Med. al., μὴ δὴ al.
V. 669. ὁμῶς abest a V1.
V. 670. 671. Vulgo ἀπήμων, εὔκηλος. Sic Moschop. Mutavit posituram Buttm. Lex. I. p. 142.
V. 672. φόρτον τ'] Sic Med. Al. φόρτον δ'. — εἰς Par. 3.
V. 673. ϝοῖκόνδε Fl.

V. 659. ἔνθα] Eo ipso Heliconis loco, quo primum Musae mihi apparuere. V. Theog. 9. 10.

V. 661. Vel sic tamen Iovis leges aperiam, quibus ille navigationem circumscripsit; cf. v. 668.

V. 662. ὕμνον] V. Hermann. Orph. p. 817.

V. 663. τροπάς] V. adnot. ad v. 564.

V. 666. καυάξαις] Fuerunt, qui formam καυάξαις ortam esse ex κατϝάξαις = καϝϝάξαις, assimilatione facta, putarent, ut inter alios Rzach. Unts. p. 39. Vicit autem sententia Giesii, Aeol. Dial. p. 254, qui καυάξαις ex καϝάξαις mutilata praepositione Aeolica κάτ vocalique ex digammo facta ortum exposuerat. Sic etiam Hartel. Stud. III. p. 82. Rzach. Dial. p. 386. Hinrichs. de vest. Aeol. p. 26 seq. Cf. Digamma p. 75.

V. 671. εὔκηλος] = tranquillus. Male formam interpretati sunt Giese, Aeol. Dial. p. 271. Savelsberg. de digammo p. 47. Christ. Lautl. p. 49. 237. Melius Hinrichs. l. l. p. 35 εὔκηλος pro ἐϝέκηλος (cum ε prothetico) et per syncopen ἐϝκηλος = εὔκηλος dictum esse docuit.

μηδὲ μένειν οἶνόν τε νέον καὶ ὀπωρινὸν ὄμβρον,
καὶ χειμῶν' ἐπιόντα, Νότοιό τε δεινὰς ἀήτας, 675
ὅςτ' ὤρινε θάλασσαν ὁμαρτήσας Διὸς ὄμβρῳ
πολλῷ, ὀπωρινῷ, χαλεπὸν δέ τε πόντον ἔθηκεν.
ἄλλος δ' εἰαρινὸς πέλεται πλόος ἀνθρώποισιν.
ἦμος δὴ τοπρῶτον, ὅσοντ' ἐπιβᾶσα κορώνη
ἴχνος ἐποίησεν, τόσσον πέταλ' ἀνδρὶ φανείῃ 680
ἐν κράδῃ ἀκροτάτῃ, τότε δ' ἄμβατός ἐστι θάλασσα·
ἀργαλέος δ' οὗτος πέλεται πλόος. οὔ μιν ἔγωγε
αἴνημ'· οὐ γὰρ ἐμῷ θυμῷ κεχαρισμένος ἐστίν,
ἁρπακτός· χαλεπῶς κε φύγοις κακόν· ἀλλά νυ καὶ τὰ
ἄνθρωποι ῥέζουσιν ἀϊδρείῃσι νόοιο· 685
χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

V. 674. *Ϝοῖνόν τε* Fl.
V. 678. *ὀπωρινὸς πέλεται* V1. — *Ϝειαρινὸς δ' ἄλλος* Fl.
V. 680. *φανείῃ* Spohn. pro *φανείη*. V. adnot. ad v. 458.
V. 682. *ἀργαλέος* e coni. Heyer. scripserunt Steitz. p. 155. Fl. Codd. et edd. *εἰαρινός*.
V. 682. 683 esse alius recensionis pro v. 678 putat Hermannus. Librarium enim nihil cum vellet omittere, v. 682 *οὗτος* pro *ἄλλος* (quod v. 678 legitur), scripsisse; porro v. 687 alias recensiones pro v. 691, etiam vv. 687. 688 fortasse lectos esse post v. 677. V. 684 scribendum esse *ἁρπακτὸν χαλεπῶς κε φύγοις κακόν*: „muthwillig zugezogenem Uebel wirst du schwer entkommen." Sed vide quae infra monuimus.
V. 684. *φύγῃς* V1. *γε φύγῃς* Gal. — *καὶ τὸν* (sc. *πλόον*) Br. e MS.
V. 685. *ἀϊδρίῃσι* Med. — *ἀϜιδρείῃσι* Fl.

V. 679 seq. *ὅσοντ' ἐπιβᾶσα κορώνη ἴχνος ἐποίησεν*] Hic locus in animo erat Plutarcho de def. orac. 3: *ἰατρικὴν δὲ λοιμῶδες θέρος ἀραχνίων πλήθει προδηλοῦν καὶ θρίοις ἐαρινοῖς, ὅταν κορώνης ποδὶ εἴκελα γένηται, τίς ἐάσει τῶν ἀξιούντων μικρὰ σημεῖα μὴ γίνεσθαι τῶν μεγάλων;* Haec vero imago, qua usus Hesiodus est, veritati quam maxime est consentanea.

V. 681. Post hunc versum plures versus excidisse et v. 682 *εἰαρινὸς δ' ἄλλος* sribendum esse putabat Lehrsius p. 210.

V. 683. *αἴνημ'*] De terminatione Aeolica v. Gregor. Corinth. p. 622. Curt. Verb. I. p. 355. Rzach. Dial. p. 446.

V. 684. Quod adiectum est *ἁρπακτός* congruit cum Hesiodi sententia: „den man eilig unternehmen, bei dem man sich übereilen muss." Lehrsius p. 211, qui exclamationis signum post *ἁρπακτός* addidit, nescio an idem senserit. Steitz. coni. *ἁρπαλέος*, coll. Od. VIII, 164.

V. 686. *χρήματα γὰρ ψυχή*] Hic est fundus sententiae Aristodemi: *χρήματα, χρήματ' ἀνήρ*. V. Alcaei fragm. 50 B. Timocles apud Stob. Vol. III.

δεινὸν δ' ἐστὶ θανεῖν μετὰ κύμασιν· ἀλλά σ' ἄνωγα
φράζεσθαι τάδε πάντα μετὰ φρεσίν, ὡς ἀγορεύω.
μηδ' ἐνὶ νηυσὶν ἅπαντα βίον κοΐλῃσι τίθεσθαι·
ἀλλὰ πλέω λείπειν, τὰ δὲ μείονα φορτίζεσθαι. 690
δεινὸν γὰρ πόντου μετὰ κύμασι πήματι κῦρσαι.
[δεινὸν δ', εἴ κ' ἐπ' ἄμαξαν ὑπέρβιον ἄχθος ἀείρας
ἄξονα κανάξαις, τὰ δὲ φορτί' ἀμαυρωθείη.]
μέτρα φυλάσσεσθαι· καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος.

Ὡραῖος δὲ γυναῖκα τεὸν ποτὶ οἶκον ἄγεσθαι, 695

V. 687. μετὰ] Gal. Med. Par. Spohn. κατά.
V. 688. ὡς ἀγορεύω] Sic M5. Vat. V1. 2. alii. Alii vel ὅσσ' ἀγορ. vel ὥς σ' ἀγορ. Unus e Pal. ὥς σε κελεύω.
V. 691. πήματι] Paucissimi πήμασι; in quibusdam πήματα. Pro κύρσαι Spohn. recte κῦρσαι.
V. 692. δεινὸν δ'] Quidam codd. δεινόν γ'. ἐφ' ἄμαξαν M5. ἐπ' ἄμαξαν Par., unde corrigas Aeolicum ἐπ' ἄμαξαν, quod recep. Spohn. Vulg. ἐφ' ἅμαξαν. Cf. Rzach. Dial. p. 358. Flach. Die beiden etc. p. 20.
V. 693. Pro κανάξαις et ἀμαυρωθείη Herm. κανάξῃς et ἀμαυρωθείῃ. — τὰ δὲ] Par. καί.
V. 695—699. Laudat Stobaeus LXXI. ὡραίαν schol. ad Theocr. I, 107. — Deinde ἐπὶ pro ποτὶ al.

p. 190: τἀργύριόν ἐστιν αἷμα καὶ ψυχὴ βροτοῖς.
V. 689. κοΐλῃσι] De trisyllaba forma Aeolica κόϊλος pro κοῖλος recte monuerunt M. Schmidt in Mus. Rhen. XX. p. 304. Nauck. Mél. III. p. 207. Ahrens. Dial. p. 106. Hinrichs de vest. Aeol. p. 85. Hartel. Zeitschr. Oestr. Gymn. 1876 p. 621. Omnibus Hesiodi carminum in versibus Theog. 301. 567. Oper. 52 forma trisyllaba restituenda est. Omnino obstat legi unus locus Od. XXIII, 385 κοῖλον ἐς αἰγιαλόν, in versu iure suspecto.
V. 692—693] Recte Schoem. p. 53: „Quod autem v. 692. 3 additur, etiam plaustro non gravius quam ferre possit onus imponendum esse, plane diversi generis esse apparet, ut comparandi causa additum esse nequeat." Idem iure statuit Lehrsius p. 196, quibus adversatus est Steitz. p. 156 not.
V. 695—764] V. Lehrs. p. 250: „Post versum 694, quo illud quod est de agricultura et navigatione carmen absolvitur, sequitur 695—705 praeceptum de ducenda uxore, adscriptum huc, opinor, quod ad rem domesticam facit. ὡραῖος hic inesse statim ab initio et ὥριος video: in eo hoc etiam loco aliquid momenti esse non dico: nec concedam praefracte neganti. Deinde nulla sententiae affinitate docetur v. 706 — 714 quomodo te geras in socium. Versus, quo transitus fit, 706 plane incommodus. Sequitur deinde 715—759 catiuncula uno tenore vetita multa et varia complectens. Sed non casu fortasse factum quod haec forma

μήτε τριήκοντα ἐτέων μάλα πόλλ' ἀπολείπων
μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά· γάμος δέ τοι ὥριος οὗτος,
ἡ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώοι, πέμπτῳ δὲ γαμοῖτο.
παρθενικὴν δὲ γαμεῖν, ἵνα ἤθεα κεδνὰ διδάξῃς.
τὴν δὲ μάλιστα γαμεῖν, ἥτις σέθεν ἐγγύθι ναίει, 700

V. 696. *τριήκοντα*] Sic cum Mess. (et Par. 3.) Vat. al. et Tzetza scribendum est. V. Foerstemann., de dial. p. 26. Digamma p. 36. 54. Lennepii et Pal. animadv. ad h. v. Vulgo *τριηκόντων*, ut Stobaeus Floril. l. l., Eustath. ad Il. p. 97, 11, lemma Procli, quod placuit Goettl. Koechl. Hartel. Zeitschr. l. l. p. 640 seq. Rzach. Dial. p. 424. — *τριηκόντων* ex analogia Aeolica grammaticos vel librarios emendasse consentaneum est. V. Etym. M. p. 290, 47. Alcaei. fr. 75. 33 B. Callin. fr. 67, 2. — *τριήκοντα Ϝετέων* Bentl. Fl. — Cod. Gal. (A apud Pal.) *τριηκόντων* sed marg. adscr. *γρ. τριήκοντα.* — *τριηκόντων* Par. (m. I), sed accentu in *η* posito syllabam *ων* delevit m. II.
V. 697. *τοι* om. Par. 3.
V. 698. *ἡ δὲ γυνὴ τετάρτῳ ἔτει ἡβώοι κτἑ.* schol. Ven. Il. X, 252. Pro *τέτορ'* G. *τέταρ'*. — *ἡβώοι*] Sic M5. Vat. V2. al. Alii *ἡβῴη*. Et ita Proclus et Plut. l. l. — *γαμείτω* Par. 3.
V. 699. Sic cum Aristot. Oec. I, 4. Aristid. II; p. 33 Iebb. Gaisf. Dind. Vollb. Goettl. scribendum est. V. Digamma p. 51. Vulg. *ὥς κ' ἤθεα*, quod placuit Koechl. Hartel. Zeitschr. l. l. p. 640. — *ἵνα Ϝήθεα* Fl.
V. 700. V. seq. *τήνδε* A.

similia, hoc dico 715 seq. et praecedens, quod item vetat: *μηδὲ κασιγνήτῳ* — iuxta sunt posita. Deinceps 760—764 de cavenda mala fama, hoc transitu: *ὧδ' ἔρδειν, δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην.*" V. 695—764 „Allgemeine Lebensregeln" Fl.

V. 696. *μήτε τριήκοντα ἐτέων*] Plato de rep. V. p. 460. St.: *ἆρ' οὖν σοι ξυνδοκεῖ μέτριος χρόνος ἀκμῆς τὰ εἴκοσιν ἔτη γυναικί, ἀνδρὶ δὲ τὰ τριάκοντα;* Id. Legg. VI. p. 772: *γαμείτω μὲν πᾶς ἐντὸς τῶν πέντε καὶ τριάκοντα ἐτῶν.* Aristot. Polit. VII, 14: *διὸ τὰς μὲν ἁρμόττει περὶ τὴν ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἡλικίαν συζευγνύναι, τοὺς δ' ἑπτὰ καὶ τριάκοντα ἢ μικρόν· ἐν τοσούτῳ γὰρ ἀκμάζουσά τε τοῖς σώμασι ξεῦξις ἔσται καὶ πρὸς τὴν παῦλαν τῆς τεκνοποιίας συγκαταβήσεται τοῖς χρόνοις ὡσαύτως.* Cf. Ast. ad Plat. Polit. p. 516. Apud Aristotelem *ἢ μικρόν* non videtur loco esse movendum, sed prorsus respondere Hesiodeo *μήτε μάλα πόλλ' ἀπολείπων μήτ' ἐπιθεὶς μάλα πολλά.*

V. 698. *τέτορ' ἡβώοι*] *ἡβῶσα* est inde ab anno quarto decimo; viro igitur nubat quinto post pubertatem anno, vel vitae decimo nono. Male igitur versum intellexerant Pollux I, 58 et schol. ad h. v. De forma Dorica *τέτορες τέτορα*, quae Theocr. XIV, 16 et in inscriptionibus, velut C. I. 1690 et saepius in tabulis Heracl., reperitur, v. quae exposuit Rzach. Dial. p. 423. Hesiodum etiam masculinum *τέτορες* adhibuisse patet ex Phavorin. Ecl. p. 421 *τέττορας* (l. *τέτορας*) *Δωρικῶς*

πάντα μάλ' ἀμφιιδών, μὴ γείτοσι χάρματα γήμῃς.
οὐ μὲν γάρ τι γυναικὸς ἀνὴρ ληΐζετ' ἄμεινον
τῆς ἀγαθῆς, τῆς δ' αὖτε κακῆς οὐ ῥίγιον ἄλλο,
δειπνολόχης· ἥτ' ἄνδρα καὶ ἴφθιμόν περ ἐόντα
εὕει ἄτερ δαλοῦ καὶ ὠμῷ γήραϊ δῶκεν. 705

[Εὖ δ' ὄπιν ἀθανάτων μακάρων πεφυλαγμένος εἶναι.]

Μηδὲ κασιγνήτῳ ἶσον ποιεῖσθαι ἑταῖρον·
εἰ δέ κε ποιήσῃς, μή μιν πρότερος κακὸν ἕρξῃς.
μηδὲ ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν· εἰ δὲ σέ γ' ἄρχει
ἤ τι ἔπος εἰπὼν ἀποθύμιον ἠὲ καὶ ἕρξας, 710

V. 701. ἀμφιιδών] Sic Buttm. Lexil. II. p. 227 cum Heynio ad. Il. II, 384 recte scripsit. Vulg. ἀμφὶς ἰδών. ἀμφὶ ϝιδών Pal. Fl. V. Digamma p. 53.

V. 704. δειπνολόχου Br. e MS. Stobaei. Sed vulg. etiam Proclus legit.

V. 705. Pro εὕει A. εὗει. — Plut. de cup. div. 7 καὶ ἐν ὠμῷ. Sed sine ἐν de virt. et vit. T. VII. p. 313 Hutt. — δῶκεν] θῆκεν Par. 3. al. Procl., Tzetza, Stobaeus, Plutarch., Graev., Br.

V. 706. eiecerunt Lehrs. Steitz. p. 165. Fl.

V. 707. ϝῖσον Fl.

V. 708. πρότερος] G. al. πρότερον.

V. 709. σέ γ'] Sic Procli lemma, Gal., Med. Par. V1. G. κέ γ'. Vulgo δέ κεν ἄ., et sic Moschopuli lemma. — ἄρχει M5. M3. Mess. Par., quod rec. Koechl. ἄρχῃ Herm., quem secuti sunt rec. edd.

V. 710. ἔπος εἰπών] Sic M5. Par. al. ἔπος τ' εἰπὼν Mess. (et Par. 3.) ἔπος γ' εἰπών Tr. V. Digamma p. 49. Flach. Die beiden ältesten etc. p. 17 not. ϝέπος ϝειπὼν Fl.

λεχθέν, οὗ εὐθεῖα κεῖται παρ' Ἡσιόδῳ. Cf. Hes. fr. 241. — In forma ἡβώοι assimilationem regredientem apparere iure docuit Rzach. p. 447. Cf. adnot. ad v. 241.

V. 702 seq. Haec Simonides ita expressit: γυναικὸς οὐδὲν χρῆμ' ἀνὴρ ληΐζεται Ἐσθλῆς ἄμεινον οὐδὲ ῥίγιον κακῆς. v. Brunckii Gnom. p. 99.

V. 705. ἄτερ δαλοῦ] Cf. Eurip. Or. 613. Pors.

V. 707. μηδὲ κασιγνήτῳ κτέ.] V. Plutarch. de frat. am. 20. (T. X. p. 66. Hutt.). Haec ita Pythagoras apud Diog. Laert. VIII, 1, 17: μὴ ῥαδίως δεξιὰν ἐμβάλλειν. Solo apud eundem I, 2, 12: φίλους μὴ ταχὺ κτῶ, οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ ἀποδοκίμαζε.

V. 709. γλώσσης χάριν] Temere, sine ulla causa.

V. 710. ἀποθύμιον] Cf. Il. I, 562 ἀλλ' ἀπὸ θυμοῦ μᾶλλον ἐμοὶ ἔσεαι. XIV, 261 μὴ νυκτὶ θοῇ ἀποθύμια ἕρδοι. Theognis 1283 ἔτι σοι καταθύμιος εἶναι βούλομαι.

δὶς τόσα τίνυσθαι μεμνημένος· εἰ δέ σέ γ' αὖτις
ἡγεῖτ' ἐς φιλότητα, δίκην δ' ἐθέλησι παρασχεῖν,
δέξασθαι· δειλός τοι ἀνὴρ φίλον ἄλλοθεν ἄλλον
ποιεῖται, σὲ δὲ μή τι νόον κατελεγχέτω εἶδος.

Μηδὲ πολύξεινον μηδ' ἄξεινον καλέεσθαι, 715

V. 711. *δέ σέ γ'*] M5. Koechl. *δέ κεν* reliqui. *αὖθις* Par. Par. 3. al. *τίννυσθαι* Par. 3.
V. 712. *ἡγεῖτ'*] M5. M3. Par. Par. 3. Vat., quod rec. Koechl. *ἡγῇτ'* reliqui. *ἐθελήσει* M5. *ἐθέλησι* Koechl. *ἐθέλῃσι* reliqui, *δὲ θέλῃσι* Par. 3.
V. 713. *ἄλλοθεν ἄλλον*] De hac scriptura v. Flach. Die beiden etc. p. 20 not. *ἄλλοτε τ' ἄλλον* M5. Mess. Par. 3. *ἄλλοτεσ ἄλλον* Etym. Gud. p. 302, 5. Vulg. *ἄλλοτε ἄλλον.* De *ἄλλοθεν ἄλλον* cf. Il. II, 75. Od. IX, 401 al.
V. 714. *καταθελγέτω*] Pro *κατελεγχέτω* scrips. Schoem. Fl. e coni. Schoem. p. 55. De violato digammo cf. Dig. p. 34.

V. 711. *δὶς τόσα τίνυσθαι μεμνημένος*] Vossius ita interpretatus est: Aber beginnest du Ihm mit Worten das Herz zu belästigen oder mit Thaten, Zwiefach dann ihm zu büssen gedenke du! Legit igitur: *εἰ δὲ σύ γ' ἄρχῃ*, quod fieri prorsus non potest et propter ea, quae sequuntur, quae vetant *μεμνημένος* participio pro imperativo uti, et propter ea, quae praegressa sunt: *μή μιν πρότερος κακὸν ἔρξῃς*, quae clamant hic legendum esse: *εἰ δέ σέ γ' ἄρχει.* Imo vero mens horum verborum haec est: *δὶς τόσα τίνυσθαι* (infinitivus, ut sit pro imperativo) *μεμνημένος ὧν ἔπαθες*: nempe haec pertinent ad ius talionis sanctissimum illud populis antiquis. Sic Pind. Isthm. III, 66: *χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντα μαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν.* Soph. Ai. 79. Aristot. Pol. VII, 6: *πρὸς γὰρ τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἴρεται μᾶλλον ἢ πρὸς τοὺς ἀγνῶτας ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας.* Cornelia, mater Gracchorum, si ad hanc vere pertinent epistolae, ep. I.: Dices pulcrum esse inimicos ulcisci, neque pulcrius cuiquam atque mihi videtur, sed si liceat republica salva ea persequi. V. Stallbaum. ad Platon. Crit. p. 127. Generosius Pittacus ap. Diog. Laert. I, 4, 3: *συγγνώμη τιμωρίας κρείσσων*, vel: *συγγνώμη μετανοίας κρείσσων*, et Aristot. l. l.: *πρὸς οὐδένα εἶναι χρὴ τοιοῦτον, οὐδέ εἰσιν οἱ μεγαλόψυχοι τὴν φύσιν ἄγριοι πλὴν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας.*

V. 712 seq. *δίκην — παρασχεῖν, δέξασθαι*] Magis more receptum est *δίκην δοῦναι καὶ δέξασθαι* vel *λαβεῖν*, ut hymn. Hom. III, 312: *δὸς δὲ δίκην καὶ δέξο.* V. Interpr. ad Thucyd. V, 27, 59. Herodot. V, 83.

V. 714. *σὲ δὲ*] Sensus: Semper esto idem neve vultus tuus alius esto quam pectus. Sive cum Schoemanno: Noli committere, ut vultu alio sis quam animo. Cf. Procli scholion: *τουτέστι μὴ τὸ μὲν φαινόμενον εὔσχημον πειρῶ φυλάττειν, τὴν δὲ τῆς ψυχῆς εὐσχημοσύνην μὴ*

μηδὲ κακῶν ἕταρον μηδ' ἐσθλῶν νεικητῆρα.

Μηδέ ποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ
τέτλαθ' ὀνειδίζειν, μακάρων δόσιν αἰὲν ἐόντων.

Γλώσσης τοι θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος
φειδωλῆς, πλείστη δὲ χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης. 720

Εἰ δὲ κακὸν εἴποις, τάχα κ' αὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις.

Μηδὲ πολυξείνου δαιτὸς δυςπέμφελος εἶναι
ἐκ κοινοῦ· πλείστη δὲ χάρις δαπάνη τ' ὀλιγίστη.

Μηδέ ποτ' ἐξ ἠοῦς Διὶ λειβέμεν αἴθοπα οἶνον
χερσὶν ἀνίπτοισιν μηδ' ἄλλοις ἀθανάτοισιν. 725
οὐ γὰρ τοίγε κλύουσιν, ἀποπτύουσι δέ τ' ἀράς.

V. 716. *νεικητῆρα*] Sic cum M5. M3. Par. 3. al. Schol. ad Pind. Pyth. IV, 507 Koechl. *νεικεστῆρα* cum reliquis Eustath. ad Il. p. 793, 11, quod placuit edd.
V. 717. *πενίην*] deest apud G.
V. 719. Pro *ἄριστος* Tzetza Cram. Anecd. Ox. IV. p. 122 *μέγιστος*.
V. 721. *εἴποις*] M5. Par. Schol. Ven. Il. XIX, 248. *εἴπῃς* al. *κακόν γ'* et *κακόν κ'* nonnulli codd. V. Digamma p. 49. — *Ϝείπῃς* Fl. — *ἀκούσεις*. Par. 3.
V. 722. citatur a Schol. Ven. Il. XVI, 748.
V. 724. *λειβέμεν*] Sic cum Nauck. Od. praef. p. XIII. Vulg. *λείβειν*. V. adnot. ad Scut. 432. — *Ϝοῖνον* Fl.
V. 726. *οὐ γάρ θ' οἴγε* Par. 3.

φυλάττειν· τίς γὰρ ἂν ἡμῶν ἕλοιτο κατὰ πρόσωπον ἀλλοιώσεις ὑπομένειν παντοίας;
V. 717. Theogn. 155: *μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς Μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε.*
V. 719 seq. Cf. scholion Anonymi (sc. partim ex Aristonici *περὶ σημείων* libro): *τῆς φθεγγομένης δηλονότι τὰ μέτρια· λείπεται δὲ τὸ ἔστιν. καὶ ἔστιν ὑπερβατόν.* Chilo apud Diog. L. I, 3, 2: *γλώσσης κρατεῖν καὶ μάλιστα ἐν συμποσίῳ.* Gell. N. A. I, 15: Hesiodus, poetarum prudentissimus, linguam non vulgandam, sed recondendam esse dicit, perinde ut thesaurum, eiusque esse in promendo gratiam plurimam, si modesta et parca et moderata sit.
V. 721. Chilo ap. Diog. L. l. l.: *μὴ κακολογεῖν τοὺς πλησίον· εἰ δὲ μή, ἀκούσεσθαι ἐφ' οἷς λυπήσεσθαι.*

Μηδ' ἀντ' ἠελίου τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν·
αὐτὰρ ἐπεί κε δύῃ, μεμνημένος, ἔς τ' ἀνιόντα,
μήτ' ἐν ὁδῷ μήτ' ἐκτός ὁδοῦ προβάδην οὐρήσῃς,
μηδ' ἀπογυμνωθείς· μακάρων τοι νύκτες ἔασιν· 730
ἑζόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνήρ, πεπνυμένα εἰδώς,
ἢ ὅγε πρός τοῖχον πελάσας εὐερκέος αὐλῆς.

Μηδ' αἰδοῖα γονῇ πεπαλαγμένος ἔνδοθι οἴκου
ἑστίῃ ἐμπελαδὸν παραφαινέμεν, ἀλλ' ἀλέασθαι.

V. 727. ἠελίου] Sic M5. (hinc corrigas collationem Kinkelii) Par. Mess. (et Par. 3.) Gal. Spohn. Vulgo ἠελίοιο, et sic lemma Procli, quod rec. Koechl. V. Herm. ad Orph. p. 757. Flach. Die beiden etc. l. l. — ὀρθῶς Par. 3.

V. 728. ἐπεί κε] Sic M5. Par. al. Vulgo ἐπήν κε. — ἐπὴν δύῃ Par. 3. — ἔςτ' ἀνιόντα] Sic M5. V2. al.; ἀνιόντος, Vat. Par. 3. al. — Herm. in una recensione putat fuisse ἀντ' ἀνιόντος, in altera εἰς ἀνιόντα. Mihi sic scribendum videbatur: αὐτάρ, ἐπεί κε δύῃ, μεμνημένος ἔσσ' ἀνιόντος μήτε κτέ. Recte praeterea monuit Herm. post ἀνιόντα non debere plene interpungi, cum haec omnia de nocte cohaereant cum μακάρων τοι νύκτες ἔασιν.

V. 730. Schol. Ven. Il. XI, 84. 194. — ἀπογυμνωθείς] Vat. cum al. ἀπογυμνωθῇς. Hoc praefert Hermannus.

V. 731—732 pro ineptis habuit Steitz. p. 169, eiecit Fl. Herm., qui μηδ' ἀπογυμνωθῇς de exonerando corpore intellegi vult, hic scribi iubet: ἑζόμενος δ' ὄνθειος, ἀνὴρ πεπνυμένα εἰδώς, i. e. „sondern wer sich auf den Misthaufen oder an die Wand des Hofes setzt, ist ein verständiger Mensch." Hoccine igitur agricolas docuisse Hesiodum? Immo vero de mingendo etiam Plinius intellexit H. N. XXVIII c. 6 et mirus videtur hic usus ὄνθειος adiectivi longeque diversus a φοιτᾶν ὑπερπόντιον, similibus. Accedit, quod ὄνθειος vocabulum alibi non legitur.

V. 733. ἔνδοθεν A. quod placuit Koechl. V. anim. ad v. 523. — Ϝοίκου Fl.

V. 734. ἱστίῃ Par. V1. — Ϝεστίῃ Fl.

V. 727. μηδ' ἀντ' ἠελίου τετραμμένος ὀρθὸς ὀμιχεῖν] Haec ita Pythagoras in symbolis: πρὸς ἥλιον τετραμμένον μὴ ὀμιχεῖν. V. Diog. Laert. VIII, 1, 19.

V. 731. ἑζόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνὴρ κτέ.] Mire dictum, nam coxim hoc negotio defungebantur non Graeci, sed Aegyptii, teste Herodoto II, 35: τὰ πολλὰ πάντα ἔμπαλιν τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι ἐστήσαντο ἤθεά τε καὶ νόμους (οἱ Αἰγύπτιοι) — οὐρέουσι αἱ μὲν γυναῖκες ὀρθαί, οἱ δὲ ἄνδρες κατήμενοι. Ceterum v. Plin. H. N. XXVIII, c. 6: Hesiodus iuxta obstantia reddi (urinam) suadet, ne deum aliquem nudatio offendat. θεῖος ἀνὴρ est idem qui εὐσεβής, qui deos veneratur. Sent. igitur: qui vero sedens hoc negotio defungitur, is homo est θεῖος ἀνήρ, πεπνυμ. εἰδώς.

V. 734. ἑστίῃ] V. doctum

μηδ' ἀπὸ δυςφήμοιο τάφου ἀπονοστήσαντα 735
σπερμαίνειν γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὸ δαιτός.

Μηδέ ποτ' ἀενάων ποταμῶν καλλίρροον ὕδωρ
ποσσὶ περᾶν, πρίν γ' εὔξῃ ἰδὼν ἐς καλὰ ῥέεθρα,
χεῖρας νιψάμενος πολυηράτῳ ὕδατι λευκῷ.

Ὃς ποταμὸν διαβῇ, κακότητ' ἰδὲ χεῖρας ἄνιπτος, 740
τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω.

Μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο θεῶν ἐν δαιτὶ θαλείῃ
αὖον ἀπὸ χλωροῦ τάμνειν αἴθωνι σιδήρῳ.

Μηδέ ποτ' οἰνοχόην τιθέμεν κρητῆρος ὕπερθεν

V. 735. *δυστήνοιο τάφου* Plut. de sera num. vind. 20.
V. 736. Post hunc versum in Gal., Tr., Par. G. al. legitur versus 758.
V. 737. Post hunc versum in V1. sequitur v. 758 (*μηδ' ἐπὶ κτἑ.*), qui tamen iterum suo legitur loco. — *ἀενάων*] M5. *ἀεννάων.* Vat. *αἰεννάων.*
V. 738. *εὔξῃ ἰών* e coniectura scrips. Fl.
V. 740. *κακότητ' ἰδὲ*] Sic M5. Par. Idem coni. Bergk. Phil. XVI p. 583 seq. laudatus a Steitz. p. 169. Cf. scholion Procli, Koechl. sagacitate mendis liberatum: *ἄλλοι γράφουσιν κακότητα ἴδε,* (codd. *ἐπὶ*) *οἱονεὶ κακότητα εἶδεν, ἀντὶ τοῦ ἐκακώθη. Ἀρίσταρχος δὲ ἀθετεῖ τὸν στίχον τοῦτον* (sed legendum est *τοὺς στίχους τούτους,* sc. v. 740—741). *ἄλλοι κακότητα ἐπὶ κακὸν ἑαυτῷ* (codd. *κακῷ ἑαυτὸν*). Bentl. *κακότητά γε,* quod laudavit Schoem. Vulg. *κακότητι δὲ.* Versum eiec. Goettl. v. 740—741 obelo notavit Koechl. Omnino cf. Schoem. op. III. p. 64 et comment. p. 56.
V. 742. *ἐν δαιτὶ*] Sic M5. M3. al. *ἐνὶ δαιτὶ* reliqui.
V. 743. *αἴθονι* Par. 3.
V. 744. *μηδ' ἀπὸ Ϝοινοχόην* e coni. scrips. Fl.: „Lege nicht

scholion Alexandrinum: *ἑστίῃ κυρίως μὲν τῇ ἑστίᾳ, οὐχ ὡς θεᾷ· νῦν δὲ ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐστὶ τῷ ἐν τῷ οἴκῳ βωμῷ.*
V. 735. V. Procli scholion: *δύσφημος δὲ ὁ τάφος· ἐκεῖ γὰρ κλαυθμοὶ γίνονται ὁμοῦ καὶ ὀδυρμοὶ πολλοί. ἢ ἀπὸ τοῦ περιδείπνου λέγει· τάφος γὰρ λέγεται τὸ περίδειπνον, ὡς Ὅμηρος· „δαίνυ τάφον Ἀργείοισι." Πλάτων δὲ μὴ μεθύοντα μίγνυσθαι.*
V. 742. *μηδ' ἀπὸ πεντόζοιο*] V. Plut. de Is. et Os. 5. (T. IX. p. 106. Hutt.). Etym. M. p. 127, 39. Pythagoras in symbolis: *παρὰ θυσίαν μὴ ὀνυχίζου.* Diog. L. l. l. *πέντοζος* est manus (v. animadvers. ad v. 524), *αὖον* quod ex ungue digitum superat, *χλωρόν* est unguis ipse. V. Suid. s. v. *αὖον.*
V. 744 seq. Vossius: „Niemals lege des Schenken Gefäss hin über den Mischkrug, weil man trinkt:

πινόντων· ὀλοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκται. 745

Μηδὲ δόμον ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν,
μή τοι ἐφεζομένη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη.

Μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀνελόντα
ἔσθειν μηδὲ λόεσθαι· ἐπεὶ καὶ τοῖς ἔπι ποινή.

das Gefäss zum Einschenken, das auf dem Mischkrug steht, fort, so lange Trinkende da sind."

V. 746. V. scholion Procli: ἀνεπίξεστον, ἀφιλοκάλητον, ἀκόσμητον. ἔνιοι δὲ ἀνεπίρρεκτον γράφουσι, τουτέστιν ἀθυμίατον.

V. 747. Pro τοι A. G. τι. — κρώξῃ Gal., Par.

V. 749. εὕειν μηδὲ λόεσθαι Vit. ἔπι coni. Steitz. p. 184. Vulg. ἔνι.

denn es steht unglückliches Loos dir geordnet." Goettlingius: „Noli maioris aestimare merum quam vinum cum aqua mixtum" idque per symbolum ita expressit: μὴ οἰνοχόην τιθέμεν ὑπὲρ κρητῆρος. Lennepius: „Dicebatur οἰνοχόη vas, quo haustum vinum ex cratere, in quo temperatum erat, convivis in pocula infundebatur. Vid. Pollux VI, 19. X, 75. Hoc Hesiodus super craterem poni vetuit, quod in ea re malum esset omen. Quippe ita clauso cratere convivis quasi interdicebatur, ne porro biberent et genialibus epulis quasi finis imponebatur." Versus citat Plut. Conv. sept. Sap. 13, de aud. poet. T. VII. p. 102. — Mire versus interpretatus est Proclus: μὴ ἐπίπροσθεν ἄγειν τοῦ κοινοῦ τὸ ἴδιον· ὁ μὲν γὰρ κρατὴρ προὔκειτο κοινὸς ἐν ταῖς τραπέζαις, ἐκ δὲ τῆς οἰνοχόης ἀρυόμενοι ἔπινον οἱ συνδειπνοῦντες. Cf. etiam scholion Anonymi: ἄλλοι δὲ λέγουσι, μηδέποτ' ἐν δείπνῳ πρόσκεισο τῷ πίνειν. μόνοι γὰρ οἱ ἀεὶ πίνοντες ἀεὶ ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ κρατῆρος τὴν οἰνοχόην.

V. 746. Vossius: „Niemals lass ungeglättet die neuerrichtete Wohnung, dass nicht sitzend darauf ihr Geschwätz herkrächze die Krähe." Veteres grammatici, quid hoc proverbium significaret, ignorabant. Cf. Procli scholion: οἱ μέν, ὅτι δεῖ τὰς οἰκίας πρὸ χειμῶνος συντελεῖν· ὁ γὰρ κρωγμὸς τῆς κορώνης χειμῶνος σύμβολον. οἱ δέ, ὅτι μὴ ἀτελῆ δεῖν τὸν οἶκον ἐᾶν, μὴ ψόγον ἐπαγάγῃ παρ' ἄλλων, οὓς τῇ κορώνῃ ἀπείκασεν, ὡς πολλὰ ἂν φθεγξαμένους νεμεσῶντας ἐπὶ τῷ ἐλλείπει. δεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα τὸ παράγγελμα διατείνειν, καὶ μηδὲν τῶν ἡμετέρων ἔργων περιορᾶν φερόμενον, ἀλλ' ἑκάστῳ τὸ προσῆκον ἐπάγειν τέλος. Conexum turbavit Baumeister. in Annal. Phil. 79 p. 169, qui ποιῶν non cum δόμον, sed cum ἀνεπίξεστον coniungendum, quippe quod genet. plur. substantivi ποία, πόα esset, et ita esse vertendum putavit: neu sinas nasci gramina in tecto, ne insidens graculus malum tibi portendat clamore sinistro. Merito refutatus est a Steitz. p. 170.

V. 748. χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων] Varie explicare hoc symbolum conati sunt interpretes. Χυτρόποδες eis sunt pro χύτραις; v. Hesych. v. Βαῦνοι:

Μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθιζέμεν, οὐ γὰρ ἄμεινον, 750

V. 750. *καθιζέμεν* cum Nauckio. Vulg. *καθίζειν*. V. adnot. ad Scut. 432.

χυτρόποδες καὶ κάμινοι. ἔνιοι δὲ καὶ ἐφ' ὧν καθίζουσι, et *Λάσανα χυτρόποδες*. Plut. Symp. VII, 4: *ὅρα δέ, εἰ καὶ μελέτης ἕνεκα τῷ εὐχαρίστῳ τὰς τοιαύτας ἐφιέντες ὑπερβολάς, οὐκ ἀτόπως οἱ παλαιοὶ καὶ δρῦς ἐσέβοντο καρποφόρους καὶ συκῆν τινα προςηγόρευσαν ἱερὰν Ἀθηναῖοι καὶ μορίαν ἐκκόπτειν ἀπαγορεύουσι. ταῦτα γὰρ οὐ ποιεῖ πρὸς δεισιδαιμονίαν ἐπιφόρους, ὡς ἔνιοί φασιν, ἀλλὰ προςεθίζει τὸ εὐχάριστον ἡμῶν καὶ κοινωνικὸν ἐν τοῖς ἀναισθήτοις καὶ ἀψύχοις πρὸς ἀλλήλους. ὅθεν ὀρθῶς Ἡσίοδος οὐδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἐᾷ παρατίθεσθαι σῖτον ἢ ὄψον, ἀλλ' ἀπαρχὰς τῷ πυρὶ καὶ γέρα τῆς διακονίας ἀποδιδόντας*. Pollux X, 99: *τὸν δὲ καλούμενον χυτρόποδα ἔστι μὲν καὶ λάσανα κεκλημένον εὑρεῖν — ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τῶν Ἱππώνακτος ἰάμβων εἴρηται χυτροπόδιον· ὥςπερ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ· μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιρρέκτων ἀφελόντα· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἕτερόν τι δηλοῖ.* Cf. etiam Procli adnot. ad h. v.: *θυσίαν ταύτην ὁ Πλούταρχος πρόχειρον καὶ καθημερινὴν εἶπεν ὀρθῶς ἀφ' ὧν μέλλομεν ἐσθίειν, ἱερὰ πάντα ποιοῦντας διὰ τὸ ἀπάρξασθαι. καὶ γὰρ αἱ τῶν ἱερῶν τραπεζώσεις τοῦτο εἶχον· ἀπαρξάμενοι γὰρ ἀπ' αὐτῶν ἐδαίνυντο. χρῆναι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λουτρῶν τὸ αὐτὸ δρᾶν· ἐλούοντο δὲ περιχεόμενοι κατὰ κρατός τε καὶ ὤμων· χρῆν οὖν καὶ τούτου πρότερον ἀφορίσαι τε πρὸ τῆς ἡμετέρας χρήσεως τοῖς ἱεροῖς θεοῖς, καὶ οὕτω τὸ λοιπὸν εἰς τὴν ἀναγκαίαν χρείαν παραλαμβάνειν.* Ceterum cf. Vossium: „Niemals schöpfe du dir vom ungeweiheten Kochheerd; weder Speise noch Bad; auch hierauf folget die Strafe."

V. 750. *μηδ' ἐπ' ἀκινήτοισι καθιζέμεν*] V. scholion Anonymi: *οἱ μὲν ἐπ' ἀκινήτῳ τάφῳ ἢ βωμῷ· νόμος γὰρ παρὰ Ῥωμαίοις, ὅστις φησὶ τάφον μὴ κινεῖν, τουτέστιν ὀρύττειν. ποτὲ οὖν, φησί, μὴ ἐάσῃς τὸν παῖδά σου δώδεκα ἐτῶν ἐπὶ τάφῳ καθέζεσθαι· ἐπεὶ καὶ ἀνήρ, ἂν τοῦτο ποιήσῃ, βλάπτεται, πολλῷ μᾶλλον ὁ παῖς. ἄλλοι δέ φασι· μὴ ἀγύμναστον ἀφήσῃς τὸν παῖδά σου ἀπὸ δώδεκα ἐτῶν, οὐ μὴν οὐδὲ δωδεκάμηνον. ὅθεν ἐπενοήθη τὸ ἀεὶ κινεῖν τὰ παιδία.* Quarum prior explicatio recte se habet, ut cum Spohnio exposuit Schoem. p. 56. Nam v. Zenob. prov. I, 55 *ἀκίνητα κινεῖν, καθ' ὑπερβολήν, ὅτι μὴ δεῖ κινεῖν μήτε βωμοὺς μήτε τάφους ἢ ἡρῷα.* Idem statuerunt Etym. M. p. 48, 35. Eustath. ad Il. p. 349. Sed hoc praeceptum cum non ad pueros vel infantes spectet, sed ad Persen sive quoslibet homines, cum Schoemanno et Steitzio p. 171 versus 751—752, qui multum offensionis habent, ut recentius additamentum, textu removendi sunt. Male Goettlingius: „Noli ab omni exercitio alienum esse puerum a tenera aetate ad pubertatem usque; hoc enim effeminatum facit puerum," allegans Aristot. Pol. VII, 15 p. 254. Cuius vestigia pressit Lennepius. Male etiam Vossius: „Nicht unbeweglichem Sitz vertraue du, denn es geziemt nicht, ein zwölftägiges Kind: das macht unmännliche Männer." — *οὐ γὰρ ἄμεινον*] Comparativi vis in *ἄμεινον* fere evanuit; cf. Wesseling. ad Herodot. I, 187. III, 71. Matth. Gr. §. 457. Heindorf. ad Horat. Sat. II, 1, 45. Aristoph. Eq. 37 *οὐ χεῖρον*. Aristot.

[παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅτ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ,
μηδὲ δυωδεκάμηνον· ἶσον καὶ τοῦτο τέτυκται.]
μηδὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι
ἀνέρα· λευγαλέη γὰρ ἐπὶ χρόνον ἔστ' ἐπὶ καὶ τῷ
ποινή. μηδ' ἱεροῖσιν ἐπ' αἰθομένοισι κυρήσας 755
μωμεύειν ἀΐδηλα· θεός τοι καὶ τὰ νεμεσσᾷ.

Μηδέ ποτ' ἐν προχοῇ ποταμῶν ἅλαδε προρεόντων,

V. 751—752 ei. Schoem. Steitz. Fl.
V. 752. Spohnio et Hermanno suspectus. *δυωδεκάμηνον ἶσον* coni. Goettl. *ἐπεὶ ἶσον τὸ τέτυκται* Lennep. — *ἶσον* Par. Par. 3.
V. 753. Heinsius legendum esse putabat: *μηδὲ γυναικείῳ λουτρῷ χρόα φαιδρύνεσθαι παῖδα δυωδεκαταῖον, ὅτ' ἀνέρ' ἀνήνορα ποιεῖ, μηδὲ δυωδεκάμηνον· ἶσον καὶ τοῦτο τέτυκται ἀνέρι.*
V. 756. *θεός τοι*] Pauci, inter quos V1., *θεός νύ τοι*, Br. *θεός νύ τι.* — *ἀϜίδηλα* Fl.

Pol. II, 1 p. 29, 28: *ἔστι δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον φανερόν, ὅτι τὸ λίαν ἑνοῦν ζητεῖν τὴν πόλιν οὐκ ἔστιν ἄμεινον.* Eodem modo *οὐ χεῖρον* II, 4. 7. Nisi intellegere velis: *οὐ γὰρ καθίζειν ἄμεινόν ἐστι.*

V. 752. *ἶσον*] Prioris syllabae correptio, cum apud antiquiores poetas non inveniatur, Hermanno, Goettlingio, Lennepio, Schoemanno, Steitzio valde suspecta erat. Sed hanc correptionem non esse Hesiodeam, ut putabat Meyer Isler l. l. p. 10 seq., sed Doricam, Theognidis (v. 678) et Pindari exemplis probatur. Eodem spectat correptio prioris syllabae in *καλός* Theog. 585. Oper. 63. Nihilominus versus obelo notandus est.

V. 753. *γυναικείῳ λουτρῷ*] Cf. scholion Anonymi: *περιεργασίας δίκην γυναικῶν. οἱ δέ, ὅτι κελεύει μὴ συλλούεσθαι γυναικί, ἢ μή, ὡς γυνή, ὡραΐζου λουόμενος, οἷον μὴ μύροις ἤ τισι χρίσμασι χρῶ, ἢ ὅτι αἱ γυναῖκες κόσμου χάριν κέχρηνται τῷ λουτρῷ, οἱ δὲ ἄνδρες διὰ κόπων ἀνάπαυσιν λούονται.* Quarum altera explicatio certe probata est. Goettlingius de solis balneis calidis (v. 522) cogitaverat, quae poeta vix *γυναικεῖα* appellare poterat. Lennepius hic superstitionem miro modo introducit, male etiam Proclus interpretatur: *μὴ δεῖν συναπογυμνοῦσθαι ταῖς γυναιξὶ τοὺς ἄνδρας· πρὸς γὰρ τῷ ἀσχήμονι καὶ ἀπορροιαί τινες ἐκ τῶν γυναικείων σωμάτων καὶ περιττωμάτων χωροῦσιν, ὧν ἀναπίμπλασθαι τοὺς ἄνδρας μολυσματῶδές ἐστι.* Eodem modo Hesiodum interpretatus est Clem. Alex. in Paedag. III. c. 5.

V. 756. *μωμεύειν ἀΐδηλα*] V. scholion Procli: *μὴ ἀδήλως κατὰ σεαυτὸν καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου μωμεῖν τὰ ἱερά. ἔστι δὲ καὶ τοῖς ἑξῆς συνάψαι· ἀΐδηλα θεός νύ τοι καὶ τὰ νεμεσσᾷ. ἀδήλως δηλονότι ἐπὶ τῶν τοιούτων μέμφεται.* Prior explicatio placuit Schwenck. Philol. XIX. p. 464 et Steitz. p. 171. *ἀΐδηλα* autem hic *μυστήρια* = arcana esse cum Buttm. Lexil. I p. 248 putabant Goettlingius et Lennepius. Fortasse corruptela in voce latet.

μηδ' ἐπὶ κρηνάων οὐρεῖν, μάλα δ' ἐξαλέασθαι·
μηδ' ἐναποψύχειν· τὸ γὰρ οὔτοι λώϊόν ἐστιν.

Ὧδ' ἔρδειν· δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην. 760
φήμη γάρ τε κακὴ πέλεται κούφη μὲν ἀεῖραι
ῥεῖα μάλ', ἀργαλέη δὲ φέρειν, χαλεπὴ δ' ἀποθέσθαι.

Φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥντινα πολλοὶ
λαοὶ φημίζουσι· θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή.

Ἤματα δ' ἐκ Διόθεν πεφυλαγμένος εὖ κατὰ μοῖραν

V. 757—759. Plutarchum expunxisse Proclus docet ὡς εὐτελῆ καὶ ἀνάξια παιδευτικῆς Μούσης, μὴ οὐρεῖν ἐν προχοαῖς ποταμῶν ἢ κρηνῶν, μηδ' ἀποπατεῖν, τοῦτο γὰρ τὸ ἀποψύχειν. Secuti sunt Spohn. Koechl. Sed cf. quae monuit Schoem. p. 56.
V. 760. ἀπολεύαο G.
V. 764. φημίζουσι] Sic cum M5. (qui errore φημίζουσιν exhibet) Mess. (Par. 3.) scribendum est. Reliqui φημίξωσι, quod placuit Goettl. Lennep. Vollbehr. Schoem. φημίξωσι etiam Proclus. — ἥν τινα λαοὶ | πολλοὶ Dio Chrys. Or. XXXVII p. 128 R. Demosth. de falsa leg. p. 417 Rsk.
V. 465. Post h. v. excidisse versiculum, qualem hunc: αὐτός τ' ἠδ' ἄλοχον μελέτην ἐχέμεν, καὶ ἕκαστα, suspicatur Hermannus. Sed v. enarrat. — In Par. 2708 (Capud Lennepium) Laur. XXXI, 24. G. supra scriptum Ἡσιόδου ἡμέραι.

V. 757. V. Plutarch. de Stoic. repugn. 22.
V. 759. ἐναποψύχειν] V. Schoem. l. l.: „Verbi ἀποψύχειν significationem etiam alibi testatam novimus. Ceterum hoc per quendam euphemismum dici suspicor pro ἀποψήχειν, quod quo pertineat exponi nihil opus est. Cf. Spanhem. ad Arist. Plut. v. 818.“ — Apud Lennepium cod. Par. C ἐναποψήχειν habet.
V. 761. Mala fama facillime excitatur, difficulter vero restinguitur. Spohn.
V. 765—824. „Gedicht von den glücklichen und unglücklichen Tagen (Ἡμέραι)“ Fl.
V. 765. Sequitur calendarium vetustissimum. Hesiodi mensis est triginta dierum. V. Steitz. p. 174: „Die Tage werden bezeichnet 1) nach Eintheilung des Monats in drei Dekaden. Dabei bleibt ungewiss, ob die Tage der letzten Dekade, wie in Athen seit Solon (Plut. Sol. 25), rückwärts gezählt wurden: a) 785 ἡ πρώτη ἕκτη, 811 πρωτίστη εἰνάς, 798 τετρὰς ἱσταμένου, b) 794. 819 τετρὰς μέσση, 782 ἕκτη ἡ μέσση, 805 μέσση ἑβδομάτη, 810 εἰνὰς ἡ μέσση, 794 δεκάτη μέσση, c) 798 τετρὰς φθίνοντος = 820 τετρὰς μετ' εἰκάδα, 814 τρισεινὰς μηνός. 2) Nach einer Eintheilung in zwei Hälften: 774 ἐνδεκάτη τε δυωδεκάτη τε nämlich μηνὸς ἀεξομένοιο 773, 780 μηνὸς ἱσταμένου τρισκαιδεκάτη (vgl. Bekker, anecd. p. 280). 3) Einfach nach ihrer Zahl: 800 τε-

πεφραδέμεν δμώεσσι τριηκάδα μηνὸς ἀρίστην 766
ἔργα τ' ἐποπτεύειν ἠδ' ἁρμαλιὴν δατέασθαι,
εὖτ' ἂν ἀληθείην λαοὶ κρίνοντες ἄγωσιν.

Αἴδε γὰρ ἡμέραι εἰσὶ Διὸς πάρα μητιόεντος.

V. 766. τριεικάδα V1. Optime Rankius de Hes. Op. p. 18 monuit, sententiam esse hanc: dic servis trigesimum mensis diem optimum esse, quo opera inspiciantur et cibus inter ipsos dividatur," cuius sententiam amplexi sunt Vollbehr. p. 80. Steitz. p. 177. Male Goettlingius: „Optimum erit servis, si ultimo quoque mensis die eorum opera inspicias etc." Vulg. post δμώεσσι interpungitur. — Ceterum v. 766—768. Steitz. pro suspectis habuit.

V. 767. Serv. ad Verg. Ge. I, 277 ἀποπτεύειν. — Ϝέργα Fl.

V. 768. Rankius de Hes. Op. p. 19. Proclum et Moschopulum legisse in suis exemplaribus εὖτ' ἂν δή μιν ἀληθείην κρίνοντες ἄγωσιν idque in textum recipiendum esse putat. Sed λαοί in suo codice invenisse Proclum ex adnot. eius ad v. 768 patet. — Herm. ἀληθείῃ. — εὖτ' ἂν δή μιν ἀληθείην κρίνοντες ἄγωσιν coni. Vollbehr.

τάρτη μηνός, 790 μηνὸς ὀγδοάτη, 791 δυωδεκάτη, 792 εἰκάς, 786 τριηκὰς μηνός = ἔνη 770 (?). Die Zahlen 770. 772 τετράς, ἑβδόμη, ὀγδοάτη, ἐνάτη sind nur genannt mit Bezug auf μηνὸς ἀεξομένοιο 773. Dunkel bleibt, ob 802 πέμπτας im Plural einfach vom Fünften jedes Monats oder von den Fünften aller 3 Dekaden gesagt ist; für jenes spricht 803 ἐν πέμπτῃ." Quam tamen mensis descriptionem post Hesiodum a Boeotis non esse usitatam demonstraverunt Dorvill. Observat. miscell. nov. T. III. p. 158 et Boeckh. Corp. inscr. I. p. 734. Ceterum hoc carmen iam Heracliti tempore Hesiodeum latum esse, ex Plut. Camill. 19 efficitur.

V. 768. ἀληθείην ἄγωσι] V. Lennepii adnot.: „Docet hic versus, Hesiodi tempore non omnes Graeciae populos hunc, quem agerent, tricesimum diem habuisse, cum apud quosdam mensis tantum esset dierum viginti octo, vel viginti novem, qui populi sic, iudice Hesiodo, verum non discernerent. ἀληθείην κρίνειν tantum de iudice dici, temere, ni fallor, statuit Goettlingius." At Schoem. p. 57: „Illud autem plane pro certo affirmari potest, v. 768 εὖτ' ἂν — ἄγωσιν hoc loco movendum et post v. 769 ponendum esse. Perversa, quae in codicibus est, collocatio, quae iam Procli aetate fuit, imperitis quibusdam correctoribus debetur, qui quod in hoc versu dicitur ad solam triacadem pertinere opinarentur, quam scilicet sic appellari solitam accepissent etiam si non vere XXX sed XXIX mensis dies esset; re vera autem ad omnes pariter dies id pertinere dicendum est." „Miro errore Goettlingius et alii auctoritatem Scaligeri Heinsiique secuti ἀληθείην κρίνειν non dici nisi de iudice exposuerunt, ut sensus hic sit: eo die, quo populi lites diiudicantes festa agunt."

πρῶτον ἕνη τετράς τε καὶ ἑβδόμη ἱερὸν ἦμαρ· 770
τῇ γὰρ Ἀπόλλωνα χρυσάορα γείνατο Λητώ·
ὀγδοάτη τ' ἐνάτη τε· δύω γε μὲν ἤματα μηνὸς
ἔξοχ' ἀεξομένοιο βροτήσια ἔργα πένεσθαι·
ἑνδεκάτη τε δυωδεκάτη τ', ἄμφω γε μὲν ἐσθλαί,
ἡμὲν ὄϊς πείκειν, ἠδ' εὔφρονα καρπὸν ἀμᾶσθαι· 775

V. 770. ἕνη G. Sed M5. (m. II ἕνι m. I) V1. al. ἕνῃ. Par. 3. ἕννη.
V. 772. Recte Herm. post ἐνάτη τε posituram fieri iussit. Ceterum, ut Gaisfordius monuit, inepte Zonaras p. 433: γέμεν· ἐγένοντο. Ἡσίοδος· ὀγδοάτη τ' ἐνάτη τε δύω γέμεν ἤματα μηνός.
V. 773. βροτήσια Ϝέργα Fl.
V. 775. ἡμὲν — ἠδ'] Sic cum Par. Par. 3. Schol. Theocr. V, 98. Proclo (εἴς τε τὸ πόκους προβάτων ἐξαιρεῖν καὶ καρποὺς ἐκ τῆς γῆς ἀμᾶσθαι) Lennep. Schoem. scribendum est. Vulg. ἢ μὲν — ἢ δ', sensu turbato, quod placuit Goettl. Koechl.

V. 770. ἕνη] Proclus et Moschopulus ἕνην (de cuius spiritu et etymologia v. adnot. ad v. 410) primum mensis diem intellegunt. Sic fere etiam Scaliger. Cum Scaligero fecerunt Hermannus et Lennepius, qui Herod. VI, 57 allegavit. Sed nusquam ἕνη hoc significatu usurpari, adnot. nostra ad v. 410 docet. Neque magis idem esse potest, quod poëta supra τριηκάδα vocaverat, cum tricesimus mensis dies ἕνη (i. e. vetus cf. Curt. p. 290) καὶ νέα apud Graecos audiat, non ἕνη: cf. Plut. Sol. 25. In quo fallebantur cum Guieto Goettlingius et Steitz. l. l. Itaque aut tertius mensis dies hic intellegendus est, ut v. 410, aut, si re vera primus dies — quem νουμηνίαν Graeci dixerunt — in enumerandis diebus vix praetermitti potuit, cum Schoemanno πρῶτον νέη, sive reiecta synizesi πρῶτα νέη scribendum erit: constat enim, hunc diem non minus quam septimum Apollini consecratum et a Graecis summa religione celebratum esse, qua de re ipse Schoem. monuit Antiqu. Gr. II. p. 421 seq. — τετράς] Natalis Herculis (v. Zenob. prov. VI, 7) et Mercurii (v. hymn. Hom. III, 19. Lobeck. Aglaoph. p. 430. 434).

V. 771. Ἀπόλλωνα] Diog. Laert. Plat. 2: καὶ γίνεται Πλάτων, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν χρονικοῖς, ὀγδόῃ καὶ ὀγδοηκοστῇ Ὀλυμπιάδι Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ, καθ' ἣν Δήλιοι τὸν Ἀπόλλωνα γενέσθαι φασίν. Cf. Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 465. Lobeck. Aglaoph. p. 430. 434. De Apolline χρυσάορι v. O. Müller. Dor. I. p. 358.

V. 772. Neptuni sacer. V. Proclus.

V. 773. ἔξοχ' ἀεξομένοιο] Recte Spohnius: „iungas ἔξοχα πένεσθαι βροτήσια ἔργα, neque vero ἔξοχ' ἀεξομένοιο.“ Mire Goettlingius: „Nam ἔξοχα et cum πένεσθαι et cum μηνὸς ἀεξομένοιο iungendum est: diese Tage zeichnen sich aus, ragen hervor, im zunehmenden Mond durch ihre Nützlichkeit Geschäfte zu unternehmen.“ Perverse etiam Lennepius: „μηνὸς ἔξοχ' ἀεξομένοιο, in altera dierum decade, cum valde iam increvit luna.“

V. 775. πείκειν] Cf. doctum scholion Alexandrinum: [ὅτι]

ἡ δὲ δυωδεκάτη τῆς ἑνδεκάτης μέγ' ἀμείνων·
τῇ γάρ τοι νεῖ νήματ' ἀερσιπότητος ἀράχνης
ἤματος ἐκ πλείου, ὅτε ἴδρις σωρὸν ἀμᾶται.
τῇ δ' ἱστὸν στήσαιτο γυνή, προβάλοιτό τε ἔργον.

Μηνὸς δ' ἱσταμένου τρισκαιδεκάτην ἀλέασθαι 780
σπέρματος ἄρξασθαι· φυτὰ δ' ἐνθρέψασθαι ἀρίστη.

Ἕκτη δ' ἡ μέσση μάλ' ἀσύμφορός ἐστι φυτοῖσιν,
ἀνδρογόνος δ' ἀγαθή· κούρῃ δ' οὐ σύμφορός ἐστιν,
οὔτε γενέσθαι πρῶτ' οὔτ' ἄρ γάμου ἀντιβολῆσαι.

V. 777. *νεῖ νήματ'*] V. Etym. M. p. 603, 35. Suidas v. *ἀράχνη — τινὲς δὲ τὸ νεῖ νήματα διὰ τοῦ η ἔγραψαν, ὡς ἀποκοπὲν ἐκ τοῦ νήθει.* Ceterum iure Schoem. v. 777—779 ab inepto aliquo interpolatore insertos esse credit.
V. 778. *ὅτε Ϝίδρις* Fl. *ὅτε τ' ἴδρις* vulg.
V. 779. *στήσατο* V1. — *Ϝέργον* Fl.
V. 781. *σπέρματος ἄρξασθαι*] Sic M5. Vat. V2. et plerique codd. Pauci, inter quos V1. Par. Par. 3., *σπέρματα δάσσασθαι* vel *δάσασθαι*, quod receptum est in editiones. — Pro *ἐνθρέψασθαι* duo, neque optimae notae, cum G. *ἐκθρ.*
V. 782. *Ϝέκτη* Fl. — *μάλα σύμφορος* Par. Proclus (*ὠφέλιμον εἶναι τοῖς φυτοῖς φησιν*). *μάλ' ἀσύμφορος* M5. al. Schol. Anon. (*ἑξκαιδεκάτη οὐκ ἐπιτηδεία τοῖς φυτοῖς*).
V. 783. Pro *οὐ σύμφορος* Par. V1. *ἀσύμφορος*. Antea *ἀνδρογόνος τ'* St. — *δ' ἀσύμφορος* Par. 3. V. ad Theog. 593.

κυρίως τὸ ξαίνειν, ὅθεν καὶ τὸ πεξαμένη χερσί· νῦν δὲ τὸ κείρειν.
V. 777. *ἀερσιπότητος*] Nonn. Dion. XXXVII, 294. — *ἀράχνης*] V. Anecd. Bachm. I. p. 140.
V. 778. *ἤματος — πλείον*] V. 792 *Ἦμαρ πλεῖον* est aestatis dies longissima. Hinc mensis denotatur, quo is dies oritur. Tum vero aranea rete suum tendit, quod eo tempore maxima est muscarum multitudo. Adstipulatus est Lennepius, adversante Schoem. Sed cf. scholion Anon.: *ἐκ πληρεστέρας ἡμέρας ὑπὲρ τὴν νύκτα, Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου.* — *ἴδρις*] Horat. Sat. I, 1, 35: non ignara futuri. Cf. animadv. ad v. 524. De scriptura *ὅτε ἴδρις*, quam proposuit etiam Bergk. in Philol. XXX. p. 677, cf. Digamma p. 49.
V. 779. *ἱστὸν στήσαιτο γυνή*] Exemplum araneae secuta.
V. 780. *ἱσταμένου τρισκαιδεκάτην*] *Μὴν ἱστάμενος* proprie est prima decas, hic autem poetae bipertita mensis divisio observata est, ut v. 774, ut altera mensis pars esset *μὴν φθίνων*. V. ad v. 765.
V. 782. Huc respicit Pollux I p. 63: *Ἡσίοδος μὲν ἕκτην μέσην φησὶ τὴν ἕκτην καὶ δεκάτην λέγων.*

Οὐδὲ μὲν ἡ πρώτη ἕκτη κούρῃσι γενέσθαι 785
ἄρμενος, ἀλλ' ἐρίφους τάμνειν καὶ πώεα μήλων,
σηκόν τ' ἀμφιβαλεῖν ποιμνήϊον ἤπιον ἦμαρ·
ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος· φιλέει δέ τε κέρτομα βάζειν,
ψεύδεά θ' αἱμυλίους τε λόγους κρυφίους τ' ὀαρισμούς.

Μηνὸς δ' ὀγδοάτῃ κάπρον καὶ βοῦν ἐρίμυκον 790
ταμνέμεν, οὐρῆας δὲ δυωδεκάτῃ ταλαεργούς.

Εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέῳ ἤματι, ἵστορα φῶτα
γείνασθαι· μάλα γάρ τε νόον πεπυκασμένος ἔσται.

Ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος δεκάτη, [κούρῃ δέ τε τετρὰς
μέσση. τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς, 795

V. 785. *κούρῃσι γενέσθαι*] Sic V2. alii. Sed M5. V1. G. *κούρῃ τε γενέσθαι.* Alii multi *κούρῃ δὲ γενέσθαι*; Vat. *κούρῃσι δὲ γ.* — *Ϝέκτῃ* Fl.
V. 788. Pro *φιλέει δέ τε* M5. M3. Par. *φιλέοι δέ κε*, quod recep. Koechl. — *κέρδεα* pro *κέρτομα* V1. *κέρδεα* Par. m. I, *κέρτομα* m. II.
V. 791. *ταλαϜεργούς* Fl.
V. 792. *ἴστορα* M5. M3. Par. 3 al. De psilosi Aeolica v. Rzach. Dial. 360. *Ϝίστορα* Fl.
V. 793. Unus e Vat. et V1. *γίνεσθαι*, duo *γείνεσθαι.* — Pro *πεπυκασμένος* V1. 2. al. *πεπνυμένος.* *ἔσται* e coni. Fl. Vulg. *ἐστίν.*
V. 794. *κούρῃ δέ τε τετράς*] Sic M5. Vat. V1. St. et multi alii codd. Alii *κούρῃ δὲ τετρὰς.* *κούρῃσι δὲ τ.*, quod in recentioribus editionibus legitur, duo codices habent.
V. 795. *Ϝέλικας* Fl.

V. 785. Hoc die Diana nata est secundum Delios; v. Apollodor. apud Diogen. Laert. II, 5, 23.
V. 788. *φιλέει*] Qui eo die puer natus est.
V. 792. *εἰκάδι δ' ἐν μεγάλῃ, πλέῳ ἤματι*] Diem XXIX. esse cum Heinsio putat Spohnius. Proclus eam ob causam *μεγάλην* audire *τὴν εἰκάδα* dicit, quod ea maiorem dierum numerum in mense complectatur. Sed *μέγα* cum de tempore usurpant Graeci, semper orbem quendam temporis ampliorem significat. *Εἰκὰς πλέῳ ἤματι* igitur est dies vicesimus eius mensis, in quo est dies anni longissimus, *εἰκὰς μεγάλη* idem dies, sed in trieteride s. anno magno; v. Ideler. I. p. 269. Idem statuit Lennepius. — *ἵστορα φῶτα γείνασθαι*] Hermannus: hoc die catum virum procreabis, quemadmodum Proclus: *ἄριστος δὲ καὶ πολυίστωρ ὁ ἐν ταύτῃ τικτόμενος*, uterque laudatus a Lennepio. Similiter Goettlingius: „Eo die catum virum decet progignere pueros. Nam qui eo die natus est ingenio pollet praeclaro."

καὶ κύνα καρχαρόδοντα καὶ οὐρῆας ταλαεργοὺς
πρηΰνειν ἐπὶ χεῖρα τιθείς.] πεφύλαξο δὲ θυμῷ
τετράδ' ἀλεύασθαι φθίνοντός θ' ἱσταμένου τε
[ἄλγεα θυμοβορεῖν· μάλα τοι τετελεσμένον ἦμαρ.]

Ἐν δὲ τετάρτῃ μηνὸς ἄγεσθ' εἰς οἶκον ἄκοιτιν. 800
[οἰωνοὺς κρίνας, οἳ ἐπ' ἔργματι τούτῳ ἄριστοι.]

Πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί.
ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν

V. 796. ταλαϝεργοὺς Fl.
V. 797. V. Procli scholion ad v. 797: τοὺς πρὸ τούτων δ' στίχους οὐδὲ μνήμης ὁ Πλούταρχος ἠξίωσεν, ὡς ἂν μὴ φερομένους. Ex Procli verbis concludas Plutarchum legisse: ἐσθλὴ δ' ἀνδρογόνος δεκάτη· πεφύλαξο δὲ θυμῷ κτέ. V. 794—797 obelo notavit Koechl.
V. 797. Herm. cum Vit. πεφύλαξο δὲ θυμόν, ut ad antecedentia pertineat moneatque, ut ab ira bestiarum, dum domentur, tibi caveas.
V. 798. Schoem. p. 60 ab aliquo interpolatore insertum esse credit, v. 799 iure Steitz. p. 180 pro spurio habet, propter ineptum ἄλγεα θυμοβορεῖν et ἦμαρ ad utrumque diem relatum.
V. 799. ἄλγεα θυμοβόρα coni. Schoem., ἀ. θυμοβορῆ Guiet.
V. 800. ἄγεσθ' εἰς] Sic Proclus, M5. M3. Par. Par. 3. V1. Vulgo ἄγεσθαι ἐς. — ἐς ϝοῖκον Fl.
V. 801. Tres codd. non optimi ἐπ' ἔρματι. — οἳ ϝέργματι coni. Pal.
V. 802. πέμπας V1.
V. 803. Ἐρινύας] Sic M5. Par. V1. pro Ἐριννύας.

V. 797 seq. πεφύλαξο τὴν πετράδα καὶ ἀλεύασθαι intellexit Goettl. Lennepius autem τετράδ' cum veteribus interpretibus pro dativo τετράδι accepit, ut πεφύλαξο ἀλεύασθαι curandi significationem haberet. Utramque interpretationem claudicare docuit Schoemannus.

V. 799. τετελεσμένον ἦμαρ] Sacer dies.

V. 800. Schol. Anon.: ἡ τετάρτη ἱερὰ Ἀφροδίτης καὶ Ἑρμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς συνουσίαν ἐπιτηδεία.

V. 801. Hunc versum posterius ex v. 828 additum esse monuit Steitz. l. l. Nam si dies omnino faustus est, augurium agi minime opus videtur esse. Fortasse etiam e posterioris temporis consuetudine vulgari versus aliunde desumptus et additus est. V. Valer. Max. II, 1. Catull. 61, 20.

V. 802. Πέμπτας de omnibus mensibus dici, monuit Lennepius. Cf. adnot. ad v. 765.

V. 803. ἐν πέμπτῃ] ὅτι ἡ πεμπτὰς Δίκης ἐστὶν ἀριθμός, καὶ τῶν Πυθαγορείων ἠκούσαμεν. Proclus. Laur. Lyd. de mens. p. 100: ἐπειδὴ δὲ — ὁ τῆς πεντάδος ἀριθμὸς τῶν θειοτέρων κατὰ τὸν Ἡσίοδον κεχώρισται, εἰκὸς ἦν αὐτὸν τοῖς κατοιχομένοις ἀπονεμηθῆναι, quem locum male intellexit editor. Quinarius numerus cur mali sit ominis, explicavit Plat. Legg. V. p. 737 E: δεῖ δὴ περὶ ἀριθμῶν τό γε τοσοῦτον πάντα

Ὅρκον τινύμενον, τὸν Ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.

Μέσσῃ δ' ἑβδομάτῃ Δημήτερος ἱερὸν ἀκτὴν 805
εὖ μάλ' ὀπιπτεύοντας ἐϋτροχάλῳ ἐν ἀλωῇ
βάλλειν. ὑλοτόμον τε ταμεῖν θαλαμήϊα δοῦρα,
νήϊά τε ξύλα πολλά, τάτ' ἅρματα νηυσὶ πέλονται.

Τετράδι δ' ἄρχεσθαι νῆας πήγνυσθαι ἀραιάς.

Εἰνὰς δ' ἡ μέσση ἐπὶ δείελα λώϊον ἦμαρ. 810

V. 804. *τινύμενον*] Sic cum nonnullis codd. Schoem. Fl. scripserunt. — *γεινόμενον* M5. Par. m. I, quod recep. Goettl. Koechl. — *τινυμένας* vel *τιννυμένας* Par. m. II Vat. G. A., quod placuit Vollbehr. Lennep. Cf. Schoem. p. 61. — *γεινόμενον*, sed marg. adscr. *γρ. τιννυμένας* Par. 3. (et fort. Mess.). — *γεινόμενον* legerunt Proclus (*τοὺς ὅρκους εἰκότως ἐν τῇ πέμπτῃ γενέσθαι*) et Verg. Georg. I, 277 pallidus Orcus (scr. Horcus v. adnot. ad Theog. 784) Eumenidesque satae.
V. 806. *ὀπιπτεύοντας*] Sic V1. Tr. Vulgo *ὀπιπτεύοντα*, ut habet etiam Procli lemma.
V. 808. Post h. v. in V1. Tr. sequitur versus 420 (*τῆμος κτέ.*), qui tamen etiam suo legitur loco. Ex Proclo non certo concludi potest legisse eum h. l. versum 420. — *ἅρματα* cum M5. (qui *τ' ἅρματα* habet) reposuimus. Codd. et edd. *ἄρμενα*.
V. 808. 809. Vit. 809. 808.
V. 810. *ἐπιδείελα* Moschop., V1. Par. al. et sic v. 821.

ἄνδρα νομοθετοῦντα νενοηκέναι, τίς ἀριθμὸς καὶ ποῖος πάσαις πόλεσι χρησιμώτατος ἂν εἴη· λέγωμεν δὴ τὸν πλείστας καὶ ἐφεξῆς μάλιστα διανομὰς ἐν αὐτῷ κεκτημένον. Praeterea eo etiam sacer hic numerus impar Eumenidibus esse videtur, quod Minerva apud Aeschyl. Eumen. 752 ita: *ἀνὴρ ὅδ'*, inquit, *ἐκπέφευγεν αἵματος δίκην* (i. e. *Ἐρινύας*), *ἴσον γάρ ἐστι τἀρίθμημα τῶν πάλων.* Adde quod Tzetza ex Melampode profert: *ἐν πέμπτῃ σελήνης τις ἐπίορκον ὀμόσας τοσαῖσδε ἡμέραις τελευτᾷ.*
V. 804. *Ὅρκον τινύμενον*] „I. e. poenas a periuris repetens, in quo negotio Eumenides eum *ἀμφιπολεύουσι*, h. e. comitantur et adiuvant. Quod *τινύμενον* absolute dictum est, non diserte addito obiecto, errorem imperitis obiecit. Cf. Od. I, 268. Theogon. v. 340. 362." Schoem. — *ἐπίορκος* fortasse digammi vestigia condit. V. Curt. p. 470.
V. 808. *τάτ' ἅρματα*] *ἅρματα* reposuimus et hic et Theog. 639, de cuius spiritu v. Schol. Il. I, 136. Utroque autem loco non eadem vocabuli notio est, nam Theog. 639 scholiasta recte *ἁρμαλιὰ* intellegit, cum hic de onere, quod imponitur in navem, cogitandum sit. V. Flach., die beiden etc. p. 20 not.
V. 810. *εἰνὰς δ' ἡ μέσση*] *τὴν ἐννεακαιδεκάτην ὡς καὶ τὴν ὀκτωκαιδεκάτην τὰ πάτρια τῶν Ἀθηναίων καθαρμοῖς ἀποδίδωσι καὶ ἀποτροπαῖς, ὡς Φιλόχορος λέγει καὶ Ἀμφοτερὸς* (aut enim ita legendum esse patet. ex Plutarch. apophth. reg. Tom. VIII, p. 96 Hutten., aut *καὶ* ......

πρωτίστη δ' εἰνὰς παναπήμων ἀνθρώποισιν·
ἐσθλὴ μὲν γάρ θ' ἥδε φυτευέμεν ἠδὲ γενέσθαι
ἀνέρι τ' ἠδὲ γυναικί· καὶ οὔποτε πάγκακον ἦμαρ.

Παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην
[ἄρξασθαί τε πίθου, καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένα θεῖναι 815
βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι,]
νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον
εἰρύμεναι· παῦροι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσι.
τετράδι δ' οἴγε πίθον· περὶ πάντων ἱερὸν ἦμαρ
μέσσῃ· παῦροι δ' αὖτε μετ' εἰκάδα μηνὸς ἀρίστην 820

V. 812. In V1. θ' deest. — φυτευέμεν] Alii, inter quos G., φυτεύειν.
V. 814. αὖτ' ἴσασι lemma Procli et Moschop.. G. V1. Par. Par. 3. — Ϝίσασι Fl.
V. 815—816 eiec. cum Goettl. Vollb. p. 81. Pal. Steitz. p. 180 seq.
V. 815. αὐχένι Herm.
V. 817. νέα τε coni. Schaef. — ἐς Ϝοίνοπα Fl.
V. 818. Ϝειρύμεναι Fl.
V. 819. πέρι, ἤγουν περισσῶς. Moschop.
V. 820. μέσσῃ· παῦροι δ' αὖτε] Pars codd. μεσσήῃ, παῦροι δὲ μετ' εἰκ. Placuit Graevio; M5. μέσῃ. παῦροι δέ τε μετ' εἰκ. Par. μεσσήην, παῦροι δὲ μετ'. Quod dedimus, Lanzius primus reposuit ex multis codd., inter quos Vat. Herm., ἀμφότεροι ἐξηγηταί), ἐξηγηταὶ τῶν πατρίων ἄνδρες. τάχ' οὖν καὶ διὰ τοῦτο Ἡσίοδος λέγει τὴν ἡμέραν ἱερὰν ταύτην καὶ μάλιστα μετὰ μεσημβρίαν, διότι πρὸς τὰς καθάρσεις ἐπιτήδειον τοῦτο τὸ μέρος ὡς ἐλαττωτικὸν πρὸς τὴν ἀφαίρεσιν τῶν περὶ ἡμᾶς μολυσμάτων. Proclus.

V. 814. τρισεινάδα] Dies mensis XXIX. secundum Proclum et Ideler. Ench. chron. I. p. 257. Cf. Schoem. p. 59: „Item v. 811 εἰνὰς πρωτίστη, v. 810 autem εἰνὰς μέσση dicitur: necesse est igitur etiam tertiam εἰνάδα fuisse, eamque invenimus v. 814, ubi τρισεινὰς dicitur.“ V. adnot. ad v. 765.

V. 815 seq. Hi versus sunt alius recensionis; altera habuit: παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην Ἄρξασθαί τε πίθου καὶ ἐπὶ ζυγὸν αὐχένα θεῖναι Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισι καὶ ἵπποις ὠκυπόδεσσι, altera vero: παῦροι δ' αὖτε ἴσασι τρισεινάδα μηνὸς ἀρίστην Νῆα πολυκλήϊδα θοὴν εἰς οἴνοπα πόντον Εἰρύμεναι· παῦροι δέ τ' ἀληθέα κικλήσκουσι. Quod etiam probatur v. 819, ubi iterum legitur τετράδι δ' οἴγε πίθον.

V. 817. πολυκλήϊδα] Spohnius cum St. scripsit πολυκληΐδα et contra analogiam et contra praecepta grammaticorum.

V. 820. Cf. scholion Procli: εἴρηται μὲν ἐλλειπτικῶς τὸ πρότερον διστιχίδιον. ἔστι γὰρ πλήρες, τὴν μετ' εἰκάδα τοῦ μηνὸς τετάρτην ἀρίστην οὖσαν παῦροι ἴσασι. Sic etiam Lennepius: „paucos vero scire, optimum diem esse τετράδα μετ' εἰκάδα, quartum post vicesimum, matu-

ἠοῦς γεινομένης· ἐπὶ δείελα δ' ἐστὶ χερείων.

Αἵδε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ,
αἱ δ' ἄλλαι μετάδουποι, ἀκήριοι, οὔ τι φέρουσαι.

Ἄλλος δ' ἀλλοίην αἰνεῖ, παῦροι δὲ ἴσασιν.

[ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ· 825
τάων εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος ὃς τάδε πάντα
εἰδὼς ἐργάζηται ἀναίτιος ἀθανάτοισιν,
ὄρνιθας κρίνων καὶ ὑπερβασίας ἀλεείνων.]

qui v. 819 alio pertinere putat, *μέσσην* legi iubet, ut hic versus cum antecedente commodius iungatur. *Μεσσήην* Tr. — *δ' αὖ μετὰ Ϝεικάδα* Fl. e coni. Pal. *παῦροι δὴ μετὰ εἰκάδα* coni. Fl.
V. 821. *γεινομένης*] Sic Par. Par. 3. Vulgo *γινομένης*, quod placuit Vollb. *γιγνομένης* Koechl.
V. 824. *δὲ ἴσασιν*] De hac scriptura v. Digamma p. 49 seq. Rzach. Unts. p. 45. Hartel. Zeitsch. l. l. p. 638. Vulgo *δέ τ' ἴσασιν* violato digamno. *δέ τι ἴσασιν* Par. 3. *ἴσασι* M5. — *Ϝίσασιν* Fl.
V. 825—828 eiecerunt Steitz. p. 181 Fl.
V. 825. *μητρυία* V1.
V. 828. Laudatur Eustathio p. 1437 ex Hesiodo *ὑπερβασίαι δ' ἀλεγειναί*. Sed hoc ad Phocylidis sic dicti carmina pertinere videtur v. 64: *πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίαι δ' ἀλεειναί* Br.

tinum autem, non pomeridianum." Male Goettlingius *κικλήκουσι* deesse ratus erat. — In versu vitium latere propter violatum digamma Paleius suspicatus est, qui *δ' αὖ μετὰ εἰκάδα* coniecit. V. Flach., die beiden etc. p. 21 not.
V. 821. *ἠοῦς γεινομένης*] *ἕως τῆς ἕκτης ὥρας καλεῖ. ὀλίγοι δὲ τὴν μετὰ τὴν εἰκάδα τοῦ μηνὸς τετάρτην ἀρίστην πρωΐας οὔσης φασίν, χείρονα δὲ τῇ δείλῃ.* Proclus.
V. 823. *ἀκήριοι*] V. de hoc commate Heracliti sententiam apud Plutarch. Camill. 19.
V. 828. Cf. scholion Anon.: *τούτοις δὲ ἐπάγουσί τινες τὴν ὀρνιθομαντείαν, ἅτινα Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος ἀθετεῖ.* Quae verba varie viri docti interpretati sunt. Lennepius p. 181 et Vollb. p. 82 Apollonii Rhodii athetesin ad carmen *Ὀρνιθομαντεία* referunt, quod grammatici vel librarii huic carmini adiicere solebant. Cuius rei causam unicam in Operum et Dierum versu extremo positam fuisse scite Lehrsius p. 252 exposuit. Adversatus est Schoem. op. III. p. 54, qui propter vocabulum *ἅτινα*, non ad *ὀρνιθομαντείαν*, sed ad *τούτοις* spectans, versus extremos 826—828 ab Apollonio obelo notatos fuisse suspicatur. Cf. Steitz. p. 181. Digamma p. 61 not.

FRAGMENTA.

FRAGMENTA.

ΑΙΓΙΜΙΟΣ.

I. (171.)

Schol. Apollon. III, 587: Ἄγγελόν φησιν Ἑρμῆν ὑπὸ Διὸς πεμφθῆναι κελεύοντα δέξασθαι τὸν Φρίξον, ἵνα τὴν Αἰήτου θυγατέρα γήμῃ. ὁ δὲ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας διὰ τὸ δέρας αὐτὸν αὐθαιρέτως φησὶ προςδεχθῆναι: λέγει δέ, ὅτι μετὰ τὴν θυσίαν ἁγνίσας τὸ δέρας οὕτως ἔστειχεν εἰς τοὺς Αἰήτου δόμους τὸ κῶας ἔχων.

II. (172.)

Schol. Apollon. IV, 816: ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας ἐν δευτέρῳ φησίν, ὅτι ἡ Θέτις εἰς λέβητα ὕδατος ἔβαλλεν τοὺς ἐκ Πηλέως γεννωμένους, γνῶναι βουλομένη, εἰ θνητοί εἰσιν· ἕτεροι δὲ εἰς πῦρ, ὡς Ἀπολλώνιός φησι. καὶ δὴ πολλῶν διαφθαρέντων, ἀγανακτῆσαι τὸν Πηλέα καὶ κωλῦσαι τὸν Ἀχιλλέα ἐμβληθῆναι εἰς λέβητα.

III. (173.)

Stephanus Byz.: Ἀβαντὶς ἡ Εὔβοια, ὡς Ἡσίοδος ἐν Αἰγιμίου δευτέρῳ περὶ Ἰοῦς·

νήσῳ ἐν Ἀβαντίδι δίῃ·
τὴν πρὶν Ἀβαντίδα κίκλησκον θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
τὴν τότ' ἐπώνυμον Εὔβοιαν βοὸς ὠνόμασεν Ζεύς.

Herm.: Εὔβοιαν δὲ βοὸς τότ' ἐπώνυμον ὠνόμασε Ζεύς. Ex glossemate videtur irrepsisse ἐπώνυμον βοός scriptumque fuisse antiquitus:

πρὶν γὰρ Ἀβαντίδα κίκλησκον θεοὶ αἰὲν ἐόντες,
ἀλλὰ τότ' Εὔβοιαν βροτοὶ ἀνέρες ἐξονόμασσαν.

Cf. dicta ad Theog. [V. Herodian. I. p. 104 Lentz.]

IV. (176.)

Ad idem carmen pertinent versus apud Schol. Eur. Phoen. 1123: ὁ δὲ τὸν Αἰγιμιον ποιήσας φησί·

καί οἱ ἐπίσκοπον Ἄργον ἵει κρατερόν τε μέγαν τε,
τέτρασιν ὀφθαλμοῖσιν ὁρώμενον ἔνθα καὶ ἔνθα,
ἀκάματον δέ οἱ ὦρσε θεὰ μένος, οὐδέ οἱ ὕπνος
πῖπτεν ἐπὶ βλεφάροις, φυλακὴ δ' ἔχεν ἔμπεδον αὐτόν.

Pro τὸν Αἰγίμιον, ut est in cod. Aug., vulgo lacuna. Cf. Tzetza ad Iliad. p. 153. Herm. Ceterum v. 2 in suum usum converterant Orphici. V. Lobeck. Aglaoph. p. 490, quod non mirum est, si Cercops, cui ab aliis adscribebatur carmen, ipse habebatur in Orphicis. Eodem pertinere videtur Schol. A. Il. XXIV, 24: Ἀργειφόντης] οὐχ ὅτι κατὰ τοὺς Ἡσιόδου μύθους τὸν βουκόλον Ἰοῦς ἐφόνευσεν, ἀλλ' ἐπειδὴ μία παντὸς λόγου φύσις ἐμφαίνειν ἐναργῶς τὸ νοούμενον.

V. (174. 175.)

Apollod. II, 7, 3: Ἡσίοδος δὲ καὶ Ἀκουσίλαος Πειρῆνος αὐτήν (τὴν Ἰὼ) φασιν εἶναι· ταύτην ἱερωσύνην τῆς Ἥρας ἔχουσαν Ζεὺς ἔφθειρε. φωραθεὶς δὲ ὑφ' Ἥρας, τῆς μὲν κόρης ἀψάμενος εἰς βοῦν μετεμόρφωσε λευκήν, αὐτῇ δὲ ἀπωμόσατο μὴ συνελθεῖν. διό φησιν Ἡσίοδος οὐκ ἐπισπᾶσθαι τὴν ἀπὸ τῶν θεῶν ὀργὴν τοὺς γινομένους ὅρκους ὑπὲρ ἔρωτος. Videtur hunc locum in animo habuisse Callimach. epigr. 26, 3: ὤμοσεν ἀλλὰ λέγουσιν ἀληθέα τοὺς ἐν ἔρωτι Ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων. Cf. Herodian. περὶ μον. λ. p. 17. [V. I. p. 17. II. p. 923 Lentz.]

Huc pertinet locus Schol. Platon. Conv. p. 374. Bekk., quem Hermannus excitavit Opusc. VI. p. 257:

ἐκ τοῦ δ' ὅρκον ἔθηκεν ἀμείνονα ἀνθρώποισιν
νοσφιδίων ἔργων πέρι Κύπριδος.

Et Hesychius: Ἀφροδίσιος ὅρκος· πρῶτος δὲ Ἡσίοδος ἔπλασε τοὺς περὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἰὼ ὀμόσαι. In loco Schol. Plat. Herm. coniecit ἀπήμονα pro ἀμείνονα.

VI. (170.)

Athenaeus XI. p. 503 D.: καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον δὲ ποιήσας, εἴθ' Ἡσίοδός ἐστιν ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος·

ἔνθα ποτ' ἔσται ἐμὸν ψυκτήριον, ὄρχαμε λαῶν.

VII. (178.)

Ad Aegimium pertinere videntur etiam sequentia duo fragmenta. Etymol. M. p. 768, 25: Τριχάϊκες οἱ συνεχῶς κινοῦντες ἐν τοῖς πολέμοις τὰς κατὰ λόφον τρίχας· τοιοῦτο καὶ ὁ κορυθαίολος Ἕκτωρ. Ἡσίοδος δὲ διὰ τὸ τριχῇ αὐτοὺς οἰκῆσαι, οἷον·

πάντες δὲ τριχάϊκες καλέονται,
οὕνεκα τρισσὴν γαῖαν ἑκὰς πάτρης ἐδάσαντο.

τρία γὰρ Ἑλληνικὰ ἔθνη τῇ Κρήτῃ ἐπῴκησαν, Πελασγοί, Ἀχαιοί, Δωριεῖς. Vid. Müller. Dor. I. p. 29. Niebuhr. Hist. R. I. p. 332 ed. III., qui primus vocabulum τριχάϊκες de tribus Doriensium tribubus intellexit, quem secutus est Boeckhius Corp. Inscr. p. 579. 609. 667. Sed quamvis bene intellegam locum Homer. Il. II, 668 de Rhodiis: τριχθὰ δὲ ᾤκηθεν καταφυλαδόν, de tribus tribubus intellegi posse, tamen alter locus Il. II, 665 magis me commovet, ut de tripoli Dorica poetam cogitasse putem. Sic apud Pindar. Ol. VII, 136: ὧν εἷς μὲν Κάμειρον πρεσβύτατόν τε Ἰάλυσον ἔτεκεν Λίνδον τ'· ἀπάτερθε δ' ἔχον διὰ γαῖαν τρίχα δασσάμενοι πατρωΐαν ἀστέων μοῖραν, κέκληνται δέ σφιν ἕδραι. Pro δέ Et. M. habet γάρ. Postea vide ne scriptum fuerit τρισσὴν οὕνεκα.

VIII. (105.)

Schol. Pind. Ol. XI, 79 (p. 252 Boeckh.): τὴν δὲ πάλην ἐνίκησεν Ἔχεμος Ἀρκὰς τὸ γένος. ὑπὸ δὲ τούτου Ἐχέμου τὸν Ὕλλον φασὶ τελευτῆσαι κατιόντα εἰς Πελοπόννησον. ἐγάμησε δὲ τὴν Τιμάνδραν. Ἡσίοδος·

Τιμάνδρην, φησίν, Ἔχεμος θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν.

Heyn. ad Appollod. III, 10, 6 citavit Boeckhius. [V. ad fr. CLXIV, b].

IX. (131.)

Schol. Apollon. Rhod. I, 824: θέσσασθαι γὰρ τὸ αἰτῆσαι, καὶ ἱκετεῦσαι. καὶ Ἡσίοδος·

θεσσάμενος γενεὴν Κλεοδαίου κυδαλίμοιο.

Bentl. ad Callim. H. Cer. 48 citat Ruhnkenius. Pertinet ad Aegimium Hesiodi iudice Buttmanno de Aleuadis p. 154. — Vulgo Κλεαδαίου. Correxit Lehmannus. Cf. Herod. VI, 52.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ.

Xa. (179.)

Athenaeus XI. p. 491 C: *καὶ ὁ τὴν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένην ποιήσας Ἀστρονομίαν ἀεὶ πελειάδας αὐτὰς λέγει·*

τάςδε βροτοὶ καλέουσι Πελειάδας.

καὶ πάλιν·

χειμέριαι δύνουσι Πελειάδες.

καὶ πάλιν·

τῆμος ἀποκρύπτουσι Πελειάδες.

Herm. *τὰς δέ.* Plin. H. N. XVIII, 25 (57): Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus (nam huius quoque nomine exstat Astrologia) tradidit fieri, cum aequinoctium auctumni conficeretur.

Xb. (179.)

[Schol. Pind. Nem. II, 16: *ζητεῖται δὲ διὰ τί ὀρείας εἶπε τὰς Πλειάδας. καί τινες μὲν ἔφασαν, ὅτι Νύμφαι ἦσαν ὡς οἱ ἀστέρες οὗτοι·*

Τηυγέτη τ' ἐρόεσσα καὶ Ἠλέκτρη κυανῶπις,
Ἀλκυόνη τε καὶ Ἀστερόπη, δίη τε Κελαινώ.
Μαῖά τε καὶ Μερόπη, τὰς γείνατο φαίδιμος Ἄτλας.

Σιμωνίδης δὲ μίαν τῶν Πλειάδων Μαῖαν ὀρείαν προσηγόρευσεν εἰπών· Μαιάδος οὐρείας ἑλικοβλεφάρου· κατὰ λόγον. αὕτη γὰρ

Κυλλήνης ἐν ὄρεσσι θεῶν κήρυκα τέχ' Ἑρμῆν.

Versus incerti poetae esse dixerat Boeckhius. Postremum versum Schneidewinus ad Simonid. p. 38. Catalogo mulierum tribuerat. Omnes autem quattuor in Astronomia fuisse, ita ut eos exciperet *τάσδε — Πελειάδας* iure docuit Marcksch. p. 352. V. Schoemann. fr. 75.]

XI. (257.)

Hygin. Astr. II, 25: Virgo. Hanc Hesiodus Iovis et Themidis filiam dicit. Cf. Oper. 256.

XII. (183.)

Schol. Germanici ad Arietem v. 223: Aries, ut Hesiodus et Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est propter Phrixum

et Hellen, Athamantis et Nebulae filios. Pseudo-Eratosth. Catast. 19: οὗτος (ὁ κριὸς) ὁ Φρίξον διακομίσας καὶ Ἕλλην. ἄφθιτος δὲ ὢν ἐδόθη αὐτοῖς ὑπὸ Νεφέλης τῆς μητρός. εἶχε δὲ χρυσῆν δοράν, ὡς Ἡσίοδος καὶ Φερεκύδης εἰρήκασι. Cf. Hygin. Astron. II, 20. Cf. fragm. LXXXIV. Incerta fragmenti sedes.

XIII. (181.)

Tzetza ad Hes. Oper. 382: Ὑάδας, ὧν τὰ ὀνόματα ὁ Ἀσκραῖος οὗτος Ἡσίοδος ἐν τῇ ἀστρικῇ αὐτοῦ βίβλῳ διδάσκει λέγων·

νύμφαι Χαρίτεσσιν ὁμοῖαι
Φαισύλη ἠδὲ Κορωνίς, ἐϋστέφανός τε Κλέεια
Φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ Εὐδώρη τανύπεπλος,
ἃς Ὑάδας καλέουσιν ἐπὶ χθονὶ φῦλ' ἀνθρώπων.

Cf. Schol. Arat. Phaen. 172. 255. Tzetza Chil. XII, 171. Nescio, an eodem pertineat locus in Cramer. Anecd. Oxon. IV. p. 238: καὶ πρῶτος κατελθὼν (ὁ Ἰώσηπος) εἰς Αἴγυπτον ἀριθμητικὴν καὶ ἀστρονομίαν Αἰγυπτίους ἐδίδαξε· πρῶτοι γὰρ εὕρεται τούτων οἱ Χαλδαῖοι γεγένηνται· παρὰ δὲ τῶν Ἑβραίων ἔλαβον Φοίνικες· ἀφ' ὧν ὁ μὲν Κάδμος ταῦτα μετήγαγεν εἰς τοὺς Ἕλληνας· ὁ δὲ Ἡσίοδος μάλα συντάξας εὐφυῶς Ἕλλησιν. Cf. fragm. LXVIII.

ΔΑΚΤΥΛΟΙ ΙΔΑΙΟΙ.

XIV. (243.)

Plin. H. N. VII, 57: Ferrum Hesiodus in Creta eos, qui vocati sunt Dactyli Idaei.

XV. (244.)

Clem. Al. Strom. I. p. 132 Sylb. (T. II. p. 63 Dind.): ἄλλος δὲ Ἰδαῖος εὗρε χαλκοῦ κρᾶσιν, ὡς δὲ Ἡσίοδος, Σκύθης.

ΕΡΓΑ ΜΕΓΑΛΑ.

XVI. (197.)

Fulgentius Myth. III, 1: Proetos Pamphyla lingua sordidus dicitur, sicut Hesiodus in bucolico carmine scribit dicens PEPRIGROSIS TAFVLVE VLACTIS MENES EMORVM i. e. sordidus uvarum bene calcatarum rore. Ad h. l. Munckerus: MS. Leid. verba ita repraesentat: Pritos ista flueu lactis mene semorum. Casaub. in Suet. II. p. 101 restituit: Προῖτος ἐϋστιβέων βοτρύων δρόσῳ αἱματόεντι." MS. bibl. Bodl. (BN. Digb. 6.) sic habet: pepigros sta fulvē lactismenesemorum. Gaisf.

Fulgentii locus in cod. membr. Bibl. Goth. sic legitur: al' proetg r. sordidg

Pritos pamphila lingua sordidus dr: sicut esiodus in l. dicens bucolico carmine scribit κϱotoc ctaφoyaon cadocdaktec τunaιμatιoc ΔPωΦOC. Id est Sordidus uvarum bene calcatarum vl' us l' ros sangneo rore.

Hac scriptura egregie stabilitur correctio σταφυλῶν, in postremis autem nihil latere potest nisi αἱμάτιος δρόσος, quod aeque bene dici potuit quam θῆλυς ἐέρση. Tum bene Fulgentii in Graeco textu, si membranis nostris fides haberi debet, non fuit εὖ, sed καλῶς. Supersunt literae daktec tun, a quibus nihil proprius abest quam λακτιστῶν a λακτιστός, i. e. λελακτισμένος. Quare non dubito Fulgentium, aut librarium, sic habuisse in codice suo:

πϱοῖτος στϱαφυλῶν καλῶς λακτιστῶν αἱμάτιος δρόσος,

quae verba ille sic vertit: sordidus uvarum bene calcatarum sanguineus ros. Graeca autem verba utrum Hesiodi sint, an ficta, alii diiudicent. Haec F. Iacobsius.

Marckscheffelius aliorum de h. l. tentamina retulit p. 366. Spengelius in Diar. antiqu. 1835 p. 208 βεβριθὼς σταφυλῇσιν ἐῢ λακτιζομένῃσι. Nos in Iacobsii sententia acquiescimus.

XVII. (198.)

Plinius H. N. XV, 1: Hesiodus quoque in primis cultum agrorum docendam arbitratus vitam negavit oleae satorem fructum ex ea percepisse quendam: tam tarda tunc res erat. Huc pertinet Herodot. V, 82: λέγεται δὲ καί, ὡς ἐλαῖαι ἔσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον (fere 500 annos a. Chr.) ἢ Ἀθήνῃσι.

XVIII. (199. 200.)

Plin. H. N. XXI, 17: „Asphodelus manditur et semine tosto et bulbo, sed hoc in cinere tosto, dein sale et oleo addito: praeterea tuso cum ficis, praecipua voluptate, ut videtur Hesiodo." Haec non pertinere ad Oper. 41 satis patet. Hausit Plinius ex Theophrasto.

Theophr. Hist. Plant. VII, 11: πάντων δὲ μάλιστα ἡ ῥίζα [ἀσφοδέλου] κοπτομένη μετὰ σύκου καὶ πλείστην ὄνησιν ἔχει καθ' Ἡσίοδον. Hic ὄνησις videtur quidem facta esse ex ὄνειαρ Operum, sed etiamnum dubito propter μετὰ σύκου. Cf. Suidas v. Ἀσφοδελός.

Plin. H. N. XXII, 22: [Asphodelum] Hesiodus et in silvis

nasci dixit. Et paulo post: Asphodelum ab Hesiodo quidam ἄλιμον appellari existimavere, quod falsum arbitror. Est enim suo nomine alimon non parvi et ipsum erroris inter auctores. Cf. Theophr. H. Pl. IV, 17.

XIX. (202.)

Plin. H. N. XXI, 20: Polio Musaeus et Hesiodus perungi iubent dignationis gloriaeque avidos: polium tractari, coli, polium contra serpentes substerni, uri vel portari: in vino decoqui recens vel aridum illinique. Cf. XXI, 7: Sicut apud Graecos polion herbam, inclitam Musaei et Hesiodi laudibus, ad omnia utilem praedicantium superque cetera ad famam etiam ac dignitates, prorsusque miram, si modo (ut tradunt) folia eius mane candida, meridie purpurea, sole occidente caerulea adspiciuntur. Cf. Theophr. Hist. Plant. IX, 23. Lobeck. Aglaoph. p. 309.

XX. (203.)

Plin. H. N. XXV, 2: Musaeus et Hesiodus polion herbam in quantum mirati sunt, diximus. Orpheus et Hesiodus suffitiones commendavere. [Cf. Theophr. H. P. IX, 19, 2: ὡς δή φασιν τὸ τριπόλιον καθ' Ἡσίοδον καὶ Μουσαῖον εἰς πᾶν πρᾶγμα σπουδαῖον εἶναι. Videtur Hesiodus τριπέτηλον dixisse. Sic Goettlingius in spicil. alt. fr. Hes.]

XXI. (204.)

Plin. H. N. XXIII, 1: Meracis potionibus per viginti dies ante Canis ortum, totidem postea suadet Hesiodus uti.

XXII.

Plin. H. N. XVI, 8: Robora ferunt et viscum et mella, ut auctor et Hesiodus. — Haec quanquam ad Oper. 233 coll. Theophr. H. P. III, 6 pertinere videri possint, tamen ex eodem Plin. H. N. XVI, 44 probabile fit alius esse carminis. Ita enim Plinius: „copiosissimum (viscum) in quercu, quod δρυὸς ὕφεαρ vocant," et paulo infra: „ὕφεαρ ad saginanda pecora utilius." Cf. Theophr. H. P. III, 15.

XXIII.

Proclus ad Hes. Op. 126: τὸ δ' ἀγρύρεον ἔνιοι τῇ γῇ ἀκούουσιν, ὅτι ἐν τοῖς μεγάλοις ἔργοις τὸ ἀργύριον τῆς Γῆς γενεαλογεῖ.

XXIV.

Plin. H. N. XXII, 22: Venerem stimulare in vino [scolymon] Hesiodo et Alcaeo testibus. V. ad Oper. 582.

XXV. (205.)

Servius ad Verg. Georg. III, 283: Scit lectum esse apud Hesiodum herbam esse quandam, quae hippomanes vocatur, quasi ἵππου μανία. Si enim eam comederint equi, furorem patiuntur. Cf. Theophr. H. P. IX, 17: ἔτι δὲ ἡ Ἀρκαδία — καὶ τὸ τιθύμαλλον, ἐξ οὗ τὸ ἱππομανές. Cf. Wuestem. ad Theocr. II, 48.

XXVI. (87.)

Schol. Ambr. Odyss. VII, 104: μύλη γὰρ καὶ τὸ ἄκρον τοῦ μηροῦ. καὶ Ἡσίοδος γάρ φησι τὸ

ἀλετρεύουσι μύλης ἔτι μήλοπα καρπόν

ἐπὶ τῆς ἠλακάτης τῆς στρεφομένης δίκην μύλης· μήλοπα γὰρ τὸν τῶν προβάτων καρπόν, ἤτοι τὸν μαλλόν. Haec non posse intellegi de ancillis Alcinoi molentibus ipsa verba declarant; sermo est de nentibus matronis, quae domesticis negotiis occupantur. Praesens ἀλετρεύουσι indicio est haec domestica negotia uberius ab Hesiodo descripta esse, quare ad ἔργα μεγάλα hoc fragmentum reieci.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ et *ΗΟΙΑΙ.*

XXVII. (1.)

Servius ad Verg. Aen. VII, 286: Hesiodus etiam περὶ τῶν γυναικῶν inducit multas heroidas optasse nuptias virorum fortium.

XXVIII. (119.)

Pausan. I, 3, 1: Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἐρασθείσης ἁρπασθῆναι καί οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα· καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν ἐν ἔπεσι τοῖς ἐς τὰς γυναῖκας.

XXIX. (5.)

Laur. Lyd. de mens. cap. 4: ἐν καταλόγοις·

κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος
Πανδώρη Διὶ πατρί, θεῶν σημάντορι πάντων,
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραῖκον μενεχάρμην.

V. adnotat. ad Theog. v. 1013.

XXX. (2.)

Schol. Apollon. III, 1086: ὅτι Προμηθέως καὶ Πανδώρας υἱὸς Δευκαλίων, Ἡσίοδος ἐν πρώτῳ καταλόγων φησί, καὶ ὅτι Δευ-

καλίωνος (sic correxit Marckscheffelius p. 275) *καὶ Πύρρας Ἕλλην*. Schol. min. ad Odyss. X, 2. [Excerpsit Eudoc. p. 108.]

XXXI. (3.)

Schol. Ambr. Hom. Od. X, 2: *Δευκαλίων — Προμηθέως μὲν υἱός, μητρὸς δέ, ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσι, Κλυμένης, ὡς δὲ Ἡσίοδος, Πρυνείης*. Welckerus Aesch. Tril. p. 12 pro *Πρυνείης Πρυλείης* coniecit, quod valde incertum.

XXXII. (8.)

Tzetza ad Lycophr. 284: *ὁ Ἑλληνικὸς [στρατὸς] ἀπὸ Δώρου τοῦ Ἕλληνος παιδός, ὥς φησιν Ἡσίοδος ἐν τῇ ἡρωϊκῇ γενεαλογίᾳ·*

> Ἕλληνος δ' ἐγένοντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες
> Δῶρός τε Ξοῦθός τε καὶ Αἴολος ἱππιοχάρμης.
> Αἰολίδαι δ' ἐγένοντο θεμιστοπόλοι βασιλῆες
> Κρηθεὺς ἠδ' Ἀθάμας καὶ Σίσυφος αἰολομήτης
> Σαλμωνεύς τ' ἄδικος καὶ ὑπέρθυμος Περιήρης.

Tzetz. Exeg. Il. p. 63, 134 habet v. 1. 2 (sed *θεμιστοπόλου βασιλῆος*) et Plut. Sympos. IX, 15. Versus 3—5 sunt etiam ap. Schol. Pind. Pyth. IV, 252 (sed pro *Περιήρης πέρι κῆρι*). Cf. Herodian. *περὶ μον. λ.* p. 42, 8 [I. p. 144. II. p. 947 Lentz.]. Proclus ad Hes. Oper. 126.

XXXIII. (7.)

Auctor *περὶ βαρβαρισμοῦ καὶ σολοικίας* post Ammonium Valckenarii p. 196, Herodian. in Boisson. Anecd. Gr. T. III, 9: *κατὰ διαίρεσιν, ὡς ὅταν Ἡσίοδος λέγῃ·*

> Μάγνης δ' αὖ Δίκτυν τε καὶ ἀντίθεον Πολυδεύκεα.

Vulgo *Δίκτην*. V. Apollod. I, 9, 6. II, 4, 2, ubi male habes *Πολυδέκτην*. Ceterum hic Magnes, Aeoli filius, differt ab aliis, qui postea commemorantur, Iovis et Argi filiis.

XXXIV. (9.)

Schol. Apollon. IV, 266: *οἱ ἀπὸ τοῦ Δευκαλίωνος τὸ γένος ἔχοντες ἐβασίλευον Θεσσαλίας, ὥς φησιν Ἑκαταῖος καὶ Ἡσίοδος. [ἡ Θεσσαλία δὲ Πελασγία ἐκαλεῖτο ἀπὸ Πελασγοῦ τοῦ βασιλεύσαντος].*

XXXV. (135.)

Strabo VII. p. 322: *μάλιστα δ' ἄν τις Ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν (Λελέγων) εἰπόντι·*

ἤτοι γὰρ Λοκρὸς Λελέγων ἡγήσατο λαῶν,
τούς ῥά ποτε Κρονίδης Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδὼς
λεκτοὺς ἐκ γαίης ἀλέους πόρε Δευκαλίωνι.

τῇ γὰρ ἐτυμολογίᾳ τὸ συλλέκτους γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μιγάδας αἰνίττεσθαί μοι δοκεῖ καὶ διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι τὸ γένος. Vs. ult. ἀλέας scripserant Coraës et Boiss. praeeunte Heinsio, quod sustentatum a Schneidewino est (Exercitt. critt. p. 25) loco Anecd. Oxon. Crameri I. p. 264: Ἡσίοδος δὲ παρὰ τὸ ἀλές, τὸ σημαῖνον το ἀθροῦν. Λαοὺς — Δευκαλίωνι (Δευκαλίωνι exc. Gemisth. Pleth.) coniecerat Salmasius, quod mihi quidem suaderi videbatur locis Hom. Il. XXIV, 611: λαοὺς δ' ἐκ λίθους ποίησε Κρονίων, et Pind. Ol. IX, 71: Πύρρα Δευκαλίων τε Παρνασοῦ καταβάντε — ἄτερ δ' εὐνᾶς ὁμόδαμον κτησάσθαν λίθινον γόνον· λαοὶ δ' ὀνόμασθεν. Quod a Schneidewino dicitur, non facile relapsurum fuisse sanum poetam ad idem vocabulum v. primo adhibitum, rationem haberet, si prorsus eadem significatione λαούς in altero loco adhibuisset poeta atque in altero. Nunc autem adiectum est λεκτοὺς ἐκ γαίης non obscura etymologia λαῶν a λίθοις. Nam Hesiodi locus in Crameri Anecdotis huc prorsus non pertinet, cum nemo divinare possit, si scripseris ἀλέας, Hesiodum λαόν ab ἀλές vocabulo derivasse. F. λεκτοὺς ἐκ γαίης λᾶας. — [μήδεα Ϝειδὼς Fl. ἀλεῖς πόρε citat Herodian. I. p. 108 Lentz.; λεκτοὺς ἐκ γαίης λάους πόρε Δ. habet Meinekius l. l. Strab.]

XXXVI. (6.)

Constantinus Porphyrogen. de Themat. II. p. 84 Meurs.: Μακεδονία ἡ χώρα ὠνομάσθη ἀπὸ Μακεδόνος τοῦ Διὸς καὶ Θυίας τῆς Δευκαλίωνος, ὥς φησιν Ἡσίοδος ὁ ποιητής·

ἡ δ' ὑποκυσαμένη Διὶ γείνατο τερπικεραύνῳ
υἷε δύω, Μάγνητα Μακηδόνα θ' ἱππιοχάρμην,
οἳ περὶ Πιερίην καὶ Ὄλυμπον δώματ' ἔναιον.

[Citat Herodian. I. p. 296 Lentz. Μάγνης δ' αὖ Δίκτυν τε καὶ ἀντίθεον Πολυδεκτέα ex Boisson. Anecd. Gr. III. n. 9 addiderunt Creuzer. et Osann. V. Herm. op. VI. p. 258].

XXXVII. (165.)

Antonin. Liber. 23: ἱστορεῖ Νίκανδρος ἑτεροιουμένων α' καὶ Ἡσίοδος ἐν μεγάλαις Ἠοίαις κτἑ. Ἄργου τοῦ Φρίξου καὶ Περιμήλης τῆς Ἀδμήτου θυγατρὸς ἐγένετο Μάγνης· οὗτος ᾤκησεν ἐγγὺς Θεσσαλίας καὶ τὴν γῆν ταύτην ἀπ' αὐτοῦ Μαγνησίαν προσηγόρευσαν οἱ ἄνθρωποι, ἐγένετο δ' αὐτῷ παῖς περίβλεπτος τὴν ὄψιν Ὑμέναιος.

XXXVIII. (36.)

Strabo VIII. p. 370: Ἡσίοδον μέντοι καὶ Ἀρχίλοχον — ἤδη εἰδέναι καὶ Ἕλληνας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανέλληνας, τὸν μὲν περὶ Προιτίδων λέγοντα, ὡς Πανέλληνες ἐμνήστευον αὐτάς. [Ad eandem Eoearum partem pertinere videntur verba V. Probi in comment. ad Verg. Ecl. VI, 48 = p. 22 Keil: Proetides, Proeti regis Argivorum filiae. Hesiodus docet ex Proeto et Sthenoboea Amphidamantis natas . . .].

XXXIX. (114.)

Pausan. I, 43, 1: ἐγὼ δὲ ἤκουσα μὲν καὶ ἄλλον ἐς Ἰφιγένειαν λόγον ὑπὸ Ἀρκάδων λεγόμενον, οἶδα δὲ Ἡσίοδον ποιήσαντα ἐν καταλόγῳ γυναικῶν Ἰφιγένειαν οὐκ ἀποθανεῖν, γνώμῃ δὲ Ἀρτέμιδος Ἑκάτην εἶναι. Addiderunt Lehmannus et Herm.

XL. (115.)

Eustath. p. 13: ἦν δέ, φασί, Βούτης υἱὸς Ποσειδῶνος, ὡς Ἡσίοδος ἐν καταλόγῳ. Huc pertinet Pausan. IV, 2, 1: ἀλλὰ Ὕλλου μὲν τοῦ Ἡρακλέους θυγατρὶ Εὐαίχμῃ συνοικῆσαι Πολυκάονα υἱὸν Βούτου λεγούσας τὰς μεγάλας Ἠοίας, τὰ δὲ ἐς τὸν Μεσσήνης ἄνδρα καὶ τὰ ἐς αὐτὴν Μεσσήνην παρεῖταί σφισιν.

XLI. (37.)

Suidas v. μαχλοσύνη, καταφέρεια, γυναικομανία. Ἡσιόδειος ἡ λέξις. λέγει γὰρ περὶ τῶν Προίτου θυγατέρων·

εἵνεκα μαχλοσύνης στυγερῆς τέρεν ὤλεσαν ἄνθος.

Eustath. p. 1337, 34; ὤλεσεν Marcksch. ex tribus codd. Suidae ap. Gaisford. praeferendum esse putat, ut Venus sit intellegenda, s. ἡ τῆς Κύπρου βασιλίς ex Aeliano V. H. III, 42.

XLII. (38.)

Eustath. ad Odyss. p. 1746: κνύος δὲ τὴν φθορὰν κατὰ γένος οὐδέτερον. — [Ἡρωδιανὸς] φέρων καὶ χρῆσιν ἐκ τοῦ παρὰ Ἡσιόδῳ καταλόγου περὶ τῶν Προιτίδων·

καὶ γάρ σφιν κεφαλῇσι κατὰ κνύος αἰνὸν ἔχευεν·
ἀλφὸς γὰρ χρόα πάντα κατέσχεν, ἐν δέ νυ χαῖται
ἔρρεον ἐκ κεφαλέων, ψίλωτο δὲ καλὰ κάρηνα.

Cf. Cramer. Anecd. Ox. I. p. 226. Etym. M. p. 523. Vs. 2. Heinsius corrigebat κατέσχεθεν, Heynius ad Apollodor. II, 2, 2 κατῆσχυν', Bergkius Com. Att. rel. p. 23 κατίσχναιν'. Tum

Lehmannus et Marckscheff. ἐκ δέ cum Loesnero. V. 3. Marckscheff. φιλοῦτο coniecit. [V. Herodian. I. p. 445 Lentz., qui correxit v. 2 κατάσχεθεν. I. p. 393. II. p. 901. 913].

XLIII. (193.)

Apollodorus II, 2: *αὗται δὲ (αἱ Προιτίδες) ὡς ἐτελειώθησαν, ἐμάνησαν, ὡς μὲν Ἡσίοδός φησιν, ὅτι τὰς Διονύσου τελετὰς οὐ κατεδέχοντο.* V. Lobeck. Aglaoph. 304.

XLIV. (16.)

Schol. Apollon. ad I, 156: *Ἡσίοδος δὲ* (Periclymenum) *μεταβληθέντα εἴς τινα τῶν συνήθων μορφῶν ἐπικαθεσθῆναι τῷ ὀμφαλῷ τοῦ ζυγοῦ τῶν Ἡρακλέους ἵππων, βουλόμενον εἰς μάχην καταστῆναι τῷ ἥρωϊ· τὸν δὲ Ἡρακλέα καιρίως αὐτὸν κατατοξεῦσαι, τῆς Ἀθηνᾶς ὑποδειξάσης. φησὶ δὲ οὕτως·*

Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον,
ὄλβιον, ᾧ πόρε δῶρα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
παντοῖ'. ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐν ὀρνίθεσσι φάνεσκεν
αἰετός, ἄλλοτε δ' αὖτε πελέσκετο, θαῦμα ἰδέσθαι,
μύρμηξ, ἄλλοτε δ' αὖτε μελισσέων ἀγλαὰ φῦλα,
ἄλλοτε δεινὸς ὄφις καὶ ἀμείλιχος· εἶχε δὲ δῶρα
παντοῖ', οὐκ ὀνομαστά, τά μιν καὶ ἔπειτα δόλωσεν
βουλῇ Ἀθηναίης.

[*θαῦμα Ϝιδέσθαι* Fl.] Eudocia p. 333 [quam multis locis corrigas oportet.], Schol. Ven. et Schol. minor. ad Il. II, 336: *ἐφ' ὅσον μὲν Περικλύμενος ὁ Νηλέως ἔζη, δυσάλωτος ἦν ἡ πόλις. ἀμφίβιος γὰρ ἐγένετο ἐκεῖνος, καὶ δὴ γενόμενον αὐτὸν μέλισσαν, καὶ στάντα ἐπὶ τοῦ Ἡρακλέους ἅρματος, Ἀθηνᾶ εἰκάσασα* (Ruhnkenius *δείξασα*) *Ἡρακλεῖ, ἐποίησεν ἀναιρεθῆναι. τότε Νέστωρ ἐν Γερήνοις τρεφόμενος, πορθηθείσης τῆς Πύλου, καὶ τῶν ἕνδεκα ἀδελφῶν αὐτοῦ ἀναιρεθέντων, μόνος περιελείφθη· διὸ καὶ Γερήνιος ὠνομάσθη· ἱστορεῖ Ἡσίοδος ἐν καταλόγοις.* Cf. Schol. Ambr. Od. XI, 285. [Ex Herm. et Marcksch. addas Eustath. ad Od. p. 1685, 61. Schol. min. ad Od. III, 68].

XLV. (17.)

Stephan. Byz. v. *Γερηνία, πόλις Μεσσηνίας, ἔνθα, φασί, Νέστωρ ὁ Πύλιος ἐτράφη ἢ φυγὰς ἤχθη. Ἡσίοδος ἐν πρώτῳ καταλόγων·*

κτεῖνε δὲ Νηλῆος ταλασίφρονος υἱέας ἐσθλοὺς

ἕνδεκα, δωδέκατος δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ
ξεῖνος ἐὼν ἐτύχησε παρ' ἱπποδάμοισι Γερήνοις.

ἀπὸ εὐθείας τῆς Γέρηνος· καὶ αὖθις·

Νέστωρ οἶος ἄλυξεν ἐν ἀνθεμόεντι Γερήνῳ.

Eustath. ad Il. p. 231. [V. Herodian. II. p. 854 Lentz. Cf. I. p. 182].

XLVI. (29.)

Strabo I. p. 42: Ἡσίοδος δ' ἐν καταλόγῳ φησί·

καὶ κούρην Ἀράβοιο, τὸν Ἑρμάων ἀκάκητα
γείνατο καὶ Θρονίη, κούρη Βήλοιο ἄνακτος.

[Βήλοιο Ϝάνακτος Fl.] Adde Eustath. p. 1484, 65 ad Dionys. Per. 927, quos locos addidit Lehmannus. Cum his versibus olim versum Βύβλον τ' ἀγχίαλον καὶ Σιδῶν' ἀνθεμόεσσαν, ab Etym. M. p. 216, 36 laudatum ut Hesiodi, sed repertum etiam apud Dionys. Per. 912, cohaesisse eam ob causam putabam, quod Philo Wagenfeldianus p. 6 aliud hemistichium, νικῆσαι τρικάρηνον, addidit versui Βύβλον τ' ἀγχίαλον καὶ Σιδῶν' ἀνθεμόεσσαν, apud Dionysium non lectum, ut ab Hesiodo mutuasse Dionysium hunc versum probabile videatur. Putabam igitur haec ita coniuncta fuisse:

κούρη Βήλοιο ἄνακτος,
Βήλου, Φοινίκης τὸν ἐπικλείουσι πόληας
Βύβλον τ' ἀγχίαλον καὶ Σιδῶν' ἀνθεμόεσσαν
νικῆσαι, τρικάρηνον.

Τρικάρηνον putabam de Sidone dictum propter Sidonem metropolin cum coloniis duabus Tyro et Thebis. Disputavi de hac re in Jen. allgem. Literaturz. Intelligenzbl. Oct. 1837. N. 28, atque persuasi etiam Marckscheffelio p. 291. Sed certi quid de tota hac re propter fidem Wagenfeldianam non audeo pronuntiare.

XLVII. (102.)

Schol. Hesiodi Theogon. v. 142: Κράτης ἀντὶ τούτου ἄλλον στίχον παρατίθεται, οἳ δ' ἐξ ἀθανάτων θνητοὶ τράφεν αὐδήεντες. πῶς γὰρ τοὺς αὐτοὺς θεοῖς ἐναλιγκίους λέγει καὶ ἐν τῷ τῶν Λευκιππίδων καταλόγῳ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεῖσθαι ποιεῖ; [Λευκιππιδῶν corr. Schoem. op. II. p. 534. Cf. Flach. Scholien p. 116].

XLVIII. (99.)

Pausan. II, 26, 6: οὗτος ὁ χρησμὸς δηλοῖ μάλιστα οὐκ ὄντα Ἀσκληπιὸν Ἀρσινόης, ἀλλὰ Ἡσίοδον ἢ τῶν τινα ἐμπεποιηκότων εἰς τὰ Ἡσιόδου τὰ ἔπη συνθέντα ἐς τὴν Μεσσηνίων χάριν.

XLIX. (101.)

Athenagoras Legat. p. 134: *περὶ δ' Ἀσκληπιοῦ Ἡσίοδος μὲν*

πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε
χώσατ', ἀπ' Οὐλύμπου δὲ βαλὼν ψολόεντι κεραυνῷ
ἔκτανε Λητοΐδην, φίλον σὺν θυμὸν ὀρίνων.

V. 3 scribendum esse videtur *ἔκτανε, Λητοΐδαο φίλον σὺν θυμὸν ὀρίνων.* Sic Kieselium coniecisse audio. Mihi nunc magis placet: *ἔκτανε Λητοΐδεω φίλον υἱόν, θυμὸν ὀρίνων.*

L. (104.)

Schol. Il. IV, 195: *Μαχάων δὲ οὗτος υἱὸς Ἀσκληπιοῦ καὶ Ἀρσινόης ἢ Κορωνίδος, κατὰ δέ τινας Ἠπιόνης* (*Ἡσιόνης* D.), *κατὰ δὲ Ἡσίοδον Ξάνθης.* (*Ξανθινόης* D.)

LI. (107.)

Schol. Pind. Nem. X, 150: *Ἡσίοδος οὔτε Λήδας οὔτε Νεμέσεως δίδωσι τὴν Ἑλένην, ἀλλὰ θυγατέρα Ὠκεανοῦ καὶ Τηθύος.* Heynius ad Apollod. p. 285: *Ὠκεανίδος καὶ Διός.* (*Διός* certe Schol. Rom.)

LII. (127.)

Grammaticus Scuto praemissus: *Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ εἶναι, ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ Ἡρακλεῖ.* Cf. Scut. 77. [Removit e fragmentorum numero Herm.]

LIII. (106.)

Schol. Pind. Nem. X, 150: *ὁ μὲν Ἡσίοδος ἀμφοτέρους* (Castorem et Pollucem) *Διὸς εἶναι γενεαλογεῖ.*

LIV. (109.)

Schol. Victor. Il. XIX, 240 p. 524 Bekker.: *Κρὴς ὁ Λυκομήδης, ὥς φησιν Ἡσίοδος καταλέγων τοὺς μνηστῆρας Ἑλένης.*

LV. (110.)

Pausan. III, 24, 7: *καὶ ὅτι μὲν οὖν Ἑλένης μνηστήρων Ἀχιλλεὺς οὐκ ἔστιν ἐν καταλόγῳ γυναικῶν, μηδὲν τοῦτο τεκμήριον ἔστω οὐκ αἰτῆσαι Ἑλένην αὐτόν.* Addidit Lehm.

LVI. (275.)

Grammaticus ap. Bachm. Anecd. II. p. 247: *πρῶτος Ἡσίοδος παρὰ τῆς Ἑλένης τὸ εἴδωλον παρήγαγε.* Nisi *Στησίχορος*

scribendum est. [Confidentius correcturam proferre licebit secundum Herm.]

LVII. (139.)

Eustath. ad Od. IX, 198 p. 1623, 45: *τὸν δὲ Μάρωνα, οὗ καὶ δοκεῖ παρώνυμος εἶναι ἡ κατὰ Θρᾴκην Μαρώνεια καὶ ἱερῷ ἐτίμησαν οἱ ἐγχώριοι, οὗ τὸν πατέρα Εὐάνθην Ἡσίοδος Οἰνοπίωνος.* Schol. Harl. ad h. l. a Porsono emendatus: *ἡ δὲ ἀπότασις πρὸς Ἡσίοδον λέγοντα τὸν Μάρωνα εἶναι Οἰνοπίωνος τοῦ Διονύσου.* Cf. Schol. Ambr. ad eund. l. Cf. Osann. Rhein. Mus. III. p. 241.

LVIII. (41.)

Porphyrius in Schol. Il. XIV, 200 p. 392 Bekker. De v. *ἀπειρέσιος* agens: *σημαίνει δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ εἶδος διαφέροντος καὶ ἄγαν καλοῦ, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ ἐν γυναικῶν καταλόγῳ ἐπὶ τῆς Ἀγήνορος παιδός*

Δημοδόκης, τὴν πλεῖστοι ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
μνήστευον, καὶ πολλὰ καὶ ἀγλαὰ δῶρ' ὀνόμηναν
ἴφθιμοι βασιλῆες, ἀπειρέσιον κατὰ εἶδος.

μνήστευον et *ὀνόμηναν* pro *ἐμνήστευον* et *ὀνόμηνας* dedi ex Heynii monitu Il. T. VI. p. 564, qui observat Demodocen eandem esse cum Demonice apud Apollod. I, 7, 7. Gaisf. V. Schol. Ambr. ad Odyss. I, 98, quae habent *ἐμνηστεύοντο* et *ὀνόμηναν*. [*κατὰ Ϝεῖδος* Fl.]

LIX. (58.)

Herodianus *περὶ μονήρους λέξεως* p. 18: *τὰ διὰ τοῦ ανη ἐκφερόμενα θηλυκὰ μονογενῆ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς πάντα βαρύνεται, πτισάνη, δρεπάνη, σαργάνη, βρυκάνη, τρυπάνη, ἀλλὰ μόνον τὸ μηχανὴ σημειοῦται ὀξυνόμενον. προςέθηκα ὑπὲρ δύο συλλαβὰς διὰ τὸ φανὴ παρ' Ἡσιόδῳ ἐν δευτέρῳ εἰρημένον·*

οἱ πρόσθε φανὴν ἔντοσθεν ἔκευθον.

[V. Herodian. II. p. 924 Lentz. Cf. I. p. 328.]

LX. (70.)

Herodianus *περὶ μονήρους λέξεως* p. 32: *Νοῦθος κύριον. ψόφος ἐν οὔδει. Ἡσίοδος ἐν τρίτῳ·*

Νοῦθος δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει.

Pro *ψόφος ἐν οὔδει*, ut nemo locutus est pedestris orationis scriptor, legendum videtur: *Νοῦθος ἐν οὔδει.* Porro in Hesiodi fragmento scribendum erat: *Νόυθον δὲ ποδῶν ὕπο δοῦπος ὀρώρει;*

nam utroque loco Nuthus est proprium nomen, si recte habet scriptura. Eustath. enim ad Il. p. 228 et Schol. Ven. Il. Π, 311 *Ζῆθον* addunt nominibus ab Herodiano laudatis, cuius immemorem fuisse Herodianum mirum esset. [*Νοῦθος κύριον, καὶ ψόφος, ἣν οἶδεν Ἡσίοδος ἐν τρίτῳ* — scripsit e coniectura Lehrsii Lentz. Herodian. II. p. 947. Cf. I. p. 144.]

LXI. (73.)

Harpocratio p. 191: *Μακροκέφαλοι. Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ ὁμονοίας. ἔθνος ἐστὶν οὕτω καλούμενον, οὗ καὶ Ἡσίοδος ἐν τρίτῳ γυναικῶν καταλόγῳ μέμνηται.* Hesiodum *Μακροκαρήνους* eam gentem vocasse coniicit Meinekius ad fragmenta Menandri p. 11. Sed etiam in Theogonia v. 287 optimi codices habent *τρικέφαλον* pro *τρικάρηνον*. Sic Aristoph. Eq. 418 habet *κυνοκεφάλῳ*, quod duobus *λ* pronuntiasse Atticos testis est Phrynich. Bekk. Anecd. p. 49. Et ita habet inscriptio Attica Mercurii quadrifrontis apud Eustath. Il. p. 1353: *Ἑρμῆ τετρακέφαλε καλὸν Τελεσαρχίδου ἔργον.* Cf. Osann. auctar. lex. p. 155. Alia exempla v. apud Muetzell. de emend. Theog. p. 451. [Huc pertinet fr. LXV: V. Herm. l. l. p. 259.]

LXII. (62.)

Schol. Apoll. Rhod. II, 181: *πεπηρῶσθαι δὲ Φινέα φησὶν Ἡσίοδος — ἐν δὲ τῷ γ' Καταλόγων, ἐπειδὴ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς ὄψεως προέκρινεν.* Cf. fragm. LXXXVIII.

LXIII. (71.)

Apollon. Dysc. de pron. p. 125: *ὑπὸ γὰρ Ἡσιόδου ἐν ἀρχῇ τεθεῖσα (σφὶν) εὐλόγως ὠρθοτονήθη ἐν τρίτῳ·*

σφὶν δ' αὐτοῖς μέγα πῆμα.

σφίν τ' Cram. Anecd. Ox. I. p. 388. [Verba Apollonii Steitzius de Hes. Oper. et D. p. 44 Schaeferum, Spohnium, Dindorfium secutus ad Oper. v. 56 refert, ubi codices et editiones male *σοί τ' αὐτῷ* exhibent. Adversatus est Schoem. Recte Brugmanus de problem. p. 44 *ἐν τρίτῳ* non tertiam pronominis personam, sed *ἐν τρίτῳ Καταλόγων* grammaticum intellexisse monuit, quo omnes coniecturas de Oper. v. 56 factas refutari opus sit. V. Hermann. op. VI. p. 223.]

LXIV. (72.)

Harpocratio et Suidas: *ὑπὸ γῆν οἰκοῦντας λέγοι ἂν — τοὺς ὑπὸ Ἡσιόδου ἐν τρίτῳ καταλόγῳ Κατουδαίους ὀνομαζομένους.* Addiderunt Lehm. et Herm.

LXV. (74.)

Strabo I. p. 43: *Ἡσιόδου δ' οὐκ ἄν τις αἰτιάσαιτο ἄγνοιαν Ἡμίκυνας λέγοντος καὶ Μακροκεφάλους καὶ Πυγμαίους.* Cf. Strabon. VII. p. 299 et Steph. B. v. *Ἡμίκυνες.* [V. fr. LXI.]

LXVI.

Grammaticus Scuto Herculis in editionibus veteribus subiectus. *τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ ϛ'.* Sic S. Petitus correxit quod ibi scriptum *ν' καὶ σ'.* „Ceterum confer annotat. ad fragm. XXXVI. et Creuzeri ad Hermannum epistolas p. 222 seq.“ Dind. [Removit e fragmentorum numero Herm.]

LXVII. (185.)

Schol. Nicandri Theriac. 15. De Orione: *Ἡσίοδος δέ φησιν αὐτὸν ἐξ Ἑτέλου* (l. *Εὐρυάλης*) *τῆς Μίνωος θυγατρὸς εἶναι καὶ Ποσειδῶνος. δοθῆναι δὲ αὐτῷ δωρεάν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κυμάτων πορεύεσθαι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἐλθόντα δὲ εἰς Χίον πρὸς Οἰνοπίωνα Ἀερόπην τὴν γυναῖκα βιάσασθαι οἰνωθέντα. Οἰνοπίωνα δὲ χαλεπήναντα ἐκτυφλῶσαι αὐτὸν καὶ ἐκ τῆς χώρας ἐκβαλεῖν. ἐλθόντα δὲ εἰς Λῆμνον Ἡφαίστῳ συμμῖξαι· ὃς ἐλεήσας αὐτὸν δίδωσιν αὐτῷ Κηδαλίωνα ἕνα τῶν θεραπόντων, ὃς δὴ ὡδήγησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ὁδούς· ἐλθὼν δὲ ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ συμμίξας Ἡλίῳ καὶ ὑγιασθεὶς ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν Οἰνοπίωνα· ὁ δὲ Οἰνοπίων ὑπὸ τῶν πολιτῶν ὑπὸ γῆν ἐκρύπτετο· ἀπελπίσας δὲ τὴν εὕρεσιν ᾤχετο εἰς Κρήτην καὶ ἐκυνηγέτει· καὶ ἐκεῖσε ὁ σκορπίος πεμφθεὶς ὑπὸ Λητοῦς καὶ Ἀρτέμιδος, χολουμένης αὐτῷ ἴσως διὰ τὴν μεγαλαυχίαν, ἔπληξε τὸν Ὠρίωνα, καὶ οὕτως ἀπέθανε.* Ex Hygino Astr. II, 34 et Eratosth. Catast. 32 locum corrigas. Cf. Schol. Arat. Phaen. 322.

LXVIII. (186.)

Diod. Sic. IV, 85: *Ἡσίοδος ὁ ποιητής φησι — ἀναπεπταμένου τοῦ πελάγους Ὠρίωνα προσχῶσαι τὸ κατὰ τὴν Πελωριάδα κείμενον ἀκρωτήριον καὶ τὸ τέμενος τοῦ Ποσειδῶνος κατασκευάσαι, τιμώμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων διαφερόντως. ταῦτα δὲ διαπραξάμενον εἰς Εὔβοιαν μεταναστῆναι κἀκεῖ κατοικῆσαι· διὰ δὲ τὴν δόξαν ἐν τοῖς κατ' οὐρανὸν ἄστροις καταριθμηθέντα τυχεῖν ἀθανάτου μνήμης.* Nisi hoc fragmentum ad Astronomiam pertinet.

LXIX. (40. 44.)

Apollod. III, 5, 6: *Ἡσίοδος* (testatur Nioben habuisse) *δέκα μὲν υἱούς, δέκα δὲ θυγατέρας.* (Cf. Aelian. V. H. XII, 36). Ibid.

III, 14, 4: *Ἡσίοδος δὲ αὐτὸν (Ἄδωνιν) Φοίνικος καὶ Ἀλφεσιβοίας λέγει.* Probus ad Verg. Ecl. X, 18. [p. 25 Keil.: Adonis, ut Hesiodus ait, Phoenicis et Alphesiboeae, Agenoris Thiantis, qui Histriam Arabiamque tenuit imperio, ut Antimachus ait, regnavit Cypro, ut Philostephanus libro, quo quaestiones poeticas reddidit, ex Iove sine ullius feminae accubitu procreatus.] Laudavit Lehmannus.

LXX. (129.)

Schol. Sophocl. Trach. 263: *διαφωνεῖται δὲ ὁ τῶν Εὐρυτιδῶν ἀριθμός. Ἡσίοδος μὲν γὰρ τέσσαράς φησιν Εὐρύτου καὶ Ἀντιόπης παῖδας, οὕτως·*

> ἡ δ' ὑποκυσαμένη καλλίζωνος Στρατονίκη
> Εὔρυτον ἐν μεγάροισιν ἐγείνατο φίλτατον υἱόν.
> τοῦ δ' υἱεῖς ἐγένοντο Δηΐων τε Κλύτιός τε
> Τοξεύς τ' ἀντίθεος, ἠδ' Ἴφιτος, ὄζος Ἄρηος·
> τοὺς δὲ μέθ' ὁπλοτάτην τέκετο ξανθὴν Ἰόλειαν
> Ἀντιόπη κρείουσα Πύλωνος Ναυβολίδαο.

Vs. ultim. in ed. Rom. *Ἀντιόχη κ. παλαιὸν γένος N.* Recentiores adhuc corruptius *Αὐβολίδαο.* Restitutio [ex Hygin. 14] Bentleii est Epist. ad Mill. p. 53 [503 Lips.], qui ex *Ἠοίαις* vel *Ἡρωϊκῇ γενεαλογίᾳ* locum ductum arbitratur. Gaisford. A Bentleio dissentit Hermannus ad locum Sophoclis. Idem v. 3 coniicit *Μολίων τε Κλυτίος τε*, quos nominat Diodor. Sic. IV, 37, ubi Wesseling. *Δηΐων* maluit. Dind. *τε* post *Δηΐων* habet Triclinii textus, qui v. 2 praebet *ἐγείνατό οἱ φίλον υἱόν.* — [V. 4 *ἀντίθεος ἰδὲ Ϝίφιτος* V. 5 *Ϝιόλειαν* Fl.]

LXXI. (94.)

Tzetza Proleg. ad Lycophr. p. 261: *Ἡσίοδος αὐτὸς γράφας ἐπιθαλάμια εἰς Πηλέα καὶ Θέτιν·*

> τρὶς μάκαρ Αἰακίδη καὶ τετράκις, ὄλβιε Πηλεῦ,
> ὃς τοῖσδ' ἐν μεγάροις ἱερὸν λέχος εἰσαναβαίνεις.

Interpunctionem correxit Vossius. Sic Od. V, 306; olim *Αἰακίδη, καὶ τετράκις ὄλβιε Πηλεῦ.* Partem fuisse catalogorum probabile est.

LXXII. (20.)

Porphyrius (in Schol. Voss.) ad Il. VI, 164 ap. Valcken. Ammon. p. 242: *συντόμως τὰ ἀρχαῖα δεδήλωκε, μιγῆναι οὐκ ἐθελούσῃ. ἀλλ' οὐχ ὥσπερ Ἡσίοδος τὰ περὶ τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Ἀκά-*

στον γυναικὸς διὰ μικρὸν ἐπεξελθών. Ceterum Hesiodi dicta de Peleo etiam L. Attius in didascalicon libris commemoraverat ap. Gell. N. A. III, 11.

LXXIII. (95.)

Schol. Victor. ad Il. XVI, 475 de filia Pelei: Ζηνόδοτος δὲ Κλεοδώρην φησίν, Ἡσιόδου καὶ τῶν ἄλλων Πολυδώρην αὐτὴν καλούντων.

LXXIV. (96.)

Eustath. ad Il. I, 335 p. 112: ἡ παλαιὰ ἱστορία — λέγουσα, ὅτι Ἡσίοδός φησι Μενοίτιον τὸν Πατρόκλου πατέρα Πηλέως εἶναι ἀδελφόν, ὡς εἶναι ἀνταψεψιοὺς οὕτως ἀμφοτέρους ἀλλήλοις. [Quae exscripsit Eudoc. p. 331.]

LXXV. (97.)

Schol. ad Il. VI, 35: Ἀχιλλεὺς ὑπὸ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον πορθῶν τὰς περιοίκους τῆς Ἰλίου πόλεις ἀφίκετο εἰς τὴν πάλαι μὲν Μονηνίαν (Schol. min. Μονηΐαν), νῦν δὲ Πήδασον καλουμένην (ὥςτε) καὶ αὐτὴν σὺν ταῖς ἄλλαις ἑλεῖν. ἀπογνόντος δὲ αὐτοῦ τὴν εἰς τὸ τέλος πολιορκίαν διὰ τὴν ὀχυρότητα τοῦ τόπου καὶ μέλλοντος ἀναχωρεῖν, φασὶν εἴσω τῶν τειχῶν οὖσάν τινα παρθένον ἐρασθῆναι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ λαβοῦσαν μῆλον ἐπὶ τοῦτο ἐπιγράψαι καὶ ῥῖψαι εἰς μέσον τῶν Ἀχαιῶν· ἦν δὲ ἐν αὐτῷ γεγραμμένον·

μὴ σπεῦδ', Ἀχιλλεῦ, πρὶν Μονηνίαν ἕλῃς·
ὕδωρ γὰρ οὐκ ἔχουσι, διψῶσιν κακῶς.

τὸν δὲ Ἀχιλλέα ἐπιμείναντα οὕτω λαβεῖν τὴν πόλιν τῇ τοῦ ὕδατος σπάνει. ἡ ἱστορία παρὰ Δημητρίῳ καὶ Ἡσιόδῳ. Cf. Welck. de cyclo ep. p. 282. Bernhardy Hist. litt. Gr. I. p. 198. Marckscheffel.

LXXVI. (141.)

Strabo IX. p. 442: καὶ δὴ καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συχνὸν ἡ οἴκησις τῶν Ἀθαμάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ· τοῦτο δέ ἐστι πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ τῆς Ὄσσης καὶ ἔτι τῆς Βοιβηΐδος λίμνης, ἐν μέσῃ μέν πως τῇ Θετταλίᾳ, λόφοις δὲ ἰδίοις περικλειόμενον· περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἴρηκεν·

ἢ οἵη Διδύμους ἱεροὺς ναίουσα κολωνοὺς
Δωτίῳ ἐν πεδίῳ πολυβότρυος ἄντ' Ἀμύροιο
νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα παρθένος ἀδμής.

Cf. Strab. XIV. p. 647: ubi legitur ἄντ' (ἄντα, quod recte ani-

madvertit Lehmann.) pro ἀντ'. Steph. B. v. Ἄμυρος. Sermo est de Coronide. V. Schol. Pind. Pyth. III, 59, quae allegavit Lehmannus. [V. Herodian. I. p. 199 Lentz: ἄδηλον δὲ τὸ Ἡσιόδειον Δωτίῳ ἐν πεδίῳ κ. τ. λ. Ritschl. de Oro et Orione p. 59 seq. attulit Herm.]

LXXVII. (136.)

Etym. MS. Bibl. Paris. allegatum a Ruhnkenio: Ἰλεὺς ὁ Αἴαντος πατὴρ ἐτυμολογεῖται ὑφ' Ἡσιόδου·

Ἰλέα, τόν ῥ' ἐφίλησεν ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων,
καί οἱ τοῦτ' ὀνόμην' ὄνομ' ἔμμεναι, οὕνεκα νύμφην
εὑράμενος ἵλεων μίχθη ἐρατῇ φιλότητι
ἤματι τῷ, ὅτε τεῖχος ἐϋδμήτοιο πόληος
ὑψηλὸν ποίησε Ποσειδάων καὶ Ἀπόλλων.

V. Etym. Gud. p. 276, 41. Tzetz. Exeg. in Il. p. 126. [Etym. M. p. 346, 41. Eustath. p. 101, 19. 277, 2. 650, 48. 1018, 59. Schol. ad Il. I, 264. Schol. ad Pind. Ol. IX, 167.] Cramer. Anecd. Ox. II. p. 451. V. 2 cum Tzetza habeat καί μιν, Leutschius καὶ ἵν scribendum esse opinabatur. V. 3 εὑρόμενος Fischer. ad Weller. Gr. III, 1, Lehm., Marcksch. Noluimus mutare quod ab omnibus peraeque grammaticis praebetur, qui locum Hesiodeum laudarunt. MS. Par. ὄχθη ἐρατεινῇ φιλότητα. Correxit Ruhnken. ex Eustath. ad Il. p. 650. Cf. Tzetz. ad Lycophr. 393. — [V. 1 Ϝιλέα — Ϝάναξ V. 2 Ϝοι V. 3 Ϝίλεων Fl. Num hos versus ante oculos habuerit Herodian. II. p. 25. 185 ὡς καὶ Ὀϊλεὺς μὲν παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, incertum est.]

LXXVIII. (146.)

Schol. Ven. Il. II, 496: [μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ἡσίοδος λέγων·]

ἢ οἵην Ὑρίη Βοιωτίη ἔτρεφε κούρην.

Pro ἢ οἵην Schol. A. ap. Bekk. ἡ δίη, quod Vossius (Adnot. et gl. marg. p. 81) sic emendare conatus est: ἢν δίη Ὑρίη κτέ. De fragm. cf. Eustath. ad Il. p. 265, 5. Sermonem fuisse de Antiopa, Nyctei filia, recte monuit Lehmannus. [V. Herodian. I. p. 300 Lentz: Ἡσίοδος δὲ ἐν Ὑρίᾳ τὴν Ἀντιόπην φησὶ γενέσθαι.] De Hyria urbe v. Steph. Byz. s. v.

LXXIX. (145.)

ἢ οἵη Ὑρίῃ πυκινόφρων Μηκιονίκη,
ἣ τέκεν Εὔφημον γαιηόχῳ Ἐννοσιγαίῳ

μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι πολυχρύσου Ἀφροδίτης.

Ex *μεγάλαις Ἠοίαις* laudat Schol. Pind. Pyth. IV, 35.

LXXX. (149.)

Schol. Soph. ad Trachin. 1174: *καὶ Ἐλλοπίαν τὴν Δωδώνην, νομίζουσιν εἶναι. τὴν γὰρ χώραν οὕτως Ἡσίοδος ὀνομάζει ἐν Ἠοίαις λέγων οὕτως·*

ἔστι τις Ἑλλοπίη, πολυλήϊος ἠδ' εὐλείμων,
ἀφνειὴ μήλοισι καὶ εἰλιπόδεσσι βόεσσιν.
ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύρρηνες, πολυβοῦται,
πολλοί, ἀπειρέσιοι, φῦλα θνητῶν ἀνθρώπων.
ἔνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται. 5
τὴν δὲ Ζεὺς ἐφίλησε, καὶ ὃν χρηστήριον εἶναι,
τίμιον ἀνθρώποις, ναῖον δ' ἐν πυθμένι φηγοῦ.
ἔνθεν ἐπιχθόνιοι μαντεύματα πάντα φέρονται,
ὃς δὴ κεῖθι μολὼν θεὸν ἄμβροτον ἐξερεείνῃ,
δῶρα φέρων ἔλθῃσι σὺν οἰωνοῖς ἀγαθοῖσιν. 10

V. de hoc loco E. de Lasaulx: das Pelasgische Orakel des Zeus zu Dodona p. 5. V. 1. al.: *Ἐλλοπίη*. V. 5 ex Strabone VII. p. 327, ubi pro *ἔνθα τε* (quod Triclinii textus scholiorum Sophoclis habet) scriptum est *ἔνθα δὲ*. V. 6. Marcksch. cum Hermanno post v. 6 lacunam statuit, F. S. Lehrsius post *τίμιον*, Schneidewinus post *ἀπειρέσιοι*. Mihi nihil deesse videtur, modo cum Ruhnkenio scribatur *ἐθέλησεν ἑὸν χρ.* Nam *ναῖον* est participium, non verbum finitum. Cf. Müller. Archaeol. p. 32. Hermannus hoc recte habere negavit, nullis tamen additis argumentis. De columbis Dodonaeis quominus intellegatur *ναῖον*, quod idem Hermannus voluit, impedit *ἐν πυθμένι φηγοῦ*. Fortasse *ναῖον* illud cohaerere quis dicat cum Iovis Dodonaei cognomento *Νάϊος*, de quo v. Bekk. Anecd. p. 283, 22. V. 8. Pro *μαντεύματα*, quod habet scholiorum ed. Rom., al. *μαντήϊα*, ut ap. Hom. Od. XII, 282: *Ὄφρ' ὑμῖν εἴπω μαντήϊα Τειρεσίαο.* Ruhnkenio sic videbatur versus emendandus: *Ἔνθεν ἐπιχθονίοις μαντήϊα πάντα φέρονται.* V. 10. Herm. *φέρων, ἔλθῃ δέ.* — [V. 6 *ἐθέλησε Ϝεὸν* V. 9 *ἐκϜερεείνῃ* Fl.]

LXXXI. (143.)

Schol. Pindar. Pyth. IX, 6:

ἢ οἵη Φθίῃ Χαρίτων ἄπο κάλλος ἔχουσα
Πηνειοῦ παρ' ὕδωρ καλὴ ναίεσκε Κυρήνη.

Φθιῃ pro *Φθίῃ* reposuit Ruhnken. [*Χαρίτων ἀμαρύγματ' ἔχουσα* coni. Ruhnk. Herm.]

LXXXII. (148.)

Pausan. IX, 36, 4: *Ὑήττου δὲ ἐποιήσατο μνήμην καὶ ὁ τὰ ἔπη συνθεὶς, ἃς μεγάλας Ἠοίας καλοῦσιν Ἕλληνες·*

Ὕηττος δὲ Μόλυρον, Ἀρίσβαντος φίλον υἱόν,
κτείνας ἐν μεγάροις εὐνῆς ἕνεχ' ἧς ἀλόχοιο,
οἶκον ἀποπρολιπὼν φεῦγ' Ἄργεος ἱπποβότοιο,
ἷξεν δ' Ὀρχομενὸν Μινύειον· καί μιν ὅγ' ἥρως
δέξατο, καὶ κτεάνων μοῖραν πόρεν, ὡς ἐπιεικές.

V. 4. *ἥρως* est Orchomenus, quem commemoravit eo loco Pausanias. — [V. 2 *ἕνεκ' εὐνῆς Ϝῆς* V. 3 *Ϝοῖκον* V. 5 *ἐπιϜεικές* Fl.]

LXXXIII. (147.)

Pausan. IX, 40, 5: *Λεβαδέων δὲ ἔχονται Χαιρωνεῖς· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ πόλις καὶ τούτοις Ἄρνη τὸ ἀρχαῖον. θυγατέρα δὲ εἶναι λέγουσιν Αἰόλου τὴν Ἄρνην, ἀπὸ δὲ ταύτης κληθῆναι καὶ ἑτέραν ἐν Θεσσαλίᾳ πόλιν· τὸ δὲ νῦν τοῖς Χαιρωνεῦσιν ὄνομα γεγονέναι ἀπὸ Χαίρωνος, ὃν Ἀπόλλωνός φασιν εἶναι, μητέρα δὲ αὐτοῦ Θηρὼ τὴν Φύλαντος εἶναι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ ὁ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας ποιήσας·*

Φύλας δ' ὤπυιεν κούρην κλειτοῦ Ἰολάου,
Λειπεφίλην· ἣν δ' εἶδος Ὀλυμπιάδεσσιν ὁμοίη,
Ἱππότην δέ οἱ υἱὸν ἐνὶ μεγάροισιν ἔτικτεν,
Θηρώ τ' εὐειδῆ, ἰκέλην φαέεσσι σελήνης.
Θηρὼ δ' Ἀπόλλωνος ἐν ἀγκοίνῃσι πεσοῦσα
γείνατο Χαίρωνος κρατερὸν μένος ἱπποδάμοιο.

V. 2. Kuhnius coniicit *Δηϊφίλην*, illud *Λειπεφίλην* e nota librarii *λείπει* male intellecta promanasse arbitratus. Gaisf. Codex Mosquensis apud Facium *λειπεφιλήνη· εἶδος* (ap. Bekk. id. codex *λεῖπε φιλήνη εἶδος*) omissis *ἣν δ'* et *ὁμοίη*; *λείπε φιλήνην εἶδος* unus Par., alius *λεῖπε φιληνὴ ει* omissis reliquis. *Λειπεφίλην* male habere certum est. Fortasse *Ἱπποφίλην*, cuius filius *Ἱππότης* certe non alienus a nomine matris. Sylburgius et Kuhnius v. 3. *ἡ δέ οἱ Ἱπποτέ' υἱόν*. *Ἱππότην*, quod deerat, e MS. Mosquensi supplevit Facius. *Ἱππότεα* Boiss. *Ἱππότῃ δέ* Pausaniae editio Bekkeri. — [V. 1 *ϜιολάουV*. 2 *ἣ Ϝεῖδος* V. 3 *Ϝοι* V. 4 *εὐϜειδῆ Ϝικέλην* Fl.]

LXXXIV. (183.)

Hygin. Astron. II, 20: Aries. Hic existimatur esse, qui Phrixum et Hellen transtulisse dictus est per Hellespontum, quem Hesiodus et Pherecydes ait habuisse auream pellem. Pseudo-Eratosth. Catast. 19 *χρυσῆν δοράν*. Cf. fragm. XII.

LXXXV. (77.)

Schol. Apollon. IV, 284: *Ἡσίοδος δὲ διὰ Φάσιδος αὐτοὺς (τοὺς Ἀργοναύτας) εἰςπεπλευκέναι λέγει.*

LXXXVI. (78.)

Schol. Apoll. IV, 259: *Ἡσίοδος δὲ καὶ Πίνδαρος ἐν Πυθιονίκαις καὶ Ἀντίμαχος ἐν Λύδῃ διὰ τοῦ ὠκεανοῦ φασιν ἐλθεῖν αὐτοὺς (τοὺς Ἀργοναύτας) εἰς Λιβύην καὶ βαστάσαντας τὴν Ἀργὼ εἰς τὸ ἡμέτερον πέλαγος γενέσθαι.*

LXXXVII. (60.)

Schol. Apoll. II, 178: *ὡς δὲ Ἡσίοδός φησιν, Φοίνικος τοῦ Ἀγήνορος καὶ Κασσιεπείας [υἱὸς ἦν Φινεύς].*

LXXXVIII. (160. 61. 62.)

Schol. Apoll. II, 181: *πεπηρῶσθαι δὲ Φινέα φησὶν Ἡσίοδος ἐν μεγάλαις Ἠοίαις, ὅτι Φρίξῳ τὴν ὁδὸν ἐμήνυσεν, ἐν δὲ τῷ γʹ καταλόγων, ἐπειδὴ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς ὄψεως προέκρινεν.* Cf. Eudocia p. 415. Cum hoc coniunctum fuit quod habet Schol. Paris. ad l. l.: *παῖδας δέ φησιν αὐτῷ (τῷ Φινεῖ) γενέσθαι Ἡσίοδος Μαριανδυνὸν καὶ Θυνόν.*

LXXXIX. (10.)

Schol. Apoll. I, 482: *Ἡσίοδος δὲ Ἀλωέως καὶ Ἰφιμεδείας κατ᾽ ἐπίκλησιν, ταῖς δὲ ἀληθείαις Ποσειδῶνος καὶ Ἰφιμεδείας ἔφη (τοὺς Ἀλωΐδας), καὶ Ἄλον, πόλιν Αἰτωλίας ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἐκτίσθαι, ἧς Ὅμηρος μνημονεύει.* (Il. II, 682). [Scholion suo more compilavit Eudoc. p. 37.]

XC. (158.)

Schol. Apoll. IV, 57: *ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις λέγεται τὸν Ἐνδυμίωνα ἀνενεχθῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς οὐρανόν· ἐρασθέντα δὲ Ἥρας εἰδώλῳ παραλογισθῆναι [τὸν ἔρωτα] νεφέλης καὶ ἐκβληθέντα κατελθεῖν εἰς Ἅιδου.* [Hinc corrigas Eudoc. p. 148: *καὶ Θεόπομπος ἐν ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις τὸν Ἐνδυμίωνα λέγει ἀνενεχθῆναι ὑπὸ Διὸς εἰς οὐρανόν.*]

XCI. (161.)

Schol. Apoll. II, 1122: (τοὺς Φρίξου παῖδας) Ἀκουσίλαος δὲ καὶ Ἡσίοδος ἐν ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις φασὶν ἐξ Ἰοφώσσης τῆς Αἰήτου. καὶ οὗτος μέν φησιν αὐτοὺς τέσσαρας, Ἄργον, Φρόντιν, Μέλανα, Κυτίσωρον. [Compilavit Eudoc. p. 79.]

XCII. (162.)

Schol. Apoll. IV, 828: ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις Φόρβαντος καὶ Ἑκάτης ἡ Σκύλλα.

XCIII. (92.)

Schol. Pind. ad Nem. III, 21: περὶ τῶν Μυρμιδόνων Ἡσίοδος μὲν οὕτως φησίν·

ἡ δ' ὑποκυσαμένη τέκεν Αἰακὸν ἱππιοχάρμην.
αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἥβης πολυηράτου ἵκετο μέτρον,
μοῦνος ἐὼν ἤσχαλλε. πατὴρ δ' ἀνδρῶν τε θεῶν τε,
ὅσσοι ἔσαν μύρμηκες ἐπηράτου ἔνδοθι νήσου,
τοὺς ἄνδρας ποίησε βαθυζώνους τε γυναῖκας.
οἵ δή τοι πρῶτον ζεῦξαν νέας ἀμφιελίσσας. 5

Idem fragmentum habet Tzetza ad Lycophr. 176 ἐκ τῆς ἡρωϊκῆς γενεαλογίας. Postrema pars uno versu auctior est apud Pindari Schol. ad Ol. VIII, 27:

οἵ δή τοι πρῶτον — νέας ἀμφιελίσσας.
πρῶτοι δ' ἱστία θέσσαν, νεὼς πτερὰ ποντοπόροιο.

Hinc v. 6 restitue πρῶτοι τεῦξαν pro πρῶτον ζεῦξαν. Nam qui primus navem invenit, ante eam conficit quam cingit. V. 7 metrum necessariam facit Heinsii correctionem θέντο. Ruhnkenius. V. 6 scr. οἱ δ' ἤτοι. Dind. Pertinet ad Cyrenen nympham. — V. 7. Boeckh.: πρῶτοι δ' ἱστία θέσσαν ἐπὶ πτερὰ ποντοπόροιο Νηός. Boiss.: ἱστία νεὼς θέσσαν, quo se metrum restituisse putat facilius. Herm.: πρῶτοι δ' ἱστία θέσσαν ἐπὶ πτερὰ ποντοπορούσαις [sive ποντοπορῆσαι]. Mihi ἱστία glossema esse videtur, ut olim scriptum fuerit: πρῶτοι δ' ἐστόλισαν νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο. V. Hesiod. Oper. 628. Schol. Aristid. p. 54 Dind. — [V. 5 ἀμφιϝέλισσας Fl.]

XCIV. (150. 151.)

Athenaeus X. p. 428 C: διὸ καὶ Ἡσίοδος ἐν ταῖς Ἠοίαις εἶπεν·

οἷα Διώνυσος δῶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἔχθος,
ὅςτις ἄδην πίνει, οἶνος δέ οἱ ἔπλετο μάργος,
σὺν τε πόδας χεῖράς τε δέει γλῶσσάν τε νόον τε
δεσμοῖς ἀφράστοισι· φιλεῖ δέ ἑ μαλθακὸς ὕπνος.

V. 1 scribe *χάρμα καὶ ἄχθος*, ut est in Scut. 400, ubi hic versus repetitur. Idem VIII. p. 364 B quaedam profert, *ἅπερ πάντα ἐκ τῶν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένων μεγάλων Ἠοιῶν καὶ μεγάλων Ἔργων παρῴδηται*, ubi posterius *μεγάλων* temere repetitum expunge. Nec debebat hic librarii error in fraudem induxisse Langbaenium ad Longin. p. 57. Nam *Ἠοῖαι μεγάλαι* dicuntur, non *Ἔργα μεγάλα*. Ruhnk. Sed v. praef. — [V. 2 *Ϝοῖνος* — *Ϝοι* V. 4 *Ϝε* Fl.]

XCV. (151.)

Aspasius ad Aristot. Eth. Nicom. III. p. 43 r.: *καὶ ὅτι πόνηρος ἐπὶ τοῦ ἐπιπόνου τάττεται καὶ δυςτυχοῦς, ἱκανὸς Ἡσίοδος παραστῆσαι ἐν ταῖς μεγάλαις, ἐν αἷς τὴν Ἀλκμήνην ποιῶν πρὸς τὸν Ἡρακλέα λέγουσαν·*

ὦ τέκνον, ἦ μάλα δή σε πονηρότατον καὶ ἄριστον
Ζεὺς ἐτέκνωσε πατήρ.

ubi lege: *ἐν ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις τὴν Ἀλκμήνην ποιῶν κτλ.* Ruhnkenius. Subiungit Aspasius: *καὶ πάλιν·*

τέκνον ἐμὸν αἵ (del.) *Μοῖραί σε πονηρότατον καὶ*
ἄριστον.

Monui ad Hephaest. p. 97 I. B. Felicianum, qui hos in Aristotelis Ethica Commentarios Latine reddidit, exemplar ab Aldino diversum evolvisse, quod ex versione huius loci satis quoque manifestum est: Quod verbum apud Hesiodum quoque in hac significatione usurpatur cum in scuti fabrica Alcmenam etc. V. ad Theognid. 147. Gaisford. Videtur Felicianus memoriter male correxisse Aristotelis commentatores. Ceterum I. H. Vossius *ὦ τέκος* et *Ζεὺς τέκνωσε*.

XCVI. (130.)

Tzetza ad Lycophr. 344: *ὁ Αὐτόλυκος κλεπτοσύνῃ πάντας ὑπερέβαλε· κλέπτων γὰρ ἵππους τε καὶ βόας καὶ ποίμνια τὰς σφραγῖδας αὐτῶν μετεποίει καὶ ἐλάνθανε τοὺς δεσπότας αὐτῶν, ὥς φησι καὶ Ἡσίοδος·*

πάντα γὰρ ὅσσα λάβεσκεν ἀΐδελα πάντα τίθεσκε.

Hoc scholion descriptum est ab Eudocia in Violario p. 375. 394.*

Sed ibi mendose scribitur: *πάντα γὰρ ὅσσα λάβεσκεν, ἄϊδηλα τέθνησκε.* Veram lectionem conservavit Etymol. M. p. 21. 26:

ὅ ττι κε χερσὶ λάβεσκεν, ἀείδελα πάντα τίθεσκεν.

Ruhnkenius. Vera lectio est apud Tzetzam; l. *ἀείδελα.* — [*ἀϝείδελα* Fl. V. Herodian. II. p. 468 Lentz.]

XCVII. (35.)

Eustath. Il. p. 350 antep.: *πολυδίψιον δὲ τὸ Ἄργος καλεῖ ἢ ὡς πάνυ ποθούμενον Ἕλλησιν, ἢ ὅτι μυθεύεται ἄνυδρόν ποτε εἶναι, ὕστερον μέντοι εὔυδρον γενέσθαι, Ποσειδῶνος ἀναρρήξαντος τὰς ἐν Λέρνῃ πηγὰς διὰ τὸν τῆς Ἀμυμώνης ἔρωτα* (Apollod. II. c. 1, p. 121), *ἐξ ἧς καὶ Ἀμυμώνια ἐν Ἄργει ὕδατα* (Schol. Eurip. Phoen. 195), *ἢ καὶ ἀπὸ τῶν Δαναΐδων, αἳ παραγενόμεναι ἐξ Αἰγύπτου φρεωρυχίαν ἐδίδαξαν, ὡς Ἡσίοδος·*

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναὸς ποίησεν ἔνυδρον.

Eundem versum in paucis discrepantem, sed celato auctoris nomine, laudat Strabo VIII. p. 339: *τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐυδρεῖν· αὐτὴν δὲ τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κεῖσθαι, φρεάτων δ' εὐπορεῖν, ἃ ταῖς Δαναΐσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξευρουσῶν· ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἔπος εἰπεῖν τοῦτο·*

Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον.

Hesychius: *Δίψιον Ἄργος· Ἡσίοδος μὲν τὸ ἄνυδρον.* In quo loco vide an frustra Ruhnkenius praef. Hesych. T. II. p. VIII. reposuerit *Ἡλιόδωρος.* Gaisford. Marckscheff. p. 293 non immemor fuit loci Strab. VIII. p. 370: *πλάσμα δὲ καὶ τὸ Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄργος ἔνυδρον.*

XCVIII. (144.)

Servius ad Verg. Georg. I, 14: Aristaeum invocat, i. e. Apollinis et Cyrenes filium, quem Hesiodus dicit Apollinem pastoralem [*νόμιον*]. Laudavit Marckscheff. Apollon. Rh. II, 506.

XCIX. (13.)

Schol. Ven. Il. XXIII, 638: *Ἄκτορος υἱοὺς — Ἀρίσταρχος διδύμους ἀκούει· οὐχ οὕτως, ὡς ἡμεῖς ἐν τῇ συνηθείᾳ νοοῦμεν, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ Διόσκουροι, ἀλλὰ τοὺς διφυεῖς δύο ἔχοντας σώματα, Ἡσιόδῳ μάρτυρι χρώμενος, καὶ τοὺς συμπεφυκότας ἀλλήλοις.* Vide Heynium ad Apollod. II, 7, 2. Addidit Marckscheff. Eustath. p. 882, 25. 1321, 20. Eudoc. p. 33.

C. (26.)

Schol. Ven. Il. II, 764: *ἀλλά φασιν εἰς ἰδιότητα τοῦ Ἀχιλλέως βεβαρυτονῆσθαι τὸ ποδώκης, παρὰ γοῦν Ἡσιόδῳ ἀνεγνώκασι*

ποδωκὴς δῖ' Ἀταλάντη.

Sed Hesiod. Scut. 191 *ποδώκης* legitur. [*ποδωκὴς δῖ' Ἀταλάντη* citat Herodian. I. p. 82. II. p. 37 Lentz. Hinc corrigas I. p. 82].

CI. (25.)

Apollod. III, 9, 8: *Ἡσίοδος δὲ καί τινες ἕτεροι τὴν Ἀταλάντην οὐκ Ἰάσου, ἀλλὰ Σχοινέως εἶπον.*

CII. (86.)

Schol. Ambr. Hom. Od. VII, 54: *Ἡσίοδος δὲ ἀδελφὴν Ἀλκινόου τὴν Ἀρήτην ὑπέλαβεν.*

CIII. (18.)

Philemo v. *εὐφυής* et Favorinus p. 781, 20: *καὶ τοῖς θηλυκοῖς ὀνόμασιν ἀρσενικὰ συντάττουσιν ἐπίθετα, ὡς παρ' Ὁμήρῳ κλυτὸς Ἱπποδάμεια καὶ θερμὸς ἀϋτμὴ καὶ ἁλὸς πολιοῖο, καὶ παρ' Ἡσιόδῳ*

δαϊζομένου πόληος.

F. *δαϊζομένοιο*, quod coniecit Osannus. Marckscheff. *δαϊζομένου δὲ πόληος*, quod certe praestat altera eiusdem Marckscheffelii coniectura *δαϊζομένου πόλιος*.

CIV. (138.)

Grammaticus in Bekkeri Anecdotis p. 1183: *ὁ Θόας, τοῦ Θόα, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ·*

ἡ δὲ Θόαν τέκεν υἱόν.

[V. Herodian. II. p. 649 Lentz.]

CV. (112.)

Tzetza Exeges. in Iliad. p. 68, 20: *ὁ Ἀγαμέμνων, ὁμοίως δὲ καὶ Μενέλαος καθ' Ἡσίοδον καὶ Αἰσχύλον* (Agam. 1602). *Πλεισθένους, υἱοῦ Ἀτρέως, παῖδες νομίζονται, κατὰ δὲ τὸν ποιητὴν καὶ πάντας ἁπλῶς Ἀτρέως αὐτοῦ. — Ἀτρέως δὲ καὶ Ἀερόπης κατὰ μὲν τὸν ποιητὴν καὶ πάντας ἁπλῶς Ἀγαμέμνων, Μενέλαος καὶ Ἀναξιβία ἡ μήτηρ Πυλάδου· κατὰ δὲ Ἡσίοδον καὶ Αἰσχύλον καὶ ἄλλους τινὰς Ἀτρέως καὶ Ἀερόπης Πλεισθένης, Πλεισθένους δὲ καὶ Κλεόλλας τῆς Δίαντος Ἀγαμέμνων, Μενέλαος καὶ Ἀναξιβία. νέον*

δὲ τοῦ Πλεισθένους τελευτήσαντος ὑπὸ τοῦ πάππου αὐτῶν ἀνατραφέντες Ἀτρέως Ἀτρεῖδαι πολλοῖς ἐνομίζοντο. Cf. Cramer. Anecd. Oxon. III. p. 378. Eustath. p. 21, 33. Schol. Ven. Il. I, 7. Eudocia p. 23. [V. Eudoc. p. 317 Ἡσίοδος υἱὸν Πλεισθένους τὸν Ἀγαμέμνονα οἶδεν.]

CVI. (120.)

Hesychius: ἐπ' Εὐρυγύῃ ἀγών. Μελησαγόρας τὸν Ἀνδρόγεων Εὐρυγύην εἰρῆσθαί φησι τὸν Μίνωος, ἐφ' ᾧ τὸν ἀγῶνα τίθεσθαι ἐπιτάφιον Ἀθήνησιν ἐν τῷ Κεραμεικῷ· καὶ Ἡσίοδος·

Εὐρυγύης δ' ἔτι κοῦρος Ἀθηναίων ἱεράων.

Videtur scribendum esse δ' ἐπίκουρος Ἀθηνάων ἱεράων. Nam cum huic Eurygyae in Ceramico ludi celebrarentur, ubi etiam posteriore tempore omnes eos sepelire consueverant Athenienses (Thucyd. II, 34), qui pro patria occubuissent, Eurygyes ipse non potuit non in auxiliatoribus Atheniensium numerari, minime vero in hostibus. De Androgei ludis nihil Diod. S. IV, 60. 61. Aliter in Stephano Parisino v. Εὐρυγύης· — Εὐρυγύῃ δ' ἐπὶ (l. ἔπι) κοῦροι Ἀθηνάων ἱεράων.

CVII. (121.)

Ammonius v. Ὄρθρος· καὶ Ἡσίοδος τελευτῆσαί τινα

πρωῒ μάλ' ἠΐθεον.

Ruhnkenius de eodem Eurygye intellegendum esse hoc fragmentum putat. Mihi non ita videtur, cum κοῦρος vocabulum (fragm. antec.), quod ansam praebuit huic coniecturae, admodum sit incertum.

CVIII. (11.)

Suidas et Zonaras in Ἐπιάλτην· Ὅμηρος καὶ Ἡσίοδος καὶ οἱ Ἀττικοὶ τὸν δαίμονα, διὰ δὲ τοῦ φ τὸν ἄνδρα Ἐφιάλτην, καὶ τὸ ῥιγοπύρετον λεγόμενον. Videtur post Ἡσίοδος colo interpungendum esse. Sed praeceptum ipsum non satis firmum est. Strabo I. p. 19: τοῖς τε γὰρ. παισὶ προςφέρομεν — εἰς ἀποτροπὴν δὲ τοὺς φοβερούς (μύθους). ἥ τε γὰρ Λάμια μῦθός ἐστι καὶ ἡ Γοργὼ καὶ ὁ Ἐφιάλτης καὶ ἡ Μορμολύκη. Cf. Meinek. Quaest. scen. II. p. 8. Etym. M. p. 434, 13 laudavit Gaisford. ad Suidae loc. [Interpunctionem vulgatam reposuit Bekkerus.]

CIX. (103.)

Schol. Eurip. Alcest. 1: ὁ διὰ στόματος καὶ δημώδης ἱστορία περὶ τῆς Ἀπόλλωνος θητείας παρ' Ἀδμήτῳ αὕτη ἐστίν, ᾗ κέχρηται νῦν Εὐριπίδης. οὕτω δέ φησι καὶ Ἡσίοδος.

CX. (21.)

Schol. Pindari Nem. IV, 95 memorata Daedali et Acasti historia: *ταῦτα δὲ ἱστοροῦσι πολλοὶ μέν, ἀτὰρ δὴ καὶ Ἡσίοδος λέγων οὕτως·*

ἥδε δέ οἱ κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλή,
αὐτὸν μὲν σχέσθαι, κρύψαι δ' ἀδόκητα μάχαιραν
καλήν, ἥν οἱ ἔτευξε περικλυτὸς Ἀμφιγυήεις·
ὡς τὴν μαστεύων οἶος κατὰ Πήλιον αἰπὺ
αἶψ' ὑπὸ Κενταύροισιν ὀρεσκῴοισι δαμείη.

[V. 1 et 3 *Ϝοι* Fl.]

CXI. (24.)

Schol. Pindari Nem. III, 92: *ὅτι δὲ ἐτράφη παρὰ τῷ Χείρωνι ὁ Ἰάσων, Ἡσίοδός φησιν·*

Αἴσων, ὃς τέκεθ' υἱὸν Ἰήσονα, ποιμένα λαῶν,
ὃν Χείρων θρέψεν ἐνὶ Πηλίῳ ὑλήεντι.

Boeckh. *ὃν Χείρων ἔθρεψ' ἐνὶ Π.* Spitzner. de vers. her. p. 41: *ὃν θρέψεν Χείρων.*

CXII. (122.)

Plut. Thes. c. 16: *καὶ γὰρ ὁ Μίνως ἀεὶ διετέλει κακῶς ἀκούων ἐν τοῖς Ἀττικοῖς θεάτροις. καὶ οὔτε Ἡσίοδος αὐτὸν ὤνησε, βασιλεύτατον — προςαγορεύσας.* Pseudo-Plato Min. p. 350: *εἴρηκε δὲ καὶ Ἡσίοδος ἀδελφὰ τούτων εἰς τὸν Μίνων. μνησθεὶς γὰρ αὐτοῦ ὀνόματος φησίν· ὃς βασιλεύτατος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων*

καὶ πλείστων ἤνασσε περικτιόνων ἀνθρώπων,
Ζηνὸς ἔχων σκῆπτρον· τῷ καὶ πόλεων βασίλευε.

Addendum esse hoc fragmentum Hesiodi fragmentis primi viderunt Winckelmannus et Baiterus. Priora vocabula sic refingenda esse:

ὃς βασιλεύτατος ἔσκε καταθνητῶν ἀνθρώπων,

monuit Schneidewinus.

CXIII. (123.)

Plutarchus Thes. c. 20: *ἀπολειφθῆναι δὲ (τὴν Ἀριάδνην), τοῦ Θησέως ἐρῶντος ἑτέρας·*

δεινὸς γάρ μιν ἔτειρεν ἔρως Πανοπηΐδος Αἴγλης.

τοιοῦτο γὰρ τὸ ἔπος ἐκ τῶν Ἡσιόδου Πεισίστρατον ἐξελεῖν φησιν Ἡρέας ὁ Μεγαρεύς.

CXIV. (23.)

Steph. Byz. v. *Αἰσών· πόλις Θεσσαλίας, ἀπὸ Αἴσωνος τοῦ Ἰάσονος πατρός, οὗ τὸ ὄνομα διὰ τοῦ ω κλίνεται. ὡς Ἡσίοδος.* Sic recte Marckscheffelius pro *διὰ τοῦ ο.*

CXV. (22.)

Schol. Hom. Od. XII, 69: *Αἴσονος δὲ καὶ Πολυμήλας καθ' Ἡσίοδον γίνεται Ἰάσων.*

CXVI. (157.)

Pausan. X, 31: *αἱ Ἠοῖαι καλούμεναι καὶ ἡ Μινυὰς ὡμολογήκασιν ἀλλήλαις· Ἀπόλλωνα γὰρ δὴ αὗταί φασιν αἱ ποιήσεις ἀμῦναι Κουρῆσιν ἐπὶ τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ ἀποθανεῖν Μελέαγρον ὑπὸ Ἀπόλλωνος.*

CXVII. (159.)

Schol. Apoll. Rhod. I, 118: *ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις Ἠοίαις λέγεται, ὡς ἄρα Μελάμπους, φίλος ὢν τῷ Ἀπόλλωνι, ἀποδημήσας κατέλυσε παρὰ Πολυφάντῃ. βοὸς δὲ αὐτῷ τεθυμένου δράκοντος ἀνερπύσαντος παρὰ τὸ θῦμα, διαφθεῖραι αὐτὸν τοὺς τὸν Μελάμποδα λαβεῖν καὶ θάψαι. τὰ δὲ τούτου ἔγγονα τραφέντα ὑπὸ τούτου λείχειν τὰ ὦτα καὶ ἐμπνεῦσαι αὐτῷ τὴν μαντικήν. διόπερ κλέπτοντα αὐτὸν τὰς βόας τοῦ Ἰφίκλου εἰς Αἴγιναν τὴν πόλιν περιληφθέντα δεθῆναι, καὶ τοῦ οἴκου μέλλοντος πεσεῖν, ἐν ᾧ ἦν ὁ Ἴφικλος, τῇ διακόνων πρεσβύτιδι μηνῦσαι τοῦ Ἰφίκλου, καὶ τούτου χάριν ἀφεθῆναι. σαφὴς δὲ ἡ ἱστορία.* [Cf. Eudoc. p. 286, ubi initium invenies *ἐν δὲ ταῖς καλουμέναις μεγάλαις Ἠοίαις* etc.]

CXVIII. (153.)

Pausan. II, 26: *Ἐπίδαυρος δέ, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα τῇ γῇ ἐτέθη, ὡς μέν φασιν Ἠλεῖοι, Πέλοπος ἦν, κατὰ δὲ Ἀργείων δόξαν καὶ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας ἦν Ἐπιδαύρῳ πατὴρ Ἄργος ὁ Διός.*

CXIX. (154.)

Pausan. II, 16: *ταύτην* (*Μυκήνην*) *εἶναι θυγατέρα Ἰνάχου, γυναῖκα δὲ Ἀρέστορος τὰ ἔπη λέγει, ἃ δὴ Ἕλληνες καλοῦσιν Ἠοίας μεγάλας. ἀπὸ ταύτης οὖν καὶ τὸ ὄνομα γεγονέναι τῇ πόλει φασίν.*

CXX. (155.)

Pausan. II, 2: *Κορινθίοις δὲ τοῖς ἐπινείοις τὰ ὀνόματα Λέχης καὶ Κεγχρίας ἔδοσαν, Ποσειδῶνος εἶναι καὶ Πειρήνης τῆς Ἀχελῴου λεγόμενοι· πεποίηται δὲ ἐν Ἠοίαις μεγάλαις Οἰβάλου θυγατέρα εἶναι Πειρήνην.*

CXXI. (156.)

Pausan. VI, 21: *ἀπέθανεν δὲ ὑπὸ τοῦ Οἰνομάου κατὰ τὰ ἔπη τὰς μεγάλας Ἠοίας Ἀλκάθους ὁ Πορθάονος, δεύτερος οὗτος ἐπὶ τῷ Μάρμακι· μετὰ δὲ Ἀλκάθουν Εὐρύαλος καὶ Εὐρύμαχός τε καὶ Κρόταλος.* Cf. Schol. Pind. Ol. I, 127.

CXXII. (176.)

Schol. Il. XXIV, 24: *κατὰ τοὺς Ἡσιόδου μύθους τὸν βουκόλον Ἰοῦς ἐφόνευσεν (Ἑρμῆς).*

CXXIII. (163.)

Schol. Pind. Isthm. V, 53: *εἴληπται δὲ ἐκ τῶν μεγάλων Ἠοιῶν ἡ ἱστορία· ἐκεῖ γὰρ εὑρίσκεται ἐπιξενούμενος ὁ Ἡρακλῆς τῷ Τελαμῶνι καὶ ἐμβαίνων τῇ δορᾷ καὶ εὐχόμενος καὶ οὕτος ὁ διόπομπος ἀετός, ἀφ' οὗ τὴν προςωνυμίαν ἔλαβεν Αἴας.*

CXXIV. (123.)

Athenaeus XIII. p. 557: *Ἡσίοδος δέ φησιν Θησέα νομίμως γῆμαι καὶ Ἵππην καὶ Αἴγλην, δι' ἣν καὶ τοὺς πρὸς Ἀριάδνην ὅρκους παρέβη, ὥς φησι Κέρκωψ.*

CXXV. (142.)

Schol. Pind. Pyth. III, 14: *ἐν δὲ τοῖς εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένοις ἔπεσι φέρεται ταῦτα περὶ τῆς Κορωνίδος·*

τῷ μὲν ἄρ' ἦλθε κόραξ, φράσσεν δ' ἄρα ἔργ' ἀΐδηλα
Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ, ὅτ' ἄρ' Ἴσχυς ἔγημε Κορωνὶν
Εἰλατίδης, Φλεγύαο διογνήτοιο θύγατρα.

Melius idem ad v. 48: *τὸν δὲ περὶ τὸν κόρακα μῦθόν φασι καὶ Ἡσίοδον μνημονεύοντα λέγειν οὕτω·*

τῷ μὲν ἄρ' ἄγγελος ἦλθε κόραξ ἱερῆς ἀπὸ δαιτὸς
Πυθὼ ἐς ἠγαθέην, καί ῥ' ἔφρασεν ἔργ' ἀΐδηλα
Φοίβῳ ἀκερσεκόμῃ, ὅτι Ἴσχυς γῆμε Κορωνὶν
Εἰλατίδης, Φ. δ. θ.

Κόρωνιν flagitare analogiam dixi Allg. Lehre v. Acc. p. 271. — [V. 2 *Ϝέργ' ἀϜίδηλα* V. 3 *Ϝίσχυς* Fl.

Ἀρσινόη δὲ μιγεῖσα Διὸς καὶ Λητοῦς υἱῷ
τίκτ' Ἀσκληπιὸν υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερόν τε

ex Pind. schol. coll. Paus. II, 26, 7 add. Herm. Eiusdem sententiae erat Boeckhius, verbis scholiastae *καὶ Ἀρσινόης ὁμοίως* correctis in *καὶ Ἡσίοδος ὁμοίως*, laudatus a Goettl. in spicil. altero fragm. Hes. V. etiam Marcksch. fr. 99. In eodem Pindari scholio versus

ἡ δ' ἔτεκ' ἐν μεγάροις Ἀσκληπιόν, ὄρχαμον ἀνδρῶν
Φοίβῳ ὑποδμηθεῖσ' ἠυπλόκαμόν τ' Ἐριῶπιν

de Arsinoe, Leucippi filia, adhibitos Marckscheff. p. 334 ad Eoeas pertinere putavit, neque aliter Boeckhius, qui versibus praemisit verba a scholiasta omissa *καὶ Ἡσίοδος*. Utrique adversatus est Goettl. l. l., versus citatos non Hesiodi esse iure contendens. Facile enim fieri poterat, ut *Ἀρσινόης* ex Hesiodi nomine obscuraretur. V. fr. XLVIII].

CXXVI. (89.)

Schol. Pind. Ol. X, 46: *τὴν πόλιν δὲ καλεῖσθαί φασι Φύκτεον ἀπό τινος Φυκτέως, οὗ μέμνηται καὶ Ἡσίοδος οὕτω·*

τὴν δ' Ἀμαρυγκείδης Ἱππόστρατος, ὄζος Ἄρηος,
Φυκτέως ἀγλαὸς υἱός, Ἐπειῶν ὄρχαμος ἀνδρῶν.

Apollod. I, 8: *Ἡσίοδος δὲ* (Periboeam) *ἐξ Ὠλένου τῆς Ἀχαΐας, ἐφθαρμένην ὑπὸ Ἱπποστράτου τοῦ Ἀμαρυγκέως, Ἱππόνουν τὸν πατέρα πέμψαι πρὸς Οἰνέα πόρρω τῆς Ἑλλάδος ὄντα, ἐντειλάμενον ἀποκτεῖναι.* Periboea cum Oleni habitarit, fortasse ad eam referendum est fragmentum apud Strab. VIII. p. 526. Ruhnkenius. V. fragm. CCXVII. Boeckh. v. 2 *Φυκτέος*, quod recepit Marckscheffelius, sed vereor, ne scribendum sit *Φυκτέως τ' ἀγλαὸς υἱός*, ita ut *ἥρπαξαν* vel *ἔφθειραν* vel simile vocabulum intellegatur.

CXXVII. (27.)

Schol. Ven. Il. XXIII, 683: *περιζώματα γὰρ ἕως ποδῶν διήκοντα ἐφόρουν πρὸς τὸ μὴ εὐκόλως πλήττεσθαι, ὕστερον δὲ Ἀθήνησί τινων ἀγωνιζομένων, ἄρχοντος Ἱππομένους, συνέβη ἕνα αὐτῶν πεσόντα πρὸς τὸ ἐμποδισθῆναι ὑπὸ τοῦ περιζώματος τελευτῆσαι. ὅθεν ἐθεσπίσθη γυμνοὺς ἀγωνίζεσθαι μέχρι τοῦ νῦν· διὸ καὶ οἱ τόποι, ἐν οἷς ἔκτοτε ἐπονοῦντο, γυμνάσια καλοῦνται· νεώτε-*

ρος οὖν Ἡσίοδος γυμνοὺς εἰσάγων ἀγωνιστάς. Eustath. p. 1324, 5. Ὄρσιππον dicit τὸν πεσόντα (alii victorem), Hesiodum vero Hippomenem cum Atalanta certantem sine subligaculo induxisse. Vide Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 554.

CXXVIII.

Schol. Pindar. Ol. VII, 42 (p. 166 Boeckh.): Ὅμηρος ταύτην Ἀστυόχην φησίν, οὐκ Ἀστυδάμειαν — καὶ Ἡσίοδος δὲ Ἀστυδάμειαν αὐτήν φησι.

CXXIX. (28.)

Strabo X. p. 471: Ἡσίοδος μὲν γὰρ Ἑκατεροῦ καὶ τῆς Φορωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι θυγατέρας φησίν·

ἐξ ὧν οὔρειαι Νύμφαι θεαὶ ἐξεγένοντο,
καὶ γένος οὐτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν,
Κουρῆτές τε θεοί, φιλοπαίγμονες, ὀρχηστῆρες.

Libri Strabonis Ἑκατέρου, [alii Ἑκατέρω] ὄρειαι — ἐγένοντο. Scripsi igitur, dum melius quid inveniatur, Ἑκατεροῦ (v. Doctr. Acc. p. 207), quanquam hoc vocabulum versui epico non aptum est; vulgo Ἑκαταίου. Lobeck., a Marckscheffelio laudatus, Aglaoph. p. 1116: „pro Ἑκαταίου Welckerus substituit Ἑκάτου (sed v. Welckeri Nachtrag zu der Schrift über d. Aesch. Tr. p. 212) coniectura plausibili, cui ad dimidium adstipulatur Schol. Lyc. 77, Curetes Apollinis et Danaïdis Nymphae Creticae filios perhibens, sed ne pro certa recipiatur, obstat totius loci pluribus partibus truncati vitiositas et quod Apollinem Satyrorum patrem esse nescitur.“ Ceterum ἀμηχανοεργός videtur is esse, cui non sunt μηχαναὶ ἐπ' ἔργοις. V. Theog. 146. Suidas v. Κέρκωπες· ψεύστας, ἠπεροπῆας ἀμήχανα ἔργ' ἀνύσαντας. Meinekius tamen (Fragm. Com. Gr. II, 1, p. 396) κακομηχανοεργῶν. De Satyris ab Hesiodo alibi memoratis v. adnot. ad Oper. 94. — [ἀμηχανοϝεργῶν Fl.]

CXXX. (98.)

Schol. Pindari Olymp. X, 83: ἔνιοι δὲ γράφουσι Σῆρος Ἁλιρροθίου, οὗ μέμνηται Ἡσίοδος·

ἤτοι ὁ μὲν Σῆρον καὶ Ἀλάζυγον, υἱέας ἐσθλούς.

ἦν δὲ ὁ Σῆρος τοῦ Ἁλιρροθίου τοῦ Περιήρους καὶ Ἀλκυόνης.
Codd. Ἀλάζογον, Vrat. Ἀλαζονόν teste Marckscheffelio.

CXXXI. (113.)

Schol. Soph. El. 537: ὅμως συμφωνεῖ τῷ Ἡσιόδῳ λέγοντι·

ἣ τέκεθ' Ἑρμιόνην δουρικλειτῷ Μενελάῳ·
ὁπλότατον δ' ἔτεκεν Νικόστρατον, ὄζον Ἄρηος.

CXXXII. (214.)

Eustath. Il. p. 1222, 48: καὶ Ἡσίοδος·

Οὐρανίη δ' ἄρ' ἔτικτε Λίνον πολυήρατον υἱόν,
ὃν δὴ ὅσοι βροτοί εἰσιν ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταὶ
πάντες μὲν θρηνοῦσιν ἐν εἰλαπίναις τε χοροῖς τε,
ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσιν.

[Hinc corrigas Eudoc. p. 278 in versu 3 εἰλαπίναις ἠδὲ χοροῖσιν, in v. 4 λαλέουσιν citantem. Eustath. p. 1163, 61 add. Herm.]

CXXXIII. (215.)

Clemens Al. Strom. I. p. 121. Sylb. (T. II. p. 21 Dind.): Ἡσίοδος γὰρ τὸν κιθαριστὴν Λίνον

παντοίας σοφίας δεδαηκότα

εἰπὼν καὶ ναύτην οὐκ ὀκνεῖ λέγειν σοφόν [„οὔτε τι ναυτιλίης σεσοφισμένον" γράφων.] Hinc patere videtur antecedentem versum sic exiisse: Λίνον κιθαριστήν. Seq. v. Herm. παντοίης σοφίης. Sed neque accusativus pluralis vocabuli σοφία hic incommodus, quo usus est etiam Pindarus.

CXXXIV. (57.)

Herodianus περὶ μονήρους λέξεως p. 11: Φέλλος τὸ κύριον. Ἡσίοδος·

Φέλλον ἐϋμμελίην τέκε τῇ Μελιβοίᾳ.

Si urbem Meliboeam intellexit (Il. II, 717. Orph. Arg. 168. Strabo IX. p. 436), scribendum esse videtur: τέκε τηλεκλυτῇ Μελιβοίῃ, ut ibi natus esse dicatur Phellus a nescio qua heroina; si matrem Lycaonis, filiam Oceani (Apollod. III, 8, 1): τέκε τηλεκλυτὴ Μελίβοια. Hermannus τέκετο κλειτὴ Μελίβοια, Bergkius Anacr. p. 260: τέκετ' Αἰγείδῃ Μελίβοια, provocans ad Athen. XIII. p. 557. (Cf. fragm. 124.) Sed Theseum in matrimonium duxisse Meliboeam, Aiantis matrem, dixerat Istrus solus. Nam addidit Athenaeus l. l.: Ἡσίοδος δέ φησι καὶ Ἵππην καὶ Αἴγλην, unde recte quis colligat Meliboeam uxorem Thesei non novisse Hesiodum. Omnis coniectura in hoc loco incerta; discimus enim ex eodem Athenaeo XIV. p. 624. Μελίβοιαν etiam dictam esse Proserpinam. [Φέλλον ἐϋμμελίην τηλεκλειτὴ Μελίβοια scripsit Lentz. Herodian. I. p. 157. II. p. 918.]

CXXXV. (54.)

Appollod. II, 1: Ἡσίοδος δὲ τὸν Πελασγὸν αὐτόχθονά φησι. Servius Verg. Ge. II, 83: Pelasgi a Pelasgo, Terrae filio, qui in Arcadia genitus esse dicitur, ut Hesiodus tradidit.

CXXXVI. (55.)

Strabo V. p. 221: τῷ δ' Ἐφόρῳ τοῦ ἐξ Ἀρκαδίας εἶναι τὸ φῦλον τοῦτο (τοὺς Πελασγοὺς) ἦρξεν Ἡσίοδος. φησὶ γάρ·

υἱεῖς ἐξεγένοντο Λυκάονος ἀντιθέοιο,
ὅν ποτε τίκτε Πελασγός.

Strabonis textus Cas. et Tzschuckii habet ἐξ ἐγένοντο, unde effictum est ἓξ ἐγ., quod recte mutatum esse videtur a Corae in ἐξεγένοντο. Sed neque ἓξ male habet, cum Hesiodus de sex loqui potuerit, quas ex una suarum uxorum sustulerit Lycao. [Lycaona memorat Herodian. I. p. 368 Lentz: Παλλάντιον πόλις Ἀρκαδίας κ. τ. λ. v. fragm. CXLI.]

CXXXVII. (182.)

Hygin. Astron. II, 1: Arcton Hesiodus ait esse Callisto nomine Lycaonis filiam, eius, qui in Arcadia regnavit: eamque studio venationis inductam ad Dianam se applicuisse, a qua non mediocriter esse dilectam propter utriusque consimilem naturam. Postea autem ab Iove compressam veritam Dianae suum dicere eventum, quod diutius celare non potuit; nam iam utero ingravescente prope diem partus in flumine corpus exercitatione defessum cum recrearet, a Diana cognita est non conservasse virginitatem: cui dea pro magnitudine suspicionis non minorem retribuit poenam: erepta enim facie virginali in ursae speciem est conversa, quae Graece ἄρκτος appellatur. Cf. Eratosth. Catast. 1. Schol. Phaen. 27. [Cf. Val. Prob. ad Verg. Ge. I, 138.]

CXXXVIII. (19.)

Eustath. ad Odyss. p. 1796, 39: Τηλεμάχου δὲ καὶ Πολυκάστης Περσέπτολιν (γενεαλογοῦσιν), ὡς Ἡσίοδος·

Τηλεμάχῳ δ' ἄρ' ἔτικτεν ἐΰζωνος Πολυκάστη,
Νέστορος ὁπλοτάτη κούρη Νηληϊάδαο,
Περσέπολιν, μιχθεῖσα διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην.

[V. Eudoc. p. 77: Διὸς καὶ Εὐρυοδίας γενεαλογοῦσιν Ἀρκεσίλαον· αὐτοῦ δὲ καὶ Χαλκομεδούσης Λαέρτην· τοῦ δὲ καὶ Ἀντικλείας

Ὀδυσσέα· οὗ καὶ Πηνελόπης Τηλέμαχον· αὐτοῦ δὲ καὶ Πολυκάστης τῆς Νέστορος Περσέπολιν, ὡς Ἡσίοδος. Item p. 394.]

CXXXIX. (220.)

Schol. Ambr. Hom. Od. IV, 231: *διαφέρει ὁ Παιήων Ἀπόλλωνος, ὡς καὶ Ἡσίοδος μαρτυρεῖ·*

εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσει
ἢ αὐτὸς Παιών, ὃς πάντα τε φάρμακα οἶδεν.

V. 2 scribe: *ἢ καὶ Παιήων, ὃς πάντων φάρμακα οἶδεν.* Herm.: *ἢ καὶ Παιήων, παντοῖ' ὃς φάρμακα οἶδεν.* Friedem. de med. syll. pentam. Gr. p. 364: *ἢ αὐτὸς Παιήων, ὃς ἁπάντων φάρμακα οἶδεν.*

Eustath. ad Od. p. 1494, 11. Paeonem ab Apolline diversum esse *καὶ Ἡσίοδος δηλοῖ· εἰ μὴ Ἀπόλλων Φοῖβος ἐκ θανάτου σαώσει ἢ Παιήων, ὃς πάντων φάρμακα οἶδε.* In ed. Paris. parvi Scholiastae legitur: *ὑπεκθανάτοιο σάωσεν ἢ αὐτὸς παιήων, ὅς πάντων φάρμακα εἶδεν*, ex quibus inter se comparatis sponte nascitur haec emendatio: *Εἰ μὴ Ἀ. Φοῖβος ὑπὲκ θανάτοιο σαώσῃ, Ἢ Παιήων, ὃς περὶ πάντων φ. εἰδώς.* Paulo aliter Barnesius ad Od. *Δ*, 232. Hemsterh.

CXL.

Etym. M. p. 215, 36: *Βροτός, ὡς μὲν Εὐήμερος ὁ Μεσσήνιος, ἀπὸ Βρότου τινὸς αὐτόχθονος, ὁ δὲ Ἡσίοδος ἀπὸ Βροτοῦ τοῦ Αἰθέρος καὶ Ἡμέρας.*

CXLI. (56.)

Steph. Byz. v. *Παλλάντιον· πόλις Ἀρκαδίας ἀπὸ Πάλλαντος, ἑνὸς τῶν Λυκάονος παίδων, ὡς Ἡσίοδος.* [V. fragm. CXXXVI.]

CXLII. (4.)

Lactant. Plac. Argum. Ovid. Met. I: Ex terra cum omnia generata sint variarumque rerum mater reperiatur, tum humanum genus, quod cuncta vinceret, Prometheus, Iapeti filius, ut idem Hesiodus ostendit, ex humo finxit, cui Minerva spiritum infudit.

CXLIII. (32.)

Lactant. Arg. Ovid. Met. IV: Sol praelatam Leucotheen, ex Eurynome et Orchamo, Archaemeniae principe, origine Beli, genitam, Clymenae ac Rhodo, Circes matri, et Clytiae, quarum pulchritudine ante sollicitum animum egerat, dilexit. Et cupiens, ut in ante dictis, cupiditatem sedare, in speciem matris puellae

Eurynomes conversus virginem deceptam dolo vitiavit. Cuius adulterio Clytie incensa, qua nondum satiatus erat Sol, parenti puellae indicavit. Quam ille cum terrae defodisset, vitiator admissi misericordiam exhibens, diducto solo, cui subiecta fuerat, pro ea virgam tinctam nectare, quae gratissima diis hominibusque esset, quae thurea appellatur. Hoc Hesiodus indicat.

CXLIV. (33.)

Lactant. ad Ovid. Met. XI: Pan cum Tmolum, montem Lydiae, frequentans fistula se oblectaret — Apollinem in certamen devocavit. Iudice ergo Tmolo, cuius mons erat, cum victoria Apollini esset adiudicata, Midae regi supra dicto assidenti soli displicuit. Quam ob causam Apollo — iratus aures eius asininae ut essent sempiterno effecit, cuius iudicium nulli rei facerent. Qui tamen fertur Midas esse Matris Magnae filius. Sic enim cum Hesiodo consentit Ovidius.

CXLV. (31.)

Theo Progymn. ap. Walz. Rhet. I. p. 277: *κατὰ γὰρ τὰ Ἡσιόδου πρεσβύτερος Ἡρακλέους ἐστὶν ὁ Βούσιρις ἕνδεκα γενεαῖς.*

CXLVI. (34.)

Lactant. ad Ovid. Met. XIII: Memnon, Tithoni et Aurorae filius, Priamo ferens auxilium ab Achille occiditur. — Et ipsa mater eius matutinis temporibus lacrimas desiderio filii sui Memnonis transmutat in rorem, quod (cui, Marckscheff.) tamen monumentum in Phrygia constituit patruus eius, ut Hesiodus vult.

CXLVII. (52.)

Steph. Byz. v. *Ὀγχηστός· — κεῖται δὲ ἐν τῇ Ἁλιαρτίων χώρᾳ, ἱδρυθὲν δ' ὑπὸ Ὀγχηστοῦ τοῦ Βοιωτοῦ, ὥς φησιν Ἡσίοδος.* [V. Herodian. I. p. 223.]

CXLVIII. (84.)

Schol. Ambr. Odyss. I, 85: *Ὠγυγίην ἐν τῇ κατ' Ἀντίμαχον Ὠγυλίην γράφεται. διαφέρουσι δὲ οἱ τόποι· τὴν μὲν γὰρ Ὠγυγίην ἐντὸς εἶναι πρὸς ἑσπέραν, τὴν δὲ κατὰ Κρήτην. Ἡσίοδός φησι κεῖσθαι τὸν δ' Ὠγύλιον, ἠδ' Ὠγύλη. νῆσον δὲ ταύτην οἱ καλοὺς καλοῦσιν.* Schneidew. Exercitt. in poet. min. p. 26: *Ἡσίοδός φησι καλεῖσθαι Ὤγυλον, οἱ δὲ Ὀγύλην.* Mihi haec ita cohaerere videntur: *τὴν δὲ κατὰ Κρήτην Ἡσίοδός φησι κεῖσθαι.* Cetera quid valeant, nescio.

CXLIX. (88.)

Steph. Byz. v. *Ὑπερησία· πόλις τῆς Ἀχαΐας — καὶ θηλυκὸν Ὑπερησὶς παρ' Ἡσιόδῳ.* [V. Herodian. I. p. 102.]

CL. (91.)

Diod. Sic. V, 81: *ἦν δὲ ὁ Μακαρεὺς υἱὸς μὲν Κρινάκου τοῦ Διός, ὥς φησιν Ἡσίοδος.*

CLI. (43.)

Palaephatus c. 42: *ἱστοροῦσιν ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος, ὅτι κιθάρᾳ τὸ τεῖχος τῶν Θηβῶν ἐτείχισαν Ζῆθος καὶ Ἀμφίων.*

CLII. (45.)

Schol. Ven. Il. XXIII, 679: *καὶ Ἡσίοδος δέ φησιν ἐν Θήβαις αὐτοῦ (τοῦ Οἰδίποδος) ἀποθανόντος Ἀργείαν τὴν Ἀδράστου σὺν ἄλλοις ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν κηδείαν αὐτοῦ.*

CLIII. (46.)

Etym. M. p. 60, 40: *ὅτι δὲ τὸ πρῶτον (Ἐλάρα) ἐστὶν ἀληθές, πίστις τούτου ἐκ τοῦ παρ' Ἡσιόδῳ μετὰ προςθήκης τοῦ ῑ λέγεσθαι τὸ πατρωνυμικόν. Εἰλαριάδην γάρ φησι Τιτυόν.* Herm. *Εἰλαρίδην.* [Herodian. II. p. 387 Lentz.]

CLIV. (125.)

Strabo IX. p. 393: *Κυχρείδης ὄφις, ὅν φησιν Ἡσίοδος, τραφέντα ὑπὸ Κυχρέως, ἐξελασθῆναι ὑπὸ Εὐρυλόχου, λυμαινόμενον τὴν νῆσον· ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν Δήμητραν εἰς Ἐλευσῖνα καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον.*

CLV. (132.)

Apollon. Lex. Hom. v. *Αἰπύτιον· τὸν ἀπὸ τοῦ Αἰπύτου. ἔστι δὲ οὗτος τῶν Ἀρκαδικῶν ἡρώων, περὶ οὗ φησιν Ἡσίοδος·*

Αἴπυτος αὖ τέκετο Τλησήνορα Πειρίθοόν τε.

V. Schol. Ven. Il. II, 604.

CLVI. (140.)

Schol. Theocr. XVI, 49 de Cycno, Neptuni et Calyces filio: *Ἡσίοδος δέ φησιν αὐτὸν τὴν κεφαλὴν ἔχειν λευκήν. διὸ καὶ ταύτης τῆς κλήσεως ἔτυχεν.*

CLVII. (151.)

Pausan. IV, 2, 1: *πυθέσθαι δὲ σπουδῇ πάνυ ἐθελήσας, οἵτινες παῖδες Πολυκάονι ἐγένοντο ἐκ Μεσσήνης, ἐπελεξάμην τάς τε Ἠοίας καλουμένας καὶ τὰ ἔπη τὰ Ναυπάκτια, πρός τε αὐτοῖς ὁπόσα Κιναίθων καὶ Ἄσιος ἐγενεαλόγησαν· οὐ μὴν ἔς γε ταῦτα ἦν σφίσιν οὐδὲν πεποιημένον, ἀλλὰ Ὕλλου μὲν τοῦ Ἡρακλέους θυγατρὶ Εὐαίχμῃ συνοικῆσαι Πολυκάονα, υἱὸν Βούτου, λεγούσας τὰς μεγάλας οἶδα Ἠοίας, τὰ δὲ ἐς τὸν Μεσσήνης ἄνδρα καὶ τὰ ἐς αὐτὴν Μεσσήνην παρεῖταί σφισι.*

CLVIII. (111.)

Schol. Ven. Il. XIX, 116: *Ἡσίοδος δὲ Ἀρτιβίαν τὴν Ἀμφιδάμαντος ἀποφαίνεται.* Adde Schol. Vict.: *οἱ μὲν Ἀμφιβίαν, οἱ δὲ Ἀντιβίαν τὴν Ἀμφιδάμαντος. Ἡσίοδος δὲ Νικίππην φησὶ τὴν Πέλοπος.*

CLIX. (118.)

Cram. Anecd. Ox. I. p. 461: *Ἡσίοδος δὲ τὸ πρόκριν παρὰ τὸ κρίσις, πρόκρισις πρόκρισιν καὶ ἐν συγκοπῇ πρόκριν.*

CLX. (119.)

Pausan. I, 3, 1: *ταύτης ἔπεστι τῷ κεράμῳ τῆς στοᾶς ἀγάλματα ὀπτῆς γῆς, ἀφιεὶς Θησεὺς ἐς θάλασσαν Σκείρωνα καὶ φέρουσα Ἡμέρα Κέφαλον, ὃν κάλλιστον γενόμενόν φασιν ὑπὸ Ἡμέρας ἐρασθείσης ἁρπασθῆναι, καί οἱ παῖδα γενέσθαι Φαέθοντα. καὶ φύλακα ἐποίησε τοῦ ναοῦ. ταῦτα ἄλλοι τε καὶ Ἡσίοδος εἴρηκεν ἐν ἔπεσι τοῖς εἰς τὰς γυναῖκας.* [Vid. ad Theog. 986].

CLXI. (124.)

Harpocrat. v. *Μελίτη· — δῆμός ἐστι τῆς Κεκροπίδος· κεκλῆσθαι δέ φησι τὸν δῆμον Φιλόχορος ἐν τρίτῃ ἀπὸ Μελίτης, θυγατρὸς κατὰ μὲν Ἡσίοδον Μύρμηκος, κατὰ δὲ Μουσαῖον Δίου τοῦ Ἀπόλλωνος.*

CLXII. (100.)

Schol. Pindari Pyth. IV, 181: *Ἡσίοδος Ναΐδα φησὶ τὸν Χείρωνα γῆμαι.*

CLXIII. (222.)

Plutarch. de oracul. defectu 11 (T. II. p. 415 C): *ὁ δὲ Ἡσίοδος οἴεται καὶ περιόδοις τισὶ χρόνων γίνεσθαι τοῖς δαίμοσι τὰς τελευτάς· λέγει γὰρ ἐν τῷ τῆς Ναΐδος προσώπῳ, καὶ τὸν χρόνον αἰνιττόμενος·*

ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη
ἀνδρῶν ἡβώντων· ἔλαφος δέ τε τετρακόρωνος·
τρεῖς δ' ἐλάφους ὁ κόραξ γηράσκεται. αὐτὰρ ὁ φοίνιξ
ἐννέα τοὺς κόρακας· δέκα δ' ἡμεῖς τοὺς φοίνικας
νύμφαι ἐϋπλόκαμοι, κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

τοῦτον τὸν χρόνον εἰς πολὺ πλῆθος ἀριθμοῦ συνάγουσιν οἱ μὴ καλῶς δεχόμενοι γενεάν. ἔστι γὰρ ἐνιαυτός. — πῶς (ἔφη) λέγεις, ὦ Κλεόμβροτε, γενεὰν ἀνδρὸς εἰρῆσθαι τὸν ἐνιαυτόν; οὔτε γὰρ ἡβῶντος οὔτε γηρῶντος (ὡς ἀναγιγνώσκουσιν ἔνιοι) χρόνος ἀνθρωπίνου βίου τοσοῦτός ἐστιν. ἀλλ' οἱ μὲν ἡβῶντος (melius ἡβώντων) ἀναγιγνώσκοντες ἔτη τριάκοντα ποιοῦσι γενεὰν καθ' Ἡράκλειτον. ἐν ᾧ χρόνῳ γεννῶντα παρέχει τὸν ἐξ αὐτοῦ γεγεννημένον ὁ γεννήσας. οἱ δὲ γηρώντων πάλιν, οὐχ ἡβώντων γράφοντες ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν ἔτη νέμουσι τῇ γενεᾷ. τὰ γὰρ πεντήκοντα καὶ τέσσαρα μεσούσης ὅρον ἀνθρωπίνης ζωῆς εἶναι συγκείμενον ἔκ τε τῆς μονάδος καὶ τῶν πρώτων δυεῖν ἐπιπέδων καὶ δυεῖν τετραγώνων καὶ δυεῖν κύβων, οὓς καὶ Πλάτων ἀριθμοὺς ἔλαβεν ἐν τῇ ψυχογονίᾳ. καὶ ὁ λόγος ὅλος ἠνίχθαι δοκεῖ τῷ Ἡσιόδῳ πρὸς τὴν ἐκπύρωσιν, ὁπηνίκα συνεκλείπειν τοῖς ὑγροῖς εἰκός ἐστι τὰς Νύμφας,

αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται
καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πείσεα ποιήεντα.

[Versum 1 et 2 citant Etym. M. p. 13, 36. Etym. Gud. p. 6 s. ἀγροτέρας ἐλάφους. Tzetz. Exeg. Il. p. 149, 25. Versum 1 schol. ad Aristoph. Aves 610. Marcksch. Hesiodum imitantur Aratus Dios. 200. Oppianus Cyneg. II, 291. Automedon epigrammate apud Dorvil. Sicul. cap. 16 p. 271. Synesius epist. 110 et plures alii, quos laudat Io. Davisius ad Cicer. T. O. III, 28, ut vocem τετρακόρωνος ab Hesiodo sumpsit Oppianus l. c., sic eadem forma πεντακόρωνος pro vetulo dixit Myrinus Anthol. II, 9 p. 193. τρικόρωνος Lucilius ibid. Ruhnkenius.] Cf. Etymol. M., ubi legitur ἀνδρῶν γηρώντων, sententia vero adscribitur oraculo: ὡς ὁ χρησμὸς δηλοῖ, non Hesiodo. (Bergkius sched. crit. in Zimmerm. Diar. 1841 p. 85 ἀνδρῶν γηράντων ex Etym. M. p. 230, 53.) Herm. item γηρώντων. Ceterum legit etiam γηρώντων, non ἡβώντων, Aratus, cuius ἐννεάγηρα κορώνη et λακέρυζα κορώνη (217) sumptae sunt ex Hesiodo. Cf. Plin. H. N. VII, 48.

CLXIVa. (184.)

Hygin. fab. 154: Phaëton Hesiodi. Phaëthon, Clymeni, Solis filii, et Meropes nymphae filius, quam Oceanitidem accepimus, cum indicio patris avum Solem cognovisset, impetratis curribus

male usus est. Nam cum esset propius terram vectus, vicino igni omnia conflagrarunt et fulmine ictus in vicinum Padum cecidit. Hic amnis a Graecis Eridanus dicitur, quem Pherecydes primus vocavit. Indi autem, quod calore vicini ignis sanguis in atrum colorem versus est, nigri sunt facti. Sorores autem Phaëthontis, dum interitum deflent fratris, in arbores sunt populos versae. Harum lacrimae, ut Hesiodus indicat, in electrum sunt duratae: Heliades tamen nominantur. Sunt autem Merope, Helie, Aegle, Lampetie, Phoebe, Aetherie, Dioxippe. Cygnus autem, rex Liguriae, qui fuit Phaëthonti propinquus, dum deflet propinquum, in cygnum conversus est. Is quoque moriens flebile canit. V. Pausan. I, 3. Cf. fragm. CCXXII.

CLXIV b.

[Ad Eoeas pertinere videtur fragmentum Hesiodi a Cobetio detectum et a Geelio restitutum, quod Goettlingius praef. p. LIX seq. publicaverat. Schol. Marc. (cod. n. 471) ad Eurip. Orest. v. 239 *καὶ Ἡσίοδος δὲ·*

τῇσιν δὲ φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
ἠγάσθη προσιδοῦσα κακὴν δέ σφ' ἔμβαλε φήμην.
Τιμάνδρη μὲν ἔπειτ' Ἔχεμον προλιποῦσ' ἐβεβήκει
ἵκετο δ' εἰς Φυλῆα, φίλον μακάρεσσι θεοῖσι.
ὣς δὲ Κλυταιμνήστρη προλιποῦσ' Ἀγαμέμνονα δῖον
Αἰγίσθῳ παρέλεκτο καὶ εἵλετο χείρονα κοίτην,
ὣδ' Ἑλένη ᾔσχυνε λέχος ξανθοῦ Μενελάου.

Cod. *προιδοῦσα*. Ad fragmenti correctionem Geelius verbis Eustath. ad Il. II, 616. Pausan. VIII, 5, 1 usus erat. Fortasse huc fr. VIII a Goettlingio Aegimio datum spectat, certe fr. CCVI et CCXX, inter incertae sedis fragmenta collocata, hinc fluxerunt.]

ΚΗΥΚΟΣ ΓΑΜΟΣ.

CLXV. (166.)

Athen. II, p. 49: *ὅτι Ἡσίοδος ἐν Κήϋκος γάμῳ (κἂν γὰρ γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι) τρίποδας τὰς τραπέζας φησί.* Cf. Polluc. VI, 83.

CLXVI. (167.)

Schol. Apoll. Rh. I, 1289: *Ἡσίοδος ἐν τῷ Κήϋκος γάμῳ ἐκβάντα φησὶν αὐτὸν (τὸν Ἡρακλέα) ἐφ' ὕδατος ζήτησιν, τῆς*

Μαγνησίας παρὰ τὰς ἀπὸ τῆς ἀφέσεως αὐτοῦ Ἀφέτας καλουμένας ἀπολειφθῆναι.

CLXVII. (168.)

Plut. Symp. VIII, 8: *καθάπερ οὖν τὸ πῦρ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς ἀνήφθη, μητέρα καὶ πατέρα οὖσαν ἤσθιεν, ὡς ὁ τὸν Κήϋκος γάμον ἐς τὰ Ἡσιόδου παρεμβαλὼν εἴρηκεν.*

CLXVIII. (169.)

Schol. Ven. Il. XIV, 119: *ὁ δὲ ἱππότης ἄρα οὐ φυγάς, ἀλλ' ἱππικός. καὶ ὁ Ἡσίοδος δὲ οὕτως ἀκήκοεν·*

ἰδὼν δ' ἱππηλάτα κῆρυξ.

ubi Bekkerus recte *Κήϋξ* coniecit.

ΜΕΛΑΜΠΟΔΙΑ.

CLXIX. (187.)

Strabo XIV. p. 642: *λέγεται δὲ Κάλχας ὁ μάντις μετ' Ἀμφιλόχου τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον πεζῇ δεῦρο* (*Κολοφῶνα*; ceterum v. Quint. Smyrn. XIV, 366 seq.) *ἀφικέσθαι· περιτυχὼν δ' ἑαυτοῦ κρείττονι μάντει κατὰ τὴν Κλάρον, Μόψῳ τῷ Μαντοῦς τῆς Τειρεσίου θυγατρός, διὰ λύπην ἀποθανεῖν. Ἡσίοδος μὲν οὖν οὕτω πως διασκευάζει τὸν μῦθον· προτεῖναι γάρ τι τοιοῦτο τῷ Μόψῳ τὸν Κάλχαντα·*

θαῦμά μ' ἔχει κατὰ θυμὸν ἐρινεὸς ὅσσον ὀλύνθων
οὗτος ἔχει, μικρός περ ἐών· εἴποις ἂν ἀριθμόν;

τὸν δ' ἀποκρίνασθαι·

μύριοί εἰσιν ἀριθμόν, ἀτὰρ μέτρον γε μέδιμνος·
εἷς δὲ περισσεύει, τὸν ἐπενθέμεν οὔ κε δύναιο.
ὣς φάτο· καί σφιν ἀριθμὸς ἐτήτυμος εἴδετο μέτρου·
καὶ τότε δὴ Κάλχανθ' ὕπνος θανάτοιο κάλυψε.

V. 1 est Xylandri correctio *ὅσσον ὀλύνθων* pro vulgat. *ὅσσους ὀλύνθους. ὅσους ἐρινειὸς ὀλύνθους* Boiss., quod probat Schneidewin. laudans Meinek. ad Theocr. II, 3. V. 4 *οὔ κε δύναιο* scripsit Meinekius de Euphor. p. 103 pro *οὐκ ἐδύναο* vel *οὐκ ἐδύναιο. ἐπενθέμεν* est Spohnii emendatio (de extr. parte Od. p. 72) pro *ἐπελθέμεν*, quam recepi cum Marckscheffelio. V. 5 nescio an recentiori *εἴδετο* praestet *εἴσατο*.

CLXX. (190.)

Athenaeus II. p. 47 F: οὐ χαίρει τῷ πόματι ἐκ πρώτης ἐθισθεὶς ἀνατροφῆς ὑδροποτεῖν.

ἡδὺ γάρ ἐστ' ἐν δαιτὶ καὶ εἰλαπίνῃ τεθαλυίῃ
τέρπεσθαι μύθοισιν, ἐπὴν δαιτὸς κορέσωνται.

Ἡσίοδος ἐν Μελαμποδίᾳ φησί. Ab libris Athenaei γάρ abest.

CLXXI. (191.)

Clemens Alex. Strom. VI. p. 266, Sylb. (T. III. p. 147 Dind.): Ἡσίοδός τε ἐπὶ τοῦ Μελάμποδος ποιεῖ·

ἡδὺ δὲ καὶ τὸ πυθέσθαι, ὅσα θνητοῖσιν ἔδειμαν
ἀθάνατοι, δειλῶν τε καὶ ἐσθλῶν τέκμαρ ἐναργές.

καὶ τὰ ἑξῆς, παρὰ Μουσαίου λαβὼν τοῦ ποιητοῦ κατὰ λέξιν. Marckscheff. pro ἔδειμαν legendum ἔνειμαν suspicatur. Sed cum sermo sit de vaticinando ex certis quibusdam signis et ostentis, propius abesse a fide videtur ἔδειξαν.

CLXXII. (188.)

Tzetza ad Lycophron. 682: τὸν Τειρεσίαν λέγει, ἐπειδή φασιν αὐτὸν ζ' γενεὰς ζῆσαι, ἄλλοι δὲ θ'. ἀπὸ γὰρ Κάδμου ἦν, καὶ κατώτερον Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνείκους, ὥς φησι καὶ ἡ τῆς Μελαμποδίας ποίησις· παρεισάγει γὰρ τὸν Τειρεσίαν λέγοντα·

Ζεῦ πάτερ, εἴθε μοι εἶθ' ἥσσω μ' αἰῶνα βίοιο
ὤφειλες δοῦναι, καὶ ἴσα μήδεα ἴδμεν
θνητοῖς ἀνθρώποις· νῦν δ' οὐδέ με τυτθὸν ἔτισας,
ὅς γέ με μακρὸν ἔθηκας ἔχειν αἰῶνα βίοιο,
ἑπτά μ' ἔτι ζώειν γενεὰς μερόπων ἀνθρώπων.

Qui locus in prioribus valde depravatus codicum meliorum auxilio olim fortasse redintegrabitur. Ruhnk. εἴθε μοι εὐθ' ἥσσω . . . ἀ. β. ὤφελλες δοῦναι . . . φρεσὶ μήδεα ἴδμεν Tzetza Schol. Exeg. Il. p. 149. In codd. Vit. Tzetzae ad Lycophr. scribitur εἴθε μοι εἶδ' ἥσσω μ' αἰῶνα βίοιο Ὤφελες; unde Herm. εἶθ' ἥσσω μοι ἔχειν αἰῶνα βίοιο ὤφειλες δοῦναι καὶ μήδεα ἴδμεναι ἴσα. Schneidewinus in Diar. Antiq. 1840 p. 586 εἴθ' ἰσόν τ' αἰῶνα βίοιο | ὤφειλες δοῦναι καὶ ἐνὶ φρεσὶ μήδεα ἴδμεν. Gerhard. Lect. Apoll. p. 160: εἶθ' ἥσσω μὲν ἐμοὶ αἰῶνα βίοιο, quod recepit Marcksch., qui secundo versu scripsit: καὶ ἴσα φρεσὶ μήδεα ἴδμεν. Mihi scribendum esse videbatur — εἶθ' ἥσσω αἰῶνα

βίοιο Ὤφειλες δοῦναι καὶ ἴσά με μήδεα ἴδμεν θν. ἀνθ. Pro *ἑπτά μ'* Herm. *ἑπτά μ' ἐπί*, nisi scr. videtur *ἑπτὰ δ' ἐπιζώειν*.

CLXXIII. (189.)

Ibidem paulo post: *περὶ δὲ τοῦ Διὸς καὶ Ἥρας παρὰ Τειρεσίου ἕνεκα τῆς λαγνείας κρίσεως καὶ ἡ τῆς Μελαμποδίας ποίησις, ὡς ἀπὸ τοῦ Τειρεσίου, φησίν·*

> *οἴην μὲν μοῖραν δέκα μοιρῶν τέρπεται ἀνήρ,*
> *τὰς δέκα δ' ἐμπίμπλησι γυνὴ τέρπουσα νόημα.*

Hi duo versus leguntur etiam apud Apollod. III, 6, 7 (qui v. 2 *τὰς δὲ δέκ' ἐμπ.*), ubi Heynius: „manifestum fit legendum esse *ἐννέα δ' ἐμπ.*; nam e decem partibus una detracta supersunt novem.“ Gaisford. Minime verum vidit Heynius. Stat antiqua lectio.

CLXXIV. (192.)

Athenaeus XI. p. 498 A: *Ἡσίοδος δ' ἐν τῷ δευτέρῳ Μελαμποδίας σὺν τῷ π σκύπφον λέγει·*

> * *τῷ δὲ Μάρης θοὸς ἄγγελος ἦλθε δι' οἴκου,*
> *πλήσας δ' ἀργύρεον σκύπφον φέρε, δῶκε δ' ἄνακτι.*

καὶ πάλιν·

> *καὶ τότε μάντις μὲν δεσμὸν βοὸς αἴνυτο χερσίν,*
> *Ἴφικλος δ' ἐπὶ νῶτ' ἐπεμαίετο· τῷ δ' ἐπ' ὄπισθεν*
> *σκύπφον ἔχων ἑτέρῃ, ἑτέρῃ δὲ σκῆπτρον ἀείρας,*
> *ἔστειχεν Φύλακος καὶ ἐνὶ δμώεσσιν ἔειπεν.*

V. 3 *βοὸς* correctio est Hemsterhusii ad Hesych. v. *ἐπιμαίεσθαι*, edd. *βιοῦ*, cod. Ven. *βιός*. V. ult. Codd. dederunt *ἔστειχεν*, edd. *ἔστειλεν*. Ruhnk. [Alterum versum citat Eustath. p. 900, 17. 1775, 17. Herm.]

CLXXV. (194.)

Athen. XIII. p. 609: *Ἡσίοδος δ' ἐν τρίτῳ Μελαμποδίας τὴν ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκίδα καλλιγύναικα εἶπεν.* Eustath. Il. p. 875, 52.

CLXXVI. (195.)

Strabo XIV. p. 676: *Ἡσίοδος δ' ἐν Σόλοις ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεθῆναι τὸν Ἀμφίλοχόν φησι.*

CLXXVII. (196.)

Clemens Alexandr. Strom. V. p. 259 Sylb. (T. III. p. 109 Dind.): ἀλλὰ καὶ Ἡσίοδος δι' ὧν γράφει συνᾴδει τοῖς προειρημένοις·

μάντις δ' οὐδείς ἐστιν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
ὅςτις ἂν εἰδείη Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.

Videtur et hoc quoque fragmentum ad Melampodiam pertinere.

ΧΕΙΡΩΝΟΣ ΥΠΟΘΗΚΑΙ.

Hephaestio p. 17: διὰ τοῦτο καὶ Κρατῖνος ἐν τοῖς Χείρωσι πεποίηκε

Σκῆψιν μέν, Χείρωνες ἐλήλυμεν, ὡς Ὑποθήκας.

V. Bergk. de reliq. comoed. Att. p. 225.

CLXXVIII. (209.)

Schol. Pind. Pyth. VI, 19: τὰς δὲ Χείρωνος ὑποθήκας Ἡσιόδῳ ἀνατιθέασιν, ὧν ἡ ἀρχή·

εὖ νῦν μοι τάδ' ἕκαστα μετὰ φρεσὶ πευκαλίμοισι
φράζεσθαι· πρῶτον μέν, ὅτ' εἰς δόμον εἰςαφίκηαι,
ἔρδειν ἱερὰ καλὰ θεοῖς αἰειγενέτῃσι.

Reizius: „Schol. Pind. p. 227 b: τὰς δὲ Χείρωνος ὑποθήκας Ἡσιόδῳ ἀνατιθέασιν. ὧν ἡ ἀρχή· εὖ νύ τοι τάδ' ἕκαστα μετάλλα θεοῖς αἰειγενέτῃσι." Scalig. not. in Dionys. Cat. Dist. p. 43 sic restituit:

εὖ νῦν τοι τάδ' ἕκαστα μετάλλα, Πηλέος υἱέ.
εὔχου μὲν πρώτιστα θεοῖς αἰειγενέτῃσι.

Ceterum scribe πευκαλίμῃσι. Dind.

CLXXIX. (210.)

Harpocratio: ἔργα νέων· τοῦτο καὶ Ὑπερίδης ἐν τῷ κατ' Αὐτοκλέους Ἡσιόδου φησὶν εἶναι. παροιμία τις ἔστιν, ἣν ἀνέγραψε καὶ Ἀριστοφάνης ὁ γραμματικὸς οὕτως ἔχουσαν·

ἔργα νέων, βουλαὶ δὲ μέσων, εὐχαὶ δὲ γερόντων.

Parodiam h. versus habes ap. Strabon. XIV. p. 674. Ad hunc librum hoc et sequentia fragmenta pertinere puto.

CLXXX. (211.)

Plato Rep. III. p. 390. H. St.: οὐδ' ᾀστέον αὐτοῖς·

δῶρα θεοὺς πείθει, δῶρ' αἰδοίους βασιλῆας.

Suidas v. δῶρα κ. τ. λ. Ἡσιόδειον οἴονται τὸν στίχον. Macar. ap. Arsen. Walzii p. 186: δῶρα καὶ θεοὺς πείθει Ἡσιόδου εἶναί φασι. V. Elmsl. ad Eurip. Med. 934.

CLXXXI.

Gregor. de Dial. Ion. p. 425. Schaef.

ἀρκεῖσθαι παρ' ἑοῖς, τῶν δ' ἀλλοτρίων ἀπέχεσθαι.

ἀντὶ τοῦ ἀρκοῦ καὶ ἀπέχου. καὶ μόρια ἄλλα τοιαῦτα καὶ παρ' Ὁμήρῳ (ex Homero petitum erat alterum exemplum) καὶ παρ' Ἡσιόδῳ εὑρήσομεν.

CLXXXII.

Cicero Attic. VII, 18: Ego autem, etsi illud ψευδησιόδειον — ita enim putatur — observo, μηδὲ δίκην, praesertim in te, a quo nihil unquam vidi temere fieri, tamen illius querela movebar.

Plutarch. de Stoic. repugn. 8. (T. XIII. p. 342 Hutt.): πρὸς τὸν εἰπόντα·

μηδὲ δίκην δικάσῃς, πρὶν ἂν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς,

ἀντέλεγεν ὁ Ζήνων κτέ.

Apud Schol. Eur. Hipp. 263 μηδὲ δίκαν δικάσῃς dicitur Pitthei proverbium teste Theophrasto.

Cf. Lucian. de calumn. non tem. cred. 8 aliaque testimonia, quae congessit Schneidewini diligentia: de Pittheo Troetz. comment. p. 7. Hic autem πρὶν ἄμφω veram lectionem esse statuit.

CLXXXIII. (208.)

Quinctil. Inst. I, 1: Quidam literis instituendos qui minores septem annis essent non putaverunt, quod illa primum aetas et intellectum disciplinarum capere et laborem pati posset. In qua sententia Hesiodum esse plurimi tradiderunt, qui ante grammaticum Aristophanem fuerunt. Nam is primum Ὑποθήκας, in quo libro scriptum hoc invenitur, negavit esse huius poetae.

CLXXXIV. (207.)

Bachm. Anecd. Gr. II. p. 385: ἀκεστὴς λέγουσιν οἱ παλαιοί, οὐκ ἠπητής, ἠπήσασθαι. ἔστι μὲν ἅπαξ παρ' Ἀριστοφάνει ἐν

Δαιταλεῦσι „*καὶ κόσκινον ἠπήσασθαι*,“ *σὺ δὲ λέγε ἀκέσασθαι. παίζων γὰρ τὰς Ἡσιόδου ὑποθήκας Ἀριστοφάνης εἶπε τοῦτο.* Cf. Phryn. p. 91 Lob. Mihi fere certum videtur Hesiodum in hoc carmine *ἠπήσασθαι* vocabulo usum fuisse, nisi forte totum hemistichium ex eo sumptum est. Marcksch. *κόσκινον ἠπήσασθαι* dixisse Hesiodum non est verisimile.

CLXXXV. (213.)

Porphyr. de abstin. II, 18: *καὶ τὸν Ἡσίοδον οὖν εἰκότως τὸν τῶν ἀρχαίων θυσιῶν νόμον ἐπαινοῦντα εἰπεῖν·*

ὥς κε πόλις ῥέζῃσι· νόμος δ' ἀρχαῖος ἄριστος.

CLXXXVI. (209.)

Scholiasta Theocriti XI, 75: *Ἡσίοδος·*

νήπιος, ὃς τὰ ἕτοιμα λιπὼν ἀνέτοιμα διώκει.

Sine auctoris nomine citat Plutarch. II. p. 505 D. Cf. Schol. Pind. Pyth. III, 38. Gaisford. *ὅςτις ἕτοιμα*, Boeckh. *ὃς τά γ'*.

FRAGMENTA INCERTAE SEDIS.

CLXXXVII. (218.)

Origenes c. Celsum IV. p. 216 ed. Spencer.: *εἴπερ κατὰ πρόνοιαν ὁ κόσμος γεγένηται καὶ θεὸς ἐφέστηκε τοῖς ὅλοις, ἀναγκαῖον ἦν τὰ ζώπυρα τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ἀρξάμενα ὑπό τινα γεγονέναι φρουρὰν τὴν ἀπὸ κρειττόνων, ὥςτε κατ' ἀρχὰς ἐπιμιξίαν γεγονέναι τῆς θείας φύσεως πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· ἅπερ καὶ ὁ Ἀσκραῖος ποιητὴς ἐννοῶν εἶπε·*

ξυναὶ γὰρ τότε δαῖτες ἔσαν, ξυνοὶ δὲ θόωκοι
ἀθανάτοισι θεοῖσι καταθνητοῖς τ' ἀνθρώποις.

Ad *ἔργα* retulit Spohnius, [quem laudant Lehrs. Quaest. ep. p. 253 et Bergkius de com. Att. rel. p. 189]. Cf. Op. v. 120. Etiam ad Eoeas vel potius ad prooemium catalogi si quis dicat pertinere, me non haberet adversarium. [Schol. ad Arat. v. 102, qui *ξυνοὶ δ' αὖ θῶκοι* praebet, attulit Herm.]

CLXXXVIII. (251.)

Diogen. L. VIII, 1, 26: *ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν οὐρανὸν πρῶτον ὀνομάσαι κόσμον καὶ τὴν γῆν στρογγύλην (Πυθαγόραν)· ὡς δὲ Θεόφραστος, Παρμενίδην, ὡς δὲ Ζήνων, Ἡσίοδον.*

CLXXXIX. (63.)

Strabo VII. p. 302: *Ἡσίοδον δὲ ἐν τῇ καλουμένῃ Γῆς περιόδῳ τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν Ἁρπυιῶν ἄγεσθαι*

Γλακτοφάγων εἰς αἶαν, ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων.

Pro *ἀπήναις* Porsonus in Advers. extr. *ἀπήνας*. Monet Heynius ad Apollod. I, 9, 21: „non ita accipiendum, ac si Hesiodus tale carmen scripserit, sed servatum illum Hesiodi versum Strabo meminerat in alio opere sic inscripto, v. c. Eudoxi." Gaisford. Recte Heynius. Sed pertinet hoc ad Eratosthenem, non ad Eudoxum. Lehrs. Quaest. epp. p. 261 *ἐς γαῖαν*. — [*ϝοικί'* Fl.]

CXC. (64.)

Strabo VII. p. 300: *πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποιητής, Ἱππημολγοὺς καὶ Γαλακτοφάγους τινὰς προςαγορεύων; ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους Ἱππημολγοὺς ἐκάλουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους παρατεθεῖσιν ἔπεσιν·*

Αἰθίοπάς τε Λιγυστὶ δέ, Σκύθας ἱππημολγούς.

Versum sic legendum putat Heynius ad Homer. Iliad. XIII, 6 p. 369:

Αἰθίοπες Λίβυές τ' ἠδὲ Σκύθαι ἱππημολγοί.

Naeke ad Choeril. p. 124:

Αἰθίοπας Λίγυάς τε ἰδὲ Σκύθας ἱππημολγούς.

Marckscheff. prius *τε* servari posse putat, modo *Λίγυας* per synizesin pronunties, quod mihi quidem h. l. parum probabile videtur. Similiter Bernhardy Eratosth. p. 42: *Αἰθίοπάς τε Λίγυς τ' ἠδὲ Σκ.* Osann. in Diar. Antiq. 1841 p. 644 *τε Λίβυς τ'*. Accusativum *Σκύθας* correptum in animo habuit Herodianus *περὶ διχρ.* ap. Cramer. Anecd. Oxon. III. p. 296: *τὸ ἐκτεινόμενον ᾱ ἐπὶ πληθυντικῶν αἰτιατικῶν οἱ Δωριεῖς συστέλλουσι, ναύτας, Σκύθας.* [V. Herodian. II. p. 16. Lentz.]

CXCI. (76.)

Schol. Aeschyl. Prom. 793: *περὶ γρυπῶν Ἡσίοδος πρῶτος ἐτερατεύσατο.*

CXCII. (224.)

Strabo VII. p. 327:

Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἕδρανον, ἧκεν.

Vox ultima ex emendatione est Casauboni. Vulgo ᾖεν. Gaisford. ᾖεν Boiss.

CXCIII. (53.)

Stephan. Byz. v. *Αἰγαῖον πέλαγος. ἔστι καὶ Αἰγαῖον πεδίον, συνάπτον τῇ Κίρρᾳ, ὡς Ἡσίοδος. λέγεται παρὰ αἶγά ποτε φερομένην ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ Πύθιον ὄρους, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πεδίον Αἴγαιον.* Marckscheff. Casauboni emendationem *παρὰ Αἴγαν ποταμὸν φερόμενον* recepit, codd. etiam firmatam, qui habent *αἴγαν*. Sed ex verbis additis: *ἀφ' οὗ καὶ τὸ πεδίον Αἴγαιον*, indicatur accentum modo *αἰγαῖον*, modo *αἴγαιον* fuisse, unde sponte patet etiam alteram formam ab animali derivatam fuisse. Quod in codicibus legitur *αἴγαν* pro *αἶγα* videtur in iis vocabulorum formis habendum esse, de quibus dixit Lobeckius Paral. p. 142. Cf. Müller. Dor. I. p. 318. [*Αἰγᾶν ποταμὸν — Αἰγαῖον* scripsit Meinekius.]

CXCIV. (79.)

Strabo I. p. 23: *Ἐρατοσθένης δὲ Ἡσίοδον μὲν εἰκάζει πεπυσμένον περὶ τῆς Ὀδυσσέως πλάνης, ὅτι κατὰ Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν γεγένηται, πιστεύσαντα τῇ δόξῃ μὴ μόνον τῶν ὑφ' Ὁμήρου λεγομένων μεμνῆσθαι, ἀλλὰ καὶ Αἴτνης καὶ Ὀρτυγίας, τοῦ πρὸς Συρακούσας νησίον, καὶ Τυρρηνῶν.* [V. animadv. ad Theog. 1016].

CXCV. (80. 81.)

Schol. Apollon. III, 311: *ἠκολούθησεν Ἀπολλώνιος τοῖς κατὰ τὸ Τυρσηνικὸν πέλαγος ὑποτιθεμένοις τὴν Ὀδυσσέως πλάνην, ὧν ἀρχηγὸς Ἡσίοδος, κατῳκηκέναι λέγων Κίρκην ἐν τῷ προειρημένῳ πελάγει· — φησὶ δὲ Ἀπολλώνιος Ἡσιόδῳ ἑπόμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος τοῦ Ἡλίου εἰς τὴν κατὰ Τυρρηνίαν κειμένην νῆσον τὴν Κίρκην ἐλθεῖν.*

CXCVI. (66.)

Strabo I. p. 59: *συγχοῦνται δὲ καὶ αἱ λοιπαί (τῶν περὶ τὸν Ἀχελῷον νήσων), ὡς Ἡσίοδός φησιν.*

CXCVII. (82.)

Schol. Apollon. Rhod. IV, 892: *ἠκολούθησεν Ἡσιόδῳ οὕτως ὀνομάζοντι τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων·*

νῆσον ἐς Ἀνθεμόεσσαν, ἵνα σφίσι δῶκε Κρονίων.

CXCVIII. (75.)

Herodot. IV, 32: ἀλλ' Ἡσιόδῳ μέν ἐστι περὶ Ὑπερβορέων εἰρημένα. V. de hoc loco Wolfii prolegg. p. 157. Ceterum fallitur I. H. Vossius Antis. I. p. 288. Hesiodum commemorasse dicens Hyperboreos mille annorum. Pertinet hoc ad Simonidem et Pindarum. V. Strab. XV. p. 711.

CXCIX. (276.)

Achill. Tat. Isag. in Arati Phaen. p. 169 Pet.: στρέφεται δὲ τὸ πᾶν αὐτὸ περὶ αὐτὸ ὁσημέραι καὶ ὥραι· καθὸ καὶ ὁ Ἀσκραῖός φησι·

σφαίρας κυκλοτερεῖ μανίᾳ περιηγέϊ χαίρων.

σφαῖρον μὲν καλέσας τὴν σφαῖραν, ὡς καὶ Ὅμηρος ἑσπέριον τὴν ἑσπέραν, καὶ κυκλοτερῆ δὲ διὰ τὸ σφαιροειδές. μανίαν δὲ περιηγέα, τῆς στροφῆς τὴν μονήν.

Cf. p. 130: ὃς (Ἐμπεδοκλῆς) ἔφη οὕτως·

σφαῖρος κυκλοτερὴς μούνῃ περιηγέϊ χαίρων.

Parmenidis esse hunc versum dixit Stobaeus I. p. 354 atque hoc recte habere evicisse videtur Brandisius Comment. Eleat. p. 132. Sed fuerunt qui Hesiodo, fuerunt etiam qui Empedocli et Eudemo tribuerent. Diog. Laert. VIII, 48 et Karstenii Parmen. p. 254, Empedocl. p. 184 seq. Ceterum μονίῃ scribendum esse ex Simplicio comprobatur. [Removit e fragmentorum ordine Herm.]

CC. (231.)

Schol. Ven. Il. I, 246: σημειοῦνταί τινες, ὅτι τὴν ὅλην Πελοπόννησον οὐκ οἶδεν ὁ Ποιητής, Ἡσίοδος δέ.

CCI. (49.)

Strabo IX. p. 424: Ἡσίοδος δ' ἐπιπλέον περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει (Κηφισοῦ) καὶ τῆς ῥύσεως, ὡς δι' ὅλης ῥέοι τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρακοντοειδῶς·

ὅς παρὰ Πανοπίδα — Γλήκωνά τ' ἐρυμνήν,
καὶ δὲ δι' Ὀρχομενοῦ εἰλιγμένος εἶσι, δράκων ὥς.

[V. 1 apud Meinek. παρὲκ Πανοπῆα διὰ Γλήχωνά τ' ἐρυμνήν.] V. 1 legendum esse videtur ὃς παρὰ μὲν Πανοπῆα ῥέει Γλ., vel ὃς παρὰ γῆν Πανοπηΐδα. Theo ad Arati Phaenom. 45 sic citat: καί τε διερχόμενος ἠπειγμένος ἐστὶ δράκων ὥς. Scr. καί τε δι' Ἐρχομενοῦ, quod etiam Leutschius legendum esse coniecit. Hermannus hoc fragmentum cum sequente componendum esse putabat. [Composuit Schoemannus. — ϝειλιγμένος Fl.]

CCII. (48.)

Eustath. Il. p. 275: καὶ Ἡσίοδος περὶ Κηφισοῦ λέγει·

ὅςτε Λιλαίηθεν προχέει καλλίρροον ὕδωρ.

Sed hic versus cum legatur ap. hymn. Hom. I, 24, ex Schol. Ven. ad Il. II, 523 concludas Hesiodum scripsisse:

ὅςτε Λιλαίῃσι προΐει καλλίρροον ὕδωρ.

CCIII. (50.)

Schol. Pindari Olymp. XIV. Argum.: Κηφισὸς δὲ ποταμὸς ἐν Ὀρχομενῷ, ἔνθα καὶ αἱ Χάριτες τιμῶνται· ταύταις γὰρ Ἐτέοκλος, ὁ Κηφισοῦ τοῦ ποταμοῦ υἱός, πρῶτος ἔθυσεν, ὥς φησιν Ἡσίοδος· διὰ δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ ὁ Κηφισὸς ῥεῖ. Ad Hesiodum respexit forsan Theocritus XVI, 104: ὦ Ἐτεόκλειοι Χάριτες θεαί, αἳ Μινύειον Ὀρχομενὸν φιλέοισαι, ἀπεχθόμενόν ποκα Θήβαις. Euphorio Pollucis IV, 95: Ὀρχομενὸν Χαρίτεσσιν ἀφαρέσιν ὀρχηθέντα. Ruhnken.

CCIV. (12.)

Apollonius Dyscolus de pronominibus p. 106 A. Bekk.: τῇ τὶν σύζυγος ἡ ἵν, τοῦ τ ἀρθέντος. Ἡσίοδος·

ἶν δ' αὐτῷ θανάτου ταμίης.

Hoc fragmentum de Endymione, mortis suae arbitro, intellegendum esse discimus ex scholiasta Apollon. Rhod. IV, 57: τὸν Ἐνδυμίωνα Ἡσίοδος μὲν Ἀεθλίου τοῦ Διὸς καὶ Καλύκης παῖδα λέγει, παρὰ Διὸς εἰληφότα δῶρον αὐτὸν ταμίαν εἶναι θανάτου, ὅτε θέλοι ὀλέσθαι. Rarissimum illud ἶν ex hoc Hesiodi loco sumpsit Hesychius: Ἶν αὐτῷ· αὐτὸς αὐτῷ. Ruhnkenius. Vide Schaeferum ad Gregorium de dialectis p. 85, qui additum esse putat ὅτε μέλλοι ὀλέσθαι, receptum a Boissonadio et Marckscheffelio. Sed non probabile est Hesiodum hic μέλλοι usum esse vocabulo. [Schol. Apollon. in recens. Keilii: τὸν δὲ — λέγει om. — τὸ δῶρον ἶν αὐτῷ pro δῶρον αὐτόν.]

CCV. (239.)

Schol. Nicandr. Ther. 452: κτίλα ἐπὶ τῶν ἡμέρων καὶ τιθασσῶν τίθεται — καὶ Ἡσίοδος·

χρὴ δέ σε πατρὶ — κτίλον ἔμμεναι.

CCVI. (108.)

Schol. Eurip. Orest. 249: Στησίχορός φησιν, ὡς θύων τοῖς θεοῖς Τυνδάρεως Ἀφροδίτης ἐπελάθετο. ἡ δὲ θεὸς ὀργισθεῖσα

διγάμους τε καὶ τριγάμους καὶ λειψάνδρους αὐτοῦ τὰς θυγατέρας ἐποίησεν. — καὶ Ἡσίοδος·

τῇσιν δὲ φιλομμειδὴς Ἀφροδίτη
ἠγάσθη προςιδοῦσα, κακὴν δέ σφ' ἔμβαλε φήμην.

[V. fragm. plenius CLXIV. b.]

CCVII. (252.)

Schol. Apoll. IV, 1396: Πείσανδρος τὸν δράκοντα ὑπείληφεν ἀπὸ τῆς γῆς γεγενῆσθαι, Ἡσίοδος δὲ ἐκ Τυφῶνός φησιν. In Theog. 333 est filius Cetonis et Phorcynis.

CCVIII. (116.)

Aelianus V. H. XII, 20: λέγει Ἡσίοδος τὴν ἀηδόνα μόνην ὀρνίθων ἀμελεῖν ὕπνου καὶ διὰ τέλους ἀγρυπνεῖν. τὴν δὲ χελιδόνα οὐκ εἰς τὸ παντελὲς ἀγρυπνεῖν καὶ ταύτην δὲ ἀπολωλέναι τοῦ ὕπνου τὸ ἥμισυ. τιμωρίαν δὲ ἄρα ταύτην ἐκτίνουσι διὰ τὸ πάθος τὸ ἐν Θρᾴκῃ κατατολμηθέν, τὸ εἰς τὸ δεῖπνον ἐκεῖνο τὸ ἄθεσμον.

CCIX. (39.)

Schol. Ven. Il. XII, 292: Ἡσίοδος δὲ Εὐρώπης καὶ Διὸς αὐτόν φησιν. Εὐρώπην τὴν Φοίνικος Ζεὺς θεασάμενος ἔν τινι λειμῶνι μετὰ νυμφῶν ἄνθη ἀναλέγουσαν ἠράσθη, καὶ κατελθὼν ἤλλαξεν ἑαυτὸν εἰς ταῦρον καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος κρόκον ἔπνει· οὕτως τε τὴν Εὐρώπην ἀπατήσας ἐβάστασε καὶ διαπορθμεύσας εἰς Κρήτην ἐμίγη αὐτῇ. εἶθ' οὕτως συνῴκισεν αὐτὴν Ἀστερίωνι, τῷ Κρητῶν βασιλεῖ· γενομένη δὲ ἔγκυος ἐκείνη τρεῖς παῖδας ἐγέννησε, Μίνωα, Σαρπηδόνα καὶ Ῥαδάμανθυν. ἡ ἱστορία παρ' Ἡσιόδῳ καὶ Βακχυλίδῃ.

Schol. Eurip. Rhesi Vaticanus v. 28 ἢ τὸν Εὐρώπας] παρ' Ὁμήρῳ πρὸς ὄρεσιν Εὐρώπης εἶναι τὸν Σαρπηδόνα. ὁ δὲ Ἡσίοδος Εὐρώπ(ης) μέν φησιν αὐτόν, ὡς Ἑλλάνικος.

[V. Schol. ad Il. XII, 292 Herm.]. Homerum videtur intellegere grammaticum nescio quem, qui male interpretatus erat Rhesi locum de terra Europa. Nisi Homerum poetam in animo habuit, de quo Proclus praefat. ad Hes. p. 6 Gaisf. [Hinc intellegas dictum Cedreni Hist. comp. p. 10 ed. Bas. V. Marckscheff. p. 201].

CCX. (216.)

Clemens Alexandr. Strom. I. p. 123 Sylb. (T. II. p. 30 Dind.): Ἡσίοδος·

Μουσάων, αἴτ' ἄνδρα πολυφραδέοντα τιθεῖσι
θέσπιον, αὐδήεντα.

εὔπορον μὲν γὰρ ἐν λόγοις τὸν πολυφράδμονα λέγει· δεινὸν δὲ τὸν αὐδήεντα· καὶ θέσπιον τὸν ἔμπειρον, καὶ φιλόσοφον, καὶ τῆς ἀληθείας ἐπιστήμονα.

CCXI. (67. 68.)

Schol. Apollon. Rhod. II, 297: ὅτι δὲ ηὔξαντο οἱ περὶ Ζήτην τῷ Διὶ στραφέντες, λέγει καὶ Ἡσίοδος·

ἔνθ' οἵγ' εὐχέσθην Αἰνηΐῳ ὑψιμέδοντι.

ἔστι γὰρ καὶ Αἶνος ὄρος τῆς Κεφαλληνίας, ὅπου Αἰνησίου Διὸς ἱερόν ἐστιν. — Ἀπολλώνιος μὲν οὖν τὴν ἀποστρέψασαν τοὺς περὶ Ζήτην Ἶριν λέγει, Ἡσίοδος δὲ Ἑρμῆν. Boiss. cur εὔχεσθον scripserit cum cod. Par. nescio. Ceterum cf. Klausen: Die Penaten I. p. 394.

CCXII.) 85.)

Schol. Apollon. Rhod. I, 757: διαφέρει πλήμνη καὶ πλήσμη, ἡ μὲν γὰρ τὴν χοινικίδα σημαίνει τοῦ τροχοῦ, ἡ δὲ πλήσμη τὴν πλημμύραν τοῦ ποταμοῦ. διόπερ παρ' Ἡσιόδῳ οὕτως ἀναγνωστέον·

αὐτὸς δ' ἐν πλήσμῃσι διιπετέος ποταμοῖο

καὶ οὐχ, ὥς τινες, ἐν πλήμνῃσι, εἰ μὴ ἔξωθεν προςλάβοιμεν τὴν σὺν πρόθεσιν, ἵν' ᾖ σὺν πλήσμῃσι, unde recte colligit Marcksch. scriptum fuisse αὐτὸς δὲ πλήσμῃσι.

CCXIII. (237.)

Schol. Apollon. Rh. I, 456 ex Hesiodo laudat λαροῖς ποσὶ pro τοῖς κατ' ὄψιν ἡδέσιν, quem more suo describens Etym. M. p. 557, 8 hoc fragmentum uno verbo auctius praebet:

βαίνου λαροῖς ποσί.

Sylburgio βαίνου suspectum est. Recte. Sed duplex in his verbis error est, alter librarii, alter grammatici. Hesiodus enim scripserat:

βαῖνον λιπαροῖς ποσί.

Ita passim Homerus, cuius orationi simillima est Hesiodea. Ruhnkenius. [Erravit Ruhnkenius, cum adnotatio scholiastae λαροῖς poscat.]

CCXIV. (258.)

Schol. Apoll. II, 276: ἤτοι ταχίονες τῶν πνοῶν τοῦ λιβός, ἢ εἰς τὰς πνοὰς ἔτρεχον, ὡς Ἡσίοδός φησιν. Herm. ἢ ἴσα ταῖς

πνοαῖς ἔτρεχον correxit, ad Theog. 263 respexisse scholiastam putans. [Hermanni coni. recep. Keilius].

CCXV.

Schol. Apoll. II, 296: *οἱ δὲ Στροφάδας φασὶν αὐτὰς κεκλῆσθαι, καθὸ ἐπιστραφέντες αὐτόθι εὔξαντο τῷ Διὶ καταλαβεῖν τὰς Ἁρπυίας. κατὰ δὲ Ἡσίοδον καὶ Ἀντίμαχον καὶ Ἀπολλώνιον οὐ κτείνονται.*

CCXVI. (90.)

Strabo VIII. p. 342: *τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος·*

ᾤκεε δ' Ὠλενίην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας
εὐρεῖος Πείροιο —

μεταγράφουσί τινες πόροιο (codd. quidam *πώροιο*) *οὐκ εὖ.* V. Stephanum Byz. v. *Ὤλενος.* Gaisford. Codd. *εὐρῆος.* — [*Ϝοίκεε* Fl.]

CCXVII. (212.)

Aristot. Eth. N. V, 5: *καίτοι βούλονταί γε τοῦτο λέγειν καὶ τὸ Ῥαδαμάνθυος·*

εἴ κε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

ubi Mich. Ephesius p. 67 b: *ἔστι δὲ τὸ ἔπος ἀπὸ τῶν Ἡσιόδου.* Laudavit tanquam Aeaci sine auctoris nomine Seneca de morte Claud. 14: Aeacus, homo iustissimus, vetat. Illum tantum altera parte audita condemnat et ait: *εἴ κε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.* Codd. Nic. Fabri: *αἴκε πάθοις τά κ' ἔρεξας.* Schneidew. Coniect. crit. p. 69 scribendum esse putat: *αἴκε πάθοι τάτ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.* Sed non opus est mutatione. V. Hermann. de part. *ἄν* p. 49. [*εἴ κε πάθοι τά τ' ἔρεξε, δίκη κ' εὐθεῖα γένοιτο* scripsit Schoemannus. Nuper V. Rose in Herma V. p. 354 seq. excerpta inedita commentariorum ad Aristot. Eth. V. publicavit (cod. 240 Novi Collegii Oxoniensis), ubi p. 357 haec leguntur: *καὶ νῦν δ' αὐτὸς σαφῶς ἐδήλωσε περιθέμενος τὸ τοῦ Ῥαδαμάνθυος. τὸ μέντοι ἔπος ἐστὶ παρ' Ἡσιόδῳ ἐν τοῖς μεγάλοις ἔργοις οὕτως ἔχον· εἰ κακά τις σπείραι κακὰ κέρδεα ἀμήσειεν. εἰ κε πάθος τά κέρεξε δίκη δ' ἰθεῖα γένοιτο,* quae verba Rose sic corr. *εἰ κατά τις σπείραι, κακὰ κέρδεα κ' ἀμήσειεν.* Quae dicta composuit Arthurius Ludwich in Annal. Philol. 1874 p. 457 seq. cum schol. ad Platon. Phaedr. p. 260 C *καρπὸν ὧν ἔσπειρας θέριζε, ἐπὶ τῶν τοιαῦτα πασχόντων οἷα ἔδρασαν. παρῆκται δὲ ἀπὸ τοῦ στίχου*

εἰ δὲ κατὰ σπείραις, κακά κεν ἀμήσαιο

καὶ πάλιν·

ὃς δὲ κακὰ σπείρει, θερισεῖ κακὰ κήδεα παισίν.

Utrumque versum in sententiis Hesiodi fuisse ita ut altera sententia fuerit:

εἰ κακά τις σπείραι, κακὰ κέρδεα κ' ἀμήσειεν·
εἴ κε (εἰ δὲ?) πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο

coniecit Ludwich.]

CCXVIII. (238.)

Schol. Ven. Il. XXI, 528: *Τρῶες ἄφαρ κλονέοντο πεφυζότες*] *Ὅθεν ἄφυζαν τὸν λέοντα Ἡσίοδός φησι.* M. Islerus Quaest. Hes. p. 18 *ἄφυζον* legendum esse coniecit. [Sed cf. alterum scholion *ὅθεν ἄφυζαν Ἴωνες ἐκάλουν τὸν λέοντα* Herm.]

CCXIX. (217.)

Clemens Alexandr. Cohort. p. 63. Strom. V. p. 257 Sylb. (T. III. p. 93 Dind.): *ταύτῃ τοι καὶ ὁ Ἀσκραῖος αἰνίττεται Ἡσίοδος τὸν θεόν·*

αὐτὸς γὰρ πάντων βασιλεὺς καὶ κοίρανός ἐστιν
ἀθανάτων· τῷ δ' οὔτις ἐρήρισται κράτος ἄλλος.

In loco priore legitur *ἀθανάτων τε ὁ δ'*, in posteriore *ἀθανάτων σέο δ'*, pro quo Buttm. Gr. I. p. 335 *ἀθανάτων τέ οἱ οὔτις*, quod recepit Marcksch. Pro *ἐστίν* codd. *ἐσσί.*

CCXX. (15.)

Eustath. ad Il. p. 125: *καθὸ καὶ ἠναντίωται τοῦτο τῷ πρὸ αὐτοῦ τῷ παντελῶς ταυτοφώνῳ — καὶ Ἡσίοδος·*

Φυλέα φίλον μακάρεσσι θεοῖσι.

Herm. recte *Φυλῆα.* [V. Eustath. p. 126, 11. p. 797, 45. Herm. V. fragmentum plenius CLXIV. b.]

CCXXI. (137.)

Schol. Ambr. Od. XI, 325: *Κλυμένη Μινύου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυανάσσης τῆς Ὑπέρφαντος γαμηθεῖσα Φυλάκῳ τῷ Δηΐονος Ἴφικλον τίκτει ποδώκεα παῖδα· τοῦτον λέγει διὰ τὴν τῶν ποδῶν ἀρετὴν συναμιλλᾶσθαι τοῖς ἀνέμοις ἐπί τε τῶν ἀσταχύων διέρχεσθαι καὶ διὰ τοῦ πάθους τὴν κουφότητα (μὴ) περικλᾶν τοὺς ἀθέρας· ἔνιοι δὲ αὐτὴν τὴν Κλυμένην προγαμηθῆναί φασιν Ἡλίῳ, ἐξ ἧς Φαέθων ἐγένετο παῖς· ἡ δὲ ἱστορία παρὰ Ἡσιόδῳ.*

Eustath. ad Il. p. 245: *περὶ οὗ (Ἰφίκλου) δηλῶν Ἡσίοδος, ὅτι ταχύτητι διήνεγκεν, οὐκ ὤκνησεν ἐπ' αὐτοῦ ταύτην εἰπεῖν τὴν ὑπερβολήν·*

ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέεν οὐδὲ κατέκλα,
ἀλλ' ἐπὶ πυραμίνων ἀθέρων δρομάασκε πόδεσσι
. . . . καὶ οὐ σινέσκετο καρπόν.

[Eustath. p. 1206, 8. 1689, 2. Schol. ad Apoll. Rhod. I, 45 addidit Ruhnkenius. Herm.] V. 1 *καρπῶν* Eustath., correxit Ruhnk. Schol. Il. XX, 227. *ὅς ῥ' ἐπὶ πυραμίνους ἀθέρας φοίτασκε.* Lobeck. ad Phrynich. p. 583. 590 aut hoc aut *δρώμασκε* aut *δρομέεσκε* restitui iubet. Ceterum imitatus est h. v. Verg. Aen. VII, 809 seq.

CCXXII.

Suidas v. *ἀλκή* et Nicolaus Damascenus in Excerpt. Valesii p. 445: *ὅτι ἐδόκει φρονήσει τὸ τῶν Ἀμαθαονιδῶν γένος τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς Ἕλλησι πρωτεύειν· ὥςπερ καὶ Ἡσίοδός φησιν ἐν τούτοις·*

ἀλκὴν μὲν γὰρ ἔδωκεν Ὀλύμπιος Αἰακίδαισι,
νοῦν δ' Ἀμαθαονίδαις, πλοῦτον δέ περ Ἀτρείδῃσι.

Pro *Ἀμαθαονίδαις* legendum esse videtur *Ἀμυθαονίδαις.* Cf. Welcker. Cadmos p. 17. Eckermann: Melampus p. 3. Pro *πέρ* lege *πόρ'* cum Reizio vel potius *δ' ἔπορ'* cum Herm. [*δ' ἄφαρ* Osann. Philem. p. 147.]

CCXXIII. (93.)

Polybius V, 2. Macedones, inquit, *φιλοπονώτατοί τινες· οἵους Ἡσίοδος παρειςάγει τοὺς*

Αἰακίδας, πολέμῳ κεχαρηότας ἠΰτε δαιτί.

[Citat Suidas v. *δαῖτας*].

CCXXIV. (219.)

Clemens Alexandr. Str. V. p. 256 Sylb. (T. III. p. 86 Dind.): [*Ἡσίοδος μὲν οὕτως περὶ αὐτῆς λέγει πρῶτον ἔνη* etc. (Oper. 770) *καὶ πάλιν*]:

ἑβδομάτῃ δ' αὖτις λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.

[Pertinet ad aliam quandam Oper. et Dier. recensionem. Herm.]

CCXXV. (134.)

Χαρίτων ἀμαρύγματ' ἔχουσα.

Etym. M. p. 77, 31. [Cf. fragm. LXXXI.]

CCXXVI. (272. 42.)

Schol. Aesch. Prom. 351: καὶ Ἡσίοδος·

τόν ποτε Κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον.

Cum legatur ap. Pind. Pyth. I, 30, putaverunt non pertinere ad Hesiodum. Sed ampliandum esse censeo, cum haec legantur apud Schol. Ven. Il. X, 431: Ὅμηρος οὐκ οἶδε καλουμένους Λυδούς, ἀλλὰ Μήονας πρὸς τὰ περὶ Κιλικίας Ἡσιόδου. Κι longum in Κιλίκιον me non movet, ut ab Hesiodo hunc versum abiudicem; aliter enim vocabulum ipsum non potuit versu includi. [Ne hexametrum quidem esse observavit Marckscheffelius p. 392.]

CCXXVII. (221.)

Schol. Pindar. Nem. II, 1: Φιλόχορος δὲ ἀπὸ τοῦ συντιθέναι καὶ ῥάπτειν τὴν ᾠδὴν οὕτω φησὶν αὐτοὺς προςκεκλῆσθαι· δηλοῖ δὲ Ἡσίοδος λέγων·

ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
μέλπομεν, ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν,
Φοῖβον Ἀπόλλωνα, χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ.

ῥαψῳδῆσαι δέ φησι πρῶτον Ἡσίοδον Νικοκλῆς. Cf. Eustath. Il. p. 6, 14.

CCXXVIII. (83.)

Schol. Ambr. Od. XII, 168: ἐντεῦθεν Ἡσίοδος καὶ τοὺς ἀνέμους θέλγειν αὐτὰς (τὰς Σειρῆνας) ἔφη. [V. Eustath. 1710, 39 ἐνταῦθα δέ φασιν οἱ παλαιοί, ὡς ἐντεῦθεν λαβὼν Ἡσίοδος ἐμυθεύσατο ὑπὸ Σειρήνων καὶ τοὺς ἀνέμους θέλγεσθαι. Pertinet ad fr. 197. Herm.]

CCXXIX. (117.)

Pausan. II, 6: ὁ μὲν Ἡσίοδος ἐποίησεν, ὡς Ἐρεχθέως εἴη Σικυών.

CCXXX. (227.)

Cramer. Anecd. Oxon. I. p. 148: τούτου (τοῦ πεπλημένος) ἀπαρέμφατον Δωριστὶ πλῆσθαι ἐνεστῶτος ὡς ᾗρῆσθαι· Ἡσίοδος·

δῶρα θεῶν μακάρων πλῆσθαι χθονί.

Nisi scr. χθόνα.

CCXXXI.

Aristot. H. Anim. VIII, 18. p. 601 Bekk.: τὰ μὲν οὖν γαμψώνυχα, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἄποτα πάμπαν ἐστίν (ἀλλ' Ἡσίοδος ἠγνόει τοῦτο· πεποίηκε γὰρ τὸν τῆς μαν-

τείας πρόεδρον ἀετὸν ἐν τῇ διηγήσει τῇ περὶ τὴν πολιορκίαν τὴν Νίνου πίνοντα). Cod. quidam pro Hesiodo, quem Schneiderus Bekkerusque recte introduxerunt, Herodotum praebent, sed vide Dahlmannum: Forschungen auf dem Gebiete der Geschichte, II. p. 229.

CCXXXII.

Symeo Logotheta in Cram. Anecd. Par. I. p. 15: *οἱ δὲ τὰ Φοινικικὰ συγγραψάμενοι, Ἡσίοδός τε καὶ Ἑκαταῖος κτέ.*

CCXXXIII. (232.)

Strabo XIII. p. 588: *ἀπεδείχθη δὲ οὗτος ὁ θεὸς ὑπὸ τῶν νεωτέρων· οὐδὲ γὰρ Ἡσίοδος οἶδε Πρίαπον.*

CCXXXIV. (236.)

Schol. Ven. Il. XXIV, 624: *σημειοῦνταί τινες, ὅτι Ἡσίοδος ἐποίησεν·*

ὤπτησαν μὲν πρῶτα, περιφραδέως δ' ἐρύσαντο.

οὐδεὶς δὲ περιφραδέως ἐξέλκει κρέα, ἀλλὰ μᾶλλον ὀπτᾷ.

CCXXXV. (240.)

Suidas v. *ἀγάλματα. καὶ Ἡσίοδος τὸν ὅρμον ἄγαλμα καλεῖ.*

CCXXXVI. (241.)

Eustath. Od. p. 1424, 6: *ὅτι ἐντεῦθεν λαβὼν Ἡσίοδος καὶ τὰ Μέγαρα τὴν χώραν σκιόεντα λέγει, ὁ Πορφύριος δηλοῖ.* Dixit igitur:

καὶ Μέγαρα σκιόεντα.

CCXXXVII. (242.)

Servius Verg. Ge. I, 245: In morem fluminis Arctos] Hesiodus:

ποταμῷ ῥείοντι ἐοικώς.

CCXXXVIII. (245.)

Etym. M. p. 133, 34: *ἀπτερέως παρ' Ἡσιόδῳ ὥςπερ τὸ ἀψοφέως σημαίνει τὸ αἰφνιδίως. [ἀποπτέρων ἀπτέρων ἀπτέρως ἀπτερέως. οὕτως Ἡρωδιανός.* V. Herodian. II. p. 230 Lentz.] Cf. p. 133, 24.

CCXXXIX. (246.)

Cod. Etym. M. p. 676, 27: πλειότερος — ἴσως οὖν ὁ Ἡσίοδος παρὰ τὸ χεῖρος τοῦτο ἐποίησεν ὡς ἀπὸ τοῦ πλεῖος τὸ πλειότερος.

CCXL. (247.)

Etym. Gud. p. 38, 45: [ἡ περὶ τὸν οἶνον ἀταξία·]

καὶ ἀτασθαλίῃσι νόοιο.

οὕτως ἐν Ἡσιόδῳ.

CCXLI. (249.)

Phav. Ecl. p. 421: τέττορας Δωρικῶς λεχθέν, οὗ εὐθεῖα κεῖται παρ' Ἡσιόδῳ. [Vid. ad Oper. 698.]

CCXLII. (105.)

Serv. Verg. Aen. VIII, 130: Quaeritur sane, unde Evander Atridis genere fuerit coniunctus, et quamvis Hesiodus dicat, qualiter coniunctus sit Evander: [tamen quidam aiunt Thyestae filias Ledam et Hypermnestram fuisse, Ledae et Tyndarei filias Clytemnestram, Helenam et Timandram fuisse, quam duxit uxorem Echemus Arcas, cuius filius fuit Evander.]

CCXLIII. (256.)

Schol. Philostr. Her. Boiss. p. 464: εὑρίσκεται δὲ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ μόνῳ καὶ γενικὴ τῶν πτώσεων πληθυντικῶν ἐν χρήσει ὅτων καὶ ὥντινων (l. ἀντὶ τοῦ ὥντινων).

CCXLIV. (229.)

Strabo VIII. p. 364: Ἡσιόδου δὲ ὅτι τὸ βριθὺ καὶ βριαρὸν βρῖ λέγει.

CCXLV. (233.)

Schol. Ambr. Hom. Od. I, 34: τοῦ παρ' ἡμῖν καλουμένου λύχνου τοὺς ἥρωας χρωμένους ὁ ποιητὴς οὐκ εἰςάγει καὶ οὔτε (Marcksch. recte οὐδέ) Ἡσίοδος μέμνηται.

CCXLVI. (234.)

Argum. Soph. O. T. p. 4 Herm.: οὔτε γὰρ Ὅμηρος οὔτε Ἡσίοδος οὔτε ἄλλος τῶν παλαιῶν τύραννον ἐν τοῖς ποιήμασιν ὀνομάζει.

CCXLVII. (235.)

Schol. Ven. Il. XI, 155: οἱ μὲν γὰρ τὴν θρυώδη ἀποδεδώκασιν, οἱ δὲ τὴν πολύξυλον. βέλτιον δὲ ἀφ' ἧς οὐδεὶς ἐξυλίσατο, ὡς Ἡσίοδος·

τῆλε γὰρ ἀξυλίῃ κατεπύθετο κήλεα νηῶν.

Pro τῆλε Hermannus τῇδε et pro κήλεα χεῖλεα scribi iussit. Τῆλε ego ferrem dictum de iis regionibus montibusque, qui procul absunt a mari, pro κήλεα νηῶν fortasse legendum: κῆλ' ἁλιήων.

CCXLVIII. (225.)

Schol. Tzetz. ap. Cram. Anecd. Ox. III. p. 318: Ἰαμβικὸς Ἡσιόδου διὰ τὰς κοινὰς δὲ εὕρηται καὶ ἡρῷος·

πίσσης τε δνοφερῆς καὶ κέδρου νηλέϊ καπνῷ.

F. νηλεῖ.

CCXLIX. (226.)

Cram. Anecd. Ox. I. p. 85: ἀσφάγαρος ἡ ἀρτηρία. παρὰ τὸ σφαραγεῖν. τὸ δὲ α κατὰ πλεονασμὸν ὡς τὸ στεροπὴ παρὰ τὴν στέρησιν τῆς ὄψεως καὶ ἀστραπή. καὶ ἀμύειν δὲ τὸ ἐπιπεπτωκέναι·

πολλὰ δ' ἀπὸ χλωρῶν δενδρέων ἀμύοντα χαμᾶζε·

ἀντὶ τοῦ μύοντα. Cf. Etym. M. p. 430, 56. [Cf. Herodian. II. p. 172 Lentz. Miller. Mél. de la Lit. Grecque p. 150.]

CCL.

[Eudoc. p. 314: καὶ ἀνεῖλε (sc. Οἰνόμαος) τρεῖς καὶ δέκα μνηστῆρας, ὡς Πίνδαρος ἱστορεῖ. — τούτῳ τῷ ἀριθμῷ τῶν ἀπολλυμένων μνηστήρων καὶ Ἡσίοδος καὶ Ἐπιμενίδης συμμαρτυρεῖ.]

CCLI.

[Eustath. ad Il. II. 511 p. 272, 28: Ὀρχομενοῦ γάρ, φασίν, υἱοί

Ἀσπληδὼν Κλύμενός τε καὶ Ἀμφίδοκος θεοειδής.

„Hunc versum, quem etiam Steph. Byz. s. Ἀσπληδών habet, Hesiodo probabili coniectura tribuunt Hermannus et Buttmannus de Minyis. Comment. Acad. Ber. 1820. 21 p. 178." Haec Marckscheffel. p. 298. Herodiano fragmentum tribuit Lentz. I. p. 26.]

CCLII.

[Herodian. I. p. 337 Lentz.: Λυκόφρων (v. 937) „ὁμωκοτῆ-

σαι τόν τε Κρηστώνης θεόν.“ ἔοικε δὲ εἶναι ἡ Κρηστὼν παρ' Ἡσιόδῳ.]

CCLIII.

[Philodem. *περὶ εὐσεβείας* p. 10: *οὐδ' Ἡσιόδῳ μή τις ἐγγελᾷ, ὃς γρυπῶν καὶ ὄνων ἢ καὶ τῶν Κατουδαίων καὶ τῶν Πυγμαίων μνημονεύει.* Sic restituit Bergk. in Annal. Phil. 1873 p. 38—41.]

CCLIV.

[Cf. Heckeri ep. crit. in Philol. IV. p. 488: Hesiodi fragmenta augenda sunt uno versu, emendato Strabone VI, 1. T. II. p. 22 Tauchn. = p. 265 C. *δοκεῖ δ' Ἀντίοχος τὴν πόλιν Μεταπόντιον εἰρῆσθαι πρότερον Μέταβον, παρονομασθῆναι δ' ὕστερον. τήν τε Μελανίππην οὐ πρὸς τοῦτον ἀλλὰ πρὸς Δῖον κομισθῆναι ἐλέγχειν τὸ ἡρῷον τοῦ Μετάβου καὶ Ἄσιον τὸν ποιητὴν φήσαντα, ὅτι τὸν Βοιωτὸν*

Δίου ἐνὶ μεγάροις τέκεν εὐειδὴς Μελανίππη

Scriptor quem citavit antiquissimus historicus Antiochus, haud dubie summae auctoritatis fuit. Quare corrigam *Ἡσίοδον.* — Haec Heckerus. Sed v. Marcksch. p. 412.]

CCLV.

[Hecker. l. l.: Alter addendus fragmentorum ordini ex Choerobosco apud Gaisf. ad Etym. M. p. 44 C *ἐκ τοῦ ἀκαλὸς οὖν γίγνεται ἄκαλα, ὡς ὁμαλός ὁμαλά, ὡς παρ' Ἡσιόδῳ „ἀκαλὰ προρέων.“* Igitur hexameter apud Steph. Byz. v. *Παρθένιος*

ὧς ἀκαλὰ προρέων, ὡς ἁβρὴ παρθένος εἶσιν,

quem Parthenio tribuerit Meinek. Anal. Alex. p. 292 Hesiodi versus est.]

CCLVI.

[Miller. l. l. p. 187: *κισσύβιον*, Etym. M. p. 515, 33. Add. *Ἡσίοδος· ὀλίγῳ δ' ἥδεται κισσυβίῳ.* Fragment iustement attribué à Callimaque par Athénée 477 C. Lisez *ἥδετο.* — V. Etym. Gud. s. v. Schol. Theocr. I, 27. Marcksch. fr. 277.]

CCLVII.

[Athen. III. p. 116 a: *Εὐθύδημος ὁ Ἀθηναῖος ἐν τῷ περὶ ταρίχων Ἡσίοδόν φησι περὶ πάντων τῶν ταριχευομένων τάδ' εἰρηκέναι:*

ἄμφηκες πρῶτον στόμα καὶ κρυόεσσαν ἐρωήν
γναθμῶν ἐκρήξαντο δυσείμονες ἰχθυβολῆες,
οἷς ὁ ταριχόπλεως ἅδε Βόσπορος, οἳ παιθογάστρους
τμήγοντες, τετράγωνα ταρίχια τεκταίνονται·
5 καὶ μὴν οὐκ ἀκλεὲς θνητοῖς γένος ὀξυρρύγχου
ὃν καὶ ὅλον καὶ τμητὸν ἅλες τρηχεῖς ἐκόμισσαν.
θύννων δ' ὡραίων Βυζάντιόν ἔπλετο μήτηρ,
καὶ σκόμβρων, βυθίων τε καὶ εὐχόρτων, Λιλύβαιον,
καὶ Πάριον κολιῶν κυδνὴ τροφὸς ἔσκε πολίχνη.
10 Ἰόνιον δ' ἀνὰ κῦμα φυγὼν Γαδειρόθεν ἄξει
Βρέττιος ἢ Καμπανὸς ἢ ἐξ ἀγαθοῖο Τάραντος
Ὀρκύνοιο τρίγωνα τά τ' ἐν στάμνοισι τεθέντα
ἀμφαλλὰξ δείπνοισιν ἐνὶ πρώτοισιν ὀπηδεῖ.

Correxit Goettlingius in Spicileg. primo fragmentorum Hesiodi, versus ad ἔργα μεγάλα pertinere ratus. Sed aperte neque ab Hesiodo profecti sunt neque ad illius aetatem spectant. V. Marcksch. p. 201.]

CCLVIII.

[Epist. Platon. XI. ad Laodam. p. 359 St. leguntur haec συμβουλεῦσαι μέντοι ἔχω σοί τε καὶ τοῖς οἰκισταῖς ὃ εἰπόντος μὲν ἐμοῦ, φησὶν Ἡσίοδος, δόξαι ἂν εἶναι φαῦλον, χαλεπὸν δὲ νοῆσαι. Correxit Goettlingius l. l.:

ὃ εἰπόντος μὲν ἐμεῖο
φαῦλόν κεν δόξειεν ἔμεν, χαλεπὸν δὲ νοῆσαι.]

CCLIX.

[Pollux I, 231: καὶ φυλλοχόος μὴν ὁ ταῦτα ποιῶν, ὡς Ἡσίοδος. Attulit Goettl.]

CCLX.

[Pollux III, 19: ἀγαπητὴ θυγάτηρ παρ' Ἡσιόδῳ ἡ μουνογενής. Goettl.]

CCLXI.

[Pseudoarist. auctor de Coelo III, 1: εἰσὶ γάρ τινες οἵ φασιν οὐθὲν ἀγέννητον εἶναι τῶν πραγμάτων ἀλλὰ πάντα γίγνεσθαι· γενόμενα δὲ τὰ μὲν ἄφθαρτα διαμένειν, τὰ δὲ πάλιν φθείρεσθαι, μάλιστα μὲν οἱ περὶ τὸν Ἡσίοδον. Goettl.]

CCLXII.

[Phlegon Trall. de mir. 4: *ἱστορεῖ δὲ καὶ Ἡσίοδος καὶ Δικαίαρχος καὶ Κλείταρχος καὶ Καλλίμαχος καὶ ἄλλοι τινὲς περὶ Τειρεσίου τάδε.* Attulit Goettl. in spicil. altero fr. Hes.]

CCLXIII.

[Etym. Gud. p. 78, 20: *ἄρκυς. εἶδος δικτύου ἐκ παχέος σχοινίου, ὃ ἱστᾶσι πρὸς θήραν λεόντων ἢ ἄρκτων ἢ ἐλάφων καὶ δασύνεται ἐκ τοῦ εἵργω τὸ κωλύω τροπῇ τῆς ει διφθόγγου εἰς α. Ἡσίοδος.* V. Etym. M. p. 144, 9. Cramer. Anecd. Oxon. II. p. 336. Attulit Goettlingius l. l.]

HESIODI FRAGMENTORUM INDEX

SECUNDUM TITULOS.

INDEX PRAECIPUORUM SCRIPTORUM
QUI RELIQUIAS HESIODI CONSERVARUNT.

ΗΣΙΟΔΟΥ ΚΑΙ ΟΜΗΡΟΥ ΑΓΩΝ.

ΠΕΡΙ ΟΜΗΡΟΥ ΚΑΙ ΗΣΙΟΔΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΟΣ ΑΥΤΩΝ.

---

313 Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον τοὺς θειοτάτους ποιητὰς πάν- 33
τες ἄνθρωποι πολίτας ἰδίους εὔχονται γενέσθαι. ἀλλ' 34
Ἡσίοδος μὲν τὴν ἰδίαν ὀνομάσας πατρίδα πάντας τῆς
φιλονεικίας ἀπήλλαξεν εἰπὼν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ
5 εἵσατο δ' ἄγχ' Ἑλικῶνος ὀϊζυρῇ ἐνὶ κώμῃ
Ἄσκρῃ, χεῖμα κακῇ, θέρει ἀργαλέῃ, οὐδέ ποτ' ἐσθλῇ.
Ὅμηρον δὲ πᾶσαι ὡς εἰπεῖν αἱ πόλεις καὶ οἱ ἄποικοι αὐτῶν
παρ' ἑαυτοῖς γεγενῆσθαι λέγουσιν. καὶ πρῶτοί γε Σμυρ-
ναῖοι Μέλητος ὄντα τοῦ παρ' αὐτοῖς ποταμοῦ καὶ Κρη-
10 θηίδος Νύμφης κεκλῆσθαί φασι πρότερον Μελησιγένη,
ὕστερον μέντοι τυφλωθέντα Ὅμηρον μετονομασθῆναι
διὰ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐπὶ τῶν τοιούτων συνήθη προσηγο-
ρίαν. Χῖοι δὲ πάλιν τεκμήρια φέρουσιν, ἴδιον εἶναι
πολίτην λέγοντες καὶ περισώζεσθαί τινας ἐκ τοῦ γένους

Margine in dextra apposuimus paginarum numeros recensionis a Westermanno in Biogr. Gr. p. 33—45 factae, margine in sinistra alterius editionis Goettlingianae. F significat codicem Laurentianum 56, 1 collatum ab Ervino Rhodio in usum Fr. Nietzschii, qui Certamen edidit in Act. Societatis Philologae Lipsiensis tomo I. pag. 7—23. De hac collatione v. Schöll. in Herma VII. p. 231—35. S. significat Henrici Stephani apographum e codice F factum.

V. 2. γενέσθαι] F λεγέσθαι. Barnesius corr.
V. 5. εἵσατο] F εἴσατο. S corr. In Hes. Op. et D. legitur 639 νάσσατο.
V. 7. ἄποικοι] F ἔποικοι. corr. Herm. et Welck. Ep. Cycl. p. 149.
V. 8. γεγενῆσθαι] F γεγεννῆσθαι. — γε] F τε. corr. S.
V. 9. Κρηθηίδος] F Κρηΐθίδος. Κριθηΐδος Barnes. et Welck. l. l.

αὐτοῦ παρ' αὐτοῖς, Ὁμηρίδας καλουμένους. Κολοφώνιοι δὲ καὶ τόπον δεικνύουσιν, ἐν ᾧ φασιν αὐτὸν γράμματα διδάσκοντα τῆς ποιήσεως ἄρξασθαι, καὶ ποιῆσαι πρῶτον τὸν Μαργίτην. περὶ δὲ τῶν γονέων αὐτοῦ πάλιν πολλὴ
5 *διαφωνία παρὰ πᾶσίν ἐστιν. Ἑλλάνικος μὲν γὰρ καὶ*
314 *Κλεάνθης Μαίονα λέγουσιν, Εὐγαίων δὲ Μέλητα, Καλλικλῆς δὲ Μαιαγόραν, Δημόκριτος δὲ Τροιζήνιος Δαήμονα ἔμπορον, ἔνιοι δὲ Ταμύραν, Αἰγύπτιοι δὲ Μενέμαχον προγραμματέα· εἰσὶ δ' οἳ Τηλέμαχον τὸν Ὀδυσ-*
10 *σέως· μητέρα δ' οἱ μὲν Μῆτιν, οἱ δὲ Κρηθηίδα, οἱ δὲ Θεμίστην, οἱ δ' Εὐγνηθώ, ἔνιοι δ' Ἰθακησίαν τινὰ ὑπὸ Φοινίκων ἀπεμπποληθεῖσαν, οἱ δὲ Καλλιόπην τὴν Μοῦσαν, τινὲς δὲ Πολυκάστην τὴν Νέστορος. ἐκαλεῖτο δὲ Μέλης, ὡς δέ τινές φασι, Μελησιγένης, ὡς δ' ἔνιοι,*
15 *Ἄλτης. ὀνομασθῆναι δ' αὐτόν φασί τινες Ὅμηρον διὰ* 35 *τὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅμηρον δοθῆναι ὑπὸ Κυπρίων Πέρσαις, οἱ δὲ διὰ τὴν πήρωσιν τῶν ὀμμάτων. παρὰ γὰρ τοῖς Αἰολεῦσιν οὕτως οἱ πηροὶ καλοῦνται. ὅπερ δ' ἀκηκόαμεν ἐπὶ τοῦ θειοτάτου αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ*
20 *εἰρημένον ὑπὸ τῆς Πυθίας περὶ Ὁμήρου, ἐκθησόμεθα. τοῦ γὰρ βασιλέως πυθομένου πόθεν Ὅμηρος καὶ τίνος, ἀπεφοίβασε δι' ἑξαμέτρου τόνδε τὸν τρόπον·*

ἄγνωστόν μ' ἔρεαι γενεὴν καὶ πατρίδα γαῖαν
ἀμβροσίου σειρῆνος. ἔδος δ' Ἰθακήσιός ἐστιν·
25 *Τηλέμαχος δὲ πατήρ, καὶ Νεστορέη Ἐπικάστη*
μήτηρ, ἥ μιν ἔτικτε βροτῶν πολὺ πάνσοφον ἄνδρα.

οἷς μάλιστα δεῖ πιστεύειν διά τε τὸν πυθόμενον καὶ τὸν ἀποκρινάμενον, ἄλλως τε οὕτως τοῦ ποιητοῦ μεγαλοφυῶς τὸν προπάτορα διὰ τῶν ἐπῶν δεδοξακότος.

V. 6. *Μαίονα*] F *βιονα*. corr. Welck. l. l. et Sturzius in Hellan. fragm. p. 171. — *Εὐγαίων*] F *εὐ///αίων* S *εὐμαίων*. corr. Meinekius Anal. Alex. p. 61.
V. 7. *Μαιαγόραν*] F *ι///τα///όρ///* vulgo *Δμασαγόραν*. corr. Nietz.
V. 11. *Θεμίστην*] F *θεμίτην*. corr. S.
V. 15. *Ἄλτης*] F *αὐλητὴν*. correx. Welck. l. l. ex schol. ad Iliad. XXII, 51. — *δ'* post *ὀνομασθ*. addidit Westermannus.
V. 19. *Ἀδριανοῦ*] F *ἀδιανοῦ*. corr. S in margine.

ἔνιοι μὲν οὖν αὐτὸν προγενέστερον Ἡσιόδου φασὶν εἶναι· τινὲς δὲ νεώτερον καὶ συγγενῆ. γενεαλογοῦσι δ' οὕτως· Ἀπόλλωνός φασι καὶ Αἰθούσης τῆς Ποσειδῶνος γενέσθαι Λίνον, Λίνου δὲ Πίερον, Πιέρου δὲ καὶ Νύμ-
5 φης Μεθώνης Οἴαγρον, Οἰάγρου δὲ καὶ Καλλιόπης Ὀρφέα, Ὀρφέως δὲ Δρῆν, τοῦ δὲ Ἰαδμονίδην, τοῦ δὲ Φι-
315 λοτέρπην, τοῦ δ' Εὔφημον, τοῦ δ' Ἐπιφράδην, τοῦ δὲ Μελάνωπον, τούτου δὲ Δῖον καὶ Ἀπέλλην, Δίου δὲ καὶ Πυκιμήδης τῆς Ἀπόλλωνος θυγατρὸς Ἡσίοδον καὶ
10 Πέρσην, Ἀπέλλου δὲ Μαίονα, Μαίονος δὲ καὶ θυγατρὸς Μέλητος τοῦ ποταμοῦ Ὅμηρον.

τινὲς δὲ συνακμάσαι φασὶν αὐτούς, ὥςτε καὶ ἀγωνίσασθαι ὁμόσε ἐν Αὐλίδι τῆς Βοιωτίας· ποιήσαντα γὰρ τὸν Μαργίτην Ὅμηρον περιέρχεσθαι κατὰ πόλιν ῥαψῳ-
15 δοῦντα, ἐλθόντα δὲ καὶ ἐς Δελφοὺς περὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ πυνθάνεσθαι, τίς εἴη· τὴν δὲ Πυθίαν εἰπεῖν·

ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρίς, ἥ σε θανόντα 36
δέξεται. ἀλλὰ νέων παίδων αἴνιγμα φύλαξαι.

τὸν δ' ἀκούσαντα περιίστασθαι μὲν τὴν εἰς Ἴον ἄφιξιν,
20 διατρίβειν δὲ περὶ τὴν ἐκεῖ χώραν. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Γανύκτωρ ἐπιτάφιον τοῦ πατρὸς Ἀμφιδάμαντος, βασιλέως Εὐβοίας, ἐπιτελῶν πάντας τοὺς ἐπισήμους ἄνδρας οὐ μόνον ῥώμῃ καὶ τάχει, ἀλλὰ καὶ σοφίᾳ ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, μεγάλαις δωρεαῖς τιμῶν, συνεκάλεσεν. καὶ
25 οὗτοι οὖν ἐκ τύχης, ὥς φασι, συμβαλόντες ἀλλήλοις ἦλθον εἰς τὴν Χαλκίδα. τοῦ δ' ἀγῶνος ἄλλοι τέ τινες τῶν ἐπισήμων Χαλκιδέων ἐκαθέζοντο κριταὶ καὶ μετ'

V. 2. δ'] F τε. corr. Westermannus.
V. 3. Αἰθούσης] F καὶ θοώσης. corr. Nietz.
V. 6. Δρῆν] F Ὄρτην. corr. Goettl., qui etiam verba τοῦ δὲ Εὐκλέα excidisse putat. — Ἰαδμονίδην] F Ἁρμονίδην. corr. Nietz. coll. Herod. II, 134. Plut. mor. p. 557.
V. 8. Ἀπέλλην] F Ἀπελλαῖον, Ἀπέλλαιον Goettl.
V. 10. Ἀπέλλου] F Πέρσου. corr. Nietz. idem restituit δὲ καὶ θυγατρὸς pro δὲ θυγατρὸς καὶ cod. et edd.
V. 13. Nietz. correxit ἐν Χαλκίδι τῆς Εὐβοίας. Cf. Herma VIII. p. 462.
V. 14. πόλιν] sic F. Goettl. πόλεις.
V. 26. τὴν om. Goettl., qui post Χαλκίδα addidit: Ὅμηρός τε καὶ Ἡσίοδος secutus Barnesium.

αὐτῶν Πανείδης, ἀδελφὸς ὢν τοῦ τετελευτηκότος. ἀμφοτέρων δὲ τῶν ποιητῶν θαυμαστῶς ἀγωνισαμένων, νικῆσαί φασι τὸν Ἡσίοδον τὸν τρόπον τοῦτον· προελθόντα γὰρ εἰς τὸ μέσον πυνθάνεσθαι τοῦ Ὁμήρου καθ'
5 *ἓν ἕκαστον, τὸν δ' Ὅμηρον ἀποκρίνασθαι. φησὶν οὖν Ἡσίοδος·*

υἱὲ Μέλητος, Ὅμηρε, θεῶν ἄπο μήδεα εἰδώς,
εἴπ' ἄγε μοι πάμπρωτα, τί φέρτατόν ἐστι βροτοῖσιν;

ΟΜΗΡΟΣ.

10 *ἀρχὴν μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,*
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀίδαο περῆσαι.

316 *Ἡσίοδος τὸ δεύτερον·*

εἴπ' ἄγε μοι καὶ τοῦτο, θεοῖς ἐπιείκελ' Ὅμηρε,
τί θνητοῖσιν ἄριστον ὀίεαι ἐν φρεσὶν εἶναι;

15 *ὁ δέ·*

ὁππόταν εὐφροσύνη μὲν ἔχῃ κάτα δῆμον ἅπαντα,
δαιτυμόνες δ' ἀνὰ δώματ' ἀκουάζωνται ἀοιδοῦ
ἥμενοι ἑξείης, παρὰ δὲ πλήθωσι τράπεζαι
σίτου καὶ κρειῶν, μέθυ δ' ἐκ κρητῆρος ἀφύσσων
20 *οἰνοχόος φορέῃσι καὶ ἐγχείῃ δεπάεσσι.*
τοῦτό τί μοι κάλλιστον ἐνὶ φρεσὶν εἴδεται εἶναι.

ῥηθέντων δὲ τῶν ἐπῶν, οὕτω σφοδρῶς φασι θαυμασθῆναι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὰ ἔπη, ὥστε χρυσοῦς αὐτοὺς στίχους προσαγορευθῆναι, καὶ ἔτι καὶ νῦν ἐν ταῖς 37
25 *κοιναῖς θυσίαις πρὸ τῶν δείπνων καὶ σπονδῶν προκατεύχεσθαι πάντας. ὁ δ' Ἡσίοδος, ἀχθεσθεὶς ἐπὶ τῇ Ὁμήρου εὐημερίᾳ, ἐπὶ τὴν τῶν ἀπόρων ὥρμησεν ἐπερώτησιν, καί φησι τούσδε τοὺς στίχους·*

Μοῦσ', ἅ γέ μοι τά τ' ἐόντα, τά τ' ἐσσόμενα, πρό τ' ἐόντα·
30 *τῶν μὲν μηδὲν ἄειδε, σὺ δ' ἄλλης μνῆσαι ἀοιδῆς.*

V. 1. *Πανείδης*] F *πανοίδης* aut *τανοίδης*. correx. Hermannus. Goettl. e Tzetza *Πανίδης*.
V. 11. *ὅπως*] F *ὅμως*.
V. 16. *κάτα*] F *κατὰ*. corr. Nietz.
V. 24. *στίχους*] F omisit. restituit S in margine.
V. 25. *θυσίαις* apud Goettl. excidit.
V. 29. *Μοῦσ', ἅ γέ μοι*] F *Μοῦσ' ἄγε μοι*. corr. Nietz. Goettl. praefatione p. XXIV coni. *Μοῦσα λέγει*.

ὁ δ' Ὅμηρος, βουλόμενος ἀκολούθως τὸ ἄπορον λῦσαι, φησίν·

οὐδέ ποτ' ἀμφὶ Διὸς τύμβῳ καναχήποδες ἵπποι
ἅρματα συντρίψουσιν ἐρίζοντες περὶ νίκης.

5 καλῶς δὲ καὶ ἐν τούτοις ἀπαντήσαντος, ἐπὶ τὰς ἀμφιβόλους γνώμας ὥρμησεν ὁ Ἡσίοδος, καὶ πλείονας στίχους λέγων ἠξίου καθ' ἕνα ἕκαστον συμφώνως ἀποκρίνασθαι τὸν Ὅμηρον. ἔστιν οὖν ὁ μὲν πρῶτος Ἡσιόδου, ὁ δ' ἑξῆς Ὁμήρου, ἐνίοτε δὲ καὶ διὰ δύο στίχων τὴν
10 ἐπερώτησιν ποιουμένου τοῦ Ἡσιόδου.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

δεῖπνον ἔπειθ' εἵλοντο βοῶν κρέα καὐχένας ἵππων

ΟΜΗΡΟΣ.

ἔκλυον ἱδρώοντας, ἐπεὶ πολέμοιο κόρεσθεν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

317 καὶ Φρύγες, οἳ πάντων ἀνδρῶν ἐπὶ νηυσὶν ἄριστοι

ΟΜΗΡΟΣ.

ἀνδράσι ληϊστῆρσιν ἐπ' ἀκτῆς δόρπον ἑλέσθαι.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

15 χερσὶ βαλὼν ἰοῖσιν ὅλων κατὰ φῦλα γιγάντων

ΟΜΗΡΟΣ.

Ἡρακλέης ἀπέλυσεν ἀπ' ὤμων καμπύλα τόξα.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

οὗτος ἀνὴρ ἀνδρός τ' ἀγαθοῦ καὶ ἀνάλκιδός ἐστι

ΟΜΗΡΟΣ.

μητρός· ἐπεὶ πόλεμος χαλεπὸς πάσῃσι γυναιξί.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ἦ τ' ἄρα σοί γε πατὴρ ἔμιγεν καὶ πότνια μήτηρ

V. 3. in F post τύμβῳ exstat lacuna, in S in margine legitur: deest ὑψιαύχενες ἵπποι aut simile epitheton. Corr. Barnesius καναχήποδες ἵπποι.

V. 5. τὰς] sic F. Goettl. τούς.

V. 9. διὰ apud Goettl. excidit.

V. 12. πολέμοιο] F πτολέμου. editio prima πολέμοιο. — κόρεσθεν] F κορέσθην. corr. Hermann. op. VI. p. 282.

V. 14. Nietz. coni. ἀνδράσι ληιστῆρσιν ἐπ' ἀ. δοῦλοι ἕπεσθαι. Versus 3 et 4 contrario ordine tradit F, transposuit Nietz.

V. 15. ὅλων] F ἄλλων. corr. edd.

V. 16. Ἡρακλέης] F Ἡρακλῆς. corr. edd.

V. 19. ἦ τ' ἄρα] F οὔτ' ἄρ'. corr. Hermann. Goettl. οὔτ' ἄρα aut εὖτ' ἄρα. — ἔμιγεν] F ἐμίγη. corr. Goettl.

ΟΜΗΡΟΣ.

σῶμα τότε σπείραντε διὰ χρυσέην Ἀφροδίτην. 38

ΗΣΙΟΔΟΣ.

αὐτὰρ ἐπεὶ δμήθη γάμῳ Ἄρτεμις ἰοχέαιρα

ΟΜΗΡΟΣ.

Καλλιστὼ κατέπεφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ὣς οἱ μὲν δαίνυντο πανήμεροι, οὐδὲν ἔχοντες

318 ΟΜΗΡΟΣ.

5 *οἴκοθεν· ἀλλὰ παρεῖχεν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων.*

ΗΣΙΟΔΟΣ.

δεῖπνον δειπνήσαντες ἐνὶ σποδῷ αἰθαλοέσσῃ
σύλλεγον ὀστέα λευκὰ Διὸς κατατεθνειῶτος

ΟΜΗΡΟΣ.

παιδὸς ὑπερθύμου Σαρπηδόνος ἀντιθέοιο.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ἡμεῖς δ' ἀμπεδίον Σιμοέντιον ἥμενοι αὔτως
10 *ἴομεν ἐκ νηῶν ὁδὸν ἀμφ' ὤμοισιν ἔχοντες*

ΟΜΗΡΟΣ.

φάσγανα κωπήεντα καὶ αἰγανέας δολιχαύλους.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

δὴ τότ' ἀριστῆες κοῦροι χείρεσσι θαλάσσης

ΟΜΗΡΟΣ.

ἄσμενοι ἐσσυμένως τε ἀπείρυσαν ὠκύαλον ναῦν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

φεῦγον, ἐπεὶ γίγνωσκον ἀνέστιον ἠδ' ἀθέμιστον,

ΟΜΗΡΟΣ.

15 *Κολχίδ' ἐπεί θ' ἵκοντο καὶ Αἰήτην βασιλῆα.*

ΗΣΙΟΔΟΣ.

αὐτὰρ ἐπεὶ σπεῖσάν τε καὶ ἔκπιον οἶδμα θαλάσσης

V. 1. *τότε σπείραντε*] F *τόγ' ἐσπείραντο.* Correxit Herm. *τόδε σπείραντο* coni. Goettl.
V. 3. *βιοῖο*] F *βιο*, ultima syllaba omissa.
V. 7. Totum versum Homero tribuit Goettl. — *κατατεθνειῶτος*] Sic F. Goettl. *κατατεθνηῶτος. βοὸς* edd. vett. *Διός* F et S, coni. Goettl., recepit Nietz. Post v. 7 et 9 singulos versus excidisse putat Goettl.
V. 9. *αὔτως*] Sic Nietz. e coniectura. F *οὕτως*. Goettl. et Barnes. *αὔτως*. Post v. 9 versum excidisse sumunt omnes editores Nietz. excepto.
V. 13—14. contrario ordine in F traditos transposuit Nietz.

ΟΜΗΡΟΣ.

ποντοπορεῖν ἤμελλον ἐϋσσέλμων ἐπὶ νηῶν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

319 τοῖσιν δ' Ἀτρείδης μεγάλ' εὔχετο πᾶσιν ὀλέσθαι
μηδέποτ' ἐν πόντῳ, καὶ φωνήσας ἔπος ηὔδα·
ἐσθίετ', ὦ ξεῖνοι, καὶ πίνετε, μηδέ τις ὑμέων
5 οἴκαδε νοστήσειε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν

ΟΜΗΡΟΣ.

πημανθείς, ἀλλ' αὖτις ἀπήμονες οἴκαδ' ἵκοισθε.
πρὸς πάντα δὲ τοῦ Ὁμήρου καλῶς ἀπαντήσαντος, πάλιν
φησὶν ὁ Ἡσίοδος·
τοῦτό τι δή μοι μοῦνον ἐειρομένῳ κατάλεξον,
10 πόσσοι ἅμ' Ἀτρείδῃσιν ἐς Ἴλιον ἦλθον Ἀχαιοί;
ὁ δὲ διὰ λογιστικοῦ προβλήματος ἀποκρίνεται οὕτως· 39
πεντήκοντ' ἦσαν πυρὸς ἐσχάραι· ἐν δὲ ἑκάστῃ
πεντήκοντ' ὀβελοί, περὶ δὲ κρέα πεντήκοντα·
τρὶς δὲ τριηκόσιοι περὶ ἓν κρέας ἦσαν Ἀχαιοί.
15 τοῦτο δὲ εὑρίσκεται πλῆθος ἄπιστον· τῶν γὰρ ἐσχα-
ρῶν οὐσῶν πεντήκοντα, ὀβελίσκοι γίνονται πεντακόσιοι
καὶ χιλιάδες β', κρεῶν δὲ δεκαδύο μυριάδες [πεντακις-
χίλιοι τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα]. κατὰ πάντα δὴ
τοῦ Ὁμήρου ὑπερτεροῦντος, φθονῶν ὁ Ἡσίοδος ἄρχεται
20 πάλιν·
320 υἱὲ Μέλητος Ὅμηρ', εἴπερ τιμῶσί σε Μοῦσαι,
ὡς λόγος, ὑψίστοιο Διὸς μεγάλοιο θύγατρες,

V. 2—5 Hesiodo tribuit Nietz., versum alterum Homero Goettl.
V. 6. αὖτις] F αὖθις. corr. edd.
V. 7. πρὸς πάντα δὲ] sic F. Barn. et Goettl. πρὸς ταῦτα δὲ πάντα.
V. 11 post ὁ δὲ Goettl. e coniectura Ὅμηρος scripsit.
V. 16. πεντήκοντα] sic F. S. N̄ Goettl. ν'. Codicis lectionem restituit Nietz.
V. 17 post μυριάδες exstat in F εὖν. Cf. adnot. Nietzschii: „Barnesius et Goettl. πεντακισχίλιοι τετρακόσιοι καὶ πεντήκοντα. Aut excidit Achaeorum mentio aut scriptor non eo in computando processit, id quod G. Hermannus opinatur. Quid vero latet in ευν praeter ε, quo κρεῦν numerus suppletur? Fortasse εὖ, quod ita cum sequentibus coniungendum sit: εὖ δὴ κατὰ πάντα τοῦ Ὁμήρου ὑπερτ. κ. τ. λ."
V. 22. ὑψίστοιο] F ὑψίστοι. corr. S.

λέξον, μέτρον ἐναρμόζων, ὅ τι δὴ θνητοῖσι
κάλλιστόν τε καὶ ἔχθιστον· ποθέω γὰρ ἀκοῦσαι.
ὁ δέ φησι·
Ἡσίοδ', ἔκγονε Δίου, ἑκόντα με ταῦτα κελεύεις
5 εἰπεῖν· αὐτὰρ ἐγὼ μάλα τοι πρόφρων ἀγορεύσω.
κάλλιστον μὲν τῶν ἀγαθῶν ἔσται μέτρον εἶναι
αὐτὸν ἑαυτῷ· τῶν δὲ κακῶν ἔχθιστον ἁπάντων

* * *

ἄλλο δὲ πᾶν, ὅ τι σῷ θυμῷ φίλον ἐστίν, ἐρώτα.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

10 πῶς ἂν ἄριστ' οἰκοῖντο πόλεις, καὶ ἐν ἤθεσι ποίοις;

ΟΜΗΡΟΣ.

εἰ μὴ κερδαίνειν ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἐθέλοιεν,
οἱ δ' ἀγαθοὶ τιμῷντο, δίκη δ' ἀδίκοισιν ἐπείη.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

εὔχεσθαι δὲ θεοῖσι τί πάντων ἔστιν ἄμεινον;

ΟΜΗΡΟΣ.

εὔνουν εἶναι ἑαυτῷ ἀεὶ χρόνον ἐς τὸν ἅπαντα.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

15 ἐν δ' ἐλαχίστῳ ἄριστον ἔχεις ὅ τι φύεται εἰπεῖν;

ΟΜΗΡΟΣ.

ὡς μὲν ἐμῇ γνώμῃ, φρένες ἐσθλαὶ σώμασιν ἀνδρῶν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ἡ δὲ δικαιοσύνη τε καὶ ἀνδρείη δύναται τί; 40

ΟΜΗΡΟΣ.

κοινὰς ὠφελίας ἰδίοις μόχθοισι πορίζειν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

τῆς σοφίης δὲ τί τέκμαρ ἐπ' ἀνθρώποισι πέφυκεν;

V. 1. ἐναρμόζων] F ἐναρμόζον. corr. Barn.
V. 5. τοι] sic F. Goettl. σοι.
V. 8. versus deest in F et S nullo lacunae signo; versus εὔνουν εἶναι ἑαυτῷ ἀεὶ χρόνον ἐς τὸν ἅπαντα, qui vulgo hic legitur, Stephani manu transpositus est. Nietz. lacunae indicium interiecit, pristino versuum ordine restituto.
V. 13. θεοῖσι τί] F θεοῖς ὅτι. corr. Rohdius, Goettl. coni. θεοῖς ἔτι.
V. 14. in F deest ἀεί. S in marg. δεί, sed correctum in ἀεί.
V. 15. ἔχεις] F ἔχειν σ'. corr. Goettl. et Westerm.
V. 17. ἀνδρείη] F ἀνδρία, S ἀνδρεία. corr. Goettl.
V. 18. ὠφελίας] Sic S in marg. F ὠφελείας.

ΟΜΗΡΟΣ.

321 γιγνώσκειν τὰ παρόντ' ὀρθῶς, καιρῷ δ' ἅμ' ἕπεσθαι.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

πιστεῦσαι δὲ βροτοῖς ποῖον χρέος ἄξιόν ἐστιν;

ΟΜΗΡΟΣ.

οἷς αὐτὸς κίνδυνος ἐπὶ πραχθεῖσιν ἕπηται.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ἡ δ' εὐδαιμονίη τί ποτ' ἀνθρώποισι καλεῖται;

ΟΜΗΡΟΣ.

5 λυπηθέντ' ἐλάχιστα θανεῖν, ἡσθέντα τε πλεῖστα.

ῥηθέντων δὲ καὶ τούτων, οἱ μὲν Ἕλληνες πάντες τὸν Ὅμηρον ἐκέλευον στεφανοῦν· ὁ δὲ βασιλεὺς Πανείδης ἐκέλευσεν ἕκαστον τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν ἰδίων ποιημάτων εἰπεῖν. Ἡσίοδος οὖν ἔφη πρῶτος·

10 Πληϊάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων
ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιό τε δυσομενάων·
αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
κεκρύφαται, αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
φαίνονται, τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
15 οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος· οἵ τε θαλάσσης
ἐγγύθι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα,
πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα χῶρον
ναίουσιν· γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν,
γυμνόν τ' ἀμάειν, ὅταν ὥρια πάντα πέλωνται.
20 μεθ' ὃν Ὅμηρος·
ἀμφὶ δ' ἄρ' Αἴαντας δοιοὺς ἵσταντο φάλαγγες
καρτεραί, ἃς οὔτ' ἄν κεν Ἄρης ὀνόσαιτο μετελθών,
οὔτε κ' Ἀθηναίη λαοσσόος. οἱ γὰρ ἄριστοι

V. 2. βροτοῖς] F βροτοῖσι. corr. Barn., Nietz. coniecit βροτῶν ποίοις.
V. 3. ἐπὶ] Sic S in marg. F ἔτι. Pro αὐτὸς Nietz. coniecit οὔτις.
V. 5. τε omisit F.
V. 7. Πανείδης] Sic corr. Hermann. F Πανοίδης.
V. 10. Ἀτλαγενέων] Sic F. Goettl. Ἀτλαγγενέων.
V. 14. τὰ πρῶτα] Sic F. Goettl. ταπρῶτα.
V. 16. ἄγκεα] F ἄγγεα. corr. Goettl.
V. 19. γυμνόν τ' ἀμάειν] F γυμνούς τ' ἀμάειν, vulgo ἀμάειν, Goettl. ἀμάαν.

κρινθέντες Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα δῖον ἔμιμνον,
πράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ·
322 ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ,
ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
5 νευόντων· ὣς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν.
ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι
μακραῖς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας. ὄσσε δ' ἄμερδεν 41
αὐγὴ χαλκείη, κορύθων ἄπο λαμπομενάων,
θωρήκων τε νεοσμήκτων, σακέων τε φαεινῶν
10 ἐρχομένων ἄμυδις. μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη
ὃς τότε γηθήσειεν ἰδὼν πόνον οὐδ' ἀκάχοιτο.

θαυμάσαντες δὲ καὶ ἐν τούτῳ τὸν Ὅμηρον οἱ Ἕλληνες ἐπῄνουν, ὡς παρὰ τὸ προςῆκον γεγονότων τῶν ἐπῶν, καὶ ἐκέλευον διδόναι τὴν νίκην. ὁ δὲ βασιλεὺς
15 τὸν Ἡσίοδον ἐστεφάνωσεν εἰπὼν δίκαιον εἶναι τὸν ἐπὶ γεωργίαν καὶ εἰρήνην προκαλούμενον νικᾶν, οὐ τὸν πολέμους καὶ σφαγὰς διεξιόντα. τῆς μὲν οὖν νίκης οὕτω φασὶ τυχεῖν τὸν Ἡσίοδον· καὶ λαβόντα τρίποδα χαλκοῦν ἀναθεῖναι ταῖς Μούσαις, ἐπιγράψαντα·

20 Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν,
ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.

τοῦ δ' ἀγῶνος διαλυθέντος διέπλευσεν ὁ Ἡσίοδος εἰς Δελφοὺς χρησόμενος, καὶ τῆς νίκης ἀπαρχὰς τῷ θεῷ ἀναθήσων. προςερχομένου δ' αὐτοῦ τῷ ναῷ, ἔνθεον
25 γενομένην τὴν προφῆτίν φασιν εἰπεῖν·

ὄλβιος οὗτος ἀνήρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος, Μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι·
τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς.
ἀλλὰ Διὸς πεφύλαξο Νεμείου κάλλιμον ἄλσος·
30 κεῖθι δέ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

ὁ δ' Ἡσίοδος ἀκούσας τοῦ χρησμοῦ, τῆς Πελοποννήσου μὲν ἀνεχώρει, νομίσας τὴν ἐκεῖ Νεμέαν τὸν θεὸν λέγειν· εἰς δ' Οἰνόην τῆς Λοκρίδος ἐλθὼν καταλύει παρ'

V. 3. F δ' ἄρ'.
V. 28. ὅσον] ὅσην F et S.

Ἀμφιφάνει καὶ Γανύκτορι, τοῖς Φηγέως παισίν, ἀγνοήσας τὸ μαντεῖον. ὁ γὰρ τόπος οὗτος ἅπας ἐκαλεῖτο
323 Διὸς Νεμείου ἱερόν. διατριβῆς δ' αὐτῷ πλείονος γενο- 42
μένης ἐν τοῖς Οἰνεωνεῦσιν, ὑπονοήσαντες οἱ νεανίσκοι
5 τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν μοιχεύειν τὸν Ἡσίοδον, ἀποκτείναντες εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος πέλαγος κατεπόντισαν. τοῦ δὲ νεκροῦ τριταίου πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ δελφίνων προςενεχθέντος, ἑορτῆς τινος ἐπιχωρίου παρ' αὐτοῖς οὔσης Ῥίου ἁγνείας, πάντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
10 ἔδραμον· καὶ τὸ σῶμα γνωρίσαντες, ἐκεῖνο μὲν πενθήσαντες ἔθαψαν, τοὺς δὲ φονεῖς ἀνεζήτουν. οἱ δὲ φοβηθέντες τὴν τῶν πολιτῶν ὀργήν, κατασπάσαντες ἁλιευτικὸν σκάφος διέπλευσαν εἰς Κρήτην· οὓς κατὰ μέσον τὸν πλοῦν ὁ Ζεὺς κεραυνώσας κατεπόντωσεν, ὥς φησιν Ἀλκι-
15 δάμας ἐν Μουσείῳ. Ἐρατοσθένης δέ φησιν ἐν Ἡσιόδῳ Κτίμενον καὶ Ἄντιφον τοὺς Γανύκτορος ἐπὶ τῇ προειρημένῃ αἰτίᾳ ἀνελθόντας σφαγιασθῆναι θεοῖς τοῖς ξενίοις ὑπὸ Εὐρυκλέους τοῦ μάντεως. τὴν μέντοι παρθένον, τὴν ἀδελφὴν τῶν προειρημένων, μετὰ τὴν φθορὰν ἑαυ-
20 τὴν ἀναρτῆσαι· φθαρῆναι δ' ὑπό τινος ξένου, συνόδου τοῦ Ἡσιόδου, Δημώδους ὄνομα· ὃν καὶ αὐτὸν ἀναιρεθῆναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν φησιν. ὕστερον δ' Ὀρχομένιοι κατὰ χρησμὸν μετενέγκαντες αὐτὸν παρ' αὐτοῖς ἔθαψαν, καὶ ἐπέγραψαν ἐπὶ τῷ τάφῳ·

25 Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος· ἀλλὰ θανόντος
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν κατέχει

V. 2. ἅπας apud Goettl. excidit.
V. 4. Οἰνεωνεῦσιν] F Οἰνῶσιν, quod recep. Goettl. Corr. Sauppius Orat. Att. II. p. 155.
V. 6. μεταξὺ τῆς Εὐβοίας] Sic F. Nietz. coniecit μεταξὺ Βοιωτίας. Goettl. proposuit Μολυκρίας. Cf. Herma VIII. p. 464.
V. 9. Ῥίου ἁγνείας] ἀριαδνείας F, quod recep. Goettl. Corr. Nietz.
V. 15. Ἡσιόδῳ] F ἐνηπόδῳ. Corr. Goettl. et Bergkius An. Al. I. p. 26.
V. 17. ἀνελθόντας] Sic corr. Stephanus. F et Nietz. ἀνελόντας. — θεοῖς] Sic F, restituit Nietz. S θεσμοῖς, quod recep. Goettl. τοῖς addidit Bernhardyus.
V. 19. φθορὰν] Sic F. restit. Nietz. Goettl. φωρὰν.
V. 26. Μινυῶν] F Μινυάς· corr. Barn. ex Pausan. IX, 38.

Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστίν
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνῳ σοφίης.

καὶ περὶ μὲν Ἡσιόδου τοσαῦτα. ὁ δ' Ὅμηρος ἀποτυχὼν τῆς νίκης περιερχόμενος ἔλεγε τὰ ποιήματα, πρῶτον μὲν
5 τὴν Θηβαΐδα, ἔπη ,ζ, ἧς ἡ ἀρχή·

324 Ἄργος ἄειδε, θεά, πολυδίψιον, ἔνθεν ἄνακτες· 43

εἶτα Ἐπιγόνους, ἔπη ,ζ, ὧν ἡ ἀρχή·

νῦν αὖθ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα, Μοῦσαι.

φασὶ γάρ τινες καὶ ταῦτα Ὁμήρου εἶναι. ἀκούσαντες
10 δὲ τῶν ἐπῶν οἱ Μίδου τοῦ βασιλέως παῖδες, Ξάνθος καὶ Γόργος, παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἐπίγραμμα ποιῆσαι ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἐφ' οὗ ἦν παρθένος χαλκῆ τοῦ Μίδου θάνατον οἰκτιζομένη. καὶ ποιεῖ οὕτως·

χαλκέη παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματος ἧμαι.
15 ἔςτ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
καὶ ποταμοὶ πλήθωσι, περικλύζῃ δὲ θάλασσα,
ἠέλιος δ' ἀνιὼν φαίνῃ λαμπρά τε σελήνη,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτῳ ἐπὶ τύμβῳ
σημανέω παριοῦσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέθαπται.

20 λαβὼν δὲ παρ' αὐτῶν φιάλην ἀργυρᾶν ἀνατίθησιν ἐν Δελφοῖς τῷ Ἀπόλλωνι, ἐπιγράψας·

Φοῖβε ἄναξ, δῶρόν τοι Ὅμηρος καλὸν ἔδωκα
σῇσιν ἐπιφροσύναις· σὺ δέ μοι κλέος αἰὲν ὀπάζοις.

μετὰ δὲ ταῦτα ποιεῖ τὴν Ὀδύσσειαν, ἔπη Μ͵β',
25 πεποιηκὼς ἤδη τὴν Ἰλιάδα ἐπῶν Μ͵εφ'. παραγενόμενον δ' ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, αὐτὸν ξενισθῆναί φασι παρὰ Μέδοντι, τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀθηναίων. ἐν δὲ τῷ βουλευτηρίῳ ψύχους ὄντος καὶ πυρὸς καιομένου, σχεδιάσαι λέγεται τούςδε τοὺς στίχους·

V. 5. ,ζ] Corr. Herm. F ζ̄. Goettl. ζ'.
V. 10. Μίδου] Sic F. Goettl. Μίδα.
V. 13. τοῦ] Sic F. Goettl. τὸν.
V. 14. χαλκέη] F et S χαλκῆ. corr. edd.
V. 17. λαμπρά] Sic F. Goettl. λαμπρή.
V. 18. 19. τῇδε] Sic F. Goettl. τῇδε.
V. 22. τοι] Sic F. Goettl. e coniectura Barnes. τόδ'.
V. 24. Μ͵β'] corr. Nietz. F et Goettl. μβ͵φ'.
V. 25. Μ͵εφ'] Corr. Nietz. F et Goettl. μ͵ε'. — παραγενόμενον] corr. Westerm. F et S παραγενόμενος.

ἀνδρὸς μὲν στέφανοι παῖδες, πύργοι δὲ πόληος·
ἵπποι δ' αὖ πεδίου κόσμος, νῆες δὲ θαλάσσης·

* * *

λαοῖς δ' εἰν ἀγορῇσι καθήμενοι εἰςοράασθαι.
5 αἰθομένου δὲ πυρὸς γεραρώτερος οἶκος ἰδέσθαι
ἤματι χειμερίῳ, ὁπόταν νίφησι Κρονίων.

325 ἐκεῖθεν δὲ παραγενόμενος εἰς Κόρινθον, ἐρραψῴδει 44
τὰ ποιήματα. τιμηθεὶς δὲ μεγάλως παραγίνεται εἰς
Ἄργος· καὶ λέγει ἐκ τῆς Ἰλιάδος τὰ ἔπη τάδε·

10 οἳ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην τ' Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν', Ἠϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
νῆσόν τ' Αἴγιναν Μάσητά τε, κοῦροι Ἀχαιῶν,
τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
15 Τυδείδης, οὗ πατρὸς ἔχων μένος Οἰνείδαο,
καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός.
τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύπυλος τρίτατος κίεν, ἰσόθεος φώς,
Μηκιστέως υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.
ἐκ πάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
20 τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο·
ἐν δ' ἄνδρες πολέμοιο δαήμονες ἐστιχόωντο
Ἀργεῖοι λινοθώρηκες, κέντρα πτολέμοιο.

τῶν δ' Ἀργείων οἱ προεστηκότες, ὑπερβολῇ χαρέν-
τες ἐπὶ τῷ ἐγκωμιάζεσθαι τὸ γένος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐν-
25 δοξοτάτου τῶν ποιητῶν, αὐτὸν μὲν πολυτελέσι δωρεαῖς
ἐτίμησαν, εἰκόνα δὲ χαλκῆν ἀναστήσαντες, ἐψηφίσαντο
θυσίαν ἐπιτελεῖν Ὁμήρῳ καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ μῆνα
καὶ κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἄλλην θυσίαν πενταετηρίδα εἰς
Χίον ἀποστέλλειν. ἐπιγράφουσι δὲ ἐπὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ·

30 θεῖος Ὅμηρος ὅδ' ἐστίν, ὃς Ἑλλάδα τὴν μεγάλαυχον
πᾶσαν ἐκόσμησεν καλλιεπεῖ σοφίῃ,

V. 1. *στέφανοι*] Sic F. vulgo *στέφανος*. Post v. 2 lacunae signum posuit Nietz.
V. 4. *λαοῖς ... καθήμενοι*] Sic F. Goettl. *λαὸς ... καθήμενος*.
V. 28. *καὶ* ante *ἄλλην* omisit F. addidit Westerm.
V. 30. *μεγάλαυχον*] F. *μεγαλαύχην* corr. Goettl.
V. 31. *καλλιεπεῖ σοφίῃ*] F. *καλλιεπίῃ σοφίῃ τε* corr. Stephanus.

ἔξοχα δ' Ἀργείους, οἳ τὴν θεοτειχέα Τροίην
ἤρειψαν ποινὴν ἠϋκόμου Ἑλένης.
οὗ χάριν ἔστησεν δῆμος μεγαλόπτολις αὐτὸν
ἐνθάδε καὶ τιμαῖς ἀμφέπει ἀθανάτων.

5 *ἐνδιατρίψας δὲ τῇ πόλει χρόνον τινὰ διέπλευσεν εἰς Δῆλον εἰς τὴν πανήγυριν. καὶ σταθεὶς ἐπὶ τὸν κεράτινον βωμὸν λέγει ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα, οὗ ἡ ἀρχή·*

μνήσομαι οὐδὲ λάθωμαι Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

10 326 *ῥηθέντος δὲ τοῦ ὕμνου, οἱ μὲν Ἴωνες πολίτην αὐτὸν κοινὸν ἐποιήσαντο, Δήλιοι δὲ γράψαντες τὰ ἔπη εἰς* 45 *λεύκωμα ἀνέθηκαν ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ. τῆς δὲ πανηγύρεως λυθείσης, ὁ ποιητὴς εἰς Ἴον ἔπλευσε πρὸς Κρεώφυλον κἀκεῖ χρόνον διέτριβε, πρεσβύτης ὢν ἤδη. ἐπὶ δὲ τῆς θαλάσσης καθήμενος, παίδων τινῶν ἀφ'* 15 *ἁλείας ἐρχομένων, ὥς φασι, πυθόμενος,*

ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίης θηρήτορες, ἦ ῥ' ἔχομέν τι;

εἰπόντων δ' ἐκείνων·

ὅσσ' ἕλομεν λιπόμεσθ', ὅσα δ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα,

οὐ νοήσας τὸ λεχθέν, ἤρετο αὐτοὺς ὅ τι λέγοιεν. οἱ 20 *δέ φασιν ἐν ἁλείᾳ μὲν ἀγρεῦσαι μηδέν, ἐφθειρίσθαι δέ, καὶ τῶν φθειρῶν οὓς ἔλαβον καταλιπεῖν, οὓς δ' οὐκ ἔλαβον ἐν τοῖς ἱματίοις φέρειν. ἀναμνησθεὶς δὲ τοῦ μαντείου, ὅτι τὸ τέλος αὐτοῦ ἥκοι τοῦ βίου, ποιεῖ τὸ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐπίγραμμα. ἀναχωρῶν δ' ἐκεῖθεν,* 25 *ὄντος πηλοῦ, ὀλισθὼν καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν πλευράν, τριταῖος, ὥς φασι, τελευτᾷ. καὶ ἐτάφη ἐν Ἴῳ. ἔστι δὲ τὸ ἐπίγραμμα τόδε·*

ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει,
ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα, θεῖον Ὅμηρον.

V. 2. *ποινὴν*] F *ποινῆς*. corr. Barn.
V. 3. *μεγαλόπτολις*] F *μεγαλόπολις*. corr. S.
V. 13. *Κρεώφυλον*] F *κρεόφυλον*. corr. Stephanus.
V. 15. *ἁλείας*] Sic et infra *ἁλείᾳ* F. Goettl. e coni. Barnesii *ἁλιείας* et *ἁλιείᾳ*.
V. 18. *λιπόμεσθ', ὅσα δ'*] F *λιπόμεσθα ὅς*. Goettl. *λιπόμεσθα, ὅσ'*. corr. Nietz.
V. 23. *ἥκοι*] Sic F. Goettl. *ἥκει*.

INDICES.

INDEX NOMINUM.

λέξον, μέτρον ἐναρμόζων, ὅ τι δὴ θνητοῖσι
κάλλιστόν τε καὶ ἔχθιστον· ποθέω γὰρ ἀκοῦσαι.
ὁ δέ φησι·
Ἡσίοδ᾽, ἔκγονε Δίου, ἑκόντα με ταῦτα κελεύεις
5 *εἰπεῖν· αὐτὰρ ἐγὼ μάλα τοι πρόφρων ἀγορεύσω.*
κάλλιστον μὲν τῶν ἀγαθῶν ἔσται μέτρον εἶναι
αὐτὸν ἑαυτῷ· τῶν δὲ κακῶν ἔχθιστον ἁπάντων

* * *

ἄλλο δὲ πᾶν, ὅ τι σῷ θυμῷ φίλον ἐστίν, ἐρώτα.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

10 *πῶς ἂν ἄριστ᾽ οἰκοῖντο πόλεις, καὶ ἐν ἤθεσι ποίοις;*

ΟΜΗΡΟΣ.

εἰ μὴ κερδαίνειν ἀπὸ τῶν αἰσχρῶν ἐθέλοιεν,
οἱ δ᾽ ἀγαθοὶ τιμῷντο, δίκη δ᾽ ἀδίκοισιν ἐπείη.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

εὔχεσθαι δὲ θεοῖσι τί πάντων ἐστὶν ἄμεινον;

ΟΜΗΡΟΣ.

εὔνουν εἶναι ἑαυτῷ ἀεὶ χρόνον ἐς τὸν ἅπαντα.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

15 *ἐν δ᾽ ἐλαχίστῳ ἄριστον ἔχεις ὅ τι φύεται εἰπεῖν;*

ΟΜΗΡΟΣ.

ὡς μὲν ἐμῇ γνώμῃ, φρένες ἐσθλαὶ σώμασιν ἀνδρῶν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ἡ δὲ δικαιοσύνη τε καὶ ἀνδρείη δύναται τί; 40

ΟΜΗΡΟΣ.

κοινὰς ὠφελίας ἰδίοις μόχθοισι πορίζειν.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

τῆς σοφίης δὲ τί τέκμαρ ἐπ᾽ ἀνθρώποισι πέφυκεν;

V. 1. ἐναρμόζων] F ἐναρμόζον. corr. Barn.
V. 5. τοι] sic F. Goettl. σοι.
V. 8. versus deest in F et S nullo lacunae signo; versus εὔνουν εἶναι ἑαυτῷ ἀεὶ χρόνον ἐς τὸν ἅπαντα, qui vulgo hic legitur, Stephani manu transpositus est. Nietz. lacunae indicium interiecit, pristino versuum ordine restituto.
V. 13. θεοῖσι τί] F θεοῖς ὅτι. corr. Rohdius, Goettl. coni. θεοῖς ἔτι.
V. 14. in F deest ἀεί. S in marg. δεῖ, sed correctum in ἀεί.
V. 15. ἔχεις] F ἔχειν σ᾽. corr. Goettl. et Westerm.
V. 17. ἀνδρείη] F ἀνδρία, S ἀνδρεία. corr. Goettl.
V. 18. ὠφελίας] Sic S in marg. F ὠφελείας.

ΟΜΗΡΟΣ.

321 *γιγνώσκειν τὰ παρόντ' ὀρθῶς, καιρῷ δ' ἅμ' ἕπεσθαι.*

ΗΣΙΟΔΟΣ.

πιστεῦσαι δὲ βροτοῖς ποῖον χρέος ἄξιόν ἐστιν;

ΟΜΗΡΟΣ.

οἷς αὐτὸς κίνδυνος ἐπὶ πραχθεῖσιν ἕπηται.

ΗΣΙΟΔΟΣ.

ἡ δ' εὐδαιμονίη τί ποτ' ἀνθρώποισι καλεῖται;

ΟΜΗΡΟΣ.

5 *λυπηθέντ' ἐλάχιστα θανεῖν, ἡσθέντα τε πλεῖστα.*

ῥηθέντων δὲ καὶ τούτων, οἱ μὲν Ἕλληνες πάντες τὸν Ὅμηρον ἐκέλευον στεφανοῦν· ὁ δὲ βασιλεὺς Πανείδης ἐκέλευσεν ἕκαστον τὸ κάλλιστον ἐκ τῶν ἰδίων ποιημάτων εἰπεῖν. Ἡσίοδος οὖν ἔφη πρῶτος·

10 *Πληϊάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων*
ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιό τε δυσομενάων·
αἳ δή τοι νύκτας τε καὶ ἤματα τεσσαράκοντα
κεκρύφαται, αὖτις δὲ περιπλομένου ἐνιαυτοῦ
φαίνονται, τὰ πρῶτα χαρασσομένοιο σιδήρου.
15 *οὗτός τοι πεδίων πέλεται νόμος· οἵ τε θαλάσσης*
ἐγγύθι ναιετάουσ', οἵ τ' ἄγκεα βησσήεντα,
πόντου κυμαίνοντος ἀπόπροθι, πίονα χῶρον
ναίουσιν· γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοωτεῖν,
γυμνόν τ' ἀμάειν, ὅταν ὥρια πάντα πέλωνται.

20 *μεθ' ὃν Ὅμηρος·*
ἀμφὶ δ' ἄρ' Αἴαντας δοιοὺς ἵσταντο φάλαγγες
καρτεραί, ἃς οὔτ' ἄν κεν Ἄρης ὀνόσαιτο μετελθών,
οὔτε κ' Ἀθηναίη λαοσσόος. οἱ γὰρ ἄριστοι

V. 2. *βροτοῖς*] F *βροτοῖσι*. corr. Barn., Nietz. coniecit *βροτῶν ποίοις*.
V. 3. *ἐπὶ*] Sic S in marg. F *ἔτι*. Pro *αὐτὸς* Nietz. coniecit *οὔτις*.
V. 5. *τε* omisit F.
V. 7. *Πανείδης*] Sic corr. Hermann. F *Πανοίδης*.
V. 10. *Ἀτλαγενέων*] Sic F. Goettl. *Ἀτλαγγενέων*.
V. 14. *τὰ πρῶτα*] Sic F. Goettl. *ταπρῶτα*.
V. 16. *ἄγκεα*] F *ἄγγεα*. corr. Goettl.
V. 19. *γυμνόν τ' ἀμάειν*] F *γυμνούς τ' ἀμάειν*, vulgo *ἀμάειν*, Goettl. *ἀμάαν*.

κρινθέντες Τρῶάς τε καὶ Ἕκτορα δῖον ἔμιμνον,
πράξαντες δόρυ δουρί, σάκος σάκεϊ προθελύμνῳ·
322 ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ,
ψαῦον δ' ἱππόκομοι κόρυθες λαμπροῖσι φάλοισι
5 νευόντων· ὣς πυκνοὶ ἐφέστασαν ἀλλήλοισιν.
ἔφριξεν δὲ μάχη φθισίμβροτος ἐγχείῃσι
μακραῖς, ἃς εἶχον ταμεσίχροας. ὄσσε δ' ἄμερδεν 41
αὐγὴ χαλκείη, κορύθων ἄπο λαμπομενάων,
θωρήκων τε νεοσμήκτων, σακέων τε φαεινῶν
10 ἐρχομένων ἄμυδις. μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη
ὃς τότε γηθήσειεν ἰδὼν πόνον οὐδ' ἀκάχοιτο.

θαυμάσαντες δὲ καὶ ἐν τούτῳ τὸν Ὅμηρον οἱ Ἕλληνες ἐπῄνουν, ὡς παρὰ τὸ προςῆκον γεγονότων τῶν ἐπῶν, καὶ ἐκέλευον διδόναι τὴν νίκην. ὁ δὲ βασιλεὺς 15 τὸν Ἡσίοδον ἐστεφάνωσεν εἰπὼν δίκαιον εἶναι τὸν ἐπὶ γεωργίαν καὶ εἰρήνην προκαλούμενον νικᾶν, οὐ τὸν πολέμους καὶ σφαγὰς διεξιόντα. τῆς μὲν οὖν νίκης οὕτω φασὶ τυχεῖν τὸν Ἡσίοδον· καὶ λαβόντα τρίποδα χαλκοῦν ἀναθεῖναι ταῖς Μούσαις, ἐπιγράψαντα·

20 Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τόνδ' ἀνέθηκεν,
ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.

τοῦ δ' ἀγῶνος διαλυθέντος διέπλευσεν ὁ Ἡσίοδος εἰς Δελφοὺς χρησόμενος, καὶ τῆς νίκης ἀπαρχὰς τῷ θεῷ ἀναθήσων. προςερχομένου δ' αὐτοῦ τῷ ναῷ, ἔνθεον 25 γενομένην τὴν προφῆτίν φασιν εἰπεῖν·

ὄλβιος οὗτος ἀνήρ, ὃς ἐμὸν δόμον ἀμφιπολεύει,
Ἡσίοδος, Μούσῃσι τετιμένος ἀθανάτῃσι·
τοῦ δ' ἤτοι κλέος ἔσται ὅσον τ' ἐπικίδναται ἠώς.
ἀλλὰ Διὸς πεφύλαξο Νεμείου κάλλιμον ἄλσος·
30 κεῖθι δέ τοι θανάτοιο τέλος πεπρωμένον ἐστίν.

ὁ δ' Ἡσίοδος ἀκούσας τοῦ χρησμοῦ, τῆς Πελοποννήσου μὲν ἀνεχώρει, νομίσας τὴν ἐκεῖ Νεμέαν τὸν θεὸν λέγειν· εἰς δ' Οἰνόην τῆς Λοκρίδος ἐλθὼν καταλύει παρ'

V. 3. F δ' ἄρ'.
V. 28. ὅσον] ὅσην F et S.

Ἀμφιφάνει καὶ Γανύκτορι, τοῖς Φηγέως παισίν, ἀγνοή-
σας τὸ μαντεῖον. ὁ γὰρ τόπος οὗτος ἅπας ἐκαλεῖτο
323 Διὸς Νεμείου ἱερόν. διατριβῆς δ' αὐτῷ πλείονος γενο- 42
μένης ἐν τοῖς Οἰνεωνεῦσιν, ὑπονοήσαντες οἱ νεανίσκοι
5 τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν μοιχεύειν τὸν Ἡσίοδον, ἀποκτείναν-
τες εἰς τὸ μεταξὺ τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος πέλαγος
κατεπόντισαν. τοῦ δὲ νεκροῦ τριταίου πρὸς τὴν γῆν
ὑπὸ δελφίνων προςενεχθέντος, ἑορτῆς τινος ἐπιχωρίου
παρ' αὐτοῖς οὔσης Ῥίου ἁγνείας, πάντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν
10 ἔδραμον· καὶ τὸ σῶμα γνωρίσαντες, ἐκεῖνο μὲν πενθή-
σαντες ἔθαψαν, τοὺς δὲ φονεῖς ἀνεζήτουν. οἱ δὲ φοβη-
θέντες τὴν τῶν πολιτῶν ὀργήν, κατασπάσαντες ἁλιευτι-
κὸν σκάφος διέπλευσαν εἰς Κρήτην· οὓς κατὰ μέσον τὸν
πλοῦν ὁ Ζεὺς κεραυνώσας κατεπόντωσεν, ὥς φησιν Ἀλκι-
15 δάμας ἐν Μουσείῳ. Ἐρατοσθένης δέ φησιν ἐν Ἡσιόδῳ
Κτίμενον καὶ Ἄντιφον τοὺς Γανύκτορος ἐπὶ τῇ προειρη-
μένῃ αἰτίᾳ ἀνελθόντας σφαγιασθῆναι θεοῖς τοῖς ξενίοις
ὑπὸ Εὐρυκλέους τοῦ μάντεως. τὴν μέντοι παρθένον,
τὴν ἀδελφὴν τῶν προειρημένων, μετὰ τὴν φθορὰν ἑαυ-
20 τὴν ἀναρτῆσαι· φθαρῆναι δ' ὑπό τινος ξένου, συνόδου
τοῦ Ἡσιόδου, Δημώδους ὄνομα· ὃν καὶ αὐτὸν ἀναιρε-
θῆναι ὑπὸ τῶν αὐτῶν φησιν. ὕστερον δ' Ὀρχομένιοι
κατὰ χρησμὸν μετενέγκαντες αὐτὸν παρ' αὐτοῖς ἔθαψαν,
καὶ ἐπέγραψαν ἐπὶ τῷ τάφῳ·

25 Ἄσκρη μὲν πατρὶς πολυλήϊος· ἀλλὰ θανόντος
ὀστέα πληξίππων γῆ Μινυῶν κατέχει

V. 2. ἅπας apud Goettl. excidit.
V. 4. Οἰνεωνεῦσιν] F Οἰνῶσιν, quod recep. Goettl. Corr. Sauppius Orat. Att. II. p. 155.
V. 6. μεταξὺ τῆς Εὐβοίας] Sic F. Nietz. coniecit μεταξὺ Βοιωτίας. Goettl. proposuit Μολυκρίας. Cf. Herma VIII. p. 464.
V. 9. Ῥίου ἁγνείας] ἀριαδνείας F, quod recep. Goettl. Corr. Nietz.
V. 15. Ἡσιόδῳ] F ἐνηπόδῳ. Corr. Goettl. et Bergkius An. Al. I. p. 26.
V. 17. ἀνελθόντας] Sic corr. Stephanus. F et Nietz. ἀνελόντας. — θεοῖς] Sic F, restituit Nietz. S θεσμοῖς, quod recep. Goettl. τοῖς addidit Bernhardyus.
V. 19. φθορὰν] Sic F. restit. Nietz. Goettl. φωρὰν.
V. 26. Μινυῶν] F Μινυάς. corr. Barn. ex Pausan. IX, 38.

Ἡσιόδου, τοῦ πλεῖστον ἐν ἀνθρώποις κλέος ἐστὶν
ἀνδρῶν κρινομένων ἐν βασάνῳ σοφίης.

καὶ περὶ μὲν Ἡσιόδου τοσαῦτα. ὁ δ' Ὅμηρος ἀποτυχὼν
τῆς νίκης περιερχόμενος ἔλεγε τὰ ποιήματα, πρῶτον μὲν
5 *τὴν Θηβαΐδα, ἔπη ͵ζ, ἧς ἡ ἀρχή·*
324 *Ἄργος ἄειδε, θεά, πολυδίψιον, ἔνθεν ἄνακτες·* 43
εἶτα Ἐπιγόνους, ἔπη ͵ζ, ὧν ἡ ἀρχή·
νῦν αὖθ' ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα, Μοῦσαι.
φασὶ γάρ τινες καὶ ταῦτα Ὁμήρου εἶναι. ἀκούσαντες
10 *δὲ τῶν ἐπῶν οἱ Μίδου τοῦ βασιλέως παῖδες, Ξάνθος καὶ*
Γόργος, παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἐπίγραμμα ποιῆσαι ἐπὶ τοῦ
τάφου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἐφ' οὗ ἦν παρθένος χαλκῆ
τοῦ Μίδου θάνατον οἰκτιζομένη. καὶ ποιεῖ οὕτως·
χαλκέη παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματος ἧμαι.
15 *ἔςτ' ἂν ὕδωρ τε νάῃ καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,*
καὶ ποταμοὶ πλήθωσι, περικλύζῃ δὲ θάλασσα,
ἠέλιος δ' ἀνιὼν φαίνῃ λαμπρά τε σελήνη,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύτῳ ἐπὶ τύμβῳ
σημανέω παριοῦσι, Μίδης ὅτι τῇδε τέθαπται.
20 *λαβὼν δὲ παρ' αὐτῶν φιάλην ἀργυρᾶν ἀνατίθησιν ἐν*
Δελφοῖς τῷ Ἀπόλλωνι, ἐπιγράψας·
Φοῖβε ἄναξ, δῶρόν τοι Ὅμηρος καλὸν ἔδωκα
σῇσιν ἐπιφροσύναις· σὺ δέ μοι κλέος αἰὲν ὀπάζοις.
μετὰ δὲ ταῦτα ποιεῖ τὴν Ὀδύσσειαν, ἔπη Μ͵β',
25 *πεποιηκὼς ἤδη τὴν Ἰλιάδα ἐπῶν Μ͵εφ'. παραγενόμενον*
δ' ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, αὐτὸν ξενισθῆναί φασι παρὰ
Μέδοντι, τῷ βασιλεῖ τῶν Ἀθηναίων. ἐν δὲ τῷ βουλευ-
τηρίῳ ψύχους ὄντος καὶ πυρὸς καιομένου, σχεδιάσαι λέ-
γεται τούςδε τοὺς στίχους·

V. 5. ͵ζ] Corr. Herm. F ζ̄. Goettl. ζ'.
V. 10. *Μίδου*] Sic F. Goettl. *Μίδα*.
V. 13. *τοῦ*] Sic F. Goettl. *τὸν*.
V. 14. *χαλκέη*] F et S *χαλκῆ*. corr. edd.
V. 17. *λαμπρά*] Sic F. Goettl. *λαμπρή*.
V. 18. 19. *τῇδε*] Sic F. Goettl. *τῇδε*.
V. 22. *τοι*] Sic F. Goettl. e coniectura Barnes. *τόδ'*.
V. 24. *Μ͵β'*] corr. Nietz. F et Goettl. *μβ͵φ'*.
V. 25. *Μ͵εφ'*] Corr. Nietz. F et Goettl. *μ͵ε'*. — *παραγενόμενον*] corr. Westerm. F et S *παραγενόμενος*.

ἀνδρὸς μὲν στέφανοι παῖδες, πύργοι δὲ πόληος·
ἵπποι δ' αὖ πεδίου κόσμος, νῆες δὲ θαλάσσης·
* * *
λαοῖς δ' εἰν ἀγορῇσι καθήμενοι εἰςοράασθαι.
5 αἰθομένου δὲ πυρὸς γεραρώτερος οἶκος ἰδέσθαι
ἤματι χειμερίῳ, ὁπόταν νίφῃσι Κρονίων.

325 ἐκεῖθεν δὲ παραγενόμενος εἰς Κόρινθον, ἐρραψῴδει 44 τὰ ποιήματα. τιμηθεὶς δὲ μεγάλως παραγίνεται εἰς Ἄργος· καὶ λέγει ἐκ τῆς Ἰλιάδος τὰ ἔπη τάδε·

10 οἳ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε τειχιόεσσαν,
Ἑρμιόνην τ' Ἀσίνην τε, βαθὺν κατὰ κόλπον ἐχούσας,
Τροιζῆν', Ἠϊόνας τε, καὶ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον,
νῆσόν τ' Αἴγιναν Μάσητά τε, κοῦροι Ἀχαιῶν,
τῶν αὖθ' ἡγεμόνευε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης
15 Τυδείδης, οὗ πατρὸς ἔχων μένος Οἰνείδαο,
καὶ Σθένελος, Καπανῆος ἀγακλειτοῦ φίλος υἱός.
τοῖσι δ' ἅμ' Εὐρύπυλος τρίτατος κίεν, ἰσόθεος φώς,
Μηκιστέως υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.
ἐκ πάντων δ' ἡγεῖτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης.
20 τοῖσι δ' ἅμ' ὀγδώκοντα μέλαιναι νῆες ἕποντο·
ἐν δ' ἄνδρες πολέμοιο δαήμονες ἐστιχόωντο
Ἀργεῖοι λινοθώρηκες, κέντρα πτολέμοιο.

τῶν δ' Ἀργείων οἱ προεστηκότες, ὑπερβολῇ χαρέντες ἐπὶ τῷ ἐγκωμιάζεσθαι τὸ γένος αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἐν-
25 δοξοτάτου τῶν ποιητῶν, αὐτὸν μὲν πολυτελέσι δωρεαῖς ἐτίμησαν, εἰκόνα δὲ χαλκῆν ἀναστήσαντες, ἐψηφίσαντο θυσίαν ἐπιτελεῖν Ὁμήρῳ καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ μῆνα καὶ κατ' ἐνιαυτόν, καὶ ἄλλην θυσίαν πενταετηρίδα εἰς Χίον ἀποστέλλειν. ἐπιγράφουσι δὲ ἐπὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ·

30 θεῖος Ὅμηρος ὅδ' ἐστίν, ὃς Ἑλλάδα τὴν μεγάλαυχον
πᾶσαν ἐκόσμησεν καλλιεπεῖ σοφίῃ,

V. 1. *στέφανοι*] Sic F. vulgo *στέφανος*. Post v. 2 lacunae signum posuit Nietz.
V. 4. *λαοῖς . . . καθήμενοι*] Sic F. Goettl. *λαὸς . . . καθήμενος*.
V. 28. *καὶ* ante *ἄλλην* omisit F. addidit Westerm.
V. 30. *μεγάλαυχον*] F. *μεγαλαύχην* corr. Goettl.
V. 31. *καλλιεπεῖ σοφίῃ*] F. *καλλιεπίῃ σοφίῃ τε* corr. Stephanus.

ἔξοχα δ' Ἀργείους, οἳ τὴν θεοτειχέα Τροίην
ἤρειψαν ποινὴν ἠϋκόμου Ἑλένης.
οὗ χάριν ἔστησεν δῆμος μεγαλόπτολις αὐτὸν
ἐνθάδε καὶ τιμαῖς ἀμφέπει ἀθανάτων.

5 *ἐνδιατρίψας δὲ τῇ πόλει χρόνον τινὰ διέπλευσεν εἰς Δῆλον εἰς τὴν πανήγυριν. καὶ σταθεὶς ἐπὶ τὸν κεράτινον βωμὸν λέγει ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα, οὗ ἡ ἀρχή·*

μνήσομαι οὐδὲ λάθωμαι Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

10 *ῥηθέντος δὲ τοῦ ὕμνου, οἱ μὲν Ἴωνες πολίτην αὐ-* 326 *τὸν κοινὸν ἐποιήσαντο, Δήλιοι δὲ γράψαντες τὰ ἔπη εἰς* 45 *λεύκωμα ἀνέθηκαν ἐν τῷ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερῷ. τῆς δὲ πανηγύρεως λυθείσης, ὁ ποιητὴς εἰς Ἴον ἔπλευσε πρὸς Κρεώφυλον κἀκεῖ χρόνον διέτριβε, πρεσβύτης ὢν ἤδη. ἐπὶ δὲ τῆς θαλάσσης καθήμενος, παίδων τινῶν ἀφ'* 15 *ἁλείας ἐρχομένων, ὥς φασι, πυθόμενος,*

ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίης θηρήτορες, ἦ ῥ' ἔχομέν τι;

εἰπόντων δ' ἐκείνων·

ὅσσ' ἕλομεν λιπόμεσθ', ὅσα δ' οὐχ ἕλομεν φερόμεσθα,

οὐ νοήσας τὸ λεχθέν, ἤρετο αὐτοὺς ὅ τι λέγοιεν. οἱ 20 *δέ φασιν ἐν ἁλείᾳ μὲν ἀγρεῦσαι μηδέν, ἐφθειρίσθαι δέ, καὶ τῶν φθειρῶν οὓς ἔλαβον καταλιπεῖν, οὓς δ' οὐκ ἔλαβον ἐν τοῖς ἱματίοις φέρειν. ἀναμνησθεὶς δὲ τοῦ μαντείου, ὅτι τὸ τέλος αὐτοῦ ἥκοι τοῦ βίου, ποιεῖ τὸ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἐπίγραμμα. ἀναχωρῶν δ' ἐκεῖθεν,* 25 *ὄντος πηλοῦ, ὀλισθὼν καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν πλευράν, τριταῖος, ὥς φασι, τελευτᾷ. καὶ ἐτάφη ἐν Ἴῳ. ἔστι δὲ τὸ ἐπίγραμμα τόδε·*

ἐνθάδε τὴν ἱερὴν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει,
ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα, θεῖον Ὅμηρον.

V. 2. *ποινὴν*] F *ποινῆς*. corr. Barn.
V. 3. *μεγαλόπτολις*] F *μεγαλόπολις*. corr. S.
V. 13. *Κρεώφυλον*] F *κρεόφυλον*. corr. Stephanus.
V. 15. *ἁλείας*] Sic et infra *ἁλείᾳ* F. Goettl. e coni. Barnesii *ἁλιείας* et *ἁλιείᾳ*.
V. 18. *λιπόμεσθ', ὅσα δ'*] F *λιπόμεσθα ὃς*. Goettl. *λιπόμεσθα, ὅσ'*. corr. Nietz.
V. 23. *ἥκοι*] Sic F. Goettl. *ἥκει*.

INDICES.

[illegible]